Regeringens proposition 1991/92: 85

Ny kyrkolag

Prop.
1991/92: 85

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Vid regeringssammanträdet har chefen för Civildepartementet varit föredragande.

Stockholm den 13 februari 1992

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Inger Davidson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en ny kyrkolag, en lag om införande av kyrkolagen och ytterligare 20 lagförslag.

I den nya kyrkolagen samlas sådana lagregler som i princip bara riktar sig till Svenska kyrkan och dess organ.

Den nya kyrkolagen avses ersätta 1686 års kyrkolag och ytterligare 34 författningar på kyrkans område.

I förhållande till vad som gäller nu innebär förslaget till en ny kyrkolag vissa ändringar i sak. Ändringarna innebär i huvudsak följande.

- Fastställande av namn på kyrkliga enheter lagregleras.
- Skyldigheten för församlingarna att hålla församlingskyrka lagregleras.
- Domkapitlet skall utgöra styrelse för de medeltida domkyrkorna. När domkapitlet handlägger frågor som rör domkyrkan skall som ledamot i domkapitlet också ingå en av domkyrkoförsamlingens kyrkråd utsedd lekman.
- Ärkebiskopen, stiftsbiskopen eller den biskop som fullgör stiftsbiskopens uppgifter skall för biskopliga ämbetshandlingar få använda domkyrkan och andra kyrkor i stiftet som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst.
- Präster som tjänstgör i ett pastorat skall för församlingens gudstjänster och för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör pastoratet få använda församlingskyrkor och de andra kyrkor i pastoratet som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av försam-

lingen eller en kyrklig samfällighet.

- I andra fall krävs medgivande till upplåtelsen av församlingens kyrkoråd enligt de regler som gäller i dag. Upplåtelse av kyrkor för kyrkliga handlingar som skall ledas av någon präst som inte tjänstgör i pastoratet eller som avser någon som inte tillhör pastoratet skall dock kunna vägras bara om upplåtelsen hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.
- Reglerna om organisation och beslutsordning för de territoriella församlingarna skall i sin helhet tillämpas på de icke-territoriella församlingarna. De församlingar som skall ha kyrkofullmäktige men som enligt äldre bestämmelser i stället har kyrkostämma får dock behålla kyrkostämma som beslutande organ, om församlingen inte beslutar något annat.
- Samma bestämmelser som gäller för de territoriella pastoraten i fråga om den kyrkliga egendomen, prästanställningar och kyrkomusiker skall tillämpas på de icke-territoriella pastoraten, med undantag dock för Hovförsamlingen.
- Stiftssamfällighetens befogenheter utökas till att också avse främjande av församlingsarbete på andra språk än svenska.
- För ledamöterna av kyrkomötet skall utses lika många ersättare. I varje valkrets skall dock utses minst fyra ersättare.
- Valet av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare skall kunna ske i ett sammanhang.
- Valet av ersättare av kyrkomötet skall kunna överklagas på samma sätt som gäller valet av ledamöter.
- I valkorporationen vid biskopsval skall förutom domkapitlets ledamöter också ingå stiftsstyrelsens ledamöter. Vidare skall samtliga präster som har en prästtjänst i ett pastorat eller hos stiftssamfälligheten eller ett vikariat på en sådan tjänst ha rösträtt vid valet.
- När församlingsdelegerade utses första gången skall församlingarna kunna bestämma att ersättare skall utses för ledamöterna i delegerade. Ersättarna skall utses till lika stort antal som ledamöterna.
- Domkapitlet skall kunna utse en präst att vara ledamot och en annan präst att vara dennes ersättare i indelningsdelegerades arbetsutskott.
- För ärkebiskopen som ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse skall det finnas en biskop som ersättare. Ersättaren utses av kyrkomötet efter förslag av ärkebiskopen.
- Tjänsten som kyrkoherde och tjänster som komminister i ett nybildat pastorat skall kunna tillsättas av indelningsdelegerades arbetsutskott.

I propositionen läggs också fram förslag till en lag om proportionellt valsätt som i fråga om kommuner och landsting skall ersätta lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Föreskrifter om medlemskap i icke-territoriella församlingarna i Svenska kyrkan och deras upptagningsområden samlas i en särskild lag. Förutsättningarna för medlemskap i de icke-territoriella församlingarna behålls i huvudsak oförändrade. En generell möjlighet till frivilligt utträde införs dock.

Vidare föreslås att tre författningar om kungörande i kyrka skall upphävas.

I propositionen lämnas också en redogörelse för frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel och frågan om revision av direktvalda kyrkoråd, varvid konstateras att någon särskild lagstiftning i dessa frågor inte behövs.

Den nya kyrkolagen och övriga lagändringar som föreslås i propositionen avses träda i kraft den 1 januari 1993. De nya bestämmelserna om val av ledamöter och ersättare i Svenska kyrkans centralstyrelse skall dock träda i kraft den 1 augusti 1992.

Ny kyrkolag

1 Ärendet och dess beredning

Efter det att 1979 års allmänna kyrkomöte hade avvisat ett av regeringen framlagt förslag om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan tillsattes utredningar för ett antal kyrkliga frågor. Utredningsarbetet ledde under 1980-talet fram till en rad viktiga reformer. Det gäller framför allt formerna för den kyrkliga lagstiftningen, kyrkomötet, Svenska kyrkans organisation på lokal- och stiftsplanet, den kyrkliga egendomen samt anställningar som biskop och präst.

När reformen om den kyrkliga lagstiftningen och om kyrkomötet trädde i kraft den 1 januari 1983 var regelsystemet för Svenska kyrkan svåröverskådligt och svårtillgängligt. Detta berodde inte bara på mångfalden av bestämmelser, utan också på att åtskilliga bestämmelser var ålderdomliga eller obsoleta, dvs. ur bruk. Under det långvariga utredningsarbetet om förhållandet mellan staten och Svenska kyrkan som föregick regeringens förslag till 1979 års allmänna kyrkomöte hade författningsregleringen av Svenska kyrkan till stora delar lämnats orörd. För att kunna genomföra reformerna i praktiken krävdes alltså att man fick en överblick över alla gällande författningar på det kyrkliga området.

Dåvarande chefen för Civildepartementet förordnade därför år 1983 en särskild utredare, hovrättspresidenten Carl Axel Petri, med uppdrag att se över regelsystemet. Utredningen antog namnet Kyrkoförfattningsutredningen.

Utredningen skulle enligt sitt uppdrag (jfr dir. 1982: 88) göra en juridiskteknisk översyn i två etapper, först en kartläggning av gällande kyrkoförfattningar och sedan en systematisering av dem.

I delbetänkandet (Ds C 1983: 18) "Kyrkoförfattningar I En kartläggning av regelsystemet m.m." konstaterade utredningen att det fanns 362 formellt gällande författningar på det kyrkliga området. Utredningen fann att 80 av dessa saknade betydelse och föreslog att de skulle upphävas. Över hundra författningar, bl.a. de som påtalades av Kyrkoförfattningsutredningen, har därefter också upphävts eller ersatts med andra författningar (jfr t.ex. prop. 1984/85: 63, KrU 8, rskr. 89).

I mars 1987 överlämnade Kyrkoförfattningsutredningen sitt slutbetänkande (SOU 1987: 4 och 5) "Kyrkoförfattningar II, En ny kyrkolag m.m." Utredningens sammanfattning av betänkandet och här aktuella lagförslag finns fogade till propositionen som *bilaga 1 och 2.*

Utredningens slutbetänkande har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena har publicerats (Ds 1988: 31). Därefter har från Domkapitlet i Visby stift kommit in ett remissyttrande som finns tillgängligt i ärendet (dnr KY 305/87). En förteckning över remissinstanserna finns fogad till propositionen som *bilaga 3.*

Utredningens förslag i slutbetänkandet innebär att de centrala lagbestämmelserna om Svenska kyrkan samlas i en ny kyrkolag. Utredningen

föreslog också att riksdagen till kyrkomötet skulle kunna överlåta normgivning i fråga om prästämbetet. Vidare lade utredningen fram förslag till en lag om allmänna helgdagar samt upphävande av bestämmelserna om rättegångsgudstjänst.

Utredningens förslag i sistnämnda hänseenden har föranlett lagstiftning. Sålunda har normgivningen rörande prästämbetet, utvidgad till att gälla det kyrkliga ämbetet i vidare bemärkelse, förts över till kyrkomötet (prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181, 1988/89: KU2, rskr. 11). Vidare har lagen (1989: 253) om allmänna helgdagar beslutats (prop. 1988/89: 144, KU29, rskr. 250). Föreskrifter om rättegångsgudstjänst i bl.a. 10 § lagen (1946: 804) om införande av nya rättegångsbalken har upphävts vid utgången av år 1989 (prop. 1988/89: 148, 1989/90JuU1, rskr. 12; SFS 1989: 881–884).

Frågan om förvaltningen av domkyrkorna har behandlats i en inom Civildepartementet upprättad promemoria (dnr KY 1634/89). Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av förslagen i promemorian och remissyttrandena finns fogade till propositionen som *bilaga 4*. Vidare finns promemorians författningsförslag fogade som *bilaga 5*.

Reformen av Svenska kyrkans organisation på lokal- och stiftsplanet (prop. 1987/88: 31 och 67, KU 30, rskr. 181) innebar inte någon ändring av föreskrifterna för de icke-territoriella församlingarna. I stället tillsattes i november 1987 en arbetsgrupp inom Civildepartementet med uppgift att bl.a. göra en översyn av de gällande bestämmelserna för de icke-territoriella församlingarna. I arbetsgruppens uppdrag ingick bland annat att överväga om de nu gällande olika och delvis föråldrade föreskrifterna beträffande de icke-territoriella församlingarna inom Svenska kyrkan, medlemskap i dessa församlingar, deras styrelser, tillsättning av prästtjänster m.m. kunde samordnas och anpassas till de i prop. 1987/88: 31 föreslagna lagarna samt lägga fram förslag till de författningsändringar som därvid kunde behövas.

Arbetsgruppen slutförde sitt arbete genom att i oktober 1989 lämna över promemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan". I promemorian föreslog arbetsgruppen att föreskrifterna för de icke-territoriella församlingarna i allt väsentligt skall anpassas till den ordning som under år 1989 infördes för de territoriella församlingarna genom reformen av organisationen på lokal- och stiftsplanet i Svenska kyrkan.

Efter remiss av arbetsgruppens förslag har ett femtiotal yttranden kommit in. En inom Civildepartementet gjord översiktlig sammanställning av förslagen i promemorian och remissyttrandena över dem samt arbetsgruppens författningsförslag finns fogade till propositionen som *bilaga 6 och 7*.

Arbetsgruppen lade också fram förslag till en ändrad reglering av medlemskapet i de icke-territoriella församlingarna. Frågan hör nära samman med regleringen av folkbokföringen. Riksdagen beslöt år 1987 om en ändrad organisation för folkbokföringen fr.o.m. den 1 juli 1991 (prop. 1986/87: 158, SkU 1987/88: 2, rskr. 2). Riksdagen har därefter också beslutat en ny folkbokföringslag (prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320; SFS 1991: 481). Den nya lagen innebär att folkbokföring bara skall ske i de territoriella församlingarna. De gällande principerna för medlemskap i de

icke-territoriella församlingarna behölls dock tills vidare (prop. 1990/91:153 s. 92 f.).

En utvidgning av sekretessen på kyrkans område aktualiserades under förarbetena till sekretesslagen (1980:100; omtryckt 1989:713, ändrad senast 1991:2042) men genomfördes inte i det sammanhanget. Frågan om sekretess inom Svenska kyrkan togs därefter upp av bl.a. 1982 års kyrkokommitté i en skrivelse till chefen för Justitiedepartementet i december 1985. Skrivelsen behandlades i en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria (Ds Ju 1987:3) "Vissa ändringar i sekretesslagen". Promemorians förslag innebar bl.a. att sekretess skall gälla inom Svenska kyrkan församlingsvårdande verksamhet.

Promemorians förslag har i nämnt hänseende föranlett lagstiftning. Sålunda har i sekretesslagen tagits in en ny bestämmelse, 7 kap. 33 §, som trädde i kraft den 1 januari 1992 (prop. 1991/92:3, KU11, rskr. 65; SFS 1991:1874). Den nya föreskriften innebär att sekretess skall gälla inom Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

Riksskatteverket fick i april 1985 regeringens uppdrag att bland annat överväga och lämna förslag till åtgärder som kan underlätta förfarandet vid kyrkomötesvalen. Riksskatteverket har i en promemoria i maj 1987 lagt fram förslag till vissa ändringar av bl.a. valsystemet för valen till kyrkomötet. Promemorian har remissbehandlats. En inom Civildepartementet gjord sammanställning av förslagen i promemorian och remissyttrandena över dem samt promemorians författningsförslag finns fogade till propositionen som *bilaga 8 och 9*. Riksskatteverket har i en skrivelse den 16 mars 1990 redovisat erfarenheter av 1988 års val av stiftsfullmäktige och 1989 års val till kyrkomötet och har därvid återkommit till sina tidigare förslag i promemorian. 1989 års kyrkomöte har också i samma ämne hemställt bl.a. om sådana ändringar i lagen om kyrkomötet, att val av ledamöter till kyrkomötet och ersättare för dessa kan väljas samtidigt om valet sker proportionellt (KL 1989:2, kskr. 33). Kyrkomötets skrivelse finns fogad till propositionen som *bilaga 10*.

Mot bakgrund av bland annat kyrkomötets förslag till ändrad sammansättning av valkorporationer vid biskopsval (KL 1988:4, kskr. 2) har bestämmelserna om biskopsval setts över inom Civildepartementet. En promemoria har upprättats och därefter remissbehandlats. En sammanställning av förslagen och remissyttrandena finns fogade till propositionen som *bilaga 11*. Promemorians författningsförslag finns fogad till propositionen som *bilaga 12*.

Bestämmelserna om valkorporationer vid biskopsval har därefter ytterligare setts över inom Civildepartementet. En andra promemoria i ämnet har upprättats. Promemorian finns fogad till propositionen som *bilaga 13*. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns fogad till propositionen som *bilaga 14*.

Riksdagen beslöt med anledning av prop. 1987/88:31 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan och i samband därmed väckta motioner (mot. 1987/88:K27 och K621) att ge regeringen tillkänna

önskemål om vissa ytterligare rättsliga överväganden (KU 1987/88:30, rskr. 181). Riksdagens begäran avsåg *dels* en närmare redovisning av de rättsliga förutsättningarna för kyrkokommunernas förvaltning av donationer *dels* ett klarläggande av kompetensen för de kyrkliga samfälligheter som omfattar alla ekonomiska angelägenheter.

Med anledning av vad riksdagen uttalat uppdrog dåvarande chefen för Civildepartementet den 20 juni 1988 åt kammarrättsrådet Carl Norström att göra en översyn av frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel och gåvor m.m. I februari 1989 överlämnade Carl Norström sin promemoria om översyn av frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel m.m. Promemorian har remissbehandlats. En inom Civildepartementet gjord sammanställning av övervägandena i promemorian och remissyttrandena över dem finns fogad till propositionen som *bilaga 15*.

Genom församlingslagen (1988:180) infördes en möjlighet för stiftsstyrelsen att besluta om att i en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar som ingår i en total samfällighet skall beslutanderätten utövas av ett direktvalt kyrkoråd. I lagen lämnades dock olöst frågan om revision av direktvalda kyrkoråd. Dåvarande statsrådet Wallström uppdrog därför den 9 februari 1990 åt justitierådet Fredrik Sterzel att utreda frågan om hur revisorer skall kunna utses och ansvarsfrihet beviljas för direktvalda kyrkoråds förvaltning samt föreslå bestämmelser i ämnet.

I maj 1990 överlämnade Fredrik Sterzel en promemoria om revision av direktvalda kyrkoråd. Promemorian finns fogad till propositionen som *bilaga 16*. Promemorian har remissbehandlats. En inom Civildepartementet gjord sammanställning av remissyttrandena finns fogad till propositionen som *bilaga 17*.

Kammarkollegiet har i samband med genomförandet av reformen av Svenska kyrkans organisation på lokal- och stiftsplanet påpekat att frågan om fastställande av namn på nya kyrkliga enheter i vissa avseenden är ofullständigt reglerad. Behovet av kompletterande regler har därför övervägts inom Civildepartementet.

Kammarkollegiet har vidare i en skrivelse till regeringen i april 1990 föreslagit att kyrkliga indelningslagen (1988:185) ändras så att också kyrkliga samfälligheter får rätt att väcka fråga om ändring i församlingsindelningen. Svenska kyrkans centralstyrelse, stiftsstyrelserna i Skara, Lund och Visby samt Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, som beretts tillfälle att yttra sig, har tillstyrkt kollegiets framställning. Kammarkollegiets skrivelse och remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr KY 835/90).

På grund av vissa ändringar i arbetsfördelningen mellan skattemyndigheterna och Statistiska centralbyrån (SCB) behöver kommunerna och landstingen inte längre särskilt underrätta SCB om skattesatserna. De uppgifter som SCB behöver bl.a. för sin statistikproduktion kan myndigheten få centralt från Riksskatteverket. SCB har med anledning av den nya arbetsfördelningen i en skrivelse till regeringen i maj 1991 föreslagit vissa författningsändringar också på det kyrkokommunala området. SCB:s skrivelse finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr C91/1109/RÄ).

Inom Civildepartementet har under hösten 1991 upprättats promemorian "Kungörelse i kyrka – behovet av en fortsatt reglering". Efter remiss har yttranden över promemorians förslag kommit in från Statens lantmäteriverk, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Norrbottens län och Svenska kyrkans centralstyrelse. Promemorian och remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr C91/2525/RÄ).

Regeringen har den 6 december 1990 (RegSkr 1990: 1) beslutat att *dels* inhämta kyrkomötets yttrande över inom Civildepartementet upprättade förslag till bl.a. kyrkolag och lag om införande av kyrkolagen *dels* bereda kyrkomötet tillfälle att ta del av 13 övriga lagförslag. Dessa förslag har upprättats på grundval av kyrkoförfattningsutredningens slutbetänkande. Förslaget till kyrkolag och här aktuella lagförslag i regeringens skrivelse till kyrkomötet finns fogade till propositionen som *bilaga 18 och 19*.

Kyrkomötets skrivelser (kskr. 1991: 11 och 13) med tillhörande utskottsbetänkanden (2KL 1991: 1 och 1 KL 1991: 9) finns fogade till propositionen som *bilaga 20-23*.

Kyrkomötet har i sina yttranden i allt väsentligt godtagit lagförslagen, men framställt erinringar i vissa hänseenden. Vi kommer åter till kyrkomötets yttranden i den allmänna motiveringen angående kyrkolagens innehåll (avsnitt 3.2 och 4.1), anpassningen till den nya kommunallagen (avsnitt 4.5), överklagande av beslut om namn på kyrkliga enheter (avsnitt 5), förvaltningen av äldre domkyrkor (avsnitt 7.2.1), upplåtelse av kyrka (avsnitt 7.4), församlingsarbete på andra språk än svenska (avsnitt 9), ersättare i församlingsdelegerade (avsnitt 11.1), kyrkoherdens ställning i kyrkliga indelningsdelegerade (avsnitt 11.2), ersättare för ärkebiskopen i Svenska kyrkans centralstyrelse (avsnitt 11.3), sammansättningen av Kyrkomötets besvärsnämnd (avsnitt 11.4), tillsättning av vissa prästtjänster (avsnitt 11.5), tystnadsplikt för präster m.m. (avsnitt 11.6) och behörighet till kyrkomusikertjänster (avsnitt 11.7) samt i specialmotiveringen till kyrkolagen (avsnitt 15.1.2). I förhållande till de till kyrkomötet överlämnade författningsförslagen föreslår vi vidare vissa redaktionella ändringar. De är delvis föranledda av yttranden från kyrkomötet.

Propositionens lagförslag (avsnitt 14) består av den nya kyrkolagen med promulgationslag jämte följdändringar. Till största delen är det fråga om offentligrättsliga eller andra lagförslag som faller utanför det område för lagrådsgranskning som anges i 8 kap. 18 § regeringsformen. Övriga lagförslag består i allt väsentligt av i sak oförändrade bestämmelser som flyttats över från nuvarande regelverk samt rena konsekvensändringar. I den delen får det därför anses att *lagrådets* hörande skulle sakna betydelse. Inte heller den nya regleringen sedd som helhet ger anledning till att begära lagrådets yttrande.

Förslagen kan alltså bli föremål för proposition till riksdagen utan föregående lagrådsgranskning.

Den följande framställningen inleds i avsnitt 2 med en redogörelse för regelsystemet för Svenska kyrkan. Därefter behandlas i avsnitt 3 behovet av en samlad lagstiftning för Svenska kyrkan samt den nya kyrkolagens innehåll och disposition. I avsnitt 4 följer en redogörelse för den nya kyrkolagens olika avdelningar. I avsnitt 5 behandlas frågan om namn på

kyrkliga enheter. I avsnitt 6 redovisas vissa frågor om bl.a. förvaltningen av församlingarnas donationsmedel. Frågorna om bl.a. förvaltningen av domkyrkor och församlingskyrkor tas upp i avsnitt 7. I de följande avsnitten 8 och 9 behandlas frågorna om de icke-territoriella församlingarna och om församlingsarbete på andra språk än svenska. Frågor om kyrkomötesvalen och valen av biskop behandlas i avsnitt 10. Vissa frågor väckta av 1991 års kyrkomöte tas upp i avsnitt 11. I avsnitt 12 behandlas frågor om kungörande i kyrka. Frågor om ikraftträdande m.m. tas upp i avsnitt 13. De upprättade lagförslagen räknas upp i avsnitt 14. Slutligen lämnas i avsnitt 15 kommentarer till de olika lagförslagen.

2 Regelsystemet för Svenska kyrkan

2.1 Formerna för den kyrkliga lagstiftningen

Före år 1983 gällde att kyrkolag stiftades genom samfällda beslut av regeringen, riksdagen och kyrkomötet. Genom ändringar i övergångsbestämmelserna till regeringsformen som trädde i kraft den 1 januari 1983 har reglerna om lagstiftning på det kyrkliga området anpassats till regeringsformens huvudprinciper om normgivning. Huvudregeln är numera att riksdagen ensam skall stifta lag på det kyrkliga området. Kyrkomötet har dock tillförsäkrats ett inflytande genom att det i viss utsträckning skall medverka i en del lagstiftningsärenden. Denna medverkan består i att kyrkomötets yttrande skall inhämtas innan riksdagen beslutar lag i vissa ämnen. I fråga om lagstiftning om medlemskap i Svenska kyrkan gäller dock att kyrkomötet skall samtycka till lagstiftningsåtgärden.

Föreskrifter i vissa kyrkliga ämnen har fått ett särskilt starkt konstitutionellt skydd. Det gäller grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund och om kyrkomötet. Sådana föreskrifter har meddelats i lagen om svenska kyrkan, som stiftades, ändrades eller upphävdes på samma sätt som huvudbestämmelserna i riksdagsordningen (se 8 kap. 16 § regeringsformen). Innan lagen stiftades skulle yttrande av kyrkomötet inhämtas. Ett motsvarande skydd har getts när det gäller föreskrifter om ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd.

Riksdagen har beslutat (prop. 1990/91: 67, KU24, 1991/92: KU2, rskr. 3; SFS 1991: 1503) att begreppet "lagen om svenska kyrkan" skall mönstras ut ur övergångsbestämmelserna till regeringsformen. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 1992.

Genom ändringen har försvunnit möjligheten enligt punkt 9 tredje stycket övergångsbestämmelsen att i vissa fall kunna välja det särskilda konstitutionella skydd som lagen om svenska kyrkan gav. De föreskrifter som enligt övergångsbestämmelserna till regeringsformen skulle regleras i lagen om svenska kyrkan förlorar dock inte genom grundlagsändringen detta skydd.

Normgivningsreglerna innebär också att en möjlighet har öppnats för riksdagen att till kyrkomötet delegera normgivningskompetens i vissa internt kyrkliga ämnen. En sådan delegation skall ske genom föreskrifter i

lagen. Kyrkomötets föreskrifter i delegerade ämnen skall meddelas genom kyrklig kungörelse.

De delegeringsbara ämnena är enligt punkt 10 övergångsbestämmelserna till regeringsformen följande:

- Svenska kyrkans lära,
- det kyrkliga ämbetet,
- Svenska kyrkans böcker,
- Svenska kyrkans sakrament, gudstjänster och övriga handlingar,
- kollekter,
- central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,
- kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Riksdagen har i lagen (1982:942) om svenska kyrkan (omtryckt 1991:319, ändrad senast 1991:1775) begagnat sig av möjligheten att delegera normgivning till kyrkomötet. Sålunda får kyrkomötet med stöd av 7 § denna lag meddela föreskrifter i alla de ämnen som grundlagsreglerna ger möjlighet till.

Riksdagen får också – om den bemyndigar kyrkomötet att meddela föreskrifter i ett visst ämne – medge att kyrkomötet överlåter åt myndigheter under kyrkomötet att i kyrklig kungörelse meddela bestämmelser i ämnet. I fråga om Svenska kyrkans böcker, Svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter får riksdagen också medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt stiftsmyndigheter, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela bestämmelser i ämnena. I 7 § andra stycket lagen om svenska kyrkan har riksdagen medgett att kyrkomötet får överlåta åt Svenska kyrkans centralstyrelse att meddela föreskrifter om kollekter. Vidare har kyrkomötet medgetts rätt att överlåta åt domkapitel, kyrkliga kommuner och kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela föreskrifter om Svenska kyrkans böcker, Svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter.

Punkt 10 andra stycket övergångsbestämmelserna till regeringsformen löser frågan huruvida riksdagen och regeringen kan besluta föreskrifter i de ämnen som kan delegeras till kyrkomötet. Bestämmelserna innebär att riksdagen i den särskilda ordning som anges för bl.a. grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund kan besluta föreskrifter i dessa ämnen. Detta gäller också om kyrkomötet har bemyndigats att meddela föreskrifter i något av dessa ämnen. Regeringen kan däremot inte meddela föreskrifter i de ämnen som kan delegeras till kyrkomötet. I övrigt kan dock regeringen på det kyrkliga området med stöd av 8 kap. 13 § regeringsformen meddela föreskrifter om verkställighet av lag och andra föreskrifter som inte enligt grundlag skall meddelas av riksdagen.

För ändring eller upphävande av lag som avses i punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen gäller samma formkrav som är föreskrivna för stiftande av sådan lag. I fråga om upphävande av äldre lag gäller särskilda regler.

Av punkt 13 övergångsbestämmelsen till regeringsformen följer vidare

att grunderna för ändringar i rikets indelning i kyrkliga kommuner samt grunderna för de kyrkliga kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen skall bestämmas i lag. I lag meddelas också föreskrifter om de kyrkliga kommunernas befogenheter i övrigt och om deras åligganden (jfr 8 kap. 5 § regeringsformen). Kyrkomötets medverkan behövs inte i dessa lagstiftningsärenden. Den omständigheten att riksdagen får besluta utan kyrkomötets medverkan hindrar naturligtvis inte att kyrkomötet ändå bereds tillfälle att yttra sig.

2.2 Den nuvarande författningsregleringen i stort

1686 års kyrkolag utgör grunden för den svenska kyrkorätten. De senaste århundradenas kyrkolagstiftning har i princip utformats, såväl sakligt som systematiskt, med utgångspunkt från denna lag. Av lagen återstår emellertid numera bara ett fåtal i huvudsak grundläggande bestämmelser om bl.a. Svenska kyrkans egendom och tjänster samt ämnen som ligger inom ramen för kyrkomötets normgivningskompetens. Andra alltjämt formellt gällande bestämmelser i 1686 års kyrkolag är i allmänhet obsoleta, dvs. ur bruk.

Efter genomförandet av 1980-talets reformer på det kyrkliga området gäller numera vid sidan om 1686 års kyrkolag en i stora delar modern lagstiftning för Svenska kyrkan. De nya lagar av särskilt intresse som sålunda – utöver lagen om svenska kyrkan – har kommit till under denna tid är följande:

- lagen (1982: 943) om kyrkomötet (omtryckt 1985: 829, ändrad senast 1991: 1776),
- församlingslagen (1988: 180, omtryckt 1991: 684),
- domkapitelslagen (1988: 181, ändrad senast 1991: 1777),
- kyrkofondslagen (1988: 182, omtryckt 1991: 1778),
- lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord (ändrad senast 1990: 1499),
- prästanställningslagen (1988: 184; omtryckt 1991: 320, ändrad senast 1991: 1779),
- kyrkliga indelningslagen (1988: 185; ändrad senast 1991: 1780),
- lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan (ändrad senast 1991: 365).

Utöver lagregler gäller för svenska kyrkan som helhet kyrkliga kungörelser som har beslutats av kyrkomötet i rent inomkyrkliga ämnen. Därutöver gäller ett stort antal förordningar som i huvudsak innehåller verkställighetsföreskrifter eller som regeringen har beslutat med stöd av bemyndigande i lag eller sin restkompetens (se 8 kap. 13 § regeringsformen).

Vissa föreskrifter om den kyrkliga jorden har efter regeringens bemyndigande meddelats av Kammarkollegiet. Vidare har Svenska kyrkans centralstyrelse, domkapitlen och kyrkoråden med stöd av kyrkomötets bemyndigande meddelat centrala, regionala respektive lokala föreskrifter om bland annat Svenska kyrkans gudstjänster och kollekter.

3 En ny kyrkolag

3.1 En samlad kyrkolagstiftning

Regeringens förslag: Alla lagregler av central betydelse för Svenska kyrkan samlas i en ny kyrkolag.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag (betänkandet del 1 s. 27–29).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. (RegSkr 1990:1 s. 15-17, 2KL 1991:1 avsnitt 2 och 1KL 9 avsnitt 3, kskr. 11 och 13)

Skälen för regeringens förslag: 1686 års kyrkolag har haft ett väsentligt inflytande på utformningen av den övriga kyrkliga lagstiftningen. Kyrkolagen har fungerat som en systematisk grundstomme till vilken författningsregleringen av Svenska kyrkan under lång tid har knutits an. Den kyrkliga lagstiftningen har därför inte fått en alldeles självständig systematisk uppbyggnad. Förutom att kyrkolagen i många delar är upphävd eller obsolet har den också i detta hänseende förlorat sin betydelse. Det långvariga utredningsarbetet om förhållandet mellan staten och kyrkan har fördröjt en genomgripande översyn av hela det kyrkliga författningsmaterialet från såväl innehållsmässig som systematisk synpunkt. Den kyrkliga lagstiftningen är därför i vissa delar ålderdomlig och onödigt splittrad.

Lagregleringen av Svenska kyrkan har moderniserats i väsentliga delar under det senaste decenniet. Kvar finns emellertid en hel del lagregler utöver 1686 års kyrkolag och anslutande författningar som behöver moderniseras och anpassas till de förhållanden som nu råder. Det gäller bl.a. regleringen av de icke-territoriella församlingarna, där den äldsta alltjämt gällande författningen är från år 1571.

Det är angeläget att Svenska kyrkan får ett väl fungerande system av regler som ger en fast grund att verka från. För att åstadkomma ett ändamålsenligt regelsystem bör vissa mera centrala kyrkliga ämnen inom riksdagens normgivningsområde föras samman i en lag. Det är lämpligt att ha en sådan ny grund att bygga upp regelsystemet på, när den gamla kyrkolagen upphävs. Vid sin bedömning av för- och nackdelarna med en sådan lag anser vi, i likhet med kyrkoförfattningsutredningen, att konsekvenserna för brukarna måste väga tungt.

Argumenten för att samla en lagstiftning av den omfattning som det här blir fråga om är att författningsmaterialet blir lättillgängligt, överblickbart och därmed också enklare att använda. Till detta kommer att ett samlat lagverk om Svenska kyrkan är ägnat att framhäva kyrkans identitet som ett i väsentliga avseenden självständigt trossamfund, men vars organisation och verksamhet är reglerad av staten.

De argument som kan anföras mot en samlad lag är dels att lagen blir omfattande, dels att reglerna däri blir av olika konstitutionell karaktär. Som utredningen påpekar blir regelsystemet som sådant inte mindre om-

fattande bara för att det placeras i flera lagar. Snarare är det så att vissa "dubbelregleringar" kan undvikas om reglerna samlas till en lag.

Reglernas olika konstitutionella karaktär bör enligt vår mening inte heller vålla några större bekymmer. Redan nu innehåller t.ex. lagen om förvaltningen av kyrklig jord och prästanställningslagen vissa bestämmelser som kräver kyrkomötets yttrande och andra som inte kräver det. I alla lagstiftningsärenden måste således en bedömning av olika reglers konstitutionella karaktär göras.

I likhet med utredningen anser vi alltså att fördelarna med att samla de centrala kyrkliga lagreglerna i en enda lag väger över.

I det följande avsnittet skall vi redogöra för vilka lagregler som vi anser vara av det centrala slag att de bör samlas i en ny kyrkolag.

3.2 Allmänt om den nya kyrkolagens innehåll

Regeringens förslag: Den nya kyrkolagen skall innehålla sådana regler som i princip riktar sig bara till Svenska kyrkan och dess organ.

I allt väsentligt innebär det att lagen kommer att innehålla sådana lagregler som kräver kyrkomötets medverkan enligt punkterna 9 och 10 övergångsbestämmelserna till regeringsformen samt sådana regler om grunderna för de kyrkliga kommunernas organisation och verksamhetsformer och deras befogenheter som kräver lagform enligt punkt 13 övergångsbestämmelserna till regeringsformen.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag: Utredningens förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag, dock med följande undantag. Utredningen har inte föreslagit att föreskrifterna i lagen om svenska kyrkan, i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade (ändrad senast 1991:515) och i lagen (1955:138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige, m.m. (ändrad senast 1988:189) tas in i den nya kyrkolagen. Däremot har utredningen föreslagit att föreskrifterna i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. (omtryckt 1991:96, ändrad senast 1991:1655) och i 6-16 §§ religionsfrihetslagen (1951:680; ändrad senast 1991:488) tas in i den nya lagen (betänkandet del I s. 29, 30 och 66).

Remissinstanserna: Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Kammarkollegiet, Svenska kyrkans centralstyrelse och ytterligare några remissinstanser förordar att bestämmelserna i lagen om svenska kyrkan arbetas in i den nya kyrkolagen. Kammarkollegiet och flera domkapitel anser att lagen om kyrkliga indelningsdelegerade naturligen hör hemma i en samlad kyrkolag. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund menar att folkbokförings- och begravningslagstiftningen skall arbetas in i den nya lagen. Domkapitlet i Lund anser att lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap (ändrad senast 1991:528) skall tas in i kyrkolagen.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomö-

tet förordar dock att begravningslagen på lämpligt sätt tas in i kyrkolagen. Kyrkomötet har också föreslagit vissa ändringar i bestämmelserna om inträde resp. återinträde i det kyrkliga ämbetet som präst samt om skiljande från rätten att utöva ämbetet (RegSkr 1990:1 s. 18-22, 2KL 1991:1 avsnitt 2 och 10 samt 1KL 9 avsnitt 3, kskr. 11 och 13).

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter

Genom offentligrättslig reglering har grunderna för Svenska kyrkans verksamhet och organisation lagts fast. Det gäller även frågorna om förvaltningen av den kyrkliga egendomen och om prästerna.

En ny kyrkolag bör i princip innehålla alla dessa regler. Förutom allmänna regler om organisation och verksamhetsformer inom Svenska kyrkan bör lagen innehålla sådana särskilda regler som främst riktar sig till kyrkliga organ.

I en ny kyrkolag bör däremot inte tas in föreskrifter i sådana ämnen som riksdagen har överlåtit till kyrkomötet att genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i (jfr avsnitt 2.1).

Lagen om svenska kyrkan

Med dessa utgångspunkter är det naturligt att de regler som i dag finns i lagen om svenska kyrkan ingår i en ny kyrkolag. Detta har också blivit möjligt genom de ändringar (SFS 1991:1503) i övergångsbestämmelserna till regeringsformen som trädde i kraft den 1 januari 1992.

Genom en ändring i punkt 10 övergångsbestämmelserna till regeringsformen och 7 § lagen om svenska kyrkan har kyrkomötet från och med den 1 juli 1989 fått möjligheter att genom kyrkliga kungörelse meddela föreskrifter om det kyrkliga ämbetet. Samtidigt togs i lagen om svenska kyrkan in bestämmelser om inträde i det kyrkliga ämbetet som präst och om att skilja någon från det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva ämbetet. I propositionen anmärktes särskilt att de bestämmelser om ämbetet som togs in i lagen om svenska kyrkan borde upphävas när kyrkomötet hade meddelat egna föreskrifter i ämnet.

I ett delbetänkande i augusti 1990 har den av Svenska kyrkans centralstyrelse tillsatta Kyrkoordningskommittén lagt fram förslag till bl.a. en kyrklig kungörelse om det kyrkliga ämbetet. Förslaget har remissbehandlats och bereds för närvarande inom centralstyrelsen. Enligt vad vi har inhämtat avser centralstyrelsen att först till 1994 års kyrkomöte lägga fram förslag till en kyrkoordning för Svenska kyrkan. I kyrkoordningen avses ingå regler om det kyrkliga ämbetet.

Kyrkomötet kan emellertid redan innan dess i en kyrklig kungörelse meddela föreskrifter som i sak motsvarar dem som finns i 12-17 §§ lagen om svenska kyrkan (jfr prop. 1987/88:31, avsnitt 4). I en sådan kyrklig kungörelse kan kyrkomötet också göra de ändringar som 1991 års kyrkomöte har begärt i fråga om prövningen av frågor om inträde resp. återin-

träde i det kyrkliga ämbetet som präst samt skiljande från rätten att utöva ämbetet. Vi har i det föregående uttalat att den nya kyrkolagen inte bör innehålla föreskrifter i sådana ämnen som riksdagen har överlåtit till kyrkomötet att meddela föreskrifter i. Det gäller självfallet också bestämmelserna om det kyrkliga ämbetet som präst. De nuvarande föreskrifterna i lagen om svenska kyrkan bör alltså enligt vår uppfattning oförändrade finnas kvar i den lagen till dess kyrkomötet har meddelat egna föreskrifter i ämnet (se avsnitt 15.17).

Religionsfrihetslagen

Kyrkoförfattningsutredningen har föreslagit att de nu gällande reglerna i religionsfrihetslagen om medlemskap i Svenska kyrkan förs över oförändrade till den nya kyrkolagen. Dessa regler är av central betydelse för kyrkan och bör därför i och för sig ingå i en ny kyrkolag.

Religionsfrihetslagens regler om medlemskap i Svenska kyrkan har inte ansetts förenliga med bestämmelserna i grundlagen till skydd för den s.k. negativa religionsfriheten. I 2 kap. 2 § regeringsformen, som fick sin nu gällande lydelse genom en ändring som trädde i kraft den 1 januari 1977, föreskrivs bl.a. att ingen medborgare får tvingas av det allmänna att tillhöra ett trossamfund. I samband med tillkomsten av den nyss nämnda bestämmelsen ansågs det nödvändigt att i en övergångsbestämmelse till grundlagen föreskriva att bestämmelserna om medlemskap i Svenska kyrkan skulle gälla trots bestämmelserna i 2 kap. 2 § regeringsformen (prop. 1975/76:209 s. 117, KU 1975/76:56 s. 30 och 31). Konstitutionsutskottet har också under senare år vid flera tillfällen med anledning av motioner i ämnet bekräftat denna bristande överensstämmelse mellan religionsfrihetslagen och regeringsformen, varvid utskottet har hänvisat till uttalanden av såväl regeringen som riksdagen vid behandlingen av 1976 års grundlagsbeslut (se KU 1983/84:12, KU 1984/85:3, KU 1985/86:4, KU 1986/87:5, KU 1987/88:4, KU 1988/89:4, 1989/90:KU2, 1990/91:KU9 och 1991/92:KU8).

Mot denna bakgrund är det inte möjligt att ersätta de nuvarande medlemskapsreglerna med nya föreskrifter i den nya kyrkolagen utan att man samtidigt anpassar dem till bestämmelserna i 2 kap. 2 § regeringsformen. En sådan anpassning kräver ytterligare överväganden och samtycke av kyrkomötet (jfr punkt 9 andra stycket övergångsbestämmelserna till regeringsformen). Sådana överväganden bör ske med beaktande av bl.a. det pågående inomkyrkliga utredningsarbetet om dop och medlemskap. Av betydelse i sammanhanget är också de ställningstaganden som kan bli aktuella i stat-kyrkafrågan.

Lagen om kyrkliga indelningsdelegerade

Utredningen har föreslagit att de nu gällande reglerna i lagen om kyrkliga indelningsdelegerade skall stå utanför den nya kyrkolagen med hänvisning till att reglerna inte används så ofta. Vi anser inte att det angivna skälet är bärande. Frågan om kyrkliga indelningsdelegerade och de regler som finns

i detta ämne vänder sig i allt väsentligt till och har huvudsaklig betydelse för kyrkliga organ. Vi anser därför att dessa regler bör tas in i en ny kyrkolag.

Lagen om kyrkofullmäktigval

Däremot bör enligt vår mening reglerna i lagen om kyrkofullmäktigval, m.m. inte tas in i en ny kyrkolag. De har visserligen betydelse för de församlingar och kyrkliga samfälligheter som har direktvalda kyrkoråd eller kyrkofullmäktige. Ansvaret för valens genomförande ligger emellertid inte på kyrkliga organ utan på de borgerliga valmyndigheterna, till vilka reglerna också i första hand riktar sig. Till detta kommer att reglerna är nära förknippade med vallagen (1972:620; omtryckt 1991:95, ändrad senast 1991:1654). Vi anser därför att bestämmelserna i lagen om kyrkofullmäktigval, m.m. inte bör tas in i den nya kyrkolagen.

Folkbokföringslagen och begravningslagen

I likhet med utredningen anser vi att kyrkolagen inte bör innehålla regler som visserligen i stor utsträckning riktar sig till Svenska kyrkan och dess pastorat men som också riktar sig till icke-kyrkliga samhällsorgan och som reglerar allmänt samhälleliga uppgifter. Detta gäller särskilt för begravningslagstiftningen (prop. 1990/91:10, KU14, rskr. 39; SFS 1990:1144). I fråga om folkbokföringen har dessutom ansvaret för den lokala folkbokföringen den 1 juli 1991 förts över från pastorsämbetena till skattemyndigheterna. Folkbokföringen has alltså inte längre om hand av kyrkliga organ (jfr prop. 1990/91:153, SkU28, rskr. 329).

Lagen om kyrklig beredskap

Kyrkoförfattningsutredningen har ansett att en ny kyrkolag bör reglera Svenska kyrkans organisation, verksamhet och ekonomi under fredstid. Bestämmelser som tar sikte på Svenska kyrkans situation och verksamhet under höjd beredskap och i krig bör alltså inte ingå i lagen. Vi delar utredningens bedömning i denna del.

Civilförsvarsutredningen har i betänkandet (SOU 1989:42) Det civila försvaret föreslagit en lag om civilt försvar som skall ersätta bl.a. lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap (ändrad senast 1991:528). Utredningens förslag har remissbehandlats. Frågan övervägs för närvarande inom regeringskansliet. Enligt vår mening bör lagen om kyrklig beredskap eller motsvarande bestämmelser i en eventuellt ny lag om civilt försvar inte tas in i den nya kyrkolagen.

Regeringens förslag: Den nya kyrkolagen delas in i elva avdelningar och 47 kapitel.

Kyrkoförfattningsutredningen föreslår att kyrkolagen delas in i 6 avdelningar och 21 kapitel (betänkandet del 1 s. 30 och 33).

Remissinstanserna tillstyrker i allt väsentligt utredningens förslag till disposition av kyrkolagen.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 22 och 23, 2KL 1991: 1 avsnitt 2, kskr. 11). I det till kyrkomötet överlämnade förslaget till kyrkolag fanns också intaget en avdelning om det kyrkliga ämbetet.

Skälen till regeringens förslag: Det säger sig självt att en lagstiftning av den omfattning – 47 kapitel och nära 720 paragrafer – som den nya kyrkolagen avses få, kan vara svår att överblicka också om de enskilda paragraferna gjorts lättlästa. Det är därför av särskild betydelse att författningsmaterialet redigeras på ett sådant sätt att det blir lätt att hitta i lagen.

Huvudämnena i den nya kyrkolagen bör enligt vår mening finnas klart angivna i rubrikerna till de olika avdelningarna. I lagens första avdelning bör läsaren dessutom få en översiktlig redovisning av lagens innehåll.

I den andra avdelningen bör tas in de grundläggande bestämmelserna om Svenska kyrkan som trossamfund som i dag finns i lagen om svenska kyrkan.

I en tredje avdelning bör behandlas medlemskap i Svenska kyrkan (jfr avsnitt 3.2).

I en fjärde avdelning bör tas in regler om den kyrkliga indelningen. I de följande tre avdelningarna bör därefter tas in bestämmelser om Svenska kyrkans organisatoriska uppbyggnad på lokal-, stifts- och riksplanen.

I de följande två avdelningarna bör tas in föreskrifter om prästtjänster och om kyrkomusiken.

I en tionde avdelning bör tas in regler om Svenska kyrkans egendom. Här ingår bestämmelser om den kyrkliga jorden och om kyrkofonden.

Bestämmelser om kyrkliga val bör tas in i en elfte och sista avdelning i den nya kyrkolagen. Härigenom behöver de utpräglat tekniska och detaljerade valreglerna inte onödigt tynga de övriga avsnitten i den nya kyrkolagen.

4 De olika avdelningarna i den nya kyrkolagen

4.1 Första avdelningen – Inledning

Regeringens förslag: I kyrkolagens första avdelning införs ett kapitel med en enda paragraf. Där görs en sammanfattande uppräkning av de centrala bestämmelser för Svenska kyrkan som har tagits in i lagen.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar delvis regeringens förslag (betänkandet del 1 s. 44).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran. Domkapitlet i Göteborg anser det önskvärt med en uttömmande innehållsförteckning till lagen, som dock skall placeras efter lagtexten.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomötet förordar dock att det inledningsvis i lagen fogas in en bestämmelse som anger *dels* vilka bestämmelser i lagen som skall vara föremål för den kvalificerade lagstiftningsordning som gäller för huvudbestämmelserna i riksdagsordningen *dels* vilka bestämmelser som inte kan ändras utan kyrkomötets yttrande. (RegSkr 1990: 1 s. 24, 2KL 1991: 1 avsnitt 2, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Den föreslagna kyrkolagen har en omfattning och ett innehåll som kräver olika hjälpmedel för att underlätta för läsaren att snabbt få en överblick över lagens innehåll och att hitta i den. I det inledande kapitlet bör därför tas in en sammanfattande uppräkning av lagens innehåll.

I kyrkoförfattningsutredningens förslag fanns till förslaget om ny kyrkolag fogat en detaljerad innehållsförteckning som tog upp lagens avdelningar, kapitel och rubriker. Några remissinstanser har också önskat att en motsvarande innehållsförteckning fogas till den nya kyrkolagen. Dessa önskemål, som vi anser befogade, kan lämpligen tillgodoses genom att man i samband med utfärdande av den nya kyrkolagen fogar en sådan innehållsförteckning till lagen.

De föreskrifter som kräver en kvalificerad lagstiftningsordning har bara tagits in i 2 och 29 kap. i den nya kyrkolagen och under rubriken grundläggande föreskrifter, varför någon särskild markering utöver detta inte torde behövas (jfr avsnitt 4.2).

4.2 Andra avdelningen – Svenska kyrkan som trossamfund

Regeringens förslag: I kyrkolagens andra avdelning tas in de föreskrifter i lagen om svenska kyrkan som får anses grundläggande för kyrkan som trossamfund.

Kyrkoförfattningsutredningen föreslog att i lagens första kapitel skulle ges en hänvisning till lagen om svenska kyrkan (betänkandet del I s. 29 och 44).

Remissinstanserna: Kammarkollegiet, Svenska kyrkans centralstyrelse, domkapitlen i Linköping och Göteborg m.fl. remissinstanser förordar att bestämmelserna i lagen om svenska kyrkan i sin helhet tas in i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Enligt kyrkomötets mening bör i avdelning tas in en bestämmelse som anger att Svenska kyrkan är indelad i stift och att stiften leds av biskopar. (RegSkr 1990: 1 s. 25, 2KL 1991: 1 avsnitt 3, kskr. 11)

Skälen för regeringens förslag: Vi har redan i avsnitt 3.2 angivit skälen till varför också vissa bestämmelser i lagen om svenska kyrkan bör tas in i den nya kyrkolagen. De bestämmelser i lagen om svenska kyrkan som får anses grundläggande för kyrkan som trossamfund bör enligt vår mening få en framträdande placering i den nya lagen. Vi föreslår därför att dessa tas in i lagens andra avdelning. Det gäller den nuvarande bestämmelsen i 1 § om Svenska kyrkan som ett evangelisk-lutherskt trossamfund, de grundläggande bestämmelserna i 2 och 3 §§ om kyrkans organisatoriska struktur, bestämmelserna i 11 § om grundläggande behörighetskrav för prästtjänster m.m. samt bestämmelserna i 18 § om domkapitlens särskilda tillsynsansvar.

Vi anser däremot att de grundläggande föreskrifterna om kyrkomötets sammansättning, valen till kyrkomötet, Svenska kyrkans centralstyrelse samt kyrkomötets uppgifter och normgivning som i dag finns i 3-9 §§ lagen om svenska kyrkan inte lämpligen bör brytas ut ur sitt naturliga sammanhang i lagens sjunde avdelning om Svenska kyrkans centrala organisation. Med hänsyn till kyrkolagens allmänna uppbyggnad och disposition bör alltså nämnda bestämmelser inte placeras i kyrkolagens andra avdelning. Bestämmelsernas grundläggande natur bör däremot kunna göras tydlig genom att i den andra avdelningen föra in en hänvisning till föreskrifterna om kyrkomötet i 29 kap. kyrkolagen. Se vidare avsnitt 15.1.2.

4.3 Tredje avdelningen – Medlemskap i Svenska kyrkan

Regeringens förslag: I kyrkolagens tredje avdelning tas bara in en hänvisning till religionfrihetslagens bestämmelser om medlemskap i Svenska kyrkan.

Kyrkoförfattningsutredningen föreslog att reglerna om medlemskap i Svenska kyrkan i 6-16 §§ religionsfrihetslagen oförändrade i sak skulle föras över till den nya kyrkolagen. Vissa av dessa regler (7-9 §§) föreslogs bli överförda helt oförändrade inte bara i sak utan också i redaktionellt hänseende med hänsyn till bestämmelserna i 2 kap. 2 § regeringsformen (den s.k. negativa religionsfriheten). Utredningen lade i en bilaga till betänkandet fram ett alternativt förslag med redaktionell bearbetning också av dessa bestämmelser (betänkandet del 1 s. 44-46).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser godtar att föreskrifter om medlemskap tas in i den nya lagen. Hovrätten för Västra Sverige ifrågasät-

ter bl.a. om inte bestämmelserna om medlemskap kan tas in i lagen om svenska kyrkan. Svenska kyrkans centralstyrelse förordar att reglerna helt oförändrade förs över till den nya lagen. Domkapitlen i Västerås och Växjö förordar utredningens alternativa förslag.

Ett antal domkapitel ifrågasätter vissa redaktionella ändringar och rubriksättningar. Domkapitlen i Skara och Västerås är också kritiska mot användandet av begreppet "medlem av svenska kyrkan" i lagförslaget.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1 s. 26 och 27, 2KL 1991:1 avsnitt 4, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Som framgått av det föregående (avsnitt 3.2) har reglerna i religionsfrihetslagen om medlemskap i svenska kyrkan inte ansetts förenliga med bestämmelserna i 2 kap. 2 § regeringsformen till skydd för den s.k. negativa religionsfriheten. När en ändring i 6-19 §§ religionsfrihetslagens regler aktualiseras, måste de alltså samtidigt göras förenliga med regeringsformen.

I den nya kyrkolagen bör tills vidare bara tas in en hänvisning till de aktuella medlemskapsreglerna i religionsfrihetslagen. Hänvisningen bör tas in i lagens tredje avdelning.

4.4 Fjärde avdelningen – Den kyrkliga indelningen

Regeringens förslag: I kyrkolagens fjärde avdelning tas in bestämmelser om Sveriges indelning i församlingar, pastorat, kontrakt och stift. I avdelningen tas också in regler om kyrkliga samfälligheter och om kyrkliga indelningsdelegerade.

I avdelningen tas dessutom in föreskrifter om namn på församlingar, pastorat, kontrakt och kyrkliga samfälligheter.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt utredningens förslag skulle bestämmelser om kyrkliga indelningsdelegerade inte tas in i lagen. Utredningen har inte heller lagt fram något förslag när det gäller namn på kyrkliga enheter (betänkandet del 1 s. 47-51).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. (RegSkr 1990:1 s. 27-29, 1KL 1991:9 avsnitt 4.1, kskr.13).

Skälen för regeringens förslag: *Församlingarna* är grunden i den kyrkliga organisationen och de primära förvaltningsenheterna på det lokala planet. De har ställning av kyrkliga kommuner. Den 1 januari 1991 fanns i Sverige 2 563 församlingar, varav fem icke-territoriella församlingar. Till de icke-territoriella församlingarna återkommer vi i avsnitt 8.

Pastoraten utgör i första hand enheter för den lokala prästtjänstorganisationen och omfattar en eller flera församlingar. De kan vara territoriella eller icke-territoriella. Alla icke-territoriella församlingar bildar egna pastorat. Den 1 januari 1991 fanns det 1 131 pastorat i Sverige.

Kontrakten är tjänstgöringsområden för kontraktsprostar och omfattar flera pastorat. Den 1 januari 1991 fanns det 176 kontrakt i Sverige.

Stiften är kyrkans regionala enheter och utgör förvaltningsområden för biskopar och domkapitel. I landet finns för närvarande 13 stift. Varje stift är indelat i kontrakt.

Kyrkliga samfälligheter är sammanslutningar av församlingar för skötseln av vissa gemensamma församlingsangelägenheter. Liksom församlingarna har samfälligheterna getts ställning av kyrkliga kommuner. Den 1 januari 1991 fanns det drygt 300 kyrkliga samfälligheter omfattande närmare 1 200 församlingar. Kyrkliga samfälligheter finns från och med år 1989 också på stiftsnivå. Stiftssamfälligheterna återkommer vi till i avsnitt 4.6.

I kyrkliga indelningslagen finns sedan den 1 januari 1989 samlade de grundläggande bestämmelserna om Sveriges indelning i församlingar, pastorat, kontrakt och stift. I den lagen finns också föreskrifter om bildande och ändring av kyrkliga samfälligheter. Vi föreslår att dessa bestämmelser tas in i fjärde avdelningen i den nya kyrkolagen.

Bestämmelser om kyrkliga indelningsdelegerade finns i lagen om kyrkliga indelningsdelegerade. Kyrkliga indelningsdelegerade kan tillsättas i samband med en beslutad ändring i den kyrkliga indelningen för att utöva beslutanderätten i den kyrkliga kommunen till dess att indelningsändringen träder i kraft. Också bestämmelser om kyrkliga indelningsdelegerade bör tas in i den nya kyrkolagen. Då reglerna naturligt hör samman med bestämmelserna om den kyrkliga indelningen bör de också tas in i fjärde avdelningen i den nya kyrkolagen.

En annan fråga som hör samman med den kyrkliga indelningen är namngivningen av kyrkliga enheter. Namnfrågan har inte tidigare varit särskild reglerad. Vi föreslår nu att föreskrifter om namn tas in i ett särskilt kapitel i kyrkolagens fjärde avdelning. Vi återkommer senare till förslaget i denna del (avsnitt 5).

Förslaget i fråga om den nya kyrkolagens fjärde avdelning innebär att kyrkliga indelningslagen och lagen om kyrkliga indelningsdelegerade kan upphävas.

4.5 Femte avdelningen – Den lokala organisationen

Regeringens förslag: I kyrkolagens femte avdelning tas in bestämmelser om organisation och verksamhetsformer för församlingar och kyrkliga samfälligheter på lokal nivå.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag (betänkandet del 1 s. 51-56).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomötet förordar att lagstiftningen anpassas till den ordning som gäller för de

borgerliga kommunerna. Anpassningen skall dock ske med utgångspunkt från att Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. (RegSkr 1990:1 s. 29-31, 1KL 1991:9 avsnitt 4.2, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: Församlingarna utgör de primära enheterna för verksamheten inom Svenska kyrkan. Såsom kyrkokommuner får de själva eller i samverkan med andra församlingar vårda sina angelägenheter. Dessa angelägenheter regleras närmare i 1 kap. 3 § församlingslagen. En församlings beslutanderätt utövas av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämma. I vissa fall kan beslutanderätten utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Förvaltning och verkställighet ankommer på kyrkorådet och övriga nämnder.

Församlingarna i ett flerförsamlingspastorat bildar obligatoriskt en pastoratssamfällighet för att sköta vissa församlingsangelägenheter. Församlingarna i ett pastorat kan också överlämna skötseln av alla ekonomiska församlingsangelägenheter till pastoratssamfälligheten. Samfälligheten benämns i sådana fall en total pastoratssamfällighet.

På motsvarande sätt kan församlingarna i flera pastorat överlämna skötseln av en eller flera eller alla ekonomiska församlingsangelägenheter till en flerpastoratssamfällighet. I det senare fallet kallas samfälligheten för en total flerpastoratssamfällighet.

Beslutanderätten i en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas av församlingsdelegerade. Om samfälligheten är total utövas beslutanderätten av dess kyrkofullmäktige. Förvaltningen och verkställigheten ankommer i sådana samfälligheter på kyrkorådet och övriga nämnder.

Bestämmelserna om den lokala organisationen inom Svenska kyrkan finns i dag i församlingslagen. Dessa bör tas in i femte avdelningen i den nya kyrkolagen.

Den nuvarande kyrkokommunala lagstiftningen är uppbyggd av ett stort antal detaljerade regler. Lagregleringen har sedan länge varit anpassade till motsvarande regler för de borgerliga kommunerna. Riksdagen har under våren 1991 beslutat en ny kommunallag (prop. 1990/91:117, KU38, rskr. 360; SFS 1991:900), som har trätt i kraft den 1 januari 1992. För närvarande bereds inom Civildepartementet frågan om och i vilken omfattning regleringen av de kyrkliga kommunerna också i fortsättningen bör anpassas till lagstiftningen för de borgerliga kommunerna. Översynen avses också omfatta regleringen av kyrkliga indelningsdelegerade.

Bestämmelserna i församlingslagen bör därför utan ändring i sak, men med en viss redaktionell bearbetning, föras över till den nya kyrkolagen. Vårt förslag i denna del innebär tillsammans med förslagen i avsnitt 4.6 om stiftssamfälligheterna att församlingslagen kan upphävas.

4.6 Sjätte avdelningen – Den regionala organisationen

Regeringens förslag: I kyrkolagens sjätte avdelning tas in bestämmelser om organisation och verksamhetsformer för stiftssamfälligheter och dess olika organ.

I avdelningen tas också in föreskrifter om domkapitlen och om biskopens uppgifter.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag. Utredningen har i sitt förslag inte tagit med bestämmelser om biskopens uppgifter såvitt avser visitationer och utseende av kontraktsprostar (betänkandet del 1 s. 56-64).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran. Några domkapitel menar dock att också den nya kyrkolagen skall innehålla bestämmelser om biskopsvisitationer, om prästmöten och om kontraktsprostar.

1991 års kyrkomötet tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomötet föreslår dock att det i lagen skall tas in en bestämmelse som anger att biskopen också har uppgiften att viga till det kyrkliga ämbetet. (RegSkr 1990: 1 s. 32-36, 2KL 1991: 1 avsnitt 5 och 6 samt 1KL 9 avsnitt 4.3, kskr. 11 och 13).

Skälen för regeringens förslag: Svenska kyrkan har en i grunden episkopal karaktär. Som tidigare har nämnts indelas landet i 13 territoriella stift. Något icke-territoriellt stift finns inte. Stiften är regionala förvaltningsenheter inom Svenska kyrkan och ämbetsområden för biskoparna. Verksamheten upprätthålls i varje stift genom församlingarna.

Stiftens förvaltningsuppgifter sköts av biskoparna och domkapitlen. I varje stift bildar församlingarna en stiftssamfällighet med en stiftsstyrelse och en egendomsnämnd.

Stiftssamfälligheter och deras organ

Sedan den 1 januari 1989 finns det obligatoriska kyrkliga samfälligheter på stiftsplanet. Stiftssamfälligheterna är också kyrkliga kommuner. Bestämmelser om stiftssamfälligheterna och deras organ finns i församlingslagen.

Enligt 1 kap. 8 § församlingslagen skall stiftssamfälligheterna

1. främja församlingslivets utveckling inom stiftet,
2. främja församlingsarbete bland finskspråkiga, samer och teckenspråkiga,
3. främja andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar, vid kriminalvårdsanstalter och vid militära förband i fredstid,
4. svara för avlöningsförmåner för arbetstagare hos samfälligheten.

Beslutanderätten i en stiftssamfällighet utövas av stiftsfullmäktige. Förvaltningen och verkställigheten i samfälligheten handhas av stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

Stiftsstyrelsen består av biskopen som ordförande och minst åtta andra ledamöter som väljs av stiftsfullmäktige.

I varje stiftssamfällighet finns det en obligatorisk specialreglerad nämnd – egendomsnämnden. Denna nämnd har uppgifter när det gäller förvaltningen av den kyrkliga jorden. Regler om nämnden och dess verksamhet finns i lagen om förvaltningen av kyrklig jord.

Bestämmelserna om stiftssamfälligheternas samt egendomsnämndernas organisation och verksamhetsformer bör tas in i avdelningen om den regionala organisationen.

Bestämmelserna om val till stiftsfullmäktige i församlingslagen och om egendomsnämndens uppgifter i lagen om förvaltningen av kyrklig jord bör

däremot inte tas in i denna avdelning, utan i avdelningen om de kyrkliga valen resp. den kyrkliga egendomen.

Domkapitel m.m.

I 24 kap. 5 § i 1686 års kyrkolag finns en grundläggande bestämmelse om domkapitel (konsistorium). Enligt denna bestämmelse skall biskopen till sin hjälp med förvaltningsuppgifterna inom stiftet ha "konsistoriales". I övrigt finns de grundläggande reglerna om domkapitel i domkapitelslagen. I förordningen (1989:6) med instruktion för domkapitlen (ändrad senast 1991:798) finns närmare föreskrifter om domkapitlens verksamhetsformer. Domkapitlet svarar inom resp. stift för bl.a. frågor som rör Svenska kyrkans lära och gudstjänster samt frågor som rör prästerna.

Domkapitlet består av biskopen som ordförande, domprosten som vice ordförande, en präst vald av stiftets präster och tre lekmän, som väljs av stiftsfullmäktige.

Från och med den 1 januari 1992 gäller dessutom den ordningen att domkapitlet, när biskopen eller domprosten har förhinder att tjänstgöra som ledamot i domkapitlet, skall kunna adjungera någon som har anställning som präst i stiftet. Detsamma skall gälla också om tjänsten som biskop eller domprost är vakant.

I Sverige finns ytterligare en myndighet på stiftsplanet, nämligen Hovkonsistoriet. Hovkonsistoriet har samma befogenheter gentemot Hovförsamlingen som domkapitlen har mot församlingarna. Grundläggande bestämmelser om Hovkonsistoriet finns i domkapitelslagen.

De nuvarande bestämmelserna i domkapitelslagen om domkapitel bör tas in i avdelningen om den regionala organisationen efter kapitlen om stiftssamfälligheter och deras organ. Bestämmelserna i domkapitelslagen om val av ledamöter i domkapitlet bör dock tas in i avdelningen om de kyrkliga valen.

Vårt förslag i denna del innebär att domkapitelslagen kan upphävas, liksom bestämmelserna om konsistorium i 1686 års kyrkolag.

Biskopar

En biskop har vid sidan av sina uppgifter inom domkapitlet också vissa rent episkopala ämbetsuppgifter, dvs. uppgifter som följer uteslutande av hans biskopliga befattning. Om dessa särskilda uppgifter finns fortfarande bestämmelser i 1686 års kyrkolag.

Enligt 19 kap. 1 § kyrkolagen skall sålunda prästvigning alltid förrättas av biskop. Dessutom får biskopen meddela s.k. venia concionandi, dvs. tillstånd för en inte prästvigd person (prästkandidat) att predika (19 kap. 4 och 5 §§ samt 22 kap. 4 §). Biskopen skall förrätta visitationer i församlingarna, bl.a. som ett led i sin tillsyn över stiftets prästerskap (24 kap. 1 och 6 §§). Vidare skall biskopen förordna kontraktsprost efter hörande av kontraktets präster (24 kap. 18 §). I praxis anses biskopen också kunna utse prost över egen församling (titulärprost).

I domkapitelslagen finns föreskrifter om att domkapitlet får överta vissa

av biskopens uppgifter när biskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när tjänsten är ledig.

Bestämmelserna i 1686 års kyrkolag om biskopens visitationsskyldighet och rätt att utse kontraktsprostar samt föreskrifterna i domkapitelslagen om domkapitlets uppgifter vid förhinder för biskopen bör tas in i ett särskilt kapitel i avdelningen om den regionala organisationen. I kapitlet om biskopar bör också tas in den nuvarande bestämmelsen i domkapitelslagen om att ärkebiskopen får delegera sina uppgifter som stiftsbiskop till den biträdande biskopen i stiftet.

Vårt förslag i denna del innebär att bestämmelserna i 19 och 24 kap. i 1686 års kyrkolag om biskopens uppgifter kan upphävas.

4.7 Sjunde avdelningen – Den centrala organisationen

Regeringens förslag: I kyrkolagens sjunde avdelning tas in bestämmelser om kyrkomötet, Svenska kyrkans centralstyrelse och Kyrkomötets besvärsnämnd.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag. Utredningen föreslog dock att vissa grundläggande bestämmelser om kyrkomötet och Svenska kyrkans centralstyrelse fortfarande skulle finnas kvar i lagen om svenska kyrkan (betänkandet del 1 s. 64-66).

Remissinstanserna: Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. (RegSkr 1990: 1 s. 36 och 37, 2KL 1991: 1 avsnitt 7-9, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: De offentligrättsligt reglerade rikskyrkliga uppgifterna has om hand – förutom av riksdagen, regeringen och vissa statliga myndigheter under regeringen – av kyrkomötet och dess myndigheter. Svenska kyrkans centralstyrelse och Kyrkomötets besvärsnämnd är myndigheter under kyrkomötet.

Kyrkomötet sammanträder varje år och har till uppgift att behandla ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet samt kyrkliga ärenden som väcks hos kyrkomötet. Kyrkomötet skall också medverka genom yttrande eller samtycke till viss lagstiftning som rör kyrkan. Vidare får kyrkomötet genom kyrkliga kungörelser meddela föreskrifter i vissa inomkyrkliga ämnen, fatta vissa beslut, t.ex. om att tillsätta utskott, samt i övrigt besluta om yttranden och framställningar till regeringen.

Svenska kyrkans centralstyrelse har till uppgift att verkställa kyrkomötets beslut. Centralstyrelsen skall också i viss utsträckning bereda de ärenden som skall avgöras av kyrkomötet. Vi tar i avsnitt 11.3 upp frågan om ersättare för ärkebiskopen som ledamot i centralstyrelsen.

Kyrkomötets besvärsnämnd har till uppgift att pröva överklaganden. Det är företrädesvis överklaganden av beslut i frågor om det kyrkliga ämbetet. Vi tar i avsnitt 11.4 upp några frågor om bl.a. besvärsnämndens sammansättning.

De grundläggande bestämmelserna om kyrkomötet finns i lagen om svenska kyrkan. Övriga bestämmelser om kyrkomötet och dess myndigheter finns i lagen om kyrkomötet. Därutöver finns bestämmelser om arbetssättet hos kyrkomötet och dess myndigheter i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1983: 4) med arbetsordning för kyrkomötet (omtryckt SKFS 1989: 5, ändrad senast SKFS 1991: 14), i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1989: 9) med instruktion för svenska kyrkans centralstyrelse och i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1989: 10) med instruktion för kyrkomötets besvärsnämnd.

De föreskrifter om kyrkomötet och dess myndigheter som i dag finns i lagen om svenska kyrkan och lagen om kyrkomötet bör tas in i den nya kyrkolagens sjunde avdelning. Bestämmelserna om val till kyrkomötet bör dock tas in i avdelningen om kyrkliga val (se avsnitt 4.11).

Vårt förslag i denna del innebär att lagen om kyrkomötet samt bestämmelserna om kyrkomötet och dess myndigheter i lagen om svenska kyrkan kan upphävas.

4.8 Åttonde avdelningen — Biskops- och prästtjänster

Regeringens förslag: I kyrkolagens åttonde avdelning tas in bestämmelser om biskops- och prästtjänster i Svenska kyrkan.

I avdelningen tas också in föreskrifter om tystnadsplikt för den som i Svenska kyrkans ordning vigts till det kyrkliga ämbetet som präst.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag (betänkande del 1 s. 76—81).

Remissinstanserna: Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 39—41, 2KL 1991: 1 avsnitt 11—15, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Inom Svenska kyrkan finns i dag följande biskops- och prästtjänster, nämligen tjänster som biskop och biträdande biskop samt domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt. Tjänsterna som domprost, kyrkoherde och komminister är pastoratstjänster medan övriga prästtjänster är stiftstjänster.

Tjänsterna är statligt reglerade. Det innebär att avlöningsförmånerna i biskoparnas och prästernas anställningar fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Grundläggande bestämmelser om biskops- och prästtjänster samt om prästerna arbetsrättsliga förhållanden under pågående anställning och vid anställningens upphörande finns i dag utspridda i olika författningar.

Sålunda finns grundläggande bestämmelser om den prästerliga tjänsteorganisationen, tillsättning av prästtjänster, disciplinansvar m.m. i prästanställningslagen. Bestämmelser om val av biskop finns i lagen (1963: 633) om biskopsval (omtryckt 1990: 903). Vidare är lagen (1976: 600) om offent-

lig anställning (omtryckt 1991: 600) i vissa delar tillämplig på präster. Det gäller för det första bestämmelserna i 2 och 3 kap. som är direkt tillämpliga på präster som innehar statligt reglerade tjänster i pastorat och stiftssamfälligheter.

Genom 2 § förordningen (1965: 729) med vissa bestämmelser om anställning som präst (omtryckt 1989: 85) har vissa andra bestämmelser i lagen om offentlig anställning gjorts tillämpliga på präster som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter. Det gäller bl.a. bestämmelserna i 6 kap. om bisysslor, 7 kap. om anställnings upphörande på annat sätt än genom avskedande, 8 kap. om turordning vid uppsägning på grund av arbetsbrist och 9 kap. om företrädesrätt till återanställning.

I likhet med utredningen anser vi att man bör undvika tekniken med hänvisningar till lagen om offentlig anställning. Om de grundläggande bestämmelserna om prästtjänster samlas i en lag skapas större klarhet i fråga om vad som gäller för dessa. Kyrkomötets yttranderätt vid ändringar i dessa regler blir därigenom också tydligare.

Såväl bestämmelserna i prästanställningslagen som de grundläggande bestämmelserna i lagen om offentlig anställning som nu gäller för dem som har prästtjänster i Svenska kyrkan bör därför tas in i nionde avdelningen i den nya kyrkolagen. Bestämmelserna om biskopsval bör tas in i avdelningen om kyrkliga val (se avsnitt 4.11).

Vårt förslag innebär bl.a. att prästanställningslagen och 1965 års prästanställningsförordning, som delvis tillhör lagområdet, kan upphävas. Vidare kan lagen (1976: 610) med bemyndigande att meddela föreskrifter om anställning som präst i svenska kyrkan upphävas. Det är med stöd av sistnämnda lag som regeringen har kunnat meddela de föreskrifter i 1965 års förordning som gjort vissa bestämmelser i lagen om offentlig anställning tillämpliga på präster.

Lagen om offentlig anställning är föremål för en översyn (jfr dir. 1989: 50) av LOA-utredningen (utredare: generaldirektören Börje Hårdefelt). Översynen avses bli slutförd under våren 1992. Utredningens förslag till ändringar i lagstiftningen om offentlig anställning kan komma att föranleda ändringar också i de bestämmelser om biskops- och prästtjänster vi nu föreslår skall tas in i avdelning 8 i den nya kyrkolagen.

Vi tar med anledning av förslag från *1991 års kyrkomöte* i avsnitt 11.5 upp några frågor om tillsättning av vissa prästtjänster.

I lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan föreskrivs att den som är prästvigd i Svenska kyrkans ordning har tystnadsplikt i fråga om vad han erfarit under bikt eller under själavårdande samtal i övrigt. Bestämmelserna i den lagen hör nära samman med bestämmelserna om det kyrkliga ämbetet men också med bestämmelserna om prästtjänster. Bestämmelserna i lagen bör därför tas in i avdelning 8 i den nya kyrkolagen.

Vi tar i avsnitt 11.6 upp frågan om omfattningen av tystnadsplikten liksom frågan om en fortsatt reglering av s.k. åtvarning.

Regeringens förslag: I kyrkolagens nionde avdelning tas in bestämmelser om kyrkomusiken i Svenska kyrkan och om kyrkomusiker.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag (betänkandet del 1 s. 81 och 82).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomötet föreslår dock att medlemskap i Svenska kyrkan skall införas som villkor för behörighet till kyrkomusikertjänster. (RegSkr 1990: 1 s. 42 och 43, 1KL 1991:9 avsnitt 4.4, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: Den kyrkomusikaliska verksamheten i Svenska kyrkan regleras från och med den 1 juli 1990 i lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan. Denna lag har ersatt både lagen (1947:275) om kyrkomusiker och kyrkomusikerförordningen (1950:375).

Enligt lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan svarar pastoraten för den kyrkomusikaliska verksamheten i församlingarna. Kyrkomusikertjänsterna, som tidigare var statligt reglerade, är numera rent kyrkokommunala.

Ett visst statligt inflytande över kyrkomusikerorganisationen har dock behållits. Lagen innehåller sålunda föreskrifter *dels* om vissa obligatoriska inslag i den kyrkomusikaliska verksamheten och olika behörighetskrav för kyrkomusiker *dels* om att domkapitlen skall pröva vissa behörighetsfrågor samt yttra sig vid tjänstetillsättningar och vid fastställandet av reglementen för den kyrkomusikaliska verksamheten i pastoraten. Lagen innehåller också bestämmelser om tjänsteorganisationen och om vem som beslutar vid tillsättning av kyrkomusikertjänster.

Vi tar i avsnitt 11.7 upp frågan om medlemskap i Svenska kyrkan som behörighetsvillkor till en kyrkomusikertjänst.

Bestämmelserna i lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan bör tas in i nionde avdelningen. Vårt förslag i denna del innebär att lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan kan upphävas.

4.10 Tionde avdelningen – Den kyrkliga egendomen

Regeringens förslag: I kyrkolagens tionde avdelning tas in bestämmelser om domkyrkor och församlingskyrkor, om förvaltningen av den kyrkliga jorden samt om kyrkofonden.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar delvis regeringens förslag. Utredningen föreslog att också regler om den kulturhistoriska tillsynen över kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och begravningsplatser skulle tas in i kyrkolagen (betänkandet del 1 s. 83-91).

Remissinstanserna: Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertal remissinstanser.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. (RegSkr 1990: 1 s. 43–47, 2KL 1991: 1 avsnitt 16 och 1KL 9 avsnitt 4.5, kskr. 11 och 13).

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om kyrklig egendom

Med kyrklig egendom menas sådana förmögenhetstillgångar av fast eller lös natur som med olika rättsgrund disponeras av Svenska kyrkan med dess församlingar eller av andra till Svenska kyrkan knutna organ. Beroende på det historiska sambandet mellan staten och Svenska kyrkan är en del av den kyrkliga egendomen underkastad särskilda rättsregler till skydd för intresset att tillgångarna bevaras och används för de ändamål som de ursprungligen har varit avsedda för. Med hänsyftning på de olika rättsregler som gäller för denna egendom brukar den kallas för specialreglerad kyrklig egendom.

Föreskrifter som innebär ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd har getts ett särskilt konstitutionellt skydd. Enligt punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen skall sådana föreskrifter meddelas genom lag som stiftas på samma sätt som bl. a. grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund.

Till den specialreglerade kyrkliga egendomen hör den kyrkliga jorden med tillhörande byggnader och lös egendom av olika slag. Till den fasta egendomen hör t.ex. församlingskyrkor och domkyrkor, prästgårdar, löneboställer och kyrkofondsfastigheter. Den lösa egendomen utgörs bl.a. av inventarier i kyrkor samt vissa fonderade medel och kassor. Man brukar skilja mellan den kyrkliga finansförmögenheten och den kyrkliga förvaltningsförmögenheten. Finansförmögenheten utgörs av egendom som normalt ger avkastning, t.ex. löneboställer. Förvaltningsförmögenheten tjänar kyrkan främst genom sitt bruksvärde, t.ex. församlingskyrkan.

Utöver den specialreglerade kyrkliga egendomen finns det kyrkokommunal egendom. Denna ägs av en församling eller en kyrklig samfällighet. Till kyrkokommunal egendom räknas bl.a. församlingshem, kyrkokommunala kanslibyggnader och tjänstebostäder för andra anställda än präster. Den kyrkokommunala egendomen förvaltas enligt kommunalrättsliga regler.

Bland den kyrkliga egendomen finns också stiftelse- och föreningsegendom. Den kan bestå av fastigheter eller fonder som har tillkommit genom donationer eller insamlingar och tjänar olika ändamål inom kyrkans fria verksamhet. För förvaltningen av denna egendom gäller vanliga civilrättsliga regler (jfr också avsnitt 6). Denna egendom berörs därför inte heller av bestämmelserna i den nya kyrkolagen.

Grundläggande föreskrifter om den egendom som är avsedd för Svenska kyrkans verksamhet skall enligt punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen meddelas i lag som stiftas av riksdagen efter yttrande av kyrkomötet (jfr avsnitt 2). Grundläggande föreskrifter om sådan egendom finns bl.a. i lagen om förvaltningen av kyrklig jord. Lagen innehåller bestämmelser bl.a. om förvaltningen av den kyrkliga jorden, om försäljning eller byte av kyrklig jord, om prästlönefonder m.m. samt om köp av fast egendom eller tomträtt. Bestämmelserna i lagen bör tas in i den nya kyrkolagens tionde avdelning.

Vårt förslag innebär att lagen om förvaltningen av kyrklig jord kan upphävas.

Församlingskyrkor och domkyrkor

I avsnitt 7 föreslås att vissa frågor om förvaltningen av församlingskyrkor och domkyrkor regleras i lag. Dessa regler bör också tas in i avdelningen om den kyrkliga egendomen.

Upplåtelse av kyrka

Föreskrifter om upplåtelse av kyrka finns i dag i lagen (1982: 377) om tillfällig upplåtelse av kyrka (ändrad senast 1987: 1129). I lagen avses med tillfällig upplåtelse av kyrka bara sådana fall där medgivande krävs för att nyttja kyrkorummet för andra ändamål än gudstjänster som hålls av församlingens präster eller förrättningar som avser någon som tillhör församlingen. Också bestämmelserna om upplåtelse av kyrka bör tas in i tionde avdelningen. Därmed kan lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka upphävas.

I avsnitt 7.4 tar vi upp vissa förslag om ändringar i fråga om regleringen av upplåtelse av kyrka.

Kyrkofonden

Genom kyrkofonden sker en ekonomisk utjämning mellan kyrkliga kommuner. Grundläggande föreskrifter om kyrkofonden finns i kyrkofondslagen.

Lagen innehåller bestämmelser om kyrkofondens styrelse och förvaltning. I lagen finns vidare bestämmelser om kyrkoavgifter och vilka kostnader som betalas ur kyrkofonden, utjämningsbidrag, stiftsbidrag, kyrkobyggnadsbidrag m.m.

Bestämmelserna om kyrkofonden i kyrkofondslagen bör också tas in i avdelningen om den kyrkliga egendomen.

Vårt förslag i denna del innebär att kyrkofondslagen kan upphävas.

Reformarbete

Kyrkofondens styrelse har på uppdrag av regeringen utrett vissa frågor om förvaltningen av den kyrkliga egendomen. Kyrkofondens styrelse har i

februari 1990 avlämnat betänkandet "Trygghet för kyrkan", som innehåller förslag om kyrkokommunernas försäkringar. I oktober samma år avlämnade därefter kyrkofondens styrelse betänkandet "Jorden, skogen och fonderna – En effektivare förvaltning av kyrkans finansförmögenhet". De båda betänkandena har remissbehandlats. En kompletterande departementspromemoria (Ds 1992: 2) "Svenska kyrkans finansförmögenhet" har nyligen färdigställts inom Civildepartementet. Promemorian remissbehandlas för närvarande. Förslag i fråga om förvaltningen av den kyrkliga egendomen som innebär mera omfattande ändringar i sak får därför anstå i avvaktan på den fortsatta beredningen i Civildepartementet. Sådana ändringar kräver dessutom kyrkomötets yttrande.

4.11 Elfte avdelningen – De kyrkliga valen

Regeringens förslag: I kyrkolagens elfte avdelning tas in bestämmelser om
- val av stiftsfullmäktige,
- val av ledamöter i domkapitel,
- biskopsval, och
- kyrkomötesval.

Föreskrifter om val av kyrkofullmäktige och val av direktvalda kyrkoråd hålls utanför den nya kyrkolagen.

I avdelningen tas också in föreskrifter om proportionellt valsätt vid kyrkliga val.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar delvis regeringens förslag. Utredningen föreslog att lagen om kyrkofullmäktigval, m.m. skulle tas in i kyrkolagen. Utredningen föreslog inte att bestämmelserna i lagen om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. skulle arbetas in i kyrkolagen (betänkandet del 1 s. 92 och 93).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utredningens förslag utan erinran.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 47-50, 2KL 1991: 1 avsnitt 17 och 1KL 1991: 9 avsnitt 4.6, kskr. 11 och 13).

Skälen för regeringens förslag: Svenska kyrkan har en demokratiskt uppbyggd organisation. Det innebär att ledamöter i olika kyrkliga organ och deras ersättare i allmänhet väljs genom antingen direkta eller indirekta val. Tillsättning av biskopstjänster sker också efter val.

Bestämmelser om de kyrkliga valen är spridda i olika författningar. I allmänhet finns valbestämmelserna i den författning som reglerar det kyrkliga organet i fråga. Detta gäller dock inte valen av kyrkofullmäktige och direktvalda kyrkoråd, som regleras i lagen om kyrkofullmäktigval, m.m. och inte heller biskopsvalen, som regleras i lagen om biskopsval.

Som tidigare har anförts bör i princip bara de lagregler som huvudsakligen riktar sig till Svenska kyrkans egna organ tas in i den nya kyrkolagen.

Med denna utgångspunkt har vi förordat att reglerna i lagen om kyrkofullmäktigval, m.m. inte tas med i lagen (se avsnitt 3.2). I övrigt bör de kyrkliga valen regleras i lagen och samlas i en särskild avdelning om sådana val. Det gäller val av stiftsfullmäktige, val av vissa ledamöter i domkapitlet, biskopsval och val till kyrkomötet. Också vissa andra valregler bör tas in i denna avdelning.

Stiftsfullmäktige är stiftssamfällighetens beslutande organ. Ledamöterna i stiftsfullmäktige och ersättare för dessa väljs indirekt genom elektorer. Bestämmelser om val av stiftsfullmäktige finns i 6 kap. församlingslagen. Dessa bestämmelser bör tas in som ett särskilt kapitel i avdelningen om kyrkliga val.

I *domkapitlet* ingår, förutom biskopen och domprosten som självskrivna ledamöter, dels en präst vald av stiftets präster, dels tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

Föreskrifterna om valet av prästledamot och suppleant för denna finns i 6–13 §§ domkapitelslagen. Bestämmelser om valet av lekmannaledamöter och ersättare för dessa finns i 14–16 §§ samma lag. De nu nämnda bestämmelserna bör också föras över till ett särskilt kapitel i den nya kyrkolagens avdelning om de kyrkliga val.

Biskopsval förrättas av valkorporationer, som bl.a. består av elektorer för stiftets lekmän. I avsnitt 10.2 redogörs närmare för hur dessa val går till. I det avsnittet lägger vi också fram förslag om vissa ändringar av bl.a. sammansättningen av dessa valkorporationer. Bestämmelser om biskopsval finns som förut nämnts i lagen om biskopsval. Dessa bör – med de förslag till ändringar som vi behandlar i avsnitt 10.2 – tas med i avdelningen om de kyrkliga valen. Vårt förslaget innebär att lagen om biskopsval kan upphävas.

Kyrkomötet består av valda ombud för Svenska kyrkan. Ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare väljs av elektorer. Föreskrifter om kyrkomötesvalen finns i 4 § lagen om svenska kyrkan och i 1-25 §§ lagen om kyrkomötet. Bestämmelserna i lagen om kyrkomötet bör tas in i ett särskilt kapitel i avdelningen om de kyrkliga valen.

Proportionella val kan ske i de flesta val inom kyrkan. Sålunda skall t.ex. enligt 2 kap. 23 § församlingslagen kyrkofullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade, kyrkoråd, annan nämnd eller beredning, av elektorer och deras ersättare för val av stiftsfullmäktige samt revisorer och revisorsersättare under vissa förutsättningar vara proportionellt. Vidare kan val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare liksom val inom kyrkomötet vara proportionellt enligt 16 § första stycket resp. 39 § andra stycket lagen om kyrkomötet. Föreskrifter om förfarandet vid proportionella val finns i lagen om proportionellt valsätt inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

De föreskrifter om proportionella val som nu finns i olika kyrkliga författningar bör samlas och tas in i ett särskilt kapitel i avdelningen om kyrkliga val. För att underlätta tillämpningen bör i detta kapitel också tas in bestämmelser om förfarandet vid sådana val.

Vi föreslår samtidigt en ny lag om proportionellt valsätt. Den nya lagen skall avse proportionella val inom organ hos kommuner, landsting och

kommunalförbund samt val som förrättas av kommunala indelningsdelegerade. Lagen innebär inga ändringar i sak utan bara en redaktionell bearbetning av 1955 års lag om proportionellt valsätt.

Våra förslag innebär alltså att 1955 års lag om proportionellt valsätt kan upphävas (se avsnitt 15.3).

5 Namn på kyrkliga enheter

Regeringens förslag: Den myndighet som beslutar om en indelningsändring eller en samfällighetsbildning skall fastställa namnet på den kyrkliga enheten

- när en ny territoriell församling bildas,
- vid ändringar i den territoriella pastoratsindelningen och i kontraktsindelningen, samt
- när en flerpastoratssamfällighet bildas eller ändras.

I andra fall skall frågor om ändringar av namnet på territoriella församlingar och pastorat samt på kontrakt och flerpastoratssamfälligheter prövas av Kammarkollegiet.

Stiftsstyrelsens beslut om namn på kyrkliga enheter skall kunna överklagas hos Kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut skall kunna överklagas hos regeringen.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag. Kyrkomötet har föreslagit att beslut om namn på kyrkliga enheter skall kunna överklagas också i de fall att indelningsbeslutet inte överklagas. (RegSkr 1990: 1 s. 50–52, 1KL 1991: 9, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: I dag finns inga uttryckliga regler om vem som fastställer namnet på församlingar, pastorat, kontrakt och kyrkliga samfälligheter. De icke-territoriella församlingarnas namn är och avses också i fortsättningen vara fastlagda i en författning (jfr avsnitt 8).

I samband med ändringar i den kyrkliga indelningen och vid bildandet och ändringar av kyrkliga samfälligheter får den myndighet som beslutar om indelningsändringen eller samfällighetsbildningen meddela de föreskrifter som behövs. Med stöd av denna föreskriftsrätt fastställer den beslutande myndigheten namnet på nya eller ändrade kyrkliga enheter. Frågan om vem som beslutar om namnändringar utan samband med indelningsändringar eller samfällighetsbildningar är inte reglerad. Hittills har regeringen eller, på regeringens uppdrag, Kammarkollegiet beslutat om sådana ändringar.

Som redovisats i avsnitt 1 har Kammarkollegiet hos regeringen begärt att frågan regleras i lag.

För att det inte skall råda någon som helst tvekan om beslutskompetensen och om vad som i övrigt bör gälla i fråga om fastställande av namn på kyrkliga enheter, bör frågan regleras. Föreskrifterna bör tas in i den nya kyrkolagen.

I likhet med vad som hittills har gällt bör den myndighet som beslutar

om en indelningsändring eller en samfällighetsbildning också besluta om namnet på en ny kyrklig enhet. Namnändringar utan samband med indelningsändringar bör beslutas av Kammarkollegiet i enlighet med den ordning som under senare tid har tillämpats.

För att åstadkomma enhetlighet och ta tillvara de namntraditioner som har utvecklats på området bör vissa regler och begränsningar för namngivningen ställas upp.

Namnet på ett enförsamlingspastorat utgörs i dag av namnet på den församling som pastoratet består av. I fråga om namnet på ett flerförsamlingspastorat har praxis hittills varit att namnet utgörs av namnen på alla de församlingar som ingår i pastoratet. Därvid har första ledet i namnet utgjorts av namnet på den församling där kyrkoherden är stationerad. Denna ordning bör enligt vår mening bestå och lagfästas.

I de utredningar om ändringar i den kyrkliga indelningen eller om samfällighetsbildningar som har avsett bildandet av nya kyrkliga enheter och som Kammarkollegiet tidigare har gjort har kollegiet regelmässigt inhämtat yttrande i namnfrågan från ortnamnsarkivet i Uppsala och i vissa fall från Statens lantmäteriverk, som då har hört ortnamnsrådet vid verket. Sådana yttranden har också inhämtats i separata namnärenden.

Enligt vår mening är det angeläget att den omsorgsfulla beredningen av viktigare namnärenden garanteras också för framtiden. Det är här fråga om att slå vakt om det lokala kulturarvet och ett ändamålsenligt och vårdat ortnamnsskick. Det gäller inte bara frågor om namnets anknytning till orten eller det geografiska området i övrigt, utan också frågor om stavningen av namnet.

Stiftsstyrelsens beslut i namnärenden bör i enlighet med vad *1991 års kyrkomöte* (kskr. 1991:13) begärt kunna överklagas hos Kammarkollegiet som sista instans. Kammarkollegiets beslut i ärenden som inte förts dit genom överklagande, t.ex. i namnärenden som inte har samband med en indelningsändring, bör få överklagas hos regeringen. Bara berörda församlingar och samfälligheter bör ha rätt att överklaga stiftsstyrelsens resp. Kammarkollegiets beslut i namnärenden.

6 Förvaltningen av församlingarnas donationsmedel m.m.

6.1 Församlingarnas rätt att disponera enskilda medel

Regeringens bedömning: Några bestämmelser som hindrar enskilda att lämna donationer till en församling i ett flerförsamlingspastorat finns i princip inte.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning (*bilaga 15*).

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser instämmer i promemo-

rians bedömning av församlingars rätt att ta emot och förvalta enskilda medel.

Svenska kyrkans centralstyrelse framhåller att donationsförvaltningen är en ekonomisk angelägenhet som det bör ankomma på samfälligheten att ansvara för. *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* anser inte att promemorian klarlägger den frågeställning om totala ekonomiska samfälligheter som ingår i utredningsuppdraget.

Riksdagen: Vid behandlingen i riksdagen av prop. 1987/88: 31 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m. väcktes en motion (mot. 1987/88: K27) i vilken ströks under vikten av att enskilda medel och gåvor kan disponeras av församlingarna även på områden som ligger inom pastoratens kompetens. Vidare väcktes en motion (mot. 1987/88: K621) i vilken framhölls betydelsen av att riksdagen klarlägger att kompetensen för de samfälligheter som omfattar alla ekonomiska angelägenheter verkligen kommer att gälla detta.

Konstitutionsutskottet anförde i sitt betänkande bl.a. följande (KU 1987/88: 30 s. 10 f.):

"Utskottet anser att det är angeläget att lagstiftningen inte lägger hinder i vägen för enskilda som genom gåvor och donationer till sin församling vill stödja kyrkans verksamhet. Av de allmänna bestämmelserna om församlingars kompetens enligt förslaget till ny församlingslag får anses följa att en församling inte kan motta och förvalta en donation som kan medföra kostnader för församlingen om donationens ändamål inte faller inom ramen för församlingens kyrkokommunala kompetens, eftersom församlingen i allmänhet saknar möjlighet att täcka kostnaderna på annat sätt än genom ianspråktagande av utdebiterade medel. En sådan kostnadstäckning skulle komma i konflikt med reglerna för den kyrkokommunala kompetensen.

Om mottagandet av en donation inte medför några kostnader för församlingen är det enligt utskottets mening önskvärt att församlingen skall kunna förvalta donationen om den enskilde givaren framställer önskemål om detta. I sådana fall där ändamålet ligger utanför församlingens kompetens enligt de föreslagna bestämmelserna i församlingslagen måste enligt utskottets mening dock ifrågasättas om församlingen kan åta sig detta. Utskottet vill med anledning härav förorda att de rättsliga förutsättningarna angående förvaltningen av donationer genom kyrkokommuner blir föremål för närmare överväganden.

Den frågeställning som tas upp i motion 1987/88: K621 sammanhänger med de problem som behandlas i motion 1987/88: K27 yrkande 1. Utskottet anser därför att även den i motion 1987/88: K621 väckta frågan bör bli föremål för översyn. Det bör ankomma på regeringen att bestämma formerna härför.

Vad utskottet anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1987/88: K27 yrkande 1 och 1987/88: K621 ge regeringen till känna."

Riksdagen följde konstitutionsutskottet (rskr. 181).

Skälen för regeringens bedömning: Bidrag och gåvor från enskilda till en församling kan avse olika typer av egendom, såsom pengar, värdepapper, annan lös egendom och fast egendom. Bidragen eller gåvorna kan ges med eller utan förbehåll om användning och förvaltning.

Ett bidrag eller en gåva som lämnas utan förbehåll kommer att ingå i

församlingens förmögenhet. Den kommunala kompetensen omfattar i princip bara användandet av utdebiterade medel, varför församlingen kan använda bidraget eller gåvan på det sätt man önskar. Användandet får dock inte avse något för församlingens verksamhet främmande ändamål.

Om donator i sina föreskrifter avsett att egendomen varaktigt skall tjäna donationens ändamål ingår däremot normalt egendomen inte i församlingens förmögenhet. I stället bildar egendomen rättsligt sett en separat förmögenhet eller en stiftelse med församlingen som förvaltare (jfr NJA 1972 s. 573). Bland Svenska kyrkans församlingar används begreppen stiftelse, fond och donation som i huvudsak liktydiga begrepp.

För att ändra eller upphäva en ändamålsbestämmelse eller någon annan bestämmelse som har meddelats i ett gåvobrev, testamente, stiftelseförordnande eller motsvarande handling krävs det tillstånd av en myndighet (permutation). I fråga om bestämmelser som kan meddelas av enskilda personer prövas tillståndsfrågan av Kammarkollegiet enligt 2 § permutationslagen (1972:205) och i andra fall av regeringen. Det sagda innebär bl.a. att förvaltningen av en stiftelse inte kan flyttas från en kyrklig kommun till någon annan utan att den förvaltande kommunen ansöker om och får tillstånd till detta. Överflyttning av förvaltningen kan emellertid undantagsvis också ske genom lagstiftning (jfr t.ex. punkt 13 övergångsbestämmelserna till församlingslagen).

En stiftelse utgör en självständig juridisk person. När en församling inträder som förvaltare av en stiftelse gör den det därför inte i sin egenskap eller i kraft av kyrklig kommun. Det finns alltså inte något som formellt hindrar församlingens kyrkoråd att utgöra stiftelsens styrelse. Detta gäller oavsett stiftelsens ändamål, så länge inte förvaltningen av stiftelseegendomen förorsakar den kyrkliga kommunen några kostnader.

Om stiftelsen har till ändamål att stödja en verksamhet som ligger utanför församlingens kompetens (jfr 1 kap. 3 – 7 §§ församlingslagen), kan ändamålet inte verkställas med mindre att mottagaren eller huvudmannen för verksamheten ger sitt godkännande eller tar emot medlen.

Om t.ex. en församling i en total pastoratssamfällighet förvaltar en stiftelse, vars ändamål ligger inom samfällighetens kompetens, krävs det sålunda att samfälligheten är villig att ta emot medlen för det bestämda ändamålet. I ett sådant fall kan församlingen alltså inte i praktiken själv verkställa stiftelsens ändamål. Församlingen får i stället föra över medlen till den berörda samfälligheten, som i sin tur får använda medlen för det avsedda ändamålet.

Också om det inte finns några formella hinder för en församling att förvalta stiftelsemedel som är avsedda för ändamål som ligger utanför församlingens kompetens, kan det ofta vara praktiskt att förvaltningen flyttas över till den samfällighet som också kan verkställa ändamålet. Detta kräver dock tillstånd enligt permutationslagen.

Vid bildandet av samfälligheter för alla ekonomiska angelägenheter har en praxis tidigare kommit att utvecklas i fråga om förvaltningen av stiftelser. I anslutning till beslutet att bilda samfälligheten har normalt också fattats beslut om att förvaltningen av befintliga stiftelseförmögenheter skall vara en angelägenhet för samfälligheten medan församlingarna fortfarande

skall besluta om hur förmögenhetens avkastning skall användas. Detta förfaringssätt har varit möjligt utan föregående tillstånd enligt permutationslagen, när beslutet att bilda samfälligheten har fattats av regeringen eller Kammarkollegiet men inte när beslutet fattats av ett domkapitel.

Sedan år 1989 finns bestämmelser om bildandet av totala samfälligheter i 5 kap. kyrkliga indelningslagen. En total samfällighet bildas numera antingen genom samfällda beslut av församlingarna i pastoratet eller av stiftsstyrelsen. Den nya ordningen innebär att frågor om byte av förvaltare av stiftelser inte längre kan beslutas av den myndighet som beslutar om indelningsändringen eller samfällighetsbildningen.

Bland andra Svenska kyrkans centralstyrelse och Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har framfört uppfattningen att man i totala samfälligheter bör dela upp ansvaret för förvaltningen av en stiftelse så att samfälligheten svarar för förvaltningen och församlingarna för besluten om hur avkastningen skall användas. Också om både administrativa och ekonomiska synpunkter denna ordning i många fall kan vara praktisk, krävs tillstånd i varje enskilt fall. I sammanhanget kan dock nämnas att det inte är uteslutet att en uppdelning av ansvaret för handhavandet av stiftelses angelägenheter på mer än en förvaltare, inte kommer att vara förenligt med den aviserade stiftelselagstiftningen (prop. 1991/92: 100 Bil. 3 avsnitt 4.7).

Riksdagen har uttalat att det är angeläget att lagstiftningen inte lägger hinder i vägen för enskilda som vill stödja Svenska kyrkans verksamhet genom gåvor och donationer till sin församling. En lagstiftning som innebär att en församling som ingår i en total samfällighet inte längre tillåts att förvalta stiftelser skulle därför uppenbarligen inte vara förenlig med detta uttalande av riksdagen. Det bör i stället ankomma på de enskilda kyrkokommunerna själva att överväga den lämpligaste formen för förvaltningen av stiftelsemedel och i förekommande fall efter tillstånd enligt permutationslagen föra över förvaltningen från församlingen till samfälligheten.

Sammanfattningsvis gör vi den bedömningen att gällande lagstiftning i princip inte hindrar enskilda att lämna gåvor och donationer till församlingar som ingår i en kyrklig samfällighet och att någon särskild lagstiftning i fråga om församlingars rätt att förvalta stiftelser inte behövs.

6.2 Revision av direktvalda kyrkoråd

Regeringens bedömning: Regler om revision av de direktvalda kyrkorådens ekonomiska förvaltning eller om revision i stiftelser som förvaltas av församlingar med direktvalda kyrkoråd bör inte införas.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning (*bilaga 16*).

Remissinstanserna: En remissinstans tillstyrker promemorians förslag om att ett direktvalt kyrkoråd självt utser revisorer. Flertalet remissinstanser förordar dock promemorians alternativa förslag, nämligen att i en total samfällighet revisorerna också skall granska den ekonomiska förvaltning som has om hand av direktvalda kyrkoråd inom samfälligheten.

I en spontanremiss föreslås att det i församlingar med direktvalda kyrkoråd skall finnas en särskild kyrkostämma bara för att utse revisorer och för att pröva frågan om ansvarsfrihet för kyrkorådets ledamöter.

Bakgrund: Det kan förekomma att församlingar med direktvalda kyrkoråd har hand om viss ekonomisk förvaltning och förvaltar stiftelseegendom.

I en församling med direktvalt kyrkoråd finns det varken kyrkofullmäktige eller kyrkostämma. Ledamöter och ersättare i ett direktvalt kyrkoråd utses i stället på samma sätt som ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige, dvs. genom direkta val.

Ingår en församling i en total kyrklig samfällighet har den ingen egen utdebiteringsrätt. Alla beslut som innebär att utdebiterade medel tas i anspråk måste därför fattas av samfälligheten och dess organ.

Samtidigt som samfälligheten alltså har hand om alla ekonomiska församlingsangelägenheter har, som framgår av avsnitt 6.1, de ingående församlingarna möjligheter att ha hand om viss ekonomisk förvaltning. Någon skillnad mellan församlingar som har kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd finns i detta avseende inte.

Enligt 7 kap 2 § församlingslagen skall ett församlingskyrkoråd, dvs. också ett direktvalt kyrkoråd, ha hand om bl.a. den ekonomiska förvaltningen och därvid själv förvalta kyrkans och församlingens egendom, om inte egendomsförvaltningen har uppdragits åt någon annan nämnd eller annars ankommer på någon annan.

Några regler om revision eller ansvarsfrihet i fråga om direktvalt kyrkoråd finns inte i församlingslagen. Däremot skall ett direktvalt kyrkoråd enligt 7 kap. 5 § sjunde stycket församlingslagen före utgången av januari månad varje år till samfällighetens fullmäktige avge en berättelse om sin verksamhet under det föregående året (jfr 17 kap. 33 § i förslaget till ny kyrkolag).

Skälen för regeringens bedömning: Ett direktvalt kyrkoråd saknar genom sin kombination av både beslutande och förvaltande organ någon kommunalrättslig förebild. Möjligheten med direktvalda kyrkoråd har bl.a. tillkommit som en intressant försöksverksamhet i kommunalt självstyre. Ledamöterna i det församlingsorgan som skall ha omsorgen om församlingslivet och leda församlingens utveckling blir nämligen utsedda i allmänna val och får sina mandat omprövade vid nästa allmänna val (jfr prop. 1987/88:31 s. 94 f.). Det direktvalda kyrkorådet är inte avsett för att ha hand om någon kyrkokommunal ekonomisk förvaltning. Någon särskild form för prövningen av ansvarsfrihet för ledamöterna i direktvalda kyrkoråd har därför inte föreskrivits i församlingslagen.

Det är företrädesvis på två områden som ett församlingskyrkoråd i en

total kyrklig samfällighet kan ha en ekonomisk förvaltning. Det är därvid fråga om förvaltningen av *dels* medel som samfälligheten anslagit *dels* församlingens stiftelser.

Pastoratssamfällighetens kyrkoråd får, om inte kyrkofullmäktige beslutar något annat, enligt bestämmelserna i 8 kap. 2 § 6 församlingslagen uppdra åt kyrkorådet i en församling att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilda beslut har blivit anvisade åt församlingen. Det anslag som ett församlingskyrkoråd anförtros förvaltningen av, förfogar alltså samfällighetens kyrkoråd primärt över och är därmed också underställt revision av samfällighetens revisorer. Dessutom skall det församlingskyrkoråd som sålunda förvaltar medel för samfällighetens räkning varje år avge en redovisning till samfällighetens kyrkoråd.

Det i praktiken vanligaste fallet då ett direktvalt kyrkoråd kan ha en ekonomisk förvaltning är när församlingen är förvaltare av stiftelser. En församlings förvaltning av stiftelser faller utanför församlingslagens reglering. Det finns därför inte något som hindrar kyrkorådet att självt utse revisorer för granskningen av rådets förvaltning av stiftelser.

I skrivelser från bl.a. Stiftsstyrelsen i Lunds stift har förts fram önskemål om en reglering som innebär att de av samfälligheten utsedda revisorerna får rätt och skyldighet att granska de i samfälligheten ingående direktvalda kyrkorådens förvaltning. Flertalet remissinstanser har med anledning av promemorian också förordat en motsvarande lösning.

I den kommunala verksamheten har revisionen fått en ökad betydelse. I revisorernas uppgifter ingår inte bara en kontroll om den ekonomiska redovisningen utan också en uppföljning av om fullmäktiges riktlinjer har följts upp i nämndernas verksamhet. Revisorerna i en total kyrklig samfällighet bör därför också bilda sig en uppfattning om hur ett direktvalt kyrkoråd fullgör de uppgifter som det anförtros av samfälligheten. Att utöver detta föreskriva någon ytterligare revision för den kyrkokommunala förvaltningen i församlingar med direktvalt kyrkoråd innebär enligt vår mening en onödig överorganisation som av principiella skäl bör avvisas.

När det därefter gäller församlingens förvaltning av stiftelser är skälen för insyn och revision delvis andra. I dessa fall är det kanske främst en fråga om förtroendet för församlingen och Svenska kyrkan som förvaltare. Det kan därför sägas ligga i församlingens och kyrkorådets intresse att förvaltningen underställs en granskning av revisorer.

Insynen i förvaltningen kan ske på olika sätt. En lämplig ordning kan vara att det direktvalda kyrkorådet efter medgivande av samfälligheten utser samfällighetens revisorer att granska församlingens stiftelseförvaltning. Ett annat sätt kan vara att det direktvalda kyrkorådet i sin årliga verksamhetsberättelse till samfällighetens fullmäktige redovisar sin förvaltning av stiftelsemedlen. Samfälligheten kan därefter låta sina revisorer granska redovisningen. Förutsatt att donator inte har lämnat några särskilda föreskrifter om redovisning och revision, bör det enligt vår mening ankomma på berörda församlingar att själva bestämma om och på vilket sätt revision skall förekomma. Några regler i lag för dessa specialfall bör därför inte ges.

Samtidigt kan framhållas att stiftsstyrelsen inför ett beslut att införa ett direktvalt kyrkoråd kan och även bör medverka till att församlingens ekonomiska förvaltning renodlas och till att förvaltningen förs över till ett organ i samfälligheten, om det är lämpligt. Förekomsten av ekonomisk förvaltning på församlingsnivån bör dock inte ställas upp som ett hinder för att införa direktvalda kyrkoråd.

Sammanfattningsvis leder det anförda till slutsatsen att några regler om revision av direktvalda kyrkoråd eller revision av stiftelser som förvaltas av församlingar med direktvalda kyrkoråd inte bör införas.

7 Församlingskyrkor och domkyrkor

7.1 Församlingskyrkor

Regeringens förslag: Varje församling skall ha minst en församlingskyrka.

Möjligheter skall dock finnas för församlingar att gemensamt anordna en församlingskyrka.

Det skall också vara möjligt att fastställa att en församlingskyrka inte längre skall ha den funktionen.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 38 kap. i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1, 1KL 1991:9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: I dag saknas direkta lagbestämmelser om församlingskyrkor. Både 1686 års kyrkolag och församlingslagen utgår emellertid ifrån att församlingarna har kyrkor för sina gudstjänstbehov. Sedvanerättsligt har man också utgått ifrån att varje församling skall ha åtminstone en församlingskyrka, som den då är skyldig att hålla i stånd.

I några äldre undantagsfall har två församlingar som enats om att bygga en kyrka gemensamt fått tillstånd till detta.

Före den 1 januari 1989 ankom det på regeringen att besluta om ändringar i församlingsindelningen. Vid beslut om delning eller sammanslagning av församlingar angav regeringen vilken eller vilka kyrkor som skulle vara församlingskyrka i de nybildade församlingarna. När flera församlingar slogs samman föreskrevs ofta att samtliga kyrkor i de sammanslagna församlingarna skulle vara församlingskyrkor i den nybildade församlingen. Det är numera Kammarkollegiet som beslutar i ärenden om delning eller sammanslagning av församlingar och därmed också prövar vilka kyrkor som skall vara församlingskyrkor i de nybildade församlingarna.

En församling kan utöver församlingskyrkan också ha en eller flera andra kyrkor, t.ex. en småkyrka i ett nytt bostadsområde eller en äldre kyrka, som inte regelbundet används för gudstjänständamål. Någon skyldighet för församlingen att behålla en sådan kyrka har inte ansetts föreligga.

Det finns för närvarande inga bestämmelser om formerna för hur en församlingskyrka skall upphöra att fungera som sådan och hur församlingen därmed skall kunna fritas från ansvaret för dess bevarande.

För att det inte skall råda några oklarheter i fråga om vad som skall gälla på området föreslår vi att i den nya kyrkolagen tas in bestämmelser om församlingskyrka som i sak överensstämmer med den praxis som vi har redovisat. Vidare bör i lagen också regleras hur en församlingskyrka kan avlysas såsom sådan.

Det bör ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att besluta i frågor om vilken eller vilka av en församlings kyrkor som skall vara församlingskyrka.

7.2 De äldre domkyrkorna

7.2.1 Förvaltningen

Regeringens förslag: De medeltida domkyrkorna skall alltjämt ha en egen styrelse. Denna skall – utom i Lunds stift – utgöras av domkapitlet. Lunds domkyrka skall som hittills förvaltas av Domkyrkorådet i Lund.

När domkapitlet handlägger ärenden som rör domkyrkan skall i domkapitlet ingå ytterligare en lekman som ledamot, som utses av kyrkorådet i domkyrkoförsamlingen.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 27 kap. 5 § och 39 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att någon särskild lekmannaledamot inte skall behöva utses, om någon av de av stiftsfullmäktige valda lekmannaledamöterna i domkapitlet är från domkyrkoförsamlingen (*bilaga 4*).

Remissinstanserna: Kammarkollegiet avstyrker promemorians förslag och anser att förvaltningen skall föras över till resp. domkyrkoförsamling. Övriga remissinstanser tillstyrker att domkyrkorna alltjämt skall ha en egen styrelse. De flesta godtar att domkapitlet får denna funktion. Några remissinstanser anser att en av domkyrkoförsamlingen vald lekman alltid skall ingå i domkapitlet då frågor om domkyrkan behandlas.

1991 års kyrkomöte tillstyrker delvis regeringens förslag. Enligt kyrkomötet bör de nu befintliga domkyrkostyrelserna kunna finnas kvar. Kyrkomötet anser därför att de medeltida domkyrkornas styrelse skall utgöras av domkapitlet eller en särskild styrelse. (RegSkr 1990:1 s. 52-55, 1KL 1991:9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

Bakgrund: De under den katolska tiden uppförda domkyrkorna i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö var – liksom Lunds domkyrka i det dåvarande danska riket – biskopskyrkor utan anknytning till någon sockenmenighet. Domkyrkorna var avsedda för de biskopliga förrättningarna och den gudstjänsthållning som det medeltida domkapitlets ledamöter svarade för. Domkyrkorna förvaltades av biskopen och

domkapitlet och blev genom donationer och altarstiftelser ägare till betydande förmögenheter. Stiftelsernas avkastning tillsammans med vissa inkomster av tionden bekostade domkyrkans underhåll och gudstjänstverksamheten där.

I samband med reformationen blev i Sverige domkapitlens och domkyrkornas egendom indragen till kronan. Domkyrkorna upplåts till domkyrkoförsamlingarna för att tjäna som församlingskyrkor åt dem. Domkyrkorna, deras inventarier och övriga lösa egendom behandlades dock fortfarande som självägande stiftelser under egen förvaltning.

Förvaltningen av de medeltida domkyrkorna reglerades sedermera i 26 kap. 1686 års kyrkolag. För förvaltningen av de medeltida domkyrkorna finns särskilda domkyrkostyrelser. Dessa är sammansatta på delvis olika sätt. I styrelsen för vissa medeltida domkyrkor ingår t.ex. landshövdingen som ledamot.

Domkyrkornas budget, som innefattar kostnaderna för resp. domkyrkostyrelse, fastställs numera av Kammarkollegiet. Domkyrkornas räkenskaper granskas av Riksrevisionsverket. I brist på egna tillgångar har de nu berörda domkyrkorna blivit beroende av statsbidrag för sådana mera omfattande underhålls- och restaureringsarbeten som har överstigit domkyrkoförsamlingens resurser.

Skälen för regeringens förslag: Bred enighet föreligger om att de medeltida domkyrkorna också i fortsättningen bör ha en egen styrelse. Den hävdvunna ordningen är väl förankrad hos berörda kyrkliga organ. Vi är därför inte beredda att nu föreslå en så genomgripande förändring av de äldre domkyrkornas förvaltning som Kammarkollegiet har förordat.

I regeringens skrivelse till kyrkomötet föreslogs att berörda domkapitel skulle utgöra domkyrkostyrelser, men att i domkapitlet därvid dessutom skulle ingå en av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utsedd ledamot. Vid behandlingen i kyrkomötet ansåg första kyrkolagsutskottet (1KL 1991:9) att domkapitlen som stiftsmyndigheter var särskilt lämpade att fungera som styrelser för de medeltida domkyrkorna. Utskottet fann inga bärande skäl att avvisa den av regeringen föreslagna förvaltningsordningen.

Kyrkomötet följde emellertid en reservation i utskottet och biföll en motion (KMot 1991:66) med innebörd att styrelsen för de medeltida domkyrkorna skall utgöras av domkapitlet eller av en särskild styrelse. I motionen betonades att domkyrkan är till lika delar stiftskyrka, församlingskyrka och katedral. Eftersom de medeltida domkyrkorna inbördes är mycket olika menade motionärerna att styrelserna också i fortsättningen kunde ha olika utseende.

Som regeringen framhöll i sin skrivelse till kyrkomötet saknas det anledning att bevara de skiljaktigheter i det förvaltande organets sammansättning som har uppkommit i olika stift. Landshövdingens medverkan i förvaltningen i vissa stift är sålunda knappast längre sakligt motiverad. Den statliga tillsynen över byggnadsminnesvården utövas numera i annan ordning.

Det skulle i och för sig kunna övervägas att inrätta en särskild myndighet i de berörda stiften för domkyrkans förvaltning, såsom nu är fallet i Lunds

stift med de särskilda förhållanden som råder där. En sådan ordning kräver emellertid ytterligare utredning och överväganden.

Den enhetliga form för de medeltida domkyrkornas förvaltning som har föreslagits i promemorian, nämligen att domkapitlet skall utgöra styrelse för domkyrkan knyter an till kyrkolagens bestämmelser och förefaller lämplig. Domkapitlet är den stiftsmyndighet som bl.a. har tillsynen över gudstjänstlivet i församlingarna.

Domkyrkoförsamlingens berättigade intresse av att medverka i beslut som gäller bl.a. dess gudstjänstrum bör emellertid komma till uttryck genom att inte bara domprosten utan också en lekman, som utses av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, ingår som ledamot i domkapitlet när det fungerar som domkyrkans styrelse.

För Lunds domkyrka med dess betydande fastighetsinnehav, bör liksom hittills gälla att det särskilda domkyrkorådet förvaltar domkyrkan och dess egendomar.

7.2.2 Tillgången till byggnadsteknisk expertis

Regeringens förslag: Befattningarna som domkyrkosyssloman slopas.

Domkyrkans styrelse bör ha tillgång till byggnadsteknisk expertis. Den byggnadssakkunnige bör utses efter samråd med Riksantikvarieämbetet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag (*bilaga 4*).

Remissinstanserna: Promemorians förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna. Riksantikvarieämbetet vill dock att teknisk expert utses i samråd med ämbetet och att expertinriktningen anpassas för varje domkyrka särskilt och fastställs efter samråd med ämbetet. Domkapitlen i Växjö och Skara påpekar att ansvaret för de kamerala uppgifterna inte berörts i utredningen men skulle kunna handhas av stiftssamfällighetens ekonomiavdelning.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1991: 1 s. 55 och 56, 1KL 1991: 9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

Bakgrund: Enligt bestämmelserna i 26 kap. i 1686 års kyrkolag skall vid varje domkyrka vara förordnad en syssloman som skall ha den löpande tillsynen över domkyrkobyggnaden och dess inventarier. Han svarar bl.a. för att en årlig besiktning av domkyrkan sker tillsammans med en byggnadssakkunnig och att därvid anmärkta brister blir åtgärdade. Domkyrkosysslomannen, som avlönas av domkyrkans medel, skall vara präst och kunna ha viss predikotjänstgöring vid domkyrkan.

Skälen för regeringens förslag: Genom regeringsbeslut under senare år har samtliga tjänster som domkyrkosyssloman blivit vakantsatta vid uppkommande ledigheter. Tillsynen över domkyrkan och dess inventarier har därefter lösts på olika sätt i stiften. Enighet råder om att det är viktigt att de

betydande byggnadsminnesmärken som de medeltida domkyrkorna utgör kan stå under kontinuerlig uppsikt av byggnadsteknisk expertis. Detta bör dock ske på något annat sätt än genom en domkyrkosyssloman. Regleringen av tjänster som domkyrkosyssloman bör därför upphöra.

Den byggnadstekniska expertis som domkyrkostyrelsen bör ha tillgång till bör, såsom Riksantikvarieämbetet framhållit, utses med hänsyn till varje enskild domkyrkas byggnadskaraktär och den speciella sakkunskap den kan kräva. Det är regeringen som i en förordning meddelar föreskrifter om detta.

7.3 Förvaltningen av övriga domkyrkor

Regeringens förslag: Andra domkyrkor än de medeltida skall förvaltas som församlingskyrkor.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag (*bilaga 4*).

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot promemorians förslag. Domkyrkorådet i Kalmar anser att förvaltningen av Kalmar domkyrka kan övergå till Kalmar kyrkliga samfällighet. Domkapitlet i Karlstad betonar att biskopliga ämbetshandlingar enligt kyrkohandboken skall kunna äga rum i stiftets domkyrka utan särskilt kyrkorådsbeslut.

1991 års kyrkomötet tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 57 och 58, 1KL 1991: 9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

Bakgrund: En del av de efter reformationen tillkomna domkyrkorna har byggts som församlingskyrkor, men har senare tagits i bruk också som domkyrkor i resp. stift. Till dessa hör dels några redan under medeltiden uppförda kyrkor, nämligen S:ta Maria i Visby och Storkyrkan i Stockholm, dels den under 1800-talet uppförda domkyrkan i Luleå.

Några under reformationen uppförda domkyrkor, nämligen de i Göteborg, Karlstad och Härnösand, har däremot liksom domkyrkorna i de förutvarande stiftsstäderna Kalmar och Mariestad avsiktligt byggts för att tjäna som både församlingskyrka och biskopskyrka. Med undantag för Karlstads och Kalmar domkyrka har de förvaltats i den ordning som gäller för församlingskyrkor i allmänhet.

Skälen för regeringens förslag: Några invändningar har inte rests mot förslaget att nu avveckla de speciella förvaltningsformerna för Karlstad och Kalmar domkyrka. Vi föreslår alltså att domkyrkorna i Göteborgs, Karlstads, Härnösands, Luleå, Visby och Stockholms stift skall förvaltas som församlingskyrkor av resp. domkyrkoförsamling eller kyrkliga samfällighet. Den rätt som enligt hittills gällande sedvana tillkommer biskopen att bl.a. förfoga över domkyrkan för biskopliga ämbetshandlingar bör uttryckligen anges i den nya kyrkolagen (jfr avsnitt 7.4).

Regeringens förslag: Ärkebiskopen, stiftsbiskopen eller den biskop som fullgör stiftsbiskopens uppgifter skall för biskopliga ämbetshandlingar få använda domkyrkan och andra kyrkor i stiftet som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst.

Präster som tjänstgör i ett pastorat skall för församlingens gudstjänster och för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör pastoratet få använda församlingskyrkor och de andra kyrkor i pastoratet som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av församlingen eller en kyrklig samfällighet.

I andra fall krävs medgivande till upplåtelsen av församlingens kyrkoråd enligt de regler som gäller i dag. Upplåtelse av kyrka för kyrkliga handlingar som skall ledas av någon präst som inte tjänstgör i pastoratet eller som avser någon som inte tillhör pastoratet skall dock kunna vägras bara om upplåtelsen hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 40 kap. i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomötes tillstyrker delvis regeringens förslag. Kyrkomötet förslår att en präst som tjänstgör i pastoratet skall få använda kyrkorna i pastoratet för kyrkliga handlingar som avser även dem som inte tillhör pastoratet. Kyrkomötet föreslår vidare att även andra präster skall få använda kyrkorna i pastoratet för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör pastoratet (CsSkr 1991:9, 2KL 1991:1 avsnitt 16, kskr. 11).

Gällande ordning: I lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka finns bestämmelser om upplåtelse av kyrkor som har invigts för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling. Lagen gäller också upplåtelser av domkyrkor som står under egen förvaltning.

Lagen är dock inte tillämplig när kyrkan används för kyrkliga handlingar som leds av någon av församlingens präster och som avser någon som tillhör församlingen. Vidare omfattar lagen inte sådan användning av kyrkan för gudstjänster som har tagits in i domkapitlets tjänstgöringsföreskrifter för prästerna i pastoratet. Lagen uppställer inte heller något hinder för biskopen att disponera domkyrkan för biskopliga handlingar.

Upplåtelser av kyrka får enligt lagen bara medges, om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. Upplåtelser får inte ske för ändamål som kränker kyrkorummets helgd eller som är oförenligt med Svenska kyrkans ordning. Upplåtelser får inte heller ske så att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

Beslut om tillfällig upplåtelse av kyrka fattas av kyrkorådet. Kyrkoherden skall såvitt möjligt ges tillfälle att yttra sig i upplåtelseärendena, om han eller hon inte kan delta i beslutet. Kyrkorådets beslut kan överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut får inte överklagas.

Enligt sedvanerätt har pastor beslutat om kyrkans användning för guds-

tjänster och kyrklig handlingar som ankommer på prästerna i församlingen. Det har också ansetts tillkomma pastor att efter samråd med kyrkorådet besluta om kyrkans användning för andra förrättningar av religiös karaktär.

Genom 1982 års lag om tillfällig upplåtelse av kyrka vidgades kyrkorådets inflytande över kyrkorummets användning. Ett av syftena med lagen var att utesluta möjligheten för pastor att ensam vägra någon annan präst i Svenska kyrkan att i församlingens kyrka leda gudstjänster och kyrkliga handlingar. Lagen innebar dock inte en heltäckande reglering av kyrkorummets användning.

Skälen för regeringens förslag: I regeringens skrivelse till 1991 års kyrkomöte föreslogs att i kyrkolagen skulle tas in en regel om att pastoratets präster alltid skulle få använda kyrkorna i pastoratet för *dels* församlingens gudstjänster *dels* kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör pastoratet. Förslaget innebar ett lagfästande av den sedvanerätt som finns på området. I övrigt innebar förslaget att bestämmelserna i 1982 års lag om tillfällig upplåtelse av kyrka fördes över i sak oförändrade till den nya kyrkolagen.

Enligt kyrkomötet innebär de nu gällande reglerna om upplåtelse av kyrka onödiga och omständliga procedurer. Kyrkomötet har därför föreslagit att kyrkoherden och andra präster som tjänstgör i församlingen skall få använda kyrkorna i pastoratet för alla kyrkliga handlingar, alltså även för sådana handlingar som avser andra än dem som tillhör pastoratet. Vidare har kyrkomötet föreslagit att rätten att använda kyrkorna i pastoratet skall utvidgas till att avse andra präster som får utöva det kyrkliga ämbetet som präst för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör församlingen. I dessa fall skulle alltså enligt kyrkomötet något medgivande till upplåtelsen inte krävas av kyrkorådet. Kyrkomötet framhöll att en given utgångspunkt dock är kyrkorådets ansvar för förvaltning och verkställighet och därigenom för möjligheten att upplåta kyrkorum.

Enligt regeringens mening är det angeläget att så långt som möjligt förenkla reglerna för upplåtelse av kyrka. Kyrkomötets förslag är relativt långtgående vars konsekvenser och rättsliga innebörd inte utan närmare utredning går att överblicka. Det gäller bl.a. gränserna för kyrkorådets befogenheter och ansvar, liksom de enskilda kyrkomedlemmarnas rätt att överklaga villkor som ett kyrkoråd kan tänkas ställa upp och som i praktiken förhindrar att kyrkan får användas för det tilltänkta ändamålet. Vi är därför inte beredda att utan ytterligare utredning ansluta oss till kyrkomötets förslag i denna del.

I likhet med vad som nu gäller bör kyrkorådet alltså besluta om upplåtelse när det är fråga om att använda en kyrka för en kyrklig handling som avser någon som inte tillhör pastoratet eller den kyrkliga handlingen skall ledas av någon präst som inte tjänstgör i pastoratet. Däremot bör en upplåtelse i sådana fall få vägras bara om upplåtelsen hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

8 Icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan

8.1 Församlingarna i dag

I Sverige finns i dag fem icke-territoriella församlingar. Dessa är Karlskrona amiralitetsförsamling och Göteborgs tyska församling samt i Stockholm Tyska S:ta Gertruds församling, Finska församlingen och Hovförsamlingen.

Medlemskapet i Karlskrona amiralitetsförsamling och Hovförsamlingen grundas på anställning i marinen resp. vid hovet medan medlemskapet i de övriga nationella församlingarna bygger på medborgarskap resp. språklig eller nationell härkomst.

De icke-territoriella församlingarna som i dag finns kvar grundar sin existens på ordningar och privilegier som har beslutats långt tillbaka i tiden. Många av de ursprungliga reglerna har visserligen inte längre full aktualitet, men i vissa delar styrs dessa församlingar fortfarande av bestämmelser givna i kungliga privilegier från bl.a. mitten av 1500-talet.

I samband med reformen av Svenska kyrkans organisation på lokal- och stiftsplanet (prop. 1987/88: 31 och 67, KU 30, rskr. 181) gjordes inte några ändringar av föreskrifterna för de icke-territoriella församlingarna. För dessa församlingar gäller därför i olika avseenden en annan ordning än den som gäller för de territoriella församlingarna.

Som en bakgrund till de förslag som vi avser att lägga fram skall här lämnas en kortfattad redogörelse för var och en av de icke-territoriella församlingarna. Mera utförliga redogörelser finns förutom i arbetsgruppens betänkande (jfr bilaga 6) också i sammanställningarna i Erik Schallings utredning (SOU 1947: 56) angående organisationen av den finska församlingen i Stockholm samt de tyska församlingarna i Stockholm och Göteborg m.m. Vidare finns en redogörelse i centrala folkbokförings- och uppbördsnämndens betänkande (SOU 1970: 70) "Folkbokföringsorganisationen m.m.".

Karlskrona amiralitetsförsamling

Karlskrona stad anlades av Karl XI omkring år 1680. I juli 1681 inrättades vid den nya flottstationen i Karlskrona en amiralitetsförsamling efter mönster av motsvarande församling på Skeppsholmen i Stockholm. Församlingens existens har därefter bekräftats bl.a. i Kungl. brev den 1 september 1837.

Den 1 januari 1991 var 4 315 personer kyrkobokförda i Karlskrona amiralitetsförsamling. De allra flesta är medlemmar i Svenska kyrkan.

Församlingen tillhör Karlskrona kontrakt i Lunds stift.

Församlingen ingår sedan den 1 januari 1989 i den nya stiftssamfälligheten i Lunds stift. Församlingen har tidigare bildat en partiell pastoratssamfällighet för begravningsverksamheten (gravskötsel) tillsammans med Karlskrona stadsförsamling och Aspö församling.

Församlingslagen tillämpas i sin helhet på församlingens organisation och styrelse. Församlingen har därför kyrkofullmäktige och kyrkoråd.

För år 1991 utgjorde skattesatsen för församlingen 1 kr 32 öre per skattekrona, varav 47 öre avsåg samfälligheten. Församlingens skattekraft var drygt 776 skattekronor per medlem eller 106 % av medelskattekraften i riket.

Församlingen har ingen fast egendom. Kyrkan och församlingsbyggnaderna är statlig egendom. Församlingslokalerna hyrs, medan såväl kyrkan som pastorsexpeditionen disponeras mot att församlingen svarar för bl.a. vissa löpande värmekostnader.

Församlingen omfattas sedan den 1 januari 1983 inte av det kyrkliga ekonomiska utjämningssystemet inom ramen för kyrkofonden.

I församlingen finns två statligt reglerade prästtjänster inrättade, nämligen en som amiralitetspastor och en som amiralitetspredikant. För dessa tjänster gäller dock att 1957 års prästvalslag fortfarande skall tillämpas i fråga om tillsättningen av tjänsterna.

De båda prästerna i församlingen svarar för närvarande för den andliga vården vid de militära förbanden i Karlskrona och Soldathemmet där.

I församlingen finns en kyrkomusiker.

Göteborgs tyska församling

Göteborgs tyska församling, som också benämns Christine Tyska församling, bildades i mitten av 1600-talet. Drottning Kristina gav år 1649 i ett privilegiebrev församlingen rätten till en egen kyrka och att där förrätta gudstjänsten på tyska. Genom Kungl. Maj:ts brev den 5 maj 1882 bekräftades församlingens fortsatta existens.

Den 1 januari 1991 var 1 306 personer kyrkobokförda församlingen. Det övervägande flertalet av dessa är medlemmar i Svenska kyrkan.

Församlingen tillhör domprosteriets kontrakt i Göteborgs stift.

Församlingen ingår för närvarande inte i den totala ekonomiska samfälligheten för de territoriella församlingarna i Göteborgs kommun.

Församlingen har ännu inte tagit ställning till om den skall tillhöra stiftssamfälligheten i Göteborgs stift.

Församlingen har kyrkostämma. Rösträtt på kyrkostämman har den som sedan minst ett år är medlem i församlingen, är myndig och tillhör Svenska kyrkan.

Kyrkostämman väljer kyrkorådet, vars ledamöter ingår i den s.k. gemensamma nämnden. Den s.k. gemensamma nämnden bildades år 1882 som ett samverkansorgan mellan Göteborgs kyrkliga samfällighet och Göteborgs tyska församling. År 1974 ombildades gemensamma nämnden efter sammanslagningen av Gustavi domkyrkoförsamling och Kristine svenska församling, med vilken församling den tyska församlingen delat kyrka. Den gemensamma nämnden består av kyrkoråden i Göteborgs tyska församling och Domkyrkoförsamlingen.

Förekomsten av den gemensamma nämnden har ansetts ge Göteborgs kyrkliga samfällighet genom Domkyrkoförsamlingen rätt att fastställa budget och utdebitera medel också för Göteborgs tyska församlings verksamhet.

För år 1991 utgjorde skattesatsen för Göteborgs tyska församling 88 öre

per skattekrona. Församlingens skattekraft var drygt 740 skattekronor per medlem eller 113 % av medelskattekraften i riket.

Göteborgs tyska församling förvaltar inte någon kyrklig jord. Församlingskyrkan disponeras numera tillsammans med domkyrkoförsamlingen med stöd av bl.a. 1882 års Kungl. brev angående indelning af Göteborgs stad i territoriella församlingar samt lönereglering för prästerskapet därstädes.

I församlingen finns inrättad en tjänst som kyrkoherde. För tjänsten gäller äldre bestämmelser, som bl.a. innebär att den inte behöver annonseras ut ledig. Kyrkorådet rekryterar i allmänhet sina präster från Tyskland. Prästerna kan emellertid hämtas också från Sverige. Kandidater till prästtjänsten kallas att provpredika. Kyrkorådet upprättar därefter ett förslag, varefter valet sker av kyrkostämman. Kyrkoherden utnämns därefter av regeringen.

Församlingen har en timanställd organist.

Tyska S:ta Gertruds församling

Tyska S:ta Gertruds församling tillkom under 1500-talet. Genom Johan III:s privilegier år 1571 upplåts plats för en kyrkobyggnad åt församlingen. I stället för denna nyttjade församlingen S:ta Gertruds kapell tillsammans med Finska församlingen. Från år 1607 fick församlingen dock rätt att nyttja kyrkan ensam. Församlingens rättigheter bekräftades genom Gustav II Adolfs privilegier år 1612. Genom dessa privilegier fick församlingen rätt att använda och behålla kyrkan i evig tid. Predikan skulle hållas på tyska språket.

Genom Kungl. brev den 20 december 1844 slogs fast att någon ytterligare bekräftelse av tidigare givna privilegier enligt Kungl. Maj:ts mening inte skulle behövas för församlingen.

Den 1 januari 1991 var 2 334 personer kyrkobokförda i församlingen. Flertalet av dessa är medlemmar i Svenska kyrkan.

Församlingen tillhör domprosteriets kontrakt i Stockholms stift. Församlingen ingår för närvarande inte i stiftssamfälligheten i Stockholms stift.

I församlingen finns i dag kyrkostämma och kyrkoråd. Kyrkostämma hålls som regel två gånger årligen. Rösträtt vid kyrkostämman har den som är myndig, tillhör Svenska kyrkan och har varit medlem i församlingen sedan minst ett år. Vid prästval kan en svensk medborgare delta utan krav på att ha varit medlem i församlingen sedan minst ett år. Rösträtten kan också utövas genom att en bevittnad fullmakt lämnas till en annan röstberättigad. Kyrkoherden eller, vid förfall för denne, kyrkorådets vice ordförande är ordförande vid kyrkostämman.

Kyrkorådet består av kyrkoherden som självskriven ordförande och sex röstberättigade församlingsmedlemmar, kallade kyrkoföreståndare (Kirchenvorsteher), som väljs av kyrkostämman för en tid av sex år. En kyrkoföreståndare väljs varje år. Avgående ledamot kan omväljas för en ny sexårsperiod. Tre ersättare väljs för en treårsperiod.

Ekonomi- och medelsförvaltningen has om hand av de sex kyrkoföre-

ståndarna, som utgör det s.k. kyrkoföreståndarkollegiet. Kollegiet väljer inom sig ordförande, kassaförvaltare, ställföreträdande kassaförvaltare och två husförvaltare. Den av kyrkostämman utsedde vice ordföranden är i regel också ordförande i kyrkoföreståndarkollegiet.

För år 1991 utgjorde skattesatsen för församlingen 60 öre. Församlingens skattekraft var drygt 958 skattekronor per medlem eller 131 % av medelskattekraften i riket.

I församlingen finns en prästtjänst. För tillsättning av tjänsten tillämpas fortfarande äldre bestämmelser.

Tyska S:ta Gertruds församling har enligt privilegierna rätt att från utländsk ort kalla och utse en präst. Förutsättningen är att den valde prästens kompetens och renlärighet prövas av ärkebiskopen samt att regeringen fastställer valet.

Kyrkorådet prövar de sökandes behörighet och upprättar förslag med tre sökande. Efter provpredikningar sker val. Valförrättare utses av domkapitlet efter framställning av kyrkorådet. Valresultatet lämnas över till domkapitlet, som med eget yttrande lämnar över ärendet till regeringen, som tillsätter tjänsten.

Församlingen har en organist.

Finska församlingen

Finska församlingen är den äldsta av de s.k. nationella församlingarna i Sverige. Församlingen anses ha uppkommit omkring år 1561. Från början använde församlingen tillsammans med den tyska församlingen S:ta Gertruds kapell. Karl XI upplät år 1607 kyrkan till Tyska S:ta Gertruds församling. Efter att under ett antal år ha använt Gråmunkekyrkan som församlingskyrka, inköpte församlingen år 1725 det s.k. lilla bollhuset vid Slottsbacken i Stockholm.

Församlingens fortsatta existens utreddes vid ett par tillfällen under 1800-talets första del. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 21 december 1840 fick församlingen tills vidare bestå med egen kyrkoherde.

Den 1 januari 1991 var 21 447 personer kyrkobokförda i församlingen. Drygt tre femtedelar av dessa är medlemmar i Svenska kyrkan. Omkring 2 000 är ortodoxa trosbekännare.

Finska församlingen tillhör domprosteriets kontrakt i Stockholms stift. Församlingen ingår för närvarande inte i stiftssamfälligheten i Stockholm stift.

I församlingen finns i dag kyrkoråd och kyrkostämma. Kyrkorådets nio ledamöter väljs för tre år. Valen äger som regel rum vid två tillfällen under en treårsperiod. Ungefär halva antalet ledamöter utses vid varje valtillfälle.

För år 1991 utgjorde skattesatsen för Finska församlingen 67 öre. Församlingens skattekraft var drygt 710 skattekronor per medlem eller 97 % av medelskattekraften i riket.

I församlingen finns för närvarande en tjänst som kyrkoherde och tre tjänster som komminister. Kyrkoherdetjänsten och två av komministertjänsterna är tillsatta med fullmakt. Ingen av tjänsterna är statligt reglerade. Kyrkorådet fastställer prästernas löner.

För närvarande tillsätts församlingens kyrkoherde- och komministertjänster efter direkta val på kyrkostämman. Provpredikan hålls både på svenska och finska.

I församlingen finns en musikdirektör.

Hovförsamlingen

Det kan vara svårt att närmare bestämma när Hovförsamlingen kom till. Stockholms slott har sedan medeltiden haft ett eget kapell. Begreppet hovpredikant torde ha uppstått under Gustav Vasas tid. Hovförsamlingen kom från år 1662 att tillhöra Hovkonsistoriet liksom de militära församlingarna i Stockholm. Numera är Hovförsamlingen den enda kvarvarande församling som lyder under Hovkonsistoriet. Om Hovkonsistoriet finns föreskrifter i 20 och 21 §§ domkapitelslagen (jfr avsnitt 4.6).

Den 1 januari 1991 var 311 personer kyrkobokförda i Hovförsamlingen. Det övervägande flertalet av dessa är också medlemmar i Svenska kyrkan.

Hovförsamlingen står utanför stiftsindelningen för Svenska kyrkan.

I Hovförsamlingen finns kyrkostämma och kyrkoråd. I kyrkorådet ingår förutom församlingens pastor sex ledamöter och lika många ersättare.

Församlingen har bestämt att den ordning som tidigare har gällt skall tillämpas också efter församlingslagens ikraftträdande. Detta innebär bl. a. att bestämmelserna om kallelse till kyrkostämma och kungörelse av denna avviker från församlinslagens. Församlingen väljer vidare bara två revisorer och lika många ersättare. För kyrkostämman upprättas inte någon röstlängd. I stället har använts uppgifterna från kyrkobokföringen (personavier) för att avgöra vem som har rösträtt vid stämman.

För år 1991 utgjorde skattesatsen för Hovförsamlingen 40 öre. Församlingens skattekraft var drygt 1 582 skattekronor per medlem eller 216 % av medelskattekraften i riket. Församlingen är därmed en av de församlingar som har störst skattekraft i Sverige. En stor del av församlingens kostnader betalas emellertid över hovstaten.

Församlingen har inga prästtjänster. Överhovpredikanten, församlingens pastor och övriga hovpredikanter som tjänstgör i församlingen utses direkt av Konungen.

Några särskilda kyrkomusikertjänster finns inte inrättade i församlingen. Däremot tjänstgör en församlingsmusiker (kantor) på halvtid.

8.2 Församlingarnas ställning som kyrkliga kommuner

Regeringens bedömning: Något förslag till ändringar av de icke-territoriella församlingarnas ställning som kyrkliga kommuner bör inte läggas fram.

1991 års kyrkomöte har ingen erinran mot regeringens bedömning (RegSkr 1990: 1 s. 69, 1KL 1991: 9, kskr 13).

Skälen för regeringens bedömning: Arbetsgruppen hade inte till uppgift

att utreda frågan om de icke-territoriella församlingarnas fortsatta bestånd. Arbetsgruppen har inte heller behandlat denna fråga. Några remissinstanser, däribland Kammarkollegiet och Svenska kyrkans centralstyrelse har emellertid ansett att denna fråga skall utredas innan arbetsgruppens förslag i sin helhet genomförs.

Frågan om och i vilken omfattning Svenska kyrkan skall bedriva sin församlingsverksamhet också i icke-territoriella församlingar är enligt vår uppfattning till stor del en inomkyrklig fråga. Det bör därför inte i första hand ankomma på regeringen utan på kyrkans egna organ att ta de initiativ som kan behövas. Vi avstår därför från att i detta sammanhang ta närmare ställning till den väckta frågan.

8.3 Medlemskap i församlingarna

8.3.1 Krav för medlemskap

Regeringens förslag: Följande krav skall gälla för medlemskap

- *i nationella icke-territoriella församlingar:* personer som är medborgare i Finland resp. i Förbundsrepubliken Tyskland,
- *i övriga icke-territoriella församlingar:* personer som är anställda i Marinen resp. tjänstgör vid Kungl. Hovstaterna eller Kungl. Staberna. Motsvarande skall gälla för den person som har haft en sådan anställning och vid anställningens upphörande erhållit pension.

Efter ansökan skall personer som är födda i Finland resp. i tyskspråkiga länder och deras barn få bli medlemmar i en nationell församling.

Efter ansökan skall också en medlems make och hemmavarande barn till medlemmen få bli medlemmar i en nationell församling. Motsvarande skall gälla för efterlevande make och hemmavarande barn till en medlem.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer med regeringens förslag i fråga om medlemskap i Karlskrona amiralitetsförsamling och Hovförsamlingen. I fråga om de nationella församlingarna har arbetsgruppen föreslagit att de personer som är födda i Finland respektive i tyskspråkiga länder eller annars har finska respektive tyska som hemspråk skulle bli medlemmar. Vidare skulle makar eller sambor och deras barn kunna tillhöra en icke-territoriell församling, om någondera maken eller sambon uppfyller kraven för medlemskap. Arbetsgruppens förslag innebär också att barn till någon som tillhör en icke-territoriell församling skall efter anmälan få tillhöra församlingen också efter det barnet flyttat från församlingen (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Med undantag för ett par av de icke-territoriella församlingarna och några till dem närstående remissinstanser lämnas arbetsgruppens förslag utan erinran.

Finska församlingen och ett par spontanyttranden för fram uppfattningen att också finlands-svenskar skall kunna tillhöra församlingen, dvs.

personer med finländsk härkomst eller deras ättlingar samt finska medborgare.

Karlskrona amiralitetsförsamling och Chefen för marinen anser att medlemskap i församlingen skall omfatta också de personer som är anställda i en myndighet inom Försvarsdepartementets verksamhetsområde samt anställda vid Karlskronavarvet.

Stockholms kyrkliga samfällighet och Finska församlingen med flera remissinstanser avstyrker användningen av begreppet "hemspråk". Kammarkollegiet avstyrker användningen av begreppet "sambor".

Nuvarande medlemsregler

I dag gäller för medlemskap i de icke-territoriella församlingarna följande.

Karlskrona amiralitetsförsamling:

1. den fast anställda personal som tjänstgör vid ett truppförband eller en flottstation i Karlskrona dock att den civilmilitära person som också innehar någon annan ordinarie tjänst inte får bli medlem i församlingen,
2. personer, som sålunda varit anställda och vid avskedstagandet erhållit pension,
3. de under 1 och 2 upptagna församlingsmedlemmarnas hustrur, hemmavarande barn eller fosterbarn och tjänstefolk,
4. änkor efter under 1 och 2 upptagna medlemmar av församlingen jämte deras hemmavarande barn eller fosterbarn och tjänstefolk.

Göteborgs tyska församling:

1. tyska medborgare som är evangelisk-lutherska trosbekännare och är bosatta i Göteborgs kommun (obligatorisk medlemskap),
2. andra evangelisk-lutherska trosbekännare i Göteborgs kommun som är av tyskspråkig härkomst (frivilligt medlemskap),
3. maka eller barn i äktenskapet till medlem enligt 1 eller 2 utan hänsyn till nationalitet (frivilligt medlemskap).

Tyska S:ta Gertruds församling:

1. tyska medborgare som är evangeliska trosbekännare och deras barn som är bosatta i Stockholms stad (obligatorisk medlemskap),
2. andra evangeliska trosbekännare av tyskspråkig härkomst och deras barn som är bosatta i Stockholms stad (frivilligt medlemskap).

Finska församlingen:

1. finska medborgare och deras barn bosatta i Stockholms stad (obligatoriskt medlemskap),
2. personer av finskspråkig härkomst och deras barn bosatta i Stockholms stad (frivilligt medlemskap).

Hovförsamlingen:

1. samtliga vid de kungliga och furstliga hov-, slotts- och stallstaterna tjänstgörande ämbets- och tjänstemän samt betjäning,
2. personer, som har tjänstgjort vid någon av staterna och vid avskedstagandet erhållit pension,
3. de under 1 och 2 upptagna församlingsmedlemmarnas hustrur, hemmavarande barn eller fosterbarn och tjänstefolk,
4. änkor efter under 1 och 2 upptagna medlemmar av församlingen jämte deras hemmavarande barn eller fosterbarn och tjänstefolk.

Skälen för regeringens förslag

Medlemskap i de personella församlingarna

Medlemskapet i Karlskrona amiralitetsförsamling och Hovförsamlingen har sin grund i en personell gemenskap som består i den gemensamma anställningen eller tjänstgöringen. Enligt vår mening bör reglerna för medlemskap i dessa församlingar i sak behållas oförändrade.

Medlemskapet i Karlskrona amiralitetsförsamling grundas på den personella gemenskap som följer av en anställning vid någon i Karlskrona lokaliserad myndighet inom försvarsgrenen Marinen. Någon myndighet inom andra försvarsgrenar finns inte lokaliserad i Karlskrona. Enligt vår mening saknas därför skäl att utvidga medlemskretsen till personer som är anställda hos andra myndigheter inom försvarsmakten. I likhet med arbetsgruppen anser vi att det är en mindre lämplig ordning att knyta medlemskapet i en kyrklig kommun till en anställning i ett privaträttsligt subjekt, vilket är fallet med Karlskronavarvet. Någon förändring av medlemskretsen för Karlskrona amiralitetsförsamling bör därför inte ske.

I fråga om Hovförsamlingen bör en uttrycklig bestämmelse tas in i lagen av innebörd att den kungliga familjen skall vara medlemmar i församlingen.

Medlemskap i de nationella församlingarna

Medlemskapet i de nationella församlingarna har sin grund i en personell gemenskap inom ett begränsat geografiskt område, där gemenskapen består av medborgarskapet resp. den gemensamma härstamningen och språket.

Flera remissinstanser har varit kritiska mot arbetsgruppens betoning av den språkliga gemenskapen som utgångspunkt för medlemskap i de nationella församlingarna. Mot bakgrund bl.a. av vad som har kommit fram vid remissbehandlingen vill vi inte föreslå några mera genomgripande förändringar av reglerna om medlemskap i de nationella församlingarna.

Det obligatoriska medlemskapet bör fortfarande grundas på medborgarskap i Förbundsrepubliken Tyskland resp. i Finland.

Medlemskap på frivillig grund bör liksom i dag kunna erhållas av den som är född i ett tyskspråkigt land resp. i Finland.

Enligt gällande författningar kan medlemskap i de nationella församlingarna erhållas av den som har tyskspråkig eller finskspråkig härkomst. Vi

anser emellertid att begreppet härkomst är alltför vitt. Vi vill i stället göra begreppet tydligt genom att sätta en gräns vid den som är barn till någon som är född i ett tyskspråkigt land resp. i Finland.

För medlemskap i de båda tyska församlingarna krävs i dag att personen är evangelisk-luthersk eller evangelisk trosbekännare. Personer som önskar bli medlemmar i de tyska församlingarna måste i dag alltså tillkännage sin åskådning i religiöst hänseende. Detta kan anses strida mot 2 kap. 2 § regeringsformen. I en ny lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar bör en motsvarande bestämmelse därför inte tas in.

Makar och barn till medlemmar

De nuvarande reglerna om medlemskap är så konstruerade att mannens förhållande grundar medlemskap för makan och hemmavarande barn. För framtiden bör enligt vår mening i stället gälla att makar och hemmavarande barn skall kunna bli medlemmar i en icke-territoriell församling, om åtminstone någon av makarna uppfyller villkoren för medlemskap. Möjligheten att frivilligt erhålla medlemskap bör också omfatta efterlevande make och hemmavarande barn till medlemmen.

Det är naturligt att i detta sammanhang jämställa äktenskap och samboförhållanden. Begreppet make bör därför med avseende på medlemskap i en icke-territoriell församling få omfatta också en ogift kvinna och en ogift man som bor tillsammans under äktenskapliknande förhållanden (jfr 1 § andra stycket lagen (1987: 232) om sambors gemensamma hem).

8.3.2 Frivillighet och rätten till utträde

Regeringens förslag: En generell möjlighet till utträde ur icke-territoriella församlingar skall införas.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer med regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga församlingar utom Finska församlingen.

Skälen för regeringens förslag: Medlemskap i de icke-territoriella församlingarna är i dag i princip obligatoriskt. Ett undantag finns, nämligen för svenska medborgare som annars skulle tillhöra någon nationell församling. De kan enligt kungörelsen (1953: 524) angående upphörande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling genom anmälan till skattemyndigheten utträda ur en sådan församling.

I princip anser vi att medlemskap i en icke-territoriell församling så långt som möjligt skall bygga på ett frivilligt ställningstagande grundat på en personell gemenskap, ett gemensamt språk eller en gemensam anställning.

En person som blivit medlem i en icke-territoriell församling bör därför utan särskild prövning alltid kunna utträda ur församlingen genom en

anmälan till skattemyndigheten. Vi föreslår att sådana regler om utträde tas in i den nya lagen om medlemskap i icke-territoriella församlingar.

Däremot är vi med hänsyn till församlingarnas status som kyrkliga kommuner inte för närvarande beredda att tillgodose några remissinstansers önskemål om ett helt frivilligt medlemskap.

8.3.3 Församlingarnas upptagningsområden

Regeringens förslag: Församlingarnas upptagningsområden behålls i huvudsak oförändrade och kommer därmed att omfatta bara den kommun där församlingen kan anses bildad.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer med regeringens förslag såvitt avser det obligatoriska upptagningsområdet. Arbetsgruppen har dessutom föreslagit ett utvidgat upptagningsområde till de kommuner i samma stift som gränsar till den kommun där den icke-territoriella församlingen är bildad (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker arbetsgruppens förslag om ett vidgat frivilligt upptagningsområde. Bl.a. stiftsstyrelsen i Stockholm och Finska församlingen avstyrker dock en sådan utvidgning i fråga om den Finska församlingen. De båda tyska församlingarna önskar ett ytterligare utvidgat upptagningsområde utöver det arbetsgruppen föreslagit. Hovkonsistoriet, Riksmarskalksämbetet och Hovförsamlingen vill ha en frivillig anslutning till Hovförsamlingen samt avstyrker förslaget att nuvarande tillhörighet för bosatta i Solna och Ekerö kommuner begränsas till bara medlemmar av den kungliga familjen.

Riksskatteverket, Svenska kyrkans centralstyrelse, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund med flera remissinstanser pekar på de svårigheter som kan uppstå, om en församlings upptagningsområde omfattar mer än en kommun. Det avser bl.a. frågor av valteknisk natur, begravningsfrågor och andra mera principiella kommunalrättsliga frågor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 § i 1910 års förordning angående behörighet att kyrkobokföras i icke-territoriell församling av svenska kyrkan skall bestämmelserna om medlemskap (kyrkobokföring) i förordningen bara tillämpas på dem som enligt folkbokföringslagen kan anses bosatta inom den kommun där den icke-territoriella församling är bildad, eller i viss näraliggande kommun, om regeringen föreskriver det för någon särskild församling. Sådana föreskrifter har meddelats för Hovförsamlingen i kungligt brev den 9 oktober 1910. I Hovförsamlingen skall kyrkobokföras också vissa personer som är bosatta i Solna kommun och Lovö församling inom Ekerö kommun. Bestämmelserna torde ha tillkommit på grund av att delar av den kungliga familjen är och har varit bosatta på Ulriksdal och Drottningholm.

Arbetsgruppen har gått de icke-territoriella församlingarna tillmötes genom att föreslå ett utvidgat upptagningsområde för församlingarna till

de kommuner i samma stift som gränsar till den kommun där församlingen kan anses bildad.

Ett antal remissinstanser har pekat på vissa tekniska problem som uppkommer, om en församlings upptagningsområde omfattar mer än en kommun. Det rör frågor om beskattning, om val av kyrkofullmäktige och om gravrätt. Mot de påpekanden som därvid gjorts är vi inte utan ytterligare utredning beredda att biträda arbetsgruppens förslag i denna del. Enligt vår mening bör därför tills vidare församlingarnas nuvarande upptagningsområden i princip inte ändras.

Vi anser därför att en utvidgning av Hovförsamlingens upptagningsområde utanför Stockholms kommun bara skall avse medlemmar av Kungl. Huset.

8.3.4 Lagteknisk lösning

Regeringens förslag: Föreskrifter om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna och deras upptagningsområden skall samlas i en särskild lag.

Arbetsgruppens förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna.

Skälen för regeringens förslag: Föreskrifter om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna och deras upptagningsområden finns i dag spridda på ett flertal olika författningar. Nya bestämmelser på området bör samlas i en lag.

De bestämmelser det här är fråga om riktar sig främst till skattemyndigheterna, som redan i dag handlägger frågor om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna, och inte till kyrkliga organ. Reglerna har därutöver ett begränsat tillämpningsområde. Bestämmelserna bör därför lämpligen inte tas in i den nya kyrkolagen utan i en särskild lag.

8.4 Anpassningen till den nya lagstiftningen

8.4.1 Den kyrkliga indelningen

Regeringens förslag: I den nya kyrkolagen tas in en bestämmelse om att varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat.

Hovförsamlingen skall inte heller i fortsättningen tillhöra något stift inom Svenska kyrkan.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1 s. 70 och 71, 1KL 1991:9 avsnitt 4.1, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: I kyrkliga indelningslagen finns förutom vissa grundläggande föreskrifter om de kyrkliga indelningsenheterna bestämmelser om ändringar i den territoriella indelningen i församlingar och pastorat. Lagen innehåller vidare bestämmelser om ändringar i kontraktsindelningen och om bildande av kyrkliga samfälligheter m.m.

De icke-territoriella församlingarna utgör i dag pastorat. För närvarande saknas emellertid en uttrycklig bestämmelse om detta. Enligt vår mening bör en sådan bestämmelse tas in i den avdelning i den nya kyrkolagen som avses ersätta den nuvarande kyrkliga indelningslagen.

I 1 kap. kyrkliga indelningslagen regleras bland annat rikets indelning i stift. Enligt 1 kap. 7 § omfattar varje stift de församlingar som regeringen bestämmer.

Den 1 juni 1961 har regeringen meddelat beslut för vart och ett av stiften angående ny indelning i territoriella pastorat m.m. från och med den 1 januari 1962. Nämnda regeringsbeslut utgör grunden för de icke-territoriella församlingarnas tillhörighet till ett stift. Eftersom Hovförsamlingen inte omnämns i beslutet tillhör församlingen inte heller något stift.

Genom att Hovförsamlingen alltså står utanför Svenska kyrkans stiftsorganisation lyder församlingen inte under något domkapitel. I 20 § domkapitelslagen föreskrivs därför att Hovkonsistoriet skall ha samma befogenheter med avseende på hovförsamlingen som domkapitlen har mot församlingarna. Då Hovförsamlingen inte ingår i något stift kan den vidare inte ingå i någon stiftssamfällighet.

Med hänsyn till de särskilda förhållanden som sålunda råder för Hovförsamlingen anser vi att det saknas anledning att föreslå att församlingen skall inordnas i något stift. Församlingen bör därför i enlighet med sina egna önskemål också i fortsättningen stå utanför stiftsindelningen.

I fråga om övriga icke-territoriella församlingar bör den ordning som nu gäller bestå. Någon reglering utöver 1961 års regeringsbeslut behövs därför inte.

Regeringens förslag: Den nya kyrkolagens föreskrifter om Svenska kyrkans lokala organisation skall i sin helhet tillämpas på de icke-territoriella församlingarna.

De icke-territoriella församlingar som skall ha kyrkofullmäktige men som enligt äldre föreskrifter i stället har kyrkostämma får dock behålla kyrkostämman som beslutande organ, om församlingen inte beslutar något annat.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Arbetsgruppen har dock inte föreslagit några övergångsbestämmelser som medger församlingarna att fortsatt ha kyrkostämma i stället för kyrkofullmäktige (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Svenska kyrkans centralstyrelse, Stiftsstyrelsen i Stockholms stift och Tyska S:ta Gertruds församling anser att tyska församlingen i Stockholm skall få ha kyrkostämma också i fortsättningen.

Göteborgs tyska församling och Finska församlingen uttrycker önskemål om att få behålla kyrkostämman.

Arbetsgruppens förslag att samtliga icke-territoriella samlingar som tillhör ett stift också obligatoriskt skall tillhöra stiftssamfälligheten avstyrks bara av Stockholms kyrkliga samfällighet och Finska församlingen. Kammarkollegiet menar att också Hovförsamlingen skall tillhöra en stiftssamfällighet.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1 s. 72-76, 1KL 1991:9 avsnitt 4.2, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag

Allmänna synpunkter

En tillämpning av församlingslagens bestämmelser på de icke-territoriella församlingarna skulle innebära förändringar främst i fråga om kyrkofullmäktige och kyrkostämma, val av kyrkoråd samt tillhörigheten till en stiftssamfällighet.

Enligt vår bedömning föreligger det inte direkt några praktiska hinder mot att låta reglerna i församlingslagen obligatoriskt omfatta de icke-territoriella församlingarna. Den ordning för församlingarnas styrelse och organisation som regleras i lagen tillämpas för de territoriella församlingarna sedan länge. Systemet får anses beprövat och fungera väl. Den omständigheten att den nu tillämpade ordningen i vissa icke-territoriella församlingar fungerar tillfredsställande, utesluter inte att en ny ordning enligt församlingslagen skulle fungera väl eller till och med bättre.

Svenska kyrkans församlingar är kyrkliga kommuner och de grundläggande enheterna i den kyrkliga organisationen. Från principiella utgångs-

punkter framstår det därför som önskvärt att det inte är någon skillnad mellan Svenska kyrkans församlingar när det gäller deras grundläggande organisatoriska uppbyggnad.

Också med dessa principiella utgångspunkter bör enligt vår mening, såsom också Svenska kyrkans centralstyrelse och Stiftsstyrelsen i Stockholms stift pekar på, särskild hänsyn tas till de enskilda församlingarnas önskemål. Vi finner det därför rimligt att, utan att för den skull gå från de grundläggande principerna, föreslå att de icke-territoriella församlingarna i några avseenden ges möjlighet att övergångsvis behålla den ordning som de har i dag.

Beslutande organ

De argument som har förts fram från företrädesvis de nationella församlingarna för att behålla kyrkostämma som beslutande organ är väsentligen av samma slag som tidigare har förts fram och prövats, senast vid tillkomsten av 1982 års lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter. I propositionen (prop. 1982/83:19 s. 58 f.) till den lagen uttalade föredragande statsrådet bl.a. följande:

"Med hänsyn till församlingsstrukturen i svenska kyrkan anser jag inte att det är praktiskt möjligt att införa representativ demokrati i form av kyrkofullmäktige i samtliga församlingar. Såsom framgår av vad jag föreslår i det följande bör dock enligt min mening fullmäktigeinstitutet utvidgas. Även om så sker, måste emellertid bestämmelserna om kyrkostämma behållas för de minsta församlingarna. Jag ser ett positivt värde i att man i de små enheterna har möjlighet att praktisera en direktdemokrati. – – –

Förslaget att utvidga området för införande av kyrkofullmäktige i församlingarna vinner stöd hos flertalet av de remissinstanser som berör frågan. De olägenheter som en del länsstyrelser påtalar i form av merarbete vid sammanräkning av fullmäktigeval uppvägs enligt min mening klart av fördelarna med att fler församlingar får beslutande organ av representativt slag. Det är omvittnat att deltagandet i kyrkostämmorna i allmänhet är lågt. De ger därför inte alltid ett riktigt uttryck för de åsikter som råder i församlingarna. Möjligheterna att tillämpa en levande närdemokrati begränsar sig till de minsta församlingarna, men bör å andra sidan tillvaratas där."

Enligt vår mening saknas det anledning att göra någon annan bedömning än den som kom till uttryck i den nyss redovisade propositionen. Församlingslagens bestämmelser om beslutande organ i församlingarna bör därför i princip göras tillämpliga också på de icke-territoriella församlingarna.

Vi är emellertid medvetna om att omställningen från kyrkostämma till kyrkofullmäktige som beslutande organ är förenat med vissa svårigheter för de församlingar som berörs, dvs. de nationella församlingarna. För att underlätta genomförandet bör därför de församlingar som enligt församlingslagen skall ha kyrkofullmäktige, men som enligt äldre föreskrifter har kyrkostämma, också i fortsättningen få ha kyrkostämma. Det får därefter ankomma på varje församling att själv besluta om att införa kyrkofullmäktige som församlingens beslutande organ.

Kyrkorådet är församlingens styrelse och har i varje församling betydelsefulla uppgifter. Förutom kyrkoherden, som är självskriven, väljs ledamöterna enligt 7 kap. 4 § församlingslagen av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman för en tid av tre år, räknat från den 1 januari året efter det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige har ägt rum. Valet av kyrkoråd kan i en församling som ingår i en total pastoratssamfällighet eller total flerpastoratssamfällighet också numera ske direkt, s.k. direktvalda kyrkoråd.

Några remissinstanser har uttryckt farhågor för att kyrkorådet skulle sakna kontinuitet och kompetens, om det utsågs på en gång i vissa icke-territoriella församlingar som i dag har ett annat system för val av kyrkoråd. Enligt vår mening är dessa farhågor överdrivna. Erfarenheterna från de territoriella församlingarna visar att kyrkorådsvalen enligt församlingslagens regler kan tillgodose kraven på såväl kompetens som kontinuitet hos de valda ledamöterna. Ansvaret för att så sker ligger på församlingens beslutande organ, oavsett tidpunkten för valen. Genom att göra församlingslagens bestämmelser om kyrkoråd tillämpliga på de icke-territoriella församlingarna garanteras också att församlingens kyrkoherde – i Hovförsamlingen benämnd pastor – blir självskriven ledamot i kyrkorådet. Denna ordning tillämpas i princip redan i dag i samtliga icke-territoriella församlingar.

Stiftssamfälligheterna

Av de icke-territoriella församlingarna är det i dag bara Karlskrona amiralitetsförsamling som har fattat beslut om att ingå i stiftssamfälligheten.

Den nya organisationen för Svenska kyrkan på lokal- och stiftsplanet som bland annat kommit till uttryck i 1988 års församlingslag, innebär att viktiga uppgifter har lagts på de nya stiftssamfälligheterna. Det är enligt vår mening viktigt att de icke-territoriella församlingarna ingår i stiftssamfälligheten i sitt stift. De kan därvid också delta i valen av de organ som beslutar i frågor som i flera avseenden berör dem. Vi föreslår därför att samtliga församlingar i ett stift skall ingå stiftssamfälligheten. Förslaget i denna del får självfallet inte medföra en höjd utdebitering till stiftssamfällighet.

Eftersom Hovförsamlingen inte tillhör något stift, kommer församlingen också i fortsättningen att stå utanför stiftssamfälligheten. Denna avvikelse bör enligt vår mening godtas och överensstämmer dessutom med Hovförsamlingens egna önskemål.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om kyrkofonden skall i sin helhet tillämpas på andra icke-territoriella pastorat än Hovförsamlingen.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Arbetsgruppen har dock föreslagit att bestämmelserna om kyrkofonden också skall tillämpas på Hovförsamlingen (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Förslaget avstyrks av Stockholms kyrkliga samfällighet samt av samtliga icke-territoriella församlingar, utom Karlskrona amiralitetsförsamling.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 77-80, 1KL 1991: 9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: Kostnaderna för Svenska kyrkans verksamhet utjämnas mellan pastoraten genom kyrkofonden enligt bestämmelserna i kyrkofondslagen. Bestämmelserna i lagen tillämpas emellertid inte på de icke-territoriella församlingarna. Regeringen kan dock enligt 2 § andra stycket lagen förordna att denna skall tillämpas också på dessa församlingar. Något sådant förordnande har inte meddelats.

Den ekonomiska utjämningen genom kyrkofonden sker i huvudsak på följande sätt. De territoriella pastoraten betalar in en allmän och i vissa fall en särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Den allmänna kyrkoavgiften beräknas på skatteunderlaget och är för närvarande 16 öre per skattekrona. Pastoraten och stiftssamfälligheterna får ett allmänt utjämningsbidrag, om deras skatteunderlag understiger ett skatteunderlag som motsvarar en viss garanterad skattekraft. I vissa fall kan också beviljas extra utjämningsbidrag. Ur kyrkofonden kan också betalas vissa särskilda bidrag, såsom stiftsbidrag – i vilket ingår en strukturbidragsdel – och kyrkobyggnadsbidrag.

En tillämpning av kyrkofondslagen på de icke-territoriella pastoraten innebär i praktiken ökade kostnader för dem. De får betala allmän kyrkoavgift samtidigt som inget av pastoraten i dag har ett så lågt skatteunderlag och en så låg skattekraft att allmänt utjämningsbidrag kan beviljas dem. Församlingarna kan dock beviljas strukturbidrag och kyrkobyggnadsbidrag.

Anledningen till att de icke-territoriella pastoraten, med undantag för Karlskrona amiralitetsförsamling under åren 1952 – 1972, har kommit att stå utanför det ekonomiska utjämningssystemet genom kyrkofonden torde bl.a. vara att finna i kyrkofondens uppkomst. Kyrkofonden bildades år 1914 genom en sammanslagning av prästerskapets löneregleringsfond och de ecklesiastika boställenas skogsfond. Ursprungligen användes kyrkofonden nästan uteslutande för att utjämna kostnaderna för prästernas löner mellan pastoraten. Medlen härrörde från tillgångar som var anslagna till att avlöna prästerna. Några sådana tillgångar synes inte ha funnits hos de icke-territoriella pastoraten.

Kyrkofonden intog relativt snart efter bildandet en central ställning inom den kyrkliga ekonomin. Fonden fick alltmer karaktär av en allmän prästlönefond för Svenska kyrkans präster. Därtill lades på fonden ett antal uppgifter för finansiering av kostnader som i vissa fall – såsom t.ex. i fråga om kyrkomusikernas avlönande – inte alls hade sammanhang med finansieringen av prästernas löner.

Numera används kyrkofonden huvudsakligen till en mera allmän ekonomisk utjämning mellan pastoraten. Fondens största inkomstkälla är den allmänna kyrkoavgiften.

Det främsta syftet med kyrkofonden är att utjämna kostnaderna mellan pastoraten för Svenska kyrkans verksamhet. Eftersom de icke-territoriella församlingarna är pastorat i Svenska kyrkan med egen utdebiteringsrätt, bör de enligt vår uppfattning solidariskt delta i samma ekonomiska utjämningssystem som de territoriella pastoraten. En sådan ordning innebär, som tidigare nämnts, ökade kostnader för dessa församlingar. Detta skall dock ske utan att den totala utdebiteringen ökar för de enskilda församlingsmedlemmarna. Om någon församling skulle drabbas oskäligt hårt med hänsyn till dess särskilda behov bör den i så fall kunna beviljas strukturbidrag. Vi föreslår därför att bestämmelserna om kyrkofonden i den nya kyrkolagen också skall gälla de icke-territoriella församlingarna.

Arbetsgruppen har föreslagit att den ekonomiska utjämningen genom kyrkofonden också skall omfatta Hovförsamlingen. Hovkonsistoriet har i sitt remissvar pekat på att Hovförsamlingen inte har någon egen kyrka, inte har någon inrättad prästtjänst och inte heller betalar någon kyrkomusiker över egen stat. En inte obetydlig del av församlingens verksamhet betalas genom bidrag från Konungen. Genom att Hovförsamlingen dessutom inte heller i fortsättningen kommer att tillhöra något stift kommer församlingen inte heller att kunna få del i systemet med stiftsbidrag.

De angivna förhållandena gör att det inte framstår som motiverat att Hovförsamlingen skall omfattas av det ekonomiska utjämningssystemet genom kyrkofonden. Vårt förslag innebär därför att Hovförsamlingen undantas från kyrkolagens tillämpningsområde i dessa avseenden.

8.4.4 Prästanställningar

Regeringens förslag: Föreskrifterna i den nya kyrkolagen om prästanställningar skall i sin helhet tillämpas också på präster anställda i andra icke-territoriella pastorat än Hovförsamlingen.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser.

Tyska S:ta Gertruds församling och Stockholms kyrkliga samfällighet vill att nuvarande ordning för prästtillsättningar i tyska församlingen i Stockholm skall behållas.

Göteborgs tyska församling och Domkapitlet i Göteborg önskar att också s.k. tredjegångstillsättningar skall göras av församlingen.

Finska församlingen avstyrker arbetsgruppens förslag i fråga om den egna församlingens prästtjänster.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 80–84, 2KL 1991: 1 avsnitt 13, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: I prästanställningslagen finns föreskrifter om tillsättning av pastorats- och stiftstjänster samt vikariat på sådana tjänster, om behörighet och befordringsgrunder för prästtjänster, om anställningsformer samt om inrättande, vakanthållning och indragning av prästtjänster.

I lagen finns också föreskrifter om disciplinansvar m.m., om tjänstebostäder, om rättegång och om överklagande.

Prästanställningslagen tillämpas på biskopar och andra präster i Svenska kyrkan som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter.

Riksdagen beslöt (prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50) under hösten 1988 emellertid att föra in en ny bestämmelse i prästanställningslagen med innehåll att lagens bestämmelser om anställningsformer samt disciplinansvar m.m. skall tillämpas också på sådana präster i Svenska kyrkan som har anställning i andra icke-territoriella pastorat än Hovförsamlingen. Som motiv för tillägget i lagen angav föredragande statsrådet följande:

"Frågor om disciplinansvar m.m. regleras i dag i lagen (1936: 569) om domkapitel. Lagens regler i detta avseende tillämpas på alla som innehar prästtjänster i svenska kyrkan. Den 1 juli 1989 upphör 1936 års domkapitelslag att gälla. Om reglerna i prästanställningslagen om disciplinansvar m.m. inte görs tillämpliga på prästtjänster i de icke-territoriella pastoraten kommer bestämmelser i ämnet att saknas för dessa präster. Jag föreslår därför i enlighet med vad 1987 års kyrkomöte har uttalat att bestämmelserna om anställningsformer och disciplinansvar m.m. i prästanställningslagen skall tillämpas också på dessa präster."

Enligt punkt 6 i övergångsbestämmelserna till prästanställningslagen skall äldre bestämmelser fortfarande gälla vid tillsättning av präster i icke-territoriella pastorat.

Det ankommer numera på kyrkomötet att meddela föreskrifter om det kyrkliga ämbetet. Innehav av det kyrkliga ämbetet som präst förutsätter inte innehav av en prästtjänst. Däremot förutsätts enligt 17 § andra stycket prästanställningslagen att prästtjänster bara får tillsättas med den som får utöva det kyrkliga ämbetet som präst. Denna bestämmelse är för närvarande dock inte tillämplig på prästtjänster i icke-territoriella pastorat. Detta är enligt vår mening inte tillfredsställande. Bestämmelserna om prästtjänster i den nya kyrkolagen bör därför tillämpas på samtliga prästtjänster inom Svenska kyrkan.

I dag finns statligt reglerade prästtjänster i Karlskrona amiralitetsförsamling. Göteborgs tyska församling och Tyska S:ta Gertruds församling har var sin prästtjänst som inte är statligt reglerad. I Finska församlingen finns fyra inte statligt reglerade prästtjänster, varav tre fullmaktstjänster.

Den ordning som enligt prästanställningslagen tillämpas för statligt

reglerade prästtjänster i de territoriella pastoraten ansluter nära till de önskemål som flera av de icke-territoriella församlingarna i olika sammanhang har fört fram. Från ett par av de icke-territoriella församlingarna har dock förts fram tveksamheter mot ordningen att domkapitlet en gång av tre tillsätter kyrkoherdetjänsten i pastoratet. Enligt vår mening är det värdefullt om domkapitlet får samma roll i fråga om de arbetsledande tjänsterna i de icke-territoriella pastoraten som det i dag har för de övriga pastoraten. Domkapitlet skall dessutom oavsett detta enligt prästanställningslagen i varje tillsättningsärende pröva de sökandes behörighet.

Vårt förslag i denna del hindrar självfallet inte att kyrkoråden i församlingarna i likhet med vad som sker i dag aktivt deltar i arbetet med rekryteringen av nya präster. Sålunda bör till kyrkoherdetjänsterna i de båda tyska församlingarna kunna hämtas präster från Tyskland och till tjänsten i Finska församlingen kunna hämtas präster från Finland, om de i övrigt uppfyller de behörighetskrav som gäller för präster i Svenska kyrkan. Denna ordning bör kunna upprätthållas också vid s. k. tredjegångstillsättningar utan någon särskild författningsreglering.

Finska församlingen har starkt betonat önskemålet att prästtillsättningarna i församlingen också i framtiden kan ske av kyrkostämman. Vi har dock svårt att se hur en tillsättning vid en kyrkostämma kan ske med upprätthållande av de krav som ställs vid en tillsättning av statligt reglerade tjänster, nämligen att bara fästa avseende vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Kyrkostämmans beslut blir ett val och inte ett myndighetsbeslut.

I likhet med arbetsgruppen anser vi alltså att bestämmelserna om prästanställningar i den nya kyrkolagen i sin helhet bör tillämpas på andra icke-territoriella församlingar än Hovförsamlingen. Sistnämnda församling har inte och avser inte heller att ha några egna prästtjänster.

Eftersom de nuvarande prästtjänsterna i de nationella församlingarna inte är statligt reglerade förutsätter vi att Statens arbetsgivarverk – så snart riksdagen har beslutat om en reform på detta område – tar initiativ till de förhandlingar som behövs för prästtjänsterna i dessa församlingar.

När den nya kyrkolagens föreskrifter om prästanställningar kommer att tillämpas på de icke-territoriella församlingarna måste de nuvarande reglerna om behörighet till tjänster som kyrkoherde kompletteras. Den präst som har tjänstgjort i en annan evangelisk-luthersk kyrka bör enligt vår mening kunna tillgodoräkna sig denna tjänstgöringstid vid behörighetsprövningen till tjänster som kyrkoherde i Svenska kyrkan.

Vidare bör behörighetskraven för prästtjänster vars innehavare skall svara för gudstjänster och övriga handlingar på något annat språk än svenska kompletteras med krav på kunskaper i det språket. Det får liksom nu ankomma på domkapitlet att bedöma om den sökandes språkkunskaper är tillräckliga. Liksom för övriga prästtjänster i Svenska kyrkan gäller självfallet domkapitlets behörighetsprövning också den sökandes kunskaper i svenska språket.

Det bör liksom hittills ankomma på regeringen att meddela föreskrifter i dessa frågor.

Regeringens förslag: Föreskrifterna i den nya kyrkolagen om den kyrkomusikaliska verksamheten i Svenska kyrkan skall i sin helhet tillämpas på andra icke-territoriella pastorat än Hovförsamlingen.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Arbetsgruppen har dock föreslagit att lagen också skall vara tillämplig på Hovförsamlingen (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Förslaget avstyrks av Hovförsamlingen, Hovkonsistoriet, Riksmarskalksämbetet och Stockholms kyrkliga samfällighet.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1 s. 84-86, 2KL 1991:9 avsnitt 4.4, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan innebär att pastoraten sedan den 1 juli 1990 svarar för den i lagen angivna kyrkomusikaliska verksamheten i församlingen. I denna verksamhet ingår bl.a. följande:

- orgelspel vid gudstjänster och övriga kyrkliga handlingar enligt den ordning som gäller för Svenska kyrkan,
- främjande av kyrkosången,
- fri musikundervisning med inriktning på kyrkans musikverksamhet,
- vård av de orglar som finns hos församlingarna.

För den kyrkomusikaliska verksamheten skall det i varje pastorat finnas minst en organist. Därutöver får pastoraten förordna en eller flera kyrkomusiker. Domkapitlet kan dock medge att församlingen anställer någon annan än en kyrkomusiker, om det finns särskilda skäl. Domkapitlet kan också medge undantag från skyldigheten att anställa en organist om de kyrkomusikaliska arbetsuppgifterna är av liten omfattning eller om det av organisatoriska skäl inte är lämpligt att anställa någon.

I lagen ställs upp vissa behörighetsvillkor för kyrkomusiker. Tjänsterna som kyrkomusiker är dock genomgående kyrkokommunala.

Lagen skall tillämpas också på icke-territoriella församlingar, om regeringen föreskriver det. Regeringen har genom förordningen (1990:504) om tillämpning av lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan föreskrivit att lagen skall tillämpas på Karlskrona amiralitetsförsamling.

De icke-territoriella församlingarna har på sina håll en omfattande kyrkomusikalisk verksamhet. I flertalet församlingar finns orglar av både kyrkomusikalisk och kulturhistorisk betydelse. För att säkerställa en hög kvalitet också i fortsättningen på den kyrkomusikaliska verksamheten i de icke-territoriella församlingarna bör bestämmelserna i lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan också omfatta dessa församlingar.

Lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan ger domkapitlet, som tidigare nämnts, möjlighet att meddela vissa dispenser, bl.a. från kravet att ha en organist i varje pastorat. Det bör därför i praktiken inte behöva medföra

några mera kännbara pålagor för de icke-territoriella pastoraten, om lagens bestämmelser görs tillämplig på dem.

Hovförsamlingen har i dag inte någon egen personal anställd som betalas över den kyrkokommunala budgeten eller någon egen kyrka. Men hänsyn till dessa omständigheter bör församlingen inte åläggas någon skyldighet att svara för kyrkomusikalisk verksamhet i den omfattning som lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan förutsätter. Hovförsamlingen bör alltså också i fortsättningen undantas från de föreskrifter om den kyrkomusikaliska verksamheten som gäller för övriga församlingar.

8.5 Upphävande av de nuvarande privilegierna

Regeringens förslag: De gällande privilegierna och de med stöd av dessa meddelade föreskrifterna för de icke-territoriella församlingarna upphävs.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer med regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Göteborgs tyska församling och Finska församlingen tillstyrker uttryckligen förslaget. Övriga icke-territoriella församlingar har inte någon erinran mot arbetsgruppens förslag.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 86-88, 2KL 1991: 1, kskr 11).

Skälen för regeringens förslag: I dag finns fortfarande grundläggande bestämmelser för de icke-territoriella församlingarna utom Karlskrona amiralitetsförsamling i fem privilegier. De är

- konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,
- drottning Kristinas brev den 28 april 1649 med privilegier för tyska eller Kristine församling i Göteborg,
- kungl. brev (1840: 46) angående Finska nationella församlingens i Stockholm fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter,
- kungörelsen (1841: 10) angående fastställd gränsreglering emellan de territoriella och icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,
- kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m.m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes.

I dessa författningar finns bestämmelser om bl.a. församlingarnas rätt till kyrka, att fira gudstjänst på det egna språket och att välja präst. Vidare finns vissa bestämmelser om medlemskap och församlingarnas upptagningsområden.

Kyrkoförfattningsutredningen har i såväl betänkandet (Ds C 1983: 18) "Kyrkoförfattningar I" som i betänkandet (SOU 1987: 4) "En ny kyrkolag m.m." ansett att bara de författningar om de icke-territoriella församlingarna som förut nämnts fortfarande är gällande. Denna bedömning har inte satts i fråga av remissinstanserna.

Som arbetsgruppen också har funnit kan det vara svårt att med säkerhet avgöra vilka bestämmelser som fortfarande i dag gäller för de icke-territoriella församlingarna, särskilt som de ursprungliga privilegierna vid olika tidpunkter bekräftats eller delvis justerats. Flertalet av författningarna kan dock numera anses ha betydelse bara för frågan om tillhörigheten till församlingarna.

Genom de förslag vi i det föregående avsnitt 8.3 och 8.4 har lagt fram om de icke-territoriella församlingarna kan samtliga äldre föreskrifter i privilegiebreven upphävas.

9 Församlingsarbete på andra språk än svenska

Regeringens förslag: Stiftssamfällighetens befogenheter att främja församlingsarbete på teckenspråk, finska och samiska utökas till att också avse andra språk. Bestämmelser om detta tas in i 23 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

Arbetsgruppens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (*bilaga 6*).

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom Stockholms kyrkliga samfällighet. Riksförbundet för finskspråkigt arbete vill dock att uttrycket "församlingsarbete bland finskspråkiga" behålls i lagtexten.

1991 års kyrkomöte föreslår att stiftssamfälligheten får befogenhet att främja församlingsarbete bland teckenspråkiga och bland dem som talar finska, samiska eller andra språk (RegSkr 1990:1 s. 88–91, 1KL 1991:9 avsnitt 4.3, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: Med den ökade invandringen till Sverige har behovet av församlingsarbete på andra språk än svenska kommit att öka. Ett sådant arbete bedrivs också inom Svenska kyrkan i olika former vid sidan av arbetet i de nationella icke-territoriella församlingarna. Vanligast förekommer ett sådant församlingsarbete bland finskspråkiga. Sedan länge har det i flera stift också funnits inrättade prästtjänster som stiftsadjunkt för finskspråkiga. I den nya kyrkliga organisationen har stiftssamfälligheterna också fått ett särskilt ansvar för just denna finskspråkiga verksamhet. Sedan länge finns det inrättade prästtjänster särskilt för den tvåspråkiga befolkningen i de norra gränstrakterna i Luleå stift.

För den samiska befolkningen i norra Sverige finns det också inrättade särskilda prästtjänster. För behörighet till en sådan tjänst krävs bl.a. kunskaper i det samiska språket.

Utöver detta bedrivs inom Svenska kyrkan på olika håll församlingsarbete på bl.a. engelska, estniska, tyska och ungerska. Ett exempel är den engelskspråkiga gudstjänstverksamhet som bedrivs inom Stockholms domkyrkoförsamling. Ett annat exempel på ett sådant arbete är det tvåspråkiga församlingsarbete som bedrivs i Malmö genom ett samarbete mellan Slottsstadens församling och Tyska evangeliska församlingen i Malmö.

Enligt vår mening utgör verksamheten i den Tyska evangeliska församlingen i Malmö ett bra exempel på hur församlingsarbete på något annat språk än Svenska kan främjas inom ramen för Svenska kyrkans organisation.

I flertalet fall finns det dock inom ett pastorat inte ett tillräckligt stort befolkningsunderlag som har andra modersmål än svenska att det motiverar inrättandet i pastoratet av särskilda tjänster för arbete på något sådant språk. Däremot torde det i flera stift finnas underlag för att inrätta särskilda prästtjänster eller andra tjänster för att inom resp. stift främja ett sådant församlingsarbete.

De behov som kan finnas på detta område kan i dag tillgodoses av stiftssamfälligheterna genom en utvidgad verksamhet, om stiftsfullmäktige beslutar det. Enligt vår mening får emellertid en sådan verksamhet, om det finns behov av den, anses vara en så självklar uppgift för stiftssamfälligheterna att de inte på särskilt sätt skall behöva besluta om den för att få kompetens på området.

Likaväl som en stiftssamfällighet kan besluta om resurser för det finskspråkiga arbetet eller för arbetet bland samer, bör den alltså kunna besluta på motsvarande sätt om arbete också på andra språk. Denna vidgade kompetens bör inte innebära någon risk för att utrymmet begränsas för det arbete på stiftsplanet som redan i dag bedrivs bland finskspråkiga och samer, också om verksamheten skall bedrivas inom ramen för stiftssamfällighetens nuvarande utdebitering.

1991 års kyrkomöte (1KL 1991: 9, kskr. 13) har förordat att stiftssamfällighetens kompetens i nu aktuellt avseende bestäms till att omfatta "församlingsarbete bland dem som talar finska, samiska eller andra språk". Vi anser emellertid det inte motiverat att begränsa kompetensen på det sätt som kyrkomötets förslag innebär, utan föreslår att stiftssamfälligheten får kompetens att främja församlingsarbete inte bara på teckenspråk, finska och samiska, utan även på andra språk. Föreskrifter om detta bör tas in i 23 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

10 Vissa kyrkliga val

10.1 Kyrkomötesvalen

Regeringens förslag: För ledamöterna av kyrkomötet skall utses lika många ersättare. I varje valkrets skall dock utses minst fyra ersättare.

Val av ledamöter av kyrkomötet och ersättare för dessa skall kunna ske i ett sammanhang.

Valet av ersättare för ledamöter av kyrkomötet skall kunna överklagas på samma sätt som gäller valet av ledamöter.

Riksskatteverkets förslag avviker i följande avseenden från regeringens förslag. Möjligheten till majoritetsval av ledamöter av kyrkomötet och

ersättare för dessa slopas. Valförrättaren skall själv kunna utse biträdande valförrättare. Valförrättningen skall kunna bordläggas också innan röstavlämningen påbörjats (*bilaga 8*).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker Riksskatteverkets förslag. Svenska kyrkans centralstyrelse ifrågasätter om inte majoritetsvalmetoden vid kyrkomötesvalen bör finnas kvar. Domkapitlen i Lund och Härnösand ställer sig tveksamma till att valförrättaren skall utse biträdande valförrättare.

1989 års kyrkomöte har bl.a. föreslagit att val av ledamöter till kyrkomötet och ersättare för dessa skall kunna ske i ett sammanhang också när valet sker proportionellt (KL 1989: 29, kskr. 33).

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 91–96, 1KL 1991: 9 avsnitt 4.6, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag

Valsätt

Ledamöter av kyrkomötet och ersättare för dem väljs av elektorer. Enligt 16 § lagen om kyrkomötet kan elektorernas val av ledamöter och ersättare för dessa ske på tre olika sätt, nämligen genom

1. *proportionellt valsätt*, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som erhålls om samtliga väljandes antal delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1,
2. *acklamation*, om bara en lista läggs fram och elektorerna är ense om den,
3. *omröstning*, om förutsättningarna inte är uppfyllda för val genom proportionellt valsätt eller genom acklamation.

Majoritetsval i formen av omröstning har inte tillämpats vid de två senaste kyrkomötesvalen. Riksskatteverket har ansett att majoritetsvalsmetoden inte längre skall användas vid kyrkomötesvalen eftersom resultatet av ett majoritetsval är att den största grupperingen tar samtliga platser vid valet.

Vi är för närvarande inte beredda att följa Riksskatteverkets förslag. I likhet med Svenska kyrkans centralstyrelse anser vi att valsystemet vid kyrkomötesvalen måste hållas öppet för en procedur som i enskilda fall kan ta hänsyn kandidaternas särskilda kvalifikationer, om nominering och val inte följer den etablerade gruppstrukturen.

Biträdande valförrättare

Enligt 14 § lagen om kyrkomötet skall domkapitlet i varje valkrets utse en valförrättare. Om valet sker proportionellt skall de i valet deltagande bland sig utse ett tillräckligt antal personer att biträda ordföranden vid valet.

Riksskatteverket har föreslagit att den av domkapitlet förordnade valförrättaren skall ges rätt att i förväg utse det antal personer som behövs för att biträda honom vid valet. Samtidigt har verket föreslagit att biträdande valförrättare inte skall utses särskilt när valet sker proportionellt. Som skäl

för sitt förslag har Riksskatteverket anfört att det är viktigt att de personer som skall biträda vid valet på ett tidigt stadium ges möjligheter att förbereda sin medverkan vid valet.

Vi kan se fördelar med Riksskatteverkets förslag i denna del. Samtidigt kan vi emellertid konstatera att behovet av biträde vid valförrättningen gör sig mest gällande vid proportionella val, då de väljande redan enligt nu gällande regler bland sig skall utse personer att biträda vid förrättningen. Det får enligt vår uppfattning förutsättas att personer som är väl förtrogna med sådana val därvid utses. Vi är därför inte beredda att följa Riksskatteverkets förslag.

Bordläggning av valet

Vid proportionellt val av ledamöter av kyrkomötet eller ersättare för dem finns enligt gällande bestämmelser en möjlighet för valförrättaren att sedan rösterna avlämnats bordlägga valförrättningen, om det behövs. Någon uttrycklig föreskrift att val kan bordläggas i andra fall finns inte. Att avbrott i förrättningen kan komma att göras är dock förutsatt i 18 § andra stycket sista meningen lagen om kyrkomötet (jfr prop. 1981/82: 192 s. 63).

Riksskatteverket har föreslagit att valförrättningen skall kunna bordläggas redan innan röstavlämningen har påbörjats. Riksskatteverket, som i sitt förslag har utgått från att majoritetsvalmetoden skall slopas, har inte närmare motiverat sitt förslag i denna del. Något behov av bordläggning redan före röstavlämningen har inte heller i övrigt kommit fram. Vi är därför inte beredda att föreslå några ändringar i den ordning som nu gäller.

Val av ersättare för ledamöter av kyrkomötet

Val av ledamöter och ersättare i ett sammanhang

Enligt 16 § fjärde stycket lagen om kyrkomötet kan val av ledamöter och ersättare ske i ett sammanhang vid kyrkomötesvalen då valet sker med acklamation eller genom majoritetsval. Riksskatteverket och 1989 års kyrkomöte (kskr. 1989: 33) har föreslagit att ersättare och ledamöter skall utses i ett sammanhang oavsett på vilket sätt valet sker. Detta skulle enligt Riksskatteverket innebära en förenkling av valförfarandet. Dessutom skulle man därigenom kunna undvika bl.a. de problem som kan uppstå när ledamöterna väljs genom proportionellt valsätt medan ersättarna väljs genom acklamation. I sistnämnda fall kan det inträffa att ersättarna inte kommer att företräda någon partigruppering.

Vi vill inte motsätta oss Riksskatteverkets och kyrkomötets önskemål i denna del. Det bör emellertid inte vara obligatoriskt att välja ledamöter och ersättare i ett sammanhang. Däremot bör möjligheten finnas och utsträckas till att omfatta också de fall när valen sker proportionellt. Bestämmelser om detta bör tas in i 46 och 47 kap. i den nya kyrkolagen.

Enligt 5 § lagen om kyrkomötet skall för ledamöterna av kyrkomötet utses dubbla antalet ersättare. Riksskatteverket anser – med instämmande av remissinstanserna – att antalet ersättare i dag är alltför stort. Vi delar denna uppfattning.

I normalfallet bör det vara fullt tillräckligt att utse lika många ersättare som antalet ledamöter. Valkretsarna är emellertid olika stora. Den minsta valkretsen är i dag Visby stift. För de två ledamöterna i den valkretsen utses alltså enligt gällande regler fyra ersättare. För att om möjligt garantera att Visby stift och andra valkretsar också i framtiden skall kunna bli fullt ut representerade i kyrkomötet bör därför minst fyra ersättare utses från varje valkrets.

Vi föreslår alltså att det i 46 kap. i den nya kyrkolagen tas in bestämmelser om att det för ledamöterna i kyrkomötet skall utses lika många ersättare, dock skall i varje valkrets utses minst fyra ersättare.

Tillfälligt inträde för ersättare

Enligt 19 § lagen om kyrkomötet skall domkapitlet, om en ledamot har avgått före mandatperiodens utgång, till ny ledamot utse den ersättare som står i tur att inträda enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen.

Riksskatteverket har pekat på att lagen inte innehåller några bestämmelser om inträde för en ersättare om den ordinarie ledamoten tillfälligt är förhindrad att tjänstgöra. Riksskatteverket har föreslagit att lagen i nämnda hänseende kompletteras.

Enligt 7 § lagen om svenska kyrkan får emellertid kyrkomötet genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter om bl.a. kyrkomötets arbetssätt. Kyrkomötet har också beslutat en kyrklig kungörelse med arbetsordning för kyrkomötet. Vi finner det därför tillfyllest att frågan om ersättares inträde vid tillfälligt förfall för ledamot av kyrkomötet regleras av kyrkomötet i en kyrklig kungörelse. Vi föreslår därför inte någon lagreglering av frågan.

Överklagande av valen av ersättare

I lagen om kyrkomötet saknas en uttrycklig bestämmelse om att också valen av ersättare för ledamöter av kyrkomötet skall kunna överklagas. Vi föreslår därför att föreskrifterna om överklagande kompletteras med en bestämmelse som gör det möjligt att också överklaga valet av ersättare.

10.2 Biskopsvalen

10.2.1 Allmänna utgångspunkter

Vid tillsättning av biskopstjänster gäller enligt lagen om svenska kyrkan, att regeringen till ärkebiskop eller biskop utnämner en av de tre som har föreslagits i den ordning som föreskrivs i lag.

Föreskrifter om förfarandet vid val av ärkebiskop och biskop har med-

delats i lagen om biskopsval, vilken ersatte äldre bestämmelser i 1686 års kyrkolag och en förordning från år 1759. Den viktigaste nyheten vid lagens tillkomst var ett väsentligt vidgat lekmannainflytande vid valen. Lagen har vid flera senare tillfällen ändrats för att bättre svara mot förändringar i den kyrkliga organisationen.

Enligt nu gällande bestämmelser skall val av andra biskopar än ärkebiskopen och val av biträdande biskop i Uppsala stift förrättas av en valkorporation som består av domkapitlets ledamöter, präster som vid tidpunkten för valet innehar tjänst i stiftet som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt eller är förordnade som vikarier på vakanta sådana tjänster samt lekmannaelektorer som utses pastoratsvis till det antal som i princip motsvarar de i pastoraten inrättade prästtjänsterna. I stift där det finns diakonianstalter ingår i valkorporationen också präster som är föreståndare för sådana anstalter.

Valet går sedan så till att domkapitlets ledamöter röstar i domkapitlet, medan övriga röstberättigade avger sina röster kontraktsvis inför kontraktsprosten. Sammanräkning av rösterna sker därefter i domkapitlet. Av de tre namn som skall vara uppförda på valsedlarna räknas det första som en hel röst, det andra som en halv och det tredje som en tredjedels röst. De tre som fått det högsta sammanlagda röstetalet förs upp på förslag till tjänsten.

Ärkebiskopsval förrättas dels i Uppsala stift av en valkorporation sammansatt på nyssnämnda sätt, dels i övriga stift av domkapitlen, som vart och ett utgör en valkorporation. I Uppsala stifts valkorporation ingår också de valda ordinarie ledamöterna av Svenska kyrkans centralstyrelse som inte ingår i någon annan valkorporation.

Varje valkorporation för upp de tre som har fått de högsta röstetalen på en förteckning. Vid sammanräkning i Uppsala domkapitel ges de tre på Uppsala stifts förteckning uppförda kandidaterna röstvärdena 6, 3 och 2 medan de på övriga stifts förteckningar uppförda tilldelas röstvärdena 1, 1/2 och 1/3. De tre som vid sammanräkningen har fått de högsta sammanlagda röstvärdena förs upp på förslag till ärkebiskopstjänsten.

1983, 1985 och 1987 års kyrkomöten har gjort framställningar om en genomgripande översyn av lagstiftningen om biskopsval, bl.a. i syfte att utvidga kretsen av röstberättigade präster vid valet. Kyrkomötets framställningar har hittills bara lett till att regeringen (prop. 1987/88: 12) har förklarat sig beredd att i samband med den då förestående reformen av Svenska kyrkans organisation på lokal- och stiftsplanet göra en språklig och lagteknisk översyn av lagen.

I regeringens skrivelse (Reg Skr 1988: 1) till kyrkomötet om lagstiftning med komplettering till nämnda reform uttalades att denna översyn borde göras i samband med det förestående arbetet med att utforma en samlad lagstiftning för Svenska kyrkan. Regeringen lade därför bara fram förslag till sådana följdändringar i lagen som föranleddes av den nya organisationen. 1988 års kyrkomöte hemställde emellertid om att också sådana ändringar skulle göras i lagen att pastorsadjunkterna fick delta i valet och att stiftsfullmäktige fick utse lekmannaelektorer till det antal som svarade mot antalet i stiftssamfälligheten inrättade tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt eller pastorsadjunkt.

I propositionen 1988/89: 16 anförde emellertid föredragande statsrådet bl.a. att kyrkomötet inte hade anfört några skäl för den föreslagna utvidgningen av valkorporationen vid biskopsval. En prövning av kyrkomötets förslag och effekterna av det borde anstå till den kommande översynen av biskopsvalslagen. De av kyrkomötet föreslagna tilläggen i lagtexten lades därför inte fram för riksdagen.

Den utfästa översynen av lagen om biskopsval har nu utförts inom Civildepartementet i två promemorior, som har remissbehandlats (se bilaga 11 – 14).

Vi redovisar i det följande våra ställningstaganden till de framlagda förslagen om ändrade bestämmelser för biskopsvalen.

10.2.2 Valkorporationer

Regeringens förslag: Vid val av andra biskopar än ärkebiskopen och vid val av biträdande biskop i Uppsala stift skall – utöver vad som nu gäller – valkorporationen bestå av stiftsstyrelsens ledamöter samt präster som vid tidpunkten för valet innehar tjänster som pastorsadjunkt.

I valkorporationen skall inte längre ingå präster som vid tidpunkten för valet är anställda som föreståndare för diakonianstalter.

1988 års kyrkomöte: Kyrkomötets förslag överensstämmer med regeringens förslag såvitt avser pastorsadjunkterna (KL 1988: 4, kskr. 2).

Promemorieförslagen överensstämmer med regeringens förslag såvitt avser pastorsadjunkterna. I den *första promemorian* har föreslagits att i valkorporationen skall ingå också präster anställda vid diakonianstalter i stiftet. I den *andra promemorian* har föreslagits att samtliga i stiftet kyrkobokförda präster och diakoner – också pensionerade eller sådana präster som inte innehar någon sådan prästtjänst som avses i prästanställningslagen – skulle utgöra en valkorporation och att i särskild ordning utsedda lekmannaelektorer skulle utgöra en valkorporation. De båda valkorporationernas röster skulle räknas var för sig och sedan sammanvägas till ett förslag. Domkapitlet skulle inte längre ingå i valkorporationen (*bilaga 11 – 14*).

Remissinstanserna: Promemorieförslaget att pastorsadjunkterna skall få rösträtt har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. Den föreslagna utvidgningen av rösträtten till andra än dem som innehar en tjänst som avses i prästanställningslagen har bedömts möta svårigheter. Förslaget att präster som är anställda vid diakonianstalter skulle få rösträtt kommenteras bara i ett fåtal yttranden, där meningarna om förslaget är delade.

Flera remissinstanser anser att förslaget i den andra promemorian att utvidga rösträtten till diakoner och diakonissor är för tidigt väckt, eftersom kyrkomötet ännu inte har tagit slutlig ställning till diakonatets plats i kyrkan. Förslaget att präster och lekmän skulle utgöra skilda valkorpora-

tioner och inte rösta gemensamt avvisas av flertalet remissinstanser. Förslaget att slopa domkapitlens medverkan avvisas också i flera yttranden. I stället föreslår en del remissinstanser att också stiftsstyrelsens ledamöter skall få rösta vid biskopsval.

1991 års kyrkomötet tillstyrker i huvudsak regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 99–103, 2KL 1991: 1 avsnitt 17, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag

En gemensam valkorporation

Principen att samtliga röstberättigade vid biskopsvalet i ett stift skall utgöra en gemensam valkorporation bör enligt vår mening upprätthållas. Nuvarande valsystem med direktval för präster och elektorsval för lekmännen syftar till att skapa största möjliga balans mellan antalet röstande inom de båda väljargrupperna. En fullständig matematisk jämlikhet har dock visat sig svår att uppnå, främst på grund av sådana förändringar i den prästerliga valkorporationens sammansättning som kan inträffa mellan den tidpunkt då antalet lekmannaelektorer fastställs, dvs. den dag då domkapitlet utfärdar kungörelse om valet, och själva valdagen.

Förslaget i den andra promemorian syftade till att undanröja denna olägenhet. Det avvisades emellertid av de flesta remissinstanserna, därför att man inte vill skapa en polarisering mellan präster och lekmän i stiftet genom att eventuellt skiljaktiga förslag kunde uppfattas som uttryck för en präst- resp. lekmannaopinion. Vi har förståelse för synpunkten att biskopen skall kunna framträda som hela stiftets biskop och är därför inte beredda att förorda någon ändring i nuvarande valsätt, där präster och lekmannaelektorer gemensamt avger sina röster.

Rösträtt vid biskopsvalet

Domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter

Biskopen är ordförande i den statliga myndigheten domkapitlet. Det har inte förts fram några bärande skäl för att nu avskaffa den hävdvunna rätten för ledamöterna i domkapitlet att delta i biskopsvalet. En ny stiftsmyndighet har emellertid tillkommit år 1989, nämligen den av stiftsfullmäktige valda stiftsstyrelsen om minst åtta ledamöter med biskopen som självskriven ordförande. Den har ansvar för en betydande del av den lagreglerade verksamheten i stiftet och för en stor del av det frivilliga arbetet där. Det är svårt att finna några bärande skäl för att inte också stiftsstyrelsens ledamöter då bör ha rösträtt vid valet av biskop i stiftet.

Vi vill därför ta fasta på förslaget i flera remissyttranden om att stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter tillsammans får ingå i valkorporationen vid biskopsval och föreslår en sådan ändring. Eftersom flertalet valda ledamöter i stiftsstyrelsen torde vara lekmän skulle man – såsom framhållits i ett remissyttrande – därigenom i någon mån uppväga antalet röstberättigade stiftsadjunkter, vilka hittills saknat motsvarighet bland lekmannaelektorerna. Behovet att här skapa större jämvikt har ökat genom

det starkt växande antalet stifts- och kontraktsadjunkter inom den nya stiftsorganisationen. Vi återkommer längre fram till denna fråga.

Diakoner och diakonissor

I fråga om vilka som skall få utöva rösträtt vid biskopsvalet, är vi inte beredda att föreslå en utvidgning av rösträtten till att omfatta diakoner och diakonissor. Kyrkomötets ställningstagande till diakonatet inom ramen för en inomkyrklig reglering av det kyrkliga ämbetet bör först avvaktas.

Pastorsadjunkter

Vad sedan gäller frågan om vilka präster som skall få delta i biskopsvalen, delar vi den uppfattning som kom till uttryck i den första promemorian, nämligen att de tidigare skälen att inte ge pastorsadjunkterna rösträtt vid biskopsvalen har försvagats. De nyvigda prästerna har numera under sin utbildningstid haft täta kontakter med det stift för vilket de prästvigs och har kunnat skaffa sig sådan kännedom om stiftets förhållanden som bör krävas för deltagande i biskopsvalet. Det finns alltså ett starkt stöd för vårt förslag att nu ge dem rösträtt.

Pensionerade präster

Liksom flera remissinstanser anser vi däremot att det skulle föra för långt och ge upphov till oklarheter om rösträtten utvidgas ytterligare till att omfatta även andra präster i stiftet. Visserligen står alla prästvigda personer inom ett stift i disciplinärt hänseende under biskop och domkapitel med avseende på Svenska kyrkans lära och förkunnelse. Men detta skapar enligt vår bedömning knappast så nära personliga relationer med stiftsledningen att det motiverar deras deltagande i biskopsvalet. Vi delar uppfattningen bland flera remissinstanser, att någon form av arbetstagarrelation till biskop och domkapitel bör vara en förutsättning för prästernas rösträtt.

Mot den bakgrunden anser vi sålunda att pensionerade präster inte skall delta i val av biskop, om de inte blivit förordnade som vikarie på en vakant prästtjänst.

Präster anställda vid diakonianstalter

Vi ser inte heller någon anledning att utsträcka rösträtten till präster som är anställda vid diakonianstalterna och alltså har en enskild institution som sin arbetsgivare. I konsekvens härmed bör inte heller den rösträtt bestå, som för närvarande tillkommer präster som är föreståndare vid sådana anstalter i stiften. Det kan för övrigt noteras att av de sex nuvarande föreståndarna bara tre är präster. Föreståndarskapet som sådant har inte ansetts motivera en rösträtt.

Vi föreslår alltså att samtliga präster i ett stift som innehar sådana prästtjänster som avses i prästanställningslagen får rösträtt vid biskopsvalet. Också vikarier som förordnats på sådana prästtjänster bör ha rätt att rösta. Pastorsadjukttjänsterna är dock utbildningstjänster för nyvigda präster och vikarier för pastorsadjukter förordnas därför inte.

För domkapitlen bör alltså vara ganska lätt att inför valet upprätta en förteckning över de röstberättigade prästerna och lämna valförrättarna de ytterligare anvisningar som kan behövas. Något behov av att i formell ordning fastställa en röstlängd för biskopsvalet bör alltså inte föreligga.

10.2.3 Lekmannaelektorer

Regeringens förslag: Elektorer för stiftets lekmän skall också i fortsättningen utses av pastoraten.

Utöver vad som nu gäller skall i varje pastorat utses elektorer till det antal som motsvarar i pastoratet placerade pastorsadjunkter.

Dessutom skall i varje kontrakt det pastorat som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar utse elektorer till det antal som motsvarar i kontraktet placerade kontraktsadjunkter.

1988 års kyrkomöte: Kyrkomötet har föreslagit att stiftsfullmäktige skall utse elektorer till det antal som motsvarar i stiftssamfälligheten inrättade tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt (KL 1988:4, kskr. 2).

Promemorieförslagen: Den *första promemorian* lägger fram samma förslag som 1988 års kyrkomöte.

I den *andra promemorian* föreslås att lekmännens valkorporation i stiftet skall utses på samma sätt och till samma antal som elektorerna vid val av stiftsfullmäktige (*bilaga 11–14*).

Remissinstanserna är av delade meningar i fråga om det förslag i promemorian som innebär att stiftsfullmäktige skall utse elektorer. Det tillstyrks av flera domkapitel och stiftsstyrelser samt av Svenska kyrkans centralstyrelse och Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund. Domkapitlet i Strängnäs anser att det vore olyckligt om ett organ, som är tillsatt för helt andra uppgifter, skulle välja elektorer vid biskopsval.

Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Uppsala vill att stiftsstyrelsen får välja elektorer eftersom det är glest mellan stiftsfullmäktiges sammanträden.

Promemorieförslaget om en separat valkorporation för lekmännen, utsedd på samma sätt som elektorerna för stiftsfullmäktige, har avstyrkts av flertalet remissinstanser.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990:1 s. 103–107, 2KL 1991:1 avsnitt 17, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Nuvarande system vid biskopsval i stiften bygger på principen att stiftets präster och ett motsvarande antal lekmannaelektorer tillsammans förrättar valet.

För de i ett pastorat inrättade prästtjänsterna, som har en innehavare eller som uppehålls med vikarie, får pastoratet utse ett motsvarande antal elektorer. Denna ordning är rationell och bör bevaras, också om det i enstaka fall, såsom nämnts, kan uppkomma avvikelser från full paritet mellan präster och lekmän på grund av förändringar i den prästerliga tjänsteorganisationen eller en tillfällig vakans på en prästtjänst.

Det finns emellertid därutöver tjänster som stifts- eller kontraktsadjunkter i stiften, vilkas innehavare får rösta vid biskopsvalet, men för vilka inte ett motsvarande antal lekmannaelektorer utses enligt nu gällande bestämmelser. De utgjorde tidigare bara ett fåtal i varje stift, varför en bristande balans också här mellan prästernas och lekmännens röster kunde anses vara av marginell betydelse för valutgången. Under senare tid har emellertid antalet inom stiften inrättade tjänster som stifts- eller kontraktsadjunkt ökat avsevärt. Ger man dessutom nu pastorsadjunkterna rösträtt, måste särskilda åtgärder vidtas för att åstadkomma en rimlig balans mellan de båda väljargrupperna.

Mot förslaget i den första promemorian, att låta stiftsfullmäktige utse lekmannaelektorer till det antal som motsvarar de i stiftssamfälligheten inrättade tjänsterna som stifts-, kontrakts- och pastorsadjunkt, har i några remissyttranden anförts principiella och praktiska invändningar. Vi delar tveksamheten till det framlagda förslaget. Elektorerna skall ju företräda lekmännen i stiftets församlingar och pastorat. Det är därför enligt vår mening mindre lämpligt att de utses av stiftsfullmäktige, som ju är ett organ på stiftsplanet, utsett genom indirekta val och – som Domkapitlet i Strängnäs påpekat – för helt andra ändamål. Den i sin tur av stiftsfullmäktige valda stiftsstyrelsen får av samma skäl anses vara ännu mindre lämpad att utse lekmannaelektorerna.

Enligt nuvarande ordning, som i denna del avses behållas, utser varje pastorat elektorer till det antal som motsvarar de i pastoratet inrättade prästtjänster som är besatta eller uppehålls av vikarie. Tjänster som pastorsadjunkt räknas visserligen som stiftsprästtjänster och inrättas formellt i stiftssamfälligheten, men domkapitlet förordnar innehavare och placerar dem i de pastorat där de skall tjänstgöra. Från pastoratets synpunkt utgör pastorsadjunkten i praktiken en förstärkning av den prästerliga arbetskraften i pastoratet. När domkapitlet har placerat en pastorsadjunkt i ett pastorat, kan det därför förefalla naturligt att det pastoratet också får utse ytterligare en elektor som motsvarar den prästtjänsten.

När det sedan gäller att utse elektorer till ett antal som motsvarar de i stiftet inrättade tjänsterna som kontraktsadjunkt borde också detta enligt vår mening ske där prästen utövar sin tjänst, alltså i kontrakten. Det finns emellertid inte något legalt representativt organ på kontraktsplanet, varför man här måste söka en annan lösning.

Vi anser, att det också här är på den lokala nivån som man bör förankra valet. Att låta alla pastoraten i ett kontrakt samverka vid ett elektorsval skulle dock bli alltför omständligt. Vi föreslår därför att elektorer motsvarande antalet i kontraktet placerade kontraktsadjunkter får utses av ett av kontraktets pastorat.

Det kunde ligga nära till hands att låta det pastorat där kontraktsprosten

har sin församlingstjänst utse elektor i dessa fall. Emellertid är det inte ovanligt att det i första hand är hos en kontraktsprost som domkapitlet väljer att placera en pastorsadjunkt. Det pastoratet får ju då enligt vårt tidigare förslag utse en elektor av det skälet. Därtill kommer att det är långt ifrån säkert att kontraktsprostens pastorat är ett av de större i kontraktet och därmed särskilt representativt.

Enligt vår mening är det då rimligare att låta det pastorat i kontraktet som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar utse också den eller de elektorer som behövs för att svara mot antalet i kontraktet placerade kontraktsadjunkter.

Med vad vi nu har föreslagit är det bara de i stiftet inrättade stiftsadjunktstjänsterna som det skulle återstå att uppväga med ett motsvarande antal lekmän. Vi har emellertid i avsnitt 10.2.2 föreslagit, att stiftsstyrelsens ledamöter skall få rösta tillsammans med domkapitelsledamöterna vid biskopsvalet. Därmed tillkommer ett antal lekmannaväljare, som kan antas ungefär motsvara antalet stiftsadjunkter. Någon ytterligare åtgärd för att åstadkomma balans mellan väljargrupperna behövs därför inte enligt vår bedömning. Som vi också tidigare har anfört, kan man med behållande av nuvarande metod att utse lekmannaelektorer i pastoraten ändå aldrig uppnå en garanti för ett exakt lika antal präster och lekmän i den valkorporation som sammanträder på dagen för valet. De marginella avvikelser från en total jämvikt som det kan bli fråga om torde dock inte påverka valutgången.

10.2.4 Val av ärkebiskop

Regeringens förslag: Vid val av ärkebiskop skall röstvärdena för de tre kandidaterna på förslaget från Uppsala stift sänks till 4, 2 och 1.

Promemorieförslagen överensstämmer med regeringens förslag.

I *båda promemoriorna* föreslås emellertid också att kretsen av röstberättigade präster i Uppsala stift vid val av ärkebiskop utvidgas till att omfatta präster som är anställda hos vissa rikskyrkliga organ.

I den *andra promemorian* föreslås vidare att ledamöterna i svenska kyrkans centralstyrelse skall utgöra en egen valkorporation vid ärkebiskopsval och inte som nu ingå i valkorporationen för Uppsala stift (*bilaga 11–14*).

Remissinstanserna tillstyrker genomgående den i promemorian föreslagna reduceringen av röstvärdena för Uppsala stift. När det gäller utvidgning av kretsen av röstberättigade präster vid ärkebiskopsval framförs förslag om att även präster hos en del andra rikskyrkliga organ skulle få rösträtt. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund avvisar bestämt tanken på att ledamöterna i Svenska kyrkans centralstyrelse skulle utgöra en egen valkorporation, vilket skulle bryta mot Svenska kyrkans traditionella uppbyggnad som stiftskyrka.

1991 års kyrkomöte tillstyrker regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 107–109, 2KL 1991: 1 avsnitt 17, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Från och med den 1 oktober 1990 finns i Uppsala stift inrättad en tjänst som biträdande biskop med uppgift att avlasta ärkebiskopen en del av hans arbetsbörda i stiftet. Innehavaren av den nya tjänsten utses genom val i Uppsala stift i samma ordning som gäller för biskopsval i övriga stift. Därmed har Uppsala stift fått en egen biskopstjänst, medan ärkebiskopen i högre grad än tidigare kan fullgöra uppgifter inom den rikskyrkliga organisationen och som den främste företrädaren utåt för Svenska kyrkan i dess helhet. Samtidigt behåller han sin ställning som biskop och stiftschef i Uppsala stift.

I detta nya läge finns det anledning att överväga om inte Uppsala stifts påverkan på valet av ärkebiskop bör minska till förmån för Svenska kyrkan i övrigt. Nuvarande beräkning av röstvärden för de olika stiftens kandidater garanterar att Uppsala stift alltid får med någon av sina kandidater på förslaget till tjänsten. I promemoriorna har föreslagits att röstvärdena för Uppsala stifts del sänks från 6, 3 och 2 till 4, 2 och 1. Förslaget har tillstyrkts av samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan, däribland ärkebiskopen samt domkapitlet och stiftsstyrelsen i Uppsala stift. Vi ansluter oss därför till det framlagda förslaget i denna del.

Vad beträffar förslagen att utvidga kretsen av röstberättigade präster vid ärkebiskopsvalet till att omfatta anställda hos olika rikskyrkliga organ, är vi med hänvisning till vad som tidigare har anförts om vilka präster som bör ha rösträtt vid biskopsvalen i övriga stift inte beredda att vidga kretsen till att omfatta anställda hos några enskilda organ. Till detta kommer att anställningarna inom den rikskyrkliga organisationen ofta kan vara tidsbegränsade eller i varje fall inte av samma varaktighet som man i de flesta fall har anledning att räkna med när det gäller prästernas tjänsteinnehav inom ett stift.

Lekmän och präster inom Svenska kyrkan i stort får vid ärkebiskopsvalet anses företrädda av domkapitlens röster. Vi anser inte att det har anförts tillräckliga skäl för att Svenska kyrkans centralstyrelse också skulle uppträda som egen valkorporation. Dess ledamöter har ju möjlighet att avge sina röster vid valet i Uppsala stift. I denna del föreslår vi alltså inte någon ändring.

11 Vissa frågor väckta av 1991 års kyrkomöte

11.1 Ersättare i församlingsdelegerade

Regeringens förslag: När församlingsdelegerade utses första gången skall de i samfälligheten ingående församlingarna också kunna bestämma att ersättare skall utses för ledamöterna i delegerade.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 15 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomötets förslag överensstämmer med regeringens förslag i fråga om församlingarnas rätt att besluta om att ersättare skall kunna utses första gången församlingsdelegerade skall väljas. Kyrkomötet föreslår också att ersättarena skall utses till det antal som församlingarna eller delegerade bestämmer (RegSkr 1990:1 s. 153 och 154, 1KL 1991:1 avsnitt 4.2, kskr. 13).

Gällande ordning: I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade, om samfälligheten inte är total.

Av 4 kap. 1 § församlingslagen följer att församlingsdelegerade själva beslutar om antalet ledamöter och huruvida ersättare skall utses för ledamöterna. Om ersättare utses, skall de utses till lika stort antal som ledamöterna.

När delegerade skall utses första gången bestäms antalet ledamöter av församlingarna eller av länsstyrelsen, om församlingarna inte är överens. Församlingarna kan dock inte besluta om att ersättare skall utses för ledamöterna i delegerade.

Skälen för regeringens förslag: Ersättare i församlingsdelegerade kunde före år 1989 bara utses i Stockholms kyrkliga samfällighet. Genom församlingslagen slopades de särskilda bestämmelserna för Stockholms kyrkliga samfällighet samtidigt som i lagen togs in nya föreskrifter om ett fakultativt system med ersättare i församlingsdelegerade. I propositionen (prop. 1987/88:31 s. 265) angavs som skäl för ett sådant system följande:

"I de samfälligheter som består av ett större antal församlingar kan det vara en olägenhet att suppleanter saknas i församlingsdelegerade. Om antalet ledamöter i församlingsdelegerade i en sådan samfällighet är litet, kan det vara så att endast någon eller några få ledamöter är valda från de mindre församlingarna i samfälligheten. Om många förtroendevalda är förhindrade att fullgöra sitt uppdrag i ett beredskaps- eller krigsläge, kan därför den situationen uppstå att alla församlingarna inte blir representerade i samfällighetens beslutande organ. Det är lämpligt att suppleanter även under fredstid kan utses för församlingsdelegerade. Det bör därför finnas en möjlighet för församlingsdelegerade att besluta att suppleanter skall finnas för ledamöterna i församlingsdelegerade. Antalet suppleanter bör därvid alltid vara detsamma som antalet ledamöter."

Den nu gällande ordningen medger inte att ersättare kan väljas redan första gången som församlingsdelegerade utses. Vi delar kyrkomötets uppfattning

att denna ordning inte är tillfredsställande. Vi föreslår därför att första gången församlingsdelegerade utses skall de i samfälligheten ingående församlingarna kunna besluta om att för ledamöterna i delegerade skall utses ersättare.

Det bör enligt vår mening vara fullt tillräckligt att, såsom enligt nuvarande ordning, varje församling i samfälligheten utser en ersättare för varje ledamot i församlingsdelegerade. Kyrkomötet har inte särskilt motiverat sitt önskemål att kunna fastställa antalet ersättare på något annat sätt. Vi föreslår därför ingen ändring i denna del.

De föreslagna bestämmelserna bör tas in i 15 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

11.2 Kyrkoherdens ställning i kyrkliga indelningsdelegerade

Regeringens förslag: Domkapitlet skall utse en präst att vara ledamot och en annan präst att vara dennes ersättare i indelningsdelegerades arbetsutskott.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 9 kap. 15 § i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomöte föreslår att kyrkoherden i pastoratet eller, om indelningsändringen berör flera pastorat, någon av kyrkoherdarna i berörda pastorat skall vara självskriven ledamot i indelningsdelegerades arbetsutskott (1KL 1991:9 avsnitt 4.1, kskr. 13).

Skälen för regeringens förslag: Vid ett beslut om indelningsändring eller samfällighetsbildning kan förordnas att den nya församlingen eller samfälligheten skall företrädas av kyrkliga indelningsdelegerade till dess att indelningsändringen eller samfällighetsbildningen träder i kraft. Kyrkliga indelningsdelegerade skall välja ett arbetsutskott, som består av minst fem ledamöter. Arbetsutskottets funktion motsvarar kyrkorådets i en församling.

Kyrkoherden är självskriven ledamot i kyrkorådet och numera också i tillsättningsnämnden. Kyrkoherdens ställning i indelningsdelegerade är emellertid i gällande rätt begränsad till en rätt att närvara vid delegerades överläggningar, dock inte i besluten.

Vi delar i princip *1991 års kyrkomötes* (kskr. 13) uppfattning att den prästerliga ämbetslinjen bör vara företrädd också i uppbyggnadsskedet av ett nytt pastorat eller en ny samfällighet. Vi föreslår därför att det i indelningsdelegerades arbetsutskott alltid skall ingå en kyrkoherde eller någon annan präst från företrädesvis något av de pastorat som berörs av indelningsändringen. Domkapitlet bör utse prästledamoten och en präst som ersättare för denne. Bestämmelser om detta bör tas in i 9 kap. 15 § i den nya kyrkolagen.

11.3 Ersättare för ärkebiskopen i Svenska kyrkans centralstyrelse

Regeringens förslag: För ärkebiskopen som ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse skall det finnas en biskop som ersättare. Ersättaren utses av kyrkomötet efter förslag av ärkebiskopen.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 29 kap. 8 § i den nya kyrkolagen.

Kyrkomötets förslag överensstämmer med regeringens förslag (2KL 1991:1 avsnitt 8, kskr. 11).

Skälen för regeringens förslag: Ärkebiskopen är självskriven ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse. Till skillnad från övriga ledamöter i centralstyrelsen skall inte någon ersättare utses för ärkebiskopen.

1991 års kyrkomöte (kskr. 11) har ansett att det i likhet med att det i dag finns en särskild ersättare för biskopen i stiftsstyrelsen bör finnas en ersättare för ärkebiskopen i Svenska kyrkans centralstyrelse. Kyrkomötets förslag innebär att ämbetet blir företrätt i centralstyrelsen också om ärkebiskopen har förhinder att närvara. Vi vill inte motsätta oss kyrkomötets förslag, utan föreslår att det skall finnas en ersättare till ärkebiskopen i centralstyrelsen. Ersättaren skall vara biskop och utses av kyrkomötet efter förslag av ärkebiskopen. Valet bör avse centralstyrelsens mandatperiod.

Ärkebiskopen är också självskriven ordförande i centralstyrelsen. Något behov av att ärkebiskopens ersättare också skall inträda som ordförande föreligger inte. Ärkebiskopens ersättare bör därför bara träda in som ledamot. Detta motsvarar den ordning som gäller för stiftsstyrelsen.

Bestämmelser om ärkebiskopens ersättare bör tas in i 29 kap. i den nya kyrkolagen. Ärkebiskopens ersättare bör kunna utses redan av 1992 års kyrkomöte. Bestämmelserna bör därför träda i kraft redan den 1 augusti 1992 (se avsnitt 13).

11.4 Sammansättningen av Kyrkomötets besvärsnämnd

Regeringens bedömning: Reglerna om sammansättningen av Kyrkomötets besvärsnämnd behöver för närvarande inte ändras.

1991 års kyrkomöte: Kyrkomötet föreslår att Kyrkomötets besvärsnämnd skall utökas med ytterligare en ledamot och en ersättare för denne (RegSkr 1990:1 s. 182 och 183, 2KL 1991:1 avsnitt 7, kskr. 11).

Besvärsnämndens uppgifter

Den 1 januari 1986 infördes en ny ordning för överprövning av Svenska kyrkans centralstyrelses beslut. Samtidigt inrättades Kyrkomötets besvärsnämnd som en myndighet under kyrkomötet (prop. 1984/85:165, KU 1985/86:4, rskr 9: SFS 1985:892).

De beslut av centralstyrelsen som är överklagbara och som inte skall överklagas i någon annan ordning kan överprövas av Kyrkomötets besvärsnämnd. Det är närmast fråga om sådana beslut av centralstyrelsen som avser tjänstledighet m.m. för personal som är anställd av centralstyrelsen.

Den 1 juli 1989 infördes en ny ordning för överklagande av Ansvarsnämndens för biskopar och domkapitlens beslut i frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva denna. Beslut i sådana frågor kan överprövas av Kyrkomötets besvärsnämnd som sista instans (prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181; SFS 1988:186).

Besvärsnämndens sammansättning

Kyrkomötets besvärsnämnd bestod från början av en ordförande, som skulle vara domare eller ha varit domare, och fyra inom kyrkomötet valda ledamöter. Ordföranden kunde utses såväl inom som utom kyrkomötet.

I samband med att besvärsnämndens uppgifter utökades den 1 juli 1989 ändrades också nämndens sammansättning. Besvärsnämnden skall numera bestå av sex ledamöter. Något krav på att ledamöterna skall väljas inom kyrkomötet finns inte längre.

Av besvärsnämndens ledamöter skall ordföranden och vice ordföranden vara eller ha varit ordinarie domare. Sedan den 1 juli 1990 gäller också att en av ledamöterna skall vara biskop (prop. 1989/90:101, KU35, rskr. 278; SFS 1990:299).

Ordförande, vice ordföranden och biskopen i besvärsnämnden skall väljas särskilt, men kan liksom de övriga tre ledamöterna utses såväl inom som utom kyrkomötet.

Skälen för regeringens bedömning: Dåvarande regeringen beslöt den 7 mars 1991 (dnr C90/1765/KY) att inte vidta någon åtgärd med anledning av en begäran från 1990 års kyrkomöte (2KL 1990:4, kskr. 6) om att utöka Kyrkomötets besvärsnämnd med ytterligare en ledamot. *1991 års kyrkomöte* (KMot 1991:68, 2KL 1, kskr. 11) har på nytt framfört samma önskemål i fråga om besvärsnämndens sammansättning.

Kyrkomötet har som skäl för att utöka antalet ledamöter i besvärsnämnden anfört att bara de ledamöter i besvärsnämnden som kan väljas utan begränsning till viss kategori kan sägas representera kyrkomötet. Dessa representanter för kyrkomötet bör inte kunna överröstas genom ordförandens utslagsröst.

Vid 1987 års kyrkomöte behandlades också frågan om besvärsnämndens sammansättning och kompetensen hos ledamöterna. Kyrkolagsutskottet anförde då i denna del bl.a. följande (mot. 1987:93, KL 9, kskr. 12):

"Enligt utskottets mening är det av stor betydelse att besvärsnämnden får erforderlig juridisk och teologisk kompetens för att som slutinstans handlägga frågor om förlust m.m. av prästämbetet. För att tillförsäkra nämnden en sådan kompetens bör kyrkomötet kunna välja ledamöter även utanför kretsen av kyrkomötesledamöter. — — — Enligt utskottets mening får det förutsättas att kyrkomötet väljer ledamöter så att nämnden får den kompetens som behövs."

Vi kan inte dela den uppfattningen att vissa ledamöter i besvärsnämnden, t.ex. en domare eller en biskop vald bland kyrkomötets ledamöter, skulle kunna anses i någon mindre mån representera kyrkomötet än andra ledamöter, t.o.m. valda utom kyrkomötet.

Eftersom centralstyrelsen inte har några egna anställda är besvärsnämndens egentliga uppgift i dag att pröva vissa överklaganden i fråga om det kyrkliga ämbetet. Enligt 48 § lagen om kyrkomötet skall besvärsnämnden i dessa frågor tillämpa bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål. Det innebär att den lindrigaste meningen skall gälla vid lika röstetal. Omröstningsreglerna utgör därför inte något skäl att ändra besvärsnämndens sammansättning.

Mot bakgrund av det anförda gör vi den bedömningen att någon lagändring med anledning av kyrkomötets framställning i fråga om besvärsnämndens sammansättning inte behövs. De nuvarande bestämmelserna i lagen om kyrkomötet bör därför oförändrade i sak tas in 31 kap. 2 § i den nya kyrkolagen.

11.5 Tillsättning av vissa prästtjänster

Regeringens förslag: Tjänsten som kyrkoherde och tjänster som komminister i ett nybildat pastorat skall kunna tillsättas av indelningsdelegerades arbetsutskott.

Tjänster som komminister i en samarbetskyrka mellan Svenska kyrkan och något annat samfund eller liknande skall tillsättas av domkapitlet.

De föreslagna bestämmelserna tas in i 33 kap. 13 och 14 §§ i den nya kyrkolagen.

1991 års kyrkomötes förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag (2KL 1991:1 avsnitt 13, kskr 11).

Skälen för regeringens förslag

Tillsättning av prästtjänster i ett nybildat pastorat

Av 5-9 §§ prästanställningslagen följer att prästtjänsterna i ett nybildat pastorat tillsätts av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden. Detta organ träder dock i funktion först sedan indelningsändringen har trätt i kraft.

När ett nytt pastorat bildas är det emellertid en stor fördel att pastoratets

präster kan tillträda sina tjänster så snart som möjligt efter det att indelningsändringen har trätt i kraft.

Vi anser därför i likhet med kyrkomötet att det bör finnas en möjlighet att tillsätta prästtjänster i ett nybildat pastorat också innan indelningsändringen har trätt i kraft.

Vi har i avsnitt 11.2 föreslagit att en präst alltid skall ingå som ledamot i indelningsdelegerades arbetsutskott. Arbetsutskottet får därigenom en med kyrkorådet och tillsättningsnämnden motsvarande sammansättning. Vi förutsätter vidare att de av indelningsändringen berörda församlingarna normalt finns representerade i arbetsutskottet. Enligt vår bedömning är därför indelningsdelegerades arbetsutskott ett lämpligt organ att ge uppgiften att tillsätta tjänsten som kyrkoherde och eventuella tjänster som komminister i det nybildade pastoratet. Bestämmelser om detta bör tas in i 33 kap. 13 § i den nya kyrkolagen.

Tillsättning av tjänster som komminister i samarbetskyrka

Tjänster som komminister i en samarbetskyrka tillsätts enligt 12 § prästanställningslagen av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Bestämmelsen har sin bakgrund i att Svenska kyrkan utöver samarbete med Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen också samverkar i samarbetskyrkor med andra samfund eller sammanslutningar och att det därför anses som en lämplig ordning att regeringen fastställer regler för tjänstetillsättningen (se prop. 1987/88: 31 s. 148).

Regeringen har inte använt sig av möjligheten att tillsätta tjänster i en samarbetskyrka. I stället har denna uppgift lämnats över till domkapitlet i det stift där samarbetskyrkan finns med stöd av föreskrifter i 25 § prästanställningsförordningen.

Mot denna bakgrund är det enligt vår mening en bättre ordning att, i likhet med vad som gäller för övriga prästtjänster, redan i lagen ange att domkapitlet skall tillsätta för komministertjänster i samarbetskyrkor.

En bestämmelse om att domkapitlet skall tillsätta komministertjänster i en samarbetskyrka bör därför tas in i 33 kap. 14 § i den nya kyrkolagen.

Det är regeringen som i en förordning föreskriver om behörighetsprövningen och om möjligheterna för samarbetskyrkans parter att yttra sig inför ett tillsättningsbeslut.

Regeringens förslag: Den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

Bestämmelserna om tystnadsplikt tas in i 36 kap. i den nya kyrkolagen.

Bestämmelserna om s.k. åtvarning i 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag förs inte över till den nya kyrkolagen.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag motsvarar delvis regeringens förslag (betänkandet del 1 s. 78).

Remissinstanserna: Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna.

1991 års kyrkomöte föreslår att tystnadsplikten skall omfatta den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till biskop, präst, diakon eller diakonissa. Kyrkomötet föreslår vidare att bestämmelsen i 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag om åtvarning förs in i den nya kyrkolagen (RegSkr 1990: 1 s. 185 och 186, 2KL 1991: 1 avsnitt 11, kskr. 11).

Bakgrund: Genom lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan har den som är prästvigd i Svenska kyrkan tystnadsplikt i fråga om vad han har erfarit under enskilt skriftermål eller under själavårdande samtal i övrigt.

1979 års lag ersatte föreskrifterna i 7 kap. 2 § i 1686 års kyrkolag till den del dessa innehöll föreskrifter om tystnadsplikt. Nämnda bestämmelse i 1686 års kyrkolag hade följande lydelse:

"När synden är så hemlig, att hon ingen annan än Gud och syndaren eller flera i synden delaktiga kunniga är, och syndaren för prästen henne bekänner och ångrar samt bättring lovar, då skall han avlösas, och ingen prästman må en sådan syndare och hans brott röja vid livsstraff till görande. Utkommer något sådant av prästen eller någon, som står på lur, det skall aldrig äga vitsord, och en sådant lurant skall, ävensom prästen, straffas till livet."

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 1979 års lag kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Den som har tystnadsplikt enligt 1979 års lag omfattas – vare sig den prästvigde innehar en anställning som präst eller inte – av förbudet att vittna enligt 36 kap. 5 § rättegångsbalken. Samma förbud att vittna gäller också präster inom andra trossamfund än Svenska kyrkan eller den som inom ett sådant samfund intar motsvarande ställning. Vittnesförbudet omfattar sådana uppgifter som prästen har erfarit under bikt eller själavårdande samtal i övrigt.

Den som underlåter, om det kan ske utan fara för honom själv eller någon av hans närmaste, att i tid anmäla eller annars avslöja ett brott som är å färde, kan dömas till straff enligt 23 kap. 6 § brottsbalken. Underlåten-

heten är straffbar bara i fråga om sådana allvarligare brott såsom mord, dråp, grov misshandel, människorov, rån, högförräderi och spionerі, där det särskilt föreskrivs en skyldighet att avslöja brottet.

För präster i Svenska kyrkan gäller fortfarande bestämmelserna i 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag om s.k. åtvarning. Bestämmelsen har följande lydelse:

"Ifall någon ångerfull och botfärdig syndare bekänner, att han eller flera med honom hava för händer något crimen laesae majestatis emot Oss och Vårt kungl. hus till liv och välfärd eller något förrädligt uppsåt emot fäderneslandet eller någon brand, något mord och förgift emot några i gemen eller en i synnerhet, så skola prästerna noga och väl utleta omständigheterna samt råda och förmana syndaren att själv giva det Våra ämbetsmän på orten tillkänna eftersom Vi en sådan, som sitt onda uppsåt således upptäcker och ångrar, härmed försäkra om tillgift och befrielse från straffet, där han dem, som med honom i råd och död varit hava, uppenbarar och angiver. Kan han ej därtill övertalas, då måste prästerna dem, som vederbör, tidigt och försiktligen om saken åtvarna, att de taga sig för skadan till vara; men icke må någon lärare tvingas att röja personen."

Skälen för regeringens förslag

Tystnadsplikt inom Svenska kyrkan

En i de flesta fall avgörande förutsättning för att ett själavårdande samtal skall bli meningsfullt är att det som kommer fram där stannar mellan samtalsparterna. För präster i Svenska kyrkan gäller därför tystnadsplikt i fråga om vad de har erfarit under sådana samtal. Emellertid deltar också andra än präster i den själavårdande verksamheten inom Svenska kyrkan. Genom en ny bestämmelse, 7 kap. 33 §, i sekretesslagen (SFS 1991: 1874) har från och med den 1 januari 1992 skapats ett lagstadgat sekretesskydd också inom Svenska kyrkans församlingsverksamhet. Sekretesskyddet har därvid inte knutits till vissa befattningshavare utan till en viss verksamhet.

Själavårdande och diakonal verksamhet samt barn- och ungdomsverksamhet har i den nya sekretessbestämmelsen fått den sammanfattande benämningen församlingsvårdande verksamhet. Med församlingsvårdande verksamhet förstås i detta sammanhang dels den rent själavårdande verksamheten, dels sådan diakonal verksamhet och sådan barn- och ungdomsverksamhet som normalt motsvaras av verksamhet inom socialtjänsten.

Sekretesskyddet har också fått samma omfattning som sekretesskyddet inom socialtjänsten. Sekretess gäller därför inom Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet för uppgifter om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon som står honom nära lider men.

Bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt i det allmännas verksamhet bör i princip samlas i sekretesslagen. Särregleringen i 1979 års lag motiveras av att den som är prästvigd i Svenska kyrkans ordning är ålagd en absolut tystnadsplikt oavsett om denne har ställning som offentlig funktionär eller inte. Dessa skäl för en särreglering gäller fortfarande.

Bestämmelserna om tystnadsplikt för prästvigda har en naturlig anknytning till de bestämmelser om biskops- och prästtjänster i Svenska kyrkan som vi föreslår skall tas in i den nya kyrkolagen (jfr avsnitt 4.8). Bestämmelserna i 1979 års lag bör därför i sak oförändrade tas in i 36 kap. 1 § i den nya kyrkolagen.

Såväl *1989 och 1991 års kyrkomöten* (kskr. 1989: 3 och 1991: 11) har begärt att den absoluta tystnadsplikten för prästvigda utvidgas till att omfatta alla som vigts i Svenska kyrkans ordning, dvs. också biskopar, diakoner och diakonissor.

Enligt den praxis som tillämpas inom Svenska kyrkan biskopsvigs bara den som dessförinnan är prästvigd. Samtliga biskopar i Svenska kyrkan omfattas därför av den absoluta tystnadsplikten enligt 1979 års lag. Däremot faller de som är diakon- eller diakonissvigda utanför lagens tillämpning.

Kyrkomötet har inom ämnet det kyrkliga ämbetet inte ännu meddelat några föreskrifter om bl.a. innebörden av de olika vigningarna i Svenska kyrkans ordning. I Den Svenska kyrkohandboken I har kyrkomötet däremot föreskrivit att den kyrkliga handlingen bikt och därmed sammanhörande själavårdande samtal bara får ledas av en präst.

Den nyligen införda bestämmelsen i 7 kap. 33 § sekretesslagen innebär att inte bara präster utan även diakoner, diakonissor och andra anställda inom Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet har tystnadsplikt i fråga om uppgiftr om enskildas personligas förhållanden som de inom ramen för sin anställning har fått del av. Tystnadsplikt för sådana uppgifter gäller också efter att sådana befattningshavare har lämnat sina anställningar i Svenska kyrkan. Något behov att utsträcka tystnadsplikten till uppgifter som t.ex. en diakon får del av när han inte tjänstgör i Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet har inte kommit fram. Vi är därför inte beredda att tillmötesgå kyrkomötets önskemål i denna del.

Prästers skyldighet att "åtvarna"

7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag ålägger, som tidigare nämnts, en präst som får reda på att någon planerar att begå vissa allvarligare brott att, om prästen inte kan övertala personen att avstå, varna den som brottet riktar sig mot. Prästen kan dock inte tvingas att avslöja personen. Eftersom brottsbalken straffbelägger underlåtenhet att avslöja vissa allvarligare brott, har *1991 års kyrkomöte* (kskr. 11) ansett det nödvändigt – för att inte inskränka tystnadsplikten för prästerna – att i den nya kyrkolagen tas in en bestämmelse som motsvarar 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag.

Enligt vår bedömning har bestämmelserna i 23 kap. 6 § brottsbalken om underlåtenhet att avslöja brott företräde framför den handlingsregel om åtvarning som finns i 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag.

För att undgå straff enligt brottsbalken för underlåtenhet att avslöja ett brott torde det vara tillräckligt att prästen avslöjar det tilltänkta brottet genom t.ex. ett meddelande till den som hotas av brottet. Vidare torde vittnesförbudet i 36 kap. 5 § rättegångsbalken hindra prästen att – inom

ramen för sin tystnadsplikt – tvingas avslöja den person som avser att utföra det tilltänkta brottet.

Ett upphävande av den nuvarande bestämmelsen om åtvarning innebär alltså enligt vår bedömning att tystnadsplikten för präster inte inskränks på det sätt som kyrkomötet har gjort gällande. Vi föreslår därför, i likhet med kyrkoförfattningsutredningen, att bestämmelsen om åtvarning i 7 kap. 3 § i 1686 års kyrkolag inte förs över till den nya kyrkolagen.

11.7 Behörighet till kyrkomusikertjänster

Regeringens bedömning: Medlemskap i Svenska kyrkan skall inte ställas upp som ett allmänt behörighetsvillkor för anställningar som kyrkomusiker.

1991 års kyrkomötet: Kyrkomötet begär att i den nya kyrkolagen tas in en bestämmelse om att medlemskap i Svenska kyrkan skall vara ett behörighetskrav för innehav av kyrkomusikertjänster (RegSkr 1990:1 s. 202–205, 1KL 1991:9 avsnitt 4.4, kskr. 13).

Skälen för regeringens bedömning: I 9–11 §§ lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan finns bestämmelser om behörighet till kyrkomusikertjänster. I lagen föreskrivs inte något allmänt behörighetsvillkor.

1991 års kyrkomöte (1KL 1991:9, kskr. 13) begär emellertid att medlemskap i Svenska kyrkan skall ställas upp som villkor för att någon skall kunna inneha en tjänst som organist eller kantor. Motsvarande önskemål framförde 1988 års kyrkomöte (Mot 1988:18, KUb 1, kskr. 13) men det föranledde då inte någon lagstiftning (prop. 1987/88:144, 1988/89:KrU6, rskr. 77).

Kulturutskottet (KrU6 s. 13) anförde som skäl mot en lagstiftning bl.a. att reglerna om medlemskap övervägs inom Svenska kyrkan. Vidare hänvisade utskottet till vissa av Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund utfärdade rekommendationer. I dessa rekommenderas pastoraten vid bl.a. ledigförklarande av befattningar inom den verksamhet i församlingarna som avser gudstjänstliv, undervisning, diakoni, evangelisation samt barn- och ungdomsarbete att ställa krav på att innehavaren av tjänsten skall vara medlem i Svenska kyrkan. Det innebär att det blir den enskilda kyrkokommunen som senast vid anställningstillfället skall avgöra om krav skall ställas på medlemskap i Svenska kyrkan.

Något skäl att nu göra någon annan bedömning i fråga om en författningsreglering av kravet på medlemskap i Svenska kyrkan föreligger inte. En författningsreglering torde dessutom kunna innebära att en kategori anställda lekmän i kyrkokommunerna kommer att särbehandlas på ett inte önskvärt sätt.

Enligt vår mening bör det också i fortsättning ankomma på den enskilda kyrkokommunen att bestämma om ett krav på medlemskap skall ställas upp för den som anställs på en kyrkomusikertjänst.

Regeringens förslag: Någon reglering av kungörelse i kyrka skall inte finnas vid sidan av kyrkomötets föreskrifter i ämnet.

Församlingarna åläggs att på sina anslagstavlor anslå domkapitlets kungörelse om biskopsval. Bestämmelsen tas in i 45 kap. 13 § i den nya kyrkolagen.

Förslaget innebär i övrigt att tre författningar om kungörande i kyrka upphävs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar promemorians förslag utan erinran.

Gällande ordning: Den grundläggande författningsregleringen om kungörande i kyrkan finns i lagen (1942:117) med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka m.m.

1942 års lag föreskrev ursprungligen att kungörelser, som enligt lag eller annan författning skulle läsas upp i kyrka, i stället skulle kungöras genom att dess rubrik eller en sammanfattning av dess innehåll anslogs i eller invid kyrkan före gudstjänsten. Vid kungörandet skulle också tillkännages att kungörelsen under den följande veckan i sin helhet fanns att tillgå på pastorsexpedition eller den plats som vederbörande präst bestämt.

I propositionen till 1942 års lag (prop. 1942:26 s. 14) betonades att förfarandet med kungörelse i kyrka var otidsenligt och att lagen därför utgjorde ett provisorium i avvaktan på lämpligare former för delgivning. I samma proposition ställdes också den målsättningen upp att kungörande bör ske likformigt inom likartade rättsområden.

Genom en ändring (SFS 1968:687) i 1942 års lag om kungörelse i kyrka m.m. fick regeringen möjlighet att besluta om sättet och platsen för sådant kungörande som enligt någon annan författning skall ske genom uppläsande i kyrka.

Regeringen har meddelat föreskrifter med stöd av 1942 års lag i kungörelsen (1970:469) om kungörande i kyrka. Av 1 § i 1970 års kungörelse framgår att ett anslag som enligt 1 § första stycket i 1942 års lag skall ersätta kungörande i kyrka för andra än kyrkliga angelägenheter, skall ske "genom att kungörelsen hålles tillgänglig viss tid hos kommunstyrelsen i den kommun som med hänsyn till ändamålet med kungörelsen finnes lämplig och genom att meddelande härom och om kungörelsens huvudsakliga innehåll anslås på kommunens anslagstavla".

År 1947 kompletterades reglerna om kungörande i kyrka genom lagen (1947:276) om kungörande i kyrka vid förfall för präst. 1947 års lag föreskriver att en ledamot eller en suppleant i kyrkorådet under vissa förhållanden vid förfall för prästen får fullgöra prästens åligganden att kungöra i kyrka om han blivit utsedd därtill.

De borgerliga kommunerna är enligt lagen (1970:462) om vissa anslag på kommunens anslagstavla skyldiga att anslå en handling som en myndighet eller en enskild med stöd av lag eller annan författning vill anslå. Denna

form av delgivning är särskilt avsedd som alternativ till kungörelsedelgivning i mål och ärenden som rör ett flertal intressenter inom ett visst område (jfr prop. 1970: 13 s. 104-113). En motsvarande reglering finns inte för de kyrkliga kommunerna.

Tillämpningen i dag: Föreskrifter om förfarandet med kungörande i kyrka har efter hand kommit att mönstras ut ur flertalet författningar som tidigare innehöll sådana bestämmelser. 1942 års lag har därigenom successivt avtagit i betydelse.

I dag återstår bara två författningar som innehåller föreskrifter om att kungörelse skall ske i kyrka, nämligen *kungörelsen (1917: 250) angående ströängars utbytande mot annan mark* och *biskopsvalsförordningen* (1965: 486; omtryckt 1990: 904).

1917 års kungörelse innehåller föreskrifter om de särskilda förhållanden som gäller vid indragning av inom kronomark i Norrbottens och Västerbottens läns lappmark belägna ströängar. Kungörelsen har – enligt uppgift från lantmätardistrikten i Norrbotten och Västerbotten – inte tillämpats under de senaste fyrtio åren.

Enligt 3 § i 1917 års kungörelse skall kallelse till förrättning om utbyte av ströängar mot annan mark ske bl.a. genom att kungörelsen läses upp i kyrkan i den församling där fastigheten finns. Med tillämpning av 1970 års kungörelse om kungörande i kyrka innebär det numera att kungörelsen i stället skall hållas tillgänglig hos kommunstyrelsen i kommunen och att ett meddelande om kungörelsens huvudsakliga innehåll skall anslås på kommunens anslagstavla.

Förfarandet med kungörande i kyrka enligt 6 § tredje stycket biskopsvalsförordningen tillämpas fortfarande. I 6 § tredje stycket förordningen föreskrivs att domkapitlets kungörelse om biskopsval skall – förutom att anslås på varje församlings anslagstavla – uppläsas i samtliga församlingskyrkor.

Föreskrifter om kungörelser av kyrkliga angelägenheter inom ramen för bl.a. Svenska kyrkans gudstjänst meddelas numera med stöd av 7 § lagen om svenska kyrkan av kyrkomötet i kyrklig kungörelse. Sådana föreskrifter finns i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986: 3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan (ändrad senast SKFS 1990: 3).

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter

Vid bedömningen av om en regel behövs eller inte bör man undersöka om den tillämpas och i så fall om den tjänar sitt syfte. 1942 års lag med följdförfattningar tillämpas när det i en författning är föreskrivet att kungörelsen skall läsas upp i kyrka. I flertal av dessa författningar har emellertid kyrkokungörelse ersatts av andra former för tillkännagivanden. Betydelsen av 1942 års lag har därför successivt kommit att urholkas och lagen är i dag bara tillämplig i fråga om två författningar, av vilka den ena i praktiken inte längre tillämpas.

1917 års kungörelse om ströängar

Reglerna om kungörelseförfarande i 1917 års kungörelse angående ströängars utbytande mot annan mark bör med fördel kunna ersättas med ett kallelseförfarandet i enlighet med vad som gäller för rättsområdet i övrigt.

Föreskrifter om ströängar finns i bl.a. lagen (1921: 378) om ströängars indragande till kronan (ändrad senast 1977: 683). Enligt 14 § nämnda lag skall en kallelse till en förrättning sändas till fastighetens ägare. Kallelsen kan underlåtas, om fastighetsägaren inte har känt hemvist i riket eller han vistas utom riket. Något krav på att anslå kallelsen på kommunens anslagstavla uppställs inte.

Kallelse- och delgivningsförfarandet för ströängar är annars närmast att jämföra med det något mera omständliga förfarande som allmänt gäller för fastighetsbildningsförrättning enligt 4 kap. 18-24 §§ fastighetsbildningslagen (1970: 988; omtryckt 1971: 1035, ändrad senast 1991: 1652). Detta förfarande synes dock mindre väl anpassat till de mera speciella förhållanden som avses i 1917 års kungörelse.

För förfarandet enligt 1917 års kungörelse torde det därför vara tillräckligt med att kallelsen till förrättningen sänds till fastighetens ägare, om denne är bosatt i landet. Det är regeringen som i en förordning skall meddela föreskrifter om detta.

Biskopsvalsförordningen

Kungörelseförfarandet enligt biskopsvalsförordningen torde ha en reell betydelse för församlingarna inför ett biskopsval. Det bör dock vara tillräckligt att domkapitlets kungörelse bara sker på församlingarnas anslagstavla.

Ett åläggande för den kyrkliga kommunen att anslå domkapitlets kungörelse på församlingens anslagstavla måste med hänsyn till bestämmelserna i 8 kap. 5 § RF ges i lag (jfr punkt 13 i övergångsbestämmelserna till RF). Nuvarande regler i ämnet i 4 § andra stycket och 6 § tredje stycket biskopsvalsförordningen bör lämpligen lämpligen tas in i 45 kap. 13 § i den nya kyrkolagen, som motsvarar 9 § lagen om biskopsval. De föreslagna bestämmelserna kan inte anses vara av så grundläggande natur att kyrkomötets yttrande krävs.

Någon generell lagreglering behövs inte

Det finns inte anledning att anta att det i framtiden skulle uppkomma behov av att reglera kungörelse i kyrka på något annat område än Svenska kyrkans. Kyrkomötet får numera, som tidigare har nämnts, inom ramen för ämnet Svenska kyrkans gudstjänst meddela föreskrifter om kungörande i kyrka genom kyrklig kungörelse. Det finns därför inte längre något behov av en lagreglering.

1942 års lag med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka m.m. och 1947 års lag om kungörande i kyrka vid förfall för präst kan alltså upphä-

vas. Detsamma gäller 1970 års kungörelse om kungörande i kyrka, som lämpligen också bör upphävas av riksdagen. Författningarna torde kunna upphävas utan att kyrkomötets yttrande behöver inhämtas (jfr punkterna 9 och 10 övergångsbestämmelserna till RF). Upphävandet bör anpassas till ikraftträdandet av den nya kyrkolagen (jfr avsnitt 13).

13 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Den nya kyrkolagen träder i kraft den 1 januari 1993.

Vissa bestämmelser om Svenska kyrkans centralstyrelsen i 29 kap. 7 och 8 §§ samt 30 kap. 1 § i den nya kyrkolagen skall dock träda i kraft den 1 augusti 1992.

Kyrkoförfattningsutredningen föreslog att den nya kyrkolagen skulle träda i kraft den 1 januari 1990 (betänkandet del 1 s. 131–133).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har ingen erinran mot utredningens förslag till tid och sätt för genomförandet av reformen med en samlad kyrkolagstiftning. Kammarkollegiet och Domkapitlet i Linköping ställer sig dock tveksamma till den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet och föreslår en senare tidpunkt.

1991 års kyrkomöte tillstyrker i huvudsak regeringens förslag (RegSkr 1990: 1 s. 120–123, 2KL 1991: 1 och 1KL 9, kskr. 11 och 13).

Skälen för regeringens förslag: Kyrkoförfattningsutredningen lade fram en detaljerad tidplan för genomförandet av reformen med en samlad lagstiftning för svenska kyrkan redan till år 1990. Regeringen fann emellertid redan tidigt skäl att gå ifrån den av utredningen föreslagna tidplanen.

Frågan har särskilt tagits upp och anmälts till såväl riksdagen som kyrkomötet (Reg Skr 1988: 2 s. 5 och prop. 1988/89: 17 s. 6). Vad regeringen anförde i denna del föranledde därvid inte något uttalande från vare sig riksdagen eller kyrkomötet.

Som vi tidigare har redovisat har huvuddelen av det kompletterande utredningsarbetet till organisationsreformerna på kyrkans område nu slutförts. Riksdagen har som tidigare nämnts beslutat om sådana ändringar i övergångsbestämmelserna till regeringsformen (SFS 1991: 1503) som behövs för att kunna föra in nuvarande bestämmelser i lagen om svenska kyrkan i den nya kyrkolagen. Ändringarna i regeringsformen har trätt i kraft den 1 januari 1992.

Även om de formella förutsättningarna för riksdagen att anta förslaget till ny kyrkolag alltså föreligger redan under våren 1992 finns det enligt vår mening inte skäl att onödigt forcera ikraftträdandet av den nya kyrkolagen. Hänsynen till riksdagen och kyrkomötet samt Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter motiverar att den nya lagen träder i kraft först något senare.

Om riksdagen beslutar den nya kyrkolagen under våren 1992 kan rege-

ringen därefter i god tid före ikraftträdandet besluta de tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter som behövs i anslutning till lagen.

Den av Svenska kyrkans centralstyrelse tillsatta Kyrkoordningskommittén avser att under år 1993 lägga fram förslag till en kyrkoordning för Svenska kyrkan. I en sådan författning skall samlas de grundläggande föreskrifterna i de ämnen som kyrkomötet genom kyrklig kungörelse får besluta föreskrifter i. Ett samlat regelverk för Svenska kyrkan, bestående huvudsakligen av en kyrkolag och en kyrkoordning, kommer alltså att kunna föreligga tidigast hösten 1994. Vi förutsätter emellertid att 1992 års kyrkomöte kommer att meddela de föreskrifter i inomkyrkliga ämnen (jfr avsnitt 2.1) som behövs för att ersätta dem som för närvarande finns i bl.a. 1686 års kyrkolag och som inte avses bli införda i den nya kyrkolagen eller i någon annan lag. Detta gäller företrädesvis föreskrifterna om Svenska kyrkans lära (jfr 1 kap. 1 § i 1686 års kyrkolag).

Vi föreslår att den nya kyrkolagen skall träda i kraft den 1 januari 1993. Vi har i avsnitt 11.3 föreslagit att kyrkomötet skall utse en biskop som ersättare för ärkebiskopen som ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse. För att 1992 års kyrkomöte skall kunna utse ersättaren för ärkebiskopen samtidigt med övriga ledamöter och ersättare i centralstyrelsen bör bestämmelserna om valet i 29 kap. 7 och 8 §§ och 30 kap. 1 § i den nya kyrkolagen träda i kraft redan den 1 augusti 1992. Bestämmelser om detta bör tas in i lagen om införande av den nya kyrkolagen (se avsnitt 15.2).

14 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad vi nu har anfört har inom Civildepartementet upprättats förslag till

1. kyrkolag,
2. lag om införande av kyrkolagen,
3. lag om proportionellt valsätt,
4. lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar,
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan,
7. lag om ändring i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,
8. lag om ändring i lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar,
9. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
10. lag om ändring i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
12. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
13. lag om ändring i lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar,
14. lag om ändring i lagen (1979: 412) om kommunala indelningsdelegerade,

15. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
16. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
17. lag om ändring i lagen (1982:942) om svenska kyrkan,
18. lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985:894),
19. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),
20. lag om ändring i lagen (1991:482) om införande av folkbokföringslagen (1991:481),
21. lag om ändring i kommunallagen (1991:900),
22. lag om upphävande av tre författningar om kungörande i kyrka.

Förslag 2, 5, 9-11, 13, 16, 19 och 22 har upprättats i samråd med Justitiedepartementet samt lagförslag 2, 6-8, 12, 15 och 20 i samråd med finansdepartementet.

15 Specialmotivering

15.1 Förslaget till kyrkolag

15.1.1 Allmänt om specialmotiveringen till kyrkolagen

Förslaget till en ny kyrkolag innebär inte någon helt ny lagstiftning. I stället är det väsentligen fråga om en teknisk bearbetning av gällande regler, för att söka åstadkomma ett samlat systematiskt lagverk på kyrkans område.

I den tekniska bearbetningen ingår också en språklig översyn. Syftet med en sådan översyn är att med tillämpning av de principer som numera gäller för författningsskrivning göra språket så enkelt och lättbegripligt som möjligt.

Med utgångspunkt i den omfattande översyn som gjordes av kyrkoförfattningsutredningen (jfr SOU 1987:4 s. 31 f.) har en viss ytterligare bearbetning gjorts. De författningstexter som har tillkommit i förhållande till utredningens förslag har också språkligt och redaktionellt bearbetats enligt de nyss nämnda principerna.

I specialmotiveringen kommenteras i huvudsak bara de ändringar som har gjorts i sak.

Specialmotiveringen till den nya kyrkolagen avviker delvis från hur en sådan numera normalt är uppställd. Bl.a. har med hänsyn till lagtextens omfattning denna inte upprepats här.

I kommentaren anges i tabellform under varje kapitel och för varje paragraf i förslaget *dels* vilken nuvarande bestämmelse den motsvarar *dels* motsvarande bestämmelse i kyrkoförfattningsutredningens förslag (SOU 1987:5). Under tabellen i varje kapitel anges dessutom med hänvisning till författningsnumret i Svensk författningssamling (SFS) förarbetena till såväl grundförfattningarna som till ändringsförfattningarna.

Där sakliga ändringar förekommer kommenteras dessa särskilt i anslutning till varje kapitel.

Den nya kyrkolagen innehåller regler av olika konstitutionell karaktär. För att bl.a. göra detta tydligt, markeras i den vänstra kolumnen om lagregeln kräver kyrkomötets hörande (*) eller om den förutom kyrkomötets hörande kräver särskilt beslutsförfarande i riksdagen motsvarande dem som gäller för huvudbestämmelserna till riksdagsordningen (**).

15.1.2 Kommentarer till lagförslaget

FÖRSTA AVDELNINGEN

Inledning

1 kap. Lagens innehåll

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 4.1) ges i lagens första avdelning en sammanfattande uppräkning av de centrala föreskrifter som gäller för Svenska kyrkan och som har tagits in i den nya kyrkolagen. Uppräkningen ansluter till de avdelningar som lagen är uppdelad i och ger som ytterligare hjälp till läsaren upplysning om vilka kapitel som varje avdelning omfattar.

Svenska kyrkan som trossamfund

2 kap. Grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i 1686 års kyrkolag (KL) och lagen om svenska kyrkan (LSK)	Utredningens lagförslag
(**) 1 §	1 § LSK	----
(**) 2 §	2 § LSK	----
(**) 3 §		----
första stycket	3 § första stycket och 5 § första stycket	
andra stycket	----	
(**) 4 §	11 § LSK	----
(**) 5 §	24 kap. 1 § KL och 18 § första stycket LSK (SFS 1988:1429)	----

Förarbeten

1. 1686 års kyrkolag
2. Lagen (1982:942) om svenska kyrkan

SFS 1982:942 prop. 1981/82:192, KU 1982/83:2, rskr. 2 och skr. 1982:7, 1 SäU1, kskr. 28

SFS 1988:1429 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181, 1988/89:KU2, rskr. 11

Särskilda kommentarer

Kapitlet innehåller de grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund. Det gäller Svenska kyrkans karaktär av evangelisk-lutherskt trossamfund, grunddragen i Svenska kyrkans organisatoriska uppbyggnad, det grundläggande behörighetsvillkoret för prästtjänster i kyrkan m.m. liksom biskoparnas och domkapitlens tillsynsansvar när det gäller Svenska kyrkans lära m.m.

1991 års kyrkomöte (2KL 1991:1, kskr. 11) har framfört önskemål om att i 2 kap. skall föras in en bestämmelse om att Svenska kyrkan är indelad i stift och leds av biskopar. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 4.2) har emellertid bl.a. bestämmelserna om att församlingen är den grundläggande lokala enheten inom Svenska kyrkan samt om stiften som regional enhet inom Svenska kyrkan och tjänstgöringsområde för biskopen tagits in i 4 kap.

I *3 § andra stycket* har tagits in en hänvisning till de grundläggande föreskrifterna om kyrkomötets sammansättning, valen till kyrkomötet, Svenska kyrkans centralstyrelse samt kyrkomötets uppgifter och normgivning som finns i 29 kap. 1-10 §§ (jfr avsnitt 4.1).

I förhållande till 18 § lagen om svenska kyrkan har *5 §* kompletterats med att biskoparna har samma tillsynsansvar som domkapitlen. Det

innebär ingen ändring i sak, utan motsvarar vad som nu gäller enligt 24 kap. 1 § i 1686 års kyrkolag.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller."

TREDJE AVDELNINGEN

Medlemskap i Svenska kyrkan

3 kap. Medlemskap

I detta kapitel har bara gjorts en hänvisning till de aktuella föreskrifterna om medlemskap i Svenska kyrkan i 6-19 §§ religionsfrihetslagen. Skälen för detta har närmare utvecklats i den allmänna motiveringen (avsnitten 3.2 och 4.3).

FJÄRDE AVDELNINGEN

Den kyrkliga indelningen

4 kap. Kyrkliga indelningsenheter

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningslagen	Utredningens lagförslag
1 §	1 kap. 1 §	3 kap. 1 §
2 §	----	----
3 §	1 kap. 2 §	3 kap. 2 §
4 §		
första stycket	1 kap. 3 §	3 kap. 3 §
andra stycket	----	----
5 §	1 kap. 4 §	3 kap. 4 § första stycket
6 §	1 kap. 5 §	3 kap. 5 §
7 §	1 kap. 6 §	3 kap. 6 §
8 §	1 kap. 7 §	3 kap. 7 §
9 §	1 kap. 8 §	3 kap. 8 §

Förarbeten

Kyrkliga indelningslagen (1988: 185)
SFS 1988: 185 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

Föreskriften i *2 §* är ny. Paragrafen innehåller en grundläggande föreskrift om vilka icke-territoriella församlingar som finns inom Svenska kyrkan.

I 2 § tredje stycket anges att det finns särskilda bestämmelser om upptagningsområdet för icke-territoriella församlingar i den föreslagna lagen om medlemskap i icke-territoriella församlingar (se avsnitt 8.3.4 och 15.4). Motsvarande föreskrifter finns i dag i bl.a. förordningen (1910: 103 s. 1)

angående behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling av svenska kyrkan, som föreslås bli upphävd genom den nya lagen.

Bestämmelsen i *4 § andra stycket* är ny. Där slås fast att varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat, vilket stämmer överens med den ordning som nu gäller.

I *5 §* anges att kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost. Av 28 kap. 1 § följer att stiftsbiskopen utser kontraktsprostar och vikarier för dessa.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

5 kap. Ändringar i den territoriella församlingsindelningen

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningslagen	Utredningens lagförslag
1 §	2 kap. 1 § (ändrad SFS 1990: 302)	3 kap. 9 §
2 §	2 kap. 2 § (ändrad SFS 1990: 302)	3 kap. 10 §
3 §	2 kap. 3 §	3 kap. 11 §
4 §	2 kap. 4 § (ändrad SFS 1991: 1780)	3 kap. 12 § första och andra styckena
5 §	2 kap. 5 §	3 kap. 13 §
6 §	2 kap. 6 §	3 kap. 14 §
7 §	2 kap. 7 §	3 kap. 15 §
8 §	2 kap. 8 §	3 kap. 16 §
9 §	2 kap. 9 §	3 kap. 17 §
10 §	2 kap. 10 §	3 kap. 18 §
11 §	2 kap. 11 §	3 kap. 19 §
12 §	2 kap. 12 §	3 kap. 20 §
13 §	2 kap. 13 §	3 kap. 21 §
14 §	2 kap. 14 §	3 kap. 22 §
15 §	2 kap. 15 §	3 kap. 23 §
16 §	2 kap. 16 §	3 kap. 24 §
17 §	2 kap. 17 §	3 kap. 25 §
18 §	2 kap. 18 § (ändrad SFS 1990: 302)	3 kap. 26 §
19 §	2 kap. 19 §	3 kap. 27 §
20 §	2 kap. 20 §	3 kap. 28 §
21 §	2 kap. 21 §	3 kap. 29 §
22 §	2 kap. 22 §	3 kap. 30 §
23 §	2 kap. 23 §	3 kap. 31 §
24 §	2 kap. 24 § (ändrad SFS 1991: 1780)	3 kap. 32 §
25 §	2 kap. 25 §	3 kap. 33 §

Förarbeten

Kyrkliga indelningslagen (1988:185)
SFS 1988:185 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181
SFS 1990:302 prop. 1989/90:101, KU35, rskr. 278
SFS 1991:1780 prop. 1991/92:39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

Efter förslag av Kammarkollegiet har i *4 §* tagits in en möjlighet för en kyrklig samfällighet att också väcka en fråga om ändrad församlingsindelning.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

6 kap. Ändringar i den territoriella pastoratsindelningen

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningslagen	Utredningens lagförslag
1 §	3 kap. 1 § (ändrad SFS 1990:302)	3 kap. 34 § och 36 § andra stycket
2 §	3 kap. 2 §	3 kap. 36 § första stycket och 37 §
3 §	3 kap. 3 §	3 kap. 35 §
4 §	3 kap. 4 §	3 kap. 38 §
5 §	3 kap. 5 §	3 kap. 41 och 44 §§
6 §	3 kap. 6 §	3 kap. 42 §
7 §	3 kap. 7 §	3 kap. 43 §
8 §	3 kap. 8 §	3 kap. 45 §
9 §	3 kap. 9 §	3 kap. 46 §
10 §	3 kap. 10 §	3 kap. 47 §
11 §	3 kap. 11 §	3 kap. 39 §
12 §	3 kap. 12 §	3 kap. 40 §
13 §	3 kap. 13 §	3 kap. 48 §
14 §	3 kap. 14 §	3 kap. 49 §
15 §	3 kap. 15 §	3 kap. 50 §

Förarbeten

Kyrkliga indelningslagen (1988:185)
SFS 1988:185 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181
SFS 1990:302 prop. 1989/90:101, KU35, rskr. 278

Särskilda kommentarer

Enligt kyrkliga indelningslagen får Kammarkollegiet i ett dit överklagat ärende om ändrad pastoratsindelning överlämna det till regeringen för avgörande, om ärendet är av principiell betydelse eller annars av särskild vikt. I linje med den allmänna strävan att avlasta regeringen löpande förvaltningsärenden har denna möjlighet tagits bort i den nya kyrkolagen.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

7 kap. Ändringar i kontraktsindelningen

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningslagen	Utredningens lagförslag
1 §	4 kap. 1 §	——
2 §	4 kap. 2 §	——
3 §	4 kap. 3 §	——
4 §	4 kap. 4 §	——

Förarbeten

Kyrkliga indelningslagen (1988: 185)
SFS 1988: 185 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

8 kap. Bildande av kyrkliga samfälligheter m.m.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningslagen	Utredningens lagförslag
1 §	5 kap. 1 §	——
2 §	5 kap. 2 §	3 kap. 51 §
3 §	5 kap. 3 §	3 kap. 52 § första stycket
4 §	5 kap. 4 §	3 kap. 52 § andra stycket
5 §	5 kap. 5 §	3 kap. 53 §
6 §	5 kap. 7 §	3 kap. 55 §
7 §	5 kap. 8 §	3 kap. 56 §
8 §	5 kap. 9 §	3 kap. 57 §
9 §	5 kap. 10 §	3 kap. 58 §
10 §	5 kap. 6 §	3 kap. 54 §
11 §	5 kap. 11 §	3 kap. 59 §

Kyrkliga indelningslagen (1988: 185)
SFS 1988: 185 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

Enligt kyrkliga indelningslagen får Kammarkollegiet i ett dit överklagat ärende om samfällighetsbildning överlämna det till regeringen för avgörande, om ärendet är av principiell betydelse eller annars av särskild vikt. I linje med den allmänna strävan att avlasta regeringen löpande förvaltningsärenden har denna möjlighet tagits bort i den nya kyrkolagen.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i förhållande till vad som nu gäller.

9 kap. Kyrkliga indelningsdelegerade

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningsdelegerade	Utredningens lagförslag
1 §	1 § första stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057, 1984: 978, 1988: 194 och 1990: 296)	----
2 §	1 § (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057, 1984: 978, 1988: 194 och 1990: 296)	----
3 §	2 § första stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	----
4 §	2 § första stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	----
5 §	2 § andra stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	----
6 §	2 § första stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	----
7 §	2 § tredje stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	----
8 §	4 § (ändrad SFS 1979: 413 och 1990: 296)	----
9 §	5 § första och tredje styckena (ändrad SFS 1990: 296)	----
10 §	6 § första stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057, 1988: 194 och 1990: 296)	----
11 § första stycket	9 § andra och tredje styckena (ändrad SFS 1979: 413)	----

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i kyrkliga indelningsdelegerade	Utredningens lagförslag
andra stycket	9 § fjärde stycket (ändrad SFS 1979: 413)	———
12 §	10 §	———
13 §	14 §	———
14 §	3 § (ändrad SFS 1982: 1057), 6 § andra stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194), 7 och 8 §§, 9 § (ändrad SFS 1979: 413), 11 § (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194), 12 §, 20 § (ändrad SFS 1982: 1057 och 1988: 194)	———
15 §	———	———
16 §	15 §	———
första och andra styckena	första och tredje styckena	
tredje stycket	tredje stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057 och 1988: 194)	
17 §	16 §	———
18 §	17 § andra stycket (ändrad SFS 1982: 1057 och 1988: 194)	———
19 §	15 § andra stycket (ändrad SFS 1979: 413, 1982: 1057, 1988: 194 och 1991: 515), 17 § första stycket (ändrad SFS 1982: 1057 och 1988: 194), 20 § (ändrad SFS 1982: 1057 och 1988: 194)	———
20 §	19 § (ändrad SFS 1979: 413)	———
21 §	21 § (ändrad SFS 1979: 413, 1980: 280, 1982: 1057, 1988: 194 och 1991: 515)	———

Förarbeten

Lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade

SFS 1972: 229 prop. 1972: 83, KU 28, rskr. 181
SFS 1979: 413 prop. 1978/79: 157, KU 40, rskr. 363
SFS 1980: 280 prop. 1979/80: 105, KU 46, rskr. 270
SFS 1982: 1057 prop. 1982/83: 19, KU 8, rskr. 30
SFS 1984: 978 prop. 1984/85: 31, KU 13, rskr. 42
SFS 1988: 194 prop. 1987/88: 67, KU 30, rskr. 181
SFS 1990: 296 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278
SFS 1991: 515 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320

I 5 och 16 §§ kyrkliga indelningslagen finns bestämmelser om att uppgift om namn på valda ordförande och vice ordförande i indelningsdelegerade och i dess arbetsutskott samt uppgift om deras postadresser skall sändas till stiftsstyrelsen och länsstyrelsen. I 6 § nämnda lag finns vidare en bestämmelse om att stiftsstyrelsen och länsstyrelsen får förordna om indelningsdelegerades sammanträden. Motsvarande bestämmelser finns inte i lagen om kommunala indelningsdelegerade (1979: 412). De angivna bestämmelserna i lagen om kyrkliga indelningsdelegerade har ingen praktisk funktion och har därför inte förts över till den nya kyrkolagen.

Bestämmelsen i *15 §* är ny (jfr allmänna motiveringen avsnitt 11.2). I indelningsdelegerades arbetsutskott skall alltid ingå en präst som ledamot. Domkapitlet skall utse denna ledamot liksom en ersättare för denne. Ersättaren skall också vara präst. Det är naturligt att domkapitlet till ledamot i arbetsutskottet utser pastoratets kyrkoherde, om någon sådan finns. Avser indelningsändringen flera pastorat bör lämpligen någon av kyrkoherdarna i de berörda pastoraten utses.

Som en konsekvens av den nya bestämmelsen i 15 § har i *11 §* föreskrivits att den präst som domkapitlet utsett att vara ledamot i arbetsutskottet eller dennes ersättare där skall ha rätt att delta i indelningsdelegerades överläggningar men inte i besluten. Motsvarande ordning har enligt 9 § kyrkliga indelningslagen gällt för kyrkoherden i pastoratet eller för den kyrkoherde som domkapitlet utsett.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i förhållande till vad som nu gäller.

10 kap. Namn på kyrkliga enheter

Bestämmelserna i kapitlet är nya och saknar motsvarighet i kyrkoförfattningsutredningens lagförslag.

1 och 2 §§ innehåller bestämmelser om vid vilka indelningsärenden det kommer i fråga att fastställa namn och om vem som skall besluta i frågan.

I *3 §* anges att frågor om ändring av namn utan samband med indelningsändring prövas av Kammarkollegiet.

Bestämmelserna i 4 § motsvarar gällande principer vid bestämmande av namn på pastorat.

I *5 §* föreskrivs att den beslutande myndigheten i vissa fall skall inhämta yttrande i namnfrågan från den myndighet som regeringen bestämmer. De myndigheter som här närmast blir aktuella är Ortnamnsarkivet i Uppsala, Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund, Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg samt Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå. Vidare finns det till Statens lantmäteriverk knutna ortnamnsrådet, som har till uppgift att stödja lantmäteriverket i arbetet med att främja ett ändamålsenligt och vårdat ortnamnsskick.

Enligt *6 § första stycket* får stiftsstyrelsens beslut om namn i samband med indelningsändringar överklagas hos Kammarkollegiet.

Enligt *6 § andra stycket* får Kammarkollegiets beslut om ändring av namnet på en territoriell församling m.m. enligt 1 och 3 §§ överklagas hos regeringen. Kammarkollegiets beslut i ärenden som har överklagats dit får dock inte överklagas.

Beslut om namn skall enligt *6 § tredje stycket* bara kunna överklagas av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter.

I fråga om de närmare skälen till förslagen i detta kapitel hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 5).

FEMTE AVDELNINGEN

Den lokala organisationen

11 kap. Allmänt om församlingar samt kyrkliga samfälligheter på lokal nivå

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	1 kap. 3 §	4 kap. 2 §
2 §	1 kap. 4 §	4 kap. 3 §
3 §	1 kap. 5 §	4 kap. 4 §
4 §	1 kap. 6 § första och andra styckena	4 kap. 5 § första och andra styckena
5 §	1 kap. 6 § tredje och fjärde styckena	4 kap. 5 § tredje stycket
6 §	1 kap. 6 § femte stycket	4 kap. 5 § fjärde stycket
7 §	1 kap. 7 §	———
8 §	1 kap. 9 § första stycket	4 kap. 6 § första stycket
9 §	1 kap. 9 § andra stycket	4 kap. 6 § andra stycket
10 §	1 kap. 9 § tredje stycket	4 kap. 6 § tredje stycket
11 §	1 kap. 9 § fjärde stycket	4 kap. 6 § fjärde stycket
12 §	1 kap. 10 §	4 kap. 7 §
13 §	1 kap. 11 §	4 kap. 8 §
14 §	1 kap. 11 §	4 kap. 8 §
15 §	1 kap. 12 § första stycket	4 kap. 9 §
16 §	1 kap. 13 § andra stycket	4 kap. 10 § första stycket
17 §	1 kap. 13 § första stycket	4 kap. 10 § andra stycket
18 §	1 kap. 14 § första och tredje styckena	4 kap. 11 §
19 §	2 kap. 27 § (ändrad SFS 1990: 788), 3 kap. 5 §, 4 kap. 6 §, 5 kap. 3 § (ändrad SFS 1990: 788),	4 kap. 38 §, 4 kap. 46 §, 4 kap. 53 §, 4 kap. 56 §,

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
	7 kap. 21 § (ändrad SFS 1990: 788), 8 kap. 2 § (ändrad SFS 1990: 788)	4 kap. 77 §, 4 kap. 80 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1990: 788 prop. 1988/89: 72, KrU29, rskr. 307

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

12 kap. Förtroendevalda

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	——	——
2 § första och andra styckena tredje stycket	2 kap. 4 § första stycket (ändrad SFS 1991: 684) andra stycket (ändrad SFS 1991: 684)	4 kap. 14 § första stycket andra stycket
3 §	2 kap. 4 § första och andra styckena (ändrad SFS 1991: 684), 5 kap. 3 §	4 kap. 14 § första och andra styckena, 4 kap. 56 §
4 §	2 kap. 4 § tredje stycket (ändrad SFS 1991: 684), 5 kap. 3 §	4 kap. 14 § tredje stycket, 4 kap. 56 §
5 §	2 kap. 5 § första stycket, 3 kap. 3 §, 7 kap. 7 §, 11 kap. 1 § tredje stycket (ändrad SFS 1991: 684)	4 kap. 15 § första stycket, 4 kap. 44 §, 4 kap. 63 §
6 §	2 kap. 5 § andra stycket (ändrad SFS 1989: 985), 3 kap. 3 §, 7 kap. 7 §, 11 kap. 1 § tredje stycket (ändrad SFS 1991: 684)	4 kap. 15 § andra stycket, 4 kap. 44 §, 4 kap. 63 §, 4 kap. 91 § andra stycket
7 §	2 kap. 5 §, 4 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 7 kap. 7 §, 8 kap. 2 §	4 kap. 15 §, 4 kap. 50 §, 4 kap. 56 §, 4 kap. 63 §, 4 kap. 80 §

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
8 §	2 kap. 5 § tredje stycket,	4 kap. 15 § tredje stycket,
	3 kap. 3 §,	4 kap. 44 §,
	4 kap. 3 §,	4 kap. 50 §,
	5 kap. 3 §,	4 kap. 56 § första stycket,
	7 kap. 7 §,	4 kap. 63 §,
	8 kap. 2 §	4 kap. 80 § första stycket
9 §	2 kap. 5 § tredje stycket,	4 kap. 15 § tredje stycket,
	3 kap. 3 §,	4 kap. 44 §,
	4 kap. 3 §,	4 kap. 50 §,
	5 kap. 3 §,	4 kap. 56 § första stycket,
	7 kap. 7 §,	4 kap. 63 §,
	8 kap. 2 §	4 kap. 80 § första stycket
10 §	2 kap. 6 §,	4 kap. 16 §,
	3 kap. 4 §,	4 kap. 45 §,
	4 kap. 4 §,	4 kap. 51 §,
	5 kap. 3 §,	4 kap. 56 § första stycket,
	7 kap. 8 §,	4 kap. 64 §,
	8 kap. 2 §,	4 kap. 80 § första stycket,
	11 kap. 1 § femte stycket	4 kap. 91 § fjärde stycket
11 §	2 kap. 29 §,	4 kap. 40 §,
	3 kap. 6 §,	4 kap. 47 §,
	4 kap. 6 §,	4 kap. 53 §,
	5 kap. 3 §,	4 kap. 56 § första stycket,
	7 kap. 22 §,	4 kap. 78 §,
	8 kap. 2 §,	4 kap. 80 § första stycket,
	11 kap. 1 § sjätte stycket	4 kap. 91 § femte stycket
12 §	2 kap. 14 § första stycket,	4 kap. 25 § första stycket,
	4 kap. 6 §,	4 kap. 53 § första stycket,
	5 kap. 3 §	4 kap. 56 § första stycket
13 §	2 kap. 26 §,	4 kap. 37 §,
	3 kap. 5 §,	4 kap. 46 § första stycket,
	4 kap. 6 §,	4 kap. 53 § första stycket,
	5 kap. 3 §, första stycket,	4 kap. 56 §
	7 kap. 14 § andra stycket,	4 kap. 70 § andra stycket,
	8 kap. 2 §	4 kap. 80 § första stycket

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)

SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

SFS 1989: 985 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47

SFS 1991: 684 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" byts ut mot "ersättare".

I 2 kap. 4 § första stycket församlingslagen föreskrivs att varje röstberättigad har en röst. Bestämmelsen har inte förts över till kyrkolagen, eftersom denna grundläggande princip redan framgår av regeringsformens föreskrift om att rösträtten är lika (1 kap. 1 § RF och punkt 13 övergångsbestämmelserna till RF).

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

13 kap. Kyrkofullmäktige i församling

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	2 kap. 1 §	4 kap. 18 §
2 §	2 kap. 2 § första och tredje styckena	4 kap. 12 § första och tredje styckena
3 §	2 kap. 2 § andra och fjärde styckena	4 kap. 12 § andra och fjärde styckena
4 §	2 kap. 3 §	4 kap. 13 §
5 §	2 kap. 7 §	4 kap. 17 §
6 §	2 kap. 8 § första stycket	4 kap. 19 § första stycket
7 §	2 kap. 8 § andra stycket	4 kap. 19 § andra stycket
8 §	2 kap. 9 § första stycket	4 kap. 20 § första stycket
9 §	2 kap. 9 § andra stycket	4 kap. 20 § andra stycket
10 §	2 kap. 10 § första och andra styckena	4 kap. 21 § första och andra styckena
11 §	2 kap. 10 § tredje stycket	4 kap. 21 § tredje stycket
12 §	2 kap. 10 § fjärde stycket	4 kap. 21 § fjärde stycket
13 §	2 kap. 11 § första och tredje styckena	4 kap. 22 § första och tredje styckena
14 §	2 kap. 11 § fjärde stycket	4 kap. 22 § fjärde stycket
15 §	2 kap. 11 § andra stycket	4 kap. 22 § andra stycket
16 §	2 kap. 12 §	4 kap. 23 §
17 §	2 kap. 13 §	4 kap. 24 §
18 §	2 kap. 14 § andra och tredje styckena	4 kap. 25 § andra och tredje styckena
19 §	2 kap. 15 §	4 kap. 26 §

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
20 §	2 kap. 16 § första och andra styckena	4 kap. 27 § första och andra styckena
21 §	2 kap. 16 § tredje stycket	4 kap. 27 § tredje stycket
22 §	2 kap. 17 §	4 kap. 28 §
23 §	2 kap. 18 §	4 kap. 29 §
24 §	2 kap. 19 §	4 kap. 30 §
25 §	2 kap. 20 §	4 kap. 31 §
26 §	2 kap. 28 § första stycket	4 kap. 39 § första stycket
27 §	2 kap. 28 § andra stycket	4 kap. 39 § andra stycket
28 §	2 kap. 21 §	4 kap. 32 §
29 §	2 kap. 22 § första stycket	4 kap. 33 § första stycket
30 §	2 kap. 22 § andra stycket	4 kap. 33 § andra stycket
31 §	2 kap. 24 § första stycket	4 kap. 35 § första stycket
32 §	2 kap. 24 § andra och tredje styckena	4 kap. 35 § andra och tredje styckena
33 §	2 kap. 24 § fjärde stycket	4 kap. 35 § fjärde stycket
34 §	2 kap. 25 § första stycket	4 kap. 36 § första stycket
35 §	2 kap. 25 § första stycket	4 kap. 36 § första stycket
36 §	2 kap. 25 § första stycket	4 kap. 36 § första stycket
37 §	2 kap. 25 § andra stycket	4 kap. 36 § andra stycket
38 §	2 kap. 25 § tredje stycket	4 kap. 36 § tredje stycket
39 §	2 kap. 30 § första stycket	4 kap. 41 § första stycket
40 §	2 kap. 30 § andra stycket	4 kap. 41 § andra stycket

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	3 kap. 2 §	4 kap. 43 §
2 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
3 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
4 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
5 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
6 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
7 §	3 kap. 5 §	4 kap. 46 §
8 §	3 kap. 1 och 5 §§	4 kap. 42 och 46 §§

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

15 kap. Församlingsdelegerade

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	4 kap. 1 §	4 kap. 48 §
första stycket	första stycket	första stycket
andra stycket	fjärde stycket	fjärde stycket
2 §	4 kap. 1 § andra stycket	4 kap. 48 § andra stycket
3 §	4 kap. 1 § tredje stycket	4 kap. 48 § tredje stycket
4 §	4 kap. 1 § femte stycket	4 kap. 48 § femte stycket
5 §	4 kap. 2 §	4 kap. 49 §
6 §	4 kap. 5 § första och tredje styckena	4 kap. 52 § första och tredje styckena
7 §	4 kap. 5 § andra stycket	4 kap. 52 § andra stycket
8 §	4 kap. 5 § fjärde stycket	4 kap. 52 § fjärde stycket
9 §	4 kap. 6 §	4 kap. 53 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

16 kap. Kyrkofullmäktige i kyrkliga samfälligheter

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	5 kap. 1 §	4 kap. 54 §
2 §	5 kap. 2 § första stycket	4 kap. 55 § första stycket
3 §	5 kap. 2 § andra stycket	4 kap. 55 § andra stycket
4 §	5 kap. 3 §	4 kap. 56 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

I *1 § första stycket* har tagits in en bestämmelse om att stiftsstyrelsen skall fastställa antalet ledamöter i kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet före utgången av mars månad valåret. Någon bestämmelse när valet senast skall ske finns inte i församlingslagen. Däremot finns föreskrifter i 2 kap. 2 §, 6 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 5 § tredje stycket församlingslagen om att beslut att fastställa antalet kyrkofullmäktige i en församling, ledamöter i stiftsfullmäktige respektive ledamöter i ett direktvalt kyrkoråd skall fattas före utgången av mars månad valåret (jfr 13 kap. 2 §, 24 kap. 1 § och 17 kap. 8 § förslaget till ny kyrkolag).

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

17 kap. Kyrkorådet och övriga nämnder i församlingar

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	7 kap. 1 §	4 kap. 57 §
2 §	7 kap. 2 § första stycket	4 kap. 58 § första stycket
3 §	7 kap. 2 § andra och femte styckena	4 kap. 58 § andra stycket

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
4 §	7 kap. 2 § tredje och fjärde styckena	4 kap. 58 § tredje och fjärde styckena
5 §	7 kap. 3 §	4 kap. 59 §
6 §	7 kap. 4 §	4 kap. 60 §
7 §	7 kap. 5 § första och andra styckena	4 kap. 61 § första och sjätte styckena
8 §	7 kap. 5 § tredje, femte och sjätte styckena	4 kap. 61 § andra, fjärde och femte styckena
9 §	7 kap. 5 § fjärde stycket	4 kap. 61 § tredje stycket
10 §	7 kap. 6 §	4 kap. 62 §
11 §	7 kap. 9 § första stycket	4 kap. 65 § första stycket
12 §	7 kap. 9 § andra stycket	4 kap. 65 § andra stycket
13 §	7 kap. 9 § tredje stycket	4 kap. 65 § tredje stycket
14 §	7 kap. 10 § första stycket	4 kap. 66 § första stycket
15 §	7 kap. 10 § andra och tredje styckena	4 kap. 66 § andra och tredje styckena
16 §	7 kap. 11 § första stycket	4 kap. 67 § första stycket
17 §	7 kap. 11 § andra stycket	4 kap. 67 § andra stycket
18 §	7 kap. 11 § tredje stycket	4 kap. 67 § tredje stycket
19 §	7 kap. 12 §	4 kap. 68 §
20 §	7 kap. 13 § första stycket	4 kap. 69 § första stycket
21 §	7 kap. 13 § andra stycket	4 kap. 69 § andra stycket
22 §	7 kap. 14 § andra stycket	4 kap. 70 § andra stycket
23 §	7 kap. 15 §	4 kap. 71 § första och tredje styckena
24 §	7 kap. 16 § första och andra styckena	4 kap. 72 § första och andra styckena
25 §	7 kap. 16 § tredje stycket	4 kap. 72 § tredje stycket
26 §	7 kap. 17 § första stycket	4 kap. 73 § första stycket
27 §	7 kap. 17 § andra och fjärde styckena	4 kap. 73 § andra och femte styckena

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
28 §	7 kap. 17 § tredje stycket	4 kap. 73 § tredje och fjärde styckena
29 §	7 kap. 18 §	4 kap. 74 §
30 §	7 kap. 19 §	4 kap. 75 §
31 §	7 kap. 20 § första och andra styckena	4 kap. 76 § första stycket
32 §	7 kap. 20 § tredje stycket	4 kap. 76 § andra stycket
33 §	7 kap. 5 § sjunde stycket	——

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 188 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

I *14 § andra stycket* har tagits in en ny bestämmelse om vem som skall utöva ordförandeskapet i direktvalda kyrkoråd och gemensamma kyrkoråd till dess ordförandevalen har förrättats. Bestämmelsen överensstämmer i sak med den ordning som gäller för ordförandeskapet i kyrkofullmäktige enligt 13 kap. 6 § andra stycket.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

18 kap. Kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	8 kap. 1 §	4 kap. 79 §
2 §	8 kap. 2 §	4 kap. 80 §
3 §	8 kap. 2 §	4 kap. 80 §
4 §	8 kap. 2 §	4 kap. 80 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär ingen ändring i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	10 kap. 1 §	4 kap. 81 §
2 §	10 kap. 2 §	4 kap. 82 §
3 §	10 kap. 3 § första stycket	4 kap. 83 § första stycket
4 §	10 kap. 3 § andra stycket	4 kap. 83 § andra stycket
5 §	10 kap. 4 § första stycket	4 kap. 84 § första stycket
6 §	10 kap. 4 § andra stycket	4 kap. 84 § andra stycket
7 §	10 kap. 4 § tredje stycket	4 kap. 84 § tredje stycket
8 §	10 kap. 4 § fjärde stycket	4 kap. 86 § fjärde stycket
9 §	10 kap. 5 §	4 kap. 85 §
10 §	10 kap. 6 §	4 kap. 86 §
11 §	10 kap. 7 §	4 kap. 87 §
12 §	10 kap. 7 §	4 kap. 87 §
13 §	10 kap. 8 § första och andra styckena	4 kap. 88 § första och andra styckena
14 §	10 kap. 8 § tredje och fjärde styckena	4 kap. 88 § tredje och fjärde styckena
15 §	10 kap. 9 §	4 kap. 89 §
16 §	10 kap. 10 §	4 kap. 90 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

20 kap. Revision

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	11 kap. 1 § första stycket	4 kap. 91 § första stycket
2 §	11 kap. 1 § andra stycket	4 kap. 91 § första och tredje styckena

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
3 §	11 kap. 1 § fjärde stycket	4 kap. 91 § fjärde stycket
4 §	11 kap. 2 §	4 kap. 92 §
5 §	11 kap. 3 § första och tredje styckena	4 kap. 93 § första och tredje styckena
6 §	11 kap. 3 § andra och tredje styckena	4 kap. 93 § andra och tredje styckena
7 §	11 kap. 4 §	4 kap. 94 §
8 §	11 kap. 5 §	4 kap. 95 §
9 §	11 kap. 6 §	4 kap. 96 §
10 §	11 kap. 6 §	4 kap. 96 §
11 §	11 kap. 7 §	4 kap. 97 §
12 §	11 kap. 8 §	4 kap. 98 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

I *9 §* slås fast att kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall inhämta förklaringar över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen. Detta innebär i praktiken ingen ändring i förhållande till vad som gäller i dag.

I 9 § sägs vidare att fullmäktige eller stämman beslutar om ansvarsfrihet skall beviljas eller vägras. Kopplingen till en efterföljande skadeståndstalan har tagits bort.

Fullmäktige eller stämman är enligt nuvarande bestämmelser oförhindrade att avstå från att väcka en sådan talan, trots att de har vägrat ansvarsfrihet. Avstår fullmäktige eller stämman från att väcka talan eller försummar de att göra det inom den föreskrivna tiden anses ansvarsfrihet ändå beviljad. Detta framgår direkt av församlingslagen. Bestämmelsen i 9 § innebär i princip samma sak. Ett beslut om vägrad ansvarsfrihet som inte efterföljs av en skadeståndstalan kommer som tidigare ha karaktär av "prickning".

I *10 §* har tagits in en bestämmelse om preskriptionstiden för skadeståndstalan. Tiden börjar löpa när fullmäktige eller stämman beslutat att vägra ansvarsfrihet. Detta är en ändring i sak i förhållande till den nuvarande bestämmelsen. Ändringen av sättet att beräkna när preskriptionstiden skall börja löpa motiveras av att fullmäktige eller stämman kan besluta om bordläggning av ansvarsprövningen vid det sammanträde då revisionsberättelsen läggs fram.

Förslagen i 9 och 10 §§ motsvarar de föreskrifter som fr.o.m. den 1

januari 1992 gäller för de borgerliga kommunerna enligt 9 kap. 16 och 17 §§ kommunallagen (jfr prop. 1990/91: 117 s. 222 f.).

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppen "suppleant" och "revisorssuppleant" bytts ut mot "ersättare" och "revisorsersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

21 kap. Församlingsskatt

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	12 kap. 1 § (ändras SFS 1991: 684)	4 kap. 99 §
2 §	12 kap. 2 och 5 §§	4 kap. 101 och 104 §§
3 §	12 kap. 3 §	4 kap. 100 och 102 §§

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1991: 684 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr 320

Särskilda kommentarer

Nuvarande bestämmelser om redovisning över skatt i 12 kap. 4 § församlingslagen och de särskilda föreskrifterna för Stockholms territoriella församlingar i 12 kap. 6 § samma lag har tagits in i 3 § resp. 3 b § lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. (se avsnitt 15.7)

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär i övrigt inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

22 kap. Kommunalbesvär

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	13 kap. 1 §	4 kap. 106 §
2 §	13 kap. 2 §	4 kap. 107 §
3 §	13 kap. 3 § (ändrad SFS 1991: 684)	4 kap. 108 §
4 §	13 kap. 4 §	4 kap. 109 §
5 §	13 kap. 5 §	4 kap. 110 §
6 §	13 kap. 6 §	4 kap. 111 §
7 §	13 kap. 7 §	4 kap. 112 §

Församlingslagen (1988:180)
SFS 1988:180 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988:684 prop. 1990/91:153, SkU8, rskr. 320

Särskilda kommentarer

I 22 kap. ges bestämmelser om bl.a. vem som har rätt att överklaga ett beslut av en församling eller en kyrklig samfällighet.

När det gäller beslut i en kyrklig samfällighet skall bestämmelserna om överklagande av beslut av församling tillämpas. Härav följer bl.a. att den som är folkbokförd inom samfälligheten har rätt att överklaga ett beslut av samfällighetens kyrkoråd.

En samfällighets kyrkoråd får delegera sin rätt att besluta till kyrkorådet i en församling i samfälligheten. Det kan t.ex. gälla beslut om tjänstetillsättning. Frågan om vem som har rätt att överklaga ett beslut av en församlings kyrkoråd i ett sådant fall har behandlats vid 1989-års kyrkomöte (KL 1989:4, kskr. 2). Den omständigheten att beslutsrätten har delegerats inverkar inte på omfattningen av den krets som får överklaga. Rätten att överklaga ett beslut som en församlings kyrkoråd fattar i samfällighetens kyrkoråds ställe har således också den som är folkbokförd i en annan församling i samfälligheten.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna inga ändringar i förhållande till vad som nu gäller.

SJÄTTE AVDELNINGEN

Den regionala organisationen

23 kap. Allmänt om stiftssamfälligheter

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	1 kap. 8 § första stycket	5 kap. 1 §
2 § första och andra styckena	1 kap. 8 § första och tredje stycket (ändrad SFS 1990:300)	5 kap. 2 § första och tredje styckena
tredje stycket	----	----
3 §	1 kap. 8 § andra stycket (ändrad SFS 1990:300)	5 kap. 2 § andra stycket
4 §	1 kap. 12 § andra stycket	5 kap. 3 §
5 §	1 kap. 14 § andra och tredje styckena	5 kap. 4 § första stycket
6 §	1 kap. 14 § tredje stycket	5 kap. 4 § andra stycket
7 §	6 kap. 23 § (ändrad SFS 1990:788)	5 kap. 10 §
8 §	10 kap. 10 §, 11 kap. 8 §,	5 kap. 5 §, 13 kap. 7 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988:180)
SFS 1988:180 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181
SFS 1990:300 prop. 1989/90:101, KU35, rskr. 278
SFS 1990:788 prop. 1989/90:72, KrU29, rskr. 307

Särskilda kommentarer

Bestämmelsen i *2 § 2* är ny och innebär att stiftssamfälligheterna får kompetens att främja församlingsarbete inte bara på teckenspråk, finska och samiska utan även på andra språk. I fråga om de närmare skälen för förslaget i denna del hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 9).

I *3 § tredje stycket* har i förtydligande syfte förts in regler om förfarandet när det föreligger ett sådant yrkande om uppskov som avses i paragrafens andra stycke och det dessutom föreligger ett yrkande om att förslaget skall förkastas. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall, om det samtidigt föreligger ett yrkande om att ett förslag om utvidgad verksamhet för stiftssamfälligheten skall vila och ett yrkande om att förslaget skall förkastas, det sistnämnda yrkandet prövas först. Om stiftsfullmäktige därvid, enligt reglerna om enkel majoritet, beslutar att förkasta förslaget, krävs ingen ytterligare åtgärd. I motsatt fall skall undersökas om två tredjedelar av de röstande vill bifalla förslaget. Om detta är fallet, är förslaget antaget.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppen "suppleant" och "revisorssuppleant" bytts ut mot "ersättare" och "revisorsersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

24 kap. Stiftsfullmäktige

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	6 kap. 1 § första stycket	5 kap. 6 § första stycket
2 §	6 kap. 1 § andra stycket	5 kap. 6 § andra stycket
3 §	6 kap. 2 §	5 kap. 7 §
4 §	6 kap. 12 § första och andra styckena (ändrad SFS 1989:985 och 1991:684)	5 kap. 8 § första och andra styckena
5 §	----	5 kap. 9 §
6 §	6 kap. 12 § (ändrad SFS 1989:985), 23 § (ändrad SFS 1990:788)	5 kap. 8 § tredje stycket och 10 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988:180)
SFS 1988:180 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181

SFS 1989: 985 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1990: 788 prop. 1989/90: 72, KrU29, rskr. 307
SFS 1991: 684 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

25 kap. Stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftssamfälligheten

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	9 kap. 1 § första stycket	5 kap. 11 § första stycket
2 § första och andra styckena	9 kap. 1 § andra stycket	5 kap. 11 § andra stycket
tredje stycket	tredje stycket	tredje stycket
3 §	9 kap. 2 §	5 kap. 12 §
4 §	9 kap. 3 §	5 kap. 13 §
5 §	9 kap. 4 § första och andra styckena	5 kap. 14 § första och andra styckena
6 §	9 kap. 5 §	5 kap. 15 §
7 §	9 kap. 6 § (ändrad SFS 1989: 985)	5 kap. 16 §
8 §	9 kap. 4 § tredje stycket och 7 § (ändrad SFS 1989: 985, 1990: 788)	5 kap. 14 § tredje stycket och 17 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1989: 985 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1990: 788 prop. 1989/90: 72, KrU29, rskr. 307
SFS 1991: 684 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om förvaltning av kyrklig jord	Utredningens lagförslag
1 §	4 §	5 kap. 18 § första stycket
2 §	5 § första och andra styckena	5 kap. 19 § första och andra styckena
3 §	5 § tredje stycket (SFS 1988: 1553)	----
4 §	6 § (ändrad SFS 1988: 1553)	5 kap. 20 §
5 §	6 § (ändrad SFS 1988: 1553)	5 kap. 20 §

Förarbeten

1. Församlingslagen (1988: 180)
   SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
2. Lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord
   SFS 1988: 183 prop. 1987/88 31, KU 30, rskr. 181
   SFS 1988: 1553 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

27 kap. Domkapitel m.m.

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i domkapitelslagen	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	1 §	5 kap. 22 §
(*)	2 §	2 § första, tredje och fjärde styckena (ändrad SFS 1991: 1777)	5 kap. 23 § första – fjärde styckena
(*)	3 §	2 § femte stycket	5 kap. 23 § femte stycket
(*)	4 §	2 § andra stycket (ändrad SFS 1989: 984 och 1991: 1777)	----
	5 §	----	----
(*)	6 §	3 § första stycket	5 kap. 25 § första stycket
	7 §	3 § andra stycket	5 kap. 25 § andra stycket
(*)	8 §	4 § första stycket andra stycket	5 kap. 26 § ----
(*)	9 §	5 § (ändrad SFS 1991: 1777)	5 kap. 24 §
(*)	10 §	----	5 kap. 27 §
	11 §	20 §	5 kap. 28 §

Domkapitelslagen (1988: 181)
SFS 1988: 181 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1989: 984 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1991: 1777 prop. 1991/92: 39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

I *4 §* föreskrivs att ärkebiskopen i domkapitlet i Uppsala i sitt ställe får sätta den biträdande biskopen i stiftet, vilket därmed innefattar uppdraget att vara ordförande i domkapitlet. Den biträdande biskopens uppdrag som ledamot och ordförande i domkapitlet kan därvid enligt ärkebiskopens bestämmande begränsas till att avse visst ärende, visst sammanträde eller viss tid. Vid de tillfällen ärkebiskopen är närvarande vid sammanträden med domkapitlet är han självfallet ledamot och ordförande. Det är regeringen som i en förordning föreskriver om närvaro- och yttranderätt för biträdande biskopen vid de tillfällen när ärkebiskopen är närvarande vid domkapitlets sammanträden eller när domkapitlet enligt 2 § andra stycket har som ledamot adjungerat en präst i biskopens ställe (jfr prop. 1989/90: 11 och KU17).

Bestämmelsen i *5 §*, som är ny, gäller sammansättningen av domkapitlet i de stift som har medeltida domkyrkor. När domkapitlet i dessa stift handlägger ärenden som rör domkyrkan skall det utökas med en lekmannaledamot som skall utses av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd.

Bestämmelsen i *7 § andra stycket* är ny och ansluter till den av riksdagen godkända överenskommelsen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om en gemensam nordisk arbetsmarknad för personer som har en högre, behörighetsgivande utbildning på minst tre år (se prop. 1990/91: 116, JuU37, rskr. 261).

Den nuvarande bestämmelsen i 21 § domkapitelslagen om Hovkonsistoriets sammansättning har inte förts över till den nya kyrkolagen. Bestämmelsen kräver inte lagform, utan kan lämpligen ges i en förordning.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

28 kap. Biskopar

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i kyrkolagen (KL) och domkapitelslagen (DL)	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	24 kap. 5, 6, 18 och 21§§ KL	5 kap. 30 § första stycket
(*)	2 §	——	——
(*)	3 §	24 kap. 5, 6, 8, 10 och 19 §§ KL	——
(*)	4 §	19 § DL	5 kap. 31 §
	5 §	——	——

1. 1686 års kyrkolag
2. Domkapitelslagen (1988:181)
   SFS 1988:181 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181

Särskilda kommentarer

En biskop fullgör självständigt vissa myndighetsfunktioner. Bestämmelser om detta finns i dag bl.a. i 1686 års kyrkolag.

I *1 §* anges de ämbetsuppgifter, som ankommer på biskopen i dennes egenskap av stiftschef. Vad som i övrigt ankommer på biskopen i egenskap av innehavare av det kyrkliga ämbetet tillhör kyrkomötets normgivningsområde.

Bland stiftsbiskopens uppgifter ingår att utse kontraktsprostar. Detta skall ske efter hörande av kontraktets präster. Kontraktsprosten är normalt en av kyrkoherdarna, men kan också vara någon annan präst i kontraktet.

Kontraktsprostens främsta uppgifter är att i kontraktet biträda biskopen, särskilt vid tillsynen över innehavarna av det kyrkliga ämbetet (se 2 kap. 5 §) och vid invignings- och mottagningshandlingar.

Bestämmelsen i *2 §* är ny. Med stöd av den får ärkebiskopen delegera sina arbetsuppgifter som stiftschef till den biträdande biskopen i Uppsala stift.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i *4 § första stycket* får domkapitlet vid förhinder för biskopen överta några av biskopens uppgifter. Det innebär ingen ändring i sak jämfört med vad som gäller i dag.

I *4 § andra stycket* anges i förtydligande syfte att vad som sägs i första stycket inte gäller i Uppsala stift, om ärkebiskopen har uppdragit åt den biträdande biskopen att sköta uppgifterna och denne inte har förhinder.

Bestämmelsen i nuvarande 19 § 3 domkapitelslagen att domkapitlet vid förhinder för biskopen eller när biskopstjänsten är ledig får anlita någon annan biskop för bl.a. prästvigning hör numera till kyrkomötets normgivningsområde och har därför inte tagits in i den nya lagen (jfr kyrkliga kungörelsen /SKFS 1988:3/ om platsen för prästvigning, m.m.).

Bestämmelsen i *5 §* är ny. Redan i dag gäller emellertid att stiftssamfälligheten svarar för att biskopen får behövlig sekreterarhjälp. Detta framgår av 17 § 2 kyrkofondslagen. Med stöd av sistnämnda bestämmelse får kyrkofonden bevilja stiftssamfälligheter stiftsbidrag för betalning av bl.a. lönekostnader för sekreterare åt biskopen. Enligt paragrafens *andra stycke* skall stiftssamfälligheten i Uppsala stift bara svara för att den biträdande biskopen får sekreterarhjälp. Förvaltningskostnader för ärkebiskopsämbetet betalas med medel ur kyrkofonden enligt regeringens bestämmande med stöd av 8 § 7 kyrkofondslagen (jfr 42 kap. 11 § 3 i förslaget till ny kyrkolag).

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Svenska kyrkans centrala organisation

29 kap. Kyrkomötet

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om svenska kyrkan (LSK) och lagen om kyrkomötet (LMK)	Utredningens lagförslag
(**)	1 §	3 § LSK	----
(**)	2 §	5 § andra stycket LSK (ändrad SFS 1991: 319)	----
(**)	3 §		
första stycket		4 § första stycket LSK	21 kap. 1 §
andra stycket		----	----
(**)	4 §	4 § andra stycket LSK	----
(**)	5 §	8 § första stycket LSK (ändrad SFS 1985: 360)	----
(**)	6 §	8 § andra stycket LSK (ändrad SFS 1985: 360)	----
(**)	7 §	9 § första stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868)	----
(**)	8 §		----
första stycket		9 § första stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868)	
andra stycket		----	
(**)	9 §	----	----
första och andra styckena		9 § tredje stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868 och 1990: 229)	
tredje stycket		----	
(**)	10 §	6 § första stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868 och 1991: 319)	----
(**)	11 §	6 § andra stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868 och 1991: 319)	----
(**)	12 §	7 § första stycket LSK (ändrad SFS 1983: 339, 1985: 868 och 1988: 1429)	----
(**)	13 §	7 § andra stycket LSK (ändrad SFS 1983: 339, 1985: 868 och 1988: 1429)	----
(*)	14 §	26 § första stycket LKM (ändrad SFS 1985: 360 och 1990: 229)	6 kap. 2 § första stycket
(*)	15 §	26 § andra stycket LKM (ändrad SFS 1985: 360 och 1990: 299)	6 kap. 2 § andra stycket
(*)	16 §	27 § LKM	6 kap. 3 §
(*)	17 §	28 § LKM	6 kap. 4 §
(*)	18 §	29 § LKM	6 kap. 5 §
(*)	19 §	30 § LKM	6 kap. 6 §
(*)	20 §	31 § första – tredje styckena LKM	6 kap. 7 § första – tredje styckena
(*)	21 §	31 § fjärde stycket LKM	6 kap. 7 § fjärde stycket
(*)	22 §	32 § LKM	6 kap. 8 §

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om svenska kyrkan (LSK) och lagen om kyrkomötet (LMK)	Utredningens lagförslag
(*)	23 §	33 § LKM	6 kap. 9 §
(*)	24 §	34 § LKM (ändrad SFS 1985: 360)	6 kap. 10 §
(*)	25 §	35 § LKM	6 kap. 11 §
(*)	26 §	36 § första stycket LKM	6 kap. 12 § första stycket
(*)	27 §	36 § andra stycket LKM	6 kap. 12 § andra stycket
(*)	28 §	37 § LKM	6 kap. 13 §
(*)	29 §	38 § LKM (ändrad SFS 1985: 892)	6 kap. 14 §
(*)	30 §	39 § första stycket LKM (ändrad SFS 1985: 892)	6 kap. 15 § första stycket
(*)	31 §	39 § tredje stycket LKM (ändrad SFS 1985: 892)	6 kap. 15 § tredje stycket
(*)	32 §	40 § första stycket LKM (ändrad SFS 1987: 1130)	6 kap. 16 § första stycket
(*)	33 §	40 § andra stycket LKM (ändrad SFS 1987: 1130)	6 kap. 16 § andra stycket

Förarbeten

1. Lagen (1982: 942) om svenska kyrkan
   SFS 1982: 942 prop. 1981/82: 192, KU 1982/83: 2, rskr. 2 och skr. 1982: 7, 1 SäU1, kskr. 28
   SFS 1983: 339 prop. 1982/83: 148, KU 33, rskr. 303
   SFS 1985: 868 prop. 1984/85: 165, KU 32, rskr. 293, KU 1985/86: 1, rskr. 1
   SFS 1988: 1429 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181, 1988/89: KU2, rskr. 11
   SFS 1990: 298 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278
   SFS 1991: 319 prop. 1990/91: 128, KU35, rskr. 238
2. Lagen (1982: 943) om kyrkomötet
   SFS 1982: 943 prop. 1981/82: 192, KU 1982/83: 2, rskr. 2 och skr. 1982: 7, 1 SäU1, kskr. 28
   SFS 1985: 360 prop. 1984/85: 169, KU 32, rskr. 293
   SFS 1985: 892 prop. 1984/85: 165, KU 1985/86: 4, rskr. 9
   SFS 1987: 1130 prop. 1987/88: 5, KU 13, rskr. 22
   SFS 1988: 186 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
   SFS 1990: 299 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278

Särskilda kommentarer

I *8 §* finns bestämmelser om ersättare i Svenska kyrkans centralstyrelse. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 11.3) föreslås att för

ärkebiskopen som ledamot i centralstyrelsen skall utses en biskop som ersättare. Kyrkomötets val av ärkebiskopens ersättare i centralstyrelsen skall ske särskilt.

Av 31 § följer att om valet av övriga ersättarna i centralstyrelsen inte sker proportionellt, skall kyrkomötet också bestämma i vilken ordning de skall tjänstgöra.

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär i övrigt inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

30 kap. Svenska kyrkans centralstyrelse

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om svenska kyrkan (LSK) och lagen om kyrkomötet (LMK)	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	9 § andra stycket LSK (ändrad SFS 1985: 868 och 1990: 298)	----
(*)	2 §	41 § LKM	6 kap. 17 §
(*)	3 §	42 § LKM	6 kap. 18 §
(*)	4 §	43 § första stycket LKM (ändrad SFS 1985: 892 och 1987: 1130)	6 kap. 19 § första stycket
(*)	5 §	43 § andra stycket LKM (ändrad SFS 1985: 892 och 1987: 1130)	6 kap. 19 § andra stycket
(*)	6 §	44 § LKM (SFS 1985: 892)	6 kap 20 §
(*)	7 §	45 § LKM (SFS 1985: 892 ändrad 1987: 1130)	6 kap. 21 §

Förarbeten

1. Lagen (1982: 942) om svenska kyrkan
   SFS 1982: 942 prop. 1981/82: 192, KU 1982/83: 2, rskr. 2 och skr. 1987: 2, 1 SäU1, kskr. 28
   SFS 1985: 868 prop. 1984/85: 165, KU 32, rskr. 293, KU 1985/86: 1, rskr. 1
   SFS 1990: 298 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278
2. Lagen (1982: 943) om kyrkomötet
   SFS 1982: 943 prop. 1981/82: 192, KU 1982/83: 2, rskr. 2 och skr. 1982: 7, 1 SäU1, kskr. 28
   SFS 1985: 892 prop. 1984/85: 165, KU 1985/86: 4, rskr. 9
   SFS 1987: 1130 prop. 1987/88: 5, KU 13, rskr. 22
   SFS 1990: 299 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om kyrkomötet	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	46 § (SFS 1985: 892)	6 kap. 22 §
(*)	2 §	47 § första och andra styckena (SFS 1985: 892, ändrad 1988: 186, 1988: 1551 och 1990: 299)	6 kap. 23 §
(*)	3 §	47 § tredje stycket (SFS 1985: 892, ändrad 1988: 186, 1988: 1551 och 1990: 229)	----
(*)	4 §	46 § andra stycket (SFS 1985: 892)	6 kap. 22 § andra stycket
(*)	5 §	48 § första stycket (SFS 1985: 892, ändrad 1987: 1130, 1988: 186, och 1990: 229)	6 kap. 24 § första stycket
(*)	6 §	48 § andra stycket (SFS 1985: 892, ändrad 1987: 1130, 1988: 186, och 1990: 229)	6 kap. 24 § andra stycket
(*)	7 §	49 § (SFS 1985: 892)	6 kap. 25 §

Förarbeten

Lagen (1982: 943) om kyrkomötet
SFS 1985: 892 prop. 1984/85: 165, KU 1985/86: 4, rskr. 9
SFS 1987: 1130 prop. 1987/88: 5, KU 13, rskr. 22
SFS 1988: 186 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988: 1551 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50
SFS 1990: 299 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278

Särskilda kommentarer

Frågan om sammansättningen av Kyrkomötets besvärsnämnd tas upp särskilt i den allmänna motiveringen (avsnitt 11.4).

De föreslagna bestämmelserna innebär emellertid inga ändringar i sak i förhållande till den ordning som nu gäller.

ÅTTONDE AVDELNINGEN

Biskops- och prästtjänster

32 kap. Allmänt om biskops- och prästtjänster

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i prästanställningslagen	Utredningens lagförslag
	1 §	1 § första stycket (ändrad SFS 1988: 1554, 1989: 982)	7 kap. 11 § första stycket
(*)	2 §	13 § första stycket (ändrad SFS 1989: 982)	7 kap. 4 § första stycket
(*)	3 §	3 § (ändrad SFS 1991: 1779)	7 kap. 1 §

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i prästanställningslagen	Utredningens lagförslag
(*)	4 §	13 § andra stycket	7 kap. 4 § andra och tredje styckena
(*)	5 §	24 § (ändrad SFS 1989: 982 och 1991: 1779)	8 kap. 22 §
	6 §	25 § (ändrad SFS 1991: 1779)	8 kap. 23 §
(*)	7 §	17 § (ändrad SFS 1991: 320)	8 kap. 14 §
	8 §	18 §	8 kap. 15 §
	9 §	19 § (ändrad SFS 1989: 982)	8 kap. 17 §
(*)	10 §	4 § andra stycket, 5 § andra stycket och 15 § tredje stycket	8 kap. 19 § tredje stycket
	11 §	1 § tredje stycket (ändrad SFS 1988: 1554, 1989: 982)	----
	12 §	45 §	7 kap. 9 §
	13 §	46 §	7 kap. 8 § första stycket
	14 §	47 §	----
	15 §	58 § (ändrad SFS 1991: 1779)	8 kap. 28 §
	16 §	57 § andra stycket	8 kap. 26 § första stycket

Förarbeten

Prästanställningslagen (1988: 184)
SFS 1988: 184 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988: 1554 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50
SFS 1989: 982 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1991: 320 prop. 1990/91: 122, KU35, rskr. 238
SFS 1991: 1779 prop. 1991/92: 39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 8) skall bestämmelserna om prästtjänster också omfatta tjänsterna i andra icke-territoriella pastorat än hovförsamlingen.

I prästanställningslagen används begreppet prästtjänster bl. a. i betydelsen biskops- och prästtjänster. I förslaget till ny kyrkolag (se 2 kap. 4 § och 32-35 kap.) används i stället begreppen biskopstjänster och prästtjänster. Begreppet biskopstjänster omfattar då liksom tidigare tjänsterna som ärkebiskop, biskop och biträdande biskop.

Bestämmelsen i *2 § andra stycket* innebär att den som av regeringen utnämnts till ärkebiskop också är biskop i Uppsala stift.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i prästanställningslagen	Utredningens lagförslag
(*) 1 §	14 § första stycket (ändrad SFS 1989: 982)	8 kap. 9 §
(*) 2 §	21 §	8 kap. 19 §
första stycket	första stycket	första stycket
andra stycket	fjärde stycket (ändrad SFS 1989: 982)	fjärde stycket
(*) 3 §	21 § tredje stycket	----
(*) 4 §	21 §	8 kap. 19 §
första och andra styckena	andra stycket	andra stycket
tredje stycket	fjärde stycket (ändrad SFS 1989: 982)	fjärde stycket
5 §	7 § första stycket	8 kap. 2 § första stycket
6 §	7 § andra stycket (ändrad SFS 1991: 1779)	8 kap. 3 § första stycket
7 §	7 § andra och tredje styckena (ändrad SFS 1991: 1779)	8 kap. 3 § första och andra styckena
8 §	7 § fjärde stycket	8 kap. 3 § tredje stycket
(*) 9 §	4 §	8 kap. 1 §
(*) 10 §	5 § första stycket	8 kap. 2 § första stycket
(*) 11 §	8 § första stycket	8 kap. 4 §
(*) 12 §	9 §	8 kap. 7 §
(*) 13 §	----	----
(*) 14 §	12 §	8 kap. 8 §
(*) 15 §	5 § andra stycket	----
16 §	6 §	8 kap. 6 §
17 §	5 § tredje stycket och 8 § andra stycket	----
18 §	10 §	----
första och andra styckena		
tredje stycket	11 §	----
(*) 19 §	15 § första och tredje styckena	8 kap. 10 §
(*) 20 §	15 § andra stycket	8 kap. 11 §
(*) 21 §		
första stycket	16 § första stycket	8 kap. 12 och 13 §§
andra stycket	16 § andra stycket	----
(*) 22 §	16 §	----
första stycket	tredje stycket	
andra stycket	fjärde stycket (SFS 1990: 301)	
23 §	16 a § (SFS 1990: 301)	----
(*) 24 §	20 §	8 kap. 18 §
25 §	22 § (ändrad SFS 1989: 982)	8 kap. 20 §

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i prästanställningslagen	Utredningens lagförslag
(*)	26 §	23 §	8 kap. 21 §
	27 §	50 §	8 kap. 29 §
(*)	28 §	51 §	-----
(*)	29 §	54 §	-----
(*)	30 §	56 §	8 kap. 25 §
(*)	31 §	57 § andra och tredje styckena	8 kap. 26 och 27 §§

Förarbeten

Prästanställningslagen (1988: 184)
SFS 1988: 184 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1989: 982 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1990: 301 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278
SFS 1991: 1779 prop. 1991/92: 39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

Bestämmelsen i *13 §* är ny (jfr allmänna motiveringen avsnitt 11.5). Prästtjänster i ett nybildat pastorat får tillsättas av indelningsdelegerades arbetsutskott. Därvid skall samma regler tillämpas för arbetsutskottet som annars gäller för kyrkorådet eller tillsättningsnämnden i motsvarande tillsättningsärenden.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak.

34 kap. Anställning som präst m.m.

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst (FAP), lagen om offentlig anställning (LOA), prästanställningslagen (PAL) och prästanställningsförordningen (PAF)	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	35 §	9 kap. 1 §
första stycket		första stycket PAF (ändrad SFS 1990: 905)	första stycket
andra stycket		andra stycket PAF	andra stycket
(*)	2 §	35 § tredje stycket PAF	9 kap. 2 §
(*)	3 §	48 § första stycket PAL	-----
(*)	4 §	48 § PAL	15 kap. 5 §
första och andra styckena		andra stycket	första stycket
tredje stycket		andra stycket	andra stycket

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst (FAP), lagen om offentlig anställning (LOA), prästanställningslagen (PAL) och prästanställningsförordningen (PAF)	Utredningens lagförslag
	5 §	48 § tredje stycket PAL	15 kap. 5 § tredje stycket
	6 §	48 § fjärde stycket PAL	15 kap. 5 § tredje stycket
(*)	7 §	49 § första stycket PAL	----
	8 §	49 § andra och tredje styckena PAL	----
(*)	9 §	2 § första stycket FAP och 6 kap. 1 § LOA	9 kap. 4 §
(*)	10 §	2 § första stycket FAP och 6 kap. 2 § LOA	9 kap. 5 §
(*)	11 §	3 kap. 1 § LOA	9 kap. 6 §
(*)	12 §	3 kap. 2 § LOA	9 kap. 7 §
(*)	13 §	3 kap. 3 § LOA	9 kap. 8 §
(*)	14 §	3 kap. 4 § LOA	9 kap. 9 §
	15 §	3 kap. 5 § LOA	9 kap. 10 §
	16 §	3 kap. 6 § LOA	9 kap. 11 §
	17 §	16 kap. 1 § LOA (ändrad SFS 1977: 533, 1982: 100)	9 kap. 13 §
(*)	18 §	16 kap. 5 och 6 §§ LOA (ändrad SFS 1977: 1047)	9 kap. 13 §
	19 §	57 § första stycket PAL	----

Förarbeten

1. Förordningen (1965: 729) med vissa bestämmelser om anställning som präst
   SFS 1965: 729 prop. 1965: 156, SU 168, rskr. 387
   SFS 1975: 957 –
   SFS 1976: 1045 –
   SFS 1977: 70 –
   SFS 1980: 745 –
   SFS 1982: 565 –
   SFS 1987: 553 –
   SFS 1988: 1027 –
   SFS 1989: 85 –
2. Lagen (1976: 600) om offentlig anställning
   SFS 1976: 600 prop. 1975/76: 105 (bil. 2), InU 45, rskr. 404
   SFS 1977: 533 prop. 1976/77: 141, AU 28, rskr. 328
   SFS 1977: 1047 prop. 1977/78: 34, AU 14, rskr. 56
   SFS 1982: 100 prop. 1981/82: 90, AU 11, rskr. 153
3. Prästanställningslagen (1988: 184)
   SFS 1988: 184 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

SFS 1988:1554 prop. 1988/89:16, KU9, rskr. 50
SFS 1989:982 prop. 1989/90:11, KU17, rskr. 47
SFS 1990:301 prop. 1989/90:101, KU35, rskr. 278

4. Prästanställningsförordningen (1989:84)
SFS 1989:84 –
SFS 1989:870 –
SFS 1990:305 –
SFS 1990:905 –
SFS 1991:1781 –

Särskilda kommentarer

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

35 kap. Prästanställningens upphörande m.m.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst (FAP), lagen om offentlig anställning (LOA), prästanställningslagen (PAL) och prästanställningsförordningen (PAF)	Utredningens lagförslag
(*) 1 §	7 kap. 1 § LOA	10 kap. 1 §
(*) 2 §	7 kap. 2 § första stycket LOA	10 kap. 2 § första – tredje styckena
(*) 3 §	7 kap. 2 § första – tredje styckena LOA	10 kap. 2 § fjärde och femte styckena
(*) 4 §	lagen (1948:489) om tillägg till kyrkolagen	10 kap. 3 §
(*) 5 §	7 kap. 3 § LOA	10 kap. 4 §
(*) 6 §	7 kap. 4 § LOA	10 kap. 5 §
(*) 7 §	7 kap. 5 § LOA	10 kap. 6 §
(*) 8 §	7 kap. 6 § LOA	10 kap. 7 §
(*) 9 §	7 kap. 12 § LOA (ändrad SFS 1987:521)	10 kap. 8 §
(*) 10 §		
första stycket	7 kap. 13 § första stycket LOA (ändrad SFS 1987:521)	10 kap. 9 § första stycket
andra stycket	2 kap. 1 § LOA	10 kap. 9 § andra stycket
tredje stycket	7 kap. 13 § andra stycket LOA (ändrad SFS 1987:521)	10 kap. 9 § tredje stycket
11 §		
första stycket	8 kap. 1 § första stycket LOA	10 kap. 10 § första stycket
andra stycket	8 kap. 1-3 §§ LOA (ändrad SFS 1982:100)	10 kap. 10 § andra stycket
12 §	8 kap. 2 § LOA	10 kap. 11 §
(*) 13 §	8 kap. 3 § LOA (ändrad SFS 1982:100)	10 kap. 12 §

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst (FAP), lagen om offentlig anställning (LOA), prästanställningslagen (PAL) och prästanställningsförordningen (PAF)	Utredningens lagförslag
14 §		
första stycket	9 kap. 1 § första stycket LOA (ändrad SFS 1982: 100)	10 kap. 13 § första stycket
andra stycket	9 kap. 1-3 §§ LOA (ändrad SFS 1982: 100)	10 kap. 13 § andra stycket
tredje stycket	9 kap. 1 § tredje stycket LOA (ändrad SFS 1982: 100)	10 kap. 13 § tredje stycket
15 §	9 kap. 2 § LOA (ändrad SFS 1982: 100)	10 kap. 14 §
16 §	9 kap. 3 § LOA (ändrad SFS 1982: 100)	10 kap. 15 §
(*) 17 §	27 § PAL	10 kap. 16 §
(*) 18 §	28 § PAL	10 kap. 17 §
(*) 19 §	29 § PAL	10 kap. 18 §
(*) 20 §	30 § PAL	10 kap. 19 §
(*) 21 §	31 § PAL	10 kap. 20 §
(*) 22 §		
första stycket	32 § PAL	10 kap. 21 §
andra stycket	----	----
(*) 23 §	33 § PAL (ändrad SFS 1989: 982)	10 kap. 22 §
(*) 24 §	34 § PAL	10 kap. 23 §
(*) 25 §	35 § PAL	10 kap. 24 §
(*) 26 §	36 § PAL	10 kap. 25 §
(*) 27 §	37 § PAL	10 kap. 26 §
(*) 28 §	38 § PAL	10 kap. 27 §
29 §	39 § PAL	10 kap. 28 §
(*) 30 §	40 § PAL	10 kap. 29 §
(*) 31 §	41 § PAL	10 kap. 30 §
(*) 32 §	12 § första stycket FAP	10 kap. 33 §
(*) 33 §	42 § PAL	
första stycket	andra stycket (ändrad SFS 1989: 982)	10 kap. 32 § första stycket
andra stycket	första stycket	10 kap. 31 §
(*) 34 §	43 § PAL	10 kap. 34 §
35 §	44 § PAL	10 kap. 32 § andra och tredje styckena
(*) 36 §	50 § PAL	10 kap. 35 §
(*) 37 §	51 § andra och tredje styckena PAL	10 kap. 36 §
38 §	52 § PAL	10 kap. 37 §
(*) 39 §	53 § PAL och 12 § FAP	10 kap. 38 §
(*) 40 §	54 § PAL och 17 kap. 1 § LOA (ändrad SFS 1987: 521)	10 kap. 39 §
(*) 41 §	55 § PAL	10 kap. 40 §

1. Lagen (1948:489) om tillägg till kyrkolagen
SFS 1948:489 kskr. 1946:25 och prop. 1948:94, rskr. 344
2. Förordningen (1965:729) med vissa bestämmelser om anställning som präst
SFS 1965:729 prop. 1965:156, SU 168, rskr. 387
SFS 1975:365 –
SFS 1975:957 –
SFS 1976:1045 –
SFS 1982:565 –
SFS 1988:1027 –
SFS 1989:85 –
3. Lagen (1976:600) om offentlig anställning
SFS 1976:600 prop. 1975/76:105 (bil. 2), InU 45, rskr. 404
SFS 1982:100 prop. 1981/82:90, AU 11, rskr. 153
SFS 1987:521 prop. 1986/87:99, KU 29, rskr. 226
4. Prästanställningslagen (1988:184)
SFS 1988:184 prop. 1987/88:31, KU 30, rskr. 181
SFS 1989:982 prop. 1989/90:11, KU17, rskr. 47

Särskilda kommentarer

I 17 kap. 1 § lagen om offentlig anställning finns bestämmelser om verkställighetsförbud som också omfattar beslut om löneavdrag som disciplinpåföljd och om avgångsskyldighet vid uppnådd pensionsålder. I dessa avseenden är lagen om offentlig anställning i dag inte tillämplig på prästtjänsterna. Genom den föreslagna *40 §* uppnås full överensstämmelse i dessa delar mellan prästtjänsterna och andra statligt reglerade tjänster enligt lagen om offentlig anställning.

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Riksdagen beslutade under år 1991 om genomgripande förändringar av den psykiatriska tvångsvården m.m. (prop. 1990/91:58, SoU13, rskr. 329). Reformen innefattande bl.a. ändringar i brottsbalkens påföljdsregler. Med anledning av detta har också gjorts ändringar i 11 kap. 3 § lagen om offentlig anställning (prop. 1991/92:59, SoU10, rskr. 83). Regeringen avser att till riksdagen återkomma med förslag till en motsvarande ändring i 22 § sedan kyrkomötets yttrande inhämtats.

36 kap. Tystnadsplikt och sekretess

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter	Utredningens lagförslag
1 §	Lagen om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan	7 kap. 11 § tredje stycket och 14 §
2 §	----	----

Förarbeten

Lagen (1979:926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan
SFS 1979:926 prop. 1979:3, KU 1, kskr. 1 och
prop. 1979/80:20, KU 7, rskr. 4

Bestämmelsen i *1 §* innebär ingen ändring i sak i förhållande till vad som nu gäller. De föreskrifter som finns om tystnadsplikt inom Svenska kyrkan omfattar nämligen de präster som är prästvigda i Svenska kyrkans ordning (jfr allmänna motiveringen avsnitt 11.6).

I *2 §* görs en hänvisning till bestämmelsen om sekretess inom Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet i 7 kap. 33 § sekretesslagen. Denna bestämmelse omfattar bara det allmännas verksamhet. Bestämmelsen avser därvid inte bara präster, utan också andra personer som är anställda eller har uppdrag hos en kyrklig myndighet eller annars har en jämförlig anknytning till den kyrkliga myndigheten (jfr prop. 1991/92:3, KU11, rskr. 65; SFS 1991:1874).

NIONDE AVDELNINGEN

Kyrkomusiken

37 kap. Den kyrkomusikaliska verksamheten

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan	Utredningens lagförslag
1 §	1 § första stycket	----
2 §	1 § andra stycket	----
3 §	2 §	----
4 §	3 §	----
5 §	4 §	----
6 §	5 §	----
7 §	6 §	----
8 §	7 §	----
9 §	8 § (ändrad SFS 1991:365)	----
10 §	9 § (ändrad SFS 1991:365)	----
11 §	10 §	----
12 §	11 §	----
13 §	12 §	----
14 §	13 §	----
15 §	14 §	----
16 §	15 §	----
17 §	16 §	----
18 §	17 §	----
19 §	18 §	----
20 §	19 §	----
21 §	----	----

Lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan
SFS 1989:8 prop. 1987/88:144, 1988/89:KrU6, rskr. 77
SFS 1991:365 prop. 1990/91:116, JuU37, rskr. 261

Särskilda kommentarer

Kyrkoförfattningsutredningen hade utformat sitt förslag (11 kap.) i enlighet med lagförslaget i kyrkomusikerutredningens betänkande (SOU 1985:55) "Musiken i svenska kyrkan". Den sedermera antagna lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan avviker i stor utsträckning från utredningens förslag. Därför har i tabellen till 37 kap. inte kunnat göras någon direkt jämförelse med utredningens förslag.

Frågan om behörigheten till kyrkomusikertjänster tas särskilt upp i den allmänna motiveringen (avsnitt 11.7). De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

TIONDE AVDELNINGEN

Kyrklig egendom

38 kap. Församlingskyrkor

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	----	----
(*)	2 §	----	----
(*)	3 §	----	----

Särskilda kommentarer

Några uttryckliga regler som motsvarar dem som har tagits in i kapitlet finns inte i dag. De föreslagna reglerna överensstämmer emellertid med den ordning som tillämpas i dag.

I fråga om de närmare skälen till förslagen i kapitlet hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 7.1).

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om förvaltningen av kyrklig jord	Utredningens lagförslag
(*) 1 §	----	----
(*) 2 §		
första stycket	----	----
andra stycket	7 § tredje stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 4 § andra stycket
tredje stycket	----	----
(*) 3 §	----	----
4 §	----	----
5 §	----	----

Förarbeten

Lagen (1988: 183) om förvaltning av kyrklig jord
SFS 1988: 183 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988: 1553 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50

Särskilda kommentarer

Enligt *1 §* skall det finnas en domkyrka i varje stift. Det motsvarar vad som sedvanerättsligt gäller i dag, utan att det uttryckligen är föreskrivet.

De föreslagna bestämmelserna i *2 §* reglerar förvaltningen av de medeltida domkyrkorna och har närmast sin motsvarighet i bestämmelserna i 26 kap. i 1686 års kyrkolag. Föreskrifterna om domkapitlets sammansättning vid handläggningen av ärenden som rör domkyrkan finns i 27 kap. 6 § samma lag.

4 och 5 §§ reglerar Domkyrkorådet i Lund och innebär ingen ändring i sak jämfört med vad som nu gäller.

I fråga om de närmare skälen till förslagen i kapitlet hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 7.2).

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	----	----
(*)	2 §	----	----
(*)	3 §		
första stycket		2 §	14 kap. 2 §
andra stycket		----	----
(*)	4 §	3 § första stycket	----
(*)	5 §	4 §	14 kap. 4 §
	6 §	5 §	14 kap. 5 §
	7 §	6 §	14 kap. 6 §
	8 §	7 § första stycket	14 kap. 7 § första stycket
(*)	9 §	7 § andra och tredje styckena (ändrad SFS 1987: 1129)	14 kap. 7 § andra och tredje styckena

Förarbeten

Lagen (1982: 377) om tillfällig upplåtelse av kyrka

SFS 1982: 377 prop. 1981/82: 93, KU 22, rskr. 156 och skr. 1982: 6, KLU 8, kskr. 8

SFS 1987: 1129 prop. 1987/88: 5, KU 13, rskr. 22

Särskilda kommentarer

Bestämmelserna i har behandlats närmare i den allmänna motiveringen (avsnitt 7.4).

I *3 §* har utelämnats nuvarande bestämmelse att kyrka inte får upplåtas för något ändamål som är oförenligt med Svenska kyrkans ordning. Skälet är att Svenska kyrkans gudstjänstrum numera av ekumenisk gästfrihet vid behov upplåts också för andra kristna trossamfunds gudstjänster och kyrkliga handlingar.

Bestämmelserna i *4-9 §§* innebär väsentligen inte några sakliga ändringar i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om förvaltningen av kyrklig jord	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	1 § första och andra styckena	15 kap. 1 § första och andra styckena
(*)	2 §	1 § tredje stycket	15 kap. 1 § tredje stycket
(*)	3 §	2 §	15 kap. 2 §
(*)	4 §	3 §	
första stycket		första stycket	15 kap. 3 §
andra stycket		andra stycket	----
(*)	5 §	7 § första stycket	15 kap. 4 § första stycket
(*)	6 §	7 § andra stycket	----
(*)	7 §	7 § tredje stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 4 § andra stycket
(*)	8 §	7 § fjärde stycket	15 kap. 4 § andra stycket
(*)	9 §	7 § femte stycket	15 kap. 4 § tredje stycket
(*)	10 §	8 § första stycket och 11 §	15 kap. 7 §
	11 §	11 §	15 kap. 7 §
	12 §	8 § andra stycket	----
	13 §	8 § tredje stycket	----
(*)	14 §	9 § första stycket	15 kap. 6 § första stycket
(*)	15 §	9 § andra stycket	15 kap. 6 § andra stycket
(*)	16 §	10 § första stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 6 § tredje stycket
	17 §	10 § andra stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 6 § tredje stycket
	18 §	12 § (ändrad SFS 1990: 1499)	----
	19 §	13 §	----
	20 §	14 § första stycket	(15 kap. 8 §)
	21 §	14 § andra stycket	(15 kap. 8 §)
	22 §	15 §	(15 kap. 8 §)
	23 §	16 §	
första stycket		första stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 9 §
andra stycket		andra stycket	15 kap. 10 § andra stycket
(*)	24 §	18 § (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 11 §
(*)	25 §	19 §	15 kap. 12 §
(*)	26 §	20 §	15 kap. 13 § första stycket
(*)	27 §	21 §	15 kap. 14 §

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om förvaltningen av kyrklig jord	Utredningens lagförslag
(*)	28 §	22 § (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 15 §
(*)	29§	23 § första och andra styckena	15 kap. 16 § första och andra styckena
(*)	30 §	23 § tredje stycket	15 kap. 16 § andra stycket
(*)	31 §	24 § första och andra styckena	15 kap. 17 § första och andra styckena
(*)	32 §	24 § tredje stycket	15 kap. 17 § tredje stycket
(*)	33 §	25 §	15 kap. 18 §
(*)	34 §	26 § första och andra styckena	15 kap. 19 § första och andra styckena
(*)	35 §	26 § tredje stycket	15 kap. 19 § tredje stycket
(*)	36 §	27 §	15 kap. 20 §
(*)	37 §		
första stycket		24 § andra stycket	15 kap. 17 § andra stycket
andra och tredje styckena		26 § fjärde stycket	15 kap. 19 § fjärde stycket
(*)	38 §	28 §	15 kap. 21 §
(*)	39 §	29 § första stycket (ändrad SFS 1988: 1553)	15 kap. 23 § första stycket
(*)	40 §	29 § andra stycket	15 kap. 23 § andra stycket
(*)	41 §	29 § tredje stycket	15 kap. 23 § andra stycket

Förarbeten

Lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord
SFS 1988: 183 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988: 1553 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50
SFS 1990: 1499 prop. 1990/91: 27, BoU5, rskr. 65

Särskilda kommentarer

Enligt 17 § lagen om förvaltningen av kyrklig jord skall Kammarkollegiet företräda kyrklig jord i ärenden som rör upplåtelse av rätt till vattenkraft. Kammarkollegiet handlägger numera inte några motsvarande ärendetyper. I *23 §* har därför uppgiften i stället lagts på egendomsnämnden.

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet innebär i övrigt ingen ändring i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i kyrkofondslagen	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	1 §	16 kap. 1 §
(*)	2 §	2 §	16 kap. 2 §
	3 §	3 § (ändrad SFS 1990: 402 och 1991: 1778)	16 kap. 3 §
(*)	4 §	4 § första stycket	16 kap. 4 §
	5 §	4 § andra och tredje styckena	16 kap. 4 §
	6 §		
första stycket		4 § fjärde stycket	16 kap. 4 §
andra stycket		----	----
	7 §	5 §	16 kap. 5 §
(*)	8 §	6 §	16 kap. 6 §
(*)	9 §	7 §	16 kap. 7 §
(*)	10 §	8 § 1-4 (ändrad SFS 1989: 986)	16 kap. 8 § 1-4
(*)	11 §	8 § 5-10	16 kap. 8 § 5-10
(*)	12 §	9 §	
första och andra styckena		första och andra styckena	16 kap. 9 § första och andra styckena
tredje stycket		tredje stycket	----
(*)	13 §		
första stycket		10 §	16 kap. 10 §
andra stycket		11 §	16 kap. 11 §
(*)	14 §	12 § första stycket	16 kap. 12 § första stycket
(*)	15 §	12 § andra, tredje och femte styckena	16 kap. 12 § andra stycket
	16 §	12 § fjärde stycket	----
(*)	17 §	13 §	16 kap. 13 §
(*)	18 §	14 §	16 kap. 14 §
(*)	19 §	15 §	16 kap. 15 §
(*)	20 §	16 §	16 kap. 16 §
(*)	21 §	17 §	16 kap. 17 och 19 §§
(*)	22 §	18 §	16 kap. 18 §
(*)	23 §	19 §	16 kap. 20 §
(*)	24 §	20 §	16 kap. 21 §
(*)	25 §	21 § första stycket	16 kap. 22 § första stycket
	26 §	21 § andra stycket	16 kap. 22 § andra stycket
	27 §	21 § tredje stycket (SFS 1988: 1552)	16 kap. 23 §
(*)	28 §	22 § (SFS 1988: 1552)	----

Kyrkofondslagen (1988: 182)
SFS 1988: 182 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1988: 1552 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50
SFS 1989: 986 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47
SFS 1990: 402 prop. 1989/90: 74, SkU32, rskr. 217
SFS 1991: 1778 prop. 1991/92: 39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

Genom *2 §* kommer bestämmelserna i 42 kap. om kyrkofonden att bli tillämpliga också på de icke-territoriella pastoraten med undantag för Hovförsamlingen. Detta är en nyhet (jfr allmänna motiveringen avsnitt 8).

I *10 §* har i förhållande till 8 § kyrkofondslagen tagits bort vissa ändamål för vilka kyrkofondens medel kan användas. Det gäller kostnader för avlöningsförmåner för sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna. Prästerna i utlandsförsamlingarna är nämligen numera anställda av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet (SKUT), som också betalar kostnaderna för avlöningsförmånerna för dessa präster. SKUT får för närvarande bidrag till sin verksamhet ur kyrkofonden. Något behov att använda medel ur kyrkofonden direkt för avlönande av utlandsprästerna föreligger alltså inte längre.

Vidare gäller det kostnader för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för andra kyrkomusiker än skolkantorer. Tjänster som kyrkomusiker är inte längre statligt reglerade. Det kan emellertid inte uteslutas att det finns kyrkomusiker som ännu någon tid kan få försäkringsförmåner enligt statlig grupplivförsäkring. En i sak motsvarande bestämmelse bör därför tas in som en övergångsbestämmelse i 14 § lagen om införande av kyrkolagen.

I *15 §* har i förhållande till 12 § andra stycket kyrkofondslagen ordet "aktiefonder" ersatts med "värdepappersfonder enligt lagen (1990: 1114) om värdepappersfonder" (jfr prop. 1989/90: 153, 1990/91: NU4, rskr. 47).

I *21 §* har förts in en bestämmelse om att stiftsbidrag också skall kunna beviljas för betalning av lönekostnader för sekreterare till biträdande biskopen i Uppsala stift. Bestämmelsen i denna del kompletterar 28 kap. 5 §, som reglerar stiftssamfällighetens skyldighet att hålla biskopen med den sekreterarhjälp som behövs.

I *22 §* har i enlighet med vad *1991 års kyrkomöte* föreslagit ordet "församlingskyrka" bytts ut mot "kyrka" (jfr 1KL 1991: 9 avsnitt 4.5, kskr. 13).

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet i huvudsak inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Kyrkliga val

43 kap. Val till stiftsfullmäktige

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i församlingslagen	Utredningens lagförslag
1 §	6 kap. 5 §	18 kap. 1 §
2 §	6 kap. 3 §	18 kap. 2 §
3 §	6 kap. 4 § första stycket	18 kap. 3 § första stycket
4 §	6 kap. 4 § andra stycket	18 kap. 3 § andra stycket
5 §	6 kap. 4 § andra stycket	18 kap. 4 §
6 §	6 kap. 6 §	18 kap. 5 §
7 §	6 kap. 7 § första stycket	18 kap. 6 § första stycket
8 § första och andra styckena	6 kap. 7 § andra stycket (ändrad SFS 1990: 300)	18 kap. 6 § andra stycket
tredje stycket	tredje stycket	tredje stycket
9 §	6 kap. 7 § fjärde stycket	18 kap. 6 § fjärde stycket
10 §	6 kap. 8 § (ändrad SFS 1990: 300)	18 kap. 7 §
11 §	6 kap. 9 §	18 kap. 8 §
12 §	6 kap. 18 §	18 kap. 9 §
13 §	6 kap. 10 §	18 kap. 10 §
14 §	6 kap. 11 §	18 kap. 11 §
15 §	6 kap. 13 §	18 kap. 12 §
16 §	6 kap. 14 § första stycket	18 kap. 13 §
17 §	6 kap. 14 § andra stycket	18 kap. 14 §
18 §	6 kap. 15 §	18 kap. 16 §
19 §	6 kap. 16 §	18 kap. 17 §
20 §	6 kap. 17 §	18 kap. 15 §
21 §	6 kap. 19 § första stycket (ändrad SFS 1991: 684) och 20 § tredje stycket	18 kap. 18 § första stycket och 19 § tredje stycket
22 §	6 kap. 19 § andra stycket och 22 § andra stycket	18 kap. 18 § andra stycket
23 §	6 kap. 20 § första och andra styckena	18 kap. 19 § första och andra styckena
24 §	6 kap. 20 § andra stycket	18 kap. 19 § andra stycket
25 §	6 kap. 20 § andra stycket	18 kap. 19 § andra stycket
26 §	6 kap. 21 §	18 kap. 20 §
27 §	6 kap. 22 § första stycket	18 kap. 21 §

Förarbeten

Församlingslagen (1988: 180)
SFS 1988: 180 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181
SFS 1990: 300 prop. 1989/90: 101, KU35, rskr. 278
SFS 1991: 684 prop. 1990/91: 153, SkU28, rskr. 320

Särskilda kommentarer

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

44 kap. Val till domkapitlet

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i domkapitelslagen	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	6 §	19 kap. 1 §
(*)	2 §	7 § första stycket	19 kap. 2 § första stycket
(*)	3 §	7 § andra stycket	19 kap. 2 § andra stycket
	4 §	8 §	19 kap. 3 §
(*)	5 §	9 §	19 kap. 4 §
	6 §	10 § första och andra styckena	19 kap. 5 § första stycket
	7 §	10 § tredje stycket	19 kap. 5 § andra stycket
	8 §	12 §	19 kap. 7 §
	9 §	11 §	19 kap. 6 §
	10 §	13 §	19 kap. 8 §
	11 §	17 § första stycket	19 kap. 9 §
	12 §	17 § andra stycket	19 kap. 9 §
	13 §	17 § tredje stycket	----
	14 §	17 § andra och fjärde styckena	----
	15 §	14 § första stycket	19 kap. 10 § första stycket
	16 §	14 § andra stycket	19 kap. 10 § andra stycket
	17 §	15 §	19 kap. 11 §
	18 §		
första stycket		----	----
andra stycket		16 §	19 kap. 12 §
	19 §	18 §	19 kap. 13 §

Förarbeten

Domkapitelslagen (1988: 181)
SFS 1988: 181 prop. 1987/88: 31, KU 30, rskr. 181

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

45 kap. Biskopsval

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om biskopsval	Utredningens lagförslag
(*) 1 §	1 § (ändrad SFS 1975: 1324, 1989: 983)	20 kap. 1 §
(*) 2 §	2 § första stycket (ändrad SFS 1983: 400, 1988: 1550, 1989: 983)	20 kap. 2 § första stycket
(*) 3 §	3 § (ändrad SFS 1975: 1324, 1987: 1048, 1988: 1550)	20 kap. 3 §
(*) 4 §	4 §	20 kap. 4 §
(*) 5 §		
första stycket	5 § första stycket (ändrad SFS 1988: 1550)	20 kap. 5 § första stycket
andra och tredje styckena	----	----
(*) 6 §	5 § andra stycket och 8 § andra stycket	20 kap. 5 § andra stycket och 8 § andra stycket
(*) 7 §	----	----
(*) 8 §	6 § första stycket (ändrad SFS 1975: 1324, 1988: 1550)	20 kap. 6 § första stycket
(*) 9 §	6 § andra stycket (ändrad SFS 1975: 1324, 1988: 1550)	20 kap. 6 § andra stycket
(*) 10 §	6 § tredje stycket (ändrad SFS 1975: 1324, 1988: 1550)	20 kap. 6 § tredje stycket
(*) 11 §	7 §	20 kap. 7 §
(*) 12 §	9 § (ändrad SFS 1975: 1324)	20 kap. 9 §
(*) 13 §	----	----
(*) 14 §	10 § första stycket	20 kap. 10 § första stycket
(*) 15 §	10 § femte stycket	20 kap. 10 § femte stycket
(*) 16 §	10 §	20 kap. 10 §
första stycket	andra stycket	andra stycket
andra stycket	tredje stycket (ändrad SFS 1989: 983)	tredje stycket
(*) 17 §	10 § fjärde stycket (ändrad SFS 1989: 983)	20 kap. 10 § fjärde stycket
(*) 18 §	11 § första stycket	20 kap. 11 § första stycket
(*) 19 §	11 § andra och tredje styckena (ändrad SFS 1989: 983)	20 kap. 11 § andra och tredje styckena

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om biskopsval	Utredningens lagförslag
(*)	20 §	12 § första stycket	20 kap. 12 § första stycket
(*)	21 §	12 § andra stycket	20 kap. 12 § andra stycket
(*)	22 §	13 § (ändrad SFS 1989: 983)	20 kap. 13 §
(*)	23 §	14 § första stycket	20 kap. 14 § första stycket
(*)	24 §	14 § första stycket	20 kap. 14 § andra stycket
(*)	25 §	14 § andra stycket	20 kap. 14 § tredje stycket
(*)	26 §	14 § tredje stycket (ändrad SFS 1989: 983)	20 kap. 15 §
(*)	27 §	15 § (ändrad SFS 1989: 983)	20 kap. 16 §
(*)	28 §	19 § (ändrad SFS 1975: 1324, 1989: 983)	20 kap. 17 §
(*)	29 §	18 § (ändrad SFS 1975: 1324)	20 kap. 18 §
(*)	30 §	16 §	20 kap. 19 §
(*)	31 §	17 §	20 kap. 20 §

Förarbeten

Lagen (1963: 633) om biskopsval
SFS 1963: 633 prop. 1963: 195, 1LU 52, rskr. 419
SFS 1975: 1324 Skr. 1975: 7, KLU 4, kskr. 4 och prop. 1975/76: 37
SFS 1983: 400 prop. 1982/83: 152, KU 32, rskr. 339
SFS 1987: 1048 prop. 1987/88: 12, KU 8, rskr. 15
SFS 1988: 1550 prop. 1988/89: 16, KU9, rskr. 50
SFS 1989: 983 prop. 1989/90: 11, KU17, rskr. 47

Särskilda kommentarer

Bestämmelserna i 45 kap. innebär delvis ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller. Nyheterna har närmare behandlats i den allmänna motiveringen (avsnitt 10.2 och delvis i avsnitt 12).

I *2 §* anges sammansättningen av valkorporationen vid andra biskopsval än val av ärkebiskop. I förhållande till den nuvarande bestämmelsen i 2 § biskopsvalslagen innebär ändringen att stiftsstyrelsens ledamöter skall ingå i valkorporationen tillsammans med domkapitlets ledamöter. Vidare skall samtliga innehavare av prästtjänster i pastorat i stiftet och i stiftssamfälligheten samt vikarier på sådana tjänster ha rösträtt vid valet. Däremot skall inte längre präster som är föreståndare för en diakonianstalt i stiftet ha rösträtt.

I *5 §* regleras hur lekmannaelektorer skall utses i pastoraten. Bestämmelserna i paragrafen innebär att, utöver vad som nu gäller enligt 5 § biskopsvalslagen, de pastorat där pastorsadjunkter har placerats skall utse elekto-

rer till motsvarande antal. Vidare skall inom varje kontrakt det pastorat som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar utse elektorer till det antal som motsvarar antalet kontraktsadjunkter i kontraktet.

Bestämmelserna om domkapitlets kungörande om biskopsval motsvaras närmast av 4 § andra stycket och 6 § andra stycket biskopsvalsförordningen.

I 25 § har den ändringen gjorts i förhållande till 14 § biskopsvalslagen, att vid sammanräkningen av rösterna vid ärkebiskopsval skall de på förteckningen för valkorporationen i Uppsala stift uppförda namnen tilldelas röstvärdena fyra, två och ett i stället för sex, tre och två.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

46 kap. Val till kyrkomötet

Lagförslaget		Nuvarande föreskrifter i lagen om kyrkomötet	Utredningens lagförslag
(*)	1 §	5 §	21 kap. 1 §
(*)	2 §	1 § första stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 2 § första stycket
(*)	3 §	1 § andra – fjärde styckena (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 2 § andra – fjärde styckena
(*)	4 §	2 § första stycket	21 kap. 3 § första stycket
(*)	5 §	2 § andra stycket	21 kap. 3 § andra stycket
(*)	6 §	2 § andra stycket	21 kap. 3 § andra stycket
(*)	7 §	2 § tredje stycket	21 kap. 3 § tredje stycket
(*)	8 §	3 § (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 4 §
(*)	9 §	4 §	21 kap. 5 §
(*)	10 §	6 § första stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 6 §
(*)	11 §	7 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 8 §
(*)	12 §	8 § första och tredje styckena (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 9 § första och tredje styckena
(*)	13 §	8 § andra och tredje styckena (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 9 § andra och tredje styckena
(*)	14 §	9 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 10 §
(*)	15 §	6 § andra stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 7 § första stycket
(*)	16 §	6 § tredje stycket och 11 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 7 § andra stycket och 13 §

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om kyrkomötet	Utredningens lagförslag
(*) 17 §	10 § (ändrad SFS 1985: 360 och 1991: 1776)	21 kap. 11 §
(*) 18 §	12 § första stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 12 § första stycket
(*) 19 §	12 § första stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 12 § andra stycket
(*) 20 §	22 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 14 §
(*) 21 §	13 §	21 kap. 15 §
(*) 22 §	14 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 16 §
(*) 23 §	15 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 17 §
(*) 24 §	16 § fjärde stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 21 § första stycket
(*) 25 §	----	----
(*) 26 §	15 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 17 § första stycket
(*) 27 §	16 § andra stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 19 §
(*) 28 §	16 § andra stycket (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 19 §
(*) 29 §	16 § tredje stycket	21 kap. 20 §
(*) 30 §	16 §	21 kap. 21 §
första stycket	fjärde stycket (ändrad SFS 1985: 360)	första stycket
andra stycket	femte stycket (ändrad SFS 1985: 360)	andra stycket
(*) 31 §	17 § första stycket	21 kap. 22 §
(*) 32 §	17 § andra stycket	21 kap. 23 §
(*) 33 §	18 § första stycket	21 kap. 24 §
(*) 34 §	18 § andra stycket	21 kap. 25 §
(*) 35 §	19 §	21 kap. 26 §
(*) 36 §	20 § (ändrad SFS 1985: 360)	21 kap. 27 §
(*) 37 §	21 §	21 kap. 28 §
(*) 38 §	23 § första stycket (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 29 §
(*) 39 §	23 § andra stycket (ändrad SFS 1987: 1130) och 25 §	21 kap. 30 § och 34 § andra stycket
(*) 40 §	23 § fjärde stycket (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 31 §
(*) 41 §	23 § tredje stycket (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 32 §
(*) 42 §	23 § tredje stycket (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 32 §
(*) 43 §	24 § (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 33 §
(*) 44 §	25 § (ändrad SFS 1987: 1130)	21 kap. 34 § första stycket

Lagen (1982:943) om kyrkomötet

SFS 1982:943 prop. 1981/82:192, KU 1982/83:2, rskr. 2 och skr. 1982:7, 1 SäU1, kskr. 28

SFS 1985:360 prop. 1984/85:169, KU 32, rskr. 293

SFS 1987:1130 prop. 1987/88:5, KU 13, rskr. 22

SFS 1991:1776 prop. 1991/92:39, KU8, rskr. 64

Särskilda kommentarer

I *2 § andra stycket* har ett förtydligande gjorts i fråga om Hovförsamlingens deltagande i kyrkomötesvalet. Eftersom Hovförsamlingen inte ingår i något stift ingår församlingen formellt inte heller i någon valkrets. I praktiken har församlingen ansetts ingå i valkretsen för Stockholms stift. För att det inte skall råda någon tvekan i frågan har detta uttryckligen angetts.

I *9 §* har förts in en bestämmelse om att det för ledamöterna av kyrkomötet skall utses lika många ersättare, dock minst fyra ersättare i varje stift (jfr allmänna motiveringen avsnitt 9.1). I dag gäller enligt 4 § lagen om kyrkomötet att det för ledamöterna skall utses det dubbla antalet ersättare.

Bestämmelserna i *25 §* innebär en nyhet. Valet av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare skall kunna ske i ett sammanhang också då valet sker proportionellt. Enligt motsvarande bestämmelse i lagen om kyrkomötet kunde valet av ledamöter och ersättare bara ske i ett sammanhang om valet förrättades med acklamation eller genom majoritetsval. Se vidare den allmänna motiveringen avsnitt 9.2.

I *31 §* har, för att en valsedel skall vara giltig, förutom det i dag gällande kravet att sedeln skall vara omärkt också ställts upp ett krav att på sedeln skall upptas namn på så många personer som skall väljas samt att sedeln till storlek, material och färg skall vara lika med övriga vid valet använda sedlar.

I *38 §* har förts in en möjlighet att överklaga val av ersättare av kyrkomötet (jfr allmänna motiveringen avsnitt 10.1).

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

Lagförslaget	Nuvarande föreskrifter i lagen om proporttionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.	Utredningens lagförslag
1 §	1 § (ändrad SFS 1965: 59, 1972: 231, 1977: 217, 1979: 416, 1988: 189)	----
2 §	----	----
3 §	2 § första stycket	----
4 §	3 § första stycket	----
5 §	3 § första stycket	----
6 §	3 § första stycket	----
7 §	3 §	
första stycket	andra stycket	----
andra stycket	tredje stycket	----
8 §	3 § första stycket	----
9 §	3 § tredje stycket	----
10 §	2 § andra stycket	----
11 §	2 § andra stycket	----
12 §	2 § andra stycket	----
13 §	----	----
14 §	4 § första stycket	----
15 §	4 § andra stycket	----
16 §		
första stycket	----	----
andra stycket	4 § femte stycket	----
17 §	4 § tredje stycket	----
18 §	4 § fjärde stycket	----
19 §	5 § 2 mom.	----
20 §	5 § 1 mom. första stycket	----
21 §	5 § 1 mom. andra stycket	----
22 §	5 § 1 mom. tredje stycket	----
23 §	----	----
24 §	6 §	----
25 §	7 §	----
26 §	8 §	----

Förarbeten

Lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

SFS 1955: 138 prop. 1955: 81, KU 9, rskr. 132
SFS 1972: 231 prop. 1972: 83, KU 28, rskr. 181
SFS 1979: 217 prop. 1976/77: 1, KU 25, rskr. 148
SFS 1979: 416 prop. 1978/79: 157, KU 40, rskr. 363
SFS 1988: 189 prop. 1987/88: 67, KU 30, rskr. 181

De föreslagna bestämmelserna i kapitlet är hämtade från 1955 års lag om proportionellt valsätt (jfr också avsnitt 15.3). De har bearbetats redaktionellt och innebär i princip ingen ändring i sak jämfört med vad som nu gäller.

I *1 §* räknas upp vilka val enligt denna lag som kan vara proportionella under de förutsättningar som anges i 2 §. Föreskriften om när kyrkliga val skall vara proportionella finns i dag bl.a. i 2 kap. 22 § församlingslagen och 16 § lagen om kyrkomötet.

I *23 §* har förts in en bestämmelse om hur platserna för ersättare skall fördelas när valet av ledamöter av kyrkomötet och ersättare väljs i ett sammanhang genom proportionella val. Se vidare den allmänna motiveringen avsnitt 9.1.

I förhållande till nuvarande bestämmelser har begreppet "suppleant" bytts ut mot "ersättare".

I övrigt innebär de föreslagna bestämmelserna i kapitlet inga ändringar i sak i förhållande till vad som nu gäller.

15.2 Förslaget till lag om införande av kyrkolagen (1992: 000)

1 §

Den nya kyrkolagen liksom lagen om införande av kyrkolagen avses i sina huvuddelar träda i kraft den 1 januari 1993. Vissa bestämmelser om Svenska kyrkans centralstyrelse avses dock träda i kraft redan den 1 augusti 1992. Därigenom görs det möjligt för 1992 års kyrkomöte att tillämpa de nya bestämmelserna om bl.a. utseende av ersättare för ärkebiskopen i centralstyrelsen redan i samband med ordinarie val av ledamöter och ersättare i centralstyrelsen för åren 1992-1995 (jfr 29 kap. 7 och 8 §§ samt 30 kap. 1 § i den nya kyrkolagen). Den närmare motiveringen till tidpunkten för ikraftträdandet framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 11.3).

2 §

Vid ikraftträdandet av den nya kyrkolagen kan ett stort antal författningar på kyrkans område upphävas. I paragrafen tas utöver 1686 års kyrkolag upp ytterligare 34 författningar som kan upphävas.

Punkterna 1, 4-6, 9-13 och 15-21 (1686 års kyrkolag samt ändrings- och tilläggsförfattningar till lagen om införande av kyrkolagen)

Eftersom kyrkomötets yttrande krävs för upphävande av samtliga bestämmelser i 1686 års kyrkolag har detta inte angetts särskilt.

Ett stort antal av bestämmelserna i 1686 års kyrkolag har under århundrandenas lopp ändrats eller upphävts på olika sätt. En del föreskrifter är formellt upphävda. Andra gånger har bestämmelserna upphävts genom s.k. "trolleribestämmelser". Några föreskrifter kan ha förlorat sin betydelse genom senare reglering i andra författningar eller genom t.ex. avtal.

Andra föreskrifter i 1686 års kyrkolag är uppenbart föråldrade. De samhällsförhållanden som bestämmelserna anknyter till har förändrats och de ger därför uttryck för synsätt som är främmande för vår tid.

Ändringsförfattningar till 1686 års kyrkolag som är helt avhängiga av den lagen upphör automatiskt i och med att grundförfattningen upphävs. Om ändringsförfattningen helt eller delvis har karaktär av grundförfattning måste den emellertid upphävas särskilt, om den till sitt innehåll skall ersättas genom andra föreskrifter.

Kyrkoförfattningsutredningen har i sina överväganden ansett att ett större antal författningar som innebär ändring eller upphävanden i 1686 års kyrkolag inte behöver upphävas särskilt (se bl.a. DsC 1983:18 s. 64 f. och s. 83 f.). Det rör sig i flertalet fall om sådana ändrings- eller tilläggsförfattningar som har beslutats utan att den berörda paragrafen i kyrkolagen har fått en ny lydelse eller i sin helhet upphävts. Författningarna i fråga avser dessutom sådana ämnen som kyrkomötet i dag får meddela föreskrifter om i kyrklig kungörelse. För att inte oklarhet om innehållet i gällande rätt skall råda efter upphävandet av 1686 års kyrkolag föreslås att ändrings- och tilläggsförfattningar med anknytning till 1-3, 6, 8, 11-13, 22 och 25 kap. i 1686 års kyrkolag formellt upphävs. Motsvarande förfaringssätt tillämpades då bl.a. 2 kap. 3, 4 och 8 §§ kyrkolagen upphävdes den 1 januari 1989 (prop. 1988/89:17, KU10, rskr. 43; SFS 1988:1556 och 1557).

Punkterna 2, 3, 7, 8 och 14 (författningar om icke-territoriella församlingar)

I den nya kyrkolagen tas in bestämmelser som avses ersätta nu gällande föreskrifter om de icke-territoriella församlingarna som i dag finns bl.a. i följande författningar:

– konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,

– drottning Kristinas brev den 28 april 1649 med privilegier för tyska eller Kristine församling i Göteborg,

– kungl. brev (1840:46) angående Finska nationella församlingens i Stockholms fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter,

– kungörelsen (1841:10) angående fastställd gränsdragning emellan de territoriella och de icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,

– kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m.m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes.

Punkten 22 (lagen om biskopsval)

Lagen om biskopsval blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 45 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkterna 23, 25 och 33 (föreskrifter om prästtjänster)

Lagen om offentlig anställning har till stora delar genom 1965 års förordning med vissa bestämmelser om anställning som präst och lagen med bemyndigande att meddela föreskrifter om anställning som präst i svenska kyrkan gjorts tillämplig på biskopar och sådana andra präster som i Svenska kyrkan som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter. De nämnda bestämmelserna tillsammans med föreskrifterna i prästanställningslagen förs enligt förslaget över till 32-35 kap. i den nya kyrkolagen, varför de tre nämnda författningarna kan upphävas.

Punkten 24 (lagen om kyrkliga indelningsdelegerade)

Lagen om kyrkliga indelningsdelegerade blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 9 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 26 (lagen om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan)

Lagen om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 36 kap. 1§ i den nya kyrkolagen.

Punkten 27 (lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka)

Lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 40 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 28 (lagen om kyrkomötet)

Lagen om kyrkomötet blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 29-31 och 46 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 29 (församlingslagen)

Församlingslagen blir enligt förslaget ersatt med bestämmelser i 11-25 och 43 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 30 (domkapitelslagen)

Domkapitelslagen blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 27 och 44 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 31 (kyrkofondslagen)

Kyrkofondslagen blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 42 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 32 (lagen om förvaltningen av kyrklig jord)

Lagen om förvaltningen av kyrklig jord blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 41 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 34 (kyrkliga indelningslagen)

Kyrkliga indelningslagen blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 4-8 kap. i den nya kyrkolagen.

Punkten 35 (lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan)

Lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan blir enligt förslaget ersatt med bestämmelserna i 37 kap. i den nya kyrkolagen.

4 §

De icke-territoriella församlingar som enligt äldre bestämmelser har kyrkostämma kommer enligt denna paragraf att få ha det också i fortsättningen, även om församlingen har mer än 500 röstberättigade kyrkomedlemmar. Församlingen kan emellertid när den så önskar besluta att i stället följa den ordning som gäller för församlingarnas beslutande organ enligt 11 kap. i den nya kyrkolagen.

5 §

Enligt denna paragraf skall samtliga icke-territoriella församlingar under år 1992 välja kyrkoråd för åren 1993 och 1994 enligt bestämmelserna i 17 kap. i den nya kyrkolagen. Uppdraget för de ledamöter och suppleanter som har valts enligt äldre bestämmelser skall därför upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

6 §

Enligt förslaget till 23 kap. i den nya kyrkolagen skall samtliga församlingar i ett stift ingå i stiftssamfälligheten (jfr den allmänna motiveringen avsnitt 8.2). De icke-territoriella församlingar som inte före utgången av år 1991 har beslutat att med stöd av 1 kap. 8 § sista stycket församlingslagen från och med den 1 januari 1992 ingå i stiftssamfälligheten, står enligt bestämmelserna i 6 § utanför stiftssamfälligheten intill utgången av år 1994.

7 §

Bestämmelsen i denna paragraf innebär att punkten 3 till övergångsbestämmelserna till domkapitelslagen fortfarande skall gälla.

8 §

Bestämmelserna i denna paragraf innebär att kyrkoråden i domkyrkoförsamlingarna i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift första gången skall välja en lekmannaledamot och en ersättare för denna, som skall ingå i domkapitlet i vissa fall före utgången av år 1992.

9 §
Enligt bestämmelserna i denna paragraf skall äldre bestämmelser tillämpas vid tillsättningen av en prästtjänst i ett icke-territoriellt pastorat, om tillsättningsförfarandet har påbörjats före den 1 januari 1993.

10 §
Bestämmelserna om prästanställningar i den nya kyrkolagen avses fullt ut bli tillämpliga också på de icke-territoriella församlingarna med undantag för Hovförsamlingen. Genom paragrafen fastställs turordningen för tillsättning av kyrkoherdetjänster i de icke-territoriella församlingarna så, att första och andra gången en kyrkoherdetjänst i församlingen blir ledig efter lagens ikraftträdande tillsätts tjänsten av församlingens kyrkoråd. För tjänsten som kyrkoherde i Karlskrona amiralitetsförsamling (amiralitetspastor) skall dock äldre turordning följas.

11 §
Bestämmelsen motsvarar punkt 4 i övergångsbestämmelserna till prästanställningslagen.

12 §
Bestämmelsen motsvarar punkt 5 i övergångsbestämmelserna till prästanställningslagen.

13 §
Bestämmelsen innebär att punkten 2 i övergångsbestämmelsen till lagen (1991:1779) om ändring i prästanställningslagen fortfarande skall gälla.

14 §
Bestämmelsen innebär att punkterna 4-6 i övergångsbestämmelserna till lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan fortfarande skall gälla.

15 §
Bestämmelsen motsvarar 8 § 4 kyrkofondslagen och medger att också efter att den nya kyrkolagen trätt i kraft kostnaderna för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för andra kyrkomusiker än skolkantorer fortfarande skall kunna betalas ur kyrkofonden.

15.3 Förslaget till lag om proportionellt valsätt

I 47 kap. i den nya kyrkolagen har såvitt avser de kyrkliga valen förts in bestämmelserna i 1955 års lag om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. Bestämmelserna har därvid bearbetats redaktionellt utan att ändras i sak.

En ny lag om proportionellt valsätt föreslås ersätta 1955 års lag om proportionellt valsätt. Den nya lagen kommer förutom proportionella val inom kommunfullmäktige, kommunala indelningsdelegerade och landstingsfullmäktige också uttryckligen att omfatta sådana val inom kommunalförbunds fullmäktige. I likhet med vad som gällde enligt 1955 års lag före den 1 januari 1989 blir lagen också tillämplig på styrelsen eller någon

annan nämnd i en kommun eller ett landsting. Dessutom skall lagen tillämpas på val inom förbundsdirektionen i kommunalförbund.

Den nya lagen har i övrigt i förhållande till 1955 års lag bara bearbetats redaktionellt och de nya bestämmelserna innebär därför igen ändring i sak.

15.4 Förslag till lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar

I 4 kap. 2 § i den nya kyrkolagen har tagits in en grundläggande föreskrift om vilka icke-territoriella församlingar som finns inom Svenska kyrkan. Föreskrifter bl.a. om medlemskap i dessa församlingar och om deras upptagningsområden har tagits in i en ny lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar.

Den närmare motiven till de föreslagna bestämmelserna i den nya lagen framgår av den allmänna motiveringen i avsnitt 8.3.

Bestämmelserna i *12 §* i den nya lagen överensstämmer i sak med 6 § lagen om införande av folkbokföringslagen (1991:481). Bestämmelserna innebär att det är skattemyndigheten där personen är folkbokförd som prövar frågor om medlemskap i en icke-territoriell församling och som registrerar personens medlemskap.

I *15 §* i den nya lagen finns bestämmelser om överklagande av skattemyndighetens beslut om medlemskap i icke-territoriella församlingar. Bestämmelserna motsvaras av 7 § lagen om införande av folkbokföringslagen (1991:481) och av 38 § folkbokföringslagen.

15.5 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

I *36 kap. 5 § femte stycket* har förts in en hänvisning till föreskrifterna i 36 kap. i den nya kyrkolagen om tystnadsplikt för den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst. Förslaget innebär för övrigt ingen ändring jämfört med vad som nu gäller.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

I *1 §* har en hänvisning till församlingslagen ändrats till att avse 21 kap. i den nya kyrkolagen.

I prop. 1991/92:100 Bil. 8 har också föreslagits en ändring av 1 §. Den ändringen innebär att den andel av församlingsskatten som skall betalas av den som inte tillhör Svenska kyrkan minskar från 30 till 25 %. (Jfr också 42 kap. 13 § andra stycket förslaget till ny kyrkolag).

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

I *1 och 4 a §§* har hänvisningar till församlingslagen ändrats till att avse 19 kap. i den nya kyrkolagen.

I *3 § första stycket* har tagits in en föreskrift om att skattemyndigheterna skall lämna församlingar och kyrkliga samfälligheter redovisning över skatt som tillkommer resp. kyrkliga kommun. Bestämmelserna motsvarar i sak 12 kap. 4 och 5 §§ församlingslagen. Som framgår av bl.a. 23 kap. 1 § i den nya kyrkolagen är också stiftssamfälligheten en kyrklig samfällighet.

I 12 kap. 6 § församlingslagen finns föreskrifter om skyldighet för stiftssamfälligheterna samt Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter att underrätta berörda skattemyndigheter, Statistiska centralbyrån (SCB) och Riksskatteverket om den skattesats som har bestämts. Motsvarande bestämmelser i fråga om kommuner och landsting har redan tagits in i 3 a § (jfr prop. 1991/92:17, KU6, rskr. 31; SFS 1991:1678). Genom en ny paragraf, *3 b §*, blir bestämmelserna i *3 a §* tillämpliga också på stiftssamfälligheterna och kyrkliga kommuner i Stockholm. På grund av vissa ändringar i arbetsfördelningen mellan skattemyndigheterna och SCB behöver de här berörda kyrkliga kommunerna inte längre särskilt underrätta SCB om skattesatsen. De uppgifter som SCB bl.a. behöver för sin statistikproduktion kan myndigheten få centralt från Riksskatteverket. Det är regeringen som i en förordning meddelar föreskrifter om detta.

I *3 b § andra stycket* har tagits in bestämmelsen i 3 a § tredje stycket om att de kyrkliga kommunerna utom Stockholms kommun skall lämna den borgerliga kommunen uppgifter om de kyrkliga kommunernas skattesatser till skattemyndigheten.

15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar

I *31 §* har en hänvisning till församlingslagen ändrats till att avse den nya kyrkolagen.

15.9 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

I *37 §* har en hänvisning till 13 kap. 1 § församlingslagen ändrats till att avse motsvarande bestämmelse i 22 kap. 1 § i den nya kyrkolagen.

15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m.

I *43 §* har hänvisningar till församlingslagen ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya kyrkolagen.

15.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet

I *2 §* har en hänvisning till lagen om förvaltningen av kyrklig jord ändrats till att avse 41 kap. i den nya kyrkolagen.

15.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

1 kap. 2 §

I den nya kyrkolagen har i en särskild avdelning om biskops- och prästtjänster (32-35 kap.) tagits in föreskrifter för samtliga statligt reglerade biskops- och prästtjänster. Däribland har också de föreskrifter i lagen om offentlig anställning som är tillämpliga på prästtjänster i Svenska kyrkan arbetats in. Genom den föreslagna ändringen i 2 § blir lagen om offentlig anställning inte i någon del tillämplig på prästtjänsterna.

Ändringen i paragrafen innebär självfallet ingen ändring för den kyrkokommunalt anställda personalen eller den personal som är anställd inom den rikskyrkliga verksamheten. Eftersom det numera bland denna personal inte finns några anställda med statligt reglerade tjänster blir alltså bara 1-3 kap. lagen om offentlig anställning tillämpliga på dem.

1 kap. 5 §

Enligt paragrafen i sin nuvarande lydelse gäller 4-17 kap. lagen om offentlig anställning för kommunala anställningar bara om de är statligt reglerade och inte avser prästtjänster.

Genom ändringen i 1 kap. 2 § blir lagen över huvud taget inte tillämplig på prästtjänster. Efter år 1990 – då lärartjänsterna i kommunerna blivit kommunalt reglerade – finns det utöver prästtjänsterna, inte längre några statligt reglerade anställningar hos kommuner, landsting, kommunalförbund, församlingar eller kyrkliga samfälligheter. Paragrafen har därför ändrats i enlighet med detta.

15.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar

I *5 §* har en hänvisning till lagen om förvaltningen av kyrklig jord ersatts med en hänvisning till 41 kap. i den nya kyrkolagen.

15.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1979: 412) om kommunala indelningsdelegerade

I *2 och 11 §§* har gjorts konsekvensändringar med anledning av ändringar i kommunallagen (jfr avsnitt 15.21) och den nu föreslagna nya lagen om proportionellt valsätt (jfr avsnitt 15.3).

15.15 Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)

I *1 kap. 5 §* och *2 kap. 2 §* har hänvisningar till lagen om förvaltningen av kyrklig jord ändrats till att avse 41 kap. kyrkolagen.

15.16 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

1 kap. 10 §

I paragrafen har tagits in ett undantag från lagens tillämpning i fråga om sådan tystnadsplikt som omfattas av bestämmelserna i 36 kap. i den nya kyrkolagen. Nämnda bestämmelser i kyrkolagen skall enligt förslaget ersätta lagen om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan.

16 kap. 1 §

I paragrafen har en hänvisning till lagen om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan ändrats till att avse 36 kap. kyrkolagen.

15.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan.

Bestämmelserna i *1-11 och 18 §§* lagen om svenska kyrkan föreslås bli ersatta med bestämmelser i 2 och 29 kap. i den nya kyrkolagen. De återstående föreskrifterna i *12-17 §§* om det kyrkliga ämbetet som präst kan upphävas när kyrkomötet har meddelat motsvarande föreskrifter i kyrklig kungörelse (jfr avsnitt 3.2).

15.18 Förslaget till lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985: 894)

I *2 kap. 3 §* har gjorts konsekvensändringar med anledning av förslaget till ändring i kommunallagen (jfr avsnitt 15.21).

15.19 Förslaget till lag om ändring i förvaltningslagen (1986: 223)

I *31 §* har en hänvisning till församlingslagen ändrats till att avse 22 kap. i den nya kyrkolagen.

15.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991: 482) om införande av folkbokföringslagen (1991: 481)

Bestämmelser om medlemskap m.m. i icke-territoriella församlingar föreslås bli samlade i en ny lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar (jfr avsnitt 8.3.4 och 15.4). Bestämmelserna om medlemskap i nämnda församlingar i 5-7 §§ promulgationslagen till folkbokföringslagen kan därmed upphävas.

15.21 Förslaget till lag om ändring i kommunallagen (1991:900)

I 2 § förslaget till lag om proportionellt valsätt (jfr avsnitt 15.3) har tagits in bestämmelser som allmänt reglerar förutsättningarna för när proportionellt valsätt skall tillämpas vid val inom bl.a. de kommunala nämnderna. Bestämmelserna i 5 kap. 47 § kommunallagen om proportionella val kan därför upphävas.

I *5 kap. 46 §* och *6 kap. 22 §* har hänvisningen till 5 kap. 47 § ändrats till att avse 2 § lagen om proportionellt valsätt.

15.22 Förslaget till lag om upphävande av tre författningar om kungörande i kyrka.

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12) behövs inte längre någon fortsatt reglering av kungörelse i kyrka vid sidan av kyrkomötets föreskrifter i ämnet. Lagen med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka m.m., lagen om kungörande i kyrka vid förfall för präst och kungörelsen om kungörande i kyrka kan därför upphävas.

16 Ärendet till riksdagen

Regeringen föreslår att riksdagen

dels i den ordning som anges i punkt 9 första stycket övergångsbestämmelserna till regeringsformen antar

1. 2 kap. och 29 kap. 1-13 §§ i förslaget till kyrkolag
2. 2 § i förslaget till lag om införande av kyrkolagen
3. förslaget till lag om ändring i lagen (1982:942) om svenska kyrkan

dels antar

4. 1, 3-28 kap., 29 kap. 14-33 §§ och 30-47 kap. i förslaget till kyrkolag
5. 1, 3-15 §§ i förslaget till lag om införande av kyrkolagen

dels antar övriga lagförslag.

Förslag till

Kyrkolag

Härigenom föreskrivs följande.

FÖRSTA AVDELNINGEN

Inledning

1 kap. Lagens innehåll

1 § I denna lag finns föreskrifter om
- Svenska kyrkan som trossamfund (*2 kap.*),
- medlemskap i Svenska kyrkan (*3 kap.*),
- den kyrkliga indelningen (*4–10 kap.*),
- den lokala organisation (*11–22 kap.*),
- den regionala organisation (*23–28 kap.*),
- den centrala organisation (*29–31 kap.*),
- biskops- och prästtjänster (*32–36 kap.*),
- kyrkomusiken (*37 kap.*),
- den kyrkliga egendomen (*38–42 kap.*),
- de kyrkliga valen (*43–47 kap.*).

ANDRA AVDELNINGEN

Svenska kyrkan som trossamfund

2 kap. Grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund

Svenska kyrkan som trossamfund

1 § Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund.

Svenska kyrkans demokratiska uppbyggnad

2 § Genom sina församlingar upprätthåller Svenska kyrkan en på demokratisk grund uppbyggd riksomfattande verksamhet.

Svenska kyrkans församlingar och stiftsmyndigheter ansvarar lokalt och regionalt för kyrkans verksamhet.

3 § Valda ombud för Svenska kyrkan samlas varje år till kyrkomöte.

Grundläggande föreskrifter om kyrkomötets sammansättning, valen till kyrkomötet, Svenska kyrkans centralstyrelse samt kyrkomötets uppgifter och normgivning finns i 29 kap. 1–13 §§.

Svenska kyrkans biskops- och prästtjänster

4 § Bara den som bekänner Svenska kyrkans lära får inneha en biskops- eller prästtjänst i Svenska kyrkan.

Till en biskopstjänst utnämner regeringen en av de tre som har föreslagits i den ordning som föreskrivs i 45 kap.

Biskoparnas och domkapitlens tillsynsansvar

5 § Biskoparna och domkapitlen skall se till att den ordning som gäller för Svenska kyrkan med avseende på Svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iakttas i församlingarna.

Biskoparna och domkapitlen skall vidare ha tillsyn över hur innehavarna av det kyrkliga ämbetet förvaltar detta och efterlever sina avgivna vigningslöften.

TREDJE AVDELNINGEN

Medlemskap i Svenska kyrkan

3 kap. Om medlemskap

1 § Föreskrifterna om medlemskap i Svenska kyrkan finns i 6–19 §§ religionsfrihetslagen (1951:680).

FJÄRDE AVDELNINGEN

Den kyrkliga indelningen

4 kap. Kyrkliga indelningsenheter m.m.

Inledande föreskrifter

1 § Sverige är indelat i territoriella församlingar, pastorat, kontrakt och stift.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också följande icke-territoriella församlingar, nämligen

1. Karlskrona amiralitetsförsamling,
2. Göteborgs tyska församling,
3. Tyska S:ta Gertruds församling,
4. Finska församlingen, och
5. Hovförsamlingen.

De församlingar som anges i första stycket 3–5 finns i Stockholm.

Om upptagningsområdet för icke-territoriella församlingar finns föreskrifter i lagen (1992:000) om medlemskap i icke-territoriella församlingar.

Den lokala indelningen

3 § Församlingen är den grundläggande lokala enheten inom Svenska kyrkan. En församling utgör en kyrklig kommun.

4 § Pastoratet är tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Ett pastorat består av en församling (*enförsamlingspastorat*) eller flera församlingar (*flerförsamlingspastorat*).

Varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat.

Den regionala indelningen

5 § Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost. Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift.

6 § Stiftet är regional enhet inom Svenska kyrkan och tjänstgöringsområde för biskopen.

7 § I Sverige finns tretton stift. Dessa är Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lunds, Göteborgs, Karlstads, Härnösands, Luleå, Visby och Stockholms stift.

8 § Varje stift omfattar de församlingar som regeringen bestämmer.

Kyrkliga samfälligheter

9 § Kyrkliga samfälligheter bildas av församlingar för vården av gemensamma ekonomiska angelägenheter. De utgör kyrkliga kommuner.

5 kap. Ändringar i den territoriella församlingsindelningen

Beslut om en ändrad församlingsindelning

1 § Den territoriella församlingsindelningen får ändras om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän synpunkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för att genomföra ändringen.

När frågan om en indelningsändring prövas skall särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de församlingar som närmast berörs av ändringen. Om en sådan församling motsätter sig en indelningsändring, får beslut om ändringen meddelas bara om det finns synnerliga skäl. Särskild hänsyn skall också tas till befolkningens önskemål och synpunkter.

Ändringen skall beslutas av regeringen, om den har samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. 1 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting. I andra fall fattas beslutet av Kammarkollegiet.

2 § Om den territoriella församlingsindelningen behöver ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena, får Kammarkollegiet besluta om det.

Länsstyrelsen får besluta om ändring i de fall församlingar som närmast berörs av en sådan indelningsändring är ense om denna och ändringen avser församlingar i samma län. Detta gäller dock inte om ändringen föranleder en ekonomisk reglering mellan församlingarna.

3 § Om det råder osäkerhet om gränsen för en församlings område, får Kammarkollegiet besluta om gränsens rätta sträckning.

Hur en fråga om ändrad församlingsindelning väcks m.m.

4 § En fråga om ändring i församlingsindelningen får väckas av en församling som skulle beröras av ändringen eller av den som är folkbokförd i en sådan församling.

Ansökan om en sådan ändring skall ges in till Kammarkollegiet.

Kammarkollegiet och länsstyrelsen får självmant ta upp frågor om ändringar i församlingsindelningen. Sådana frågor får också väckas av en kyrklig samfällighet som skulle beröras av ändringen eller av stiftsstyrelsen, genom anmälan hos Kammarkollegiet.

5 § Om en indelningsändring som länsstyrelsen tar initiativ till inte är av den beskaffenheten att länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket får besluta om ändringen, skall länsstyrelsen överlämna ärendet till Kammarkollegiet.

Kammarkollegiet skall till länsstyrelsen överlämna sådana ärenden om indelningsändringar som får beslutas av länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket.

Utredning m.m.

6 § I ärenden om sådana indelningsändringar som avses i 1 § och 2 § första stycket skall Kammarkollegiet göra den utredning som behövs eller, när det är lämpligare, överlämna åt länsstyrelsen att göra utredningen. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får Kammarkollegiet uppdra åt en särskild utredare att göra utredningen.

I ärenden om en sådan indelningsändring som avses i 2 § andra stycket skall utredningen göras av länsstyrelsen.

7 § En utredning skall omfatta alla omständigheter som inverkar på frågan. Vid utredningen skall samråd ske med de berörda församlingarna och kyrkliga samfälligheterna samt med stiftsstyrelsen.

Om den ändring i församlingsindelningen som utredningen avser bör föranleda en ändring också i någon annan indelning, skall utredningen omfatta även en sådan ändring.

8 § Statliga och kommunala myndigheter skall i skälig omfattning lämna upplysningar och hjälp, när det begärs av den som gör utredningen.

9 § När det finns skäl till det, skall en särskild undersökning göras om befolkningens inställning till en indelningsändring. Om en särskild utredare finner skäl till en sådan undersökning, skall utredaren anmäla detta till Kammarkollegiet, som beslutar i frågan.

Länsstyrelsen beslutar om sådana undersökningar i ärenden som länsstyrelsen utreder.

Undersökningen skall göras av länsstyrelsen. Den kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Länsstyrelsen får därvid anlita valnämnden i kommunen, om inte nämndens verksamhet i övrigt hindras därigenom.

10 § Om utredningen visar att församlingsindelningen bör ändras, skall ett förslag upprättas till ändringen samt till den ekonomiska reglering och de övriga föreskrifter som ändringen kan ge anledning till.

Om även någon annan indelning behöver ändras, skall förslag upprättas också till en sådan ändring.

11 § Den myndighet som har hand om utredningen får besluta att kostnaden för utredningen skall betalas i förskott av sökanden eller av allmänna medel.

Den myndighet som meddelar det slutliga beslutet i ärendet får förordna att sökanden eller en församling som har fördel av indelningsändringen slutligen helt eller delvis skall betala utredningskostnaden. I den mån ett sådant förordnande inte meddelas, skall staten betala utredningskostnaden.

Till utredningskostnaden hör också kostnaden för valnämndens medverkan i en undersökning om befolkningens inställning till en indelningsändring.

12 § När en församling delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan församlingarna enligt den nya indelningen regleras.

När en del av en församling överförs till en annan församling skall en sådan reglering ske, om en församlings tillgångar eller förbindelser som kan hänföras till den delen bör överföras till den andra församlingen eller om det finns särskilda skäl till en reglering. Regleringen skall ha till syfte att på ett ändamålsenligt och skäligt sätt fördela församlingens förmögenhet eller en del av denna.

Regleringen fastställs av den som beslutar om indelningsändringen, när beslutet meddelas. Om församlingarna är ense om regleringen, bör deras överenskommelse fastställas.

13 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från en församling till en annan även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

14 § Om inte något annat har bestämts vid den ekonomiska regleringen, övergår en församlings ansvar för borgensförbindelser och liknande åtaganden som berör invånare, fastigheter eller verksamheter inom ett område som skall skiljas från församlingen, till den församling som området efter indelningsändringen skall ingå i.

15 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar.

Den som beslutar om indelningsändringen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

16 § När församlingar läggs samman, övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till den församling som bildas genom sammanläggningen.

17 § Om en församlings ekonomiska ställning försämras på grund av en indelningsändring, får den som beslutar om ändringen bestämma att en annan församling som har fördel av denna skall bidra till den förstnämnda församlingens utgifter i skälig utsträckning.

Detsamma gäller om en församling på grund av en indelningsändring får kostnader för att ordna sin förvaltning, till vilka den eller de andra församlingar som närmast berörs av ändringen skäligen bör bidra.

Bidraget skall lämnas på en gång eller under en viss övergångstid.

När beslut om ändring i församlingsindelningen träder i kraft m.m.

18 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen.

Om ändringen är av sådan omfattning att en församling enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet. Detta gäller dock inte om ett förordnande enligt 23 § meddelas.

Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § skall meddelas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 2 § skall meddelas senast tre månader innan ändringen skall träda i kraft.

19 § Sedan en indelningsändring har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, sedan delegerade valts, kan en församling enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Beslutanderätten i en församling innan indelningsändringen träder i kraft m.m.

20 § Under tiden från beslutet om en indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft skall den beslutanderätt som tillkommer kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller direktvalt kyrkoråd utövas av företrädare för församlingen enligt den nya indelningen, när det är fråga om beslut som har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

Företrädare för församlingen enligt den äldre indelningen får under samma tid utöva sådan beslutanderätt endast i frågor som uteslutande avser denna församling och som inte har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

21 § I fråga om rätten att företräda de församlingar som berörs av en indelningsändring skall följande gälla. Till dess ändringen träder i kraft skall kyrkofullmäktige i varje församling där beslutanderätten utövas av fullmäktige företräda denna församling enligt såväl den äldre som den nya indelningen, om inte något annat följer av 22 eller 23 §.

22 § Om en indelningsändring innebär att en ny församling bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att församlingen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, får den som beslutar om ändringen bestämma att församlingen enligt den nya indelningen skall företrädas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. från det att dessa har valts till dess att indelningsändringen träder i kraft.

23 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör en total kyrklig samfällighet, får den som beslutar om indelningsändringen förordna att samfällighetens kyrkofullmäktige skall vara fullmäktige i den nybildade församlingen.

Överklagande av kyrkokommunala beslut innan indelningsändringen träder i kraft

24 § Beslut, som under tiden från beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft fattas av kyrkofullmäktige, kyrkostämman, kyrkorådet eller en annan nämnd, får överklagas enligt föreskrifterna i 22 kap. 1–3 §§. Också en annan församling som berörs av indelningsändringen och den som är folkbokförd i en sådan församling får klaga över beslutet. I fråga om överklagandet tillämpas i övrigt 22 kap. 4–6 §§.

Ett beslut varigenom kammarrätten har bifallit överklagandet eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas också av en annan församling som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

Överklagande av beslut om ändrad församlingsindelning

25 § Länsstyrelsens beslut enligt 2 § andra stycket får överklagas hos Kammarkollegiet.

Kammarkollegiets beslut enligt 1–3 §§ får överklagas hos regeringen. Kollegiets beslut får överklagas också av stiftsstyrelsen. Kollegiets beslut i ärenden som har överklagats dit får dock inte överklagas.

6 kap. Ändringar i den territoriella pastoratsindelningen

Hur ändringar i pastoratsindelningen skall ske

1 § Den territoriella pastoratsindelningen får ändras om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt denna lag eller annars skall ankomma på dem.

Ett pastorat får inte utan särskilda skäl ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i den territoriella pastoratsindelningen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig pastoratsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat, som skulle beröras av ändringen.

3 § Om en församling som utgör ett enförsamlingspastorat delas, skall de nybildade församlingarna tillsammans utgöra ett pastorat, om inte stiftsstyrelsen beslutar något annat.

Utredning m.m.

4 § I ett ärende om ändrad pastoratsindelning skall stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Om en ändrad pastoratsindelning också bör föranleda bildandet av en total pastoratssamfällighet eller annan ändring av kyrkliga samfälligheter, skall utredningen omfatta även därmed sammanhängande frågor.

Pastoratsindelningen får inte ändras utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen har getts tillfälle att yttra sig.

Ekonomisk reglering m.m.

5 § När ett pastorat delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan pastoraten enligt den nya indelningen regleras med iakttagande av vad som föreskrivs i 6 och 7 §§. Fördelningen av tillgångar och förbindelser i övrigt skall grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. De kyrkliga kommuner som berörs får träffa överenskommelse om hur fördelningen skall göras.

Regleringen fastställs av stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsändringen. Är de kyrkliga kommunerna inte överens om fördelningen av förmögenheten, skall stiftsstyrelsen göra fördelningen med förhållandet mellan de berörda församlingarnas skatteunderlag som grund.

Tvister i anledning av den ekonomiska regleringen skall avgöras enligt

lagen (1929: 145) om skiljemän, om inte de kyrkliga kommunerna har kommit överens om något annat förfarande.

6 § Förvaltningen av sådan egendom som ett pastorat förvaltar enligt föreskrifter i 41 kap. skall övertas av det pastorat som efter indelningsändringen skall svara för de angelägenheter som egendomen är avsedd för.

Andel i prästlönefondsfastighet eller prästlönejordsfond övertas av det pastorat från vars lönetillgångar andelen härrör.

7 § Betalningsansvaret för en skuld som hänför sig till en prästgård eller ett löneboställe, övertas av den som har övertagit förvaltningen av fastigheten.

8 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från ett pastorat till ett annat även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

9 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

10 § När pastorat läggs samman övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till det pastorat som bildas.

11 § När stiftsstyrelsen beslutar om en ändring i pastoratsindelningen skall styrelsen samtidigt fastställa den prästerliga tjänsteorganisationen i varje nybildat pastorat.

12 § Stiftsstyrelsen får i beslutet om indelningsändring meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

Om indelningsändringen innebär att en pastoratssamfällighet bildas får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. till dess att indelningsändringen träder i kraft.

När beslut om ändring i pastoratsindelningen träder i kraft m.m.

13 § En ändring i pastoratsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om en ändrad pastoratsindelning berör en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, skall beslutet dock träda i kraft den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

14 § Ett beslut om ändrad pastoratsindelning skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Överklagande av beslut om ändrad pastoratsindelning

15 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos Kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Innan Kammarkollegiet avgör ett överklagat ärende om ändrad pastoratsindelning, skall Svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

7 kap. Ändringar i kontraktsindelningen

Hur ändringar i kontraktsindelningen skall ske

1 § Kontraktsindelningen får ändras om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig kontraktsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller en kyrklig samfällighet som skulle beröras av ändringen.

3 § Kontraktsindelningen får inte ändras utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen har getts tillfälle att yttra sig.

Överklagande av beslut om ändrad kontraktsindelning

4 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos Kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Innan Kammarkollegiet avgör ett överklagat ärende om ändrad kontraktsindelning skall Svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

8 kap. Bildande av kyrkliga samfälligheter m.m.

Inledande bestämmelser

1 § Föreskrifter om pastoratssamfälligheter och om vilka församlingsangelägenheter som en sådan samfällighet skall sköta samt om flerpastoratssamfälligheter finns i 11 kap. 3 § andra stycket och 4 §.

Hur en total pastoratssamfällighet bildas

2 § En total pastoratssamfällighet bildas genom samfällda beslut av församlingarna i pastoratet. Besluten skall anmälas till stiftsstyrelsen. När de har vunnit laga kraft skall stiftsstyrelsen fastställa samfällighetsbildningen.

En total pastoratssamfällighet kan också bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om det är till övervägande och varaktig fördel för pastoratet som helhet att samfälligheten sköter alla ekonomiska angelägenheter. Ett sådant beslut får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet i pastoratet har getts tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en total pastoratssamfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av någon av församlingarna i pastoratet.

Hur en flerpastoratssamfällighet bildas

3 § En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda pastorat har samtyckt till åtgärden eller om den är till

övervägande och varaktig fördel för pastoraten.

4 § Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en flerpastoratssamfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat som skulle beröras av samfällighetsbildningen.

Ett beslut om bildande av en flerpastoratssamfällighet får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av åtgärden har getts tillfälle att yttra sig.

Beslut om ytterligare föreskrifter m.m.

5 § Stiftsstyrelsen får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att samfällighetsbildningen skall kunna genomföras.

I beslutet får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. till dess att indelningsändringen träder i kraft.

Ändring eller upplösning av samfälligheter

6 § En kyrklig samfällighet får ändras eller upplösas om sådana ändrade förhållanden inträtt att de angelägenheter som samfälligheten har hand om lämpligare sköts på annat sätt.

Vad som anges i 2 och 4 §§ om rätten att besluta i frågor om bildande av samfälligheter och väcka en sådan fråga samt om skyldighet att bereda en församling eller kyrklig samfällighet tillfälle att yttra sig skall tillämpas även när det gäller ändring eller upplösning.

Ekonomisk reglering

7 § I fråga om den ekonomiska regleringen vid bildande, ändringar eller upplösning av kyrkliga samfälligheter skall 6 kap. 5—10 §§ tillämpas.

När beslut om samfällighetsbildning träder i kraft m.m.

8 § Beslut om att bilda en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Beslut om att bilda en annan flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om samfällighetsbildningen.

9 § Ett beslut om att bilda en kyrklig samfällighet skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Om beslutet gäller en total samfällighet, skall länsstyrelsen genast underrättas om beslutet.

10 § Sedan en samfällighetsbildning har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 5 § andra stycket, sedan delegerade har valts, kan samfälligheten förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Överklagande

11 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos Kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

9 kap. Kyrkliga indelningsdelegerade

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när beslutanderätten skall utövas av indelningsdelegerade

1. i en församling efter beslut av regeringen eller Kammarkollegiet enligt 5 kap. 22 §, eller
2. i en kyrklig samfällighet efter beslut av stiftsstyrelsen enligt 6 kap. 12 § andra stycket eller 8 kap. 5 § andra stycket.

Antalet ledamöter och ersättare

2 § Ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade skall utses från varje församling vars område helt eller delvis skall ingå i församlingen enligt den nya indelningen eller den kyrkliga samfälligheten.

Om delegerade skall utses från flera församlingar, skall regeringen, Kammarkollegiet eller stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsdelegerade också fastställa hur många ledamöter och ersättare som varje församling skall utse.

Om indelningsdelegerade skall utses från bara en församling, beslutar församlingens kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller direktvalda kyrkoråd om antalet ledamöter och ersättare.

Val av ledamöter och ersättare

3 § Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller det direktvalda kyrkorådet.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

4 § Valet skall förrättas senast trettio dagar efter det att församlingen har fått del av beslutet om indelningsändringen eller vid den senare tidpunkt som den myndighet som beslutar om indelningsändringen bestämmer.

5 § Sedan valet har ägt rum skall uppgift om de valdas namn och postadress genast sändas till stiftsstyrelsen.

Valbarhet m.m.

6 § Ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade väljs bland dem som är ledamöter eller ersättare i kyrkofullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet i en församling eller i fullmäktige i en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

Om fullmäktige eller direktvalt kyrkoråd inte finns i en församling, är den valbar som enligt 12 kap. 5 § första stycket skulle ha varit valbar som ledamot eller ersättare i fullmäktige i församlingen.

7 § Om en ledamot som har utsetts genom proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, inträder en ersättare enligt den ordning som har bestämts vid valet i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden. Om en annan ledamot avgår, förrättas fyllnadsval för återstoden av tjänstgöringstiden.

Indelningsdelegerades sammanträden

Kungörelse om första sammanträdet

8 § Stiftsstyrelsen skall snarast möjligt förordna en av ledamöterna i delegerade att utfärda kungörelse om första sammanträdet och föra ordet där till dess att ordförande har valts.

Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen. Den skall inom samma tid på ett lämpligt sätt sändas till varje ledamot och ersättare. Kungörelsen skall samtidigt införas i de tidningar i vilka församlingarna inför sina tillkännagivanden.

9 § Indelningsdelegerade väljer vid sitt första sammanträde bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande för den tid för vilken delegerade har utsetts.

Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, skall delegerade utse någon annan ledamot att för tillfället föra ordet. Till dess att så har skett, utövas ordförandeskapet av den ledamot som är äldst till levnadsåren.

När sammanträden skall hållas

10 § Indelningsdelegerade sammanträder enligt den ordning som delegerade bestämmer.

Sammanträde skall också hållas när

1. mer än hälften av ledamöterna eller det arbetsutskott som avses i 13 § begär det, eller
2. ordföranden anser att det behövs.

Närvarorätt

11 § Rätt att delta i indelningsdelegerades överläggningar men inte i besluten har också

1. ordföranden eller vice ordföranden i arbetsutskottet och sådan kommitté som avses i 13 §,
2. den präst som domkapitlet har utsett att vara ledamot i arbetsutskottet eller dennes ersättare,
3. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen,
4. ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd eller i en beredning som har utsetts av en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen vid behandlingen av ett ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarandet av en interpellation som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen.

Indelningsdelegerade får kalla anställda hos en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

12 § Indelningsdelegerade skall besluta i ärenden som har väckts av
1. arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 13 §,
2. en ledamot genom motion,
3. kyrkofullmäktige eller kyrkorådet i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen,
4. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden.

13 § För beredning och verkställighet av delegerades ärenden skall det finnas ett arbetsutskott. För sådana uppgifter får det dessutom finnas en eller flera kommittéer.

Delegerade får också uppdra åt en nämnd eller en beredning i en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen att bereda ett ärende som skall beslutas av delegerade och även att därefter verkställa beslutet.

Hur föreskrifterna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på indelningsdelegerade

14 § Följande föreskrifter i denna lag om kyrkofullmäktige m.m. i församling tillämpas på indelningsdelegerade:
12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
13 kap. 10 § första och andra styckena, 11 § första stycket och 12 § om hur sammanträdena kungörs,
13 kap. 13–15 §§ om ersättarnas tjänstgöring,
13 kap. 16 § om beslutförhet,
13 kap. 17 § om jäv,
13 kap. 24 § om avbrutna sammanträden,
13 kap. 25 § om bordläggning,
13 kap. 26 och 27 §§ om offentlighet och ordning vid sammanträdena,
13 kap. 28–30 §§ om hur ärendena avgörs m.m.,
13 kap. 31–33 §§ om interpellation och frågor,
13 kap. 34–38 §§ om protokollet,
19 kap. 7 § om fastställande av budget.
Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkofullmäktige och kyrkorådet skall avse indelningsdelegerade respektive arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 13 §.

2. Föreskrifterna i 13 kap. 13–15 §§ om ersättarnas tjänstgöring gäller också när en delegerad som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

3. En interpellation får framställas, förutom till ordföranden i arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 13 §, också till ordföranden i kyrkorådet, någon annan nämnd eller beredning i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

4. Tillkännagivanden och kungörelser skall anslås på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen. Kungörelser skall införas i de tidningar i vilka de församlingar som berörs av indelningsändringen inför sina tillkännagivanden.

5. Så snart delegerades protokoll har justerats, skall avskrift av protokollet överlämnas till arbetsutskottet och till församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd samt utdrag av protokollet tillställas de kommittéer eller nämnder åt vilka har uppdragits att verkställa delegerades beslut.

Arbetsutskottet m.m.

Ledamöter och ersättare

15 § Domkapitlet skall förordna en präst att vara ledamot och en annan präst att vara dennes ersättare i indelningsdelegerades arbetsutskott. Förordnandena skall avse tiden för de valda ledamöternas tjänstgöringsperiod.

Domkapitlet skall underrätta indelningsdelegerades ordförande om förordnandet.

16 § Andra ledamöter och ersättare i arbetsutskottet än de som avses i 15 § samt ledamöter och ersättare i en kommitté väljs till det antal indelningsdelegerade bestämmer och för indelningsdelegerades tjänstgöringstid.

Arbetsutskottet skall bestå av minst fem ledamöter.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Ordförandeskapet

17 § Delegerade utser bland ledamöterna i arbetsutskottet en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om varken ordföranden eller någon vice ordföranden kan närvara vid ett sammanträde med arbetsutskottet, skall utskottet utse någon annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Rätt att närvara

18 § Arbetsutskottet och en kommitté får kalla en delegerad eller ersättare för en delegerad, en ledamot av en kommitté eller en anställd hos en församling som har valt delegerade eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde.

Den som har kallats får, om utskottet eller kommittén beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Hur föreskrifter om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på arbetsutskottet och på en kommitté

19 § Följande föreskrifter i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på arbetsutskottet eller på en kommitté:

12 kap. 5 och 6 §§ om valbarhet,
12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 13 § om ledamots avgång,

17 kap. 16 § om tid och plats för sammanträden,
17 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § andra stycket om delgivning.

Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifter om kyrkofullmäktige och kyrkorådet skall avse indelningsdelegerade respektive arbetsutskottet eller en kommitté.

2. Utöver ledamot och ersättare i indelningsdelegerade är bara den valbar som är folkbokförd inom området för församlingen eller den kyrkliga samfälligheten enligt den nya indelningen.

3. Tillkännagivanden skall ske på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet m.m.

20 § De församlingar som har valt delegerade skall betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Om mer än en församling skall betala kostnaderna skall kostnaderna fördelas mellan församlingarna i förhållande till det antal skattekronor och skatteören som enligt lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. skall ligga till grund för de berörda församlingarnas bestämmande av skattesatsen för uttag av skatt för det år då beslutet om indelningsändringen meddelas.

Ingår bara en del av en berörd församling i församlingen enligt den nya indelningen, skall fördelningen ske i förhållande till antalet skattekronor och skatteören för den församlingsdelen.

Hur man överklagar beslut av kyrkliga indelningsdelegerade m.m.

21 § I fråga om överklagande av beslut av kyrkliga indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller en kommitté tillämpas 22 kap. 1–4 §§. Beslut får överklagas också av varje församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

I fråga om överklagande av beslut av kammarrätten tillämpas 22 kap. 5 §. Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit överklagandet eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får också överklagas av en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

Föreskrifterna i 22 kap 6 § om rättelse av verkställighet tillämpas i fråga om beslut av indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller av en kommitté.

10 kap. Namn på kyrkliga enheter

Beslutande myndigheter

1 § När en ny territoriell församling bildas och vid ändringar i den territoriella pastoratsindelningen eller i kontraktsindelningen skall den myndighet som beslutar om indelningsändringen också fastställa namnet på församlingen, pastoratet respektive kontraktet.

2 § När en flerpastoratssamfällighet bildas eller ändras skall den myndig-

het som beslutar om bildandet eller ändringen fastställa namnet på samfälligheten.

3 § Frågor om ändring av namnet på en territoriell församling, ett territoriellt pastorat, ett kontrakt eller en flerpastoratssamfällighet i andra fall än som avses i 1 och 2 §§ prövas av Kammarkollegiet.

Namn på pastorat

4 § Namnet på ett territoriellt pastorat som består av en församling skall vara detsamma som församlingens namn.

Namnet på ett flerförsamlingspastorat skall innehålla namnet på alla de församlingar som ingår i pastoratet. Första ledet i namnet skall utgöras av namnet på den församling där kyrkoherden är stationerad.

Inhämtande av yttrande

5 § Innan namnet på en territoriell församling, ett kontrakt eller en flerpastoratssamfällighet fastställs, skall yttrande inhämtas från den myndighet som regeringen bestämmer.

Ett sådant yttrande behöver dock inte inhämtas om namnet på en flerpastoratssamfällighet skall bestå av namnen på alla de i samfälligheten ingående pastoraten.

Överklagande

6 § Stiftsstyrelsens beslut om namn i ärenden som avses i 1 och 2 §§ får överklagas hos Kammarkollegiet.

Kammarkollegiets beslut i ärenden som avses i 1 och 3 §§ får överklagas hos regeringen. Kollegiets beslut i ärenden som har överklagats dit får dock inte överklagas.

Beslut enligt detta kapitel får bara överklagas av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter.

FEMTE AVDELNINGEN

Den lokala organisationen

11 kap. Allmänt om församlingar samt kyrkliga samfälligheter på lokal nivå.

Församlingsangelägenheter

1 § En församling får själv eller i samverkan med andra församlingar sköta sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation,
2. anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål,
3. anskaffande och underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler,

4. anskaffande av lös egendom som inte är byggnadstillbehör, för kyrkligt ändamål till de byggnader och lokaler som anges i 5,

5. anskaffande och underhåll av andra byggnader och lokaler samt någon annan mark för kyrkligt ändamål än som anges i 3,

6. anläggande och underhåll av begravningsplatser, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun, samt underhåll av kyrkotomt,

7. avlöningsförmåner för arbetstagare hos församlingen.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda föreskrifter.

Församlingar i enförsamlingspastorat

2 § När en församling utgör ett pastorat (*enförsamlingspastorat*), sköter församlingen själv alla de församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket.

Församlingen skall också sköta de angelägenheter som annars enligt denna lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

Församlingar i flerförsamlingspastorat, pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter

3 § När flera församlingar utgör ett pastorat (*flerförsamlingspastorat*) sköter varje församling själv de församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1 och 2.

De församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 3–7 skall skötas av en kyrklig samfällighet, som består av samtliga församlingar i pastoratet (*pastoratssamfällighet*). Stiftsstyrelsen får dock besluta att angelägenheterna skall skötas av en sådan kyrklig samfällighet som anges i 4 §.

Pastoratssamfälligheten skall också sköta de angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

4 § En pastoratssamfällighet kan också få sköta de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1 och 2 (*total pastoratssamfällighet*).

Församlingarna inom flera pastorat får bilda kyrklig samfällighet för att sköta en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1–7 (*flerpastoratssamfällighet*) eller alla sådana angelägenheter (*total flerpastoratssamfällighet*).

Sådana samfälligheter som avses i andra stycket får även bildas för angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoraten.

5 § Överlämnas en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1–7 till en flerpastoratssamfällighet, får ändå en total pastoratssamfällighet bildas eller bestå för att sköta de återstående ekonomiska församlingsangelägenheterna.

Kyrkliga samfälligheter som avses i 4 § andra stycket får inte ha hand om sådana angelägenheter som skall skötas av stiftssamfälligheten.

6 § Föreskrifter om hur de olika pastoratssamfälligheterna bildas finns i 8 kap.

7 § En kyrklig samfällighet får inte besluta om ändringar i kyrkorummet utan att församlingen först har godkänt dessa.

En församling får hos samfälligheten väcka ärenden om underhåll eller andra åtgärder avseende kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler.

Beslutanderätten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

8 § I en församling utövas beslutanderätten av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämma, om inte något annat följer av 12 §.

9 § I församlingar med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar skall beslutanderätten utövas av kyrkofullmäktige.

10 § Om antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i en församling med kyrkofullmäktige har gått ned till 500 eller därunder, skall beslutanderätten fortfarande utövas av fullmäktige.

Fullmäktige får dock besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av kyrkostämma.

11 § Kyrkostämman får uppdra beslutanderätten åt kyrkofullmäktige.

Förslag om att upphäva ett sådant beslut får inte väckas i fullmäktige förrän tre år har förflutit sedan ledamöterna i fullmäktige började sin tjänstgöring.

12 § Ingår en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar i en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, får stiftsstyrelsen besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd, om församlingen begär det.

13 § Beslut om att avskaffa eller införa kyrkofullmäktige enligt 10 eller 11 § eller att beslutanderätten skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd enligt 12 § skall tillämpas från och med året efter det år då val av kyrkofullmäktige nästa gång förrättas i hela landet.

Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret.

14 § Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslut enligt 10 § andra stycket och 11 §.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslut enligt 13 §.

15 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade eller, om samfälligheten är total, av kyrkofullmäktige.

Förvaltningen och verkställigheten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

16 § I en församling ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

Nämnderna bereder också ärenden som skall avgöras av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman. För en sådan uppgift kan fullmäktige eller stämman tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

17 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får uppdra åt kyrkorådet

eller någon annan nämnd att i fullmäktiges eller stämmans ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller någon annan författning.

Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

18 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

Nämnderna bereder också ärenden som skall avgöras av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade. Föreskrifterna i 16 § andra stycket om en särskild beredning och i 17 § första stycket om uppdrag att i fullmäktiges eller kyrkostämmans ställe fatta beslut i vissa frågor tillämpas också i samfälligheten.

Arkiv

19 § I arkivlagen (1990: 782) finns föreskrifter om församlingars och kyrkliga samfälligheters arkiv.

12 kap. Förtroendevalda

Inledande föreskrifter

1 § Med förtroendevalda avses i denna lag valda ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet och övriga nämnder samt beredningar.

Med förtroendevald avses också

1. revisorer och revisorsersättare,
2. ordföranden och vice ordförande i kyrkostämma, samt
3. kyrkoherden eller någon annan präst som avses i 17 kap. 5 §, om denne har utsetts till ordförande eller vice ordförande i kyrkorådet.

Rösträtt

2 § Rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige eller ett direktvalt kyrkoråd i en församling har den som

1. är folkbokförd i församlingen,
2. är medlem av Svenska kyrkan, och
3. som har fyllt arton år senast på valdagen.

Den som inte är svensk medborgare har rösträtt bara om han har varit folkbokförd i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret.

Den som är medlem i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en annan församling.

3 § Rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet har den som är röstberättigad vid val av ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige i en församling som ingår i samfälligheten.

4 § Frågor om rösträtt enligt 2 och 3 §§ avgörs på grundval av en röstlängd som har upprättats före valet.

Valbarhet

5 § Ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige i en församling, ordföranden och vice ordförande i kyrkostämma väljs bland dem som har rösträtt enligt 2 §.

Detsamma gäller valet av ledamöter och ersättare i kyrkorådet och övriga nämnder samt av revisorer och revisorsersättare. Den som har fyllt 18 år senast på dagen för ett sådant val är dock valbar.

Till uppdrag som revisor och revisorsersättare får också väljas den som inte är folkbokförd i församlingen. I en icke-territoriell församling gäller detsamma den som inte är medlem i församlingen.

6 § Till uppdrag som avses i 5 § får inte väljas den som

1. innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop,
2. innehar en tjänst som kyrkoherde i församlingen eller innehar ett långtidsvikariat på en sådan tjänst,
3. enligt 17 kap. 5 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd,
4. är anställd hos församlingen och som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda.

Valbar till ledamot eller ersättare i kyrkorådet eller någon annan nämnd är inte heller den som är chef för en förvaltning som hör till rådets eller nämndens ansvarsområde.

7 § I fråga om valbarhet till ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet, församlingsdelegerade, kyrkorådet och övriga nämnder i samfälligheten tillämpas föreskrifterna i 5 och 6 §§.

Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd och övriga nämnder skall avse samfälligheten, dess fullmäktige eller församlingsdelegerade och dess kyrkoråd och övriga nämnder.
2. Föreskrifterna i 6 § 2 om kyrkoherde skall gälla den kyrkoherde som är ledamot och hans ersättare i samfällighetens kyrkoråd.

Uppdragets upphörande

8 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast.

9 § Kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller församlingsdelegerade skall befria en förtroendevald från uppdraget när den förtroendevalde vill avgå, om det inte finns särskilda skäl som talar mot det.

Ledighet från anställning

10 § Förtroendevalda har rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för uppdragen.

Ekonomiska förmåner

11 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman i en församling samt kyrkofullmäktige och församlingsdelegerade i en kyrklig samfällighet får besluta att förtroendevalda i församlingen respektive samfälligheten i skälig omfattning skall få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget,
2. ersättning för förlorad arbetsinkomst, samt
3. arvode.

Om en församling ingår i en total pastoratssamfällighet eller i en total flerpastoratssamfällighet, får kyrkofullmäktige i samfälligheten besluta att förtroendevalda i församlingens kyrkoråd eller kyrkostämma skall få sådan ersättning och arvode som avses i första stycket.

Arvode skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Omröstning

12 § Varje ledamot i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet eller någon annan nämnd har en röst.

Reservation

13 § Den som i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet eller någon annan nämnd har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet.

Reservationen skall anmälas innan sammanträdet avslutas. Om reservationen utvecklas närmare, skall den avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

13 kap. Kyrkofullmäktige i församling

Grundläggande föreskrifter om val av kyrkofullmäktige

1 § I lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. finns föreskrifter om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av ersättare, samt
4. förfarandet när en ledamot i fullmäktige har avgått under tjänstgöringstiden och när en ersättare har inträtt som ordinarie ledamot i fullmäktige eller av annan anledning har avgått som ersättare.

Antalet ledamöter och ersättare

2 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i församling med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

19 i församling med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

25 i församling med över 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

Vid tillämpningen av första stycket skall den som har upptagits i gällande röstlängd anses som röstberättigad.

3 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet ledamöter i fullmäktige. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter skall ändras, skall beslutet

tillämpas först när val av fullmäktige nästa gång förrättas i hela landet. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

4 § För ledamöterna skall ersättare utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet ersättare. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet ersättare tillämpas 3 § andra stycket.

Valperiodens längd

5 § Ledamöter och ersättare väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har ägt rum.

Ordförandeskapet

6 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

Till dess att valen har förrättats utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den som är äldst företräde.

7 § Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, utser kyrkofullmäktige en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

När sammanträdena skall hållas m.m.

8 § Kyrkofullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden skall hållas.

Sammanträde skall också hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

9 § Vid sammanträde före december månads utgång förrättar kyrkofullmäktige val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut.

Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet skall valen förrättas av de nyvalda fullmäktige. Dessa förrättar också andra val som ankommer på fullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

Hur sammanträdena kungörs

10 § Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkofullmäktige skall sammanträda. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om de ärenden som skall behandlas.

När sammanträde skall hållas första gången sedan beslutanderätten har

uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i kyrkostämman.

Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall inom samma tid också sändas till varje ledamot och ersättare på ett lämpligt sätt.

11 § Uppgift om tid och plats för sammanträdet samt, om kyrkofullmäktige har bestämt det, uppgift om de ärenden som skall behandlas skall också minst en vecka före sammanträdesdagen införas i en eller flera ortstidningar.

Vid sammanträde före december månads utgång avgörs för det följande kalenderåret i vilken eller vilka tidningar sådana tillkännagivanden skall införas. Därvid bör sådana tidningar väljas som genom sin spridning inom olika grupper av församlingsmedlemmar når så många som möjligt. Om ett förslag om att införa uppgiften i en viss ortstidning får minst en tredjedel av rösterna, skall uppgiften införas i den tidningen.

12 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 10 § tredje stycket och 11 § första stycket, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kungörelsen inom samma tid sändas till varje ledamot och ersättare på ett lämpligt sätt.

Ersättarnas tjänstgöring m.m.

13 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Detta gäller också en ersättare som har kallats att tjänstgöra eller som tjänstgör i stället för ledamot.

Ersättarna skall tjänstgöra enligt den ordning som har bestämts mellan ersättarna. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock företräde oberoende av turordning. En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv, får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

14 § Om samtliga ersättare för en ledamot är förhindrade att inställa sig eller att vidare delta i ett sammanträde, skall i ledamotens ställe den ersättare inträda som enligt den bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet. Om en sådan ersättare inte kan tjänstgöra, skall den ersättare inträda som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund.

15 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra också om en ersättare har inträtt i hans ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får dock därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

Beslutförhet

16 § Kyrkofullmäktige får handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Fullmäktige får dock föreskriva att interpellationer och frågor får besvaras även om färre ledamöter är närvarande.

Om en ledamot enligt 17 § eller 20 kap. 4 § är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta också om antalet närvarande ledamöter på grund av jävet inte uppgår till vad som föreskrivs i första stycket.

Jäv

17 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv eller ledamotens make, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående. Bestämmelser om jäv i samband med revision finns i 20 kap. 4 §.

Rätt och skyldighet för utomstående att medverka

18 § Rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten vid kyrkofullmäktiges sammanträden har också

1. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet samt kyrkoherden,
2. ordföranden eller vice ordföranden i någon annan nämnd eller i en beredning vid handläggningen av ett ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen,
3. en ledamot i kyrkorådet vid besvarande av en interpellation som enligt 32 § andra stycket har överlämnats för att besvaras av honom,
4. en revisor hos församlingen vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,
5. den som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda i församlingen, samt
6. ledamot eller ersättare i kyrkorådet, någon annan nämnd eller beredning, om fullmäktige har beslutat det.

Fullmäktige får kalla anställda hos församlingen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

19 § Kyrkofullmäktige skall besluta i ärenden som väckts av

1. kyrkorådet eller någon annan nämnd, om inte något annat är föreskrivet i lag,
2. ledamot genom motion,
3. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden,
4. revisorerna, om ärendet avser förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, eller
5. beredning, om fullmäktige har föreskrivit det.

20 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende skall det ha beretts av den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör eller av en beredning som fullmäktige särskilt har utsett för ändamålet.

Om ett ärende har beretts av någon annan än den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, skall nämnden eller beredningen få tillfälle att avge yttrande i ärendet innan det avgörs.

Kyrkorådet skall alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av någon annan än rådet.

21 § Kyrkofullmäktige får förrätta val utan föregående beredning.

Beredning behövs inte heller för ärenden som avser ändring av antalet ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller annan nämnd eller avsägelse från uppdrag som ledamot eller ersättare i fullmäktige, i rådet eller i någon annan nämnd eller som revisor eller revisorsersättare.

22 § En motion bör beredas så, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige vid sammanträde inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Opinionsundersökningar

23 § Kyrkofullmäktige får besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som tillhör fullmäktiges handläggning skall inhämtas synpunkter från röstberättigade i församlingen. Detta kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande.

Fullmäktige får därvid anlita valnämnden i kommunen, om nämndens verksamhet i övrigt inte hindras och om kommunfullmäktige beslutar det.

Kommunen har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av att en församling anlitar valnämnden.

Avbrutna sammanträden

24 § Om ett sammanträde inte kan slutföras på utsatt dag, skall det fortsätta genast eller vid en senare tidpunkt.

Om sammanträdet skall fortsätta vid en senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast tid och plats för det fortsatta sammanträdet.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när valet är proportionellt, finns föreskrifter i 47 kap.

Bordläggning

25 § Ett ärende skall bordläggas, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För bordläggning i fråga om val eller av tidigare bordlagt ärende krävs dock enkel majoritet.

Om bordläggning beslutas, bestämmer och tillkännager ordföranden innan sammanträdet avslutas till vilken dag ärendet skall uppskjutas.

Offentlighet vid sammanträdena

26 § Sammanträdena skall vara offentliga.

Kyrkofullmäktige får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende skall hållas inom stängda dörrar. Ersättarna får närvara vid en sådan överläggning också om de inte tjänstgör.

Ordning vid sammanträdena

27 § Ordföranden ansvarar för ordningen vid sammanträdet.

Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Om det uppstår oordning som inte kan avstyras, får ordföranden upplösa sammanträdet.

Hur ärendena avgörs m.m.

28 § Ordföranden leder sammanträdena och föredrar ärendena. Ordföranden skall se till att ett ärende inte avgörs utan att föreskrifterna i 10–12 §§ om kungörelse och 20 § om beredning har iakttagits.

Ett brådskande ärende får dock avgöras trots att det inte har kungjorts enligt föreskrifterna i 10–12 §§, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

Ett brådskande ärende får också avgöras trots att det inte har beretts enligt föreskriften i 20 §, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

29 § När överläggningen är avslutad lägger ordföranden fram förslag till beslut. Förslaget skall utformas så att det kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om inte omröstning begärs.

30 § Om omröstning begärs, skall den genomföras efter upprop och ske öppet utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. Vid öppen omröstning får omröstningsapparat användas.

Om inte något annat är särskilt föreskrivet bestäms utgången genom enkel majoritet.

Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. I sådana ärenden fattas beslutet genom lottning.

Interpellationer och frågor

31 § En ledamot får till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa interpellation i ämnen som hör till kyrkofullmäktiges handläggning.

32 § Kyrkofullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en interpellation får framställas. Interpellationen skall vara tillgänglig för varje ledamot, innan fullmäktige fattar ett sådant beslut.

Fullmäktige får besluta att ordföranden i kyrkorådet får överlåta besvarandet av en interpellation till någon annan ledamot i rådet som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

33 § Om kyrkofullmäktige beslutar det, får en ledamot till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa fråga i ämnen som hör till fullmäktiges handläggning.

Protokollet

34 § Vid sammanträde med kyrkofullmäktige skall protokoll föras på ordförandens ansvar.

35 § Protokollet skall redovisa vilka ledamöter och ersättare som har

tjänstgjort och vilka ärenden som fullmäktige har handlagt.

36 § Protokollet skall för varje ärende redovisa

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. fullmäktiges beslut, och
3. vilka reservationer som har anmälts mot beslutet.

Om omröstning har ägt rum i ett ärende skall protokollet dessutom för varje ärende redovisa

1. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
2. hur omröstningen har utfallit, samt
3. hur ledamöterna och har röstat vid öppen omröstning.

37 § Protokollet skall justeras av ordföranden och ytterligare minst två ledamöter som fullmäktige för varje gång utser bland de närvarande.

Justeringen skall äga rum senast fjorton dagar efter sammanträdesdagen på tid som ordföranden bestämmer och tillkännager vid sammanträdet.

Justeringen får också verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde.

38 § Senast på andra dagen efter justeringen skall denna tillkännages på anslagstavlan.

Av tillkännagivandet skall framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag som det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort före överklagandetidens utgång.

Bevis om dagen för anslaget skall tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

Arbetsordningen

39 § Kyrkofullmäktige skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning.

40 § Arbetsordningen skall innehålla föreskrifter om

1. vem som skall föra ordet till dess att en tillfällig ordförande som avses i 7 § har utsetts,
2. utsändning av handlingar inför sammanträde,
3. anmälan av hinder för tjänstgöring vid sammanträde,
4. inkallande av ersättare,
5. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
6. förfarandet vid omröstning, samt
7. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i fullmäktige och kyrkorådet.

14 kap. Kyrkostämma

Ordförandeskapet

1 § Kyrkostämman väljer för tre kalenderår bland de röstberättigade en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om ordföranden eller någon vice ordförande avgår under tjänstgöringstiden, väljs en annan för återstoden av denna tid.

När sammanträden skall hållas

2 § Kyrkostämman beslutar när ordinarie sammanträden skall hållas. Sammanträde skall också hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Vid sammanträde före november månads utgång det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet förrättas val av kyrkoråd.

Vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut.

Hur sammanträden kungörs m.m.

3 § Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkostämman skall sammanträda.

Om en kyrkostämma skall utöva beslutanderätten i en församling där den tidigare har utövats av kyrkofullmäktige, skall den senast valda ordföranden i fullmäktige sammankalla kyrkostämman första gången.

Om en ny församling bildas i vilken beslutanderätten skall utövas på kyrkostämma, skall stiftsstyrelsen före den 1 juli året innan församlingen bildas förordna en person att hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd.

4 § Kungörelsen om sammanträde med kyrkostämma skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om de ärenden som skall behandlas.

Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla.

5 § Föreskrifterna i 13 kap. 11 § om tillkännagivande i ortstidning gäller också för sammanträden med kyrkostämman.

Beslut om i vilken eller vilka ortstidningar som kyrkostämmans sammanträden skall tillkännages får fattas för flera kalenderår, dock inte för längre tid än till utgången av det år då val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet.

6 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 4 § och 5 § första stycket, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås på församlingens anslagstavla senast fyra dagar före sammanträdet.

Arbetsordningen

7 § Kyrkostämman skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för sammanträden med kyrkostämman och ärendenas handläggning.

Arbetsordningen skall innehålla föreskrifter om

1. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
2. förfarandet vid omröstning, samt
3. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i kyrkostämman och kyrkorådet.

Hur föreskrifterna om kyrkofullmäktige i församling m.m. tillämpas på kyrkostämma

8 § I fråga om kyrkostämman tillämpas föreskrifterna i 12 kap. 2, 12 och 13 §§ om förtroendevalda samt 13 kap. 8 § första stycket, 9 § första stycket, 10, 11, 17–22 och 24–40 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkofullmäktige och ledamot i kyrkofullmäktige skall i stället avse kyrkostämman och röstberättigad kyrkomedlem.

2. Kyrkostämmans sammanträden skall alltid vara offentliga.

3. Omröstning skall vara sluten också i andra ärenden än ärenden om val eller tillsättning av tjänst, om någon röstberättigad kyrkomedlem begär det.

4. I kyrkostämmans protokoll behöver inte redovisas vilka som har deltagit i stämman eller hur var och en har röstat vid öppen omröstning.

15 kap. Församlingsdelegerade

Antalet ledamöter och ersättare

1 § Antalet ledamöter i församlingsdelegerade skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i samfällighet med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

25 i samfällighet med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

35 i samfällighet med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

45 i samfällighet med över 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

Ersättare för ledamöterna utses till lika stort antal som ledamöterna.

2 § När delegerade skall utses första gången, bör församlingarna träffa överenskommelse

1. om antalet ledamöter med ledning av 1 §, och

2. huruvida ersättare skall utses för ledamöterna.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet om antalet ledamöter.

Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter.

3 § Församlingsdelegerade beslutar själva om ändring av antalet ledamöter i delegerade och huruvida ersättare skall utses för ledamöterna.

Ett sådant beslut skall tillämpas från och med året efter det år då val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet.

Beslutet om ändrat antal ledamöter skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

4 § Länsstyrelsen bestämmer, med tillämpning av föreskrifterna i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. hur många ledamöter i församlingsdelegerade som varje församling skall utse.

Beslutet får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Val av ledamöter och ersättare

5 § Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i varje församling.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valperiodens längd m.m.

6 § Ledamöter och ersättare i församlingsdelegerade väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

När val av ledamöter och ersättare inte äger rum under år då val av fullmäktige förrättats i hela landet, skall valet dock inte avse längre tid än till utgången av det år då sådana val av fullmäktige skall äga rum nästa gång.

Val av ledamöter och ersättare i församlingsdelegerade förrättas före december månads utgång året före det år då tjänstgöringstiden börjar.

7 § Om val till kyrkofullmäktige, som har utsett ledamöter och ersättare i församlingsdelegerade, har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för ledamöterna och ersättarna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och ersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

8 § Om en ledamot i församlingsdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, förrättas fyllnadsval för återstoden av denna tid.

I en samfällighet där ersättare har utsetts, skall dock för en ledamot som har utsetts vid proportionellt val inträda en ersättare i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden, enligt den ordning mellan ersättarna som har bestämts vid valet.

Hur föreskrifterna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på församlingsdelegerade

9 § I fråga om församlingsdelegerade tillämpas föreskrifterna i 13 kap. 6–40 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse församlingsdelegerade och samfällighetens kyrkoråd.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. När sammanträde med delegerade skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade kyrkomedlemmar. Om fullmäktige inte finns i denna församling, utfärdas kungörelsen av ordföranden i församlingens kyrkostämma.

4. Rätt för ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i delegerades överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat tillkommer rätten för en kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

16 kap. Kyrkofullmäktige i kyrkliga samfälligheter

Antalet ledamöter och ersättare

1 § Stiftsstyrelsen fastställer antalet ledamöter i kyrkofullmäktige. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Föreskrifter om kyrkliga samfälligheters indelning i valkretsar och om fastställandet av antalet ledamöter i fullmäktige som skall utses i varje församling finns i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m.

2 § För ledamöterna skall ersättare utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer.

Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i samfällighetens fullmäktige eller i varje valkrets, om valbarheten är inskränkt till valkrets. I det senare fallet skall andelen vara densamma i alla valkretsarna. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om fullmäktiges beslut.

3 § När fullmäktige skall utses första gången, fattas beslut enligt 2 § första stycket av stiftsstyrelsen, om stiftsstyrelsen inte med stöd av 8 kap. 5 § andra stycket har bestämt att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade.

Hur föreskrifterna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet

4 § I fråga om kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet tillämpas föreskrifterna i 13 kap. 5–40 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. När sammanträde med fullmäktige skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av den ordförande som anges i 15 kap. 9 § 3.

4. Om samtliga ersättare för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde inträder i ledamotens ställe den ersättare som enligt den för ersättarna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i församlingen eller i en sådan grupp av församlingar som avses i 4 § lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. Om en sådan ersättare inte kan tjänstgöra, inträder den ersättare som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga ersättare är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en ersättare som har utsetts för partiet i en annan församling eller grupp av församlingar efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den församling eller grupp av församlingar där partiets röstetal är högst.

5. Rätt för ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat, tillkommer rätten för

kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

17 kap. Kyrkorådet och övriga nämnder i församlingar

Kyrkorådets uppgifter

1 § I varje församling skall det finnas ett kyrkoråd. Kyrkorådet är församlingens styrelse.

Två eller flera församlingar får utse ett gemensamt kyrkoråd för en eller flera angelägenheter.

2 § Kyrkorådet skall ha omsorg om församlingslivet och verka för dess utveckling, leda förvaltningen av församlingens angelägenheter samt ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Kyrkorådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning samt hos kyrkofullmäktige eller kyrkostämman och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

3 § Kyrkorådet skall särskilt

1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman,
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och därvid själv förvalta kyrkans och församlingens egendom, om sådan egendomsförvaltning inte har uppdragits åt någon annan nämnd eller annars ankommer på någon annan,
3. ha hand om medelsförvaltningen, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har medgett någon annan nämnd att helt eller delvis ha hand om sin medelsförvaltning,
4. verkställa kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut, om verkställigheten inte har uppdragits åt någon annan,
5. själv eller genom ombud föra församlingens talan i alla mål och ärenden, om detta inte på grund av lag eller annan författning eller beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman ankommer på någon annan,
6. ha hand om församlingens informationsverksamhet om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har uppdragit denna åt någon annan nämnd,
7. verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med församlingen, samt
8. i övrigt fullgöra de uppdrag som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har överlämnat till rådet.

Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas inte första stycket 1, 3–6 och 8.

4 § Kyrkorådet skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på rådet.

Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från övriga nämnder och från beredningar och anställda i församlingen, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Ledamöter och ersättare

5 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Kyrkoherden får förordna en präst som tjänstgör i pastoratet att vara

kyrkorådsledamot i annexförsamling i stället för kyrkoherden. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans ordförande om förordnandet.

Om församlingar som tillhör olika pastorat har ett gemensamt kyrkoråd, skall domkapitlet förordna en av församlingarnas kyrkoherdar att vara ledamot i rådet och en annan att vara ersättare.

6 § Andra ledamöter än dem som avses i 5 § samt ersättare i kyrkorådet väljs, utom i fall som avses i 7 §, av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än fyra.

Antalet ersättare bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

7 § Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall andra ledamöter än dem som avses i 5 § och ersättare utses genom direkta val när val av kyrkofullmäktige förrättas i hela landet.

I lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. finns föreskrifter om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av ersättare, samt
4. förfarandet när en ledamot i kyrkorådet har avgått under tjänstgöringstiden och när en ersättare har inträtt som ordinarie ledamot i kyrkorådet eller av någon annan anledning har avgått som ersättare.

8 § Ledamöter i ett direktvalt kyrkoråd skall väljas till det antal som kyrkorådet bestämmer. Antalet valda ledamöter skall vara jämnt och får inte vara mindre än tio.

För de valda ledamöterna skall ersättare utses till det antal som kyrkorådet bestämmer. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om kyrkorådets beslut.

När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången, beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare.

9 § Beslutar ett direktvalt kyrkoråd om ändring av antalet ledamöter eller ersättare tillämpas beslutet först när val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

10 § Antalet ledamöter i ett gemensamt kyrkoråd och det antal ledamöter i rådet som varje församling skall utse bestäms genom överenskommelse mellan församlingarna.

Varje församling skall välja minst en ledamot.

Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter i rådet och det antal som skall utses av varje församling.

Valperiodens längd m.m.

11 § Sådana ledamöter och ersättare som avses i 6 och 7 §§ skall väljas för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av

kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

12 § Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och ersättare i kyrkorådet som har valts av fullmäktige, två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och ersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

13 § Om en vald ledamot av kyrkorådet avgår under tjänstgöringstiden, skall fyllnadsval förrättas. För en ledamot som har utsetts vid proportionellt val skall dock en ersättare inträda enligt den ordning som anges i 47 kap. 26 §.

Ordförandeskapet

14 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall bland kyrkorådets ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige eller stämman bestämmer tiden för uppdragen.

Direktvalda kyrkoråd och gemensamma kyrkoråd skall dock själva välja ordförande och en eller två vice ordförande bland sina ledamöter. Till dess kyrkorådet har förrättat valen utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den som är äldst företräde.

15 § Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet, utser rådet en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får rådet utse en annan ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

När sammanträdena skall hållas

16 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

Sammanträde skall också hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller någon ledamot som avses i 5 § begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Kallelse till sammanträdena

17 § Kallelse till sammanträde med kyrkorådet skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall inom samma tid sändas till varje ledamot och ersättare i rådet på ett lämpligt sätt.

Om ett ärende är så brådskande att kallelse inte kan ske på detta sätt, skall kallelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kallelsen inom samma tid på ett lämpligt sätt sändas till varje ledamot och ersättare.

Föreskrifterna i första och andra styckena gäller bara när det inte finns

föreskrifter om kallelse i reglemente för kyrkorådet.

18 § Kyrkorådet får till sina sammanträden kalla
1. en ledamot eller en ersättare i kyrkofullmäktige,
2. ordföranden eller en vice ordförande i kyrkostämman,
3. en ledamot eller en ersättare i en annan nämnd eller beredning,
4. en anställd hos församlingen, eller
5. en särskild sakkunnig.

Den som har kallats till ett sammanträde får delta i överläggningarna men inte i besluten, om rådet beslutar det.

Ersättarnas tjänstgöring

19 § I fråga om ersättarnas tjänstgöring i kyrkorådet tillämpas föreskrifterna i 13 kap. 13–15 §§ om ersättarnas tjänstgöring i kyrkofullmäktige.

Vad som sägs i första stycket tillämpas också när en av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma utsedd ledamot som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

Ersättarna får närvara vid rådets sammanträden.

Beslutförhet

20 § Kyrkorådet får handlägga ärenden bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Jäv

21 § En ledamot eller någon annan som skall handlägga ärenden hos kyrkorådet får inte delta i eller närvara vid handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans maka, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Ärendenas avgörande och protokollet

22 § I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll, protokollets innehåll, justering av protokoll och tillkännagivande om justering tillämpas föreskrifterna i 13 kap. 29, 30 och 34–38 §§. Protokollet får dock justeras av ordföranden och ytterligare minst en ledamot.

Framställningar till kyrkorådet m.m.

23 § Kyrkorådet skall på lämpligt sätt kungöra var framställningar till rådet tas emot.

Delgivning med kyrkorådet sker med ordföranden eller den som enligt reglemente, instruktion eller särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

Hur kyrkvärdar, kassaförvaltare och elektorer utses

24 § Kyrkorådet väljer kyrkvärdar bland dem som är röstberättigade i församlingen enligt 12 kap. 2 §. Minst en av kyrkvärdarna skall utses bland ledamöterna och ersättarna i kyrkorådet.

Kyrkvärdarna utses för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

Kyrkorådet utser för varje kalenderår en kassaförvaltare, om rådets medelsförvaltning inte har ordnats på något annat sätt.

25 § Det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet, skall det nyvalda kyrkorådet före december månads utgång utse kyrkvärdar och kassaförvaltare enligt föreskrifterna i 24 §.

Det nyvalda kyrkorådet får också före december månads utgång utse

1. ledamot och ersättare i domkapitlet eller i domkyrkorådet i Lund enligt föreskrifterna i 27 kap. 5 § respektive 39 kap. 5 §,

2. elektorer och ersättare för val av ledamöter och ersättare i kyrkomötet enligt föreskrifterna i 46 kap. 13 §.

Reglemente och delegering

26 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får anta reglemente med närmare föreskrifter om kyrkorådets verksamhet.

27 § Om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman beslutar det, får kyrkorådet uppdra åt en särskild avdelning, bestående av ledamöter och ersättare i rådet, åt en ledamot eller ersättare eller åt en tjänsteman hos församlingen att på rådets vägnar besluta i vissa grupper av ärenden. Dessa ärendegrupper skall anges i reglementet eller särskilda beslut.

Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller stämman, liksom yttranden med anledning av att rådets beslut har överklagats, får dock beslutas bara av rådet samfällt.

Beslut som fattas med stöd av uppdrag enligt första stycket skall anmälas till rådet, som bestämmer på vilket sätt detta skall ske.

28 § Föreskrifterna i 26 och 27 §§ tillämpas också på direktvalda kyrkoråd. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i stället avse kyrkorådet.

Tillsättning av nämnder

29 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman tillsätter nämnder för den förvaltning och verkställighet som enligt särskilda författningar ankommer på dessa. För sådana nämnder gäller vad som är föreskrivet i författningarna.

För förvaltning och verkställighet i övrigt får fullmäktige eller stämman tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och ersättare i sådana nämnder väljs av fullmäktige eller stämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. För dessa nämnder tillämpas föreskrifterna om kyrkorådet i 6 § tredje stycket, 12–23 §§, 24 § tredje stycket och 25–27 §§.

Handläggningen av vissa ärenden

30 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman får, om inte något annat är föreskrivet i lag eller annan författning, besluta att kyrkorådet eller någon annan nämnd skall

1. ha hand om förvaltning och verkställighet i fråga om egendom som annars förvaltas av någon annan nämnd,

2. handlägga frågor om anställning, ledighet, vikariat eller skiljande från anställning samt andra frågor beträffande arbetstagare som är underställda någon annan nämnd.

Närvarorätt vid sammanträdena m.m.

31 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, kyrkorådet, någon annan nämnd eller beredning får närvara vid rådets eller någon annan nämnds sammanträden, också om han inte är ledamot eller ersättare i rådet eller nämnden, och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad i protokollet.

Kyrkoherden eller någon annan präst som avses i 5 § andra stycket har dock alltid rätt att närvara och delta i överläggningarna.

32 § I en församling där beslutanderätten utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas föreskrifterna i 31 § första stycket. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige och kyrkostämma i stället avse kyrkofullmäktige i den samfällighet i vilken församlingen ingår.

Verksamhetsberättelse för direktvalda kyrkoråd

33 § Ett direktvalt kyrkoråd skall före utgången av januari månad varje år till samfällighetens fullmäktige avge en berättelse om sin verksamhet under det föregående året.

18 kap. Kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter

Kyrkorådets uppgifter

1 § Kyrkorådet i en kyrklig samfällighet skall leda förvaltningen av samfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Kyrkorådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på samfällighetens ekonomiska ställning samt hos samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

I fråga om kyrkorådets uppgifter i övrigt tillämpas föreskrifterna i 17 kap. 3 § första stycket och 4 §. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

Ledamöter och ersättare

2 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Om samfälligheten består av församlingar i flera pastorat, skall domkapitlet förordna en av kyrkoherdarna att vara ledamot i samfällighetens kyrkoråd och en annan kyrkoherde att vara dennes ersättare. Förordnandena skall avse tiden för de valda ledamöternas tjänstgöringsperiod.

Domkapitlet skall underrätta kyrkofullmäktiges eller församlingsdelegerades ordförande om förordnandet.

3 § Andra ledamöter och ersättare än dem som avses i 2 § väljs av

kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade till det antal som fullmäktige eller delegerade bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än fyra.

Vid valet bör om möjligt varje församling bli företrädd i kyrkorådet genom minst en ledamot eller ersättare.

Antalet ersättare bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter. Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Hur föreskrifterna om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på kyrkorådet och övriga nämnder i kyrklig samfällighet

4 § Följande föreskrifter i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter:

17 kap. 11–13 §§ om valperiodens längd m.m.,

17 kap. 14 § första stycket och 15 § om ordförandeskapet, 17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,

17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,

17 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,

17 kap. 20 § om beslutförhet,

17 kap. 21 § om jäv,

17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,

17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,

17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering,

17 kap. 29 § om tillsättning av nämnder,

17 kap. 30 § om handläggningen av vissa ärenden,

17 kap. 31 § om närvarorätt vid sammanträdena m.m.

Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församling och kyrkofullmäktige skall avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. Samfällighetens kyrkoråd skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från församlingarnas kyrkoråd, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Samfällighetens kyrkoråd får, om inte samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller åt ett för församlingarna i ett pastorat gemensamt kyrkoråd att verkställa beslut av samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen.

5. Samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade får ge samfällighetens kyrkoråd en annan benämning än kyrkoråd.

19 kap. Ekonomisk förvaltning

Församlingar

Hur egendomen förvaltas

1 § Församlingens egendom bör förvaltas så att förmögenheten inte minskas.

Hur medelsbehovet täcks

2 § Församlingens medelsbehov skall täckas med skatt, om det inte fylls på något annat sätt.

Budgeten

3 § Församlingen skall varje år upprätta budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår.

4 § Budgeten skall, med utgångspunkt i ställningen enligt de avslutade räkenskaperna för året före det år då budgeten upprättas, innehålla en plan för ekonomin under budgetåret.

I planen skall redovisas de anslag som skall anvisas och täckningen av medelsbehovet med angivande av skattesatsen.

5 § Förslag till budget skall upprättas av kyrkorådet före oktober månads utgång.

Om särskilda förhållanden kräver det, får budgetförslaget göras upp i november månad. I sådant fall skall kyrkorådet före oktober månads utgång föreslå skattesats för den församlingsskatt som ingår i preliminär skatt för inkomst under det följande året.

Kyrkorådet bestämmer när övriga nämnder senast skall lämna sina särskilda budgetförslag till rådet.

6 § Kyrkorådet skall samråda med kommunstyrelsen innan budgetförslaget görs upp.

7 § Budgeten fastställs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman före november månads utgång.

Om budgeten på grund av särskilda förhållanden inte kan fastställas före november månads utgång, skall fullmäktige eller stämman ändå fastställa skattesatsen inom denna tid. Budgeten skall därefter fastställas före december månads utgång.

Fullmäktige eller stämman får i fall som avses i andra stycket fastställa en annan skattesats än som har bestämts tidigare, om det finns särskilda skäl till det.

8 § Kyrkorådets förslag till budget skall vara tillgängligt för allmänheten från och med kungörandet av det sammanträde med kyrkofullmäktige eller kyrkostämman då budgeten skall fastställas. Platsen där förslaget hålls tillgängligt skall anges i kungörelsen.

Anslagsbeslut

9 § Beslut om anslag skall också innefatta anvisning av medel för att täcka anslaget.

Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman kan besluta att ett särskilt anslag, som inte förbrukas under det år för vilket det har beviljats, får användas för samma ändamål under det följande året. Ett sådant beslut får därefter fattas för ett år i sänder.

Fondavsättning

10 § En församling får avsätta medel till kapitalfonder och driftfonder.

Fondmedel får tas i anspråk för annat ändamål än det som fonden avser bara genom beslut i samband med att budgeten fastställs.

Lån och borgen

11 § Församlingen får ta upp lån och ingå borgen.

Förbud mot pantsättning

12 § Församlingen får inte upplåta panträtt i sin egendom till säkerhet för en fordran. Vid förvärv av egendom får församlingen dock överta betalningsansvaret för lån som tidigare har tagits upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

Räkenskapsföring och redovisning

13 § Kyrkorådet skall fortlöpande föra räkenskaper över de medel som det förvaltar.

Andra nämnder som förvaltar medel skall föra räkenskaper enligt kyrkorådets föreskrifter. De skall också varje år lämna en redovisning till rådet för sin medelsförvaltning under föregående budgetår inom den tid som rådet bestämmer.

14 § När kyrkorådet har fått övriga nämnders redovisningar, skall rådet sammanfatta och avsluta räkenskaperna inom den tid som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämmer.

Gemensamma kyrkoråd skall varje år senast den 31 mars lämna redovisning till de församlingar som har utsett rådet.

15 § Särskilda föreskrifter finns om

1. vård om och förvaltning av kyrka och kyrkoegendom.
2. förvaltning av medel som myndigheter har särskilt tillsyn över, samt
3. kollektmedel.

Kyrkliga samfälligheter

16 § I fråga om kyrkliga samfälligheter tillämpas 1 – 15 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingarnas kyrkoråd skall lämna sina särskilda förslag om anslag för det nästföljande året till samfällighetens kyrkoråd, som bestämmer när detta skall ske.

20 kap. Revision

Församlingar

Val av revisorer och revisorsersättare

1 § Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorsersättare för granskning av de tre följande årens verksamhet.

Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och revisorsersättare för granskning av en viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer och revisorsersättare för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre.

2 § Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för revisorerna och revisorsersättarna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och revisorsersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

3 § Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Jäv

4 § Den som är ledamot eller ersättare i kyrkorådet eller annars är redovisningsskyldig till församlingen får inte

1. vara revisor eller revisorsersättare för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten,
2. delta i val av revisor eller revisorsersättare för granskning av sådan verksamhet, eller
3. delta i handläggningen av ärenden om ansvarsfrihet för verksamheten.

Föreskrifterna i första stycket gäller också make, föräldrar, barn, syskon eller någon annan närstående till den redovisningsskyldige.

Ordföranden och vice ordförandena i kyrkorådet eller i någon annan nämnd får dock delta i kyrkofullmäktiges överläggningar, när revisionsberättelsen över verksamheten inom den egna nämnden behandlas. Vad som nu har sagts gäller också om de inte är ledamöter i fullmäktige.

Revisorernas uppgifter

5 § Revisorerna skall granska kyrkorådets och övriga nämnders verksamhet.

Revisorerna prövar om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som har utövats inom nämnderna är tillräcklig.

Vad som har sagts om nämnder gäller också beredningar.

Revisorernas rätt till upplysningar m.m.

6 § En revisor har rätt att av en nämnd eller en beredning få de uppgifter och upplysningar som behövs för revisionsarbetet.

En revisor får när som helst inventera de tillgångar som en nämnd har hand om samt ta del av räkenskaper och andra handlingar som berör nämndens verksamhet.

Revisorernas förvaltning och protokoll

7 § Revisorerna svarar själva för den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte bestämmer något annat.

Beslut som revisorerna fattar angående förvaltningen skall tas upp i protokoll. Föreskrifterna i 17 kap. 22 § om justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen tillämpas också på revisorernas protokoll.

Revisionsberättelse

8 § Revisorerna skall varje år till kyrkofullmäktige eller kyrkostämman avge en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående året.

Av berättelsen skall framgå om det finns någon anmärkning på den granskade verksamheten eller inte. Om anmärkning framställs, skall anledningen till den anges i berättelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett särskilt uttalande i frågan huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

Prövning av frågan om ansvarsfrihet

9 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall inhämta förklaringar över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen.

Därefter skall fullmäktige eller stämman vid ett sammanträde före utgången av året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller vägras.

10 § Om ansvarsfrihet vägras, får fullmäktige eller stämman besluta att skadeståndstalan skall väckas.

Talan som inte grundas på brott skall väckas inom ett år från det att beslutet om vägrad ansvarsfrihet fattades. Annars är rätten till sådan talan förlorad.

Revisionsreglemente

11 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Kyrkliga samfälligheter

12 § I fråga om kyrkliga samfälligheter tillämpas 1 – 11 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofull-

mäktige eller dess församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingskyrkoråd som förvaltar medel för samfällighetens räkning skall varje år avge redovisning för sin förvaltning under det föregående kalenderåret. Redovisningen skall lämnas till samfällighetens kyrkoråd som bestämmer när detta skall ske.

21 kap. Församlingsskatt

Skattskyldighet

1 § Föreskrifter om skyldighet att betala församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928: 370).

Den som är medlem i en icke-territoriell församling är inte skyldig att betala församlingsskatt till den territoriella församling där han är folkbokförd.

Särskilda föreskrifter om skattskyldighet finns i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

Skattesats

2 § När budgeten har fastställts, skall kyrkorådet genast underrätta den kommun där församlingen eller den kyrkliga samfälligheten är belägen om den skattesats som därvid har bestämts för det följande året.

Om budgeten inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet genast underrätta kommunen om rådets förslag till skattesats. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har bestämts, kommunen underrättas om denna.

3 § Skattesatsen för församlingsskatt bestäms enligt de grunder som anges i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Föreskrifter om utbetalning av församlingsskatt finns i samma lag.

22 kap. Kommunalbesvär

Hur man överklagar beslut av församling

1 § Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas hos kammarrätten. Överklagandet får grundas bara på omständigheter som innebär att beslutet

1. inte har tillkommit i laga ordning,
2. står i strid mot lag eller annan författning,
3. på något annat sätt överskrider kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans befogenhet,
4. kränker klagandens enskilda rätt, eller
5. annars vilar på orättvis grund.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då justeringen av det protokoll som fördes över beslutet tillkännagavs på församlingens anslagstavla. Om skrivelsen före överklagandetidens utgång har kommit in till församlingen, skall överklagandet ändå prövas.

I skrivelsen skall anges det beslut som överklagas och de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Klaganden får inte anföra någon ny omständighet till grund för överklagandet efter överklagandetidens utgång.

2 § I fråga om överklagande av beslut av kyrkorådet eller någon annan nämnd skall föreskrifterna i 1 § tillämpas, om inte något annat är särskilt föreskrivet. Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art får inte överklagas.

Föreskrifterna i första stycket gäller också beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 17 kap. 27 §. I fråga om beslut som inte har protokollförts särskilt, räknas överklagandetiden från den dag då justeringen av det protokoll som fördes vid det sammanträde med kyrkorådet eller nämnden då beslutet anmäldes tillkännagavs på anslagstavlan.

Föreskrifterna i första stycket gäller också i fråga om överklagande av sådant beslut av revisorerna som avses i 20 kap. 7 § andra stycket.

3 § Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas, i fråga om en territoriell församling, av den som är folkbokförd där och, i fråga om en icketerritoriell församling, av den som är medlem.

4 § Kammarrätten skall inhämta stiftsstyrelsens yttrande över överklagandet, om det behövs.

Vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen (1971:291) anses församlingen som part.

Ett föreläggande enligt 5 § förvaltningsprocesslagen får inte gälla sådan brist i skrivelsen med överklagandet som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Föreskriften i 29 § förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild tillämpas inte.

5 § Beslut av kammarrätten som har gått klaganden emot får överklagas bara av denne.

Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit ett överklagande eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas av församlingen och av den som är folkbokförd i församlingen.

6 § Om ett beslut har upphävts genom ett avgörande som har vunnit laga kraft och om beslutet redan har verkställts, skall det organ som har fattat beslutet se till att verkställigheten rättas om detta är möjligt.

Hur man överklagar beslut av kyrkliga samfälligheter

7 § I fråga om överklagande av beslut av församlingsdelegerade, kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller någon annan nämnd i en kyrklig samfällighet tillämpas 1–6 §§, om inte något annat är särskilt föreskrivet.

Beslut får överklagas också av en församling som ingår i samfälligheten.

SJÄTTE AVDELNINGEN

Den regionala organisationen

23 kap. Allmänt om stiftssamfälligheter

Inledande föreskrifter

1 § Församlingarna inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (*stiftssamfällighet*) för att sköta de gemensamma församlingsangelägenheter som anges i 2 §.

2 § Stiftssamfälligheten skall
1. främja församlingslivets utveckling inom stiftet,
2. främja församlingsarbete bland teckenspråkiga samt på finska, samiska och andra språk,
3. främja andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar, vid kriminalvårdsanstalter och vid militära förband i fredstid,
4. svara för avlöningsförmåner för arbetstagare hos stiftssamfälligheten.

Om vissa angelägenheter som ankommer på stiftssamfälligheter finns särskilda bestämmelser.

Utvidgad verksamhet

3 § Stiftssamfälligheten får också ha hand om andra ekonomiska angelägenheter än som avses i 2 §, om de är gemensamma för församlingarna inom stiftet.

Ett förslag om sådan utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Stiftsfullmäktige kan dock omedelbart anta förslaget, om minst två tredjedelar av de röstande enar sig om beslutet.

Föreligger ett yrkande som avses i andra stycket att ett förslag skall vila och dessutom ett yrkande att förslaget skall förkastas, skall stiftsfullmäktige pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställs under omröstning om omedelbart antagande.

Beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet

4 § Stiftssamfällighetens beslutanderätt utövas av stiftsfullmäktige.

5 § Förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet handhas av stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

Nämnderna bereder också ärenden som skall avgöras av stiftsfullmäktige. För en sådan uppgift kan fullmäktige tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

6 § Stiftsfullmäktige får uppdra åt stiftsstyrelsen eller någon annan nämnd att i fullmäktiges ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning. Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Arkiv

7 § I arkivlagen (1990: 782) finns föreskrifter om kyrkliga samfälligheters arkiv.

Hur föreskrifterna för församlingar om ekonomisk förvaltning, revision, församlingsskatt och kommunalbesvär tillämpas på stiftssamfälligheter

8 § Följande föreskrifter i denna lag tillämpas på stiftssamfälligheter:
19 kap. 1–5 och 7–15 §§ om ekonomisk förvaltning,

20 kap. 1–11 §§ om revision,
21 kap. 2 och 3 §§ om församlingsskatt,
22 kap. 1–6 §§ och 7 § andra stycket om kommunalbesvär.
Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse stiftsfullmäktige samt stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

2. Val av revisorer och revisorsersättare i en stiftssamfällighet skall förrättas av de nyvalda stiftsfullmäktige snarast efter valperiodens början.

24 kap. Stiftsfullmäktige

Antalet ledamöter och ersättare

1 § Stiftsfullmäktige beslutar hur många ledamöter som skall väljas i fullmäktige.

Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst 51.

2 § Om fullmäktige beslutar om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet från och med året efter det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång.

Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972:620) skall genast underrättas om beslutet.

3 § För ledamöterna i stiftsfullmäktige skall väljas lika många ersättare.

Valbarhet

4 § Valbar till ledamot eller ersättare i stiftsfullmäktige är den som

1. är folkbokförd inom valkretsen,
2. är medlem av Svenska kyrkan, och
3. har fyllt 18 år senast på valdagen.

Den som är medlem i en icke-territoriell församling är bara valbar i den valkrets som den församlingen tillhör.

Valbar är dock inte

1. den som innehar en anställning som biskop eller biträdande biskop,
2. domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen,
3. den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda.

Valet till stiftsfullmäktige

5 § Ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige utses genom indirekta val. Föreskrifter om hur valet till stiftsfullmäktige förrättas, hur lång valperioden skall vara och hur valen får överklagas finns i 43 kap.

Hur föreskrifterna om kyrkofullmäktige m.m. i församling tillämpas på stiftsfullmäktige

6 § Beträffande stiftsfullmäktige tillämpas föreskrifterna i 12 kap. 8–13 §§ om förtroendevalda samt 13 kap. 6–40 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkoråd skall avse stiftsstyrelsen.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Om ersättaren för en ledamot i fullmäktige är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den ersättare som enligt den ordning som har bestämts för ersättarna står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i valkretsen. Om en sådan ersättare inte kan tjänstgöra, inträder den ersättare som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga ersättare är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en ersättare som har utsetts för partiet i en annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där partiets röstetal är högst.

4. Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har

- de personer som anges i 4 § tredje stycket,
- ledamöterna i stiftsstyrelsen och en ordförande eller en vice ordförande i någon annan nämnd eller i en beredning vid handläggningen av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,
- en revisor hos stiftssamfälligheten vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,
- ordföranden eller vice ordföranden i församlings eller kyrklig samfällighets kyrkoråd i ärenden som rör församlingen eller den kyrkliga samfälligheten särskilt, eller
- anställda hos stiftssamfälligheten eller särskilda sakkunniga som stiftsfullmäktige har kallat för att meddela upplysningar vid sammanträdet.

5. Det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet förrättas val till de befattningar inom samfälligheten som blir lediga vid årets slut av de nyvalda stiftsfullmäktige vid ett sammanträde snarast efter valperiodens början. Dessa förrättar också andra val som ankommer på stiftsfullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

25 kap. Stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftssamfälligheter

Stiftsstyrelsens uppgifter

1 § Stiftsstyrelsen skall leda förvaltningen av stiftssamfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

2 § Stiftsstyrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftssamfällighetens ekonomiska ställning samt hos stiftsfullmäktige och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som stiftsstyrelsen anser behövs.

I fråga om stiftsstyrelsens uppgifter i övrigt tillämpas föreskrifterna i 17 kap. 3 § första stycket och 4 § andra stycket om kyrkorådet i en församling. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

Stiftsstyrelsen skall också handlägga sådana ärenden som enligt särskilda föreskrifter ankommer på den.

Ledamöter och ersättare

3 § Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen. Domprosten är biskopens ersättare.

4 § Andra ledamöter i stiftsstyrelsen än biskopen skall väljas av stiftsfullmäktige till det antal fullmäktige bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än åtta.

För de valda ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

5 § Valbar till ledamot eller ersättare i stiftsstyrelsen är den som

1. är folkbokförd inom stiftet,
2. är medlem av Svenska kyrkan, och
3. som har fyllt 18 år senast på valdagen.

Utöver de personer som avses i 24 kap. 4 § andra stycket får inte heller en anställd som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller ersättare.

Valperiodens längd

6 § Ledamöter och ersättare i stiftsstyrelsen väljs snarast efter det att stiftsfullmäktiges valperiod har börjat.

Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Ordförandeskapet

7 § Biskopen är stiftsstyrelsens ordförande. Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige en vice ordförande.

I Uppsala stift får ärkebiskopen för en tid som motsvarar återstoden av de valda ledamöternas valperiod sätta den biträdande biskopen i stiftet i sitt ställe som ledamot och ordförande.

Hur föreskrifterna om kyrkoråd i församling tillämpas på stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden i stiftssamfälligheten.

8 § Följande föreskrifter i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden:

12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § första stycket om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 12 och 13 §§ om uppdragets upphörande när valet har upphävts och om verkan av ledamots avgång,
17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,
17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,
17 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,

17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,
17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering,
17 kap. 29 § om tillsättning av nämnder,
17 kap. 30 § om handläggningen av vissa ärenden,
17 kap. 31 § om närvarorätt vid sammanträden.

Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.

2. Föreskrifterna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden skall avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen. I stiftsstyrelsen och andra nämnder i Uppsala stift gäller detsamma också för den biträdande biskopen.

3. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

4. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

5. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

26 kap. Stiftssamfällighetens egendomsnämnd

Egendomsnämndens uppgifter m.m.

1 § I varje stiftssamfällighet skall det finnas en egendomsnämnd.

Nämnden skall utföra de uppgifter i fråga om kyrklig jord inom stiftet som ankommer på nämnden enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ledamöter och ersättare

2 § Ledamöter och ersättare i egendomnämnden väljs av stiftsfullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. Antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem.

Antalet ersättare bör vara minst lika stort som antalet ledamöter.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

3 § Valbar till ledamot eller ersättare i egendomsnämnden är den som är folkbokförd inom stiftet och som är medlem av Svenska kyrkan.

Den som är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken är dock inte valbar.

Tidpunkt för valet m.m.

4 § Ledamöter och ersättare i egendomsnämnden skall väljas snarast efter det att stiftsfullmäktiges valperiod har börjat. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Hur föreskrifterna om kyrkoråd i församling tillämpas på egendomsnämnden

5 § Följande föreskrifter i denna lag om kyrkoråd i församling tillämpas på egendomsnämnden:

12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § första stycket om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 12 och 13 §§ om uppdragets upphörande när valet har upphävts och om verkan av ledamots avgång,
17 kap. 14 och 15 §§ om ordförandeskapet,
17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,
17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,
17 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,
17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering.

Därvid skall följande gälla.

1. Föreskrifterna om kyrkoråd skall avse egendomsnämnden.
2. Föreskrifterna om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkostämman skall avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

27 kap. Domkapitel m.m.

Domkapitlets uppgifter m.m.

1 § I varje stift skall det finnas ett domkapitel.

Domkapitlet skall utföra de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning ankommer på det.

Ledamöter och ersättare

2 § Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten som vice ordförande,
3. en präst vald av stiftets präster,
4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

Vid förhinder för eller uppkommen ledighet efter biskopen eller domprosten, får domkapitlet för en viss tid eller ett visst ärende som ledamot adjungera en präst som har anställning inom stiftet.

För de valda ledamöterna skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

3 § Vid handläggningen av sådana ärenden som enligt 35 kap. 33 § andra stycket ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Detsamma skall gälla handläggningen av ärenden som avser att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva denna.

4 § I domkapitlet i Uppsala stift får ärkebiskopen i den utsträckning han finner det lämpligt sätta den biträdande biskopen i stiftet i sitt ställe som ledamot och ordförande.

5 § När domkapitlen i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift handlägger ärenden som rör domkyrkan skall en lekman, som särskilt blivit utsedd av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, ingå som ledamot i domkapitlet.

Ledamoten skall väljas för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet. Ledamoten väljs av det nyvalda kyrkorådet.

För lekmannaledamoten skall på samma sätt väljas en ersättare.

Sekreteraren i domkapitlet

6 § För domkapitlet skall det finnas en sekreterare. Stiftsstyrelsen förordnar sekreteraren efter yttrande av domkapitlet.

7 § Behörig att vara domkapitlets sekreterare är den som är medlem av Svenska kyrkan och har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen.

Med svensk kandidatexamen och juristexamen jämställs fullbordad juristutbildning som till övervägande del har ägt rum i Danmark, Finland, Island eller Norge. Om denna utbildning skulle vara mer än ett år kortare än den svenska utbildningen skall sökanden genomgå en kompletteringsutbildning som avslutas med kunskapsprov.

Personal och lokaler m.m.

8 § Stiftssamfälligheten skall hålla domkapitlet med sekreteraren och annan personal, kontorslokaler, inventarier, materiel samt det som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Valbarhet

9 § Valbar till prästledamot eller ersättare för denne i domkapitlet är den som innehar en anställning som präst i ett pastorat inom stiftet eller i stiftssamfälligheten.

Valbar till lekmannaledamot eller ersättare för denne i domkapitlet är

1. den som är folkbokförd inom stiftet,
2. den som är medlem av Svenska kyrkan, och
3. som har fyllt 18 år senast på valdagen.

Om en ledamot eller ersättare inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valet av ledamöter och ersättare i domkapitlet

10 § Föreskrifter om hur val av ledamöter och ersättare i domkapitlet förrättas, om hur lång valperioden skall vara och om hur valen får överklagas finns i 44 kap.

Hovkonsistoriet

11 § I Stockholm finns Hovkonsistoriet. Detta skall ha samma befogenheter med avseende på Hovförsamlingen som domkapitlen har mot församlingarna.

28 kap. Biskopar

Biskopens uppgifter

1 § Den som innehar en tjänst som biskop skall i stiftet

1. fullgöra de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning ankommer på biskopen i stiftet,
2. varje år visitera så många församlingar som möjligt,
3. utse kontraktsprostar efter hörande av kontraktets präster,
4. utse vikarier för kontraktsprostar.

Biträdande biskops uppgifter

2 § Ärkebiskopen får uppdra åt den som innehar tjänsten som biträdande biskop i Uppsala stift att sköta de uppgifter som ankommer på biskopen i stiftet.

Visitationer

3 § Biskopen får vid visitationer biträdas av kontraktsprostarna, en ledamot av domkapitlet som biskopen förordnar till det, domkapitlets sekreterare eller någon annan tjänsteman hos stiftssamfälligheten.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingar i deras kontrakt eller åt en ledamot eller sekreteraren i domkapitlet att i särskilda fall förrätta visitation.

Vid visitationer skall föras protokoll som skall ges in till domkapitlet.

Förhinder för biskopen

4 § När biskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när biskopstjänsten är ledig får domkapitlet

1. utse kontraktsprostar och vikarier för dessa,
2. besluta om vem som skall fullgöra de uppgifter som biskopen får lämna över till någon annan.

Första stycket gäller inte för Uppsala stift, om ärkebiskopen har uppdragit åt den biträdande biskopen att sköta uppgifterna. Om denne har förhinder, tillämpas dock första stycket.

Sekreterare åt biskopen

5 § Stiftssamfälligheten skall hålla biskopen med den sekreterarhjälp som behövs.

I Uppsala stift gäller första stycket bara den biträdande biskopen.

Den centrala organisationen

29 kap. Kyrkomötet

Grundläggande föreskrifter

Kyrkomötets sammansättning m. m.

1 § Kyrkomötet består av tvåhundrafemtioen ledamöter. För ledamöterna skall det finnas ersättare.

Bara den som är medlem av Svenska kyrkan och som har fyllt 18 år kan vara ledamot av kyrkomötet eller ersättare för en ledamot.

2 § Den som innehar en biskopstjänst i Svenska kyrkan skall närvara vid kyrkomötets sammanträden och får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag, men delta i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Valen till kyrkomötet

3 § Ledamöterna av kyrkomötet och ersättarna för dessa utses genom indirekta val.

Föreskrifter om hur valen till kyrkomötet förrättas och om hur valen får överklagas finns i 46 kap.

4 § Val till kyrkomötet förrättas vart tredje år.

Varje val gäller för tiden från det att det nyvalda kyrkomötet har samlats till dess det närmast därefter valda kyrkomötet samlas. Denna tid är kyrkomötets valperiod.

Svenska kyrkans centralstyrelse

5 § Svenska kyrkans centralstyrelse är en myndighet under kyrkomötet.

6 § Svenska kyrkans centralstyrelse skall verkställa kyrkomötets beslut.

Centralstyrelsen bereder också ärenden som skall avgöras av kyrkomötet, om uppgifterna inte skall skötas av eller har överlämnats till något annat organ som tillsätts av kyrkomötet.

7 § Ledamöter i Svenska kyrkans centralstyrelse är ärkebiskopen och högst fjorton andra ledamöter, som väljs av kyrkomötet.

8 § För ärkebiskopen som ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse skall kyrkomötet välja en biskop som ersättare.

För de övriga ledamöterna i centralstyrelsen skall kyrkomötet välja lika många ersättare.

Ersättaren för ärkebiskopen väljs särskilt efter förslag av ärkebiskopen.

9 § Ärkebiskopen är Svenska kyrkans centralstyrelses ordförande.

Bland de valda ledamöterna skall kyrkomötet utse en eller två vice ordförande.

Ytterligare föreskrifter om centralstyrelsens organisation m.m. finns i 30 kap.

Kyrkomötets uppgifter

10 § Kyrkomötet skall behandla ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet.

Kyrkomötet skall också behandla kyrkliga ärenden som väcks genom motion av någon av kyrkomötets ledamöter eller av den som innehar en biskopstjänst. Detsamma gäller kyrkliga ärenden som väckts av ett organ som enligt lag har tillsatts av kyrkomötet.

11 § Kyrkomötet får besluta i frågor som anges i grundlag eller någon annan lag.

I övrigt får kyrkomötet besluta om yttranden och framställningar till regeringen.

Kyrkomötets normgivning

12 § Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

1. Svenska kyrkans lära,
2. det kyrkliga ämbetet,
3. Svenska kyrkans böcker,
4. Svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar,
5. kollekter,
6. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,
7. kyrkomötets arbetssätt och verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

13 § Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse överlåta åt Svenska kyrkans centralstyrelse att i sådan kungörelse meddela föreskrifter om kollekter.

Kyrkomötet får också genom kyrklig kungörelse överlåta åt domkapitel, kyrkliga kommuner och kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela föreskrifter om

1. Svenska kyrkans böcker,
2. Svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, samt
3. kollekter.

Tidpunkten för kyrkomötets sammanträden m.m.

14 § Kyrkomötet skall sammanträda en gång varje år med början den tredje tisdagen i augusti.

15 § Ett sammanträde med kyrkomötet skall vara avslutat inom femton dagar. Kyrkomötet får dock inte sammanträda mer än trettionio dagar under en valperiod.

16 § Kyrkomötet skall, så snart det kan ske, fatta beslut över anmärkningar som har tagits upp i den granskningsberättelse som avses i 46 kap. 37 § tredje stycket och också andra anmärkningar mot en ledamots eller ersättares behörighet.

En ledamot vars behörighet prövas, får delta i överläggningarna men inte i beslutet. Den som förklaras obehörig är därmed skild från sitt uppdrag.

Ordförandeskapet

17 § Kyrkomötet skall för varje valperiod välja en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande.

Till dess att valen av ordförande har förrättats, utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den äldste av dem företräde.

Närvarorätt

18 § De statsråd som inom regeringen är föredragande i förvaltningsärenden och lagstiftningsärenden rörande Svenska kyrkan samt ledamöterna i Svenska kyrkans centralstyrelse har rätt att närvara och deltaga i kyrkomötets överläggningar, men i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Hur kyrkomötets ärenden bereds

19 § Ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall före avgörandet beredas i Svenska kyrkans centralstyrelse eller i något utskott.

20 § Kyrkomötet skall inom sig för varje valperiod tillsätta ett särskilt beredningsutskott för prövning av frågor som avses i 26 §.

Kyrkomötet kan inom sig tillsätta ytterligare utskott för beredningen av andra ärenden som skall behandlas av kyrkomötet. Sådana utskott får inte tillsättas för längre tid än kyrkomötets valperiod.

Kyrkomötet väljer ledamöter i utskott till det antal som kyrkomötet bestämmer. För ledamöterna skall väljas lika många ersättare.

21 § Utöver vad som följer av 20 § andra och tredje styckena beslutar kyrkomötet om hur lärofrågorna skall beredas före utskottsbehandlingen.

22 § Kyrkomötet får besluta att en eller flera biskopar, också om de inte är ledamöter av kyrkomötet, får närvara vid ett utskotts sammanträden och deltaga i dess överläggningar men inte i besluten.

23 § Om det krävs för beredningen av ett ärende, får kyrkomötet medge att ett utskott sammanträder mellan kyrkomötets sammanträden under valperioden. Ett sådant medgivande får inte avse längre tid än sex dagar mellan två sammanträden.

Hur kyrkomötets ärenden avgörs

24 § Ett ärende som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall avgöras av kyrkomötet vid dess närmaste sammanträde, om ärendet har överlämnats senast två månader före sammanträdets början. I annat fall skall ärendet avgöras senast vid det därpå följande sammanträdet.

25 § Varje ledamot av kyrkomötet har en röst.

Omröstning skall ske öppet utom i ärenden som avser val.

Utom i fall då särskilt flertal krävs enligt 26 § andra stycket gäller som kyrkomötets beslut den mening som mer än hälften av de röstande enar sig

om. Vid lika röstetal för olika meningar sker avgörandet genom lottning.

26 § Ett förslag till kyrklig kungörelse som gäller Svenska kyrkans lära eller böcker skall, om det inte förkastas av kyrkomötet, på yrkande av minst tio av dess ledamöter vila till dess att nästa nyvalda kyrkomöte sammanträder.

Kyrkomötet kan dock omedelbart anta förslaget om minst fem sjättedelar av de röstande förenar sig om beslutet.

Detsamma gäller förslag till kyrklig kungörelse om ändring eller upphävande av kungörelse som nu har sagts.

27 § Det särskilda beredningsutskottet prövar för kyrkomötets vidkommande om 26 § är tillämpligt i fråga om ett visst förslag.

28 § Avgörandet av ett ärende skall delas upp på skilda beslut, om det behövs.

Föreligger ett yrkande som avses i 26 § att ett förslag skall vila och dessutom ett yrkande att förslaget skall förkastas, skall kyrkomötet pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställs under omröstning om omedelbart antagande.

Val inom kyrkomötet

29 § Kyrkomötet skall för varje valperiod inom sig utse en valberedning.

Valberedningen bereder val av Svenska kyrkans centralstyrelse, Kyrkomötets besvärsnämnd och kyrkomötets utskott.

30 § Val inom kyrkomötet skall ske med slutna sedlar, om omröstning begärs.

Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg. De skall vara enkla och omärkta samt, om valet inte sker proportionellt, uppta namn på så många personer som valet avser.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

31 § Om ersättare för ledamöter i ett organ som tillsätts av kyrkomötet inte väljs proportionellt, skall kyrkomötet också bestämma i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Hur man överklagar val inom kyrkomötet

32 § Val inom kyrkomötet med slutna sedlar får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd inom fem dagar efter det att resultatet av valet har meddelats.

Valet skall gälla även om det har överklagats. Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte vid överklagandet.

33 § Vid handläggningen och prövningen av överklagandena enligt 32 § tillämpas bestämmelserna i riksdagsordningen om besvär över val med slutna sedlar inom riksdagen. Vad som där sägs om kammarkansliet, kammare och talmannen skall i stället gälla Svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötet och kyrkomötets ordförande.

30 kap. Svenska kyrkans centralstyrelse

Valbarhet

1 § Valbar till ledamot eller ersättare för ledamot i Svenska kyrkans centralstyrelse är den som är medlem av Svenska kyrkan och som har fyllt 18 år senast på dagen för valet.

Om en ledamot eller ersättare inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valperiod

2 § Valet av ledamöter och ersättare i Svenska kyrkans centralstyrelse skall förrättas vid kyrkomötets första sammanträde under sin valperiod och gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

När sammanträden skall hållas

3 § Svenska kyrkans centralstyrelse sammanträder på kallelse av ordföranden.

Ordföranden eller, när denne har förhinder, en vice ordförande är skyldig att sammankalla styrelsen, om minst en tredjedel av dess ledamöter begär det.

Beslutförhet

4 § Svenska kyrkans centralstyrelse får handlägga ärenden bara om ordföranden eller, när denne har förhinder, en vice ordförande samt minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Om kyrkomötet genom kyrklig kungörelse har föreskrivit någon annan ordning i fråga om handläggningen av vissa slag av ärenden, gäller dock den föreskriften.

Omröstning

5 § Som Svenska kyrkans centralstyrelses beslut gäller den mening som de flesta enar sig om. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Föreskrifterna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål skall dock tillämpas i sådana personalfrågor där detta skall ske för arbetstagare i allmänhet hos staten.

Tillsättning av tjänster vid centralstyrelsen

6 § Tjänster vid Svenska kyrkans centralstyrelse tillsätts av centralstyrelsen.

Överklagande av centralstyrelsens beslut

7 § Svenska kyrkans centralstyrelses beslut får överklagas hos Kyrkomötets besvärsnämnd. Detta gäller dock inte om något annat är särskilt föreskrivet.

31 kap. Kyrkomötets besvärsnämnd

Inledande föreskrifter

1 § Kyrkomötets besvärsnämnd är en myndighet under kyrkomötet. Ledamöter i besvärsnämnden och deras ersättare väljs av kyrkomötet.

Ledamöter och ersättare

2 § Kyrkomötets besvärsnämnd består av

1. en ordförande och en vice ordförande som båda skall vara eller ha varit ordinarie domare,
2. en biskop, och
3. tre andra ledamöter.

För den biskop som är ledamot skall det finnas en biskop som ersättare. För de tre andra ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Ordföranden, vice ordföranden, biskopen och dennes ersättare väljs särskilt.

Valbarhet

3 § Ledamöterna i Kyrkomötets besvärsnämnd och deras ersättare skall vara medlemmar av Svenska kyrkan. De får inte vara underåriga eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en ledamot eller ersättare inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valperiod

4 § Valet av Kyrkomötets besvärsnämnd skall förrättas vid kyrkomötets första sammanträde under sin valperiod och gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Beslutförhet

5 § Kyrkomötets besvärsnämnd är beslutför när ordföranden, biskopen och minst två andra ledamöter är närvarande.

Om kyrkomötet genom kyrklig kungörelse har föreskrivit någon annan ordning i fråga om handläggningen av vissa slag av ärenden, gäller dock den föreskriften.

Omröstning

6 § Om det i Kyrkomötets besvärsnämnd framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål.

Föreskrifterna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål skall dock tillämpas i frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva det kyrkliga ämbetet.

Överklagande

7 § Kyrkomötets besvärsnämnds beslut enligt denna lag får inte överklagas.

ÅTTONDE AVDELNINGEN

Biskops- och prästtjänster

32 kap. Allmänt om biskops- och prästtjänster

Föreskrifternas tillämpningsområde

1 § Föreskrifterna i detta kapitel och i 33 – 35 kap. tillämpas på biskopstjänster samt på prästtjänster i stiftssamfälligheter och andra pastorat än Hovförsamlingen.

Biskopstjänster

2 § I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop.

I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.

Prästtjänster i pastoraten

3 § I varje pastorat skall det finnas en tjänst som kyrkoherde.

I det pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det finnas en tjänst som domprost. Domprosten är kyrkoherde i pastoratet.

I ett pastorat får det också finnas tjänster som komminister.

Prästtjänster i stiftssamfälligheterna

4 § I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt.

Inrättande av biskops- och prästtjänster

5 § Frågor om inrättande av biskopstjänster och tjänster som domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

Vakanthållning och indragning av prästtjänster

6 § När en tjänst som kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt eller pastorsadjunkt blir ledig skall stiftsstyrelsen pröva om den behöver tillsättas.

Om tjänsten inte behöver tillsättas skall den hållas vakant eller dras in.

Behörighet

7 § Av föreskrifterna i 2 kap. 4 § framgår att bara den som bekänner Svenska kyrkans lära får inneha en biskops- eller prästtjänst.

En prästtjänst får innehas bara av den som är behörig att utöva det kyrkliga ämbetet som präst.

8 § Av regeringsformen följer att svenskt medborgarskap gäller som särskilt villkor för innehav och utövande av biskopstjänster och tjänster som domprost.

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till prästtjänster.

10 § Frågor om behörighet till en prästtjänst prövas av domkapitlet.

Avlöningsförmåner för präster m.m.

11 § Avlöningsförmåner för dem som innehar biskopstjänster eller prästtjänster i pastorat och stiftssamfälligheter fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

12 § Stiftssamfälligheten skall svara för följande kostnader:

1. avlöningsförmåner till stifts- och kontraktsadjunkter, vikarier på sådana tjänster samt pastorsadjunkter,
2. arvoden till praktikanter och handledare för dessa,
3. prosttillägg.

13 § Pastoratet skall svara för kostnader för avlöningsförmåner till innehavare av prästtjänster i pastoratet och vikarier på sådana tjänster samt för tjänstebiträden åt präster.

14 § Stiftsstyrelsen skall bestämma hur kostnaderna för en präst avlöningsförmåner skall fördelas mellan pastoraten eller mellan ett pastorat och stiftssamfälligheten, när en präst tjänstgör i flera pastorat eller i ett pastorat och stiftssamfälligheten.

Överklagande

15 § Stiftsstyrelsens beslut om inrättande eller indragning av en prästtjänst enligt 5 och 6 §§ får inte överklagas.

16 § Domkapitlets beslut om behörighet till prästtjänst enligt 10 § får överklagas hos regeringen.

33 kap. Tillsättning av biskops- och prästtjänster

Tillsättning av biskopstjänster

1 § Av 2 kap. 4 § framgår att biskopstjänster tillsätts av regeringen efter val.

Biskopsval förrättas enligt föreskrifterna i 45 kap.

Kungörelse av lediga prästtjänster

2 § Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster skall av domkapitlet kungöras lediga till ansökan. Regeringen får dock meddela föreskrifter om undantag från denna skyldighet.

Vad som nu har sagts gäller inte tjänster som pastorsadjunkt.

3 § Har en sådan tjänst som kyrkoherde eller komminister som enligt 10 respektive 16 § skall tillsättas av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden, kungjorts ledig till ansökan, skall den kungöras ledig ytterligare en gång, om det inte finns tre behöriga sökande till tjänsten och om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden begär det.

Ansökan om en prästtjänst

4 § Ansökan om en prästtjänst eller vikariat på en sådan tjänst skall ges in till domkapitlet. Detta gäller dock inte tjänster som pastorsadjunkt.

Ansökan skall ges in inom föreskriven tid. Om det finns särskilda skäl, får dock domkapitlet vid sin prövning av de sökandes behörighet också beakta ansökningar som har kommit in för sent.

Tillsättning av pastoratstjänster

Tillsättningsnämnd

5 § I varje flerförsamlingspastorat skall det finnas en tillsättningsnämnd.

Tillsättningsnämnden skall bestå av kyrkoherden och de övriga ledamöter som kyrkorådet i varje församling i pastoratet väljer inom sig.

6 § Antalet valda ledamöter i tillsättningsnämnden och hur många av dem som varje församlingskyrkoråd skall utse bestäms genom överenskommelse mellan kyrkoråden. Varje kyrkoråd skall dock välja minst en ledamot.

Om församlingarna inte kan enas avgörs frågan av stiftsstyrelsen.

7 § För de valda ledamöterna i tillsättningsnämnden skall väljas lika många ersättare.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

8 § Följande föreskrifter om kyrkoråd m.m. skall tillämpas på tillsättningsnämnden.

12 kap. 8 § om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 11–13 §§ om valperiodens längd m.m.,
17 kap. 14 § andra stycket om ordförandeskapet,
17 kap. 16–18 §§ om sammanträden m.m.,
17 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Tjänster som domprost

9 § Tjänster som domprost tillsätts av regeringen.

Sedan domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall

domkapitlet ge kyrkoråden i varje församling i pastoratet tillfälle att yttra sig över dessa.

Domkapitlet skall därefter med eget yttrande lämna över handlingarna avseende behöriga sökande till regeringen.

Tjänster som kyrkoherde

10 § Första och andra gången av tre, när en tjänst som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat, tillsätts den i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av tillsättningsnämnden.

Vad som sägs i första stycket gäller dock inte, om tjänsten skall tillsättas genom förflyttning enligt 18 § andra stycket.

11 § Var tredje gång tjänsten som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat tillsätts den av domkapitlet.

Vad som sägs i första stycket gäller dock inte, om tjänsten skall tillsättas genom förflyttning enligt 18 § andra stycket.

Innan tjänsten tillsätts skall kyrkorådet i varje pastorat ges tillfälle att yttra sig.

Tjänster som komminister

12 § Tjänster som komminister tillsätts i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av tillsättningsnämnden.

Vad som sägs i första stycket gäller dock inte sådana komministertjänster i samarbetskyrka som avses i 14 § eller en komministertjänst som skall tillsättas genom förflyttning enligt 18 § första stycket.

Tjänster i ett nybildat pastorat

13 § Om beslutanderätten i ett nybildat pastorat utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap., får tjänsten som kyrkoherde och tjänster som komminister i pastoratet tillsättas av indelningsdelegerades arbetsutskott.

Vad som i 3, 10, 12, 15–18 och 30 §§ sägs om kyrkorådet och tillsättningsnämnden skall därvid i stället gälla indelningsdelegerades arbetsutskott.

Tjänster i samarbetskyrka

14 § Tjänster som komminister i en samarbetskyrka mellan Svenska kyrkan och annat samfund eller liknande tillsätts av domkapitlet.

Gemensamma föreskrifter vid tillsättning av tjänster som kyrkoherde eller komminister

15 § När en kyrkoherdetjänst enligt 10 § eller en komministertjänst enligt 12 § skall tillsättas av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från de behöriga sökandena till kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

16 § Om det inte finns tre behöriga sökande till en tjänst som kyrkoherde

eller komminister, får kyrkorådet eller tillsättningsnämnden tillsätta tjänsten eller lämna över ärendet till domkapitlet.

Domkapitlet får därvid tillsätta tjänsten eller besluta att tjänsten skall hållas vakant, om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden inte har begärt att tjänsten skall kungöras ledig en andra gång enligt 3 §.

17 § Kyrkorådet, tillsättningsnämnden eller domkapitlet skall underrätta stiftsstyrelsen om sina tillsättningsbeslut.

Domkapitlet skall underrätta stiftsstyrelsen om sina beslut att hålla en tjänst som kyrkoherde eller komminister vakant.

När ett tillsättningsbeslut har vunnit laga kraft skall stiftsstyrelsen utfärda ett anställningsbevis för den präst som har fått tjänsten.

Tillsättning genom förflyttning

18 § Stiftsstyrelsen får förflytta en präst som innehar en tjänst som komminister till en annan sådan tjänst. Förflyttning får ske bara om den tjänst prästen innehar dras in eller när det annars finns synnerliga skäl för det.

Detsamma gäller också för en präst som innehar en tjänst som kyrkoherde. Synnerliga skäl får dock åberopas bara när det annars är domkapitlet som enligt 11 § skulle ha tillsatt den kyrkoherdetjänst till vilken förflyttningen avses ske.

Om en stiftsstyrelse förflyttar en präst skall styrelsen bereda kyrkorådet eller tillsättningsnämnden i berörda pastorat tillfälle att yttra sig.

Tillsättning av stiftstjänster

Tjänster som stifts- och kontraktsadjunkt

19 § Tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen.

När domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen.

Tjänster som pastorsadjunkt

20 § Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts av domkapitlet.

Tillsättning av vikariat

21 § Vikariat på tjänster som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen. Långtidsvikariat på en tjänst som domprost tillsätts dock i samma ordning som tjänsten.

Sedan domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen eller, i fråga om långtidsvikariat på en tjänst som domprost, till regeringen.

22 § Vikariat på tjänster som komminister får tillsättas bara efter begäran av pastoratet, om regeringen inte föreskriver något annat.

Stiftsstyrelsen får överlåta åt en kontraktsprost att tillsätta andra vika-

riat än långtidsvikariat på tjänster som kyrkoherde och komminister inom kontraktet.

Beslut om ledighet för vissa präster

23 § Stiftsstyrelsen beslutar om semester och annan ledighet för präster som är anställda i pastorat och för pastorsadjunkter. Stiftsstyrelsen får överlåta åt en kontraktsprost att bevilja semester för dessa präster.

Befordringsgrunder

24 § Vid tillsättning av en prästtjänst skall avseende fästas bara vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Bland de grunder som sålunda skall beaktas skall skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Närmare föreskrifter om vad som sägs i första stycket meddelas av regeringen.

Anställningsformer

25 § Biskopstjänster tillsätts med fullmakt.

Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster tillsätts med förordnande.

26 § Förordnanden gäller tills vidare utan tidsbegränsning.

Förordnanden får dock tidsbegränsas om det föranleds av arbetets särskilda beskaffenhet eller om anställningen gäller vikariat.

Har ett förordnande meddelats i strid med vad som sägs i andra stycket, skall förordnandet på talan av prästen förklaras gälla tills vidare utan tidsbegränsning.

Överprövning av beslut enligt detta kapitel

27 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut om förflyttning eller tidsbegränsning av förordnande får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

28 § Om en präst vill söka ändring i ett beslut om förflyttning enligt 18 §, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet.

Talan, som avses i 26 § tredje stycket, mot tidsbegränsning av ett förordnande skall väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång.

Om talan inte väcks inom den föreskrivna tiden är rätten till talan förlorad.

29 § Beslut om förflyttning får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 28 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

30 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får i andra fall än som avses i 27 § överklagas enligt bestämmelserna i 22 kap. om kommunalbesvär.

31 § Domkapitlets beslut enligt detta kapitel får i andra fall än som avses i 27 § överklagas hos regeringen.

Domkapitlets beslut får överklagas bara av den som har sökt tjänsten. Överklagandet skall ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då beslutet tillkännagavs på domkapitlets anslagstavla.

34 kap. Anställning som präst m.m.

Skyldighet att utöva andra prästtjänster

1 § Den som innehar en lönetjänst som präst är skyldig att efter ett beslut av stiftsstyrelsen utöva en annan prästtjänst inom samma stift i stället för den egna tjänsten. En deltidsanställd präst är dock inte skyldig att tjänstgöra i större omfattning än i sin egen tjänst.

En präst är dock inte skyldig att utöva en högre tjänst under längre tid än sammanlagt tre månader av samma kalenderår.

2 § Stiftsstyrelsen får ålägga en präst som är anställd på en lönetjänst i ett pastorat att jämsides med sin tjänst utöva en annan prästtjänst i samma eller i ett närbeläget pastorat inom samma stift, om tjänstgöringen varar i högst tre månader under samma kalenderår.

Stiftsstyrelsen får också ålägga den som innehar en lönetjänst som präst att i stället för eller jämsides med sin tjänst sköta en sådan prästtjänst inom samma stift som inrättas i ett pastorat med tillfällig befolkningsökning under en del av året.

Tjänstebostäder

3 § Regeringen får besluta att innehavaren av en biskopstjänst skall anvisas tjänstebostad.

4 § Pastoratet får besluta att innehavaren av en tjänst som kyrkoherde eller komminister skall anvisas tjänstebostad.

Om tjänsten är tillsatt får pastoratet meddela eller upphäva ett sådant beslut bara med samtycke av den som innehar tjänsten.

Pastoratet skall underrätta domkapitlet och egendomsnämnden om beslutet.

5 § Kostnaderna för en tjänstebostad åt en kyrkoherde eller komminister skall betalas av pastoratet.

6 § Egendomsnämnden fastställer hyran för tjänstebostäder för kyrkoherdar och komministrar. Hyran tillfaller pastoratet.

7 § När en tjänstebostad har anvisats är den som innehar tjänsten skyldig att bo i den.

8 § Beslut om befrielse från skyldigheten att bo i tjänstebostad fattas av regeringen, om beslutet rör en biskop, och i andra fall av domkapitlet.

Domkapitlet skall medge en ansökan om befrielse, om pastoratet har tillstyrkt den eller om det på grund av prästens eller någon familjemedlems hälsa eller bostadsförhållanden eller andra särskilda omständigheter framstår som skäligt.

9 § Den som innehar en biskops- eller prästtjänst får inte utanför tjänsten inneha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller andra kyrkligt anställdas tjänsteutövning eller skada Svenska kyrkans anseende.

10 § Den som innehar en biskops- eller prästtjänst får bara efter tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer uppbära sådana gåvo- eller donationsmedel eller liknande förmåner som är förenade med tjänsten.

Arbetskonflikter och skadestånd

11 § I prästerligt arbete som består i myndighetsutövning eller som är oundgängligen nödvändigt för att genomföra myndighetsutövning, får stridsåtgärd vidtas bara i form av lockout, strejk, vägran att arbeta på övertid eller nyanställningsblockad.

Stridsåtgärd får inte vidtas på grund av något annat än förhållandet mellan domkapitlet som arbetsgivare och präster som arbetstagare i stiftet.

Också i något annat prästerligt arbete än som sägs i första stycket är stridsåtgärd i syfte att påverka inhemska politiska förhållanden otillåten.

12 § Om det uppkommer tvist om en viss stridsåtgärd är tillåten enligt 11 §, får denna inte vidtas förrän tvisten har avgjorts slutligt.

13 § Präster får delta i en stridsåtgärd bara efter beslut av den arbetstagarorganisation som har anordnat åtgärden.

14 § En arbetstagarorganisation får inte anordna eller på något annat sätt orsaka stridsåtgärder som inte tillåts enligt 11 och 12 §§. En sådan organisation får inte heller genom understöd eller på något annat sätt medverka vid tillåtna stridsåtgärder.

Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation tänker inleda eller har inlett en otillåten stridsåtgärd, är arbetstagarorganisationen skyldig att söka hindra åtgärden eller verka för att den upphör.

15 § Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation har inlett en stridsåtgärd i strid mot 13 §, skall domkapitlet och arbetstagarorganisationen omedelbart ta upp överläggningar med anledning av stridsåtgärden och gemensamt verka för att den upphör.

Första stycket gäller lokal arbetstagarorganisation, om sådan finns och om inte något annat har bestämts i kollektivavtal.

16 § Om domkapitlet bryter mot 11, 12 eller 15 § eller arbetstagarorganisationen mot 14 eller 15 §, skall domkapitlet eller organisationen, även om förpliktelser till följd av kollektivavtal inte har åsidosatts, ersätta uppkommen skada enligt de grunder som anges i 54, 55, 60 och 61 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet. Detsamma gäller präster som bryter mot 11, 12 eller 13 §, om inte något annat följer av andra stycket.

Har arbetstagarorganisationen inlett eller orsakat en stridsåtgärd som inte är tillåten enligt 11 eller 12 §, får prästen åläggas skadestånd för att han har deltagit i åtgärden bara om det finns synnerliga skäl.

Överprövning av beslut enligt detta kapitel

17 § Den som är missnöjd med ett beslut eller en åtgärd enligt 1, 2 eller 10–15 § eller som vill begära skadestånd enligt 16 § får väcka talan i tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

18 § Talan om skadestånd enligt 16 § skall väckas senast tre månader efter det att stridsåtgärden har avslutats.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

19 § Domkapitlets beslut enligt 8 § får överklagas hos Kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

35 kap. Prästanställningens upphörande m.m.

Inledande föreskrifter

1 § En präst får skiljas från sin prästtjänst endast med stöd av vad som föreskrivs i detta kapitel.

Med präst och prästtjänst i 1–31 §§ avses också biskop och biskopstjänst.

Uppsägning

2 § Präster som är förordnade tills vidare får sägas upp om det är sakligt grundat.

Saklig grund föreligger inte om det är skäligt att kräva att prästen bereds annat arbete inom det pastorat eller den stiftssamfällighet där han är anställd.

Om uppsägningen beror på förhållanden som hänför sig till prästen personligen, får den inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad innan underrättelse om uppsägning lämnades. Har domkapitlet underlåtit att underrätta, räknas tiden i stället från tidpunkten för uppsägningen.

3 § En uppsägning skall ske skriftligen för att vara giltig.

I fråga om förfarandet i övrigt vid uppsägning tillämpas lagen (1982: 80) om anställningsskydd.

Skyldighet att avgå från en prästtjänst

4 § En präst som överger svenska kyrkans lära är skyldig att avgå från sin prästtjänst.

5 § En präst är skyldig att avgå från sin prästtjänst vid den ålder som anges i avtal om statlig pension eller motsvarande avtal (pensionsåldern).

Entledigande

6 § En präst får entledigas innan han har uppnått pensionsåldern

1. om han har förlorat sin arbetsförmåga eller fått den så nedsatt att han i framtiden inte kan fullgöra sina arbetsuppgifter tillfredsställande, eller
2. om han till följd av nedsatt arbetsförmåga under två år i följd inte har

tjänstgjort annat än försökvis under kortare tid och socialstyrelsen anser det dels sannolikt att han inte kan återinträda i arbete inom ytterligare ett år, dels ovisst hur arbetsförmågan därefter kommer att utveckla sig.

7 § En präst som är anställd med fullmakt får entledigas, om han inte kan fullgöra sin tjänst tillfredsställande och om högst fem år återstår tills han får avgå med ålderspension.

8 § En präst som har rätt till statligt reglerad pension men inte har uppnått pensionsåldern, får inte entledigas enligt 6 och 7 §§ om han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan tjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

Med statligt reglerad pension förstås i denna paragraf pension som enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

9 § En prästs begäran om entledigande skall ske skriftligen för att vara giltig.

Anställningens upphörande vid ny anställning

10 § Om en präst får en annan statligt reglerad tjänst, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om inte något annat följer av föreskrifter om förening av tjänster. Sådana föreskrifter meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med en annan allmän tjänst, av regeringen. Vad som nu har sagts tillämpas också när den andra anställningen är en anställning hos riksdagen eller dess myndigheter.

Med en statligt reglerad tjänst förstås i denna paragraf en anställning där enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen avlöningsförmånerna fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen besluta att anställningen skall bestå utan hinder av första stycket.

Turordning vid uppsägning på grund av arbetsbrist

11 § I ärenden om uppsägning på grund av arbetsbrist skall, när det behövs, turordning för uppsägningen fastställas.

Frågor om turordningen handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om något annat inte följer av 12 och 13 §§.

12 § När en prästs plats i turordningen bestäms, skall hänsyn även tas till att uppgifterna i det pastorat eller den stiftssamfällighet där prästen är anställd kan fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

13 § En uppsägning som strider mot bestämmelserna om turordning, skall på talan av prästen förklaras ogiltig.

Vid tvist om giltigheten av en uppsägning enligt första stycket tillämpas 34 § andra och tredje styckena, 37 §, 40 § första och tredje styckena samt 42 § lagen (1982: 80) om anställningsskydd. I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Företrädesrätt till återanställning

14 § I ärenden om tjänstetillsättning skall, när det behövs, turordning fastställas för företrädesrätt till återanställning.

Frågor om företrädesrätt till återanställning handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om inte något annat följer av 17 och 18 §§.

Om sakliga grunder för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 33 kap. 24 §.

15 § Företrädesrätt till återanställning gäller inte högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om det inte finns särskilda skäl för det.

Företrädesrätt till återanställning gäller inte heller gentemot en präst som skall omplaceras på grund av vad som föreskrivs i 2 § andra stycket.

16 § En anmälan enligt 27 § första stycket lagen (1982: 80) om anställningsskydd som rör anspråk på företrädesrätt till återanställning skall, för att vara giltig, göras skriftligen hos domkapitlet.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i besked om att ett tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist inte kommer att förnyas skall det tas in en upplysning om var och hur anmälan skall göras.

Disciplinansvar

17 § Om en präst uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter vad som åligger honom i hans anställning och felet inte är ringa, får disciplinpåföljd åläggas honom för tjänsteförseelse.

Disciplinpåföljd får inte i något fall åläggas en präst därför att han har deltagit i en strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

18 § Disciplinpåföljder är varning och löneavdrag.

Mer än en disciplinpåföljd får inte åläggas samtidigt.

Löneavdrag får göras för minst en och högst trettio dagar. Om storleken av löneavdrag föreskriver regeringen.

19 § Om kollektivavtal innehåller någon bestämmelse som avviker från 18 § eller från regeringens föreskrifter om löneavdragets storlek, gäller i stället den bestämmelsen för präster som är sysselsatta inom det område som avtalet avser.

Avskedande

20 § Om en präst har begått brott som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas.

21 § Om en präst genom någon annan gärning än brott har begått en grov tjänsteförseelse som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas i stället för att åläggas disciplinpåföljd.

En präst får också avskedas, om han har ålagts disciplinpåföljd och inom två år därefter i anställning inom samma stift på nytt begår en tjänsteförseelse och därigenom visar sig uppenbarligen olämplig att inneha sin anställning.

22 § En präst som har rätt till statligt reglerad pension men inte har

uppnått pensionsåldern får inte avskedas enligt 20 eller 21 §, om han har begått brottet eller tjänsteförseelsen under inverkan av en sådan själslig abnormitet som avses i 30 kap. 6 § brottsbalken och han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan prästtjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

Med statligt reglerad pension förstås i denna paragraf pension som enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

23 § Ett avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedandet prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedandet inte grundas enbart på omständigheter som ansvarsnämnden har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte, när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Åtalsanmälan

24 § En präst som är skäligen misstänkt för att i tjänsteutövningen ha begått brott enligt 20 kap. 1–3 §§ brottsbalken eller något annat brott varigenom han har åsidosatt åligganden i tjänsteutövningen, skall anmälas till åtal, om fängelse är föreskrivet för brottet eller om det finns anledning anta att talan om enskilt anspråk kommer att föras.

25 § I fråga om allmänfarlig vårdslöshet som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken får regeringen medge undantag från anmälningsskyldigheten enligt 24 §.

Avstängning och läkarundersökning

26 § Inleds enligt detta kapitel ett förfarande som syftar till att avskeda en präst, får han avstängas från arbetet.

Vidtas en åtgärd för att anställa åtal mot en präst, får han avstängas från arbetet, om gärningen i fråga kan antas medföra uppsägning eller avskedande.

En avstängning enligt första eller andra stycket gäller längst till dess att anställningen upphör.

27 § En präst som inte fullgör sina arbetsuppgifter tillfredsställande får avstängas från arbetet, om den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed liknande förhållande.

Saknas tillräcklig utredning om att den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller liknande förhållande men framstår detta ändå som sannolikt, får prästen åläggas att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom.

Följer prästen inte åläggandet får han avstängas från arbetet.

28 § Upphör grunden för avstängning enligt 26 eller 27 §, skall avstängningen omedelbart hävas.

29 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av 26 och 27 §§ meddelas av regeringen.

Handläggningen av frågor som avses i 17–28 §§

30 § Föreskrifterna i 14 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning skall tillämpas vid handläggningen av frågor enligt 17–28 §§.

31 § Föreskrifterna i 11–14 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet skall inte tillämpas i fråga om beslut som meddelas med stöd av 17–28 §§.

Beslutande myndigheter m.m.

32 § För den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop prövas frågor om anställningens upphörande enligt 5–8 §§ av regeringen.

För den som innehar en prästtjänst prövas frågor om anställnings upphörande enligt 2 och 5–8 §§ av domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning.

33 § För den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop prövas frågor om avgångsskyldighet enligt 4 §, disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning av Ansvarsnämnden för biskopar.

För den som innehar en prästtjänst prövas frågor som avses i första stycket av domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning.

34 § Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar, avskedande eller avstängning och om handläggning av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986: 765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 6 § lagen (1975: 1339) om justitiekanslerns tillsyn.

Ansvarsnämnden för biskopar

35 § Ansvarsnämnden för biskopar består av fem ledamöter.

Ledamöterna skall vara medlemmar av Svenska kyrkan. Ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare. Av de övriga ledamöterna skall en vara biskop. De återstående tre ledamöterna skall vara lekmän som är förtrogna med det kyrkliga församlingslivet.

Närmare föreskrifter om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av regeringen.

Överprövning

36 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut enligt detta kapitel får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

37 § Den som vill söka ändring i ett beslut skall väcka talan inom fyra veckor från den dag då han fick del av beslutet, om beslutet rör

1. anställnings upphörande enligt 4–7 §§,
2. disciplinansvar enligt 17 §,
3. avskedande enligt 20 eller 21 §, eller
4. läkarundersökning enligt 27 § andra stycket.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

38 § Föreskrifter om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar, avskedande eller avstängning finns i 7 § lagen (1986: 765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 7 § lagen (1975: 1339) om justitiekanslerns tillsyn.

Talan skall väckas inom fyra veckor från det att beslutet har meddelats.

39 § Föreskrifterna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982: 80) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om uppsägning, disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande föreskrifter:

1. 30 §, såvitt gäller tillämpningen av 14 kap. 1 eller 3–9 § lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
2. 32 eller 33 §,
3. föreskrifter enligt 29 § om handläggning av ärenden om avstängning eller läkarundersökning.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Verkställighet av beslut

40 § Beslut om anställnings upphörande enligt 6 och 7 §§, om löncavdrag som disciplinpåföljd enligt 17 § eller om avskedande enligt 20–22 §§ får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 37 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

Detsamma gäller beslut om avgångsskyldighet enligt 5 § om något annat inte följer av 41 §.

41 § Beslut om avstängning enligt 26 och 27 §§ gäller omedelbart. I tvist om avstängningen får domstolen dock för tiden intill dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger bestämma att avstängningen tills vidare inte skall gälla.

36 kap. Tystnadsplikt

1 § Den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

2 § Föreskrifter om sekretess inom Svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet finns i sekretesslagen (1980: 100).

NIONDE AVDELNINGEN

Kyrkomusiken

37 kap. Den kyrkomusikaliska verksamheten

Inledande föreskrifter

1 § Detta kapitel innehåller föreskrifter om den kyrkomusikaliska verksamheten i Svenska kyrkans församlingar. Föreskrifterna skall dock inte tillämpas på Hovförsamlingen.

2 § I detta kapitel avses med
kyrkomusikalisk verksamhet: musikverksamheten hos Svenska kyrkans församlingar,
kyrkomusiker: den som är behörig att anställas på en tjänst som kantor eller organist.

Pastoratets ansvar

3 § Pastoratet skall svara för den kyrkomusikaliska verksamheten.

4 § I den kyrkomusikaliska verksamheten ingår bl.a.
1. orgelspel vid gudstjänster och övriga kyrkliga handlingar enligt den ordning som gäller för Svenska kyrkan,
2. främjande av kyrkosången,
3. fri musikundervisning med inriktning på Svenska kyrkans musikverksamhet, samt
4. vård av de orglar som finns hos församlingarna.

5 § För sådan verksamhet som anges i 4 § skall pastoratet förordna en eller flera kyrkomusiker.
Domkapitlet får dock, när det finns särskilda skäl, medge att pastoratet förordnar någon annan. Medgivandet får begränsas till att gälla en viss gudstjänstlokal eller en viss kyrkomusikalisk uppgift.

Tjänsteorganisation

6 § Tjänster som kyrkomusiker i ett pastorat är tjänster som organist eller som kantor.

7 § I varje pastorat skall det finnas minst en tjänst som organist, om inte domkapitlet medger något annat.
Domkapitlet får lämna medgivande enligt första stycket, om de kyrkomusikaliska arbetsuppgifterna är av liten omfattning eller om det av organisatoriska skäl inte är lämpligt att anställa någon organist. Domkapitlet får begränsa medgivandet till att avse en viss tid.

8 § I det pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det finnas en tjänst som domkyrkoorganist.

Behörighet

9 § Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen eller motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.

10 § Behörig att anställas på en tjänst som kantor är den som
1. har avlagt kantorsexamen,
2. har avlagt högskoleexamen på musiklärarlinjen med kyrkomusikaliskt tillval, eller
3. är behörig att anställas som organist.
Med examen som avses i första stycket 1 eller 2 jämställs motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.

11 § Domkapitlet kan förklara en sökande som inte uppfyller villkoren i 9 och 10 §§ behörig att anställas på en tjänst som organist eller kantor, om han med hänsyn till sin utbildning och yrkeserfarenhet är att anse som jämställd med den som uppfyller dessa villkor.

Tjänstetillsättningar

12 § Tjänster som kyrkomusiker tillsätts i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av den tillsättningsnämnd som anges i 33 kap. 5 §.

13 § Innan en tjänst som kyrkomusiker tillsätts, skall domkapitlet pröva vilka sökande som är behöriga samt yttra sig över deras kyrkomusikaliska skicklighet.

Reglemente

14 § Församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige skall fastställa ett reglemente för den kyrkomusikaliska verksamheten.

Av reglementet skall framgå hur de uppgifter som anges i 4 § skall tillgodoses. Utförs sådana uppgifter av flera, skall reglementet ange hur uppgifterna är fördelade mellan dem.

15 § Innan reglementet fastställs, skall yttrande inhämtas från församlingarna i pastoratet och domkapitlet. Av domkapitlets yttrande skall särskilt framgå om förslaget till reglemente står i överensstämmelse med vad som har bestämts om gudstjänster i församlingarna.

Orgelvård

16 § Den som enligt reglementet har att svara för vården av en orgel skall till pastoratet anmäla sådana brister som han inte lämpligen själv kan avhjälpa.

17 § Innan pastoratet tillåter någon annan än den som är förordnad enligt 5 § att använda en orgel, skall yttrande inhämtas från den som enligt reglementet har att svara för vården av orgeln.

Fyllnadstjänstgöring

18 § Den som innehar en tjänst som kyrkomusiker är skyldig att fullgöra fyllnadstjänstgöring hos en annan arbetsgivare i den omfattning som följer av anställningsavtalet.

Musiksakkunniga

19 § Vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel får domkapitlet biträdas av en eller flera musiksakkunniga.

Behörig att vara musiksakkunnig i domkapitlet är domkyrkoorganisten eller någon annan som är behörig att anställas på en tjänst som organist.

Stiftsstyrelsen skall förordna en eller flera musiksakkunniga efter yttrande av domkapitlet.

Överklagande

20 § Domkapitlets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos regeringen.

Domkapitlets beslut enligt 5 § andra stycket och 7 § andra stycket får överklagas bara av pastoratet.

21 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas enligt föreskrifterna i 22 kap. om kommunalbesvär.

TIONDE AVDELNINGEN

Den kyrkliga egendomen

38 kap. Församlingskyrkor

Församlingskyrkor

1 § För varje församling skall det finnas minst en församlingskyrka.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta

1. vilken eller vilka kyrkor som skall vara församlingskyrka,
2. att en församling får ha församlingskyrka tillsammans med en annan församling, och
3. att en kyrka inte längre skall vara församlingskyrka.

3 § Stiftens domkyrkor skall vara församlingskyrkor för domkyrkoförsamlingen i respektive stift.

39 kap. Domkyrkor

Domkyrkor

1 § I varje stift skall det finnas en domkyrka.

Förvaltningen av vissa domkyrkor

2 § Domkyrkorna i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift skall förvaltas av domkapitlet i respektive stift. Domkapitlet skall också svara för den ekonomiska förvaltningen samt förvalta domkyrkans inventarier och övriga lösa egendom.

Domkyrkan i Lunds stift och dess inventarier samt domkyrkans övriga egendom skall förvaltas av Domkyrkorådet i Lund.

Föreskrifter om förvaltningen av domkyrkas fastigheter finns i 41 kap.

3 § Närmare föreskrifter om förvaltningen av de domkyrkor som anges i 2 § meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Domkyrkorådet i Lund

Uppgifter

4 § Domkyrkorådet i Lund skall fullgöra de uppgifter som enligt denna lag eller någon annan författning ankommer på rådet.

5 § Domkyrkorådet i Lund består av följande ledamöter:
1. biskopen som ordförande,
2. domprosten,
3. en lekman vald av kyrkorådet i domkyrkoförsamlingen,
4. två ledamöter valda av stiftsfullmäktige.

För de valda ledamöterna skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Om de ersättare som utses av stiftsfullmäktige inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

40 kap. Upplåtelse av kyrka

Hur en kyrka får upplåtas

1 § Ärkebiskopen, stiftsbiskopen eller den biskop som fullgör stiftsbiskopens uppgifter får för biskopliga ämbetshandlingar använda domkyrkan och andra kyrkor i stiftet som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst.

2 § Präster som tjänstgör i ett pastorat får använda församlingskyrkor och andra kyrkor som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av församlingen eller en kyrklig samfällighet, för
1. församlingens gudstjänster, och
2. kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör församlingen.

3 § Församlingskyrkor och andra kyrkor som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling eller en kyrklig samfällighet får upplåtas för andra ändamål än som avses i 1 eller 2 § bara om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. De får inte upplåtas för ändamål som kränker kyrkorummets helgd. En upplåtelse får inte heller ske så att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

Upplåtelse av kyrka för kyrkliga handlingar i andra fall än som avses i 2 § 2 får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot föreskrifterna i första stycket.

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

4 § Frågor om upplåtelse av kyrka för andra ändamål än som avses i 1 och 2 §§ prövas av församlingens kyrkoråd.

5 § Innan kyrkorådet beslutar om upplåtelse av kyrkan skall kyrkoherden, om denne är förhindrad att delta i beslutet, såvitt möjligt ges tillfälle att yttra sig.

Om upplåtelsen gäller en domkyrka som avses i 39 kap. 2 § skall också den som förvaltar domkyrkan ges tillfälle att yttra sig.

6 § Kyrkorådet får uppdra åt kyrkoherden eller åt en särskild avdelning, bestående av kyrkoherden och andra ledamöter eller ersättare i kyrkorådet, att på rådets vägnar besluta i ärenden om upplåtelse av kyrka.

7 § I en annexförsamling där kyrkoherden har förordnat en annan präst

att vara ledamot i kyrkorådet, skall vad som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla den prästen.

8 § Kyrkorådets beslut om upplåtelse av kyrka skall gälla omedelbart.

Överklagande

9 § Kyrkorådets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet.

Utöver vad som följer av förvaltningslagen (1986: 223) får kyrkorådets beslut överklagas också av en ledamot i kyrkorådet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

41 kap. Förvaltningen av kyrklig jord

Definitioner m.m.

1 § Kyrklig jord är sådan fast egendom eller tomträtt

1. vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i visst pastorat (*löneboställe*),

2. där tjänstebostad är anvisad åt en kyrkoherde eller komminister (*prästgård*),

3. vars avkastning är avsedd för en församlingskyrkas behov (*församlingskyrkas fastighet*),

4. som förvärvats för medel ur prästlönefonder från flera pastorat och vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i dessa pastorat (*prästlönefondsfastighet*),

5. vars avkastning tillförs kyrkofonden (*kyrkofondsfastighet*),

6. vars avkastning är avsedd för en domkyrkas behov (*domkyrkas fastighet*), eller

7. där tjänstebostad är anvisad åt en biskop (*biskopsgård*).

Om tjänstebostad inte längre är anvisad på en prästgård blir denna löneboställe.

2 § Vid tillämpningen av 27 och 29 §§ skall också sådan fast egendom på vilken en församlingskyrka eller domkyrka av stiftelsekaraktär är uppförd anses som församlingskyrkas fastighet respektive domkyrkas fastighet.

3 § Föreskrifter i lag eller annan författning om fast egendom eller tomträtt som tillhör staten tillämpas inte på kyrklig jord.

4 § Vad som enligt lag eller annan författning åligger fastighetsägare skall fullgöras av den som förvaltar den kyrkliga jorden.

Den som förvaltar den kyrkliga jorden företräder denna, om något annat inte sägs i denna lag.

Förvaltningen

Vem som förvaltar den kyrkliga jorden

5 § Pastoratet skall förvalta löneboställen och församlingskyrkors fastigheter, med undantag av tillhörande skog, samt prästgårdar.

6 § Församlingen skall förvalta skogen på församlingskyrkas fastigheter.

7 § Egendomsnämnden skall förvalta prästlönefondsfastigheter, domkyrkas fastigheter och biskopsgården samt skogen på löneboställen.

Lunds domkyrkas fastigheter skall dock förvaltas av Domkyrkorådet i Lund enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

8 § Kammarkollegiet skall förvalta kyrkofondsfastigheter.

Egendomsnämnden skall dock förvalta en kyrkofondsfastighet, om kammarkollegiet beslutar att överlämna förvaltningen av fastigheten åt nämnden.

Kammarkollegiet kan också överlämna förvaltningen av en kyrkofondsfastighet åt någon annan förvaltare.

Förvaltning på något annat sätt

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter ansökan av den som förvaltar den kyrkliga jorden besluta att denna skall förvaltas på något annat sätt.

Hur den kyrkliga jorden skall förvaltas

10 § Vid förvaltningen av den kyrkliga jorden skall naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.

11 § Förvaltningen av annan kyrklig jord än prästgårdar och biskopsgårdar skall inriktas på att egendomens avkastningsförmåga tas tillvara på ekonomiskt bästa sätt.

Prästgårdar

12 § Egendomsnämnden får meddela föreskrifter för vården och användningen av prästgårdar som utgör särpräglade miljöer.

Detsamma gäller sådana byggnader på prästgårdar som har ett särskilt värde som exempel på en viss tids byggnadsskick.

13 § Vad som sägs om prästgård i 12 § skall också gälla vid förvaltningen av ett löneboställe, som tidigare har varit prästgård.

14 § Har ett pastorat enligt 34 kap. 4 § anvisat kyrkoherden eller en komminister tjänstebostad på en prästgård, skall pastoratet anordna prästgården.

15 § Pastoratet skall underhålla prästgården och vid behov bygga nya hus på den.

Pastoratet svarar för prästgårdens skötsel, om detta inte enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal skall ankomma på innehavaren av tjänstebostaden.

Biskopsgårdar

16 § Egendomsnämnden skall svara för underhåll, skötsel och uppvärmning av biskopsgården, om detta inte enligt avtal skall ankomma på någon annan.

Behöver husen på biskopsgården byggas om eller en ny biskopsgård

byggas, skall egendomsnämnden föreslå det hos regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

För biskopsgården i Lunds stift gäller dock de föreskrifter som regeringen meddelar.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur egendomsnämndens åligganden i fråga om biskopsgården enligt 16 § skall utföras.

Rationaliseringar på löneboställes jordbruk m.m.

18 § Ett pastorat får bara efter medgivande av egendomsnämnden företa en mera omfattande värdebeständig rationalisering med avseende på ett löneboställes jordbruk. Detsamma gäller i fråga om nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av hus på ett löneboställes jordbruk.

Innan egendomsnämnden avgör en fråga om sådant medgivande, skall nämnden inhämta yttrande från länsstyrelsen. Om det behövs skall nämnden också bereda kommunen där egendomen finns tillfälle att yttra sig.

Jordbruksarrende

19 § När ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet skall upplåtas på jordbruksarrende, skall egendomsnämnden bestämma villkoren för upplåtelsen.

När en arrendenämnd eller en domstol handlägger frågor om sådana villkor företräds den kyrkliga jorden av egendomsnämnden.

Rätt till jakt

20 § Rätt till jakt på kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen, om inte något annat följer 21 §.

21 § Egendomsnämnden upplåter rätt till jakt på ett löneboställe.

Pastoratet får med egendomsnämndens medgivande upplåta rätt till jakt i fråga om sådan mark som inte är skogsmark och som ligger avskilt i förhållande till skogen. Sådant medgivande får inte lämnas om det med hänsyn till jaktvården finns skäl för gemensam upplåtelse.

Rätt till fiske

22 § Rätt till fiske i vatten som hör till kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen.

Pastoratet upplåter dock rätt till fiske i vatten som hör till ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet.

Vissa andra rättigheter m.m.

23 § Egendomsnämnden skall företräda kyrklig jord med undantag för kyrkofondsfastigheter och Lunds domkyrkas fastigheter i ärenden om upplåtelse av följande rättigheter:

1. nyttjanderätt till mark för församlingsändamål, kommunalt behov, bostadsbebyggelse, industri eller något annat liknande ändamål,

2. tomträtt,
3. rätt till annan naturtillgång,
4. servitut.

Detsamma gäller ärenden som rör ledningsrätt eller vägrätt samt, om regeringen inte föreskriver att en annan myndighet skall företräda den kyrkliga jorden, ärenden som rör byggnadsminnen, naturvårdsområden, naturreservat, naturminnen eller bestämmelser till skydd för djurlivet.

Dispositionsändringar

24 § Andra dispositionsändringar än sådana som avses i 23 § skall prövas av egendomsnämnden i fråga om löneboställe och av den som förvaltar egendomen i fråga om annan kyrklig jord.

Om dispositionsändringen föranleds av att ett självständigt jordbruk inte längre är bärkraftigt, skall frågan dock alltid prövas av egendomsnämnden. Detsamma gäller om ändringen kan leda till att ett sådant jordbruk inte kan bestå.

Fördelning av vinst eller förlust

25 § Egendomsnämnden skall fördela den vinst eller förlust som uppkommer vid förvaltningen av prästlönefondsfastigheter på pastoraten i förhållande till deras andelar i fastigheterna.

Detsamma gäller för vinst eller förlust vid förvaltningen av skogen på löneboställena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur andelarna skall beräknas.

Tillsynen över förvaltningen

26 § Egendomsnämnden skall ha tillsyn över sådan förvaltning av kyrklig jord som pastoraten och församlingarna enligt 5 och 6 §§ har hand om.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock i enskilda fall besluta att sådan egendom inte skall stå under nämndens tillsyn.

Försäljning eller byte av kyrklig jord

27 § Försäljning eller byte av kyrklig jord får ske

1. för att tillgodose bostadsbehovet i orten,
2. för att bilda lämpliga enheter för jordbruk eller skogsbruk,
3. för att främja något annat syfte liknande det som avses i 1 eller 2,
4. för att tillgodose ändamål som avses i 2 kap. expropriationslagen (1972:719), eller
5. när jorden på grund av särskilda omständigheter inte lämpligen bör behållas för sitt ändamål.

Kyrklig jord får bara överlåtas om det kan ske utan olägenhet för det allmänna och om det sker mot ersättning. Om något annat inte föreskrivs särskilt, skall ersättningen motsvara fastighetens marknadsvärde.

Om det finns särskilda skäl, får sådan överlåtelse av kyrklig jord ske som medför att denna blir kyrklig jord av annat slag.

28 § Frågor enligt 27 § skall prövas av Kammarkollegiet, egendoms-

nämnden eller Domkyrkorådet i Lund enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Om prästlönefonder m.m.

Skyldigheten att fondera

29 § Ersättning för kyrklig jord på grund av försäljning, expropriation, upplåtelse av naturtillgång eller liknande skall fonderas.

Avkastningen skall användas för samma ändamål som jorden har varit avsedd för.

Ersättning som härrör från ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall dock användas till betalning av sådant lån ur kyrkofonden som har upptagits för lönebostället eller prästlönefondsfastigheten.

30 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att fondera medel.

Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av Kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

Prästlönefonder

31 § Ersättning som skall fonderas enligt 29 § och som kommer från ett löneboställe eller en prästgård skall utgöra prästlönefond för pastoratet.

En annan fond vars avkastning är avsedd för avlöning åt en kyrkoherde eller komminister utgör också prästlönefond.

Prästlönefonderna skall förvaltas av pastoraten.

Prästlönejordsfonder

32 § Av medel ur prästlönefonder från flera pastorat får en prästlönejordsfond bildas för inköp av prästlönefondsfastigheter.

Prästlönejordsfonderna skall förvaltas av egendomsnämnderna.

33 § Ersättning som skall fonderas enligt 29 § och som kommer från en prästlönefondsfastighet får behållas i en prästlönejordsfond i stiftet och användas till köp av fast egendom, om det kan antas att köp kan komma till stånd inom en nära framtid. Föreskrifter om sådant köp finns i 38 §.

I andra fall skall sådan ersättning tillföras pastoratens prästlönefonder i förhållande till pastoratens andelar i fastigheten.

Församlingskyrkors och domkyrkors fastighetsfonder

34 § Ersättning som skall fonderas enligt 29 § och som kommer från en församlingskyrkas eller en domkyrkas fastighet skall utgöra fastighetsfond för församlingskyrkan respektive domkyrkan.

Ersättning som skall fonderas enligt 29 § och som kommer från biskopsgården i Lunds stift skall tillföras fastighetsfonden för Lunds domkyrka.

35 § Församlingskyrkas fastighetsfond förvaltas av pastoratet.

Domkyrkas fastighetsfond förvaltas av den som förvaltar domkyrkan.

36 § Ersättning som avses i 29 § och som kommer från en kyrkofondsfastighet eller från någon annan biskopsgård än biskopsgårdarna i Lunds och Visby stift skall tillföras kyrkofonden.

Föreskrifter om kyrkofondens förvaltning finns i 42 kap.

Allmänna föreskrifter om förvaltningen av fonder

37 § Prästlönefonder och församlingskyrkors eller domkyrkors fastighetsfonder skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigs medel.

Regeringen får meddela föreskrifter om att fondernas tillgångar får användas på något annat sätt.

Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av Kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

Köp av fast egendom eller tomträtt

38 § Kammarkollegiet eller egendomsnämnden skall enligt föreskrifter som regeringen meddelar pröva frågor om köp av fast egendom eller tomträtt för medel ur en prästlönefond, prästlönejordsfond eller församlingskyrkas fastighetsfond samt frågor om ur vilka prästlönefonder medel skall tillskjutas till en prästlönejordsfond.

Överklagande m.m.

39 § Pastoratets, egendomsnämndens och Domkyrkorådets i Lund beslut enligt detta kapitel får överklagas hos Kammarkollegiet.

Egendomsnämndens beslut enligt 19 § får bara överklagas av den som förvaltar egendomen.

40 § Kammarkollegiet får överlämna ett ärende till regeringens avgörande, om kollegiet anser att särskilda skäl motiverar det. Kammarkollegiet skall då bifoga ett eget yttrande i ärendet.

41 § Kammarkollegiets beslut i en fråga som har överklagats dit får inte överklagas.

I övrigt får Kammarkollegiets beslut med undantag av beslut enligt 8 § överklagas hos regeringen.

42 kap. Kyrkofonden

Inledande föreskrifter

1 § Genom kyrkofonden skall kostnader för Svenska kyrkans verksamhet fördelas enligt föreskrifterna i detta kapitel.

2 § Vad som i detta kapitel sägs om pastorat skall också tillämpas på pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter.

Föreskrifterna i detta kapitel skall dock inte tillämpas på Hovförsamlingen.

3 § I detta kapitel avses med

bidragsår: det år under vilket bidrag betalas ut enligt 17–22 §§,

skatteunderlag: antalet skattekronor enligt skattemyndighets beslut om taxering till kommunal inkomstskatt enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) året före bidragsåret,

skattekraft: skatteunderlaget per folkbokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret,

medelskattekraft: skatteunderlaget för hela landet per folkbokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

Statistiska centralbyrån fastställer medelskattekraften senast den 31 december året före bidragsåret.

Kyrkofondens styrelse och förvaltning

4 § För kyrkofonden skall det finnas en styrelse. Denna skall bestå av en ordförande och sex andra ledamöter.

5 § Ordföranden och tre av de övriga ledamöterna i kyrkofondens styrelse utses för tre år av regeringen.

Tre ledamöter utses av kyrkomötet. Dessa ledamöter skall väljas vid kyrkomötets första sammanträde under sin valperiod och gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

6 § För ledamöterna i kyrkofondens styrelse skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Om de ersättare som kyrkomötet utser inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

7 § Närmare föreskrifter om förvaltningen av kyrkofonden meddelas av regeringen.

Hur kyrkofonden tillförs medel

8 § Till kyrkofonden betalas

1. allmän och särskild kyrkoavgift enligt 13–16 §§,
2. statsbidrag som beviljas för ändamålet.

Till kyrkofonden skall också föras avkastning och ersättning från fondens tillgångar och från andra kapitaltillgångar enligt regeringens bestämmande.

9 § Om det behövs, får kyrkofonden ta upp lån i den omfattning som regeringen bestämmer.

Hur kyrkofondens medel används

Betalning av bidrag och kostnader för kyrkliga ändamål

10 § Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 17–20 §§,
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 21 och 22 §§,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och den biträdande biskopen i Uppsala stift,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal, samt

5. kostnader för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster.

11 § Enligt regeringens bestämmande betalas ur kyrkofonden också
1. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter,
2. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och ersättare i domkapitlen,
3. förvaltningskostnader för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndigheter där kyrkliga frågor handläggs,
4. kostnader för verksamhet som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet,
5. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt,
6. andra kostnader för kyrkliga ändamål.

Lån ur kyrkofonden

12 § Ur kyrkofonden får lån lämnas för
1. åtgärder som syftar till att rationalisera driften av löneboställen eller prästlönefondsfastigheter,
2. förvärv av jordbruksfastighet som löneboställe eller prästlönefondsfastighet, om förvärvet syftar till en rationalisering av det kyrkliga jordinnehavet i stiftet,
3. kostnader till följd av fastighetsbildningsförrättning eller företag enligt lagen (1939: 608) om enskilda vägar, anläggningslagen (1973: 1149) eller vattenlagen (1983: 291) som ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall belastas med.

Närmare föreskrifter om lån ur kyrkofonden meddelas av regeringen.

Kyrkoavgifter

Allmän kyrkoavgift

13 § Pastoraten skall varje år betala allmän kyrkoavgift till kyrkofonden. Avgiften beräknas på skatteunderlaget och är 16 öre per skattekrona.

Vid beräkningen av den allmänna kyrkoavgiften skall det antal skattekronor som hänför sig till personer som inte är medlemmar av Svenska kyrkan minskas med 70 procent.

Särskild kyrkoavgift

14 § Sådana pastorat som har lönetillgångar skall varje år också betala särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Pastoratens lönetillgångar är löneboställen och prästlönefonder samt andelar i prästlönejordsfonder och prästlönefondsfastigheter.

15 § Särskild kyrkoavgift beräknas
1. för egendom som taxeras enligt fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) till två procent av taxeringsvärdet,
2. för aktier och andelar i värdepappersfonder enligt lagen (1990: 1114) om värdepappersfonder till två procent av marknadsvärdet,
3. för obligationer, förlagsbevis och konvertibla skuldebrev till åtta procent av marknadsvärdet,
4. för bankmedel och andra fordringar till åtta procent av det nominella värdet.

Till den del taxeringsvärdet enligt första stycket 1 består av skogsbruksvärde skall i stället för vad som där sägs gälla att avgiften skall beräknas till sex procent av skogsbruksvärdet.

För lönetillgångar som utgörs av andel i fast egendom skall avgiften beräknas i proportion till andelstalet.

16 § Underlaget för den särskilda kyrkoavgiften bestäms med hänsyn till förhållandena den 31 december året före det år som närmast föregår bidragsåret.

Utjämningsbidrag

Allmänt utjämningsbidrag

17 § Pastoraten och stiftssamfälligheterna får varje år ett allmänt utjämningsbidrag, om skatteunderlaget understiger det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 19 §. Bidraget lämnas med ett belopp som motsvarar produkten av det enligt 18 § beräknade tillskottet av skatteunderlag och skattesatsen för bidragsåret.

18 § Tillskottet av skatteunderlag utgör skillnaden mellan det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 19 § och skatteunderlaget.

För kyrkliga samfälligheter skall tillskottet av skatteunderlag utgöra summan av de tillskott som enligt första stycket lämnas eller skulle ha lämnats till de pastorat som ingår i samfälligheten.

Tillskottet av skatteunderlag avrundas till närmast hela tusental skattekronor, varvid 500 skattekronor avrundas uppåt.

19 § För pastoraten och stiftssamfälligheterna gäller som garanti följande skattekraft i procent av medelskattekraften.

Pastoraten och stiftssamfälligheterna	Garanterad skattekraft
Stockholms län	98
Uppsala län	95
Södermanlands län	95
Östergötlands län	95
Jönköpings län	95
Kronobergs län	95
Kalmar län utom Mörbylånga och Borgholms kommuner	95
Mörbylånga och Borgholms kommuner	98
Gotlands län	104
Blekinge län	95
Kristianstads län	95
Malmöhus län	95
Hallands län	95
Göteborgs och Bohus län	95
Älvsborgs län	95
Skaraborgs län	95
Värmlands län	95
Örebro län	95
Västmanlands län	95

Pastoraten och stiftssamfälligheterna	Garanterad skattekraft
Kopparbergs län	98
Gävleborgs län	98
Västernorrlands län	101
Jämtlands län	104
Västerbottens län utom Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	107
Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	110
Norrbottens län:	
Bodens, Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner	107
Arvidsjaurs kommun	110
Arjeplogs kommun	113
Gällivare, Jokkmokks, Kiruna, Pajala, Överkalix och Övertorneå kommuner	116

Extra utjämningsbidrag

20 § Kyrkofondens styrelse får bevilja pastorat och stiftssamfälligheter extra utjämningsbidrag enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga bidrag

Stiftsbidrag

21 § Kyrkofondens styrelse får enligt föreskrifter som regeringen meddelar bevilja stiftssamfälligheter bidrag ur kyrkofonden för betalning av följande kostnader:

1. domkapitlets, stiftsstyrelsens och egendomsnämndens förvaltningskostnader,
2. löneckostnader för sekreterare till biskopen eller, i Uppsala stift, den biträdande biskopen,
3. lönekostnader för stiftsadjunkter, kontraktsadjunkter, pastorsadjunkter, garnisonspastorn i Boden och kyrkoherdar för samer,
4. arvoden till kontraktsprostar samt till praktikanter och handledare för dessa,
5. kostnader i samband med möte med stiftets präster,
6. kostnader för särskilda bidrag (*strukturbidrag*) som stiftsstyrelsen skall fördela mellan pastoraten för särskilda behov.

Kyrkobyggnadsbidrag

22 § Kyrkofondens styrelse får bevilja ett pastorat bidrag till kostnadskrävande underhåll och restaurering av en kyrka enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga föreskrifter

Fördelning av bidragsbelopp vid indelningsändring

23 § När ett beviljat bidrag behöver delas upp på flera mottagare till följd av en indelningsändring, skall kyrkofondens styrelse besluta om bidragets fördelning.

Inskränkning av utjämningsbidrag

24 § Kyrkofondens styrelse får bestämma att ett beviljat utjämningsbidrag skall sättas ner eller inte längre lämnas, om utbetalningen av bidraget kan leda till en sänkning av ett pastorats utdebitering av församlingsskatt under en nivå som fastställs av regeringen.

Nivån får inte överstiga medelutdebiteringen av församlingsskatt i landet med mer än 20 öre.

Hur tillskott av skatteunderlag samt allmän och särskild kyrkoavgift fastställs

25 § Kyrkofondens styrelse fastställer för varje pastorat tillskottet av skatteunderlag samt vad som skall utgå i allmän och särskild kyrkoavgift.

Styrelsen skall meddela pastoraten dessa uppgifter senast den 25 januari bidragsåret.

26 § Till ledning för det kyrkokommunala budgetarbetet skall kyrkofondens styrelse senast den 10 september året före bidragsåret meddela pastoraten och stiftssamfälligheterna preliminära uppgifter om tillskott av skatteunderlag, stiftsbidrag samt belopp för allmän och särskild kyrkoavgift.

27 § Stiftsstyrelsen skall meddela berörda pastorat preliminära uppgifter om strukturbidraget senast den 1 oktober året före bidragsåret.

Överklagande

28 § Beslut av kyrkofondens styrelse enligt detta kapitel får inte överklagas.

ELFTE AVDELNINGEN

De kyrkliga valen

43 kap. Val till stiftsfullmäktige

Valmetod

1 § Ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige väljs av elektorer.

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val av stiftsfullmäktige utgör varje kontrakt en valkrets, om inte något annat beslutas av länsstyrelsen i det län inom vilket kontraktsprosten har sin anställning som präst. För ett sådant beslut tillämpas föreskrifterna i 24 kap. 2 § andra stycket.

Mandatfördelningen mellan valkretsarna

3 § I varje valkrets skall det väljas en ledamot och därutöver så många ledamöter som belöper på valkretsen sedan det återstående antalet leda-

möter fördelats på valkretsarna i proportion till antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

4 § Den centrala valmyndigheten skall, före september månads utgång det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige skall äga rum, fastställa det antal ledamöter i stiftsfullmäktige som varje valkrets skall utse.

Överklagande av beslut om mandatfördelning

5 § Den centrala valmyndighetens beslut om mandatfördelning enligt 4 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Valdistrikt

6 § För val av elektorer utgör varje församling i valkretsen ett valdistrikt.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

7 § Elektorer väljs för varje församling av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Valet förrättas av de nyvalda kyrkofullmäktige eller av de nyvalda kyrkoråden.

Antalet elektorer m.m.

8 § I församlingar med högst 500 röstberättigade kyrkomedlemmar utses en elektor.

I församlingar med mer än 500 men högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses två elektorer. För varje påbörjat tvåtusental röstberättigade kyrkomedlemmar utöver 2 000 utses ytterligare en elektor.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

9 § För elektorerna skall lika många ersättare utses.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet m.m.

10 § I fråga om valbarhet till elektor eller ersättare för elektor, verkan av att valbarheten upphör och rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas föreskrifterna i 12 kap. 5 § första stycket, 8 och 9 §§ om ledamot och ersättare i kyrkofullmäktige.

Den som har fyllt 18 år senast på dagen för elektorsvalet är dock valbar.

Tidpunkt för valet

11 § Elektorer och deras ersättare skall utses före utgången av november det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Protokoll skall föras över val av elektorer. Protokollet skall skyndsamt sändas till stiftsstyrelsen.

Överklagande av val av elektorer och ersättare

12 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts, får överklagas bara i samband med talan mot det beslut varigenom ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige har utsetts.

Elektors rätt till ersättning

13 § En elektor har rätt till skälig ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Kostnaderna skall betalas av församlingen.

Val av ledamöter och ersättare

Valsammanträde m.m.

14 § För val av ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige skall stiftsstyrelsen utse en person i varje valkrets att vara valförrättare.

Efter framställning av valförrättaren skall stiftsstyrelsen kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför denne.

Valsammanträdet skall hållas före utgången av december det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige har förrättats.

Förfarandet vid valet

15 § Val av ledamöter och ersättare skall ske inför öppna dörrar.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

16 § Över förrättningen skall föras protokoll som skrivs under av valförrättaren.

Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Valet är därmed avslutat.

Förvaring av valmaterial m.m.

17 § Protokollet, valsedlarna och annat valmaterial skall av valförrättaren genast sändas in till stiftsstyrelsen, som skall förvara handlingarna på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Utfärdande av bevis för ledamot och ersättare

18 § För den som har blivit vald till ledamot eller ersättare skall stiftsstyrelsen genast utfärda ett bevis om detta. I beviset anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets som ledamoten eller ersättaren har blivit vald.

Beviset skall sändas till den som har blivit vald och till stiftsfullmäktiges ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Valperiodens längd m.m.

19 § Ledamöter och ersättare väljs för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

20 § Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden skall ordföranden skyndsamt anmäla detta till stiftsstyrelsen.

Stiftsstyrelsen skall därefter till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den ersättare som står i tur att tillträda enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen.

Överklagande m.m.

21 § Beslut varigenom ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige har utsetts får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigval och som enligt 24 kap. 4 § är valbar inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Den som vill överklaga har rätt att hos stiftsstyrelsen genast få utdrag ur protokoll eller andra handlingar över förrättningen.

22 § Skrivelsen med överklagandet enligt 21 § skall ges in till stiftsstyrelsen inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades.

Om skrivelsen har kommit in till riksdagens valprövningsnämnd inom överklagandetiden men till stiftsstyrelsen först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

Föreskrifterna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte val av ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige.

Hur överklagandet kungörs och handläggs

23 § Stiftsstyrelsen skall snarast möjligt efter utgången av tiden för överklagande som avses i 21 § samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till riksdagens valprövningsnämnd.

Kungörelsen skall införas i minst en ortstidning inom valkretsen.

I kungörelsen skall anges en viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden.

24 § Stiftsstyrelsen skall skyndsamt yttra sig över överklagandena som avses i 21 § till valprövningsnämnden.

25 § Föreskrifterna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas i fråga om överklagande som avses i 21 §.

26 § I fråga om handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 21 § skall 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620) tillämpas.

När en ledamot och ersättare tillträder uppdraget

27 § Den som har valts till ledamot i stiftsfullmäktige får utöva sitt uppdrag också om valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som i första och andra styckena har sagts om en ledamot gäller också för en ersättare.

44 kap. Val till domkapitlet

Valet av prästledamoten och ersättare för denne

Rösträtt vid valet

1 § Rösträtt vid valet av prästledamoten i domkapitlet och ersättare för denne har den som innehar en anställning som präst i ett pastorat i stiftet eller i stiftssamfälligheten och som är behörig att utöva det kyrkliga ämbetet som präst.

Valperiodens längd m.m.

2 § Valet av prästledamoten och dennes ersättare gäller för en tid av sex år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har ägt rum.

Valet förrättas vid ett möte med stiftets präster inför biskopen som valförrättare.

Om ett möte med stiftets präster inte kan sammankallas före en valperiods utgång, skall valet förrättas kontraktsvis med kontraktsprosten som valförrättare.

3 § Om prästledamoten eller dennes ersättare avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av tiden, skall fyllnadsval förrättas för den tid som återstår.

Valet förrättas kontraktsvis med kontraktsprosten som valförrättare.

Kungörelse om valet

4 § Tid och plats för valet beslutas av domkapitlet.

Kontraktsprostarna skall i god tid före valet till de röstberättigade sända kungörelsen om beslutet.

Förfarandet vid valet

5 § Valet sker med slutna valsedlar.

Vid lika röstetal avgörs utgången av valet genom lottning.

6 § Röstberättigade som är förhindrade att personligen närvara vid valet får sända in sina valsedlar till valförrättaren i slutna kuvert.

Kuverten skall förses med egenhändigt undertecknad, av två vittnen styrkt påskrift om innehållet.

Valsedlarna för valet av ledamoten respektive ersättaren skall läggas i olika kuvert.

Röstsammanräkning

7 § De insända kuverten öppnas vid valförrättningen. Valsedlarna tas ut, utan att läsas, och blandas med de valsedlar som har lämnats personligen vid valtillfället. Sedan räknas rösterna samman.

8 § När valet förrättas på möte med stiftets präster, tillkännager valförrättaren valets utgång efter det att rösterna har räknats samman.

Om valet förrättas kontraktsvis, skall domkapitlet räkna samman rösterna på den dag som har angetts i kungörelsen om valet och tillkännage valets utgång genom anslag.

Valet är avslutat genom att valets utgång tillkännages.

Protokoll

9 § Protokoll skall föras över valet.

I protokollet skall anges vilka röstberättigade som har lämnat sina valsedlar personligen vid valtillfället och vilka som har sänt in sina valsedlar.

Protokollet skrivs under av valförrättaren och justeras av minst två röstberättigade. Det skall sedan omedelbart sändas till domkapitlet.

Förvaring av valmaterial

10 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Överklagande

11 § Val av prästledamot och ersättare för denne får överklagas hos kammarrätten.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar efter det att valet avslutades.

12 § Domkapitlet skall inhämta valförrättarens förklaring över överklagandet samt valsedlar och övriga valhandlingar. Domkapitlet skall sända dessa handlingar och överklagandet med eget yttrande till kammarrätten.

13 § Den som har valts till prästledamot utövar sitt uppdrag utan hinder av att valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som i första och andra styckena har sagts om ledamoten gäller också för ersättaren.

14 § Föreskrifterna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte vid val av prästledamot och ersättare för denne.

Föreskrifterna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen om omprövning av beslut skall inte tillämpas.

Valet av lekmannaledamöter och ersättare för dessa

Tidpunkt för valet m.m.

15 § Stiftsfullmäktige skall snarast efter valperiodens början förrätta val av lekmannaledamöter och ersättare för dessa i domkapitlet. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

16 § Om en ledamot eller ersättare avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av tiden, skall fyllnadsval förrättas för den tid som återstår.

Förfarandet vid valet

17 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och ersättare skall förrättas på samma sätt som val av ledamöter i stiftsstyrelsen.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Protokoll över valet

18 § Protokoll skall föras över stiftsfullmäktiges val av ledamöter och ersättare.

Sedan protokollet har justerats skall det sändas till domkapitlet.

Överklagande

19 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och ersättare för dessa i domkapitlet får överklagas enligt föreskrifterna i 22 kap. om kommunalbesvär.

45 kap. Biskopsval

Allmänna föreskrifter

1 § När en biskopstjänst blir ledig, skall val förrättas för att upprätta förslag till tjänsten.

Regeringen förordnar om biskopsval.

Valkorporation vid andra biskopsval än val av ärkebiskop

2 § Biskopsval som inte avser tjänsten som ärkebiskop förrättas av en valkorporation som består av

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. präster som vid tidpunkten för valet innehar sådana i stiftet inrättade prästtjänster som avses i 32 kap. 3 och 4 §§ eller som innehar vikariat på sådana tjänster,
3. särskilt utsedda elektorer för stiftets lekmän.

Valkorporationer vid ärkebiskopsval

3 § Val av ärkebiskop förrättas dels i Uppsala stift av en valkorporation som är sammansatt på samma sätt som föreskrivs i 2 §, dels i övriga stift av domkapitlen, vart och ett såsom en valkorporation.

I Uppsala stift ingår i valkorporationen också de ordinarie ledamöterna av Svenska kyrkans centralstyrelse, om de inte ingår i någon annan valkorporation.

Val av elektorer för stiftets lekmän

Valkretsar

4 § För val av elektorer utgör varje pastorat en valkrets.

Antalet elektorer i varje valkrets

5 § I varje pastorat skall utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i pastoratet inrättade prästtjänster med undantag av sådana tjänster som är obesatta och som inte uppehålls med vikarie.

I varje pastorat skall dessutom utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i pastoratet placerade pastorsadjunkter.

I det pastorat inom varje kontrakt som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar skall dessutom utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i kontraktet placerade kontraktsadjunkter.

6 § För elektorerna skall utses lika många ersättare.

Om valet av ersättare inte sker proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Tidpunkt för elektorsvalet

7 § Valet av elektorer och deras ersättare skall förrättas senast den dag som domkapitlet bestämmer.

Vem som väljer elektorer

8 § Består ett pastorat av en enda församling, skall elektorerna och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns.

9 § Består ett pastorat av två eller flera församlingar, skall elektorerna och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet.

Om det inte finns kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet.

Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

10 § I valet av elektorer får inte de präster delta som ingår i valkorporationen vid biskopsvalet.

Valbarhet

11 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är behörig att utses till ledamot i kyrkofullmäktige i församling inom pastoratet.

En präst som har rösträtt vid biskopsvalet är dock inte valbar.

Tidpunkt för valet

12 § Regeringen bestämmer dagen för val av ärkebiskop.
Andra biskopsval förrättas på den dag som domkapitlet bestämmer.

13 § När dagen för biskopsvalet har bestämts, skall domkapitlet utfärda en kungörelse om valet.
Kungörelsen skall anslås på församlingarnas anslagstavlor. I ett pastorat som består av två eller flera församlingar behöver kungörelsen bara anslås på samfällighetens anslagstavla.

Plats för valet

14 § Biskopsvalet förrättas
1. i domkapitlet av domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. inför kontraktsprosten av övriga röstberättigade inom varje kontrakt.

15 § Domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter får inte delta i valet på något annat sätt än i domkapitlet.

16 § I valet inom varje kontrakt deltar de röstberättigade prästerna inom kontraktet och elektorerna för lekmännen i kontraktets pastorat.
Stiftsadjunkter deltar i valet i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen.
Sådana ledamöter av Svenska kyrkans centralstyrelse som inte ingår i någon annan valkorporation deltar i ärkebiskopsvalet i det kontrakt där Uppsala domkyrka är belägen.

17 § Präster som på grund av laga förfall inte kan infinna sig vid valet får före valet sända in sina valsedlar till kontraktsprosten i det kontrakt där de har rösträtt.

Förfarandet vid valet m.m.

18 § Vid biskopsvalet har varje röstberättigad en röst.

19 § Vid valet skall användas valsedlar av vitt papper utan kännetecken samt särskilda valkuvert.
Varje väljande skall på sin valsedel ange de tre personer som är behöriga till biskopstjänsten och som den väljande anser vara lämpligast för tjänsten. Namnen skall tas upp i ordningsföljd under varandra.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid andra biskopsval än val av ärkebiskop

20 § Domkapitlet skall räkna samman rösterna vid andra biskopsval än val av ärkebiskop.

21 § Varje godkänd valsedel räknas som en hel röst för det första namnet, som en halv röst för det andra namnet och som en tredjedels röst för det tredje namnet som har tagits upp på valsedeln.

22 § När rösterna har räknats samman skall domkapitlet på förslag till tjänsten föra upp namnen på de tre som har fått de högsta röstetalen vid valet.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förslaget.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid val av ärkebiskop

23 § Vid val av ärkebiskop skall domkapitlet i Uppsala stift räkna samman rösterna. Rösterna räknas därvid särskilt för varje valkorporation.

Varje godkänd valsedel räknas på det sätt som anges i 21 §.

24 § För varje valkorporation skall domkapitlet upprätta en förteckning.

På varje förteckning skall domkapitlet i ordningsföljd efter röstetalen föra upp namnen på de tre som vid korporationens val har fått de högsta röstetalen.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förteckningen.

25 § De namn som har förts upp på förteckningarna skall tilldelas röstvärden.

På förteckningen för valkorporationen i Uppsala stift skall de första namnet tilldelas röstvärdet fyra, det andra namnet röstvärdet två och det tredje namnet röstvärdet ett.

På förteckningarna för övriga valkorporationer skall de uppförda namnen på motsvarande sätt tilldelas röstvärdena ett, en halv och en tredjedel.

26 § När röstvärdena har räknats samman skall domkapitlet på förslag till tjänsten som ärkebiskop föra upp namnen på de tre som har fått de högsta sammanlagda röstvärdena.

Vid lika röstvärde sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förslaget.

Kungörelse av förslaget

27 § Det upprättade förslaget skall genast kungöras genom anslag.

När nytt biskopsval skall förrättas

28 § Om någon av dem som har förts upp på förslaget har avlidit, blivit obehörig eller anmält att han inte vill bli utnämnd till biskopstjänsten, får regeringen besluta att nytt biskopsval skall förrättas.

Överklagande

29 § Elektors- och biskopsvalen överklagas hos kammarrätten.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag då biskopsförslaget har blivit kungjort genom anslag.

30 § Elektorsvalet får överklagas bara i samband med att biskopsvalet och det i anledning därav upprättade förslaget överklagas.

31 § Biskopsvalet och det upprättade förslaget får överklagas av den som har varit röstberättigad vid valet.

Rätt att överklaga har också den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet och som anser att fel har förekommit vid det valet.

46 kap. Val till kyrkomötet

Valmetod

1 § Ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare väljs av elektorer.

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val till kyrkomötet utgör varje stift en valkrets.

Vart och ett av Lunds, Härnösands och Luleå stift utgör dock två valkretsar.

I valkretsen för Stockholms stift ingår Hovförsamlingen.

3 § Lunds stifts sydvästra valkrets omfattar Malmöhus län och dess nordöstra valkrets Kristianstads län och Blekinge län.

Härnösands stifts västra valkrets omfattar Jämtlands län och dess östra valkrets Västernorrlands län.

Luleå stifts södra valkrets omfattar Västerbottens län och dess norra valkrets Norrbottens län.

Mandatfördelningen mellan valkretsarna

4 § Mandaten i kyrkomötet utgörs av tvåhundrafemtioen valkretsmandat.

5 § Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) fastställer antalet valkretsmandat i varje valkrets före utgången av september det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige skall äga rum.

6 § Varje valkrets skall tillföras ett mandat för varje gång som antalet röstberättigade kyrkomedlemmar där är jämnt delbart med en tvåhundrafemtioendel av antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i landet.

De mandat som härefter återstår, tillförs valkretsarna efter storleken av de överskott som har uppkommit vid denna fördelning. Mellan lika överskottstal avgörs företrädet genom lottning.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

7 § Om någon valkrets vid fördelningen tillförs färre mandat än två, skall antalet mandat ändå bestämmas till två. Härvid skall antalet mandat i övriga kretsar jämkas i motsvarande mån.

Överklagande av beslut om mandatfördelning

8 § Centrala valmyndighetens beslut enligt 5 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Antalet ledamöter och ersättare från varje valkrets

9 § För varje mandat som en valkrets har tillförts skall utses en ledamot av kyrkomötet.

För ledamöterna skall utses lika många ersättare, dock minst fyra i varje valkrets.

Valdistrikt m.m.

10 § För val av elektorer utgör varje pastorat i valkretsen ett valdistrikt.

Av 16 § framgår att det i vissa fall kan hållas gemensamt val för flera distrikt.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

11 § Om ett pastorat består av en enda församling, skall elektorer och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns.

Valet skall förrättas av de nyvalda fullmäktige eller det nyvalda kyrkorådet.

12 § Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, skall elektorer och deras ersättare väljas av församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige i pastoratet.

Valet skall förrättas av de nyvalda församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige.

13 § Om församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige inte finns i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet.

Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

Valet skall förrättas av de nyvalda kyrkoråden.

14 § Om församlingarna i två eller flera pastorat ingår i en total flerpastoratssamfällighet, får regeringen för särskilt fall besluta att val av elektorer och deras ersättare skall förrättas gemensamt av samfällighetens fullmäktige för de pastorat som omfattas av samfälligheten.

Ett sådant beslut får meddelas bara om minst hälften av församlingarna i samfälligheten har samtyckt till det.

Antalet elektorer i varje valdistrikt

15 § I valdistrikt med högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses en elektor.

I valdistrikt med mer än 2 000 men högst 4 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses två elektorer. För varje påbörjat fyratusental röstberättigade kyrkomedlemmar utöver 4 000 utses ytterligare en elektor.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

16 § För elektorerna skall utses lika många ersättare.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

17 § Valbar till elektor eller ersättare för elektor är den som
1. är folkbokförd inom valdistriktet, eller, i fall som avses i 16 §, inom en församling som ingår i samfälligheten,
2. är medlem av Svenska kyrkan, och
3. har fyllt 18 år senast på valdagen.

Tidpunkt för valet

18 § Elektorerna och deras ersättare skall utses före februari månads utgång året näst efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Protokoll

19 § Protokoll skall föras över valet av elektorer. Protokollet skall skyndsamt sändas till domkapitlet.

Överklagande

20 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts får överklagas bara i samband med talan mot det beslut varigenom valet till kyrkomötet har fastställts.

Elektors rätt till ersättning

21 § En elektor har rätt till skälig ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget.

Kostnaderna skall betalas av det pastorat som har valt elektorn.

Val av ledamöter och ersättare

Valsammanträde

22 § För val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare skall domkapitlet kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför en valförrättare som har förordnats av domkapitlet.

Valsammanträdet skall hållas före april månads utgång året näst efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Förfarandet vid valet

23 § Val av ledamöter och ersättare skall ske inför öppna dörrar.

Över förrättningen skall protokoll föras.

24 § Val av ledamöter och ersättare får ske i ett sammanhang.

25 § Om valet sker proportionellt tillämpas föreskrifterna i 47 kap. I andra fall tillämpas föreskrifterna i 26–34 §§.

26 § Omröstning skall ske med slutna valsedlar, om inte något annat följer av 29 §.

Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg. De skall vara omärkta och uppta namn på så många personer som valet avser.

27 § Vid omröstningen är den vald som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna.

Om ett tillräckligt antal ledamöter inte har utsetts vid omröstningen, skall ytterligare en omröstning ske.

28 § Om enligt 27 § andra stycket en andra omröstningen skall ske, skall valförrättaren upprätta en förteckning som skall innehålla två gånger så många namn som det återstår att välja.

På förteckningen enligt första stycket skall föras upp namnen på de personer som har fått flest röster utan att ha blivit valda vid den första omröstningen. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om det behövs för att bestämma vilka namn som skall föras upp på förteckningen.

Den andra omröstningen får inte avse några andra personer än dem som finns uppförda på förteckningen. De personer som vid denna omröstning har fått flest röster är valda. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

29 § Om det vid valet läggs fram en enda lista som upptar namn på så många ledamöter som valet avser, får valet förrättas med acklamation, om elektorerna är ense om det.

30 § Föreskrifterna i 26–29 §§ gäller också vid val av ersättare.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Ogiltiga valsedlar m.m.

31 § En valsedel är ogiltig, om den inte är sådan som föreskrivs i 26 § andra stycket.

Om en elektor har lämnat mer än en valsedel i ett val, är valsedlarna ogiltiga. Har valsedlarna samma innehåll, skall dock en av valsedlarna betraktas som giltig vid sammanräkningen.

32 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om kandidaten inte är valbar, om namnet är överstruket eller om det inte klart framgår vem som avses.

När valet är avslutat

33 § Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Därmed är valet avslutat.

Förvaring av valmaterial

34 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft. Detsamma gäller då det görs avbrott i förrättningen.

Ledamots avgång

35 § Den som blir vald till ledamot av kyrkomötet för mer än en valkrets skall bestämma för vilken valkrets han vill anses vald och skyndsamt avsäga sig uppdraget som ledamot för övriga valkretsar.

Om en ledamot av kyrkomötet på annat sätt har avgått före utgången av den period för vilken han har blivit vald, skall kyrkomötets ordförande skyndsamt anmäla detta till domkapitlet.

När domkapitlet har fått underrättelse om att en ledamot av kyrkomötet har avgått, skall domkapitlet till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den ersättare som står i tur att tillträda enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen.

Utfärdande av bevis för ledamot och ersättare

36 § För den som har blivit vald till ledamot av kyrkomötet eller till ersättare skall domkapitlet genast utfärda ett bevis om detta. I beviset skall anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets han har blivit vald.

Beviset skall sändas till den valde samt till riksdagens valprövningsnämnd och kyrkomötets ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Granskning av ledamöters och ersättares bevis

37 § Riksdagens valprövningsnämnd skall granska bevisen för ledamöterna av kyrkomötet och deras ersättare och därvid pröva om bevisen har blivit utfärdade i enlighet med 36 §.

Granskningen skall vara avslutad senast dagen före kyrkomötets första sammanträde under valperioden eller, i fråga om bevis som kommer in till valprövningsnämnden under kyrkomötets valperiod, så snart det kan ske.

Berättelse om granskningen skall genast överlämnas till kyrkomötets ordförande. Valprövningsnämnden skall i berättelsen anteckna om något har förekommit som ger anledning att ifrågasätta någon ledamots eller ersättares behörighet.

Hur man överklagar val och beslut

38 § Val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare samt beslut varigenom en ersättare har utsetts till ledamot får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

39 § Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar efter det att valet avslutades.

Om skrivelsen har kommit in till riksdagens valprövningsnämnd inom överklagandetiden men till domkapitlet först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

Föreskrifterna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare.

40 § Den som vill överklaga valet har rätt att hos domkapitlet genast få utdrag av protokoll eller andra handlingar över förrättningen.

41 § Domkapitlet skall snarast möjligt efter överklagandetidens utgång samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till riksdagens valprövningsnämnd.

Kungörelsen skall införas i minst en ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen skall anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden.

42 § Domkapitlet skall skyndsamt yttra sig över överklagandena till riksdagens valprövningsnämnd.

Föreskrifterna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas.

43 § Vid handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 38 § tillämpas 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620).

Tillträde till uppdrag som ledamot och ersättare

44 § Den som har valts till ledamot av kyrkomötet utövar sitt uppdrag även om valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som i första och andra styckena har sagts om en ledamot gäller också för en ersättare.

47 kap. Proportionellt valsätt vid kyrkliga val

Inledande föreskrifter

1 § Följande val skall vara proportionella under de förutsättningar som anges i 2 §:

1. val av ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade enligt 9 kap. 3 §,
2. val av ledamöter och ersättare i arbetsutskottet eller i en kommitté enligt 9 kap. 16 §,
3. val av ledamöter och ersättare i församlingsdelegerade enligt 15 kap. 4 §,
4. val av ledamöter och ersättare i kyrkoråd och övriga nämnder i församlingar enligt 17 kap. 6 och 29 §§,
5. val av ledamöter och ersättare i kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter enligt 18 kap. 3 §,
6. val av revisorer och revisorsersättare enligt 20 kap. 1 §,
7. val av ledamöter och ersättare i stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftssamfälligheter enligt 25 kap. 4 och 8 §§,
8. val av ledamöter och ersättare i egendomsnämnden enligt 26 kap. 2 §,
9. val av ledamöter och ersättare i organ som tillsätts av kyrkomötet enligt 29 kap. 30 och 31 §§,
10. val av ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnd enligt 33 kap. 5 och 7 §§,
11. val av ledamöter och ersättare i Domkyrkorådet i Lund enligt 39 kap. 5 §,
12. val av elektorer och ersättare för dessa vid val av ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige enligt 43 kap. 8 och 9 §§,
13. val av ledamöter och ersättare i stiftsfullmäktige enligt 43 kap. 15 §,

14. val av lekmannaledamöter och ersättare för dessa i domkapitel enligt 44 kap. 17 §,

15. val av elektorer och ersättare för dessa vid biskopsval enligt 45 kap. 5 och 6 §§,

16. val av elektorer och ersättare för dessa vid val av ledamöter och ersättare i kyrkomötet enligt 46 kap. 15 och 16 §§,

17. val av ledamöter och ersättare i kyrkomötet enligt 46 kap. 25 §.

När ett val skall vara proportionellt

2 § Ett val skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som man får om antalet närvarande ledamöter eller elektorer delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1.

Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal.

Förfarandet vid valet

Biträdande valförrättare

3 § Vid valet skall de väljande bland sig utse ett tillräckligt antal personer att biträda ordföranden eller den som annars skall förrätta valet (*valförrättaren*) vid valförrättningen.

Valsedlarna

4 § Valet skall ske med slutna valsedlar.

5 § Valsedlarna skall vara enkla och omärkta samt lika till storlek, material och färg.

6 § På valsedlarna skall det finnas en gruppbeteckning.

Gruppbeteckningen skall anges som en beteckning i ord för en viss grupp av de väljande eller för en viss meningsriktning.

7 § Om valsedeln upptar namn på fler än en person, skall namnen tas upp i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Varje person skall anges på ett sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Om det behövs bör någon form av identifieringsuppgift sättas ut vid namnet.

8 § En valsedel är ogiltig, om den

1. saknar gruppbeteckning,
2. upptar mer än en gruppbeteckning,
3. inte är enkel, eller
4. är försedd med något kännetecken som uppenbarligen har blivit anbragt på valsedeln med avsikt.

9 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om

1. personen inte är valbar,
2. namnet är överstruket,
3. det inte klart framgår vem som avses, eller

4. ordningen mellan namnet och något annat namn på valsedeln inte klart framgår.

Om valsedeln upptar flera namn än som valet avser, skall det eller de sista övertaliga namnen anses obefintliga.

Avbruten valförrättning

10 § Om valförrättningen inte kan slutföras samma dag eller det av någon annan anledning är nödvändigt, får valförrättaren, när valsedlarna har avlämnats, bestämma att förrättningen skall fortsätta och avslutas en annan dag.

Beslutet om tid och plats för den fortsatta valförrättningen skall genast tillkännages de väljande, men behöver inte kungöras särskilt.

11 § När valförrättningen skall fortsätta en annan dag skall bland de väljande utses minst två personer att som vittnen närvara vid den fortsatta valförrättningen.

De avlämnade valsedlarna skall förvaras i en valurna. Valurnan skall förseglas i närvaro av de båda vittnena. Valförrättaren skall därefter se till att valurnan förvaras på en säker plats.

12 § När valförrättningen fortsätter efter ett avbrott skall valförrättaren i närvaro av vittnena särskilt kontrollera att förseglingen till valurnan inte har brutits.

Sammanräkning av rösterna

Allmänna föreskrifter

13 § Sedan valsedlarna har avlämnats skall de giltiga valsedlarna ordnas i grupper. Inom varje valsedelsgrupp skall ordningen mellan namnen bestämmas.

När ordningen mellan namnen i varje valsedelsgrupp har bestämts skall platserna fördelas mellan grupperna.

Valsedelsgrupper

14 § Valsedlar med samma gruppbeteckning bildar en valsedelsgrupp.

Ordningen inom varje valsedelsgrupp

15 § Ordningen mellan namnen inom varje valsedelsgrupp skall bestämmas genom särskilda sammanräkningar, i den utsträckning sådana behövs.

16 § Efter varje sammanräkning skall det namn som enligt 18 § har fått det högsta röstetalet föras upp på en lista för valsedelsgruppen, det ena under det andra. Namnen gäller i den ordningsföljd som de har blivit uppförda på listan.

17 § Vid varje sammanräkning gäller en valsedel bara för ett namn.

Valsedeln gäller för det namn som står först på valsedeln, så länge detta namn inte har förts upp på listan. Därefter gäller valsedeln för det namn som står näst efter det namn som redan har förts upp på listan.

18 § En valsedel som gäller för sitt första namn räknas som en röst.

När den gäller för sitt andra namn räknas den som en halv röst. En valsedel som gäller för sitt tredje namn räknas som en tredjedels röst, och så vidare efter samma grund.

Fördelningen av platser mellan valsedelsgrupperna

19 § Avser valet bara en plats, skall platsen tillfalla den som står främst på listan för den valsedelsgrupp som har fått flest röster.

20 § Avser valet flera platser, skall platserna fördelas mellan valsedelsgrupperna.

Platserna fördelas en i taget.

Den grupp som för varje gång får det högsta jämförelsetalet enligt 22 § tilldelas platsen.

21 § För varje gång en valsedelsgrupp tilldelas en plats skall den genast besättas med den som enligt gruppens lista står närmast i tur att få platsen.

Detta gäller också om den som är berättigad till platsen redan har fått en plats från en eller flera andra grupper.

22 § Jämförelsetalet för en grupp är lika med det antal röster som valsedelsgruppen har fått, så länge gruppen inte har blivit tilldelad någon plats.

För varje gång som en grupp har tilldelats en plats, skall jämförelsetalet beräknas så att gruppens röstetal delas med det tal som motsvarar det antal platser som gruppen har tilldelats, ökat med 1.

Om en person har fått platser från två valsedelsgrupper, skall vardera platsen dock bara anses som en halv plats vid beräkningen av det antalet platser som har delats ut. Om någon har fått platser från tre grupper, skall varje sådan plats räknas som en tredjedels plats, och så vidare efter samma grund.

23 § Om valet av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare sker i ett sammanhang, skall jämförelsetalet för valsedelsgrupperna beräknas på nytt enligt 22 § när platserna för ersättarna skall fördelas mellan grupperna. Därvid skall bortses från namn på personer som har utsetts till ledamot.

24 § Om en valsedelsgrupp har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet namn på gruppens lista, skall gruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

Lika röstetal eller jämförelsetal

25 § Vid lika röstetal eller jämförelsetal skall avgörandet ske genom lottning.

Inträdesordningen för ersättare

26 § När ersättare har utsetts genom proportionella val skall de tjänstgöra enligt följande:

1. Den ersättare som har utsetts från en valsedelsgrupp med samma beteckning som den grupp från vilken ledamoten är vald, har företräde

framför andra. Av andra ersättare har den företräde som har utsetts från en grupp med högre röstetal.

2. Inom samma grupp har den ersättare företräde vars namn har blivit tidigare uppfört på gruppens lista enligt 16 §.

Den ersättare som har blivit tilldelad en plats från två eller flera grupper, skall anses vald för den grupp från vilken ersättaren först blev tilldelad platsen.

2 Förslag till

Lag om införande av kyrkolagen (1992:000)

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna föreskrifter

1 § Kyrkolagen (1992:000), i fråga om 29 kap. 7 och 8 §§ samt 30 kap. 1 §, och denna lag, i fråga om 1 §, träder i kraft den 1 augusti 1992 och i övrigt den 1 januari 1993.

2 § Genom kyrkolagen (1992:000) upphävs med den begränsning som följer av denna lag följande författningar:

1. kyrkolagen (1686:0903),
2. konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,
3. drottning Kristinas brev den 28 april 1649 med privilegier för tyska eller Kristine församling i Göteborg,
4. kungliga brevet den 11 juli 1781 angående lördagspredikningar i Västerbotten,
5. kungörelsen den 13 augusti 1823 om kyrkomusikens fortfarande under fastlagstiden,
6. cirkulärbrevet den 3 december 1823 angående Riksens Ständers underdåniga hemställan om tillåtelse för församlingarna att med deras kyrkoherdar överenskomma om tiden för gudstjänsternas början,
7. kungl. brev (1840:46) angående Finska nationella församlingens i Stockholms fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter,
8. kungörelsen (1841:10) angående fastställd gränsdragning emellan de territoriella och de icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,
9. förordningen (1855:32 s. 3) angående ändring i vissa delar av kyrkolagens stadganden om prästmöte,
10. förordningen (1855:61 s. 12) om avskaffande av kyrkoplikt,
11. förordningen (1859:53 s. 1) angående förklaring av 3 kap. 4 § och ändring av 11 kap. 11 § kyrkolagen,
12. förordningen (1861:19 s. 1) angående jämkning i gällande föreskrifter om tiden för begående av Herrens nattvard,
13. förordningen (1864:55 s. 1) angående ändring av 3 kap. 2 § kyrkolagen jämte förklaring av 3 § i samma kap.,
14. kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m.m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes,
15. lagen (1893:86 s. 1) angående prästedens utbytande mot ett löfte,
16. lagen (1909:16 s. 5) innefattande ändring i 12 kap. 3 § kyrkolagen,
17. lagen (1910:29 s. 1) innefattande ändring i gällande stadganden om nattvardsgång,
18. lagen (1916:92) innefattande ändring i gällande stadganden om nattvardsgång,
19. lagen (1921:589) angående upphävande av vissa delar av kyrkolagen,
20. lagen (1946:778) om tillägg till kap. 3 kyrkolagen,
21. lagen (1948:489) om tillägg till kyrkolagen,
22. lagen (1963:633) om biskopsval,
23. förordningen (1965:729) med vissa bestämmelser om anställning som präst,

24. lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade,
25. lagen (1976: 610) med bemyndigande att meddela föreskrifter om anställning av präst i svenska kyrkan,
26. lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan,
27. lagen (1982: 377) om tillfällig upplåtelse av kyrka,
28. lagen (1982: 943) om kyrkomötet,
29. församlingslagen (1988: 180),
30. domkapitelslagen (1988: 181),
31. kyrkofondslagen (1988: 182),
32. lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord,
33. prästanställningslagen (1988: 184),
34. kyrkliga indelningslagen (1988: 185),
35. lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.

3 § Om det i lag eller annan författning hänvisas till föreskrifter som har ersatts genom föreskrifter i kyrkolagen (1992: 000) eller denna lag tillämpas i stället de nya föreskrifterna.

Övergångsbestämmelser till 11 kap. i kyrkolagen

4 § Om beslutanderätten i en icke-territoriell församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar enligt äldre föreskrifter har utövats av kyrkostämma, skall utan hinder av föreskrifterna i 11 kap. 9 § kyrkolagen (1992: 000) beslutanderätten fortfarande utövas av kyrkostämma.

Kyrkostämman får dock besluta att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av kyrkofullmäktige. I fråga om kyrkostämmans beslut tillämpas föreskrifterna i 11 kap. 13 § kyrkolagen.

Övergångsbestämmelser till 17 kap. i kyrkolagen

5 § För varje icke-territoriell församling skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman under år 1992 utse kyrkoråd för åren 1993 och 1994 enligt föreskrifterna i 17 kap. kyrkolagen (1992: 000). Kyrkoråd utses av kyrkofullmäktige före utgången av december månad och av kyrkostämma före utgången av november månad. Uppdragen för ledamöter i kyrkoråd och ersättare för dessa som har utsetts enligt äldre föreskrifter gäller till och med utgången av år 1992.

Övergångsbestämmelser till 23 kap. i kyrkolagen

6 § Föreskrifterna i 23 kap. kyrkolagen (1992: 000) skall för åren 1993 och 1994 tillämpas bara på sådana icke-territoriella församlingar som den 1 januari 1992 ingick i en stiftssamfällighet.

Övergångsbestämmelser till 27 kap. i kyrkolagen

7 § Punkten 3 i övergångsbestämmelserna till domkapitelslagen (1988: 181) skall fortfarande gälla.

8 § Vart och ett av kyrkoråden i domkyrkoförsamlingarna i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift skall före utgången av år 1992 utse en sådan lekmannaledamot och ersättare för denne som enligt bestämmelserna i 27 kap. 5 § kyrkolagen (1992: 000) skall ingå i

domkapitlet vid handläggningen av ärenden som rör domkyrkan. Valet gäller från och med den 1 januari 1993 till och med utgången av år 1994.

Övergångsbestämmelser till 33 kap. i kyrkolagen

9 § Om förfarandet för tillsättning av en prästtjänst i ett icke-territoriellt pastorat har påbörjats före den 1 januari 1993, skall tillsättningsärendet handläggas enligt äldre föreskrifter.

10 § Första och andra gången efter kyrkolagens (1992:000) ikraftträdande som en tjänst som kyrkoherde blir ledig i andra icke-territoriella pastorat än Karlskrona amiralitetsförsamling, tillsätts den av kyrkorådet.

11 § Den turordning som enligt äldre föreskrifter har varit avgörande för hur en kyrkoherdetjänst tillsätts ändras inte genom kyrkolagen (1992:000).

12 § Utan hinder av föreskrifterna i 33 kap. kyrkolagen (1992:000) får regeringen var tredje gång en kyrkoherdetjänst blir ledig i ett pastorat tillsätta tjänsten genom att till denna förflytta en präst som är anställd med fullmakt. Sådan förflyttning får ske bara om det är nödvändigt av organisatoriska eller andra synnerliga skäl.

Vid en tillsättning som nu sagts skall i övrigt alltjämt tillämpas föreskrifterna i 37–39 §§ lagen (1957:577) om prästval.

13 § Punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1991:1779) om ändring i prästanställningslagen (1988:184) skall fortfarande gälla.

Övergångsbestämmelser till 37 kap. i kyrkolagen

14 § Punkterna 4–6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall fortfarande gälla.

Övergångsbestämmelser till 42 kap. i kyrkolagen

15 § Föreskrifterna i 8 § 4 kyrkofondslagen (1988:182) skall fortfarande gälla, såvitt avser kostnader för försäkringsförmåner som utgår för andra kyrkomusiker än skolkantorer och för vilka statlig grupplivförsäkring gäller den 1 januari 1993.

3 Förslag till

Lag om proportionellt valsätt

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller proportionella val som förrättas av
- kommunfullmäktige,
- landstingsfullmäktige,
- styrelsen eller någon annan nämnd i en kommun eller ett landsting,
- kommunalförbunds fullmäktige,
- förbundsdirektionen i kommunalförbund, och
- kommunala indelningsdelegerade.

När ett val skall vara proportionellt

2 § Ett val skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som man får om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1.

Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal.

Förfarandet vid valet

Biträdande valförrättare

3 § Vid valet skall de väljande bland sig utse ett tillräckligt antal personer att biträda ordföranden eller den som annars skall förrätta valet (*valförrättaren*) vid valförrättningen.

Valsedlarna

4 § Valet skall ske med slutna valsedlar.

5 § Valsedlarna skall vara enkla och omärkta samt lika till storlek, material och färg.

6 § På valsedlarna skall det finnas en gruppbeteckning.

Gruppbeteckningen skall anges som en beteckning i ord för en viss grupp av de väljande eller för en viss meningsriktning.

7 § Om valsedeln upptar namn på fler än en person, skall namnen tas upp i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Varje person skall anges på ett sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Om det behövs bör någon form av identifieringsuppgift sättas ut vid namnet.

8 § En valsedel är ogiltig, om den
1. saknar gruppbeteckning,
2. upptar mer än en gruppbeteckning,
3. inte är enkel, eller

4. är försedd med något kännetecken som uppenbarligen har blivit anbragt på valsedeln med avsikt.

9 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om
1. personen inte är valbar,
2. namnet är överstruket,
3. det inte klart framgår vem som avses, eller
4. ordningen mellan namnet och något annat namn på valsedeln inte klart framgår.

Om valsedeln upptar flera namn än som valet avser, skall det eller de sista övertaliga namnen anses obefintliga.

Avbrutna valförrättningar

10 § Om valförrättningen inte kan slutföras samma dag eller det av någon annan anledning är nödvändigt, får valförrättaren, när valsedlarna har avlämnats, bestämma att förrättningen skall fortsätta och avslutas en annan dag.

Beslutet om tid och plats för den fortsatta valförrättningen skall genast tillkännages de väljande, men behöver inte kungöras särskilt.

11 § När valförrättningen skall fortsätta en annan dag skall bland de väljande utses minst två personer att som vittnen närvara vid den fortsatta valförrättningen.

De avlämnade valsedlarna skall förvaras i en valurna. Valurnan skall förseglas i närvaro av de båda vittnena. Valförrättaren skall därefter se till att valurnan förvaras på en säker plats.

12 § När valförrättningen fortsätter efter ett avbrott skall valförrättaren i närvaro av vittnena särskilt kontrollera att förseglingen till valurnan inte har brutits.

Sammanräkning av rösterna

Allmänna föreskrifter

13 § Sedan valsedlarna har avlämnats skall de giltiga valsedlarna ordnas i grupper. Inom varje valsedelsgrupp skall ordningen mellan namnen bestämmas.

När ordningen mellan namnen i varje valsedelsgrupp har bestämts skall platserna fördelas mellan grupperna.

Valsedelsgrupper

14 § Valsedlar med samma gruppbeteckning bildar en valsedelsgrupp.

Ordningen inom varje valsedelsgrupp

15 § Ordningen mellan namnen inom varje valsedelsgrupp skall bestämmas genom särskilda sammanräkningar, i den utsträckning sådana behövs.

16 § Efter varje sammanräkning skall det namn som enligt 18 § har fått det högsta röstetalet föras upp på en lista för valsedelsgruppen, det ena

under det andra. Namnen gäller i den ordningsföljd som de har blivit uppförda på listan.

17 § Vid varje sammanräkning gäller en valsedel bara för ett namn.

Valsedeln gäller för det namn som står först på valsedeln, så länge detta namn inte har förts upp på listan. Därefter gäller valsedeln för det namn som står näst efter det namn som redan har förts upp på listan.

18 § En valsedel som gäller för sitt första namn räknas som en röst.

När den gäller för sitt andra namn räknas den som en halv röst. En valsedel som gäller för sitt tredje namn räknas som en tredjedels röst, och så vidare efter samma grund.

Fördelningen av platser mellan valsedelsgrupperna

19 § Avser valet bara en plats, skall platsen tillfalla den som står främst på listan för den valsedelsgrupp som har fått flest röster.

20 § Avser valet flera platser, skall platserna fördelas mellan valsedelsgrupperna.

Platserna fördelas en i taget.

Den grupp som för varje gång får det högsta jämförelsetalet enligt 22 § tilldelas platsen.

21 § För varje gång en valsedelsgrupp tilldelas en plats skall den genast besättas med den som enligt gruppens lista står närmast i tur att få platsen.

Detta gäller också om den som är berättigad till platsen redan har fått en plats från en eller flera andra grupper.

22 § Jämförelsetalet för en grupp är lika med det antal röster som valsedelsgruppen har fått, så länge gruppen inte har blivit tilldelad någon plats.

För varje gång som en grupp har tilldelats en plats, skall jämförelsetalet beräknas så att gruppens röstetal delas med det tal som motsvarar det antal platser som gruppen har tilldelats, ökat med 1.

Om en person har fått platser från två valsedelsgrupper, skall vardera platsen dock bara anses som en halv plats vid beräkningen av det antalet platser som har delats ut. Om någon har fått platser från tre grupper, skall varje sådan plats räknas som en tredjedels plats, och så vidare efter samma grund.

23 § Om en valsedelsgrupp har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet namn på gruppens lista, skall gruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

Lika röstetal eller jämförelsetal

24 § Vid lika röstetal eller jämförelsetal skall avgörandet ske genom lottning.

Inträdesordningen för ersättare

25 § När ersättare har utsetts genom proportionella val skall de tjänstgöra enligt följande:

1. Den ersättare som har utsetts från en valsedelsgrupp med samma beteckning som den grupp från vilken ledamoten är vald, har företräde framför andra ersättare. Av andra ersättare har den företräde som har utsetts från en grupp med högre röstetal.

2. Inom samma grupp har den ersättare företräde vars namn har blivit tidigare uppfört på gruppens lista enligt 16 §.

Den ersättare som har blivit tilldelad en plats från två eller flera grupper, skall anses vald för den grupp från vilken ersättaren först blev tilldelad platsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993, då lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. skall upphöra att gälla.

4 Förslag till

Lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande föreskrifter

1 § I denna lag finns föreskrifter om medlemskap i följande icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan:

- Karlskrona amiralitetsförsamling,
- Göteborgs tyska församling,
- Tyska S:ta Gertruds församling,
- Finska församlingen, och
- Hovförsamlingen.

2 § Med make avses i denna lag också en ogift kvinna och en ogift man som lever tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden.

Medlemskap i icke-territoriella församlingar

Karlskrona amiralitetsförsamling

3 § Medlem i Karlskrona amiralitetsförsamling är följande i Karlskrona kommun folkbokförda personer, nämligen

1. den som är anställd vid Marinen,
2. den som har varit fast anställd vid Marinen och som vid anställningens upphörande har erhållit pension,
3. make och hemmavarande barn till någon som är medlem enligt 1 eller 2, samt
4. efterlevande make och hemmavarande barn till en medlem enligt 1 eller 2.

Göteborgs tyska församling

4 § Medlem i Göteborgs tyska församling är de i Göteborgs kommun folkbokförda personer som är medborgare i Förbundsrepubliken Tyskland.

5 § Medlem i Göteborgs tyska församling får också vara följande i Göteborgs kommun folkbokförda personer, nämligen

1. den som är född i ett tyskspråkigt land,
2. barn till någon som är född i ett tyskspråkigt land,
3. make och barn till någon som är medlem enligt 1 eller 2 eller 4 §, samt
4. efterlevande make och barn till en medlem enligt 1 eller 2 eller 4 §.

Tyska S:ta Gertruds församling

6 § Medlem i Tyska S:ta Gertruds församling är de i Stockholms kommun folkbokförda personer som är medborgare i Förbundsrepubliken Tyskland.

7 § Medlem i Tyska S:ta Gertruds församling får också vara följande i Stockholms kommun folkbokförda personer, nämligen

1. den som är född i ett tyskspråkigt land,

2. barn till någon som är född i ett tyskspråkigt land,
3. make och barn till någon som är medlem enligt 1 eller 2 eller 6 §, samt
4. efterlevande make och barn till en medlem enligt 1 eller 2 eller 6 §.

Finska församlingen

8 § Medlem i Finska församlingen är de i Stockholms kommun folkbokförda personer som är medborgare i Finland.

9 § Medlem i Finska församlingen får också vara följande i Stockholms kommun folkbokförda personer, nämligen
1. den som är född i Finland,
2. barn till någon som är född i Finland,
3. make och barn till någon som är medlem enligt 1 eller 2 eller 8 §, samt
4. efterlevande make och barn till en medlem enligt 1 eller 2 eller 8 §.

Hovförsamlingen

10 § Medlem i Hovförsamlingen är medlemmarna av Kungliga Huset.

11 § Medlem i Hovförsamlingen är också följande i Stockholms kommun folkbokförda personer, nämligen
1. den som tjänstgör vid Kungliga Hovstaterna och Kungliga Staberna,
2. den som har tjänstgjort vid Kungliga Hovstaterna och Kungliga Staberna och som vid anställningens upphörande har erhållit pension,
3. make och hemmavarande barn till någon som är medlem enligt 1 eller 2, samt
4. efterlevande make och hemmavarande barn till en medlem enligt 1 eller 2.

Gemensamma föreskrifter

Beslut om medlemskap

12 § Frågor om medlemskap i en icke-territoriell församling prövas och registreras av den skattemyndighet inom vars område personen är folkbokförd.

Inträde i en icke-territoriell församling

13 § Ansökan om medlemskap i en icke-territoriell församling enligt 5, 7 eller 9 §§ görs skriftligen hos skattemyndigheten.

Utträde ur en icke-territoriell församling

14 § Den som enligt föreskrifter i denna lag är medlem i en icke-territoriell församling får efter skriftlig anmälan hos skattemyndigheten utträda ur församlingen.

Överklagande

15 § Skattemyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsrätten.

Ett beslut om någons medlemskap i en icke-territoriell församling får överklagas av den person vars medlemskap det gäller och den kyrkliga kommun som berörs av beslutet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.
2. Genom lagen upphävs
   - förordningen (1910: 103 s.1) angående behörighet att kyrkobokföras i icke-territoriell församling av svenska kyrkan,
   - kungörelsen (1953: 524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m. m.
3. Den som vid utgången av år 1992 är medlem i en icke-territoriell församling får kvarstå som medlem i församlingen så länge han är folkbokförd inom den kommun inom vilken församlingen har sitt upptagningsområde och han inte har anmält sitt utträde.

5 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 5 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

36 kap.

5 §[1]

Den som till följd av 2 kap. 1 eller 2 § eller 3 kap. 1 § sekretesslagen (1980: 100) eller någon bestämmelse, till vilken hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om denna utan tillstånd från den myndighet i vars verksamhet uppgiften har inhämtats.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, kuratorer vid familjerådgivningsbyråer, som drivs av kommuner, landsting, församlingar eller kyrkliga samfälligheter, och deras biträden får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den, till vars förmån tystnadsplikten gäller, samtycker till det. Den som till följd av 9 kap. 4 § sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Utan hinder av vad som sägs i andra eller tredje stycket är andra än försvarare skyldiga att vittna i mål angående brott, för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

Om tystnadsplikt för *präst inom svenska kyrkan är sär skilt stadgat. Präst* inom annat trossamfund än *svenska* kyrkan eller den som i sådant samfund intar motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han *vid enskilt skriftermål* eller *under* själavårdande samtal *i övrigt har erfarit.*

Om tystnadsplikt *för den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst finns föreskrifter i 36 kap. kyrkolagen (1992: 000). Den som* inom *något* annat trossamfund än Svenska kyrkan *är präst* eller den som i sådant samfund intar motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han *eller hon har erfarit under bikt* eller själavårdande samtal.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i nämnda paragrafer.

Om någon enligt vad som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1991: 1561.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att i 1 § lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan[1] orden "församlingslagen (1988: 180)" skall bytas ut mot "21 kap. kyrkolagen (1992: 000)"

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse av 1 § 1991: 502.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.[1]

dels att 1, 3, 3 a och 4 a §§ skall ha följande lydelse,

dels att i lagen skall föras in en ny paragraf, 3 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[2]	
Skattesatsen för kommuns och annan menighets uttag av skatt skall bestämmas i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som enligt skattemyndighetens beräkning kommer att påföras de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas, ökat med det antal skattekronor, som staten uppskattas skola tillskjuta enligt lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag.	
Om enligt 8 kap. 9 § andra stycket kommunallagen (1991:900) eller *10 kap. 4 § tredje stycket församlingslagen (1988:180)* någon annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall den nya skattesatsen om möjligt bestämmas med hänsyn till det antal skattekronor och skatteören som har påförts de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas.	Om enligt 8 kap. 9 § andra stycket kommunallagen (1991:900) eller *19 kap. 7 § tredje stycket kyrkolagen (1992:000)* någon annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall den nya skattesatsen om möjligt bestämmas med hänsyn till det antal skattekronor och skatteören som har påförts de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas.
3 §[3]	
Skattemyndigheten skall senast den 8 mars till kommuner *och* landsting redovisa den skatt för det föregående året som tillkommer kommunen *eller* landstinget. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sådan redovisning.	Skattemyndigheten skall senast den 8 mars till kommuner, landsting, *församlingar och kyrkliga samfälligheter* redovisa den skatt för det föregående året som tillkommer kommunen, landstinget, *församlingen eller den kyrkliga samfälligheten*. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sådan redovisning.

Skattemyndigheten skall senast den 10 september varje år lämna kommuner, landsting, församlingar och kyrkliga samfälligheter uppgift om det beräknade antalet skattekronor och skatteören som avses i 1 § första stycket.

[1] Lagen omtryckt 1973:437.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:191.
[2] Senaste lydelse 1991:1678.
[3] Senaste lydelse 1991:1678.

3 a §[4]

När en kommun eller ett landsting har fastställt budgeten, skall kommunstyrelsen respektive landstingsstyrelsen genast underrätta skattemyndigheten om den skattesats som har bestämts för det följande året.

Om skattesatsen inte har fastställts före oktober månads utgång, skall styrelsen genast underrätta skattemyndigheten om styrelsens förslag till skattesats. Har någon annan skattesats än den föreslagna fastställts, skall styrelsen genast underrätta skattemyndigheten och riksskatteverket om den fastställda skattesatsen. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång, skall, så snart skattesatsen för den preliminära skatten har fastställts, skattemyndigheten underrättas om skattesatsen.

I andra kommuner än Stockholms kommun skall styrelsen också underrätta skattemyndigheten om beslut av församlingar eller kyrkliga samfälligheter inom kommunen om skattesatsen för det följande året.

3 b §

Föreskrifterna i 3 a § om underrättelse om fastställd skattesats skall tillämpas på stiftssamfälligheter samt Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter. Föreskrifterna om kommunstyrelsen och landstingsstyrelsen skall därvid avse stiftsstyrelsen respektive kyrkorådet.

I andra kommuner än Stockholms kommun skall kommunstyrelsen underrätta skattemyndigheten om beslut av församlingar och kyrkliga samfälligheter inom kommunen om skattesatsen för det följande året.

4 a §[5]

Församling är berättigad att under visst år av staten uppbära församlingsskatt med belopp som motsvarar vad som skulle utgå på grundval av antalet skattekronor och skatteören i församlingen enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990: 324) vid det föregående årets (taxeringsåret) taxering, beräknat efter den skattesats som har bestämts för året före taxeringsåret. Har skattskyldig enligt lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som inte Tillhör svenska kyrkan åtnjutit lindring i skattskyldigheten till församlingen, skall belopp, som församlingen annars skulle ha varit berättigad att uppbära av staten, nedsättas i motsvarande mån.

[4] Senaste lydelse 1991: 1678.
[5] Senaste lydelse 1990: 353.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Har enligt *10 kap. 4 § församlingslagen (1988: 180)* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering som har bestämts i samband med att budgeten fastställdes.	Har enligt *19 kap. 7 § kyrkolagen (1992: 000) någon* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering som har bestämts i samband med att budgeten fastställdes.

Församling är berättigad att under ett visst år av statens såsom förskott uppbära ett belopp som motsvarar produkten av den skattesats som har beslutats för året och det antal skattekronor och skatteören, som enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen rörande det föregående årets taxering till kommunal inkomstskatt har påförts de skattskyldiga. Det nu nämnda beloppet ingår i församlingens fordran hos staten vid ingången av året efter det år, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den församlingsskatt, som församlingen har rätt att uppbära av staten på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos staten enligt denna paragraf skall skattemyndigheten under samma år utanordna till församlingen med en tolftedel den 18 i varje kalendermånad. Är församlingens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som har utbetalats i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får länsskattemyndigheten dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolftedel av församlingens fordran, skall den jämkning som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Vad som har sagts om församling tillämpas på motsvarande sätt i fråga om kyrklig samfällighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshyphotekskassa och om stadshypoteksföreningar

Härigenom föreskrivs att 31 § lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
31 §[2]	
Utan pantsäkerhet får en förening lämna lån för vilket någon av följande svarar som låntagare eller på grund av borgen: staten, kommun, *landstingskommun*, sådan församling eller kyrklig samfällighet som avses i *församlingslagen (1988: 180)*, riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank.	Utan pantsäkerhet får en förening lämna lån för vilket någon av följande svarar som låntagare eller på grund av borgen: staten, kommun, *landsting*, sådan församling eller kyrklig samfällighet som avses i *kyrkolagen (1992: 000)*, riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1983: 578.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 653.
[2] Senaste lydelse 1988: 191.

9 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 37 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
37 §[1]	
I mål, vari prövningstillstånd kräves, får omständighet eller bevis, som klaganden åberopar först i regeringsrätten, beaktas endast om det föreligger särskilda skäl.	
Föreskrifter om hinder mot att beakta eller anföra nya omständigheter i vissa mål finns i 10 kap. 10 § kommunallagen (1991: 900) och *13 kap.* 1 § *församlingslagen (1988: 180).*	Föreskrifter om hinder mot att beakta eller anföra nya omständigheter i vissa mål finns i 10 kap. 10 § kommunallagen (1991: 900) och *22 kap.* 1 § *tredje stycket kyrkolagen (1992: 000).*
Klaganden bör i besvärshandlingen ange de skäl som han åberopar till stöd för sin begäran om prövningstillstånd.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1991: 1653.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m. m.

Härigenom föreskrivs att 43 § lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m. m.[1] skall ha följande lydelse.

43 §[2]

Den slutliga sammanräkningen verkställes av länsstyrelsen vid offentlig förrättning som påbörjas så snart det kan ske. Länsstyrelsen skall kungöra tid och plats för sammanräkningen. I kungörelsen anges i förekommande fall i vilken ordning som de olika valen kommer att räknas, om ej hinder möter. Kungörelsen skall anslås på församlingarnas anslagstavlor samt senast dagen före sammanräkningens början införas i ortstidning inom länet.

I fråga om den slutliga sammanräkningen tillämpas i övrigt de bestämmelser i 14 kap. 1 § andra stycket, 2–4 §§, 5 § första stycket 1 och 2 samt 15, 15d, 16, 17 och 19–24 §§ vallagen (1972: 620) som avser val av kommunfullmäktige och utseende av ersättare för fullmäktige.

Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som har fattats med stöd av 14 kap. 18 a § nämnda lag skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som har fattats med stöd av *2 kap. 3 §, 5 kap. 2 § eller 7 kap. 5 § församlingslagen (1988: 180).*

Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som har fattats med stöd av 14 kap. 18 a § nämnda lag skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som har fattats med stöd av *13 kap. 4 §, 16 kap. 2 och 3 §§ eller 17* kap. 7–9 §§ kyrkolagen *(1992: 000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1991: 96.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1988: 195.
[2] Senaste lydelse 1991: 1655.

11 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.[1] orden "lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord" skall bytas ut mot "41 kap. kyrkolagen (1992: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1983: 438.
Senaste lydelse av 2 § 1991: 623.

12 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 5 §§ lagen (1976: 600) om offentlig anställning[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Lagen gäller *ej* statsråden *eller* riksdagens ombudsmän *och ej heller* den som är anställd på *annan prästerlig tjänst än sådan som omfattas av 1 § 2.*	Lagen gäller inte statsråden, riksdagens ombudsmän *eller* den som är anställd på *en biskopstjänst eller en prästtjänst som avses i kyrkolagen (1992: 000).*
5 §	
I fråga om arbetstagare hos *kommun, landstingskommun,* kommunalförbund, *församling* eller *kyrklig samfällighet gäller 4–17 kap. endast om anställningen är statligt reglerad och ej avser prästerlig tjänst.*	*Föreskrifterna i 4–17 kap. gäller inte* arbetstagare hos *kommuner, landsting,* kommunalförbund, *församlingar* eller *kyrkliga samfälligheter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen senast omtryckt 1991: 600.

13 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	
Författningar som beslutas av kyrkomötet eller en myndighet under kyrkomötet skall kungöras i svenska kyrkans författningssamling.	
Detsamma skall gälla sådana författningar som	Detsamma skall gälla sådana författningar som
1. ett domkapitel eller en stiftsstyrelse beslutar med stöd av bemyndiganden i författningar som beslutas av kyrkomötet,	1. ett domkapitel eller en stiftsstyrelse beslutar med stöd av bemyndiganden i författningar som beslutas av kyrkomötet,
2. kammarkollegiet beslutar med stöd av bemyndiganden av regeringen enligt *lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord.*	2. kammarkollegiet beslutar med stöd av bemyndiganden av regeringen enligt *41 kap. kyrkolagen (1992: 000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1989: 935.

Lag om ändring i lagen (1979: 412) om kommunala indelningsdelegerade

Härigenom föreskrivs att 2 och 11 §§ lagen (1979: 412) om kommunala indelningsdelegerade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Delegerade och ersättare skall väljas av kommunfullmäktige inom trettio dagar efter det att kommunen fick del av beslutet om indelningsändringen eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer. Valbar är den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige i kommunen. *Bestämmelserna i 5 kap. 46 och 47 §§ kommunallagen (1991: 900) om proportionellt val* skall därvid tillämpas. Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall kallas in till tjänstgöring.	Delegerade och ersättare skall väljas av kommunfullmäktige inom trettio dagar efter det att kommunen fick del av beslutet om indelningsändringen eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer. Valbar är den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige i kommunen. *Föreskrifterna i 2 § lagen (1992: 000) om proportionellt valsätt* skall därvid tillämpas. Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som de skall kallas in till tjänstgöring.
Sedan valet har ägt rum, skall länsstyrelsen genast underrättas om vilka som har valts.	
Om en delegerad avgår under tjänstgöringstiden, skall 6 kap. 14 § kommunallagen tillämpas.	Om en delegerad avgår under tjänstgöringstiden, skall 6 kap. 14 § kommunallagen *(1991: 900)* tillämpas.
11 §[2]	
Bestämmelserna i 4 kap. 11 § och i 5 kap. 18–20 *och 36–62* §§ kommunallagen (1991: 900) skall tillämpas också på delegerade och deras ordförande.	*Föreskrifterna* i 4 kap. 11 § och i 5 kap. 18–20, *36–46 och 48–62* §§ kommunallagen (1991: 900) skall tillämpas också på delegerade och deras ordförande.

Interpellationer och frågor som avses i 5 kap. 49–56 §§ kommunallagen får framställas, förutom till ordföranden i arbetsutskottet och i en kommitté, även till ordföranden i kommunstyrelsen eller i någon annan nämnd eller beredning i en kommun som har valt delegerade.

Tillkännagivanden som avses i 5 kap. 62 § kommunallagen skall ske på anslagstavlan i varje kommun som har valt delegerade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1991: 1694.
[2] Senaste lydelse 1991: 1694.

15 Förslag till

Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 5 § och 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)[1] orden "lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord" skall bytas ut mot "41 kap. kyrkolagen (1992: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse av
1 kap. 5 § 1988: 200
2 kap. 2 § 1990: 1382.

16 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 10 § och 16 kap. 1 § sekretesslagen (1980: 100)[1] skall ha följande lydelse.

1 kap.

10 §

I fråga om tystnadsplikt angående uppgift som har anförtrotts *präst* under bikt eller själavårdande samtal *i övrigt* gäller i stället för bestämmelserna i denna lag vad som är särskilt föreskrivet.	I fråga om tystnadsplikt angående uppgift som under bikt eller själavårdande samtal anförtrotts *den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst* gäller i stället för bestämmelserna i denna lag vad som är särskilt föreskrivet.

16 kap.

1 §[2]

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1–8 samt 5 § 1 och 3 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikt följer av

7. *lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan*	7. *36 kap. 1 § kyrkolagen (1992: 000)*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1989: 713.
[2] Senaste lydelse 1991: 1565.

17 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982: 942) om svenska kyrkan[1]

dels att 9 § skall upphöra att gälla vid utgången av juli 1992,

dels att 1—8, 10, 11 och 18 §§ skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

[1] Lagen senast omtryckt 1991: 319.

18 Förslag till

Lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985: 894)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § kommunalförbundslagen (1985: 894) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
3 §[1]	
Bestämmelserna i 3 kap. 10 § första stycket och 16–18 §§, 4 kap. 8, 9, 11–16 §§, 18 § första stycket, 19, 20 och 22 §§ samt 5 kap. 7–23, 25–34 *och 36–62* §§ kommunallagen (1991: 900) skall tillämpas i fråga om kommunalförbunds fullmäktige. *Bestämmelserna* i 5 kap. 12–17 §§ nämnda lag tillämpas dock *endast* om ersättare har utsetts.	*Föreskrifterna* i 3 kap. 10 § första stycket och 16–18 §§, 4 kap. 8, 9, 11–16 §§, 18 § första stycket, 19, 20 och 22 §§ samt 5 kap. 7–23, 25–34, *36–46 och 48–62* §§ kommunallagen (1991: 900) skall tillämpas i fråga om kommunalförbunds fullmäktige. *Föreskrifterna* i 5 kap. 12–17 §§ nämnda lag tillämpas dock *bara* om ersättare har utsetts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1991: 1695.

19 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningslagen (1986: 223)

Härigenom föreskrivs att 31 § förvaltningslagen (1986: 223) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
31 §[1]	
Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos myndigheter i kommuner, landsting och kyrkliga kommuner i vilka besluten kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagen (1991: 900) eller *13 kap. församlingslagen (1988: 180).*	Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos myndigheter i kommuner, landsting och kyrkliga kommuner i vilka besluten kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagen (1991: 900) eller *22 kap. kyrkolagen (1992: 000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1991: 1659.

20 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1991: 482) om införande av folkbokföringslagen (1991: 481)

Härigenom föreskrivs att 5 – 7 §§ lagen (1991: 482) om införande av folkbokföringslagen (1991: 481) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

21 Förslag till

Lag om ändring i kommunallagen (1991: 900)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunallagen (1991: 900)

dels att 5 kap. 47 § skall upphöra att gälla,

dels att 5 kap. 46 § och 6 kap. 22 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 kap.	
46 §	
Under de förutsättningar som anges i *47 §* skall följande val vara proportionella:	Under de förutsättningar som anges i *2 § lagen (1992: 000) om proportionellt valsätt* skall följande val vara proportionella:
1. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,	
2. val av revisorer och revisorsersättare som avses i 9 kap. 1 och 2 §§, och	
3. val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser eller revisorer och revisorssuppleanter som skall granska en sådan styrelses förvaltning.	
6 kap.	
22 §	
En nämnd skall välja utskott bland ledamöterna och ersättarna i nämnden. Därvid skall föreskrifterna i *5 kap. 47 § om proportionella val tillämpas.*	En nämnd skall välja utskott bland ledamöterna och ersättarna i nämnden. Därvid skall föreskrifterna i 2 § lagen (1992: 000) om *proportionellt valsätt* tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

22 Förslag till

Lag om upphävande av tre författningar om kungörande i kyrka

Härigenom föreskrivs att följande tre författningar skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992, nämligen

1. lagen (1942:117) med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka m.m.,
2. lagen (1947:276) om kungörande i kyrka vid förfall för präst,
3. kungörelsen (1970:469) om kungörande i kyrka.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Unckel, P. Westerberg, Ask

---

Statsrådet Davidson anmäler *fråga om en ny kyrkolag.*

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till kyrkolag m. m. i enlighet med bilagan till detta protokoll.

Ur protokollet:
Maud Melin

Norstedts Tryckeri AB, Stockholm 1992

Regeringens proposition 1991/92:85

NY KYRKOLAG

Bilagedel

Bilagedelens innehåll

Bilaga 1 Sammanfattningen i betänkandet (SOU 1987: 4 och 5) "En ny kyrkolag m.m." 5

Bilaga 2 Författningsförslagen i betänkandet (SOU 1987: 5) "En ny kyrkolag m.m." 12

Bilaga 3 Förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över betänkandet (SOU 1987: 4 och 5) "En ny kyrkolag m.m." .. 108

Bilaga 4 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning 110

Bilaga 5 Författningsförslaget i departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning 120

Bilaga 6 Sammanställning av förslagen i och remissyttrandena över departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan" 121

Bilaga 7 Författningsförslagen i departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan" 129

Bilaga 8 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet 143

Bilaga 9 Författningsförslagen i Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet 152

Bilaga 10 Kyrkomötets skrivelse 1989: 33 155

Bilaga 11 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian "Lagen (1963: 633) om biskopsval – en översyn" 156

Bilaga 12 Författningsförslaget i departementspromemorian "Lagen (1963: 633) om biskopsval – en översyn" 166

Bilaga 13 Departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval 171

Bilaga 14 Sammanställning av remissyttranden över departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval 174

Bilaga 15 Sammanställning av övervägandena i och remissyttrandena över promemorian om översyn av frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel m.m. 180

Bilaga 16 Promemoria om revision av direktvalda kyrkoråd 184

Bilaga 17 Sammanställning av remissyttranden över promemorian den 24 maj 1990 om revision av direktvalda kyrkoråd 195

Bilaga 18 Förslaget till kyrkolag i RegSkr 1990: 1

Första avdelningen (*1 kap.*) 197

Andra avdelningen (*2 kap.*) 197

Tredje avdelningen (*3 kap.*) 198

Fjärde avdelningen (*4–10 kap.*) 198

Femte avdelningen (*11–22 kap.*) 212

Sjätte avdelningen (*23–28 kap.*) 240

Sjunde avdelningen (*29–31 kap.*) 248

Åttonde avdelningen (*32 och 33 kap.*) 254

Nionde avdelningen (*34–37 kap.*) 255

Tionde avdelningen (*38 kap.*) 268

Elfte avdelningen (*39–42 kap.*) 271

Tolfte avdelningen (*43–47 kap.*) 283

Bilaga 19 Andra lagförslag i RegSkr 1990: 1
1 Förslag till lag om införande av kyrkolagen 302
2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken 305
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skatteskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan 306
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. 307
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommunal och annan menighets utdebitering av skatt 308
6 Förslag till lag om ändring i lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om statshypoteksföreningar 310
7 Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291) 311
8 Förslag till lag om ändring i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m 312
9 Förslag till lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet 313
10 Förslag till lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning 314
11 Förslag till lag om ändring i lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar 315
12 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) 316
13 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100) . 317
14 Förslag till lag om ändring i förvaltningslagen (1986: 223) 321
Bilaga 20 Kyrkomötets skrivelse 1991: 11 322
Bilaga 21 Andra kyrkolagsutskottets betänkande 1991: 1 324
Bilaga 22 Kyrkomötets skrivelse 1991: 13 372
Bilaga 23 Första kyrkolagsutskottets betänkande 1991: 9 373

Sammanfattningen i betänkandet (SOU 1987: 4 och 5) "En ny kyrkolag m.m."

Lagstiftningen om svenska kyrkan är i dag mycket omfattande. Cirka 300 författningar av olika slag innehåller regler som gäller kyrkans verksamhet, organ och ekonomi. Bland dessa författningar finns visserligen en del som endast mera marginellt berör kyrkliga organ eller som avser mera "borgerliga" uppgifter som kyrkobokföring och begravningsväsende. Det samlade författningsmaterialet är emellertid ändå mycket stort.

1686 års kyrkolag – ett lagverk i ruiner

1686 års kyrkolag är inte den äldsta av de gällande författningarna men den grundläggande. Lagen är en spegel av det karolinska enväldets Sverige. Principerna om religionsfrihet och demokrati var främmande för den tidens lagstiftare. Lagen avhandlar vad som var angeläget att reglera på 1600-talet, t.ex. de olika kyrkliga handlingarna, helgdagarna, de familjerättsliga frågorna om trolovning och äktenskap, tillsättning av biskopar och präster samt vård av sjuka och fångar. Kyrkolagen var slutpunkten på en lång diskussion inom både stat och kyrka med tidvis svåra motsättningar dem emellan.

Varje lag behöver anpassas till samhällsutvecklingen. Det är därför naturligt att kyrkolagen ganska snart behövde revideras. Under både 1700- och 1800-talen gjordes flera försök att göra en ny kyrkolag. Under 1800-talet framlades sålunda vid tre tillfällen färdiga lagförslag. Det saknades emellertid politiska förutsättningar att genomföra dem.

I stället fick man anpassa kyrkolagstiftningen till tidens förändringar på ett annat sätt. Man stiftade särskilda lagar för att lösa akuta problem. Ibland upphävde man då formellt vissa bestämmelser i kyrkolagen. Någon gång gjorde man tillägg till kyrkolagen genom särskilda författningar, men man har inte – som normalt görs med författningar – gått in i texten och ändrat lagen. Detta är något som är unikt för kyrkolagen i förhållande till andra lagar i Sverige.

All lagstiftning har alltså utgått från att kyrkolagen funnits som grund. Samtidigt har allt större delar av lagen förlorat sin giltighet. Som vi redan berört har stora stycken av kyrkolagen formellt upphävts. I andra delar har den kommit ur bruk och tillämpas inte längre. Endast en mindre del av lagtexten har därför någon praktisk betydelse idag. Någon har kallat den "ett lagverk i ruiner".

Det här förhållandet hade uppnåtts redan vid 1900-talets början. Man fortsatte emellertid att lösa praktiska frågor genom speciella lagar. Ett exempel på detta är domkapitelsreformen vid mitten av 1930-talet som åstadkoms genom särskild lagstiftning.

Efter andra världskrigets slut uppstod en intensiv kyrka-statdebatt som ledde till ett långvarigt utredningsarbete i frågan. Medan detta pågick blev det av naturliga skäl inte aktuellt att göra en ny kyrkolag, även om skisser till en sådan lag gjordes i olika skeden av arbetet. Först sedan kyrka-

statdiskussionen kommit i ett annat läge efter 1982 års kyrkomötesreform blev det möjligt att på allvar ta upp frågan om en ny kyrkolag.

Kyrkolagen och konstitutionen

Det kan också erinras om att under de 300 år som kyrkolagen varit i kraft har de konstitutionella förutsättningarna för kyrkolagen varierat kraftigt. Lagen tillkom genom beslut av den enväldige konungen. Under frihetstiden kom riksdagen att ta över ansvaret för kyrkolagstiftningen. Vid 1723 års riksdag erhöll prästeståndet i likhet med adeln särskilda ståndsprivilegier. Det ligger i sakens natur att prästeståndet kom att spela en väsentlig roll i riksdagens arbete, när det gällde kyrkliga frågor även då dessa inte hade privilegiekaraktär.

Kyrkolagsbegreppet förekom i 1809 års regeringsform, där det uttryckligen angavs att kyrkolag stiftas av konungen och riksdagen gemensamt. Så länge fyrståndsriksdagen fanns kvar vållade detta inte så mycket problem men vid representationsreformen år 1866 blev begreppet kyrkolag helt plötsligt viktigt och kontroversiellt. Det föreskrevs då att det vid denna tidpunkt nyinrättade kyrkomötet skulle ge sitt samtycke i kyrkolagsfrågor. Den gamla kyrkolagen fick därmed en ny betydelse genom att de ämnen som reglerades i lagen, skulle underställas kyrkomötet. Därutöver kom prästerskapets privilegier att falla under kyrkomötets medbestämmanderätt.

Inte heller 1973 års regeringsform lyckades radera ut kyrkolagsbegreppet. Kyrkomötets medbestämmande stred mot den nya regeringsformens principiella ståndpunkt att all offentlig makt utgår från folket och att folket representeras av riksdagen. Eftersom det då saknades en lösning på kyrka-statfrågorna gick man runt problemet och placerade alla bestämmelser om kyrkan – inklusive dem om kyrkomötets medbestämmanderätt – i regeringsformens övergångsbestämmelser.

Genom 1982 års kyrkomötesreform förlorade kyrkolagsbegreppet den konstitutionella betydelse det haft tidigare. Den gemensamma beslutanderätten i kyrkolagsfrågor avskaffades, med undantag för frågan om medlemskap i kyrkan. De ämnen som regleras i kyrkolagen delades upp mellan riksdagen och kyrkomötet att besluta om. Frågor om kyrkans organisation, tjänster och ekonomi hänfördes till riksdagen som dock i viktigare frågor måste höra kyrkomötet. Kyrkans "inre" frågor – de som gäller t.ex. lära, gudstjänster och kyrkliga böcker – blev däremot en exklusiv angelägenhet för kyrkomötet.

Efter 1982 års reform fanns det alltså flera skäl att se över kyrkoförfattningarna. De befann sig i en systematiskt djupt otillfredsställande ordning och de måste anpassas till den nya konstitutionella situationen. Det var redan vid reformen förutsatt att en översyn skulle ske. Regeringen beslöt också att föranstalta om en sådan.

Vårt uppdrag

När vi under våren 1963 fick vårt uppdrag gick vi först igenom alla gällande författningar på det kyrkliga området. Vi förtecknade inte mindre än 362 gällande författningar som berörde kyrkan. Den äldsta av dem var Johan III:s brev från år 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm. Av de genomgångna författningarna föreslog vi i ett delbetänkande i december 1983 att cirka 80 skulle upphävas. Det var sådana som saknade betydelse på grund av ändrade samhällsförhållanden eller senare författningsregleringar. Våra förslag godtogs sedermera i allt väsentligt och de flesta av författningarna är nu upphävda.

Inför det fortsatta arbetet, som enligt direktiven bestod i att systematisera det återstående författningsmaterialet, ställdes vi inför många problem. Ett var det pågående reformarbetet på det kyrkliga området. Den parlamentariskt sammansatta 1982 års kyrkokommitté arbetade med att förändra den lokala och regionala organisationen inom kyrkan m.m. Det var nödvändigt att samordna deras och vårt arbete. Våra uppgifter har emellertid inte varit kyrkopolitiska utan mera juridiskt-tekniska. En naturlig arbetsfördelning blev därför att vårt sekretariat hjälpte till med att utarbeta lagtexterna till kyrkokommitténs förslag och att vi granskade dessa. De förslag som kyrkokommittén lagt fram och som kyrkomötet i stort anslutit sig till är alltså lagtekniskt bearbetade av oss och vi har sedan utan eget ställningstagande i sak infogat dem i de förslag vi lägger fram. Vi har även arbetat tillsammans med andra statliga utredningar, främst kyrkomusikerutredningen och kyrkobyggnadsutredningen som avgett sina slutbetänkanden under år 1986.

Ett annat problem som aktualiserades inför det fortsatta arbetet var hur och i vilken utsträckning vi skulle bearbeta författningsmaterialet. Skulle vi föra samman det till några särskilda lagar och låta den gamla kyrkolagen vara kvar eller skulle vi våga försöket att föra samman materialet till en kyrkolag, naturligt kompletterad med regeringsförordningar?

Det är ju mycket få delar av den gamla kyrkolagen som fortfarande gäller. Att ändra eller att komplettera lagen verkade också mycket svårt särskilt som stora delar av de frågor som den avhandlar numera faller inom kyrkomötets kompetens. Alternativen blev då att samla allt material i en lag eller att på något sätt dela upp det i flera författningar. Under arbetets gång har vi kommit till den uppfattningen att det är bäst att arbeta fram en helt ny kyrkolag om man skall få översikt, klarhet och reda i det mycket omfattande författningsmaterialet. (*Avdelning II i betänkandet.*)

Centrala bestämmelser om kyrkan samlas i en ny kyrkolag

I den nya kyrkolagen har vi samlat de centrala bestämmelser om kyrkan som enligt regeringsformen skall beslutas av riksdagen. De delar som faller inom kyrkomötets kompetensområde har också behövt omarbetas. Detta görs av en arbetsgrupp som tillsatts av svenska kyrkans centralstyrelse.

Med denna arbetsgrupp har vi haft nära kontakter. Till följd av normgivningsfördelningen mellan riksdagen och kyrkomötet kommer den nya kyrkolagen delvis att behandla andra ämnen än den gamla.

Vi har i den nya kyrkolagen inte behandlat sådana ämnen som har en mera "borgerlig" prägel. Detta innebär att vi har lämnat allt om folkbokföring utanför. Även begravningsrätten har en sådan karaktär och har därför inte tagits med i lagen.

Lagen om svenska kyrkan utgör en slags grundlag för kyrkan. Regeringsformens övergångsbestämmelser hänvisar direkt till en sådan lag. Vi har därför låtit den vara kvar som en särskild lag och inte inarbetat den i kyrkolagen.

Kyrkolagens innehåll

Enligt den systematik som vi valt för den nya kyrkolagen har vi – efter ett inledande kapitel (*1 kap.*) – först tagit in reglerna om medlemskap i svenska kyrkan (*2 kap.*) som nu finns i religionsfrihetslagen. Reglernas sakliga innehåll är som bekant kontroversiella. En av centralstyrelsen tillsatt arbetsgrupp arbetar på ett förslag. För oss har frågan varit mera teknisk.

I en särskild avdelning om svenska kyrkans organisation har vi inledningsvis behandlat regler om den kyrkliga indelningen. Det gäller bestämmelser om församlingar, pastorat, kontrakt och stift och om hur man ändrar indelningen i dessa enheter. Dessa regler finns i dag bl.a. i den s.k. indelningslagen, som också rör de borgerliga kommunerna. Andra bestämmelser finns i lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter och i lagen om kyrkliga kostnader. Kyrkokommittén har dessutom kommit med ytterligare lagförslag i ämnet. Dessa författningstexter har vi nu arbetat samman till ett kapitel om den kyrkliga indelningen (*3 kap.*). Som en kuriositet kan nämnas att stiftsindelningen i dag inte är fullständigt författningsreglerad. Den bristen har vi avhjälpt genom vårt förslag till detta kapitel.

I det följande (*4 kap.*) har vi behandlat församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna på lokal nivå. Där har vi fört in det förslag till nya regler som kyrkokommittén lagt fram. Kommitténs förslag är i sin tur en bearbetning av den nuvarande lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter.

I nästa kapitel (*5 kap.*) har vi tagit upp de bestämmelser som behövs för stiftsorganen. Här har kyrkokommittén lagt fram förslag om obligatoriska stiftssamfälligheter med stiftsstyrelser. Domkapitlen skall enligt samma förslag finnas kvar, om än med mera begränsade uppgifter. Biskopen förutsätts behålla nuvarande befogenheter. Regler om dessa organ har alltså samlats i ett kapitel.

Reglerna om kyrkans verksamhet på riksplanet har vi sammanfört i nästa kapitel (*6 kap.*). Lagen om kyrkomötet utgör kärnan i kapitlet. Här ges också bestämmelser om de myndigheter som numera – efter grundlagsändring – lyder under kyrkomötet, nämligen centralstyrelsen och kyrkomötets besvärsnämnd. Det bör i detta sammanhang understrykas att vi inte har tagit några bestämmelser om den s.k. "fria" verksamheten i lagen.

Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, liksom de särskilda stiftelserna för missionen, kyrkan i utlandet och Lutherhjälpen faller alltså helt utanför denna lag.

I en tredje avdelning i lagen har vi fört samman reglerna om kyrkans personal. Tillsättningsreglerna för präster föreslås av kyrkokommittén bli reformerade. Dessa föreslagna regler har vi fört in tillsammans med de offentligrättsliga reglerna om prästernas anställningsförhållanden, som nu delvis finns i lagen om domkapitel. Lagen om offentlig anställning som för närvarande endast delvis gäller för präster blir enligt vårt förslag inte längre tillämplig på präster över huvud taget. I stället föreslår vi en grundläggande reglering av prästernas anställningsförhållanden i den nya kyrkolagen (*7—10 kap.*).

Till avdelningen om kyrkans personal har vi också fört de regler om kyrkomusiker som kan bli behövliga. Kyrkomusikerutredningen har här lagt fram ett förslag som arbetats in som ett särskilt kapitel i den nya kyrkolagen (*11 kap.*).

En omfattande avdelning i den nya lagen är reglerna om den kyrkliga egendomen. Vi har där behandlat inte bara reglerna om kyrkobyggnader och kyrkliga inventarier (*13 kap.*) och om upplåtande av kyrka (*14 kap.*) utan även de bestämmelser som avser själva förvaltningen av den kyrkliga jorden (*15 kap.*). Kyrkofonden och de bestämmelser som gäller för att finansiera vissa kyrkliga kostnader har också fått sin plats i denna avdelning (*16 kap.*). Kyrkokommittén och kyrkobyggnadsutredningen har lagt fram förslag till ändringar som beaktats av oss i denna avdelning.

I en sista avdelning har vi fört samman flertalet regler om kyrkliga val (*17—21 kap.*). Det finns i dag många olika slags kyrkliga val och ett stort antal valkorporationer. Vi hade från början räknat med att kunna uppnå en ganska hög grad av förenkling. Detta har emellertid visat sig svårare än vad vi ursprungligen trodde. Alla valkorporationer balanserar mellan olika intressen och det är svårt att skapa ett enhetligt system.

Kyrkolagens uppbyggnad i övrigt m.m.

Den nya kyrkolagen innehåller 571 paragrafer fördelade på 21 kapitel. Det är alltså ett mycket stort lagverk — förmodligen det största i Sverige. Detta innebär dock inte att den samlade massan lagtext om svenska kyrkan kommer att öka. Tvärtom medför den sammanhållna lagen att vi får mindre lagtext med den bearbetning av författningsmaterialet som vi gjort.

Ett så här stort lagverk måste givetvis redigeras så att det blir överskådligt. Vi har försökt att disponera innehållet på ett för tillämparna lämpligt sätt och fört in många mellanrubriker. Genom att följa dem kan man förhållandevis snabbt finna vad man söker. En utförlig innehållsförteckning som fogats till lagen gör den också lättillgängligare.

Vårt arbete har inneburit att vi fört samman författningar från olika tider och med en mycket varierande lagteknisk standard. En genomgripande teknisk och språklig översyn har därför varit nödvändig. Ibland har vi ställts inför frågan vad som egentligen är gällande rätt på ett visst område och då också fått undersöka detta närmare.

Syftet med vårt arbete med en ny kyrkolag har alltså egentligen varit detsamma som upphovsmännen till 1686 års kyrkolag hade, nämligen att samla de centrala regler som statsmakterna vill ge om kyrkan i ett dokument som närmast har karaktären av en "kyrkans lagbok".

Normgivningen om prästämbetet förs över till kyrkomötet

Förutom kyrkolagen, som i allt väsentligt inneburit en lagteknisk bearbetning av gällande rätt, har vi också haft att ta ställning till om vissa ändringar i sak bör göras beträffande normgivningen om prästämbetet. I denna fråga har det från kyrkligt håll framförts starka önskemål om att ämnet skall överföras till kyrkomötets normgivningskompetens. Vi delar denna uppfattning och har därför föreslagit att regeringsformens övergångsbestämmelser och lagen om svenska kyrkan ändras så att detta blir möjligt. Förslaget innebär bl.a. att frågor om att frånta någon prästämbetet uteslutande skall prövas av kyrkliga organ och inte som nu ibland av förvaltningsdomstolar. Detta föreslås gälla utan hinder av att prästen samtidigt uppehåller en prästtjänst. (*Avdelning III i betänkandet.*)

Ny lag om allmänna helgdagar

Vi har också haft anledning att ur redaktionell synpunkt se över den gällande helgdagsregleringen i borgerligt hänseende. De "röda" dagarna i almanackan bestäms i dag i stor utsträckning av 1686 års kyrkolag, även om det genom senare lagstiftning skett ändringar och tillägg. Eftersom vi föreslår att 1686 års kyrkolag skall upphävas och helgdagsregleringen inte hör hemma i den nya kyrkolagen, har vi lagt fram förslag till en ny lag om helgdagar som också omfattar den rent "borgerliga helgdagen" första maj. Vi anser att begreppet helgdag numera har en så allmän betydelse att det även kan användas i en rent "borgerlig" författning. Vilka dagar som skall anses som helgdagar i rent kyrkligt hänseende bestäms av kyrkomötet genom kyrklig kungörelse. (*Avdelning IV i betänkandet.*)

Rättegångsgudstjänster

En annan fråga som vi har behandlat är rättegångsgudstjänsterna. Bestämmelser om sådana gudstjänster finns bl.a. i 1686 års kyrkolag. Med hänsyn till den nuvarande kompetensfördelningen mellan statsmakterna och kyrkomötet föreslår vi att de statliga bestämmelserna om rättegångsgudstjänst upphävs. Dessa gudstjänster bör liksom övriga gudstjänster i fortsättningen bara regleras i inomkyrklig ordning genom kyrklig kungörelse. Det får sedan bli en angelägenhet för varje domstol att avgöra om traditionen med rättegångsgudstjänst skall uppehållas. (*Avdelning V i betänkandet.*)

Andra författningar som behandlas

Vi har också ytterligare utrett några författningar som delvis omfattades av våra tidigare betänkandeförslag men som vi fått till uppgift att ta upp till

förnyade överväganden efter kritik från vissa remissinstanser. Vi föreslår nu att dessa författningar upphävs. (*Avdelning VI i betänkandet.*) I samma avdelning behandlar vi också de författningar som gäller medlemskapet i icke-territoriella församlingar. Något förslag lämnas inte i denna fråga.

Som framgått av det föregående har vi vandrat en mödosam väg mot ett eftertraktat mål – en ny kyrkolagstiftning. Under arbetets gång har vi ibland erinrat oss en av de domarregler som Olaus Petri skrivit och som fortfarande finns intagen i vår lagbok: "*Alla lagar skola vara sådana, att de tjäna till det meniga bästa, och därföre då lagen bliver skadlig, så är det icke mera lag, utan olag, och bör avläggas.*"

Författningsförslagen i betänkandet (SOU 1987: 5) En ny kyrkolag m.m.

1 Förslag till Kyrkolag

Härigenom föreskrivs följande.

INLEDNING

1 kap. Inledning

1 § Grundläggande bestämmelser om svenska kyrkan som trossamfund finns i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan.

2 § I denna lag finns bestämmelser om

1. medlemskap i svenska kyrkan (2 kap.),
2. svenska kyrkans lokala organisation: församlingar och kyrkliga samfälligheter samt deras organ, nämligen kyrkofullmäktige, kyrkostämman, församlingsdelegerade, kyrkorådet och övriga nämnder (3 och 4 kap.),
3. svenska kyrkans regionala organisation: stiftssamfälligheten och dess organ, nämligen stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och övriga nämnder samt domkapitlet, hovkonsistoriet och biskopen (3 och 5 kap.),
4. svenska kyrkans centrala organisation: kyrkomötet och dess myndigheter (6 kap.),
5. svenska kyrkans personal (7–11 kap.),
6. kyrklig egendom (12–16 kap.),
7. kyrkliga val (17–21 kap.).

MEDLEMSKAP I SVENSKA KYRKAN

2 kap. Medlemskap

Rätt till medlemskap

1 § Alla svenska medborgare och här i riket bosatta utlänningar har rätt att vara medlemmar i svenska kyrkan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge att även andra personer antas som medlemmar.

Medlemskap utan ansökan

2 § Barn i äktenskap inträder vid födelsen i svenska kyrkan, om båda föräldrarna tillhöra kyrkan.

Vad nu sagts skall även gälla, då endast den ene av föräldrarna tillhör kyrkan; dock skall barnet i sådant fall icke anses hava inträtt i kyrkan, om föräldrarna eller, då vårdnaden ej tillkommer dem gemensamt, den som har vårdnaden inom sex veckor från barnets födelse till pastor i den församling, där barnet skall kyrkobokföras, anmäler att barnet icke skall tillhöra kyrkan. Hava föräldrarna i fall som nu sagts, före äktenskapets ingående eller eljest före barnets födelse skriftligen med vittnen överenskommit att barnet icke skall tillhöra kyrkan, må en av dem, utan hinder av att även den andre har del i vårdnaden, göra sådan anmälan.

3 § Barn utom äktenskap inträder vid födelsen i svenska kyrkan, om modern tillhör kyrkan.

Erhåller barn, som icke enligt första stycket inträtt i kyrkan, innan det fyllt tolv år äktenskaplig börd genom att föräldrarna ingår äktenskap med varandra och tillhör en av föräldrarna kyrkan, inträder barnet i kyrkan vid föräldrarnas giftermål; dock skall barnet icke anses hava inträtt i kyrkan, om föräldrarna eller, då vårdnaden ej tillkommer dem gemensamt, den som har vårdnaden inom sex veckor från äktenskapets ingående till pastor i den församling, där barnet är kyrkobokfört, anmäler att barnet icke skall tillhöra kyrkan.

4 § Den som förvärvar svenskt medborgarskap och ej tillhör svenska kyrkan skall, utan särskild ansökan, anses upptagen i kyrka, om han är evangelisk-luthersk trosbekännare; dock skall vad nu sagts ej gälla, om han hos pastor i den församling, där han är kyrkobokförd, anmält att han icke vill inträda i kyrkan.

Medlemskap efter ansökan

5 § Den som, i annat fall än som sagts nu, vill bli medlem av svenska kyrkan, skall ansöka om detta hos pastorn i den församling där han är kyrkobokförd.

Sökanden skall upptas i kyrkan om han

1. visar att han är döpt enligt svenska kyrkans ordning, eller
2. tillhör annat evangeliskt-lutherskt trossamfund, eller
3. har fått den undervisning i kyrkans lära som bör fordras med hänsyn till hans ålder och övriga omständigheter och dessutom inför pastor lämnar en muntlig försäkran om att ansökan är grundad på allvarliga religiösa skäl.

Ansökan om utträde ur svenska kyrkan

6 § Om en medlem av svenska kyrkan inte längre vill tillhöra kyrkan, skall han anmäla sitt utträde hos pastorn i den församling där han är kyrkobokförd. Anmälan skall göras personligen eller i en egenhändigt undertecknad handling som bevittnats av två personer.

Ansökan eller anmälan för underårig

7 § För den som står under någon annans vårdnad och inte fyllt arton år skall ansökan eller anmälan som avses i 4, 5 eller 6 § göras av vårdnadshavaren. Ansökan eller anmälan för barn som fyllt femton år får göras endast om barnet självt samtycker. Sådan muntlig försäkran som avses i 5 § andra stycket krävs inte när vårdnadshavaren ansöker om inträde för barnet.

Särskilda bestämmelser

8 § Den som inte är och inte heller skall vara kyrkobokförd i riket skall göra sin ansökan eller anmälan hos pastorn i den församling inom riket där han vistas.

9 § Regeringen får uppdra åt svenska diplomater eller konsuler i främmande stater att handlägga frågor som enligt detta kapitel ankommer på pastorer. Ett sådant uppdrag får endast ges till den som tillhör svenska kyrkan.

10 § Med pastor avses i detta kapitel den som ansvarar för kyrkobokföringen i en församling eller i en sådan del av församling som utgör särskilt kyrkobokföringsdistrikt.

Om någon har i uppdrag att biträda pastorn i kyrkobokföringsärenden, skall uppdraget även avse ärenden enligt detta kapitel. Dock får endast präster ta emot en sådan försäkran som avses i 5 § andra stycket 3.

Hur man överklagar beslut enligt detta kapitel

11 § Beslut av pastor enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet. Beslut av tjänsteman enligt 9 § får överklagas hos kammarrätten.

12 § Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

SVENSKA KYRKANS ORGANISATION

3 kap. Om den kyrkliga indelningen m.m.

Kyrkliga indelningsenheter

1 § Riket är indelat i församlingar (territoriella församlingar), pastorat (territoriella pastorat), kontrakt och stift. I riket finns även icke-territoriella församlingar och pastorat.

Den lokala indelningen

2 § Församlingarna är lokala förvaltningsenheter inom kyrkan. De utgör kyrkliga kommuner.

3 § Pastoraten är tjänstgöringsområden för kyrkoherdar. Ett pastorat består av en eller flera församlingar.

Den regionala indelningen

4 § Kontrakten är tjänstgöringsområden för kontraktsprostar. Ett kontrakt består av flera pastorat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om ändring av indelningen i kontrakt.

5 § Stiften är regionala enheter inom kyrkan och tjänstgöringsområden för biskopar.

6 § I riket finns tretton stift. Dessa är Uppsala stift, Linköpings stift, Skara stift, Strängnäs stift, Västerås stift, Växjö stift, Lunds stift, Göteborgs stift, Karlstads stift, Härnösands stift, Luleå stift, Visby stift och Stockholms stift.

7 § Varje stift omfattar de församlingar som regeringen bestämmer.

Kyrkliga samfälligheter

8 § Kyrkliga samfälligheter är sammanslutningar av församlingar för vården av vissa gemensamma ekonomiska angelägenheter. De utgör kyrkliga kommuner.

9 § Kammarkollegiet får besluta om ändring i rikets indelning i församlingar, om ändringen kan antas medföra någon bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän synpunkt. Därvid får kammarkollegiet meddela de föreskrifter som behövs för ändringens genomförande.

När frågan om indelningsändring prövas skall särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de församlingar som närmast berörs av ändringen. Om en sådan församling motsätter sig en indelningsändring, får beslut om ändringen meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Särskild hänsyn skall också tas till befolkningens önskemål och synpunkter.

10 § Kammarkollegiet får också besluta om en sådan ändring i församlingsindelningen som behövs på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena.

I de fall församlingarna som närmast berörs av en sådan indelningsändring är ense om denna och ändringen avser församlingar i samma län, får dock länsstyrelsen besluta om ändringen. Detta gäller dock inte om ändringen föranleder ekonomisk reglering mellan församlingarna.

11 § Om det råder osäkerhet om gränsen för en församlings område, får kammarkollegiet besluta om gränsens rätta sträckning.

12 § En fråga om ändring i församlingsindelningen får väckas av en församling som skulle beröras av ändringen eller av den som är kyrkobokförd i en sådan församling eller som, utan att vara kyrkobokförd i församlingen, är skattskyldig till denna. Ansökan om en sådan ändring skall ges in till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet och länsstyrelsen får ta upp en fråga om indelningsändring på eget initiativ. En sådan fråga får också väckas av stiftsstyrelsen genom anmälan hos kammarkollegiet.

Kammarkollegiet får avslå en ansökan om indelningsändring, om kammarkollegiet finner att ändringen inte bör ske.

13 § Om en indelningsändring som länsstyrelsen tar initiativ till inte är av den beskaffenheten att länsstyrelsen enligt 10 § andra stycket får besluta om ändringen, skall länsstyrelsen överlämna ärendet till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet skall till länsstyrelsen överlämna sådana ärenden om indelningsändring som får beslutas av länsstyrelsen enligt 10 § andra stycket.

14 § I ärenden om sådana indelningsändringar som avses i 9 § och 10 § första stycket skall kammarkollegiet göra den utredning som behövs eller, när det bedöms lämpligt, överlämna åt länsstyrelsen att göra utredningen. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får kammarkollegiet uppdra åt en särskild utredare att göra utredningen.

I ärenden om en sådan indelningsändring som avses i 10 § andra stycket skall utredningen göras av länsstyrelsen.

15 § En utredning skall omfatta alla omständigheter som inverkar på frågan. Vid utredningen skall samråd ske med de berörda församlingarna. Samråd skall även ske med stiftsstyrelsen.

Om den ändring i församlingsindelningen som utredningen avser bör föranleda en ändring också i någon annan indelning, skall utredningen omfatta även en sådan ändring.

16 § Statliga och kommunala myndigheter skall i skälig omfattning lämna upplysningar och hjälp, när det begärs av den som gör utredningen.

17 § När det finns skäl till det, skall en särskild undersökning göras om befolkningens inställning till en indelningsändring. Om en särskild utredare finner skäl till en sådan undersökning, skall han anmäla detta till kammarkollegiet, som beslutar i frågan. Länsstyrelsen beslutar om sådana undersökningar i ärenden som länsstyrelsen utreder.

Undersökningen skall göras av länssstyrelsen. Den kan ske genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Länsstyrelsen får därvid anlita valnämnden i kommunen, om inte nämndens verksamhet i övrigt hindras därigenom.

18 § Om utredningen visar att församlingsindelningen bör ändras, skall ett förslag upprättas till ändringen samt till den ekonomiska reglering och de övriga föreskrifter som ändringen kan ge anledning till.

Om även någon annan indelning behöver ändras, skall förslag upprättas också till en sådan ändring.

19 § Den myndighet som har hand om utredningen får besluta att kostnaden för utredningen skall förskotteras av sökanden eller av allmänna medel.

Den myndighet som meddelar det slutliga beslutet i ärendet får förordna att sökanden eller en församling som har fördel av indelningsändringen, slutligen helt eller delvis skall stå för utredningskostnaden. I den mån ett sådant förordnande inte meddelas, skall staten svara för utredningskostnaden.

Till utredningskostnaden hänförs även kostnaden för valnämndens medverkan i en undersökning om befolkningens inställning till en indelningsändring.

Ekonomisk reglering m.m.

20 § När en församling delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan församlingarna enligt den nya indelningen regleras. När en del av en församling överförs till en annan församling, skall en sådan reglering ske, om en församlings tillgång eller förbindelse som kan hänföras till den delen bör överföras till den andra församlingen eller om det finns särskilda skäl till reglering. Regleringen skall ha till syfte att på ett ändamålsenligt och skäligt sätt fördela församlingens förmögenhet eller en del av denna.

Regleringen fastställs av kammarkollegiet, när beslutet om indelningsändringen meddelas. Om församlingarna är ense om regleringen, bör denna fastställas.

21 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från en församling till en annan oberoende av om fordringsägaren har lämnat sitt medgivande till det.

22 § Om inte något annat har bestämts vid den ekonomiska regleringen, övergår en församlings ansvarighet för borgensförbindelser och liknande

åtaganden, som berör invånare, fastigheter eller verksamheter inom ett område som skall skiljas från församlingen, till den församling som området efter indelningsändringen skall ingå i.

23 § Om en församling vid fördelningen av tillgångar och förbindelser tilläggs en större del av tillgångarna eller förbindelserna än som följer av grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Kammarkollegiet får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

24 § Om en församling läggs samman med en annan församling, övergår församlingens tillgångar och ansvarigheten för dess förbindelser till den församling som bildas genom sammanläggningen.

25 § Om en församlings ekonomiska ställning försämras på grund av en indelningsändring, får kammarkollegiet bestämma att en annan församling som har fördel av ändringen skall bidra till den förstnämnda församlingens utgifter i skälig utsträckning. Detsamma gäller om en församling på grund av en indelningsändring får kostnader för att ordna sin förvaltning, till vilka den eller de andra församlingar som närmast berörs av ändringen skäligen bör bidra. Kammarkollegiet får bestämma att bidraget skall utgå på en gång eller under en viss övergångstid.

När beslut om ändring i församlingsindelningen träder i kraft

26 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om ändringen är av sådan omfattning att en församling enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum. Detta gäller dock inte om ett förordnande enligt 31 § meddelas och inte heller om församlingens beslutanderätt enligt ett särskilt förordnande skall utövas på kyrkostämma.

Ett beslut om indelningsändring enligt 9 § skall meddelas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 10 § skall meddelas senast tre månader innan ändringen skall träda i kraft.

27 § Sedan en indelningsändring har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 30 §, sedan delegerade valts, kan en församling enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

28 § Under tiden mellan beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 30 §, valet av delegerade och ändringens ikraftträdande skall den beslutanderätt som tillkommer kyrkofullmäktige eller kyrkostämma utövas av företrädare för församlingen enligt den nya indelningen, om beslutet har verkan även efter den nya indelningens ikraftträdande.

Företrädare för församlingen enligt den äldre indelningen får under samma tid utöva sådan beslutanderätt endast i frågor som uteslutande avser denna församling och som inte har verkan även efter den nya indelningens ikraftträdande.

29 § I fråga om rätten att företräda de församlingar som berörs av en

indelningsändring skall följande gälla. Till dess ändringen träder i kraft skall kyrkofullmäktige i varje församling där beslutanderätten utövas av fullmäktige företräda denna församling enligt såväl den äldre som den nya indelningen, om inte något annat följer av 30 eller 31 §.

30 § Om en indelningsändring innebär att en ny församling bildas eller om ändringen är av sådan omfattning att församlingen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, får kammarkollegiet bestämma att församlingen enligt den nya indelningen skall företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess indelningsändringen träder i kraft. Om sådana delegerade finns bestämmelser i lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade.

31 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör en samfällighet med uppgift att sköta alla ekonomiska församlingsangelägenheter, får kammarkollegiet besluta att samfällighetens fullmäktige skall vara fullmäktige i den nybildade församlingen.

32 § Beslut som under tiden mellan beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses, valet av delegerade och ändringens ikraftträdande fattas av kyrkofullmäktige, kyrkostämman, kyrkorådet eller en annan nämnd, får överklagas genom besvär enligt 4 kap. 106–108 §§. Sådana beslut får överklagas även av andra församlingar som berörs av indelningsändringen och av dem som är kyrkobokförda i en sådan församling eller som, utan att vara kyrkobokförda i församlingen, är skattskyldiga till denna. Beträffande besvären tillämpas i övrigt 4 kap. 109–111 §§. Besvär över ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit besvär eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får anföras även av andra församlingar som berörs av indelningsändringen och av dem som är kyrkobokförda i en sådan församling eller som, utan att vara kyrkobokförda i församlingen, är skattskyldiga till denna.

Hur man överklagar indelningsbeslut

33 § Länsstyrelsens beslut enligt 10 § andra stycket får överklagas hos kammarkollegiet.

Kammarkollegiets beslut enligt 9–12 §§ får överklagas hos regeringen. Kollegiets beslut i ärenden som överklagats dit får dock inte överklagas.

Ändring i den territoriella pastoratsindelningen

Hur ändringar i pastoratsindelningen skall ske

34 § Stiftsstyrelsen beslutar om ändring i pastoratsindelningen.

35 § Om en församling som utgör ett enförsamlingspastorat delas och beslutet om delning vinner laga kraft, skall de nybildade församlingarna utgöra ett pastorat, om inte stiftsstyrelsen beslutar något annat.

36 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig pastoratsindelning.

Vid ändring i pastoratsindelningen skall hänsyn tas till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt författning ankommer på dem. Ett pastorat får inte utan synnerliga skäl ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

37 § Frågor om ändring i pastoratsindelningen får väckas av en församling eller ett pastorat som skulle beröras av ändringen. Ansökan om en sådan ändring skall ges in till stiftsstyrelsen.

Stiftsstyrelsen får ta upp en fråga om indelningsändring på eget initiativ. En sådan fråga får också väckas av kammarkollegiet genom en anmälan hos stiftsstyrelsen.

38 § I ett ärende om ändrad pastoratsindelning skall stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Om en ändrad pastoratsindelning även bör föranleda bildandet av en utvidgad pastoratssamfällighet eller annan ändring av kyrkliga samfälligheter, skall utredningen omfatta även sådana frågor.

Berörda församlingar, kyrkliga samfälligheter och kyrkoherdar skall ges tillfälle att yttra sig.

39 § I samband med ett beslut om ändring i pastoratsindelningen skall stiftsstyrelsen bestämma vilka prästtjänster utöver kyrkoherdetjänsten som skall finnas i de nybildade pastoraten. I beslutet skall även anges hur kyrkoherdetjänsten i ett nybildat pastorat skall tillsättas.

40 § Stiftsstyrelsen får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att indelningsändringen skall kunna genomföras.

Ekonomisk reglering

41 § När ett pastorat delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan pastoraten regleras enligt den nya indelningen. Den ekonomiska regleringen fastställs av stiftsstyrelsen när beslutet om indelningsändringen meddelas.

42 § Egendom som förvaltas enligt särskild författning, övertas av det pastorat som efter indelningsändringen skall svara för de angelägenheter som egendomen är avsedd för. Sådan fast egendom med därtill hörande lös egendom skall, om inte särskilda skäl föranleder annat, följa den församling där den geografiskt är belägen.

Andel i prästlönefondsfastighet eller prästlönejordsfond övertas av det pastorat från vars lönetillgångar andelen härrör.

43 § Betalningsansvaret för en skuld som hänför sig till en prästgård eller ett löneboställe, övertas av den som har övertagit fastigheten.

44 § Regleringen av andra tillgångar och förbindelser än som avses i 42 och 43 §§ skall ske på ett ändamålsenligt och skäligt sätt mellan de kyrkliga kommuner som berörs.

Om enighet inte föreligger om förmögenhetens fördelning, skall denna fördelas i förhållande till skatteunderlaget i de berörda församlingarna.

45 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från ett pastorat till ett annat även om fordringsägaren inte lämnat sitt medgivande till det.

46 § Om ett pastorat vid fördelningen av tillgångar och förbindelser får en större del av tillgångarna eller förbindelserna än som följer av grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

47 § När ett pastorat läggs samman med ett annat pastorat, övergår pastoratets tillgångar och ansvarigheten för dess förbindelser till det pastorat som bildas genom sammanläggningen.

När beslut om ändring i pastoratsindelningen träder i kraft

48 § En ändring i pastoratsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om en ändrad pastoratsindelning berör en utvidgad pastoratssamfällighet eller en utvidgad flerpastoratssamfällighet, skall beslutet dock träda i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

49 § Beslut om ändrad pastoratsindelning skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Hur man överklagar indelningsbeslut

50 § Stiftsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Bildande av kyrkliga samfälligheter m.m.

Hur samfällighetsbildningar skall ske

51 § Beslut om att en pastoratssamfällighet skall få sköta alla ekonomiska angelägenheter i ett pastorat (beslut om utvidgad pastoratssamfällighet) fattas av församlingarna och anmäls till stiftsstyrelsen, som fastställer beslutet. Är församlingarna inte eniga, får stiftsstyrelsen besluta att samfälligheten skall utvidgas, om det finns ett allmänt behov av en sådan utvidgning.

En fråga om utvidgning av en pastoratssamfällighet får väckas av en församling i pastoratet. Stiftsstyrelsen kan ta upp en sådan fråga på eget initiativ. Innan stiftsstyrelsen fattar beslut i ärendet, skall berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter ges tillfälle att yttra sig.

52 § Beslut om att bilda en flerpastoratssamfällighet eller en utvidgad flerpastoratssamfällighet fattas av stiftsstyrelsen. Ett sådant beslut får meddelas endast om berörda pastorat har samtyckt till åtgärden eller om det finns ett allmänt behov av den.

Frågor om bildande av sådana samfälligheter får väckas av en församling eller ett pastorat som skulle beröras av samfällighetsbildningen genom anmälan till stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen får också ta upp en sådan fråga på eget initiativ. Innan ärendet avgörs, skall berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter ges tillfälle att yttra sig.

53 § I samband med beslut om att bilda en kyrklig samfällighet får stiftsstyrelsen bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade till dess att indelningsändringen träder i kraft. Om indelningsdelegerade finns bestämmelser i lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade.

54 § Sedan en samfällighetsbildning har beslutats eller, om indelnings-

delegerade skall utses, sedan delegerade har valts, kan samfälligheten förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Ändring eller upplösning av samfälligheter

55 § En kyrklig samfällighet får ändras eller upplösas om sådana ändrade förhållanden inträtt att de angelägenheter samfälligheten har hand om lämpligare sköts på annat sätt. Bestämmelserna i 51 och 52 §§ om bildande av samfälligheterna skall tillämpas även i fråga om ändring eller upplösning.

Ekonomisk reglering

56 § I fråga om den ekonomiska regleringen vid bildandet eller ändringar av kyrkliga samfälligheter skall 41—47 §§ tillämpas.

När beslut om samfällighetsbildning träder i kraft

57 § Beslut om att utvidga en pastoratssamfällighet eller att bilda en utvidgad flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Beslut om att bilda en flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om samfällighetsbildningen.

58 § Ett beslut om att fastställa eller utvidga en pastoratssamfällighet och beslut om att bilda en annan kyrklig samfällighet skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Om beslutet gäller utvidgning av en pastoratssamfällighet eller bildande av en utvidgad flerpastoratssamfällighet, skall länsstyrelsen genast underrättas om beslutet.

Hur man överklagar beslut om samfällighetsbildning

59 § Stiftsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

4 kap. Om församlingar samt kyrkliga samfälligheter på lokal nivå

Allmänna bestämmelser

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om församlingar, pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter. Dessa är kyrkliga kommuner.

Bestämmelserna i kapitlet tillämpas också på icke-territoriella församlingar.

Församlingsangelägenheter

2 § En församling får själv eller i samverkan med andra församlingar sköta sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation,
2. inre underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra försam-

lingslokaler samt underhåll och återanskaffande av inventarier till dessa lokaler,

3. underhåll av kyrkotomt och sådan begravningsplats som är avsedd för dem som är kyrkobokförda i församlingen (församlingskyrkogård),

4. anskaffande och yttre underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler,

5. anskaffande och underhåll av andra byggnader och lokaler än som anges i 4 samt mark för kyrkligt ändamål,

6. nyanskaffande av inventarier till de byggnader och lokaler som anges i 4 och 5,

7. anläggande av begravningsplats samt underhåll av annan begravningsplats än församlingskyrkogård, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun,

8. avlöningsförmåner åt personal som tjänstgör i församlingen.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda bestämmelser.

Församlingar i enförsamlingspastorat

3 § Om en församling utgör ett pastorat (enförsamlingspastorat), sköter församlingen själv alla de församlingsangelägenheter som anges i 2 § andra stycket. Församlingen skall också sköta de angelägenheter som enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

Församlingar i flerförsamlingspastorat, pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter

4 § Om en församling bildar pastorat med en eller flera andra församlingar sköter församlingen själv de församlingsangelägenheter som anges i 2 § andra stycket 1–3.

För att sköta de församlingsangelägenheter som anges i 2 § andra stycket 4–8 skall församlingarna inom pastoratet utgöra en kyrklig samfällighet (pastoratssamfällighet), om stiftsstyrelsen inte beslutar något annat. Pastoratssamfälligheten skall också sköta de angelägenheter som enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

5 § En pastoratssamfällighet får även sköta alla ekonomiska församlingsangelägenheter (utvidgad pastoratssamfällighet).

Församlingarna inom flera pastorat får bilda kyrklig samfällighet för att sköta en eller flera ekonomiska församlingsangelägenheter (flerpastoratssamfällighet) eller alla sådana angelägenheter (utvidgad flerpastoratssamfällighet). Sådana samfälligheter får även bildas för angelägenheter som enligt lag eller annan författning ankommer på pastoraten.

Kyrkliga samfälligheter som avses i första och andra styckena får inte ha hand om sådana angelägenheter som sköts av stiftssamfälligheten.

Bestämmelser om utvidgning av pastoratssamfälligheter och om bildande av kyrkliga samfälligheter finns i 3 kap.

Beslutanderätten i församlingar och i kyrkliga samfälligheter på lokal nivå

6 § En församlings beslutanderätt utövas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma om inte annat följer av 7 §.

I församlingar med över 250 röstberättigade kyrkomedlemmar skall beslutanderätten utövas av kyrkofullmäktige.

Om antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i en församling med kyrkofullmäktige har gått ned till 250 eller därunder, skall beslutanderätten fortfarande utövas av kyrkofullmäktige. Fullmäktige får dock besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas på kyrkostämma.

En församling med 250 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder får uppdra beslutanderätten åt kyrkofullmäktige. Förslag om att upphäva ett sådant beslut får inte väckas i kyrkofullmäktige förrän tre år har förflutit sedan ledamöterna i fullmäktige började sin tjänstgöring.

7 § Om en församling med över 250 röstberättigade kyrkomedlemmar ingår i en utvidgad pastoratssamfällighet eller en utvidgad flerpastoratssamfällighet, får stiftsstyrelsen besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av kyrkorådet, om församlingen begär det.

8 § Beslut om att införa eller avskaffa kyrkofullmäktige enligt 6 § eller att beslutanderätten skall utövas av kyrkorådet enligt 7 § skall tillämpas från och med året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av april månad valåret. Länsstyrelsen och stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

9 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade.

I en utvidgad pastoratssamfällighet eller en utvidgad flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av samfällighetens kyrkofullmäktige.

Förvaltningen och verkställigheten i församlingar och i kyrkliga samfälligheter på lokal nivå

10 § I en församling ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder. Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av fullmäktige eller stämman. För en sådan uppgift kan varje nämnd tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

Fullmäktige eller stämman får uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd att i fullmäktiges eller stämmans ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning. Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

11 § I en kyrklig samfällighet som avses i detta kapitel ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av fullmäktige eller församlingsdelegerade. Bestämmelserna i 10 § om en särskild beredning och om uppdrag att i fullmäktiges eller kyrkostämmans ställe fatta beslut i vissa frågor tillämpas även i samfälligheten.

Kyrkofullmäktige i församling

Antalet ledamöter

12 § Kyrkofullmäktige beslutar hur många ledamöter som skall utses i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i församling med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

19 i församling med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar, och

25 i församling med över 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet ledamöter i fullmäktige.

Vid tillämpningen av första stycket skall som röstberättigad anses den som har upptagits i gällande röstlängd.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet först när val i hela riket av fullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av april månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Suppleanter

13 § För ledamöterna i kyrkofullmäktige skall suppleanter utses.

Fullmäktige bestämmer det antal suppleanter som skall ligga till grund för tillämpningen av bestämmelserna i 17 kap. 53 § om utseende av suppleanter. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om fullmäktiges beslut.

När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet suppleanter.

Rösträtt

14 § Rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige har den som är kyrkobokförd i församlingen, är medlem av svenska kyrkan och har uppnått arton års ålder senast på valdagen. Den som är omyndigförklarad av domstol har dock inte rösträtt. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt endast om han varit kyrkobokförd i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i en annan församling.

Frågan huruvida rösträtt enligt första och andra styckena föreligger avgörs på grundval av en före valet upprättad röstlängd.

Valbarhet

15 § Ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige väljs bland dem som uppfyller villkoren för rösträtt enligt 14 § första och andra styckena.

Valbar är dock inte

1. den som innehar tjänst som biskop,

2. kyrkoherde eller annan präst som är ledamot av församlingens kyrkoråd,

3. den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans

uppdrag genast. Fullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

Rätt till ledighet för uppdraget

16 § Ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige eller beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Valperiodens längd

17 § Ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har skett.

Bestämmelser om valet

18 § I 17 kap. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val, samt
3. förfarandet när en ledamot i fullmäktige har avgått före den bestämda tjänstgöringstidens utgång och när en suppleant för en ledamot har inträtt som ledamot i fullmäktige eller av annan anledning har avgått som suppleant.

Ordförandeskapet

19 § Kyrkofullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Till dess valen har förrättats, utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den som är äldst företräde.

Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, utser fullmäktige en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Bestämmelser om sammanträdena

20 § Kyrkofullmäktige sammanträder enligt den ordning som fullmäktige bestämmer med iakttagande av föreskrifterna i andra stycket samt i 84 och 96 §§ om tid för handläggning av vissa ärenden. Sammanträde skall även hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut. Det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum, skall valen förrättas av de nyvalda fullmäktige. Dessa förrättar även andra val som ankommer på fullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

Kungörelse

21 § Kungörelse om sammanträde med kyrkofullmäktige utfärdas av ordföranden. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas. När sammanträde skall hållas första gången, sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i kyrkostämman.

Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på

församlingens anslagstavla och inom samma tid sändas med posten till varje ledamot och suppleant i fullmäktige eller på annat tillförlitligt sätt tillställas dem.

Uppgift om tid och plats för sammanträde samt, om fullmäktige har bestämt det, uppgift om de ärenden som skall behandlas, skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i en eller flera ortstidningar. Vid sammanträde före december månads utgång avgörs för det följande kalenderåret i vilken eller vilka tidningar sådana tillkännagivanden skall införas. Därvid bör sådana tidningar väljas som genom sin spridning inom olika grupper av församlingsbor når så många som möjligt. Om ett förslag om att tillkännagivanden skall införas i någon annan ortstidning får minst en tredjedel av rösterna, skall tillkännagivandena införas också i denna tidning.

Om ett ärende fordrar så skyndsam handläggning att kungörelse på det sätt som föreskrivs i andra och tredje styckena inte hinns med, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen och på ett tillförlitligt sätt sändas till varje ledamot och suppleant i fullmäktige så tidigt att den kan antas komma dem tillhanda inom samma tid.

Suppleanternas inträde

22 § Om en ledamot i kyrkofullmäktige är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder i hans ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra. Vad som har sagts om ledamot gäller även suppleant som har kallats att tjänstgöra eller som tjänstgör i stället för ledamot.

En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en suppleant har inträtt i hans ställe. Dock får inte en ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, därefter under samma dag tjänstgöra vid sammanträdet.

En suppleant som har börjat tjänstgöra med stöd av första stycket, har företräde framför en annan suppleant, även om denne står i tur att tjänstgöra enligt den för suppleanterna bestämda ordningen. En suppleant som på grund av att han är jävig i ett ärende avbryter tjänstgöringen vid sammanträde, får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

Om samtliga suppleanter för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund.

Beslutförhet

23 § Kyrkofullmäktige får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Fullmäktige kan dock föreskriva att interpellationer och frågor får besvaras även om antalet närvarande är lägre än vad som nu har sagts.

Om en närvarande ledamot enligt 24 § eller 92 § på grund av jäv är förhindrad att delta i handläggningen av ett ärende, får fullmäktige hand-

lägga detta även om antalet deltagande på grund av hindret inte uppgår till vad som föreskrivs i första stycket.

Jäv

24 § En ledamot i kyrkofullmäktige får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans maka, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående. Bestämmelser om jäv i samband med revision finns i 92 §.

Rätt att rösta och närvara

25 § Varje ledamot i kyrkofullmäktige har en röst.

Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har även

1. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet samt kyrkoherden,
2. ordföranden eller vice ordföranden i annan nämnd eller i en beredning vid handläggning av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen,
3. ledamot i kyrkorådet vid besvarande av en interpellation som enligt 35 § tredje stycket har överlämnats för att besvaras av honom,
4. revisor hos församlingen vid behandling av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,
5. sådan tjänsteman hos församlingen som avses i 15 § andra stycket, samt
6. i den mån fullmäktige har beslutat det, ledamot eller suppleant i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning.

Fullmäktige får kalla tjänstemän hos församlingen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

26 § Kyrkofullmäktige skall besluta i ärenden som väckts av

1. kyrkorådet eller annan nämnd, om inte något annat är föreskrivet i lag,
2. ledamot genom motion,
3. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden,
4. revisorerna, om ärendet avser förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, eller
5. beredning, om fullmäktige har föreskrivit det.

27 § Ett ärende som kyrkofullmäktige skall besluta i, skall beredas av den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör eller av en beredning som fullmäktige särskilt har utsett för ändamålet.

Om ett ärende har beretts av någon annan än den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, skall nämnden eller beredningen få tillfälle att avge yttrande i ärendet innan det avgörs. Kyrkorådet skall alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av någon annan än rådet.

Val får förrättas utan föregående beredning. Beredning behövs inte heller för ärenden som avser ändring av antalet ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet eller annan nämnd eller avsägelse från uppdrag som ledamot eller suppleant i fullmäktige, i rådet eller i annan nämnd eller som revisor eller revisorssuppleant.

28 § En motion bör beredas så, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut med anledning av motionen vid sammanträde som hålls inom ett år från det att motionen har väckts. Om beredningen inte kan avslutas inom sådan tid, skall detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige vid sammanträde inom den angivna tiden. Fullmäktige får vid behandlingen av en sådan anmälan avskriva motionen från vidare handläggning.

29 § Kyrkofullmäktige får besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som tillhör fullmäktiges handläggning skall inhämtas synpunkter från röstberättigade i församlingen. Detta kan ske genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Därvid får valnämnden i kommunen anlitas, om nämndens verksamhet i övrigt inte hindras därigenom. En församling får dock anlita valnämnden endast om kommunfullmäktige beslutar det. Kommunen har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av att en församling anlitar valnämnden.

Avbrutna sammanträden

30 § Om ett sammanträde med kyrkofullmäktige inte kan slutföras på utsatt dag, skall det fortsätta genast eller vid en senare tidpunkt. Om sammanträdet skall fortsätta vid en senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast tid och plats för det fortsatta sammanträdet.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när valet är proportionellt, finns bestämmelser i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Bordläggning

31 § Ett ärende skall bordläggas, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För bordläggning i fråga om val eller av ett tidigare bordlagt ärende krävs beslut av kyrkofullmäktige med enkel majoritet.

Om bordläggning beslutas, bestämmer och tillkännager ordföranden innan sammanträdet avslutas till vilken dag ärendet skall uppskjutas.

Ordförandens uppgifter

32 § Ordföranden leder kyrkofullmäktiges sammanträden och föredrar ärendena. Ordföranden skall se till att ett ärende inte avgörs utan att föreskrifterna i 21 § om kungörande och i 27 § om beredning har iakttagits i fråga om ärendet.

Ett ärende som fordrar skyndsam handläggning får dock avgöras vid sammanträdet även om föreskrifterna i 21 § om kungörande inte har iakttagits, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det. Ett sådant ärende får också avgöras även om föreskrifterna i 27 § om beredning inte har iakttagits, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

33 § Sedan ordföranden har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, framställer han proposition, så avfattad att den kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden tillkännager därefter vad som enligt hans uppfatt-

ning har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om omröstning inte begärs.

Om omröstning begärs, skall den verkställas efter upprop och ske öppet utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. Vid öppen omröstning får omröstningsapparat användas. Utgången bestäms genom enkel majoritet, om inte något annat är föreskrivet för särskilda fall. Vid lika röstetal för olika meningar sker avgörandet genom lottning, om ärendet avser val eller tillsättning av tjänst, och genom ordförandens utslagsröst i övriga ärenden.

Proportionella val

34 § Val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade, kyrkoråd, annan nämnd och beredning samt av elektorer och deras ersättare för val av stiftsfullmäktige samt av revisorer och revisorssuppleanter som avses i 91 § skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot som erhålls om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal. Bestämmelser om förfarandet vid ett sådant proportionellt val finns i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Interpellationer och frågor

35 § En ledamot i kyrkofullmäktige får till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa interpellation i ämnen som tillhör fullmäktiges handläggning.

Fullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en interpellation får framställas. Interpellationen skall vara tillgänglig för varje ledamot, innan fullmäktige fattar ett sådant beslut.

Fullmäktige kan föreskriva att ordföranden i kyrkorådet får överlämna en interpellation som har framställts till honom att besvaras av någon annan ledamot i rådet som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

Om fullmäktige föreskriver det, får en ledamot till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa fråga i ämnen som tillhör fullmäktiges handläggning.

Krav på protokollet

36 § Vid kyrkofullmäktiges sammanträden skall protokoll föras på ordförandens ansvar. Av protokollet skall framgå vilka ledamöter som har varit närvarande. Protokollet skall för varje ärende innehålla en kortfattad redogörelse för ärendets beskaffenhet, uppgift om de förslag och yrkanden i ärendet som inte har återkallats och fullmäktiges beslut i ärendet. Om omröstning har ägt rum, skall protokollet innehålla en redogörelse för propositionsordningen och uppgift om hur omröstningen har utfallit. När omröstningen har skett öppet, skall det i protokollet anges hur var och en har röstat. Om reservation som avses i 37 § har anmälts, skall protokollet innehålla uppgift om reservationen.

Protokollet skall justeras av ordföranden och minst två ledamöter som fullmäktige för varje gång utser bland de närvarande. Justeringen skall äga

rum senast fjorton dagar efter sammanträdesdagen på tid som ordföranden bestämmer och tillkännager vid sammanträdet. Justeringen får också verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde.

Senast på andra dagen efter justeringen skall denna samt uppgift om den plats där protokollet finns tillgängligt tillkännages på anslagstavlan. Tillkännagivandet skall innehålla uppgift om vilken dag det har anslagits. Det får inte avlägsnas före besvärstidens utgång. Bevis om dagen för anslaget skall tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

37 § Den som vid kyrkofullmäktiges sammanträde har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot det fattade beslutet. Reservationen skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den utvecklas närmare, avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

38 § Kyrkofullmäktiges protokoll och andra arkivhandlingar skall förvaras i kyrkoarkiv. Om kyrkoarkiv finns särskilda bestämmelser.

Offentlighet och ordning

39 § Kyrkofullmäktiges sammanträden skall vara offentliga. Fullmäktige får dock för ett visst ärende besluta att överläggningen skall hållas inom stängda dörrar. Suppleanter får närvara vid en sådan överläggning.

Ordföranden vakar över ordningen vid sammanträdet. Han kan utvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Om det uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han upplösa sammanträdet.

Ersättning till ledamöter och suppleanter i fullmäktige eller beredning

40 § Kyrkofullmäktige får besluta att det till ledamöter och suppleanter i fullmäktige eller beredning skall utgå skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranletts av uppdraget. Om kyrkofullmäktige beslutar att arvode skall utgå, skall arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Arbetsordning

41 § Kyrkofullmäktige skall i arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning.

Arbetsordningen skall innehålla bestämmelser om

1. vem som skall föra ordet till dess tillfällig ordförande som avses i 19 § andra stycket har utsetts,
2. utsändning av handlingar inför sammanträde,
3. anmälan om hinder för tjänstgöring vid sammanträde,
4. inkallande av suppleanter,
5. handläggningen av motioner,
6. handläggningen av interpellationer och frågor som avses i 35 § fjärde stycket,
7. förfarandet vid omröstning, samt
8. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i fullmäktige och kyrkorådet.

Rösträtt

42 § I fråga om rösträtt på kyrkostämma tillämpas bestämmelserna i 14 § om rösträtt vid val av ledamöter i kyrkofullmäktige i församling.

Ordförandeskapet

43 § Kyrkostämma väljer för tre kalenderår bland de röstberättigade en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om ordföranden eller någon vice ordförande avgår under tjänstgöringstiden, väljs en annan för återstoden av denna tid.

44 § I fråga om valbarhet till ordförande och vice ordförande, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 15 § om ledamot i kyrkofullmäktige i församling.

Rätt till ledighet för uppdraget

45 § Ordföranden och vice ordföranden i kyrkostämman samt ledamöter och suppleanter i beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkostämma

46 § Beträffande kyrkostämman tillämpas bestämmelserna i 20 § första stycket första meningen och andra stycket första meningen, 21 § första-tredje styckena samt 24–28, 30–39 och 41 §§ om kyrkofullmäktige i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Om en ny församling bildas, i vilken beslutanderätten skall utövas på kyrkostämma, skall stiftsstyrelsen före den 1 juli året innan församlingen bildas förordna en person att hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd. Om en kyrkostämma skall utöva beslutanderätten i en församling där den tidigare har utövats av kyrkofullmäktige, skall den senast valda ordföranden i kyrkofullmäktige sammankalla kyrkostämman första gången.
2. Bestämmelserna om ledamot i kyrkofullmäktige skall i stället avse röstberättigad kyrkomedlem.
3. Kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.
4. Kungörelse om kyrkostämma behöver inte tillställas de röstberättigade i församlingen. Beslut om i vilken eller vilka ortstidningar som kyrkostämmans sammanträden skall tillkännages får fattas för flera kalenderår, dock ej för längre tid än till utgången av det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång.
5. Om ett ärende fordrar så skyndsam handläggning att kungörande på det sätt som föreskrivs i 21 § första-tredje styckena inte hinns med, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast fyra vardagar före stämman.
6. Kyrkostämmans sammanträden skall alltid vara offentliga.

7. Omröstning skall vara sluten även i annat ärende än ärende om val eller tillsättning av tjänst, om det begärs.

8. Av kyrkostämmans protokoll behöver inte framgå vilka som har deltagit i stämman. Inte heller behövs uppgift om hur var och en har röstat vid öppen omröstning.

9. Arbetsordningen för kyrkostämman behöver inte innehålla bestämmelser som anges i 41 § andra stycket 2, 3 och 4.

Ersättning till ordförande samt till ledamöter och suppleanter i beredning

47 § Kyrkostämman får besluta att det till stämmans ordförande samt ledamöter och suppleanter i beredning skall utgå skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget.

Församlingsdelegerade

Antalet ledamöter

48 § Antalet ledamöter i församlingsdelegerade skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i samfällighet med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

25 i samfällighet med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

35 i samfällighet med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar, och

45 i samfällighet med över 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

När delegerade skall utses första gången, bör församlingarna träffa överenskommelse om antalet ledamöter med ledning av första stycket. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter.

Församlingsdelegerade beslutar själva om ändring av antalet ledamöter. Ett sådant beslut skall tillämpas från och med året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Länsstyrelsen bestämmer, med tillämpning av bestämmelserna i 17 kap. 9 § första stycket, hur många ledamöter i församlingsdelegerade som varje församling skall utse. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos valprövningsnämnden. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Val av ledamöter

49 § Ledamöterna i församlingsdelegerade väljs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i varje församling.

Valbarhet

50 § I fråga om valbarhet till ledamot i församlingsdelegerade, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 15 § om ledamot i kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall dock bestämmelserna om kyrkoherde eller annan präst som är ledamot i försam-

lingens kyrkoråd avse kyrkoherde som är ledamot eller ersättare för sådan ledamot i samfällighetens kyrkoråd.

Rätt till ledighet för uppdraget

51 § Ledamöterna i församlingsdelegerade eller beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Valperiodens längd m.m.

52 § Ledamöterna i församlingsdelegerade väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats. När val som sker första gången inte äger rum under år då val i hela riket av fullmäktige förrättas, skall valet dock inte avse längre tid än till utgången av det år då sådana val av fullmäktige skall äga rum nästa gång.

Om ett val till kyrkofullmäktige som har utsett ledamöter i församlingsdelegerade, har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för ledamöterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller den förnyade sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter för återstoden av tjänstgöringstiden.

Val av ledamöter i församlingsdelegerade förrättas före december månads utgång året före det år då tjänstgöringstiden börjar. Det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum förrättas valet i församling med fullmäktige av de nyvalda fullmäktige vid sammanträde som avses i 20 § andra stycket.

Om en ledamot i församlingsdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, förrättas fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på församlingsdelegerade

53 § Beträffande församlingsdelegerade tillämpas bestämmelserna i 19–41 §§ om kyrkofullmäktige i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.
2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.
3. När sammanträde med delegerade skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade kyrkomedlemmar eller om han har förhinder, av vice ordföranden i samma församlings fullmäktige. Om fullmäktige inte finns i denna församling, utfärdas kungörelsen av ordföranden i församlingens kyrkostämma eller, om han har förhinder, av vice ordföranden i stämman.
4. Rätt att delta i delegerades överläggningar men inte i besluten har, utöver de personer som avses i 25 § andra stycket, ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i olika pastorat tillkommer rätten för kyrkoherde att delta i överläggningarna den av församlingarnas kyrkoherdar som domkapitlet utser.

Antalet ledamöter

54 § Om beslutanderätten i en kyrklig samfällighet skall utövas av kyrkofullmäktige, fastställer stiftsstyrelsen antalet ledamöter i fullmäktige.

Bestämmelser om kyrkliga samfälligheters indelning i valkretsar och om fastställandet av det antal ledamöter i fullmäktige som skall utses i varje församling finns i 17 kap.

Antalet suppleanter

55 § För ledamöterna i en samfällighets kyrkofullmäktige skall suppleanter utses.

Fullmäktige bestämmer det antal suppleanter som skall ligga till grund för tillämpningen av bestämmelserna i 17 kap. 53 § om utseende av suppleanter. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i samfälligheten eller i varje valkrets, om regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer enligt 17 kap. 8 § andra stycket har beslutat att valbarheten skall vara inskränkt till valkrets. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om fullmäktiges beslut.

När kyrkofullmäktige skall utses första gången, fattas beslut enligt andra stycket av stiftsstyrelsen, om stiftsstyrelsen inte har bestämt att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet

56 § Beträffande kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet tillämpas bestämmelserna i 14–41 §§ om kyrkofullmäktige i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.
2. Bestämmelserna i 15 § andra stycket om kyrkoherde som är ledamot av församlingens kyrkoråd skall avse kyrkoherde som är ledamot eller ersättare för sådan ledamot i samfällighetens kyrkoråd.
3. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.
4. När sammanträde med fullmäktige i en kyrklig samfällighet skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av den ordförande som anges i 53 § 3.
5. Om samtliga suppleanter för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i församlingen eller i en sådan grupp av församlingar som avses i 17 kap. 8 §. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra, för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet i församlingen eller gruppen av församlingar och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter i församlingen eller gruppen av församlingar är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en suppleant som har utsetts för partiet i en annan församling eller grupp av församlingar efter den grund

som nyss har sagts. Därvid har den suppleant företräde som har utsetts i den församling eller grupp av församlingar där partiets röstetal är högst.

6. Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har, utöver de personer som avses i 25 § andra stycket, ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i olika pastorat, tillkommer rätten för kyrkoherde att delta i överläggningarna den av församlingarnas kyrkoherdar som domkapitlet utser.

7. Fullmäktige får förvara protokoll och andra arkivhandlingar på annat sätt än i kyrkoarkiv, om så beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Kyrkoråd och övriga nämnder i församling

Kyrkorådets uppgifter

57 § I varje församling skall det finnas ett kyrkoråd. Kyrkorådet är församlingens styrelse.

Två eller flera församlingar får utse ett gemensamt kyrkoråd för en eller flera angelägenheter.

58 § Kyrkorådet skall ha omsorg om församlingslivet och verka för dess utveckling, leda förvaltningen av församlingens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet. Rådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning samt hos kyrkofullmäktige eller kyrkostämma och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

Kyrkorådet skall vidare

1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman,

2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och därvid förvalta kyrkans och församlingens egendom i den mån sådan egendomsförvaltning inte har uppdragits åt en annan nämnd eller annars ankommer på någon annan,

3. ha hand om medelsförvaltningen i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har medgett någon annan nämnd att helt eller delvis ha hand om sin medelsförvaltning,

4. verkställa kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut i den mån verkställigheten inte har uppdragits åt någon annan,

5. självt eller genom ombud föra församlingens talan i alla mål och ärenden i den mån detta inte på grund av lag eller annan författning eller beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman ankommer på någon annan,

6. ha hand om församlingens informationsverksamhet i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har uppdragit denna åt någon annan nämnd.

7. verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med församlingen, samt

8. i övrigt fullgöra de uppdrag som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har överlämnat till rådet.

Kyrkorådet skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på rådet.

Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från övriga nämnder och från beredningar och tjänstemän i församlingen, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

59 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Kyrkoherden får förordna en präst som tjänstgör i pastoratet att vara kyrkorådsledamot i annexförsamling i stället för kyrkoherden. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans ordförande om förordnandet.

Om församlingar som tillhör olika pastorat har ett gemensamt kyrkoråd, förordnar domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar att vara ledamot i rådet och en annan att vid förhinder för honom, vara ledamot i stället.

60 § Andra ledamöter än den som avses i 59 § samt suppleanter i kyrkorådet väljs, utom i fall som avses i 61 §, av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. Hela antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem. Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

61 § Om beslutanderätten i en församling utövas av kyrkorådet enligt 7 §, skall andra ledamöter än den som avses i 59 § och suppleanter utses genom direkta val när val i hela riket till kyrkofullmäktige äger rum. Rösträtt vid ett sådant val har den som uppfyller de villkor som anges i 14 §.

Kyrkorådet beslutar hur många ledamöter som skall utses. Hela antalet ledamöter får dock inte vara mindre än tio. För de valda ledamöterna skall suppleanter utses.

Beslutar kyrkorådet om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet först när val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av april månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Kyrkorådet bestämmer det antal suppleanter som skall ligga till grund för tillämpningen av bestämmelserna i 17 kap. 53 § om utseende av suppleanter. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om kyrkorådets beslut.

När kyrkorådet skall utses första gången, beslutar kyrkofullmäktige i församlingen om antalet ledamöter och suppleanter.

I 17 kap. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val, samt
3. förfarande när en ledamot i kyrkorådet har avgått före den bestämda tjänstgöringstidens utgång och när en suppleant för en ledamot har inträtt som ledamot i kyrkorådet eller av annan anledning har avgått som suppleant.

62 § Antalet ledamöter i ett gemensamt kyrkoråd och det antal ledamöter i rådet som varje församling skall utse bestäms genom överenskommelse mellan församlingarna. Varje församling skall välja minst en ledamot. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter i rådet och det antal som skall utses av varje församling.

Valbarhet

63 § I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant i kyrkorådet, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 15 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige. Den som har uppnått arton års ålder senast på dagen för valet till kyrkorådet är dock valbar. Utöver de personer som avses i 15 § andra stycket får inte heller en tjänsteman som förestår någon förvaltning som är underställd rådet väljas till ledamot eller suppleant i rådet.

Rätt till ledighet för uppdraget

64 § Valda ledamöter och suppleanter i kyrkorådet har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Valperiodens längd

65 § Sådana ledamöter och suppleanter i kyrkorådet som avses i 60 och 61 §§ väljs för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och suppleanter i kyrkorådet som har valts av fullmäktige två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller den förnyade sammanräkningen har avslutats, skall kyrkofullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

Om en sådan ledamot som avses i 60 § och som har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, inträder en suppleant i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden. Suppleanten inträder enligt den ordning mellan suppleanterna som har bestämts vid valet. Om en annan av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma vald ledamot avgår, förrättas fyllnadsval för återstoden av tjänstgöringstiden.

Ordförandeskapet

66 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer för den tid som fullmäktige eller stämman bestämmer bland kyrkorådets ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Kyrkoråd som utsetts genom val enligt 61 § och gemensamt kyrkoråd skall dock själva välja ordförande och en eller två vice ordförande bland sina ledamöter.

Om varken ordföranden eller någon vice ordföranden kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet, utser rådet en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får kyrkorådet utse en annan ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

Bestämmelser om sammanträdena i kyrkorådet

67 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Sammanträde skall även hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller

någon ledamot som avses i 59 § begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Kallelse till sammanträde med kyrkorådet skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på församlingens anslagstavla och inom samma tid sändas med posten till varje ledamot och suppleant i rådet eller på annat tillförlitligt sätt tillställas dem. Om ett ärende fordrar skyndsam handläggning, skall kallelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen och på ett tillförlitligt sätt sändas till varje ledamot och suppleant i rådet så tidigt att den kan antas komma dem tillhanda inom samma tid.

Kyrkorådet får till sina sammanträden kalla ledamöter eller suppleanter i kyrkofullmäktige, ordföranden eller vice ordföranden i kyrkostämman, ledamöter eller suppleanter i annan nämnd eller beredning, tjänstemän hos församlingen eller särskilda sakkunniga att närvara. De som har kallats till ett sammanträde får, om rådet beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Suppleanternas inträde

68 § I fråga om suppleanternas tjänstgöring i kyrkorådet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 22 § om suppleanternas tjänstgöring i kyrkofullmäktige. Detta gäller även när en av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma utsedd ledamot som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

Suppleanterna får närvara vid rådets sammanträden och skall underrättas om tid och plats för sammanträdena.

Beslutförhet och jäv

69 § Kyrkorådet får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

En ledamot i kyrkorådet eller någon annan som har att handlägga ärenden hos rådet får inte delta i eller närvara vid handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans maka, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Val av särskild avdelning eller utskott inom kyrkorådet samt krav på beslut och protokoll

70 § När kyrkorådet väljer en sådan avdelning som avses i 73 § eller ett organ bestående av ledamöter eller suppleanter i rådet för beredning av ärenden som rådet skall handlägga, tillämpas bestämmelserna i 34 § om proportionellt val.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll, protokollets innehåll, justering av protokoll, tillkännagivande om justering och reservation tillämpas bestämmelserna i 33, 36 och 37 §§ om kyrkofullmäktige. Protokollet får dock justeras på det sätt som kyrkorådet bestämmer av ordföranden och minst en ytterligare ledamot.

Framställningar till kyrkorådet m.m.

71 § Kyrkorådet skall på lämpligt sätt kungöra var framställningar till rådet tas emot.

Bestämmelserna i 10 § förvaltningslagen (1986: 223) om när en handling anses ha kommit in till en myndighet tillämpas i ärenden hos kyrkorådet.

Delgivning med kyrkorådet sker med ordföranden eller den som enligt reglemente, instruktion eller särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

Hur kyrkvärdar, kassaförvaltare och elektorer utses

72 § Kyrkorådet väljer kyrkvärdar bland dem som är röstberättigade i församlingen enligt 14 § första och andra styckena. Minst en av kyrkvärdarna skall utses bland ledamöterna och suppleanterna i kyrkorådet. Kyrkvärdarna utses för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Kyrkorådet utser för varje kalenderår en kassaförvaltare, om rådets medelsförvaltning inte har ordnats på annat sätt.

Det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum skall det nyvalda kyrkorådet före december månads utgång utse befattningshavare som avses i första och andra styckena. Det nyvalda kyrkorådet skall även före december månads utgång utse elektorer som avses i 18 och 21 kap.

Reglemente om kyrkorådets verksamhet m.m.

73 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får anta reglemente med närmare bestämmelser om kyrkorådets verksamhet.

Kyrkorådet får, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman beslutar det, uppdra åt en särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i rådet, åt en ledamot eller en suppleant eller åt en tjänsteman hos församlingen att på rådets vägnar besluta i vissa grupper av ärenden. Dessa ärendegrupper skall anges i reglemente eller särskilt beslut. Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller stämman liksom yttranden med anledning av att rådets beslut har överklagats får dock beslutas endast av rådet samfällt.

Första och andra styckena tillämpas också på kyrkoråd som har utsetts enligt 61 §.

Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i stället avse kyrkorådet.

Beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt andra stycket skall anmälas till kyrkorådet, som bestämmer på vilket sätt detta skall ske.

Tillsättning av nämnder

74 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman tillsätter nämnder för den förvaltning och verkställighet som enligt särskilda författningar ankommer på dessa. För sådana nämnder gäller vad som är föreskrivet i dessa författningar.

För förvaltning och verkställighet i övrigt får fullmäktige eller stämman tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och suppleanter i sådana nämnder väljs av fullmäktige eller stämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. För dessa nämnder tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 60 § andra stycket, 63–64 §§, 65 § andra och tredje styckena, 66–71 §§, 72 § andra och tredje styckena samt 73 §.

Handläggningen av vissa ärenden

75 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman får, om inte något annat är föreskrivet i lag eller annan författning, besluta att kyrkorådet eller någon annan nämnd skall

1. ha hand om förvaltning och verkställighet i fråga om egendom som annars förvaltas av någon annan nämnd,
2. handlägga frågor om anställning, ledighet, vikariat eller skiljande från tjänst samt andra frågor beträffande personal som är underställd någon annan nämnd.

Närvarorätt vid sammanträden m.m.

76 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att en ledamot eller en suppleant i fullmäktige, kyrkorådet, annan nämnd eller beredning får närvara vid rådets eller någon annan nämnds sammanträde, även om han inte är ledamot eller suppleant i rådet eller nämnden, och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad i protokollet.

Om beslutanderätten i en församling utövas av kyrkorådet enligt 7 §, tillämpas första stycket på sådan församling. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige och kyrkostämma i stället avse kyrkofullmäktige i den samfällighet i vilken församlingen ingår.

Förvaring av arkivhandlingar

77 § Kyrkorådets och övriga nämnders protokoll och andra arkivhandlingar skall förvaras i kyrkoarkiv. Om kyrkoarkiv finns särskilda bestämmelser.

Ersättning till ledamöter och suppleanter

78 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att det till ledamöter och suppleanter i kyrkorådet som har valts enligt 60 § samt till ledamöter och suppleanter i annan nämnd skall utgå skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Detsamma gäller annan ledamot i kyrkorådet, om han har utsetts till ordförande. Om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman beslutar att arvode skall utgå, skall arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Om en församling ingår i en utvidgad pastoratssamfällighet eller utvidgad flerpastoratssamfällighet, får kyrkofullmäktige i samfälligheten besluta att arvode och ersättning som avses i första stycket skall utgå till ledamöter och suppleanter i församlingens kyrkoråd. Om kyrkofullmäktige i samfälligheten beslutar att arvode skall utgå, skall arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Kyrkoråd och övriga nämnder i kyrklig samfällighet

Kyrkorådets uppgifter

79 § Kyrkorådet i en kyrklig samfällighet skall leda förvaltningen av samfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verk-

samhet. Rådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på samfällighetens ekonomiska ställning samt hos samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs. Beträffande kyrkorådets uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 58 § andra-fjärde styckena. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

Hur bestämmelserna i 59, 60 och 62–78 §§ tillämpas på kyrkorådet och övriga nämnder i kyrklig samfällighet

80 § Beträffande kyrkliga samfälligheters kyrkoråd och övriga nämnder tillämpas bestämmelserna i 59, 60 och 62–78 §§ om kyrkorådet m.m. i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om församling och kyrkofullmäktige skall avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

2. Om samfälligheten utgörs av församlingar som tillhör olika pastorat, förordnar domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar att vara ledamot i samfällighetens kyrkoråd och en annan att, vid förhinder för honom, vara ledamot i stället.

3. Vid val av kyrkoråd i samfälligheten bör om möjligt varje församling bli företrädd i rådet genom minst en ledamot eller suppleant.

4. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

5. Samfällighetens kyrkoråd skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Rådet får infordra yttranden och upplysningar från församlingarnas kyrkoråd, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

6. Samfällighetens kyrkoråd får, om inte samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller åt ett för församlingarna i ett pastorat gemensamt kyrkoråd att verkställa beslut av samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilda beslut blivit anvisat åt församlingen.

7. Samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade får ge samfällighetens kyrkoråd en annan benämning än kyrkoråd.

8. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om så beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Ekonomisk förvaltning

Församling

81 § Fast eller lös egendom som tillhör en församling bör förvaltas så att förmögenheten inte minskas.

82 § Församlingens medelsbehov skall, i den mån det inte fylls på annat sätt, täckas med skatt.

83 § Församlingen skall årligen upprätta budget för nästa budgetår.

Budgeten skall, med utgångspunkt i ställningen enligt de avslutade

räkenskaperna för året före det år då budgeten upprättas, innehålla en plan för ekonomin under budgetåret. I planen skall redovisas de anslag som skall anvisas och täckningen av medelsbehovet med angivande av skattesatsen.

84 § Förslag till budget skall upprättas av kyrkorådet före oktober månads utgång. Om särskilda förhållanden kräver det, får budgetförslaget göras upp i november månad. I sådant fall skall kyrkorådet före oktober månads utgång föreslå skattesats för den församlingsskatt som ingår i preliminär skatt för inkomst under det följande året. Kyrkorådet bestämmer när övriga nämnder senast skall lämna sina särskilda budgetförslag till rådet.

Kyrkorådet skall samråda med kommunstyrelsen innan budgetförslaget görs upp.

Budgeten fastställs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman före november månads utgång. Om budgeten till följd av särskilda förhållanden inte kan fastställas före november månads utgång, skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman ändå fastställa skattesatsen inom denna tid. Budgeten skall därefter fastställas före december månads utgång. Därvid får fullmäktige eller stämman, om det finns särskilda skäl till det, fastställa annan skattesats än som har bestämts tidigare.

Kyrkorådets förslag till budget skall från och med kungörandet av det sammanträde med kyrkofullmäktige eller den kyrkostämma då budgeten skall fastställas vara tillgängligt för allmänheten på plats som tillkännages i kungörelsen.

85 § Beslut om anslag skall även innefatta anvisning av medel för att täcka anslaget Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman kan besluta att ett särskilt anslag, som inte förbrukas under det år för vilket det har beviljats, får användas för samma ändamål under det följande året. Ett sådant beslut får därefter fattas för ett år i sänder.

86 § En församling får avsätta medel till kapitalfonder och driftfonder. Fondmedel får tas i anspråk för annat ändamål än det som fonden avser endast genom beslut i samband med att budgeten fastställs.

87 § Församlingen får ta upp lån och ingå borgen. Församlingen får inte upplåta panträtt i sin egendom till säkerhet för en fordran. Vid förvärv av egendom får församlingen överta betalningsansvaret för lån som tidigare har tagits upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

88 § Kyrkorådet skall fortlöpande föra räkenskaper över de medel som det förvaltar.

Andra nämnder som förvaltar medel skall föra räkenskaper enligt kyrkorådets anvisningar och årligen, inom den tid som kyrkorådet bestämmer, till rådet lämna redovisning för sin medelsförvaltning under föregående kalenderår.

När sådana redovisningar har lämnats, skall kyrkorådet inom den tid som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämmer, sammanfatta och avsluta räkenskaperna.

Gemensamt kyrkoråd skall årligen lämna redovisning till de församlingar för vilka rådet är gemensamt. Sådan redovisning skall lämnas senast den 31 mars.

89 § Särskilda bestämmelser finns om

1. vård om och förvaltning av kyrka och kyrkoegendom,
2. förvaltning av medel som en myndighet har särskilt inseende över, samt
3. kollektmedel.

Kyrklig samfällighet

90 § Beträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 81–89 §§.

Därvid skall gälla följande:

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingarnas kyrkoråd skall lämna sina särskilda förslag om anslag för det nästföljande året till samfällighetens kyrkoråd. Detta bestämmer när förslagen skall avlämnas.

Revision

Församling

91 § Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorssuppleanter för granskning av de tre följande årens verksamhet. Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och suppleanter för granskning av viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer, liksom antalet suppleanter, för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre. Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för revisorerna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller den förnyade sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

I fråga om valbarhet till revisor och revisorssuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 15 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. Den som inte är kyrkobokförd i församlingen är dock valbar. Detsamma gäller den som har uppnått arton års ålder senast på dagen för valet till revisor eller suppleant.

Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får fullmäktige eller stämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Revisorer och revisorssuppleanter har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Fullmäktige eller stämman får besluta att det till revisorer och revisorssuppleanter skall utgå skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget.

Om fullmäktige eller stämman beslutar att arvode skall utgå, skall arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

92 § Den som är ledamot eller suppleant i kyrkorådet eller annars är

redovisningsskyldig till församlingen får inte vara revisor eller revisorssuppleant för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten och inte heller delta i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan verksamhet eller i handläggningen av ärenden om ansvarsfrihet för verksamheten. Detsamma gäller make, föräldrar, barn eller syskon eller annan närstående till den redovisningsskyldige. Ordföranden och vice ordföranden i kyrkorådet eller andra nämnder vars verksamhet granskningen gäller får, utan hinder av vad som nu har sagts och även om de inte är ledamöter i kyrkofullmäktige, delta i fullmäktiges eller stämmans överläggning, när revisionsberättelsen som avser granskningen behandlas.

93 § Revisorerna granskar kyrkorådets och övriga nämnders verksamhet. De prövar om verksamheten har utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som har utövats inom nämnderna är tillräcklig.

En revisor har rätt att av en nämnd få de uppgifter och upplysningar som behövs för revisionsarbetet. En revisor får när som helst inventera de penningsmedel och värdehandlingar som en nämnd förvaltar samt ta del av räkenskaper och andra handlingar som berör nämndens verksamhet.

Vad som har sagts om nämnd gäller även beredning.

94 § Revisorerna utövar, om kyrkofullmäktige som har valt dem eller om kyrkostämman inte bestämmer något annat, själva den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget. Beslut som revisorerna fattar angående förvaltningen skall upptas i protokoll. I fråga om justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen tillämpas bestämmelserna i 70 § andra stycket.

95 § Revisorerna skall årligen till kyrkofullmäktige som har valt dem eller till kyrkostämman avge berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående året. Av berättelsen skall framgå om anmärkning beträffande den granskade verksamheten förekommer eller inte. Om anmärkning framställs, skall anledningen till denna anges i berättelsen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett särskilt uttalande i frågan huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

96 § Sedan förklaringar har inhämtats över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen, skall kyrkofullmäktige som har valt revisorerna eller kyrkostämman vid sammanträde före utgången av året efter det år som revisionen avser, besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller om åtgärd för att bevara församlingens rätt skall vidtas. Om talan inte väcks inom ett år från det att revisionsberättelsen lades fram på sammanträde med fullmäktige eller stämman, anses ansvarsfrihet beviljad. Trots att ansvarsfrihet har beviljats, får talan dock föras beträffande skada på grund av brottslig handling, om inte ansvarsfriheten uppenbarligen avsåg även den skadan.

97 § Kyrkofullmäktige som väljer revisorer eller kyrkostämman får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

98 § Beträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 91–97 §§.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingskyrkoråd som förvaltar medel för samfällighetens räkning eller kyrklig samfällighets kyrkoråd som förvaltar medel för stiftssamfällighetens räkning skall årligen avge redovisning för sin förvaltning under det föregående kalenderåret. Redovisningen skall lämnas till samfällighetens kyrkoråd eller stiftsstyrelsen, som bestämmer när detta skall ske.

Församlingsskatt

Församling

99 § Bestämmelser om skyldighet att erlägga församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928:370).

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlägga församlingsskatt till den territoriella församling där han är mantalsskriven.

Särskilda bestämmelser om lindring i skattskyldigheten finns i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

100 § Skattesatsen för församlingsskatt bestäms enligt de grunder som anges i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

101 § När budgeten har fastställts, skall kyrkorådet genast underrätta den kommun där församlingen är belägen om den skattesats som har bestämts för det följande året. I kommunallagen (1977:179) finns föreskrifter om skyldighet för kommunstyrelsen att underrätta den lokala skattemyndigheten och statistiska centralbyrån om denna skattesats.

Om skattesatsen inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet genast underätta kommunen om rådets förslag till skattesats. Har annan skattesats än den föreslagna fastställts, skall rådet genast underrätta kommunen om den fastställda skattesatsen. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har fastställts, kommunen underrättas om denna.

102 § Bestämmelser om utbetalning av församlingsskatt finns i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

103 § Länsstyrelsen skall senast den 8 mars till kyrkorådet överlämna redovisning för det föregående året över skatt som tillkommer församlingen och som har utanordnats till denna.

Kyrklig samfällighet

104 § eträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 100–103 §§ om församling.

105 § För Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter gäller följande.

Varje församlings och samfällighets kyrkoråd i Stockholm skall, sedan budgeten har fastställts, genast underrätta berörda lokala skattemyndigheter och statistiska centralbyrån om den skattesats som har bestämts för det följande året.

Om skattesatsen inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet genast underrätta berörda lokala skattemyndigheter och statistiska centralbyrån om rådets förslag till skattesats. Har annan skattesats än den föreslagna fastställts, skall rådet genast underrätta dessa myndigheter och riksskatteverket om den fastställda skattesatsen. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har fastställts, berörda lokala skattemyndigheter och statistiska centralbyrån underrättas om denna.

Kommunalbesvär

Hur man överklagar beslut i församling

106 § Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas genom besvär hos kammarrätten. Besvären får grundas endast på omständigheter som innebär att beslutet

1. inte har tillkommit i laga ordning,
2. står i strid mot lag eller annan författning,
3. på annat sätt överskrider kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans befogenheter,
4. kränker klagandens enskilda rätt, eller
5. annars vilar på orättvis grund.

Besvärshandlingen skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då justeringen av det över beslutet förda protokollet tillkännagavs på församlingens anslagstavla. Om besvärshandlingen före besvärstidens utgång i stället har kommit in till församlingen, skall besvären ändå prövas.

I besvärshandlingen skall anges det beslut som överklagas och de omständigheter på vilka besvären grundas. Klaganden får inte anföra någon ny omständighet till grund för besvären efter besvärstidens utgång.

107 § I fråga om besvär över beslut av kyrkorådet eller annan nämnd skall bestämmelserna i 106 § om besvär över kyrkofullmäktiges beslut tillämpas, om inte något annat är särskilt föreskrivet. Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art får inte överklagas.

Bestämmelserna i första stycket gäller även beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 73 § andra stycket. I fråga om beslut som inte har protokollförts särskilt räknas besvärstiden från den dag då justeringen av det protokoll, som fördes vid det sammanträde med kyrkorådet eller nämnden då beslutet anmäldes, tillkännagavs på anslagstavlan. Bestämmelserna i första stycket gäller också i fråga om besvär över sådant beslut av revisorerna som avses i 94 §.

108 § Beslut enligt 106 och 107 §§ får överklagas av den som är kyrkobokförd i församlingen och av den som utan att vara kyrkobokförd i församlingen enligt taxering till kommunal inkomstskatt skall erlägga församlingsskatt till församlingen.

109 § Kammarrätten skall inhämta stiftsstyrelsens yttrande över besvären, om det behövs.

Vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen (1971:291) anses församlingen som part.

Ett föreläggande enligt 5 § förvaltningsprocesslagen får inte gälla sådan brist i besvärshandlingen som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka besvären grundas. Bestämmelsen i 29 § förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild tillämpas inte.

110 § Beslut av kammarrätten som har gått klaganden emot får överklagas endast av denne. Besvär över ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit besvär eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får anföras av församlingen och av var och en som sägs i 108 §.

111 § Om beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har blivit upphävt genom avgörande som har vunnit laga kraft och om beslutet redan har verkställts, skall fullmäktige eller stämman föranstalta om rättelse av verkställigheten i den mån det är möjligt.

Första stycket tillämpas även i fråga om beslut av kyrkorådet eller annan nämnd eller av revisorerna.

Hur man överklagar beslut i kyrklig samfällighet

112 § I fråga om besvär över beslut av församlingsdelegerade, kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller annan nämnd i en kyrklig samfällighet tillämpas 106–111 §§. Besvär får anföras även av en församling som ingår i samfälligheten.

5 kap. Om stiftssamfälligheter, domkapitel och biskopar

Allmänt om stiftssamfälligheter

Stiftssamfällighetens uppgifter m.m.

1 § De territoriella församlingarna inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (stiftssamfällighet). Denna är en kyrklig kommun.

2 § Stiftssamfälligheten sköter följande gemensamma församlingsangelägenheter:

1. främjande av församlingslivets utveckling inom stiftet,
2. församlingsarbete bland finskspråkiga och samer, andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar samt vid kriminalvårdsanstalter och militära förband, när det gäller verksamhet som omfattar hela stiftet eller flera pastorat inom stiftet,
3. anläggande och underhåll av begravningsplats för icke kristna trosbekännare,
4. avlöningsförmåner åt arbetstagare hos stiftssamfälligheten.

Stiftssamfälligheten får även ha hand om andra ekonomiska frågor, om de är gemensamma för församlingarna inom stiftet (utvidgad stiftssamfällighet). Ett förslag om utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Utan hinder av detta kan stiftsfullmäktige anta förslaget om minst två tredjedelar av de röstande enar sig om beslutet.

Om vissa angelägenheter som ankommer på stiftssamfälligheter finns särskilda bestämmelser.

Beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet

3 § En stiftssamfällighets beslutanderätt utövas av stiftsfullmäktige.

4 § Förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet handhas av stiftsstyrelsen och övriga nämnder. Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av stiftsfullmäktige. För en sådan uppgift kan varje nämnd tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

Stiftsfullmäktige får uppdra åt stiftsstyrelsen eller någon annan nämnd att i fullmäktiges ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning. Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Hur bestämmelserna i 4 kap. om ekonomisk förvaltning, revision, församlingsskatt och kommunalbesvär tillämpas på stiftssamfälligheter

5 § Beträffande stiftssamfälligheter tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 81–89 §§ om ekonomisk förvaltning, 91–97 §§ om revision, 99–103 och 105 §§ om församlingsskatt och 106–111 §§ och 112 § andra meningen om kommunalbesvär.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse stiftsfullmäktige samt stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

2. Stiftsstyrelsen skall samråda med representanter för kommuner och landstingskommuner inom stiftet innan budgetförslaget görs upp.

3. Val av revisorer och revisorssuppleanter i en stiftssamfällighet skall förrättas av de nyvalda stiftsfullmäktige snarast efter valperiodens början.

Stiftssamfällighetens beslutande organ – stiftsfullmäktige

Antalet ledamöter och suppleanter

6 § Stiftsfullmäktige beslutar hur många ledamöter i fullmäktige som skall utses. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst 51.

Beslutar stiftsfullmäktige om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet från och med året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av april månad valåret. Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) skall genast underrättas om beslutet.

7 § För ledamöterna i stiftsfullmäktige skall lika många suppleanter utses.

Valbarhet

8 § Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsfullmäktige är den som är medlem av svenska kyrkan och som är myndig samt är kyrkobokförd inom valkretsen.

Valbar är dock inte

1. den som innehar tjänst som biskop,
2. domprosten eller annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen,
3. den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grundval av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland stiftssamfällighetens tjänstemän.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 15 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

Valet till stiftsfullmäktige m.m.

9 § Bestämmelser om hur valet till stiftsfullmäktige förrättas, valperiodens längd och om hur valen får överklagas finns i 18 kap.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på stiftsfullmäktige

10 § Beträffande stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 16 § och 19–41 §§ om kyrkofullmäktige i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse stiftsstyrelsen.
2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.
3. Om suppleanten för en ledamot i stiftsfullmäktige är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i valkretsen. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet i valkretsen och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter i valkretsen är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en suppleant som har utsetts för partiet i en annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den suppleant företräde som har utsetts i den valkrets där partiets röstetal är högst.
4. Rätt att delta i stiftsfullmäktiges överläggningar men inte i besluten har

a) de personer som anges i 8 § andra stycket,

b) ledamöter i stiftsstyrelsen samt ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd eller beredning vid handläggning av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen,

c) revisor hos stiftssamfälligheten vid behandling av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser, samt

d) ordföranden eller vice ordföranden i en församlings eller en kyrklig samfällighets kyrkoråd i ärenden som rör församlingen eller den kyrkliga samfälligheten särskilt.

Stiftsfullmäktige får därtill kalla tjänstemän hos stiftssamfälligheten eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

5. Det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum förrättas val

till de befattningar inom samfälligheten som blir lediga vid årets slut. Valet förrättas av de nyvalda stiftsfullmäktige vid sammanträde snarast efter valperiodens början. Dessa förrättar även andra val som ankommer på stiftsfullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

6. Stiftsfullmäktige får förvara protokoll och andra arkivhandlingar på annat sätt än i kyrkoarkiv, om så beslutas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftssamfälligheten

Stiftsstyrelsens uppgifter

11 § Stiftsstyrelsen skall leda förvaltningen av stiftssamfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Stiftsstyrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftssamfällighetens ekonomiska ställning samt hos stiftsfullmäktige och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som stiftsstyrelsen anser behövs. Beträffande stiftsstyrelsens uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 58 § andra och fjärde styckena om kyrkorådet i församling. Därvid skall vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

Stiftsstyrelsen skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på stiftsstyrelsen.

Ledamöter och suppleanter

12 § Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen.

Domprosten är biskopens ersättare. Där det inte finns någon domprost är domkapitlets vice ordförande biskopens ersättare.

13 § Andra ledamöter i stiftsstyrelsen än biskopen väljs av stiftsfullmäktige till det antal fullmäktige bestämmer. Hela antalet ledamöter får dock inte vara mindre än nio. För de valda ledamöterna skall lika många suppleanter utses.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Valbarhet

14 § Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsstyrelsen är den som är medlem av svenska kyrkan och som är myndig senast på dagen för valet till stiftsstyrelsen samt är kyrkobokförd inom stiftet.

Personer som avses i 8 § andra stycket 2 och 3 är dock inte valbara. Inte heller får en tjänsteman som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant i stiftsstyrelsen.

Ifråga om verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 15 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

Valperiodens längd

15 § Sådana ledamöter och suppleanter i stiftsstyrelsen som avses i 13 § väljs för stiftsfullmäktiges valperiod snarast efter valperiodens början.

Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

Ordförandeskapet

16 § Biskopen är stiftsstyrelsens ordförande. Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige en vice ordförande.

Hur bestämmelserna i 4 kap. om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden i stiftssamfällighet

17 § Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 64 § och 65 § andra och tredje styckena, 67–71 §§, 73–77 §§ och 78 § första stycket om kyrkoråd m.m. i församling.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.
2. Kungörelser och tillkännagivanden anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.
3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.
4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.
5. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om så beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Stiftssamfällighetens egendomsnämnd

Egendomsnämndens uppgifter m.m.

18 § I varje stiftssamfällighet skall det finnas en egendomsnämnd. Nämnden skall ha hand om de uppgifter i fråga om kyrklig jord i stiftet som ankommer på nämnden enligt denna lag eller bestämmelser som meddelats med stöd av lagen.

Nämnden skall särskilt verka för en rationell förvaltning av den kyrkliga jorden i stiftet. Vid förvaltning av skog skall nämnden särskilt beakta möjligheterna till samarbete med myndigheter och företag som är verksamma inom skogsbruk och skogsindustri.

Ledamöter och suppleanter

19 § Ledamöter och suppleanter i egendomsnämnden väljs av stiftsfullmäktige till det antal fullmäktige bestämmer. Antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem. Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Till ledamöter och suppleanter bör utses personer som har insikt i de frågor som ankommer på egendomsnämnden.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd i församling och om stiftsstyrelsen tillämpas på egendomsnämnden

20 § Beträffande egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 64 §, 66–68 §§, 69 § första stycket, 70 och 71 §§, 73 §, 77 §, 78 § första stycket samt 14 och 15 §§ i detta kapitel.

Därvid skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om stiftsstyrelsen skall avse egendomsnämnden.
2. Bestämmelserna om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkostämman skall avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

Jäv

21 § I ärenden hos egendomsnämnden gäller 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om jäv.

Domkapitel

Domkapitlets uppgifter m.m.

22 § I varje stift skall det finnas ett domkapitel.

Domkapitlet skall

1. se till att den för svenska kyrkan gällande ordningen med avseende på svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iakttas i församlingarna,
2. ha uppsikt över prästernas ämbets- och tjänsteutövning och sätt att leva, samt
3. i övrigt fullgöra de särskilda uppgifter som enligt författning ankommer på domkapitlet.

Ledamöter och suppleanter

23 § Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. Biskopen som ordförande.
2. Domprosten eller, där domprost inte finns, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande.
3. En av stiftets präster vald präst som innehar prästtjänst i stiftet.
4. Tre av stiftsfullmäktige valda lekmän.

För den ledamot som avses i första stycket 3 skall en suppleant utses.

För de ledamöter som avses i första stycket 4 skall lika många suppleanter utses.

Suppleanterna utses på samma sätt som ledamöterna. I fråga om behörighet gäller detsamma som för ledamöterna.

Vid handläggning av ärenden som avses i 10 kap. 1–3 och 16–30 §§ skall den sekreterare som anges i 25 § vara ledamot i domkapitlet. Detsamma skall gälla när domkapitlet handlägger motsvarande ärenden rörande präster som inte uppehåller någon prästtjänst.

Valbarhet

24 § Valbar till ledamot eller suppleant i domkapitlet är den som är medlem av svenska kyrkan och som är myndig senast på dagen för valet samt är kyrkobokförd inom stiftet.

Om en ledamot eller suppleant inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Sekreteraren i domkapitlet

25 § Domkapitlet skall ha en sekreterare. Denne skall tillhöra svenska kyrkan och ha avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen. Sekreteraren förordnas av domkapitlet.

Personal och lokaler m.m.

26 § Stiftssamfälligheten i stiftet skall tillhandahålla domkapitlet erforderlig personal, kontorslokaler, inventarier, materiel och det som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Valet av vissa ledamöter och suppleanter i domkapitlet

27 § Bestämmelser om hur valet av prästledamot och suppleant för denne samt stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i domkapitlet förrättas, valperiodens längd och om hur valen får överklagas finns i 19 kap.

Hovkonsistorium

28 § I Stockholm finns ett hovkonsistorium, som har samma befogenheter med avseende på hovförsamlingen som domkapitlen har gentemot församlingarna.

29 § Hovkonsistoriet består av överhovpredikanten som ordförande samt de ordinarie hovpredikanterna.

Biskopar

30 § Biskopen i varje stift har vissa särskilda uppgifter, nämligen att

1. utse kontraktsprost efter hörande av kontraktets präster och vikarie för kontraktsprost, ge icke prästvigda personer rätt att predika och förrätta altartjänst i kyrka inom stiftet samt i övrigt fullgöra de uppgifter som enligt lag eller förordning ankommer på biskopen,

2. fullgöra de uppgifter som enligt kyrklig kungörelse ankommer på honom som innehavare av biskopsämbetet.

Biskopen får uppdra åt en annan präst att sköta de ämbetsuppgifter som avses i första stycket 2, om detta är förenligt med vad som föreskrivs i kyrklig kungörelse om uppgifternas fullgörande.

31 § Om biskopen är förhindrad eller biskopstjänsten är ledig ankommer det på domkapitlet att

1. bestämma om vem som skall besluta i frågor som ankommer på biskopen enligt 30 § första stycket 1,

2. anlita biskopen i ett annat stift för de ämbetsuppgifter som enligt kyrklig kungörelse måste fullgöras av en biskop,

3. besluta i frågor som enligt kyrklig kungörelse ankommer på biskopsämbetet men som får fullgöras av domkapitlet, om ärendet inte kan uppskjutas.

6 kap. Om kyrkomötet och dess myndigheter

Grundläggande bestämmelser

1 § Grundläggande bestämmelser om kyrkomötets och svenska kyrkans centralstyrelses sammansättning, uppgifter och befogenheter m.m. finns i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan.

Kyrkomötets sammanträden

2 § Kyrkomötet skall sammanträda en gång varje år med början den tredje tisdagen i augusti.

Kyrkomötets första sammanträde under valperioden skall vara avslutat inom femton dagar. De därefter följande sammanträdena skall vara avslutade inom tolv dagar.

3 § Kyrkomötet skall, så snart det kan ske, fatta beslut över anmärkningar som har tagits upp i den granskningsberättelse som avses i 21 kap. 28 § första stycket och även andra anmärkningar mot en ledamots eller ersättares behörighet. En ledamot vars behörighet prövas får delta i överläggningarna men inte i beslutet. Den som förklaras obehörig är därmed skild från sitt uppdrag.

4 § Kyrkomötet skall för varje valperiod välja en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande. Till dess valen har förrättats, utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den äldste av dem företräde.

5 § De statsråd som inom regeringen är föredragande i förvaltningsärenden och lagstiftningsärenden rörande svenska kyrkan samt ledamöterna i svenska kyrkans centralstyrelse har rätt att närvara och delta i kyrkomötets överläggningar, men i besluten endast om de är ledamöter av kyrkomötet.

Hur kyrkomötets ärenden bereds

6 § Ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall före avgörandet beredas i svenska kyrkans centralstyrelse eller i utskott.

7 § Kyrkomötet skall inom sig för varje valperiod tillsätta ett särskilt beredningsutskott för prövning av frågor som avses i 12 §.

Kyrkomötet kan inom sig tillsätta ytterligare utskott för beredningen av andra ärenden som skall behandlas av kyrkomötet. Sådana utskott får inte tillsättas för längre tid än kyrkomötets valperiod.

Kyrkomötet väljer ledamöter i utskott till det antal som kyrkomötet bestämmer. För ledamöterna skall väljas lika många ersättare.

Utöver vad som följer av andra och tredje styckena beslutar kyrkomötet om hur lärofrågorna skall beredas före utskottsbehandlingen.

8 § Kyrkomötet får besluta att en eller flera biskopar, även om de inte är ledamöter av kyrkomötet, får närvara vid ett utskotts sammanträden och delta i dess överläggningar men inte i besluten.

9 § Om det krävs för beredningen av ett ärende, får kyrkomötet medge att ett utskott sammanträder mellan kyrkomötets sammanträden under valperioden. Ett sådant medgivande får inte avse längre tid än sex dagar mellan två sammanträden.

Hur kyrkomötets ärenden avgörs

10 § Ett ärende som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall avgöras av kyrkomötet vid dess närmaste sammanträde, om ärendet har överlämnats senast två månader före sammanträdets början. I annat fall skall ärendet avgöras senast vid det därpå följande sammanträdet.

11 § Varje ledamot av kyrkomötet har en röst. Omröstning skall ske öppet utom i ärenden som avser val.

Utom i fall då särskilt flertal krävs enligt 12 § första stycket gäller som kyrkomötets beslut den mening som mer än hälften av de röstande enar sig om. Vid lika röstetal för olika meningar sker avgörandet genom lottning.

12 § Ett förslag till kyrklig kungörelse som gäller svenska kyrkans lära eller avser bibelöversättning, psalmbok, evangeliebok, kyrkohandbok eller katekes skall, om det inte förkastas av kyrkomötet, på yrkande av lägst tio av dess ledamöter vila till dess att nästa nyvalda kyrkomöte sammanträder. Kyrkomötet kan dock omedelbart anta förslaget om minst fem sjättedelar av de röstande enar sig om beslutet. Detsamma gäller förslag till kyrklig kungörelse om ändring eller upphävande av kungörelse som nu har sagts.

Det särskilda beredningsutskottet prövar för kyrkomötets vidkommande om första stycket är tillämpligt på visst förslag.

13 § Avgörandet av ett ärende skall delas upp på skilda beslut om det behövs. Föreligger ett yrkande som avses i 12 § första stycket att ett förslag skall vila och dessutom ett yrkande att förslaget skall förkastas, skall kyrkomötet pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställs under omröstning om omedelbart antagande.

Val inom kyrkomötet

14 § Kyrkomötet skall för varje valperiod inom sig utse en valberedning. Valberedningen bereder val av svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötets besvärsnämnd och kyrkomötets utskott.

15 § Val inom kyrkomötet skall ske med slutna sedlar om omröstning begärs. Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg. De skall vara enkla och omärkta samt, om valet inte sker proportionellt, uppta namn på så många personer som valet avser. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

Val av svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötets besvärsnämnd, utskott och valberedning skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot som erhålls om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat

med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal. Vid sådant proportionellt val skall bestämmelserna i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. tillämpas.

Om ersättare inte väljs proportionellt skall det vid valen även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

16 § Val med slutna sedlar får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd inom fem dagar efter det att resultatet av valet har meddelats. Valet skall gälla även om det har överklagats.

Vid handläggningen och prövningen av överklaganden tillämpas bestämmelserna i riksdagsordningen om besvär över val med slutna sedlar inom riksdagen. Vad som där sägs om kammarkansliet, kammare och talmannen skall i stället gälla svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötet och kyrkomötets ordförande.

17 § Val av svenska kyrkans centralstyrelse skall förrättas snarast efter valperiodens början och gälla till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under nästa valperiod.

Centralstyrelsens sammanträden

18 § Svenska kyrkans centralstyrelse sammanträder på kallelse av ordföranden. Ordföranden eller, när denne har förhinder, vice ordföranden är skyldig att sammankalla styrelsen om minst en tredjedel av dess ledamöter begär det.

19 § Svenska kyrkans centralstyrelse får handlägga ärenden endast om ordföranden eller, när denne har förhinder, vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening som de flesta enar sig om. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken skall dock tillämpas i sådana personalfrågor där detta skall ske för arbetstagare i allmänhet hos staten.

Tjänster vid centralstyrelsen

20 § Tjänster vid svenska kyrkans centralstyrelse tillsätts av styrelsen.

Hur man överklagar centralstyrelsens beslut

21 § Centralstyrelsens beslut får överklagas hos kyrkomötets besvärsnämnd. Detta gäller dock inte om annat är särskilt föreskrivet.

Kyrkomötets besvärsnämnd

22 § Kyrkomötets besvärsnämnd är en myndighet under kyrkomötet.

Besvärsnämnden väljs av kyrkomötet för varje valperiod.

23 § Besvärsnämnden består av en ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, och fyra inom kyrkomötet valda ledamöter. Ordföranden väljs särskilt.

För ordföranden skall det finnas en ersättare. Vad som föreskrivs om

ordföranden gäller också ersättare. För övriga ledamöter skall lika många ersättare utses inom kyrkomötet.

24 § Besvärsnämnden är beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter är närvarande.

Som nämndens beslut gäller den mening som de flesta enar sig om. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

25 § Besvärsnämndens beslut får inte överklagas.

SVENSKA KYRKANS PERSONAL

7 kap. Inledande bestämmelser

Pastoratstjänster

1 § I varje pastorat skall det finnas en tjänst som kyrkoherde. I pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det finnas en tjänst som domprost, om inte regeringen bestämmer något annat. Domprosten är kyrkoherde i pastoratet.

I pastoraten kan det också finnas tjänster som komminister.

2 § För kyrkomusikalisk verksamhet i pastoraten skall det finnas kyrkomusiker. Kyrkomusiker skall anställas som organist eller som kantor. I pastorat med domkyrkoförsamling skall det finnas en tjänst som domkyrkoorganist.

I stället för att kyrkomusiker anställs får de kyrkomusikaliska uppgifterna enligt första stycket fullgöras som fyllnadstjänstgöring av lärare enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller av någon annan som är behörig att anställas för uppgifterna.

Om den kyrkomusikaliska verksamheten har mycket begränsad omfattning eller om det finns andra särskilda skäl, får de kyrkomusikaliska uppgifterna i ett pastorat fullgöras av annan person än som avses i första eller andra stycket.

3 § Särskild personal kan finnas anställd i de kyrkliga kommunerna för sådana angelägenheter som avses i 4 kap. 2 och 3 §§.

Stiftstjänster

4 § I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop.

I en stiftssamfällighet kan det finnas tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt.

I ett stift kan det finnas aspiranttjänster som pastorsadjunkt.

5 § I varje stiftssamfällighet skall det finnas en tjänst som stiftsmusiker.

6 § Särskild personal kan finnas anställd i stiftssamfälligheterna för sådana angelägenheter som avses i 5 kap. 2 §.

Övriga tjänster

7 § För den rikskyrkliga verksamheten kan det finnas personal anställd hos svenska kyrkans centralstyrelse och hos andra organ.

Ansvaret för avlöningsförmåner

8 § Pastoratet svarar för kostnader för avlöningsförmåner till i pastoratet anställda präster och kyrkomusiker, vikarier på sådana tjänster samt icke prästvigda tjänstebiträden.

Med pastorat förstås i denna paragraf territoriella pastorat samt, i den mån regeringen beslutar det, icke-territoriella pastorat.

9 § Stiftssamfälligheten svarar för kostnader för avlöningsförmåner till stiftsadjunkter, kontraktsadjunkter och stiftsmusiker, vikarier på sådana tjänster samt för prosttillägg.

10 § I övrigt svarar de kyrkliga kommunerna för kostnaderna för hos dem anställd personal.

Särskilt om präster

Denna lags tillämpningsområde

11 § Bestämmelserna i detta kapitel och i 8—10 kap. tillämpas på tjänster som biskop samt på prästtjänster i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter. De är även tillämpliga på aspiranttjänster som präst och vikariat.

Bestämmelserna i dessa kapitel tillämpas också på prästtjänster i icke-territoriella pastorat, i den mån regeringen bestämmer detta.

Bestämmelserna i 14 § om tystnadsplikt för präster gäller även för präster som inte uppehåller någon nu nämnd prästtjänst.

Tillämpningsområdet för andra författningar

12 § Lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet och lagen (1982: 80) om anställningsskydd tillämpas på de präster som anges i 11 § första och andra styckena, i den mån något annat inte föreskrivs i lag eller i författning som har meddelats med stöd av lag.

Bestämmelserna i 2, 21 och 22 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet skall dock inte tillämpas.

Bestämmelserna i andra författningar än lagar skall tillämpas utan hinder av att de avviker från lagen om anställningsskydd.

Tillsättning av präster m.m.

13 § Bestämmelser om tillsättningen av och anställningen som präst m.m. samt om prästanställningens upphörande finns i 8—10 kap.

Tystnadsplikt för präster

14 § En präst har tystnadsplikt i fråga om det som han har erfarit under bikt eller under själavårdande samtal i övrigt.

Särskilt om kyrkomusiker och annan kyrkokommunalt anställd personal

15 § Bestämmelser om anställning som kyrkomusiker finns i 11 kap.

För kyrkommunalt anställd personal vars anställning inte är statligt

reglerad tillämpas även 1–3 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Särskilt om anställda för den rikskyrkliga verksamheten

16 § För anställda inom den rikskyrkliga verksamheten tillämpas lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

8 kap. Om tillsättning av präster m.m.

Tillsättning av pastoratstjänster

Tjänster som domprost

1 § Tjänster som domprost tillsätts av regeringen.

En sådan tjänst söks hos domkapitlet, som skall ge kyrkoråden i varje församling i pastoratet tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena till tjänsten.

Domkapitlet skall med eget yttrande överlämna ansökningshandlingarna från behöriga sökande till regeringen.

Tjänster som kyrkoherde

2 § Första och andra gången en tjänst som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat tillsätts tjänsten av kyrkorådet i församlingen, om pastoratet består av en enda församling, eller av en för ändamålet särskilt utsedd tillsättningsnämnd, om pastoratet består av två eller flera församlingar.

Tjänst som avses i första stycket får endast tillsättas med en sökande som domkapitlet har uppfört på förslag till tjänsten.

Domkapitlet utfärdar anställningsbevis för den som har fått tjänsten.

3 § När tillsättningsnämnd skall utses väljer kyrkorådet i varje församling i pastoratet inom sig ledamöter till nämnden. Antalet ledamöter i nämnden och det antal ledamöter som varje församlingskyrkoråd skall utse bestäms genom överenskommelse mellan församlingskyrkoråden. Varje församlingskyrkoråd skall välja minst en ledamot. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer stiftsstyrelsen antalet ledamöter i nämnden och det antal som skall utses av varje kyrkoråd. För ledamöterna i nämnden skall lika många suppleanter utses.

Val av ledamöter och suppleanter i nämnden skall ske på samma sätt som val av ledamöter i kyrkoråd. Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Beträffande tillsättningsnämnden tillämpas i övrigt bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 64 §, 66 § första stycket andra meningen, 67–69 §§, 70 § andra stycket samt 77 och 78 §§.

4 § Var tredje gång en tjänst som kyrkoherde blir ledig i pastoratet tillsätter domkapitlet tjänsten. Innan tjänsten tillsätts skall kyrkoråden i varje församling i pastoratet ges tillfälle att yttra sig.

5 § Om en kyrkoherdetjänst skall tillsättas enligt 2 §, skall domkapitlet föra upp tre behöriga sökande på förslag till tjänsten, om detta är möjligt.

6 § Om endast en eller två sökande har kunnat föras upp på förslag, skall tjänsten kungöras ledig på nytt, om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden begär det. Kan inte heller därefter tre behöriga sökande föras upp på förslag, får kyrkorådet eller tillsättningsnämnden tillsätta tjänsten med en sökande som har förts upp på förslag eller lämna över tillsättningsärendet till domkapitlet. Domkapitlet får därvid tillsätta tjänsten med en behörig sökande eller besluta att tjänsten skall hållas vakant.

Tjänster som komminister

7 § Tjänster som komminister tillsätts på samma sätt som när en tjänst som kyrkoherde blir ledig första och andra gången, om inte annat följer av 8 §.

8 § Tjänst som komminister som är inrättad för samarbete med Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen tillsätts av domkapitlet efter yttrande av kyrkoråden i varje församling i pastoratet. Domkapitlet skall också bereda den distriktsstyrelse inom Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen som berörs tillfälle att yttra sig.

Tillsättning av stiftstjänster

Tjänster som biskop

9 § Tjänster som biskop tillsätts enligt bestämmelserna i 20 kap.

Tjänster som stifts-, kontrakts- och pastorsadjunkt

10 § Tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen.

Tjänsterna söks hos domkapitlet, som med eget yttrande skall överlämna ansökningshandlingarna från behöriga sökande till stiftsstyrelsen.

11 § Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts av domkapitlet.

Tillsättning av vikariat

12 § Vikariat på tjänster som domprost, kyrkoherde eller komminister tillsätts av domkapitlet.

13 § Vikariat på tjänster som stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen.

Behörighet och befordringsgrunder

14 § Av lagen (1982: 942) om svenska kyrkan framgår att endast den som bekänner svenska kyrkans lära får utnämnas till präst.

En prästtjänst får tillsättas endast med den som får utöva prästämbetet.

15 § Av regeringsformen följer att svenskt medborgarskap gäller som särskilt villkor för innehav och utövande av tjänst som biskop.

16 § På förslag till en prästtjänst som skall tillsättas av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden får inte uppföras

1. den som står på förslag till annan prästtjänst eller som har överklagat ett sådant förslag och där överklagandet ännu inte har avgjorts,

2. den som är sökande till annan prästtjänst som skall tillsättas av domkapitlet, stiftsstyrelsen eller regeringen.

17 § Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till annan prästtjänst än biskopstjänst.

18 § Vid tillsättning av en prästtjänst och vid upprättande av förslag till sådan tjänst skall avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Närmare föreskrifter om detta meddelas av regeringen.

Vid tillsättning och upprättande av förslag enligt första stycket skall främst skickligheten beaktas, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Kungörelse om ledig prästtjänst, ansökan och behörighetsprövning

19 § Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster skall kungöras lediga till ansökan av domkapitlet, om regeringen inte bestämmer något annat.

Ansökan skall ges in till domkapitlet inom föreskriven tid. Om det finns särskilda skäl, får dock domkapitlet även beakta en ansökan som har kommit in för sent.

Domkapitlet prövar de sökandes behörighet.

Vad som nu har sagts gäller inte tjänster som biskop eller, såvitt avser första och andra styckena, tjänster som pastorsadjunkt.

Anställningsformer

20 § Prästtjänster tillsätts med förordnande eller med fullmakt. Regeringen bestämmer vilka prästtjänster som skall tillsättas med fullmakt.

Vikariat tillsätts med förordnande.

21 § Förordnanden gäller för bestämd tid eller tills vidare.

Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts med förordnande för bestämd tid. Förordnanden får i övrigt tidsbegränsas endast om det föranleds av arbetsuppgifternas särskilda beskaffenhet eller om anställningen gäller vikariat.

Har ett förordnande meddelats i strid med vad som sägs i andra stycket, skall förordnandet på yrkande av prästen förklaras gälla tills vidare utan tidsbegränsning.

Inrättande av prästtjänster

22 § Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse.

Frågor om inrättande av tjänster som pastorsadjunkt prövas av domkapitlet.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde och komminister prövas av stiftsstyrelsen.

Vakanthållning och indragning av prästtjänster

23 § När en prästtjänst blir ledig, skall myndigheten pröva om den behöver tillsättas.

Om tjänsten inte behöver tillsättas, skall den hållas vakant eller dras in.

24 § Frågan om att hålla en prästtjänst vakant prövas av den som tillsätter tjänsten.

Frågan om att dra in en prästtjänst prövas av den som inrättar tjänsten.

När en myndighet finner att en tjänst som en annan myndighet inrättar bör dras in, skall myndigheten föreslå det hos den myndighet som inrättar tjänsten.

Hur man överklagar vissa beslut enligt detta kapitel m.m.

25 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas genom besvär enligt 4 kap. 106 – 108 §§, om inte annat följer av 28 §. Därvid skall dock i fråga om beslut om tillsättning av en prästtjänst gälla att besvär endast får anföras av dem som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigval samt att ett sådant beslut även får överklagas av den som har sökt tjänsten. Beträffande besvären tillämpas i övrigt bestämmelserna i 4 kap. 109 – 111 §§.

26 § Domkapitlets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos regeringen om inte annat följer av 28 §.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då beslutet tillkännagavs genom anslag på domkapitlets anslagstavla.

27 § Domkapitlets beslut om förslag till en prästtjänst eller tillsättningen av en prästtjänst får överklagas endast av den som har sökt tjänsten.

Domkapitlets beslut om tillsättningen av en prästtjänst enligt 6 § får överklagas även av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

28 § Svenska kyrkans centralstyrelses, domkapitlets eller stiftsstyrelsens beslut om inrättande eller indragning av prästtjänst får inte överklagas.

29 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut enligt 21 § tredje stycket får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

9 kap. Om anställning som präst

Skyldighet att utöva andra prästtjänster

1 § Innehavaren av en prästtjänst är skyldig att efter beslut av domkapitlet utöva annan prästtjänst inom samma stift i stället för den egna tjänsten. En deltidsanställd präst är dock inte skyldig att fullgöra tjänstgöring av större omfattning än som åligger honom i hans egen tjänst.

En präst är inte skyldig att utöva högre tjänst under längre tid än sammanlagt tre månader av samma kalenderår. Detta gäller dock inte när innehavaren av en tjänst i befordringsgång förordnas att utöva en tjänst i högst samma lönegrad som den högsta tjänsten i befordringsgången.

2 § Utöver vad som följer av 1 § första stycket får en präst

1. som är anställd i ett pastorat åläggas av domkapitlet att under högst tre månader av samma kalenderår och jämsides med sin egen tjänst utöva en annan prästtjänst i samma eller närbeläget pastorat inom stiftet,

2. enligt de närmare bestämmelser som regeringen meddelar åläggas av domkapitlet att jämsides med sin egen tjänst eller i stället för denna utöva en sådan prästtjänst inom stiftet som inrättas i pastorat med tillfällig befolkningsökning under en del av året.

3 § Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller inte tjänst som biskop och arvodestjänst.

Prästers bisysslor m.m.

4 § En präst får inte utanför tjänsten innehа anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller andra kyrkligt anställdas tjänsteutövning eller skada kyrkans anseende.

5 § Präster får endast efter tillstånd av regeringen uppbära sådana gåvo- eller donationsmedel eller liknande förmåner som är förenade med tjänsten.

Arbetskonflikter och skadestånd

6 § I prästerligt arbete som består i myndighetsutövning eller som är oundgängligen nödvändigt för att genomföra myndighetsutövning, får stridsåtgärd vidtas endast i form av lockout, strejk, vägran att arbeta på övertid eller nyanställningsblockad. Stridsåtgärd får inte vidtas på grund av annat än förhållandet mellan domkapitlet och de präster som omfattas av bestämmelserna i detta kapitel.

Även i annat prästerligt arbete än som sägs i första stycket är stridsåtgärd i syfte att påverka inhemska politiska förhållanden otillåten.

7 § Om det uppkommer tvist om en viss stridsåtgärd är tillåten enligt 6 §, får denna inte vidtas förrän tvisten har avgjorts slutligt.

8 § Präster får delta i stridsåtgärd endast efter beslut av den arbetstagarorganisation som har anordnat åtgärden.

9 § En arbetstagarorganisation får inte anordna eller på annat sätt orsaka stridsåtgärder som inte tillåts enligt 6 och 7 §§. En sådan organisation får inte heller genom understöd eller på annat sätt medverka vid otillåtna stridsåtgärder. Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation tänker inleda eller har inlett en otillåten stridsåtgärd, är arbetstagarorganisationen skyldig att söka hindra åtgärden eller verka för att den upphör.

10 § Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation har inlett en stridsåtgärd i strid mot 8 §, skall domkapitlet och arbetstagarorganisationen omedelbart ta upp överläggningar med anledning av stridsåtgärden och gemensamt verka för att den upphör.

Första stycket gäller lokal arbetsgivarorganisation, om sådan finns och om inte något annat bestämts i kollektivavtal.

11 § Om domkapitlet bryter mot 6, 7 eller 10 § eller arbetstagarorganisationen mot 9 eller 10 §, skall domkapitlet eller organisationen, även om

förpliktelse till följd av kollektivavtal inte har åsidosatts, ersätta uppkommen skada enligt de grunder som anges i 54, 55, 60 och 61 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet. Detsamma gäller präster som bryter mot 6, 7 eller 8 §, om inte annat följer av andra stycket.

Har arbetstagarorganisationen inlett eller orsakat en stridsåtgärd som inte är tillåten enligt 6 eller 7 §, får prästen åläggas skadestånd för att han har deltagit i åtgärden endast om det finns synnerliga skäl.

12 § Bestämmelserna i 6–11 §§ gäller inte biskopar.

Rättegång m.m.

13 § Den som är missnöjd med ett beslut eller en åtgärd enligt 1, 2 eller 5–10 §§ eller som vill begära skadestånd enligt 11 § får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

14 § Talan om skadestånd enligt 11 § skall väckas senast tre månader efter det att stridsåtgärden har avslutats. Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

10 kap. Om prästanställningens upphörande m.m.

Anställningens upphörande på annat sätt än genom avskedande

1 § En präst får skiljas från sin prästtjänst endast med stöd av vad som föreskrivs i detta kapitel.

2 § Präster som är förordnade tills vidare får sägas upp om det är sakligt grundat.

Saklig grund föreligger inte om det är skäligt att kräva att prästen bereds annat arbete inom det pastorat eller den stiftssamfällighet där han är anställd.

Om uppsägningen beror på förhållanden som hänför sig till prästen personligen, får den inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad innan underrättelse om uppsägning lämnades. Har domkapitlet underlåtit att underrätta, räknas tiden i stället från tidpunkten för uppsägningen.

Uppsägningen skall ske skriftligen för att vara giltig.

Ifråga om förfarandet i övrigt vid uppsägning tillämpas lagen (1982: 80) om anställningsskydd.

3 § En präst som överger svenska kyrkans lära är skyldig att avgå från sin prästtjänst.

4 § En präst är skyldig att avgå från sin prästtjänst vid den ålder som anges i avtal om statlig pension eller motsvarande avtal (pensionsåldern).

5 § En präst får entledigas innan han har uppnått pensionsåldern

1. om han förlorat sin arbetsförmåga eller fått den så nedsatt att han i framtiden inte kan fullgöra sina arbetsuppgifter tillfredsställande,

2. om han till följd av nedsatt arbetsförmåga under två år i följd inte har tjänstgjort annat än försöksvis under kortare tid och socialstyrelsen anser det dels sannolikt att han inte kan återinträda i arbete inom ytterligare ett år, dels ovisst hur arbetsförmågan därefter kommer att utveckla sig.

6 § En präst som är anställd med fullmakt får entledigas, om han inte kan fullgöra sin tjänst tillfredsställande och om högst fem år återstår tills han får avgå med ålderspension.

7 § En präst som har rätt till statlig pension men inte har uppnått pensionsåldern, får inte entledigas enligt 5 eller 6 § om han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan tjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

8 § En prästs begäran om entledigande skall ske skriftligen för att vara giltig.

9 § Om en präst får en annan statligt reglerad tjänst, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om inte något annat följer av föreskrifter om förening av tjänster. Sådana föreskrifter meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med en annan statligt reglerad tjänst, av regeringen. Vad som nu har sagts tillämpas även där den andra tjänsten är en anställning hos riksdagen eller dess myndigheter.

Med statligt reglerad tjänst förstås i denna paragraf en anställning där enligt lag eller särskilt beslut av riksdagen avlöningsförmånerna fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen besluta att anställningen skall bestå utan hinder av första stycket.

Turordning vid uppsägning på grund av arbetsbrist

10 § I ärenden om uppsägning på grund av arbetsbrist skall, när det behövs, turordning för uppsägningen fastställas.

Frågor om turordningen handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om inte annat följer av 11 och 12 §§.

11 § När en prästs plats i turordningen bestäms, skall hänsyn även tas till att uppgifterna i det pastorat eller den stiftssamfällighet där prästen är anställd kan fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

12 § En uppsägning som strider mot bestämmelserna om turordning, skall på talan av prästen förklaras ogiltig.

Vid tvist om giltigheten av en uppsägning enligt första stycket tillämpas 34 § andra och tredje styckena, 37 §, 40 § första och tredje styckena samt 42 § lagen (1982: 80) om anställningsskydd. I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Företrädesrätt till återanställning

13 § I ärenden om tjänstetillsättning skall, när det behövs, turordning fastställas för företrädesrätt till återanställning.

Frågor om företrädesrätt till återanställning handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om inte annat följer av 14 och 15 §§.

Om sakliga grunder för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 8 kap. 18 §.

14 § Företrädesrätt till återanställning gäller inte högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om det inte finns särskilda skäl till något annat. Sådan företrädesrätt gäller inte heller gentemot en präst som skall omplaceras på grund av vad som föreskrivs i 2 § andra stycket.

15 § Anmälan enligt 27 § första stycket lagen (1982: 80) om anställningsskydd som rör anspråk på företrädesrätt till återanställning skall för att vara giltig göras skriftligen hos domkapitlet.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i besked om att ett tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist inte kommer att förnyas skall det tas in en upplysning om var och hur anmälan skall göras.

Disciplinansvar

16 § Om en präst uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter vad som åligger honom i hans prästtjänst och felet inte är ringa, får disciplinpåföljd åläggas honom för tjänsteförseelse.

Disciplinpåföljd enligt första stycket får dock inte i något fall åläggas en präst därför att han har deltagit i strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

17 § Disciplinpåföljder är varning och löneavdrag.

Mer än en disciplinpåföljd får inte åläggas samtidigt.

Löneavdrag får göras för minst en och högst trettio dagar. Om storleken av löneavdrag föreskriver regeringen.

18 § Innehåller kollektivavtal någon bestämmelse som avviker från 17 § eller från regeringens föreskrifter om löneavdragets storlek, gäller i stället den bestämmelsen för präster som är sysselsatta inom det område som avtalet avser.

Avskedande

19 § Om en präst har begått brott som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin prästtjänst, får han avskedas.

20 § Har en präst genom annan gärning än brott begått grov tjänsteförseelse som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin prästtjänst, får han avskedas i stället för att åläggas disciplinpåföljd. Detsamma skall gälla om en präst som ålagts disciplinpåföljd av ett domkapitel eller ansvarsnämnden för biskopar, inom två år därefter i anställning inom samma stift på nytt har begått tjänsteförseelse och därigenom visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin prästtjänst.

21 § En präst som har rätt till statlig pension men inte har uppnått pensionsåldern får inte avskedas enligt 19 eller 20 §, om han begått brottet eller tjänsteförseelsen under inflytande av själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken och han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan prästtjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

22 § Avskedande får inte grundas enbart på en omständighet som domkapitlet har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får

avskedande inte grundas enbart på en omständighet som nämnden har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsman eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Åtalsanmälan

23 § En präst som är skäligen misstänkt för att i tjänsteutövningen ha begått brott enligt 20 kap. 1 – 3 §§ brottsbalken eller annat brott varigenom han har åsidosatt åligganden i tjänsteutövningen, skall anmälas till åtal, om fängelse är föreskrivet för brottet eller om det finns anledning anta att talan om enskilt anspråk kommer att föras.

24 § I fråga om allmänfarlig vårdslöshet som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken får regeringen medge undantag från anmälningsskyldigheten enligt 23 §.

Avstängning och läkarundersökning

25 § Inleds enligt detta kapitel ett förfarande som syftar till att avskeda en präst, får han avstängas från arbetet.

Vidtas en åtgärd för att anställa åtal mot en präst, får han avstängas från arbetet, om gärningen i fråga kan antas medföra uppsägning eller avskedande.

En avstängning enligt första eller andra stycket gäller längst till dess att anställningen upphör.

26 § Om en präst inte fullgör sina arbetsuppgifter tillfredsställande, får han avstängas från sitt arbete, om den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed jämförligt förhållande.

Om det inte är tillräckligt utrett att den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed jämförligt förhållande men framstår detta ändå som sannolikt, får prästen åläggas att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom.

Följer prästen inte åläggandet får han avstängas från arbetet.

27 § Upphör grunden för avstängning enligt 25 eller 26 §, skall avstängningen omedelbart hävas.

28 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av 25 och 26 §§ meddelas av regeringen.

Handläggningen av frågor som avses i 16 – 27 §§

29 § Bestämmelserna i 14 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning skall tillämpas vid handläggningen av frågor enligt 16 – 27 §§ i detta kapitel.

30 § Bestämmelserna i 11 – 14 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet skall inte tillämpas i fråga om beslut som meddelas med stöd av 16 – 27 §§ i detta kapitel.

Beslutande myndighet m.m.

31 § Frågor om uppsägning enligt 2 §, avgångsskyldighet enligt 3 §, disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning prövas av det domkapitel som prästen lyder under.

32 § För biskopar prövas frågor som avses i 31 § av ansvarsnämnden för biskopar.

Nämnden består av fem ledamöter som förordnas av regeringen för sex år i sänder. Ledamöterna skall tillhöra svenska kyrkan. Ordföranden skall vara lagkunnig och erfaren i domarvärv. Av de övriga ledamöterna skall en vara biskop. De återstående ledamöterna skall vara lekmän som är särskilt insatta i det kyrkliga församlingslivet.

Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av regeringen.

33 § Frågor om anställningens upphörande enligt 4–7 §§ skall för präster som är anställda med fullmakt prövas av regeringen.

För andra präster prövas frågor om anställningens upphörande enligt 4, 5 och 7 §§ av det domkapitel som prästen lyder under.

34 § Beträffande den beslutande myndighetens skyldighet att i vissa fall pröva frågor som avses i 31 § på anmälan av riksdagens ombudsman, justitiekanslern eller åklagare, skall bestämmelserna i 15 kap. 3 § lagen (1976: 600) om offentlig anställning tillämpas.

Rättegång m.m.

35 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut enligt 1–29 §§ får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

36 § Om en präst vill söka ändring i ett beslut enligt 4–6 §§, 16, 19, 20 eller 26 § andra stycket, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet. Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

37 § Om rätt för riksdagens ombudsman och justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar och avskedande enligt 16–22 §§ samt avstängning enligt 25 §, skall bestämmelserna i 16 kap. 3 § lagen (1976: 600) om offentlig anställning tillämpas.

38 § Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982: 80) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om uppsägning, disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 29 §, såvitt gäller tillämpningen av 14 kap. 1 eller 3–9 § lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
2. 31–34 §§.
3. föreskrifter enligt 28 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Verkställighet av beslut

39 § Beslut om anställnings upphörande enligt 5 eller 6 § eller om avskedande får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 36 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

40 § Beslut om avstängning enligt 25 eller 26 § har omedelbar verkan. I tvist om sådan avstängning får domstolen dock, för tiden intill dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger, förordna att beslutad avstängning skall vara hävd.

11 kap. Om kyrkomusiker m.m.

Ansvaret för kyrkomusiken

1 § Pastoraten skall handha den kyrkomusikaliska verksamheten i församlingarna.

Bestämmelserna i detta kapitel skall också gälla för de icke-territoriella pastoraten, i den mån regeringen beslutar det.

2 § Stiftsstyrelsen skall följa och aktivt främja utvecklingen av den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet. I dessa angelägenheter biträds stiftsstyrelsen av stiftsmusikern.

Pastoratskyrkorådet och kyrkoherden har den omedelbara tillsynen över den kyrkomusikaliska verksamheten. I flerförsamlingspastorat som inte har pastoratskyrkoråd handhas tillsynen av ett gemensamt kyrkoråd och kyrkoherden.

Kyrkomusikens omfattning och minimikrav på kompetens för kyrkomusikertjänst

3 § Stiftsstyrelsen skall fastställa minimum för omfattningen av den kyrkomusikaliska verksamheten i varje pastorat. Stiftsstyrelsen skall även fastställa den kyrkomusikaliska behörighet som lägst skall krävas av den eller dem som skall fullgöra de kyrkomusikaliska uppgifterna i pastoratet. Pastoraten skall, efter hörande av församlingskyrkoråden, lämna förslag till stiftsstyrelsen i de nu angivna hänseendena.

Stiftsstyrelsens beslut enligt första stycket kan omprövas när stiftsstyrelsen eller pastoratet finner skäl till det.

Behörighet till tjänst som kyrkomusiker

4 § Behörig att anställas som organist, domkyrkoorganist eller stiftsmusiker är den som har avlagt organistexamen och som är lämplig för anställningen. Detsamma gäller den som uppfyller behörighetsvillkoren enligt äldre bestämmelser för en tjänst som ordinarie eller extra ordinarie organist.

5 § Behörig att anställas som kantor är den som har avlagt organistexamen eller kantorsexamen och som är lämplig för anställningen. Detsamma gäller den som uppfyller behörighetsvillkoren enligt äldre bestämmelser för en tjänst som ordinarie eller extra ordinarie organist, som extra ordinarie kyrkokantor eller som skolkantor.

6 § Behörig att fullgöra de kyrkomusikaliska uppgifterna som fyllnadstjänstgöring enligt 7 kap. 2 § andra stycket är den som är behörig att anställas som organist enligt 4§ eller som kantor enligt 5 §.

7 § Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen, efter hörande av kyrkoråd som sägs i 2 § andra stycket, förklara den som söker tjänst enligt 7 kap. 2 § behörig för de kyrkomusikaliska uppgifterna, trots att han inte uppfyller fastställda krav på kyrkomusikalisk utbildning.

8 § Om en behörig kyrkomusiker inte kan anställas får annan kyrkomusiker anställas. En sådan kyrkomusiker skall anställas tills vidare längst till viss tidpunkt, dock längst för en tid av två år.

Handläggningen av ansökan om kyrkomusikertjänst

9 § Stiftsstyrelsen skall inhämta yttrande över ansökningarna till en tjänst som stiftsmusiker från svenska kyrkans centralstyrelse.

Pastoraten skall ge kyrkoråden i de berörda församlingarna tillfälle att yttra sig över ansökningarna till en tjänst enligt 7 kap. 2 §. Avser ansökningarna tjänst som domkyrkoorganist skall yttrande dessutom inhämtas från svenska kyrkans centralstyrelse.

Om ett pastorat begär det skall stiftsstyrelsen avge yttrande över ansökningarna till andra tjänster enligt 7 kap. 2 § än som domkyrkoorganist.

Hur man överklagar vissa beslut enligt detta kapitel

10 § Stiftsstyrelsens beslut enligt 3 § får överklagas av pastoratet och beslut enligt 7 § av sökanden hos svenska kyrkans centralstyrelse. Centralstyrelsens beslut i dessa ärenden får inte överklagas.

KYRKLIG EGENDOM

12 kap. Inledande bestämmelser

1 § Med kyrklig egendom förstås i denna lag:
1. kyrkobyggnader och därtill hörande tomter,
2. kyrkliga inventarier,
3. kyrklig jord,
4. kyrkliga medel som är anslagna för särskilda ändamål,
5. kyrkokommunal egendom som inte omfattas av 1–4.

2 § Med kyrkokommunal egendom avses egendom som ägs av en församling eller en kyrklig samfällighet.

3 § Bestämmelser om den egendom som avses i 1 § 1–4 finns i 13–16 kap.

Bestämmelser om den kyrkokommunala egendomens förvaltning finns även i 4 och 5 kap.

Kyrkobyggnader och kyrkotomter

Definitioner

1 § Bestämmelserna i detta kapitel har till syfte att säkerställa att kulturhistoriska värden hos kyrkobyggnader, kyrkotomter och kyrkliga inventarier bevaras.

I detta kapitel avses med

kyrkobyggnad: byggnad som invigts för svenska kyrkans gudstjänst och som underhålls av en kyrklig kommun samt domkyrka som står under egen förvaltning;

kyrkotomt: område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö och som inte utgör begravningsplats.

Godkännande när kyrkobyggnader och kyrkotomter skall ändras

2 § För kyrkobyggnader och kyrkotomter som är uppförda respektive anlagda före utgången av år 1939 krävs godkännande av riksantikvarieämbetet och statens historiska museer för de åtgärder som anges nedan, nämligen beträffande

kyrkobyggnader: ändring, rivning eller flyttning av byggnaden samt ändring eller tillägg av byggnadens fasta inredning eller av dess konstnärliga utsmyckning eller ändring av dess färgsättning;

kyrkotomter: utvidgning eller annan väsentlig ändring av kyrkotomten samt uppförande eller väsentlig ändring av byggnad eller mur, portal eller annan sådan fast anordning på tomten.

Bestämmelserna i första stycket skall också tillämpas på kyrkobyggnader eller kyrkotomter som har tillkommit efter utgången av år 1939, om riksantikvarieämbetet och statens historiska museer beslutar det.

Sedvanligt underhållsarbete eller brådskande reparationer får utföras utan godkännande.

Förfarandet när kyrkobyggnader inte längre behövs

3 § Om de kyrkliga kommuner som svarar för underhållet av en kyrkobyggnad finner att denna inte behövs för gudstjänster, kan de skriftligen ansöka hos stiftsstyrelsen att kyrkobyggnaden förklaras övertalig.

4 § Stiftsstyrelsen skall pröva om kyrkobyggnaden behövs för gudstjänster inom svenska kyrkan. Om så inte är fallet, skall stiftsstyrelsen förklara kyrkobyggnaden övertalig.

5 § När en kyrkobyggnad förklarats övertalig, skall riksantikvarieämbetet och statens historiska museer bedöma kyrkobyggnadens kulturhistoriska värde.

6 § Finner riksantikvarieämbetet och statens historiska museer att kyrkobyggnadens kulturhistoriska värde är sådant att det är ett riksintresse att bevara kyrkobyggnaden, skall de kyrkliga kommunerna underhålla byggnaden som kyrka.

7 § Har en kyrkobyggnad förklarats övertalig och saknar den sådant

kulturhistoriskt värde som anges i 6 §, skall biskopen avlysa byggnaden som kyrka.

8 § När en kyrkobyggnad blivit avlyst, skall de kyrkliga kommunerna låta dokumentera byggnaden och dess inventarier.

9 § En byggnad som blivit avlyst som kyrka får inte utan stiftsstyrelsens godkännande användas för annat ändamål.

Tillsynen över kyrkliga inventarier

10 § Kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga föremål som ägs eller förvaltas av en kyrklig kommun eller en domkyrka och som inte tillhör någon enskild person eller släkt, får inte avyttras utan riksantikvarieämbetet och statens historiska museers medgivande.

11 § I varje församling skall det finnas en förteckning över föremål som avses i 10 §. I förteckningen skall särskilt anges om ett föremål ägs eller förvaltas av annan än församlingen. Minst vart sjätte år skall det genom kontraktsprostens försorg kontrolleras att alla föremål i förteckningen finns kvar. Kontroll skall också göras vid byte av kyrkoherde eller sådan kyrkvärd som anges i andra stycket. I församling där en kontraktsprost är kyrkoherde skall kontrollen ske genom biskopens försorg. Ett föremål får inte avföras ur förteckningen utan medgivande av riksantikvarieämbetet och statens historiska museer.

Kyrkoherden och en av kyrkorådet utsedd kyrkvärd skall se till att föremålen förvaras och vårdas väl. Kyrkvärden skall vara ledamot eller suppleant i kyrkorådet.

12 § Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer får besiktiga föremål som avses i 10 §.

13 § Föremål får inte utan medgivande av riksantikvarieämbetet och statens historiska museer repareras, ändras eller flyttas från den plats till vilken de sedan gammalt hör. Medgivande behövs inte vid mera obetydliga reparationer.

Om det finns allvarlig fara för att ett föremål skadas, får riksantikvarieämbetet och statens historiska museer efter samråd med kontraktsprosten eller med biskopen, när det gäller föremål i kontraktsprostens församling, ta hand om föremålet för vård tills vidare på annan plats eller vidta annan nödvändig åtgärd för att skydda det.

Hur man överklagar beslut enligt detta kapitel

14 § Beslut som avses i 2 § första stycket, 10, 11 och 13 §§ får överklagas hos kammarrätten.

Riksantikvarieämbetet och statens historiska museers beslut enligt 2 § andra stycket och 5 § får överklagas hos regeringen. Detsamma gäller biskopens beslut enligt 7 §.

15 § Beslut av stiftsstyrelsen enligt 4 och 9 §§ överklagas enligt bestämmelserna i 4 kap. 106–111 §§ och 112 § andra meningen om kommunalbesvär.

14 kap. Om tillfällig upplåtelse av kyrka

1 § Kyrkor som är invigda för svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling, får upplåtas tillfälligt enligt bestämmelserna i detta kapitel. Bestämmelserna gäller också domkyrkor som står under egen förvaltning.

Med upplåtelse av kyrka avses medgivande att använda kyrkorummet för annat ändamål än

gudstjänster som ingår i den av domkapitlet fastställda tjänstgöringen för pastoratets präster och

kyrkliga förrättningar som hålls av församlingens präster och avser någon som tillhör församlingen.

Genom vad som föreskrivs i kapitlet ändras inte biskopens rätt att använda domkyrkan för biskopliga förrättningar.

2 § Tillfällig upplåtelse av kyrka får ske endast om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. Upplåtelse får inte ske för ändamål som kränker kyrkorummets helgd eller är oförenligt med svenska kyrkans ordning. Upplåtelse får inte heller ske så att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

3 § Frågor om tillfällig upplåtelse av kyrka skall prövas av församlingens kyrkoråd.

Kyrkorådet får endast av skäl som anges i 2 § vägra att upplåta kyrkan för en kyrklig förrättning som avser någon som tillhör församlingen.

4 § Innan kyrkorådet beslutar om upplåtelse av kyrkan, skall kyrkoherden, om denne är förhindrad att delta i beslutet, såvitt möjligt ges tillfälle att yttra sig. Om upplåtelsen gäller en domkyrka som står under egen förvaltning, skall också den särskilda domkyrkostyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

5 § Kyrkorådet får uppdra åt kyrkoherden eller åt en särskild avdelning, bestående av kyrkoherden och andra ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet, att på kyrkorådets vägnar besluta i vissa ärenden om upplåtelse av kyrka.

6 § I annexförsamlingar där kyrkoherden har förordnat en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet, skall vad som sägs i 4 och 5 §§ om kyrkoherden gälla den prästen.

7 § Kyrkorådets beslut om tillfällig upplåtelse av kyrka skall gälla omedelbart.

Kyrkorådets beslut får överklagas hos domkapitlet. Beslutet får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot. Beslutet får även överklagas av ledamot i kyrkorådet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

15 kap. Om förvaltning av kyrklig jord

Definitioner m.m.

1 § Kyrklig jord är sådan fast egendom eller tomträtt

1. vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i visst pastorat (*löneboställe*),

2. där tjänstebostad är anvisad åt en kyrkoherde eller komminister (*prästgård*),

3. vars avkastning är avsedd för en församlingskyrkas behov (*församlingskyrkas fastighet*),

4. som förvärvats för medel ur prästlönefonder från flera pastorat och vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i dessa pastorat (*prästlönefondsfastighet*),

5. vars avkastning tillförs kyrkofonden (*kyrkofondsfastighet*),

6. vars avkastning är avsedd för en domkyrkas behov (*domkyrkas fastighet*), eller

7. där tjänstebostad är anvisad åt en biskop (*biskopsgård*).

Om tjänstebostad inte längre är anvisad på prästgård blir denna löneboställe.

Vid tillämpning av 14 och 16 §§ skall även sådan fast egendom på vilken en församlingskyrka eller domkyrka av stiftelsekaraktär är uppförd anses som församlingskyrkas fastighet respektive domkyrkas fastighet.

2 § Bestämmelser i lag eller annan författning om fast egendom eller tomträtt som tillhör staten tillämpas inte på kyrklig jord.

3 § Vad som enligt lag eller annan författning åligger fastighetsägare skall fullgöras av den som förvaltar den kyrkliga jorden.

Förvaltningen

Allmänna bestämmelser

4 § Löneboställen och församlingskyrkors fastigheter, med undantag av tillhörande skog, samt prästgårdar skall förvaltas av pastoratet.

Prästlönefondsfastigheter, kyrkofondsfastigheter, domkyrkofastigheter och biskopsgårdar samt skogen på löneboställen och församlingskyrkors fastigheter skall förvaltas av egendomsnämnden. Lunds domkyrkas fastigheter förvaltas dock av ett särskilt domkyrkoråd. Bestämmelser om domkyrkorådet i Lund meddelas av regeringen.

Regeringen får efter ansökan av den som förvaltar den kyrkliga jorden besluta att denna skall förvaltas på annat sätt.

Särskilda bestämmelser om prästgårdar och biskopsgårdar

5 § Ett pastorat får besluta att innehavaren av en tjänst som kyrkoherde eller komminister skall anvisas tjänstebostad. Om tjänsten är tillsatt får pastoratet meddela eller upphäva ett sådant beslut endast om den som innehar tjänsten samtycker till det.

Pastoratet skall underrätta domkapitlet och egendomsnämnden om beslut enligt första stycket.

Kostnaderna för en tjänstebostad skall betalas av pastoratet. Hyran för tjänstebostaden tillfaller pastoratet.

Med pastorat förstås i denna paragraf territoriella pastorat samt, i den mån regeringen beslutar det, icke-territoriella pastorat.

6 § Om ett pastorat har anvisat en kyrkoherde eller en komminister tjänstebostad på en prästgård skall pastoratet ställa i ordning prästgården.

Pastoratet skall underhålla och vid behov bygga nya hus på prästgården. Pastoratet svarar för prästgårdens skötsel, om detta inte ankommer på

innehavaren av tjänstebostaden enligt bestämmelser som regeringen meddelar eller enligt avtal.

I fråga om biskopsgård ankommer de uppgifter som avses i första och andra styckena på egendomsnämnden, om inte regeringen bestämmer något annat.

Särskilda bestämmelser om annan kyrklig jord

7 § Förvaltningen av löneboställen, församlingskyrkors fastigheter, prästlönefondsfastigheter, kyrkofondsfastigheter och domkyrkors fastigheter skall inriktas på att egendomens avkastningsförmåga tas tillvara på ekonomiskt bästa sätt. Naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen skall beaktas i skälig omfattning.

8 § Bestämmelser om upplåtelse av rätt till jakt eller fiske på kyrklig jord som avses i 7 § får meddelas av regeringen.

9 § Egendomsnämnden skall företräda kyrklig jord som avses i 7 § i följande ärenden om upplåtelse av rättigheter, även om jorden inte förvaltas av nämnden:

1. nyttjanderätt till mark för församlingsändamål, kommunalt behov, bostadsbebyggelse, industri eller annat liknande ändamål,
2. tomträtt,
3. rätt till annan naturtillgång än vattenkraft,
4. servitut.

10 § Kammarkollegiet skall företräda kyrklig jord som avses i 7 § i ärenden som rör upplåtelse av rätt till vattenkraft.

Egendomsnämnden skall företräda kyrklig jord som avses i 7 § i ärenden som rör ledningsrätt eller vägrätt, även om jorden inte förvaltas av nämnden. Detsamma gäller ärenden som rör byggnadsminnen, naturvårdsområden, naturreservat, naturminnen och bestämmelser till skydd för djurlivet om inte regeringen bestämmer något annat.

11 § En fråga om ändrad användning av kyrklig jord som inte avser sådan upplåtelse eller sådant godkännande som avses i 9 eller 10 § skall prövas av den som förvaltar egendomen. Beror ändringen på att ett självständigt jordbruk inte längre är bärkraftigt eller leder ändringen till att ett sådant jordbruk inte kan bestå, skall frågan alltid prövas av egendomsnämnden.

12 § Vinst eller förlust på förvaltningen av prästlönefondsfastigheter fördelas på pastoraten i förhållande till deras andelar i fastigheterna. Motsvarande gäller för vinst eller förlust på egendomsnämndens förvaltning av skogen på löneboställena och församlingskyrkornas fastigheter i stiftet.

Bestämmelser om hur andelarna beräknas meddelas av regeringen.

Tillsynen över förvaltningen

13 § Egendomsnämnden skall ha tillsyn över sådan förvaltning av kyrklig jord som den inte själv har hand om.

Vid sin tillsyn får egendomsnämnden meddela sådant föreläggande eller

förbud som behövs för att bestämmelserna i detta kapitel eller med stöd av bestämmelserna meddelade föreskrifter skall efterlevas.

I beslutet om föreläggande eller förbud får egendomsnämnden utsätta vite.

Försäljning eller byte av kyrklig jord

14 § Tillstånd till försäljning eller byte av kyrklig jord får lämnas

1. för att tillgodose bostadsbehovet i orten,
2. för att se till att lämpliga enheter för jordbruk eller skogsbruk bildas,
3. för att främja annat syfte liknande det som avses i 1 eller 2,
4. för att tillgodose ändamål som avses i 2 kap. expropriationslagen (1972:719),
5. när jorden på grund av särskilda omständigheter inte lämpligen bör behållas för sitt ändamål, eller
6. när jordens avkastning inte svarar mot vad som skulle kunna erhållas om dess värde placerades i andra förmögenhetstillgångar.

Tillstånd till överlåtelse får lämnas endast om överlåtelsen kan ske utan olägenhet för det allmänna och endast om den sker mot ersättning som motsvarar fastighetens värde med hänsyn till ortens pris och fastighetens avkastning.

Om det finns särskilda skäl får tillstånd ges till sådan försäljning eller sådant byte av kyrklig jord som medför att denna blir kyrklig jord av annat slag.

15 § Frågor om tillstånd enligt 14 § skall prövas av kammarkollegiet eller egendomsnämnden enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Om prästlönefonder m.m.

16 § Ersättning för kyrklig jord på grund av försäljning, expropriation, upplåtelse av naturtillgång eller av andra liknande skäl skall fonderas. Avkastningen skall användas för samma ändamål som jorden varit avsedd för.

Utan hinder av vad som sagts i första stycket skall ersättning som härrör från löneboställe eller prästlönefondsfastighet användas till betalning av sådant lån ur kyrkofonden som upptagits för lönebostället eller prästlönefondsfastigheten. Kammarkollegiet eller egendomsnämnden får i övrigt enligt bestämmelser som regeringen meddelar medge undantag från skyldigheten att fondera medel.

17 § Ersättning som skall fonderas enligt 16 § och som kommer från löneboställe eller prästgård skall utgöra prästlönefond för pastoratet. Även annan fond vars avkastning är avsedd för avlöning åt en kyrkoherde eller komminister utgör prästlönefond.

Prästlönefonderna skall förvaltas av pastoraten. De skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigs medel. Egendomsnämnden får medge att fondernas tillgångar placeras på annat sätt enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

Av medel ur prästlönefonder från flera pastorat får prästlönejordsfond bildas för inköp av prästlönefondsfastighet. Prästlönejordsfonderna skall förvaltas av egendomsnämnderna.

18 § Ersättning som skall fonderas enligt 16 § och som kommer från prästlönefondsfastighet får behållas av stiftets prästlönejordsfond och användas till köp av fast egendom, om det kan antas att köp kan komma till stånd inom en nära framtid. Bestämmelser om sådant köp finns i 21 §.

I annat fall än som avses i första stycket skall ersättning som anges där tillföras pastoratens prästlönefonder i förhållande till pastoratens andelar i fastigheten.

19 § Ersättning som skall fonderas enligt 16 § och som kommer från en församlingskyrkas eller en domkyrkas fastighet utgör fastighetsfond för församlingskyrkan respektive domkyrkan.

Ersättning som skall fonderas enligt 16 § och som kommer från biskopsgården i Lunds stift skall tillföras fastighetsfonden för Lunds domkyrka.

Församlingskyrkas fastighetsfond förvaltas av pastoratet. Domkyrkas fastighetsfond förvaltas av den som förvaltar domkyrkan.

En församlingskyrkas eller domkyrkas fastighetsfond skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigs medel. Egendomsnämnden får enligt bestämmelser som regeringen meddelar medge undantag från denna skyldighet.

20 § Ersättning som avses i 16 § och som kommer från kyrkofondsfastighet eller annan biskopsgård än biskopsgården i Lunds stift skall tillföras kyrkofonden. Om sådan ersättning tillförts kyrkofonden, får medel ur kyrkofonden till motsvarande belopp användas till köp av fast egendom.

Köp av fast egendom eller tomträtt

21 § Kammarkollegiet eller egendomsnämnden skall enligt bestämmelser som regeringen meddelar pröva frågor om köp av fast egendom eller tomträtt för medel ur prästlönefond, prästlönejordsfond eller församlingskyrkas fastighetsfond samt frågor om ur vilka prästlönefonder medel skall tillskjutas till prästlönejordsfond.

Hur man överklagar beslut enligt detta kapitel

22 § Pastoratets beslut enligt detta kapitel får överklagas genom besvär enligt bestämmelserna i 4 kap. 106–112 §§.

23 § Egendomsnämndens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kammarkollegiet. Beslut enligt 12 § om fördelning av vinst eller förlust som avses där överklagas dock hos kammarrätten.

Kammarkollegiet får överlämna ett ärende till regeringens avgörande, om kollegiet anser att särskilda skäl motiverar det. Kammarkollegiet skall då bifoga eget yttrande i ärendet.

Kammarkollegiets beslut enligt detta kapitel i en överklagad fråga får inte överklagas. Kammarkollegiets beslut i övrigt med anledning av det överklagade ärendet eller i andra ärenden enligt detta kapitel får överklagas hos regeringen.

16 kap. Om kyrkofonden

Inledande bestämmelser

1 § Vissa kostnader för svenska kyrkans verksamhet skall fördelas mellan kyrkliga kommuner och kyrkofonden enligt bestämmelserna i detta kapitel.

2 § Med *kyrklig kommun* förstås i detta kapitel församling och kyrklig samfällighet som har beskattningsrätt.

Med *pastorat* förstås i detta kapitel territoriellt pastorat samt, i den mån regeringen beslutar det, icke-territoriellt pastorat. Om indelning i territoriella pastorat finns bestämmelser i 3 kap. Regeringen beslutar om icke-territoriella pastorat.

3 § Med *bidragsår* förstås det år under vilket bidrag betalas ut enligt 13–19 §§.

Med *skatteunderlag* förstås antalet skattekronor enligt taxeringsnämnds beslut om taxering till kommunal inkomstskatt året före bidragsåret.

Med *skattekraft* förstås skatteunderlag per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

Med *medelskattekraft* förstås skatteunderlaget för riket per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

Statistiska centralbyrån fastställer medelskattekraften senast den 31 december året före bidragsåret.

Kyrkofondens styrelse och förvaltning

4 § För kyrkofonden skall det finnas en styrelse. Denna skall bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna skall det finnas lika många ersättare. Ordföranden och tre ledamöter samt ersättare för dem utses för tre år av regeringen. Tre ledamöter samt ersättare för dem utses av kyrkomötet.

5 § Bestämmelser om förvaltningen av kyrkofonden meddelas av regeringen.

Hur kyrkofonden tillförs medel

6 § Till kyrkofonden betalas

1. allmän och särskild kyrkoavgift enligt 10–12 §§,
2. ersättning av staten för prästerskapets indragna tionde m.m. med 5 050 737 kronor i juli månad varje år, samt
3. statsbidrag som beviljas för ändamålet.

Till kyrkofonden skall även föras avkastning och ersättning som härrör från fondens tillgångar och andra kapitaltillgångar enligt regeringens bestämmande.

7 § Om det behövs får kyrkofonden ta upp lån i den omfattning som regeringen bestämmer.

Hur kyrkofondens medel används

8 § Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13–16 §§,
2. stifts-, kyrkobyggnads- och strukturbidrag enligt 17–19 §§,
3. kostnader för försäkring av egendom som förvaltas av kyrkliga kommuner enligt bestämmelser som meddelas av regeringen,
4. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, pastorsadjunkter samt präster anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
5. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt bestämmelser som regeringen meddelar eller enligt avtal

samt för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,

6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen enligt regeringens bestämmande,

7. kostnader för verksamhet som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet i den omfattning som regeringen bestämmer,

8. förvaltningskostnader enligt regeringens bestämmande för departement eller myndigheter där kyrkliga frågor handläggs samt kostnader för kyrkofondens förvaltning,

9. kostnader för kyrkomötet, samt

10. andra kostnader för svenska kyrkans verksamhet enligt regeringens bestämmande.

9 § Ur kyrkofonden får lån lämnas för åtgärder som syftar till att rationalisera driften av löneboställen eller prästlönefondsfastigheter. Lån får också lämnas för förvärv av jordbruksfastighet som löneboställe eller prästlönefondsfastighet, om förvärvet syftar till en rationalisering av det kyrkliga jordinnehavet i stiftet.

Möjlighet till lån finns också om ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall belastas med kostnader till följd av fastighetsbildningsförrättning eller företag enligt vattenlagen (1983:291), lagen (1939:608) om enskilda vägar eller anläggningslagen (1973:1149).

Kyrkoavgifter

Allmän kyrkoavgift

10 § Pastoraten skall varje år betala allmän kyrkoavgift till kyrkofonden. Avgiften beräknas på skatteunderlaget och är 16 öre per skattekrona.

11 § Vid beräkningen av den allmänna kyrkoavgiften enligt 10 § skall det antal skattekronor som hänför sig till personer som inte är medlemmar i svenska kyrkan minskas med 70 procent.

Särskild kyrkoavgift

12 § Pastorat som innehar lönetillångar skall varje år också betala en särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Pastoratens lönetillgångar är löneboställen och prästlönefonder samt andelar i prästlönejordsfonder och prästlönefondsfastigheter.

Avgiften är för lönetillgångar som består av

1. fast egendom eller andel i fast egendom, eller	två procent av 1988 års taxeringsvärde
om en viss del av den fasta egendomen åsatts skogsbruksvärde	sex procent av skogsbruksvärdet för denna del
2. aktier och andelar i aktiefonder	två procent av anskaffningsvärdet
3. obligationer, förlagsbevis och konvertibla skuldebrev	åtta procent av anskaffningsvärdet
4. bankmedel och övriga fordringar	åtta procent av nominella värdet

Med fast egendom likställs tomträtt. För lönetillgångar som utgörs av andel i fast egendom skall avgiften beräknas i proportion till andelstalet.

Närmare föreskrifter om beräkning av den särskilda kyrkoavgiften meddelas av regeringen.

Utjämningsbidrag

Allmänt utjämningsbidrag

13 § Kyrkliga kommuner får ett allmänt utjämningsbidrag om skatteunderlaget understiger det som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 15 §. Bidraget utgår med ett belopp som motsvarar produkten av det enligt 14 § beräknade tillskottet av skatteunderlag och skattesatsen för bidragsåret.

14 § Tillskottet av skatteunderlag utgör skillnaden mellan det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 15 § och den kyrkliga kommunens skatteunderlag.

För kyrkliga samfälligheter skall tillskottet av skatteunderlag utgöra summan av de tillskott som utgår eller skulle ha utgått till församlingarna enligt första stycket.

Tillskott av skatteunderlag avrundas till närmaste hela tusental skattekronor varvid 500 skattekronor avrundas uppåt.

15 § För kyrkliga kommuner gäller följande skattekraft i procent av medelskattekraften som garanti.

Kyrkliga kommuner i	Garanterad skattekraft
Stockholms län	97
Uppsala län	97
Södermanlands län	97
Östergötlands län	97
Jönköpings län	97
Kronobergs län	97
Kalmar län utom Mörbylånga och Borgholms kommuner	97
Mörbylånga och Borgholms kommuner	100
Gotlands län	103
Blekinge län	
Kristianstads län	97
Malmöhus län	97
Hallands län	97
Göteborgs och Bohus län	97
Älvsborgs län	97
Skaraborgs län	97
Värmlands län	100
Örebro län	97
Västmanlands län	97
Kopparbergs län	100
Gävleborgs län	100
Västernorrlands län	103
Jämtlands län	109
Västerbottens län utom Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	109
Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	112

Norrbottens län:	
Bodens, Haparanda, Kalix,	
Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner	109
Arvidsjaurs kommun	112
Arjeplogs kommun	118
Gällivare, Jokkmokks, Kiruna,	
Pajala, Överkalix och Övertorneå	
kommuner	118

Extra utjämningsbidrag

16 § Kyrkofondens styrelse får bevilja en kyrklig kommun extra utjämningsbidrag enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Övriga bidrag

Stiftsbidrag

17 § Kyrkofondens styrelse får bevilja stiftssamfälligheter bidrag till förvaltningskostnader och kostnader för avlöningsförmåner åt präster anställda hos samfälligheten enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Kyrkobyggnadsbidrag

18 § Kyrkofondens styrelse får bevilja kyrkliga kommuner bidrag till kostnadskrävande underhåll och restaurering av andra församlingskyrkor än medeltida domkyrka enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Strukturbidrag

19 § Stiftsstyrelsen får, i den omfattning kyrkofondens styrelse bestämmer, bevilja kyrkliga kommuner inom stiftet med särskilda behov bidrag ur kyrkofonden enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Sådant bidrag får inte beviljas stiftssamfälligheten.

Övriga bestämmelser

Fördelning av bidragsbelopp vid indelningsändring

20 § Vid indelningsändring som berör kyrkliga kommuner beslutar kyrkofondens styrelse om fördelningen av bidragsbelopp.

Inskränkning av bidrag

21 § Kyrkofondens styrelse får inskränka utbetalningen av allmänt eller extra utjämningsbidrag om dessa kan leda till en sänkning av en kyrklig kommuns utdebitering under en av regeringen fastställd nivå, vilken dock inte får sättas högre än 20 öre över rikets medelutdebitering av församlingsskatt.

22 § Kyrkofondens styrelse fastställer för varje kyrklig kommun tillskott av skatteunderlag samt allmän och särskild kyrkoavgift. Styrelsen skall meddela dessa uppgifter senast den 25 januari bidragsåret.

Till ledning för det kyrkokommunala budgetarbetet skall kyrkofondens styrelse senast den 10 september året före bidragsåret meddela de kyrkliga kommunerna preliminära uppgifter om tillskott av skatteunderlag, stiftsbidrag samt belopp för allmän och särskild kyrkoavgift.

Underrättelse om fastställt strukturbidrag

23 § Stiftsstyrelsen skall underrätta berörda kyrkliga kommuner och kyrkofondens styrelse om fastställt strukturbidrag senast den 10 september året före bidragsåret.

KYRKLIGA VAL

17 kap. Om val till kyrkofullmäktige och om val av kyrkoråd i vissa fall

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel gäller vid val av kyrkofullmäktige samt vid val av kyrkoråd i en sådan församling som avses i 4 kap. 7 §.

Kapitlets bestämmelser om församling gäller även kyrkliga samfälligheter där kyrkofullmäktige skall utses.

Vid val av kyrkoråd skall vad som sägs i detta kapitel om kyrkofullmäktige, fullmäktige och kyrkofullmäktig i stället avse kyrkorådet och ledamot av kyrkorådet.

2 § Om en ändring i församlingsindelningen skall träda i kraft den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige sker i hela riket skall redan det valet avse församlingen enligt den nya indelningen.

Valets organisation

Centrala valmyndigheten

3 § För val enligt detta kapitel skall det finnas en central valmyndighet. Regeringen bestämmer vilken myndighet som skall vara central valmyndighet.

Valdagar

4 § Val av kyrkofullmäktige i hela riket skall äga rum den tredje söndagen i oktober.

Val av kyrkofullmäktige som inte omfattar hela riket skall äga rum den söndag som länsstyrelsen bestämmer efter samråd med centrala valmyndigheten. Ett sådant val får inte äga rum samtidigt med val av landstingsmän eller kommunfullmäktige inom valdistriktet.

Valnämnd

5 § Uppgifter som enligt detta kapitel ankommer på en valnämnd skall fullgöras av valnämnden i den kommun där valdistriktet finns. I ett valdistrikt inom en nybildad kommun skall uppgifterna fullgöras av den valnämnd som utsetts för den nybildade kommunen.

Om ett valdistrikt omfattar delar av flera kommuner förordnar länsstyrelsen valnämnden i någon av kommunerna att fullgöra valnämndsuppgifterna för distriktet. Innan ett sådant beslut meddelas skall församlingen och valnämnderna i kommunerna ges tillfälle att yttra sig.

Valförrättare

6 § Bestämmelserna om valförrättare i 3 kap. 4 och 5 §§ samt 6 § andra stycket vallagen (1972: 620) skall tillämpas vid val av kyrkofullmäktige.

Ansvar för valnämnders m.fl. kostnader

7 § En åtgärd eller anordning som en kommun, en valnämnd eller en valförrättare skall vidta eller ombesörja enligt detta kapitel skall bekostas av kommunen.

Valkretsar

8 § Vid val av fullmäktige skall varje församling utgöra en valkrets.

Vid val av fullmäktige i en kyrklig samfällighet skall varje församling som ingår i samfälligheten eller sådan grupp av församlingar som har bestämts enligt 9 § tredje stycket utgöra en valkrets. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förordna att valbarheten skall vara inskränkt till valkretsen.

Mandatfördelningen mellan valkretsar i kyrklig samfällighet

9 § Varje församling i en kyrklig samfällighet skall välja en ledamot till samfällighetens fullmäktige. Av det återstående antalet ledamöter skall varje församling välja en ledamot för varje gång som antalet röstberättigade i församlingen är jämnt delbart med det tal som erhålls, när antalet röstberättigade i samfälligheten delas med det återstående antalet ledamöter i samfällighetens fullmäktige. Om det antal ledamöter som skall utses enligt dessa regler inte uppgår till det antal som har bestämts för samfälligheten, skall, för att detta antal skall kunna uppnås, de församlingar där antalet röstberättigade mest överskjuter de tal som är bestämmande för fullmäktiges antal inom församlingarna vara berättigade att var för sig i ordning efter överskottens storlek välja ytterligare en ledamot. Är överskottstalen lika för två eller flera församlingar, avgörs företrädet genom lottning.

Länsstyrelsen skall före maj månads utgång det år då val av kyrkofullmäktige skall ske i hela riket fastställa det antal ledamöter i fullmäktige som varje församling skall utse enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att alla eller vissa församlingar i samfälligheten skall föras samman till en eller flera grupper vid tillämpningen av första och andra styckena. Om så

har skett, skall det som sägs i första och andra styckena om församling i stället avse gruppen.

Hur man överklagar beslut om mandatfördelning

10 § Länsstyrelsens beslut enligt 9 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Valdistrikt

11 § Varje församling bildar ett valdistrikt.

Ingår delar av en församling i olika valdistrikt vid val till riksdagen, skall varje del bilda ett eget valdistrikt vid val av kyrkofullmäktige. Länsstyrelsen får dock besluta att sådana delar av en församling tillsammans skall utgöra ett valdistrikt. Innan beslut om detta meddelas, skall församlingen och valnämnden ges tillfälle att yttra sig.

I fråga om beslut som avses i andra stycket tillämpas 3 kap. 3 § fjärde stycket och 6 § första stycket vallagen (1972: 620).

Förberedande av valet

Röstlängden

12 § Vid upprättandet av allmän röstlängd skall utöver vad som sägs i 4 kap. vallagen (1972: 620) bestämmelserna i 13–15 §§ iakttas.

13 § För den som den 1 juni enligt länsstyrelsens personband inte är medlem av svenska kyrkan eller som enligt personbandet tillhör en icke-territoriell församling skall anteckning om detta förhållande göras i röstlängden.

14 § Om ett valdistrikt som avses i vallagen (1972: 620) omfattar två eller flera församlingar eller distrikt eller delar av församlingar eller distrikt vid val av kyrkofullmäktige, skall det upprättas en särskild del av röstlängden för varje församling eller kyrkligt valdistrikt eller del därav. Om det behövs med anledning av en beslutad ändrad indelning i församlingsindelningen, skall en särskild del av röstlängden läggas upp för det område av församlingen som indelningsändringen avser.

15 § Om det gjorts anteckning om någon enligt 13 § och anmärkning mot detta inte har framställts på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 4 § första stycket vallagen (1972: 620), skall länsstyrelsen ändå efter ansökan av denne eller av den lokala skattemyndigheten besluta om rättelse i röstlängden, om det är uppenbart att anteckningen är felaktig. Ansökan om detta skall ha gjorts hos länsstyrelsen senast den 1 oktober det år då röstlängden upprättades. Ifråga om ansökan och beslut tillämpas bestämmelserna i 4 kap. 8 § vallagen.

Valsedlarna

16 § Valsedlarna för val av kyrkofullmäktige för kyrklig samfällighet skall vara av särskilt papper som tillhandahålls av den centrala valmyndigheten.

17 § Valsedlarna skall ha formatet 105x148 millimeter (A6). För val av kyrkofullmäktige för församling skall vita valsedlar användas och för val av kyrkofullmäktige för kyrklig samfällighet blå valsedlar.

På valsedlarna skall det finnas partibeteckning. Valsedlarna bör dessutom innehålla

1. namn på en eller flera kandidater,
2. beteckning som visar för vilken valkrets sedeln är avsedd (valkretsbeteckning), samt
3. uppgift om det val för vilket sedeln gäller (valbeteckning).

Kandidaterna skall anges på sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Vid varje kandidatnamn bör därför kandidatens personnummer eller annan identifieringsuppgift sättas ut.

18 § Om en valsedel upptar mer än ett kandidatnamn, skall namnen upptas i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem. Namnen gäller själva valet. Om de inte tas i anspråk gäller de vid val av suppleanter för kyrkofullmäktige i församlingar där sådana skall finnas.

19 § Efter beställning av ett parti som är representerat i en sådan fullmäktigeförsamling för kyrklig samfällighet som valet gäller, tillhandahåller den centrala valmyndigheten partiet papper till valsedlar för detta val i den mängd partiet önskar.

Om beställningen görs av något annat parti än som anges i första stycket eller av någon annan än den som är behörig företrädare för partiet, får den centrala valmyndigheten besluta att papperet till valsedlar skall tillhandahållas endast om beställaren betalar det i förskott.

20 § En församling får besluta att ett parti som är eller genom valet blir representerat i församlingens kyrkofullmäktige skall erhålla bidrag av församlingen till partiets kostnader för valsedlar. Beslutet skall innebära att ersättning lämnas till varje sådant parti efter enhetliga grunder.

Detsamma gäller kyrkliga samfälligheter där det ingår en församling för vilken kyrkoråd skall väljas enligt detta kapitel. Beslut om bidrag skall därvid avse ett parti som är eller genom valet blir representerat i kyrkorådet i församlingen.

21 § I varje lokal där röstning äger rum skall väljarna ha tillgång till blanketter till valsedlar.

Lantbrevbärare som tar emot valsedelsförsändelser bör ha med sig valsedelsblanketter.

Valsedelsblanketter tillhandahålls av den centrala valmyndigheten.

Röstkorten m.m.

22 § Vid val av kyrkofullmäktige skall, om den centrala valmyndigheten inte beslutat annat, röstkort upprättas för var och en som enligt gällande röstlängd är röstberättigad vid valet. Röstkortet skall innehålla uppgifter om den röstberättigade samt uppgifter om valet till ledning för den röstberättigade.

Gemensamt röstkort upprättas då val av kyrkofullmäktige för en församling och för en kyrklig samfällighet äger rum samtidigt.

23 § I fråga om röstkort tillämpas 7 kap. 1 § andra stycket, 2 § första

stycket och 3 § vallagen (1972: 620). Röstkorten skall sändas till de röstberättigade, vid val i hela riket senast 30 dagar och vid annat val senast 20 dagar före valdagen.

24 § Den centrala valmyndigheten bör på lämpligt sätt sprida kännedom bland allmänheten om tid och sätt för röstningen och om de bestämmelser i övrigt som gäller för valet.

Allmänna bestämmelser om röstningen

Var röstning sker m.m.

25 § Röstningen sker på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där väljaren är upptagen i röstlängden. Om den röstberättigade vistas utom riket eller på annan ort inom riket eller av annat skäl är förhindrad att rösta på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där han är upptagen i röstlängden, får han rösta på postkontor inom riket.

Om val av kyrkofullmäktige för en församling och för en kyrklig samfällighet äger rum samtidigt, skall väljare som röstar på postkontor vid ett och samma tillfälle utöva sin rösträtt i de val som han vill delta i.

26 § I fråga om röstningen i vallokal och på postkontor tillämpas i övrigt 8 kap. 2 § första stycket, 3–5 §§, 7 §, 9 § första och andra styckena samt 10, 11, 13 och 14§§ vallagen (1972: 620).

27 § I lokaler där röstning äger rum skall ett exemplar av detta kapitel och av vallagen (1972: 620) finnas tillgängliga.

Om kuvert

28 § Kuvert tillhandahålls endast av den centrala valmyndigheten.

Valkuverten och innerkuverten för valsedelsförsändelserna skall vara så beskaffade att färgen på inneliggande valsedel kan iakttas utan att valhemligheten röjs.

Ytterkuvert som skall användas vid röstning på postkontor skall vara försedda med fönster.

Röstning genom bud

29 § Bestämmelser om avlämnande av valsedel genom bud (röstning med valsedelsförsändelse) finns i 46 §.

Särskilda bestämmelser om röstning i vallokal

Vallokal

30 § Kommunen skall tillhandahålla lämpliga vallokaler. I anslutning till vallokalen eller i denna skall det anordnas en lämplig plats där partierna som deltar i valen kan lägga ut sina valsedlar. Valförrättaren skall se till att väljarna där har tillgång till blanketter för valsedlar.

Valskjutsar

31 § Kommunen bör på valdagen ordna med valskjutsar för de väljare som bor avlägset eller isolerat och som endast med avsevärd kostnad eller tidsförlust kan infinna sig i vallokalen.

Vallokalens öppethållande m.m.

32 § Vallokalen skall hållas öppen för röstning minst två timmar mellan klockan 8 och 15, dock inte under tid för allmän gudstjänst, samt dessutom mellan klockan 18 och 20. Den centrala valmyndigheten får bestämma att vallokalen i ett valdistrikt skall vara öppen för röstning kortare tid, om det kan antas att väljarna likväl har tillfredsställande möjligheter att utöva sin rösträtt.

Valtider för varje valdistrikt bestäms av valnämnden efter hörande av kyrkorådet.

Hur röstningen går till m.m.

33 § När vallokalen har öppnats för röstning, visar valförrättaren de närvarande att varje valurna är tom. Härefter får röstningen börja.

34 § Röstningen går till på följande sätt.

När väljaren kommer in i vallokalen, får han ett valkuvert för vart och ett av valen. Han uppsöker därefter en av de avskilda platserna och lägger där för varje val in sin valsedel i ett valkuvert. Valsedeln får inte vikas.

Väljaren lämnar sina valkuvert till valförrättaren. Om denne begär det, skall väljaren uppge sitt fullständiga namn, sin födelsetid och sin adress inom valdistriktet. Valförrättaren kontrollerar att väljaren är upptagen som röstberättigad i röstlängden, att han inte redan har röstat i valet, att han ställt i ordning endast ett valkuvert för varje val och att hans kuvert inte är försedda med obehörig märkning. Valförrättaren lägger därefter i väljarens närvaro valkuverten i valurnorna. I samband härmed antecknas i röstlängden att väljaren röstat.

35 § Om ett valkuvert är tomt eller försett med obehörig märkning, får det inte tas emot. Detsamma gäller om det inte klart framgår att kuvertet innehåller någon valsedel. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert för något val, får endast ett av dessa tas emot. Om väljaren begär det, skall samtliga kuvert för det valet återlämnas till honom.

36 § När vallokalen stängts för röstning och de som är närvarande fått tillfälle att lämna sina valsedlar, förklaras röstningen avslutad.

Särskilda bestämmelser om röstning på postkontor

Var röstning sker m.m.

37 § Röstning får ske på varje postkontor inom riket. Vid val i hela riket får röstning ske från och med den tjugofjärde dagen och vid annat val från och med den sjuttonde dagen före valdagen till och med torsdagen före valdagen. Detta gäller om inte annat följer av 38 eller 39 §.

38 § Röstningen på postkontor äger rum under tid då postkontoret är

öppet för allmänheten. På förslag av postverket får centrala valmyndigheten begränsa tiden för röstning på postkontor. Röstning skall dock alltid kunna äga rum under minst en timme varje dag då postkontoret är öppet för allmänheten.

39 § Om det finns särskilda skäl, får centrala valmyndigheten på förslag av postverket bestämma att röstmottagning skall anordnas endast på vissa postkontor. Vid val som omfattar hela riket skall röstning dock alltid kunna äga rum på minst ett postkontor i varje kommun.

40 § Om det med anledning av valet inrättas postkontor vid sjukhus, ålderdomshem, kriminalvårdsanstalter eller liknande vårdinrättningar eller vårdanstalter, sker röstningen där på tider som postverket bestämmer efter samråd med valnämnden och med vårdinrättningens eller vårdanstaltens ledning. Röstning får dock tidigast ske sjunde dagen före valdagen. Postverket skall samråda med valnämnden och med vårdinrättningens eller vårdanstaltens ledning om hur röstningen skall genomföras. På begäran av postverket skall valnämnden utse ett erforderligt antal personer att biträda röstmottagarna på postkontoren.

Röstmottagare

41 § Röstmottagare på ett postkontor är den som postverket utser.

Hur röstningen går till m.m.

42 § Röstningen på ett postkontor går till på följande sätt.

När väljaren har visat upp sitt röstkort för röstmottagaren, får han av denne ett valkuvert för vart och ett av valen. Han uppsöker därefter en av de avskilda platserna och lägger där för varje val in sin valsedel i ett valkuvert. Valsedeln får inte vikas.

Väljaren lämnar valkuverten och röstkortet till röstmottagaren. Denne kontrollerar att väljaren har ställt i ordning endast ett valkuvert för varje val och att kuverten inte är försedda med obehörig märkning. Därefter lägger röstmottagaren i väljarens närvaro in de mottagna valkuverten i ett ytterkuvert tillsammans med väljarens röstkort, vilket placeras närmast ytterkuvertets fönster, och tillsluter ytterkuvertet. Röstmottagaren tar slutligen hand om ytterkuvertet samt antecknar på en särskild förteckning väljarens namn och den valnämnd till vilken ytterkuvertet skall sändas. På ytterkuvertet antecknas det värdepostnummer som är angivet i förteckningen.

En väljare som inte är känd för röstmottagaren skall legitimera sig. Om han inte gör det, får han inte rösta.

43 § Om ett valkuvert är tomt eller försett med obehörig märkning, får det inte tas emot. Detsamma gäller om det inte klart framgår att kuvertet innehåller någon valsedel. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert för något val, får endast ett av dessa tas emot. Om väljaren begär det, skall samtliga kuvert för det valet återlämnas till honom.

44 § Röstmottagaren skall sända mottagna ytterkuvert till valnämnden i den kommun där väljaren är upptagen i allmän röstlängd. Försändelsen skall anordnas som värdepost.

45 § I fråga om den vidare behandlingen av röster som har lämnats på postkontor tillämpas samma förfarande som anges i 12 kap. 1–5 §§ vallagen (1972: 620) med följande undantag.

Ytterkuvert som kommer in till valnämnden efter valdagen eller så sent denna dag att de inte kan beräknas komma valförrättarna till handa innan röstningen i vallokalen slutar, skall behållas av valnämnden som därefter förfar med dem på det sätt som anges i 13 kap. 10 § vallagen.

Särskilda bestämmelser om röstning med valsedelsförsändelse

46 § En väljare som är gift får lämna valsedel genom sin make. En väljare som på grund av sjukdom, rörelsehinder eller hög ålder inte kan inställa sig i vallokalen för det valdistrikt där han är upptagen i röstlängd, får lämna valsedel genom bud. Bud får den vara som är väljarens barn, barnbarn, far, mor eller syskon eller hans vårdare och som fyllt 18 år.

Väljare som betjänas av lantbrevbärare får lämna valsedelsförsändelse genom denne, om röstning äger rum vid det postkontor som lantbrevbäraren är knuten till. Vid val som inte omfattar hela riket får dock centrala valmyndigheten på förslag av postverket begränsa antalet linjer vid vilka valsedel får lämnas genom lantbrevbärare.

47 § I fråga om anordnande av valsedelsförsändelse tillämpas 11 kap. 1 § andra stycket, 3 § andra stycket, 5 § andra stycket samt 6 a § tredje stycket vallagen (1972: 620). Valsedelsförsändelse får vara anordnad vid val i hela riket tidigast 24 dagar och vid annat val tidigast 17 dagar före valdagen. I fråga om avlämnande av valsedelsförsändelse till lantbrevbärare tillämpas vidare 11 kap. 5 § tredje stycket vallagen.

48 § Valsedelsförsändelse enligt 46 § första stycket lämnas på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där väljaren är upptagen i röstlängd. Sådan försändelse får också lämnas på ett postkontor där röstning äger rum.

Valsedelsförsändelse enligt 46 § andra stycket lämnas på det postkontor som lantbrevbäraren är knuten till. Valsedelsförsändelsen får tas emot även under tid då postkontoret inte är öppet för allmänheten.

49 § I fråga om valsedelsförsändelser tillämpas i övrigt 11 kap. 7–9 §§ vallagen (1972: 620).

Valets avslutande

Den preliminära rösträkningen

50 § Omedelbart efter det att röstningen i en vallokal förklarats avslutad räknar valförrättaren preliminärt de avgivna rösterna. Rösträkningen är offentlig och skall genomföras utan avbrott.

Den preliminära rösträkningen i vallokal genomförs enligt 13 kap. 2–6 §§ och 7 § första stycket vallagen (1972: 620).

51 § Omedelbart efter det att den preliminära rösträkningen i vallokalen har avslutats sänds röstlängd, protokoll och de särskilda kuvert och omslag som avses i 13 kap. 6 § vallagen (1972: 620) till valnämnden. Sker insändandet med posten, skall försändelsen anordnas som värdepost.

52 § Valnämnden skall se till att samtliga handlingar som avses i 51 §

kommer in till nämnden och att, om så inte är fallet, infordra det som fattas.

Valnämnden vidarebefordrar omgående röstlängderna och övrigt material till länsstyrelsen. Om det sker med posten, skall försändelsen anordnas som värdepost.

Den slutliga sammanräkningen

53 § Den slutliga sammanräkningen verkställs av länsstyrelsen vid en offentlig förrättning som påbörjas så snart det kan ske. Länsstyrelsen skall kungöra tid och plats för sammanräkningen. I kungörelsen anges i förekommande fall i vilken ordning som de olika valen kommer att räknas, om det inte finns något hinder mot detta. Kungörelsen skall anslås på församlingarnas anslagstavlor samt senast dagen före sammanräkningens början införas i ortstidning inom länet.

Ifråga om den slutliga sammanräkningen tillämpas i övrigt de bestämmelser i 14 kap. 1 § andra stycket, 2–4 §§, 5 § första stycket 1 och 2 samt 15, 15 d, 16, 17, 19, 20 och 22–24 §§ vallagen (1972: 620) som avser val av kommunfullmäktige och utseende av suppleanter för fullmäktige.

Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som fattats med stöd av 2 kap. 2 § kommunallagen (1977: 179) skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som har fattats med stöd av 4 kap. 13, 55 eller 61 §.

Utfärdande av bevis för ledamot och suppleant

54 § Bestämmelserna i 15 kap. 2 § vallagen (1972: 620) om bevis för den som blivit utsedd till ledamot av kommunfullmäktige eller till suppleant skall tillämpas vid kyrkofullmäktigval.

Hur man överklagar beslut och förrättningar

55 § Beslut varigenom länsstyrelsen fastställt utgången av ett val eller en förrättning som hållits för att utse en fullmäktigs efterträdare eller en ytterligare suppleant får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

56 § Skrivelsen med överklagandet skall ges in till länsstyrelsen och vara denna tillhanda inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades. Om skrivelsen kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden men till länsstyrelsen först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

57 § Den som vill överklaga har rätt att hos länsstyrelsen genast få utdrag ur protokoll eller annan handling över förrättningen.

Vem som får överklaga valutgången

58 § Ett beslut som avses i 55 § får överklagas av den som enligt röstlängd var röstberättigad vid valet samt av den som enligt beslut av länsstyrelsen över anmärkning mot röstlängden var utesluten från rösträtt. Det får också överklagas av ett parti som har deltagit i valet.

Hur överklagandena kungörs och handläggs

59 § Snarast möjligt efter överklagandetidens utgång skall länsstyrelsen samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till valprövningsnämnden. Kungörelsen införs i ortstidning i den kommun i vilken församlingen ingår. I kungörelsen anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden. Länsstyrelsen skall även skyndsamt inkomma till valprövningsnämnden med yttrande över överklagandena.

60 § Vid handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 55 § tillämpas 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620).

Tillträde till uppdrag som ledamot eller suppleant

61 § Beslut varigenom någon har utsetts till ledamot eller suppleant i kyrkofullmäktige skall gälla även om beslutet har överklagats. Om det överklagade beslutet ändras, skall den nya ledamoten eller suppleanten inta sin plats så snart det val eller den förrättning varigenom han blivit utsedd har avslutats.

Valprövningsnämnden får inte förbjuda att beslutet verkställs.

18 kap. Om val till stiftsfullmäktige

Valmetod

1 § Ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige väljs av elektorer (indirekta val).

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val av stiftsfullmäktige är varje stift indelat i valkretsar. Varje kontrakt utgör en valkrets.

Mandatfördelningen mellan valkretsarna

3 § I varje valkrets skall väljas en ledamot till stiftsfullmäktige. Av det återstående antalet ledamöter skall i varje valkrets väljas en ledamot för varje gång som antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i valkretsen är jämnt delbart med det tal som erhålls, när antalet röstberättigade i stiftssamfälligheten delas med det återstående antalet ledamöter i stiftsfullmäktige. Om det antal ledamöter som skall utses enligt dessa regler inte uppgår till det antal som har bestämts för stiftssamfälligheten, skall, för att detta antal skall kunna uppnås, de valkretsar i vilka antalet röstberättigade mest överskjuter de tal som är bestämmande för fullmäktiges antal inom valkretsarna vara berättigade att var för sig i ordning efter överskottens storlek välja ytterligare en ledamot. Är överskottstalen lika för två eller flera valkretsar, avgörs företrädet genom lottning. Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) skall före september månads utgång det år då val i hela riket av kyrkofull-

mäktige skall äga rum fastställa det antal ledamöter i stiftsfullmäktige som varje valkrets skall utse enligt första stycket.

Hur man överklagar beslut om mandatfördelning

4 § Den centrala valmyndighetens beslut enligt 3 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Valdistrikt

5 § För val av elektorer är varje valkrets indelad i valdistrikt. Varje församling utgör ett valdistrikt.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

6 § Elektorer väljs för varje församling av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Valet förrättas av de nyvalda kyrkofullmäktige eller av de nyvalda kyrkoråden.

Antalet elektorer utgör för församling

med högst	500 röstberättigade kyrkomedlemmar	1
med mer än	500 men högst 1 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	2
med mer än	1 000 men högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	3
med mer än	2 000 men högst 4 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	4
med mer än	4 000 men högst 6 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	5
med mer än	6 000 men högst 8 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	6
med mer än	8 000 men högst 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	7
med mer än	10 000 men högst 12 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	8
med mer än	12 000 men högst 14 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	9
med mer än	14 000 men högst 16 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	10
med mer än	16 000 men högst 18 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	11
med över	18 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	12

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

För elektorerna utses lika många ersättare. Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Valbarhet

7 § Valbar till elektor eller ersättare för elektor är den som är medlem av svenska kyrkan och som är myndig samt är kyrkobokförd inom valdistriktet.

Tidpunkt för valet

8 § Elektorer och deras ersättare skall utses före utgången av november det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Protokoll över val av elektorer skall skyndsamt översändas till kontraktsprosten.

Hur man överklagar val av elektorer och ersättare

9 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts, får överklagas endast i samband med talan mot det beslut varigenom ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige har utsetts.

Elektors rätt till ersättning

10 § En elektor har rätt till skälig ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Kostnaderna skall betalas av församlingarna.

Val av ledamöter och suppleanter

Valsammanträde

11 § För val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige skall kontraktsprosten kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför kontraktsprosten eller en av honom förordnad valförrättare. Sammanträdet skall hållas före utgången av december det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Förfarandet vid valet

12 § Val av ledamöter och suppleanter skall ske inför öppna dörrar och på samma sätt som val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd. Om suppleanter inte väljs proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Över förrättningen skall protokoll föras.

När valet är avslutat

13 § Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Därmed är valet avslutat.

Förvaring av valmaterial

14 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Ledamots avgång

15 § Om en ledamot i stiftsfullmäktige avgår under tjänstgöringstiden, skall stiftsfullmäktiges ordförande skyndsamt anmäla detta till kontraktsprosten.

När kontraktsprosten har fått underrättelse om att en ledamot har avgått, skall kontraktsprosten till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den suppleant som står i tur att tillträda enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen.

Utfärdande av bevis för ledamot och suppleant

16 § För den som har blivit vald till ledamot i stiftsfullmäktige eller till suppleant skall kontraktsprosten genast utfärda ett bevis om detta. I beviset anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets ledamoten eller ersättaren har blivit vald. Beviset skall sändas till den som har blivit vald och stiftsfullmäktiges ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Valperiodens längd

17 § Ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Hur man överklagar val av ledamöter och suppleanter m.m.

18 § Beslut varigenom ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige har utsetts får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigval och som är kyrkobokförd inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till kontraktsprosten inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades. Om skrivelsen kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden men till kontraktsprosten först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

Hur överklagandena kungörs och handläggs

19 § Kontraktsprosten skall snarast möjligt efter överklagandetidens utgång samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till valprövningsnämnden.

Kungörelsen införs i ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden. Kontraktsprosten skall dessutom skyndsamt yttra sig över överklagandena till valprövningsnämnden.

Den som vill överklaga har rätt att hos kontraktsprosten genast få utdrag ur protokoll eller annan handling över förrättningen.

20 § I fråga om handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 18 § skall 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972:620) tillämpas.

Tillträde till uppdrag som ledamot eller suppleant

21 § Den som har valts till ledamot i stiftsfullmäktige får utöva sitt uppdrag även om valet har överklagats. Om valet ändras, skall den nya

ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts. Vad som nu har sagts om ledamot gäller också för suppleant.

Valprövningsnämnden får inte förbjuda att beslutet verkställs.

19 kap. Om val till domkapitel

Valet av prästledamot och suppleant för denne i domkapitlet

Rösträtt vid valet

1 § Rösträtt vid val av prästledamot i domkapitlet och suppleant för denne har den präst som är kyrkobokförd inom stiftet och som är behörig att utöva prästämbetet. Präst som inte innehar prästtjänst och som har fyllt 65 år har dock inte rösträtt vid valet.

Valperiodens längd m.m.

2 § Prästledamoten och dennes suppleant väljs för sex år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har skett. Valet sker vid möte med stiftets präster inför biskopen som valförrättare.

Om ledamoten eller suppleanten avgår före tjänstgöringstidens utgång och mer än sex månader återstår av denna, skall fyllnadsval förrättas för den återstående tiden. Kan inte fyllnadsvalet utan onödigt dröjsmål vänta till nästa möte med stiftets präster, får valet förrättas kontraktsvis med varje kontraktsprost som valförrättare inom sitt kontrakt.

Kungörelse om valet

3 § Domkapitlet utfärdar kungörelse om tid och plats för valet. Kungörelsen tillställs kontraktsprostarna, som ansvarar för att den i god tid före valet kommer till de röstberättigades kännedom.

Förfarande vid valet

4 § Valet sker med slutna sedlar. Vid lika röstetal avgörs utgången av valet genom lottning.

5 § Röstberättigad som är förhindrad att personligen närvara vid valet får sända in sin valsedel till valförrättaren i igenklistrat kuvert. Kuvertet skall förses med egenhändigt undertecknad, av vittnen styrkt påskrift om innehållet. Valsedlarna för valet av ledamoten respektive suppleanten skall läggas i olika kuvert.

De insända kuverten öppnas vid valförrättningen. Valsedlarna tas ut, utan att läsas, och sammanblandas med de valsedlar som lämnats vid valtillfället. Sedan räknas rösterna samman.

6 § Protokoll skall föras över valet. I detta anges vilka röstberättigade som avlämnat sina valsedlar personligen vid valtillfället och vilka som sänt in sina valsedlar. Protokollet justeras samt skrivs under av valförrättaren och minst två röstberättigade. Det skall sedan omedelbart sändas över till domkapitlet.

Röstsammanräkning

7 § Om valet förrättas kontraktsvis, skall domkapitlet räkna samman rösterna på den dag som angetts i kungörelsen om valet och tillkännage valets utgång genom anslag. När valet förrättas på möte med stiftets präster, tillkännager valförrättaren valets utgång efter det att rösterna har räknats samman.

Förvaring av valhandlingar

8 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Hur man överklagar valet

9 § Val av prästledamot och suppleant för denne får överklagas hos kammarrätten. Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då valet avslutades. Valförrättarens förklaring över överklagandena samt valsedlar och övriga valhandlingar infordras av domkapitlet. Domkapitlet översänder dessa handlingar jämte överklagandena med eget yttrande till kammarrätten.

Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i domkapitlet

Tidpunkt för valet

10 § Stiftsfullmäktige skall snarast efter valperiodens början förrätta val av lekmannaledamöter och suppleanter i domkapitlet. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

Om en ledamot eller suppleant avgår före tjänstgöringstidens utgång och mer än sex månader återstår av denna, skall fyllnadsval förrättas för den återstående tiden.

Förfarandet vid valet

11 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter skall ske på samma sätt som val av ledamöter i stiftsstyrelsen.

Om suppleanter inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Protokoll över valet

12 § Sedan protokollet över valet har justerats skall det sändas till domkapitlet.

Hur man överklagar valet

13 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i domkapitlet får överklagas genom besvär enligt 4 kap. 106–112 §§.

Allmänna bestämmelser

1 § När en tjänst som ärkebiskop eller biskop blir ledig, skall efter regeringens bestämmande val förrättas för att upprätta förslag till innehavare av tjänsten (biskopsval).

Röstberättigade vid biskopsval

2 § Biskopsval som inte avser ärkebiskopstjänsten förrättas av en valkorporation som består av

1. domkapitlets ledamöter,
2. präster som vid tidpunkten för valet innehar i stiftet inrättade tjänster som kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt eller enligt förordnande uppehåller obesatta sådana tjänster, samt
3. särskilt utsedda elektorer för stiftets lekmän.

I Stockholms stift ingår i valkorporationen även de präster som vid tidpunkten för valet innehar tjänster hos Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet för arbete bland döva eller enligt förordnande uppehåller obesatta sådana tjänster.

I stift där det finns diakonianstalter ingår i valkorporationen dessutom de präster som vid tidpunkten för valet är anställda som föreståndare för sådana anstalter.

Röstberättigade vid ärkebiskopsval

3 § Val av ärkebiskop förrättas dels i Uppsala stift av en valkorporation, som är sammansatt på samma sätt som föreskrivs i 2 §, dels i övriga stift av domkapitlen, vart och ett såsom en valkorporation.

I Uppsala stift ingår i valkorporationen även de präster som vid tidpunkten för valet innehar tjänster hos svenska kyrkan i utlandet som kyrkoherde eller motsvarande i svensk utlandsförsamling eller också enligt förordnande uppehåller obesatta sådana tjänster. Dessutom ingår i valkorporationen de präster som vid nämnda tidpunkt är anställda hos Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet som direktor vid Nämnden för svenska kyrkans mission, Nämnden för gudstjänstliv och evangelisation, Nämnden för svenska kyrkan i utlandet eller Nämnden för diakoni och samhällsansvar.

Val av elektorer för stiftets lekmän

Valkretsar

4 § Vid val av elektorer bildar varje pastorat en valkrets.

Antalet elektorer i varje valkrets

5 § I varje pastorat utses elektorer till ett antal som motsvarar antalet i pastoratet inrättade tjänster som kyrkoherde och komminister, med undantag av sådana tjänster som är obesatta och inte uppehålls enligt förordnande.

För elektorerna skall lika många suppleanter utses.

Vem som förrättar valet

6 § Består ett pastorat av en enda församling, förrättas elektorsvalet av kyrkofullmäktige eller, där fullmäktige finns, av kyrkorådet.

Består ett pastorat av två eller flera församlingar, förrättas elektorsvalet av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet eller, om kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade inte finns i pastoratet, på det sätt som regeringen bestämmer.

Om elektorsvalet förrättas av kyrkorådet, får i valet inte delta präster som har rösträtt vid biskopsvalet.

Valbarhet

7 § Valbar till elektor och suppleant för elektor är den som är behörig att utses till ledamot i kyrkofullmäktige i församling inom pastoratet, dock inte präst som har rösträtt vid biskopsvalet.

Proportionellt val

8 § Skall två eller flera elektorer eller suppleanter utses, skall valet vara proportionellt, om detta begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal vilket erhålls om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser ökat med 1. Bestämmelser om förfarandet vid sådant val finns i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Om valet av suppleanter inte sker proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning suppleanterna skall kallas till biskopsval.

Biskopsvalets förrättande

Tidpunkt för valet

9 § Biskopsvalet förrättas på den dag som domkapitlet bestämmer. Regeringen bestämmer dock dagen för valet av ärkebiskop.

Plats för valet

10 § Valet förrättas av ledamöterna i domkapitlet och av övriga röstberättigade inom varje kontrakt inför kontraktsprosten.

I valet inom varje kontrakt deltar de röstberättigade prästerna inom kontraktet och elektorerna för lekmännen i kontraktets pastorat.

Stifts- och kontraktsadjunkter samt präster som avses i 2 § andra och tredje styckena och 3 § andra stycket deltar i valet i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen.

Följande präster får före valet insända valsedel till kontraktsprosten i det kontrakt där de får utöva sin rösträtt:

1. präster som på grund av laga förfall är hindrade att infinna sig vid valet,
2. präster som avses i 2 § andra stycket,
3. kyrkoherde eller motsvarande som innehar tjänst hos Svenska kyrkan i utlandet i svensk utlandsförsamling.

En ledamot av domkapitlet får inte delta i valet på annat sätt än i domkapitlet.

11 § Vid biskopsvalet har varje röstberättigad en röst.

Vid valet skall användas valsedlar av vitt papper utan kännetecken samt särskilda valkuvert.

Varje röstberättigad skall på sin valsedel ange de tre till biskopstjänsten behöriga personer som han anser vara lämpligast för tjänsten. Namnen skall upptas i en följd under varandra.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid annat biskopsval än val av ärkebiskop

12 § Domkapitlet räknar samman rösterna vid annat biskopsval än val av ärkebiskop. Varje godkänd valsedel räknas som en hel röst för det första namnet, som en halv röst för det andra namnet och som en tredjedels röst för det tredje namnet som upptagits på valsedeln.

13 § Sedan rösterna har räknats samman enligt 12 § skall domkapitlet föra upp på förslag till innehavare av tjänsten de tre som fått högsta röstetal vid valet. Vid lika röstetal för olika namn sker avgörande genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall uppföras på förslaget.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid val av ärkebiskop

14 § Vid val av ärkebiskop räknar domkapitlet i Uppsala samman samtliga röster, varvid rösterna räknas särskilt för varje valkorporation. Varje godkänd valsedel räknas på det sätt som anges i 12 §.

Domkapitlet upprättar för varje valkorporation en förteckning i ordningsföljd efter röstetalen på de tre som vid korporationens val fått högsta röstetal. Vid lika röstetal för olika namn sker avgörandet genom lottning.

De som har uppförts på varje förteckning skall ha röstvärdena 6, 3 och 2 beträffande valet i Uppsala stift samt i övrigt röstvärdena 1, 1/2 och 1/3 efter den ordningsföljd som de har uppförts i.

15 § Domkapitlet i Uppsala uppför därefter på förslag till ärkebiskop de tre som fått det högsta röstvärdet. Vid lika röstvärde sker avgörandet genom lottning.

Kungörelse av förslaget

16 § Ett upprättat förslag till innehavare av ärkebiskops- eller biskopstjänst skall genast kungöras genom anslag.

Nytt biskopsval

17 § Om någon av dem som uppförts på förslaget har avlidit, blivit obehörig eller anmält att han inte vill bli utnämnd till biskop eller ärkebiskop, får regeringen besluta att nytt biskopsval skall förrättas.

Hur man överklagar elektors- och biskopsvalen

18 § Elektors- och biskopsvalen överklagas hos kammarrätten. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag förslaget blivit kungjort genom anslag.

19 § Elektorsvalet får överklagas endast i samband med att biskopsvalet och det i anledning därav upprättade förslaget överklagas.

20 § Biskopsvalet och det i anledning därav upprättade förslaget får överklagas av den som varit röstberättigad vid valet. Rätt att överklaga har också den som varit röstberättigad vid elektorsvalet och som menar att fel förekommit vid det valet.

Utnämningen till tjänsten

21 § Enligt lagen (1982: 942) om svenska kyrkan skall regeringen till ärkebiskop eller biskop utnämna en av de tre som har föreslagits vid valet.

21 kap. Om val till kyrkomötet

Valmetod

1 § Ledamöterna av kyrkomötet och deras ersättare väljs av elektorer (indirekta val).

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val till kyrkomötet är riket indelat i valkretsar. Varje stift utgör en valkrets. Vart och ett av Lunds, Härnösands och Luleå stift utgör dock två valkretsar.

Lunds stifts sydvästra valkrets omfattar Malmöhus län och dess nordöstra valkrets Kristianstads län och Blekinge län.

Härnösands stifts västra valkrets omfattar Jämtlands län och dess östra valkrets Västernorrlands län.

Luleå stifts södra valkrets omfattar Västerbottens län och dess norra valkrets Norrbottens län.

Mandatfördelningen mellan valkretsarna

3 § Mandaten i kyrkomötet utgörs av tvåhundrafemtioen valkretsmandat.

Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) fastställer antalet valkretsmandat i varje valkrets före utgången av september det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige skall äga rum. Härvid tillförs varje valkrets ett mandat för varje gång som antalet röstberättigade kyrkomedlemmar där är jämnt delbart med en tvåhundrafemtioendel av antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i riket. De mandat som härefter återstår, tillförs valkretsarna efter storleken av de överskott som har uppkommit vid denna fördelning. Mellan lika överskottstal avgörs företrädet genom lottning. Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

Om någon valkrets, vid den fördelning som sker enligt andra stycket, tillförs färre mandat än två, skall antalet mandat ändå bestämmas till två. Härvid skall antalet mandat i övriga kretsar jämkas i motsvarande mån.

Hur man överklagar beslut om mandatfördelning

4 § Den centrala valmyndighetens beslut enligt 3 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Antalet ledamöter och ersättare

5 § För varje mandat som en valkrets har fått utses en ledamot av kyrkomötet. För ledamöterna utses det dubbla antalet ersättare.

Valdistrikt

6 § För val av elektorer är varje valkrets indelad i valdistrikt. Varje pastorat utgör ett distrikt. Icke-territoriella församlingar bildar distrikt för sig. Av 10 § framgår att det i vissa fall kan hållas gemensamt val för flera distrikt.

Antalet elektorer i varje valdistrikt

7 § I valdistrikt med högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses en elektor och i distrikt med mer än 2 000 men högst 4 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses två elektorer. För varje påbörjat 4 000-tal röstberättigade kyrkomedlemmar utöver 4 000 utses ytterligare en elektor. Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

För elektorerna utses lika många ersättare.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

8 § Om ett pastorat eller annat valdistrikt består av en enda församling, skall elektorer och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Valet förrättas av de nyvalda fullmäktige eller det nyvalda kyrkorådet.

9 § Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, skall elektorer och deras ersättare väljas av församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige i pastoratet.

Om församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige inte finns i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet. Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

Valet skall förrättas av de nyvalda församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige eller av de nyvalda kyrkoråden.

10 § Om församlingarna i två eller flera pastorat ingår i en kyrklig

samfällighet för alla ekonomiska församlingsangelägenheter, får regeringen för särskilt fall besluta att val av elektorer och deras ersättare skall förrättas gemensamt av samfällighetens fullmäktige för de pastorat som omfattas av samfälligheten. Ett sådant beslut får meddelas endast om minst hälften av församlingarna i samfälligheten har samtyckt till det.

Valbarhet

11 § Valbar till elektor eller ersättare för elektor är den som är medlem av svenska kyrkan och som är myndig samt är kyrkobokförd inom valdistriktet, eller, i fall som avses i 10 §, inom en församling som ingår i samfälligheten.

Tidpunkt för valet

12 § Elektorerna och deras ersättare skall utses före februari månads utgång året näst efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Protokoll över valet av elektorer skall skyndsamt sändas till domkapitlet.

Förfarandet vid valet

13 § Val av elektorer och deras ersättare skall ske på samma sätt som val av ledamöter i kyrkoråd. Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Hur man överklagar val av elektorer och ersättare

14 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts, får överklagas endast i samband med talan mot det beslut varigenom valet till kyrkomötet har fastställts.

Elektors rätt till ersättning

15 § En elektor har i skälig omfattning rätt till traktamente och kostnadsersättning för resa som krävs för uppdraget. Kostnaderna skall betalas av pastoraten eller av de icke-territoriella församlingar som bildar valdistrikt för sig.

Val av ledamöter och ersättare

Valsammanträde

16 § För val av ledamöter av kyrkomötet och ersättare för dem skall domkapitlet kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför en av domkapitlet förordnad valförrättare. Sammanträdet skall hållas före april månads utgång året näst efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Förfarandet vid valet

17 § Val av ledamöter och ersättare skall ske inför öppna dörrar. Omröstningen skall ske med slutna sedlar, om inte annat följer av 20 §. Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg.

Över förrättningen skall protokoll föras.

18 § Val av ledamöter av kyrkomötet skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som erhålls om samtliga väljandes antal delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall det avrundas till närmast högre hela tal. Vid sådant proportionellt val tillämpas bestämmelserna i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

19 § Om valet inte sker proportionellt, skall elektorerna var för sig till ledamöter föreslå så många personer som skall väljas. Vid första omröstningen är den vald som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna. Om ett tillräckligt antal ledamöter inte har utsetts vid denna omröstning, skall ytterligare en omröstning ske. Valförrättaren skall därvid upprätta en förteckning som skall innehålla, för det fall att inte någon har blivit vald vid första omröstningen, de namn som har fått flest röster och i annat fall de namn som vid den första omröstningen har fått högsta röstetalet näst efter dem som har blivit valda. Förteckningen skall då innehålla två gånger så många namn som det återstår ledamöter att välja. Den nya omröstning som skall företas får inte avse andra personer än dem som finns uppförda på förteckningen. De personer som vid denna omröstning får flest röster är valda. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

20 § Om det vid valet läggs fram en enda lista, som upptar namn på så många ledamöter som valet avser, får valet förrättas utan rösträkning om elektorerna är ense om det.

21 § Vad som har föreskrivits i 18–20 §§ gäller även vid val av ersättare. Om valet sker på det sätt som anges i 19 eller 20 §, får valet av ledamöter och ersättare ske i ett sammanhang.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Ogiltiga valsedlar

22 § En valsedel är ogiltig om den är försedd med kännetecken som uppenbarligen har satts dit med avsikt.

Namn som inte medräknas på valsedeln

23 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om kandidaten inte är valbar, om namnet är överstruket eller om det inte klart framgår vem som avses.

När valet är avslutat

24 § Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Därmed är valet avslutat.

Förvaring av valmaterial

25 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på betryggande sätt till dess valet har vunnit laga kraft. Detsamma gäller då det görs avbrott i förrättningen.

Ledamots avgång

26 § Den som blir vald till ledamot av kyrkomötet för mer än en valkrets skall bestämma för vilken valkrets han vill anses vald och skyndsamt avsäga sig uppdraget som ledamot för övriga valkretsar.

Om en ledamot av kyrkomötet på annat sätt har avgått före utgången av den period för vilken han har blivit vald, skall kyrkomötets ordförande skyndsamt anmäla detta till domkapitlet.

När domkapitlet har fått underrättelse om att en ledamot av kyrkomötet har avgått, skall domkapitlet till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den ersättare som står i tur att tillträda enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen.

Utfärdande av bevis för ledamot och ersättare

27 § För den som blivit vald till ledamot av kyrkomötet eller till ersättare skall domkapitlet genast utfärda ett bevis om detta. I beviset skall anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets han blivit vald. Beviset skall sändas till den valde samt till riksdagens valprövningsnämnd och kyrkomötets ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Granskning av ledamöters och ersättares bevis

28 § Riksdagens valprövningsnämnd skall granska bevisen för ledamöterna av kyrkomötet och deras ersättare och därvid pröva om bevisen har blivit utfärdade i enlighet med 27 §. Granskningen skall vara avslutad senast dagen före kyrkomötets första sammanträde under valperioden eller, i fråga om bevis som kommer in till valprövningsnämnden under kyrkomötets valperiod, så snart det kan ske. Berättelse om granskningen skall genast överlämnas till kyrkomötets ordförande.

Valprövningsnämnden skall i berättelsen anteckna om något har förekommit som ger anledning att ifrågasätta någon ledamots eller ersättares behörighet.

Hur man överklagar val och beslut

29 § Val av ledamöter av kyrkomötet och beslut varigenom en ersättare har utsetts till ledamot får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

30 § Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet och vara detta tillhanda inom tio dagar efter det att valet avslutades. Om skrivelsen kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden men till domkapitlet först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

31 § Den som vill överklaga har rätt att hos domkapitlet genast få utdrag av protokoll eller annan handling över förrättningen.

Hur överklagandena kungörs och handläggs

32 § Snarast möjligt efter överklagandetidens utgång skall domkapitlet samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till valprövningsnämnden. Kungörelsen införs i ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden. Domkapitlet skall även skyndsamt inkomma till valprövningsnämnden med yttrande över överklagandena.

33 § Vid handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 29 § tillämpas 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620).

Tillträde till uppdrag som ledamot och suppleant

34 § Den som har valts till ledamot av kyrkomötet utövar sitt uppdrag även om valet har överklagats. Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts. Vad som nu har sagts om ledamot gäller också för ersättare.

Valprövningsnämnden får inte förbjuda att beslutet verkställs.

2 Förslag till Lag om införande av kyrkolagen

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Den nya kyrkolagen och denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

2 § Genom den nya kyrkolagen upphävs med den begränsning som följer av övergångsbestämmelserna i denna lag följande författningar.

1. Kungl. Maj:ts instruktion den 28 juni 1681, varefter dess consistorium aulicum vid de där förefallande ärender skall hava sig att rätta,
2. lagen (1936: 567) om domkapitel,
3. lagen (1970: 939) om förvaltning av kyrklig jord,
4. lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval,
5. lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan,
6. lagen (1982: 377) om tillfällig upplåtelse av kyrka,
7. lagen (1982: 943) om kyrkomötet,
8. lagen (0000: 0000) om församlingar och kyrkliga samfälligheter,
9. lagen (0000: 0000) om kyrkomusikalisk verksamhet i svenska kyrkan,
10. lagen (0000: 0000) om ändring i pastoratsindelningen och om bildande av kyrkliga samfälligheter,
11. lagen (0000: 0000) om prästtjänster,
12. lagen (0000: 0000) om kyrkofonden.

3 § Om det i lag eller annan författning hänvisas till föreskrifter som har ersatts genom bestämmelser i den nya kyrkolagen eller denna lag tillämpas i stället de nya bestämmelserna.

Övergångsbestämmelser till 4 kap. i den nya kyrkolagen

4 § Beträffande icke-territoriell församling tillämpas den ordning som har gällt förut, om församlingen beslutar det.

5 § En kyrklig samfällighet som har bildats före den 1 januari 1963 och som omfattar alla de angelägenheter som avses i lagen (1930: 259) om församlingsstyrelse skall efter den 1 januari 1990 bestå endast för ekonomiska angelägenheter. Bestämmelserna i 4 kap. i den nya kyrkolagen om en församlings rätt att själv vårda sina angelägenheter, om beslutanderätten och om kyrkoråd i församling skall tillämpas på de enskilda församlingarna i samfälligheten. I sådana församlingar skall utan hinder av bestämmelserna i 4 kap. 6 § i den nya kyrkolagen beslutanderätten utövas på kyrkostämma, i församling med över 250 röstberättigade kyrkomedlemmar, dock längst till utgången av år 1991.

6 § Annan kyrklig samfällighet än som avses i 5 § och som har bildats före den 1 januari 1989 skall bestå. Om samfälligheten inte omfattar de församlingar och ekonomiska angelägenheter som anges i 4 kap. 4 eller 5 § i den nya kyrkolagen, får den dock bestå längst till utgången av år 1991. I fråga om sådana samfälligheter och församlingar som ingår i dessa tillämpas äldre bestämmelser. Bestämmelserna i 3 kap. 55 § i den nya kyrkolagen tillämpas i fråga om ändring eller upplösning av sådana samfälligheter.

7 § I fråga om förutsättningarna för att en församlings beslutanderätt skall utövas av kyrkofullmäktige tillämpas äldre bestämmelser till utgången av år 1991. Om en församling med över 250 röstberättigade kyrkomedlemmar i vilken beslutanderätten enligt 4 kap. 6 § första stycket i den nya kyrkolagen skall utövas av kyrkofullmäktige inte har fullmäktige vid ingången av år 1991 och det inte har bestämts att beslutanderätten skall utövas av kyrkorådet enligt 4 kap. 7 § i den nya kyrkolagen, skall fullmäktige väljas i församlingen detta år. Om det före utgången av år 1991 har bestämts att beslutanderätten i församlingen skall utövas av kyrkorådet enligt 4 kap. 7 § i den nya kyrkolagen, skall utan hinder av bestämmelserna i 4 kap. 61 § femte stycket i den nya kyrkolagen kyrkostämman besluta om antalet ledamöter och suppleanter i rådet.

Övergångsbestämmelse till 5 kap. i den nya kyrkolagen

8 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i egendomsnämnden som skett före utgången av juni 1989 gäller från och med den 1 juli 1989 till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

Övergångsbestämmelser till 8 kap. i den nya kyrkolagen

9 § Om förfarande för tillsättning av prästtjänst som avses i 8 kap. i den nya kyrkolagen har påbörjats före den 1 juli 1989, skall tillsättningsärendet handläggas enligt äldre bestämmelser.

10 § Den turordning som enligt äldre bestämmelser varit avgörande för hur en kyrkoherdetjänst tillsätts ändras inte genom de nya bestämmelserna i 8 kap. i den nya kyrkolagen.

11 § Utan hinder av bestämmelserna i 8 kap. i den nya kyrkolagen får regeringen var tredje gång en kyrkoherdetjänst är ledig i ett pastorat tillsätta tjänsten genom att till denna förflytta en präst som är anställd med fullmakt. Sådan förflyttning får ske endast om det är nödvändigt av organisatoriska eller andra synnerliga skäl. Vid tillsättning som nu sagts skall i övrigt alltjämt tillämpas bestämmelserna i 37–39 §§ lagen (1957: 577) om prästval.

Övergångsbestämmelse till 11 kap. i den nya kyrkolagen

12 § Behörig enligt 11 kap. 5 § i den nya kyrkolagen att anställas som kantor är även den som har avlagt organist- och kantorsexamen samt innehaft en tjänst som kyrkomusiker med minst 40 procent av heltidsanställning i minst fem år.

Övergångsbestämmelser till 15 kap. i den nya kyrkolagen

13 § Om en ordinarie församlingspräst den 1 juli 1987 bor i en anvisad tjänstebostad, upphör pastoratets skyldighet att tillhandahålla bostaden först sedan prästen har avgått från sin tjänst och avflyttat eller vid den tidigare tidpunkt som parterna kommer överens om.

14 § Om det den 1 juli 1987 har väckts ett ärende vid arrendenämnd eller domstol, gäller 15 § lagen (1970: 939) om förvaltning av kyrklig jord till dess att ärendet har slutligt avgjorts.

Övergångsbestämmelser till 19 kap. i den nya kyrkolagen

15 § Uppdraget för prästledamöter och suppleanter för dessa som har utsetts enligt äldre bestämmelser gäller till och med utgången av det år då möte med stiftets präster hålls nästa gång. Sådant möte skall hållas inom sex år räknat från och med det år då prästmöte senast hölls i stiftet.

16 § Uppdraget för lekmannaledamöter och suppleanter för dessa som har utsetts enligt äldre bestämmelser upphör när stiftsfullmäktige har valt lekmannaledamöter och suppleanter enligt de nya bestämmelserna.

3 Förslag till Lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951: 680)

Härigenom föreskrivs i fråga om religionsfrihetslagen (1951: 680) att 6–16 §§ samt andra och tredje styckena övergångsbestämmelserna skall upphöra att gälla vid utgången av år 1989.

Förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över betänkandet (SOU 1987:4 och 5) "En ny kyrkolag m.m."

Efter remiss har yttranden över kyrkoförfattningsutredningens slutbetänkande (SOU 1987:4 och 5) Kyrkoförfattningar II – En ny kyrkolag m.m. kommit in från:
Hovrätten för Västra Sverige,
Kammarrätten i Sundsvall,
Kammarkollegiet,
Statens arbetsgivarverk,
Riksskatteverket,
Länsstyrelsen i Stockholms län,
Domstolsverket,
Stockholms tingsrätt,
Göteborgs tingsrätt,
Växjö tingsrätt,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Domkapitlet i Uppsala,
Domkapitlet i Linköping,
Domkapitlet i Skara,
Domkapitlet i Strängnäs,
Domkapitlet i Västerås,
Domkapitlet i Växjö,
Domkapitlet i Lund,
Domkapitlet i Göteborg,
Domkapitlet i Karlstad,
Domkapitlet i Luleå,
Domkapitlet i Visby,
Domkapitlet i Stockholm,
Hovkonsistoriet,
Ansvarsnämnden för biskopar,
Stiftsnämnden i Uppsala,
Stiftsnämnden i Lund,
Stiftsnämnden i Karlstad,
Stockholms kyrkliga samfällighet,
Göteborgs kyrkliga samfällighet,
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, Sveriges kyrkokamerala förening,
Sveriges domarförbund.
Centralorganisation SACO/SR har lämnat över ett yttrande från Förbundet för jurister, samhällsvetare och ekonomer (JUSEK).
Landsorganisationen i Sverige lämnat över ett yttrande från Svenska kommunalarbetareförbundet.

Utöver detta har ett yttrande kommit in från kyrkorådets ordförande i Mikaels församling Ingrid Johansson.

Betänkandet har såvitt avser avdelning III Prästämbetet remitterats

särskilt. En förteckning över remissinstanserna och sammanställning av remissyttrandena i denna del finns fogad som bilaga 7 till prop. 1987/88: 31 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m.

Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning

Avgivna remissyttranden

Efter remiss av rubricerade departementspromemoria har yttrande avgetts av:
Riksantikvarieämbetet,
Kammarkollegiet,
Riksrevisionsverket,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Domkapitlet i Uppsala,
Domkapitlet i Linköping,
Domkapitlet i Skara,
Domkapitlet i Strängnäs,
Domkapitlet i Västerås,
Domkapitlet i Växjö,
Domkapitlet i Lund,
Domkapitlet i Göteborg,
Domkapitlet i Karlstad,
Domkapitlet i Luleå,
Domkapitlet i Visby,
Egendomsnämnden i Uppsala,
Egendomsnämnden i Linköping,
Egendomsnämnden i Skara,
Egendomsnämnden i Västerås,
Domkyrkokommissionen i Västerås,
Domkyrkorådet i Kalmar.

Sammanfattning av remissutfallet

Förslagen i promemorian tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser som yttrat sig utom *Kammarkollegiet*, som föreslår att den särkilda förvaltningsformen för de äldre domkyrkorna avskaffas. *Domkapitlet i Lund* konstaterar att någon ändring inte föreslås beträffande förvaltningen av Lunds domkyrka och finner inte anledning att ha synpunkter på förvaltningen av övriga domkyrkor.

Avsnitt 3.1 och 3.2

Promemorians förslag: De medeltida domkyrkorna skall fortfarande ha en särskild styrelse.

Styrelsen bör utgöras av domkapitlet, vilket i denna egenskap bör kompletteras med en av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd vald lekman, såvida inte redan en av de tre av stiftsfullmäktige utsedda ledamöterna i domkapitlet tillhör domkyrkoförsamlingen.

Kammarkollegiet föreslår att den särskilda förvaltningsformen för de äldre domkyrkorna avskaffas och att samtliga domkyrkor förvaltas som församlingskyrkor i domkyrkoförsamlingarna. Kammarkollegiet anför vidare bl.a. följande:

"I promemorian (s 11 – 12) anges skälen för att de äldre domkyrkorna alltjämt skall förvaltas på annat sätt än övriga domkyrkor. Beträffande de angivna skälen vill kollegiet framhålla följande.

Det framhålls att de äldre domkyrkorna som nationella byggnadsminnesmärken intar en särställning och att vården om dem och deras inventarier innebär ett betydande ansvar som också motiverar att särskild sakkunskap kontinuerligt anlitas för uppsikt över byggnadsverket. I lagen om kulturminnen m.m. (1988: 950) sägs att det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i 4 kap. För ombyggnad av domkyrkorna liksom för ingrepp i eller ändring av exteriör krävs alltid tillstånd av riksantikvarieämbetet. Några särskilda antikvariska bestämmelser för de äldre domkyrkorna finns inte. Kollegiet anser därför att vården om de äldre domkyrkorna på grund av deras kulturhistoriska värde inte kräver någon annan förvaltningsform än övriga domkyrkor.

Även om endast de äldre domkyrkorna är ägare till fastigheter, motiverar detta inte att de förvaltas på annat sätt än övriga domkyrkor. Fastigheterna förvaltas enligt lagen (1988: 182) och förordningen (1989: 88) om förvaltningen av kyrklig jord av egendomsnämnden i stiftet och därför krävs inte någon ytterligare förvaltningskompetens för sådan egendom.

För mera genomgripande underhålls- och restaureringsåtgärder har de äldre domkyrkorna med undantag för Lunds domkyrka varit hänvisade till statligt stöd. Statsbidrag vid mera omfattande restaureringar har även utgått till domkyrkorna i Visby och Stockholm (s. 6). Det framhålls i promemorian (s. 7) att det för administration av statsbidragen till byggnadsarbeten knappast är av någon betydelse vilken organisation domkyrkoförvaltningen har.

Enligt 18 § kyrkofondslagen (1988: 182) får kyrkofondens styrelse bevilja ett pastorat kyrkobyggnadsbidrag till kostnadskrävande underhåll av en församlingskyrka. I promemorian (s. 18) sägs att de yngre domkyrkorna liksom andra betydande församlingskyrkor har möjlighet att för större reparationer få sådant bidrag. Av uttalandet kan man dra slutsatsen att utredaren anser att kyrkobyggnadsbidrag inte kan beviljas för de äldre domkyrkorna. I ett betänkande av 1982 års kyrkokommitté, Församlingar

i samverkan, (SOU 1985: 1, s. 78–79) uttalade kommittén att kyrkokommunerna borde kunna ges ekonomisk hjälp ur kyrkofonden till särskilt kostnadskrävande underhållsarbeten och restaurering av kyrkobyggnader. Detta avsågs inte begränsa den nuvarande statsbidragsgivningen till restaurering av de medeltida domkyrkorna. I kommitténs slutbetänkande Framtid i samverkan (SOU 1986: 17, s. 155) konstaterade kommittén att det varken vid behandlingen av rapporten i kyrkomötet eller under remissbehandlingen av det förra betänkandet kommit fram något som föranledde ändring av kommitténs förslag. Eftersom de äldre domkyrkorna liksom övriga domkyrkor är församlingskyrkor och lagtexten inte undantar de äldre domkyrkorna, torde det inte vara uteslutet att kyrkobyggnadsbidrag kan utgå till samtliga domkyrkor. Kyrkofondens styrelse har ännu inte haft anledning att ta ställning till möjligheterna att bevilja sådant bidrag till de äldre domkyrkorna. Statsbidrag har i år beviljats för reparationer i Uppsala och Strängnäs domkyrkor. Av kulturutskottets uttalande (1988/89:KrU 10) framgår att riksdagen kan tänka sig att anvisa medel till tillfälliga. mer omfattande restaureringsåtgärder vid de äldre domkyrkorna.

Eftersom andra domkyrkor – Visby och Stockholm – tidigare fått statsbidrag för reparationsarbeten, torde det inte vara uteslutet att även andra domkyrkor än de äldre domkyrkorna kan få sådant bidrag i framtiden. Förvaltningsformen torde i det sammanhanget inte ha någon betydelse.

Slutligen framhålls i promemorian att de äldre domkyrkornas ställning som biskopskyrkor med centrala funktioner i olika stiftssammanhang motiverar att ansvaret för deras förvaltning inte skall vila enbart på domkyrkoförsamlingen eller den lokala kyrkliga samfälligheten. Samtliga domkyrkor är biskopskyrkor och uttalandet kan därför inte begränsas till de äldre domkyrkorna. Något skäl att förvalta de äldre domkyrkorna i deras egenskap av biskopskyrkor på annat sätt än övriga domkyrkor föreligger inte.

Kollegiet anser på grund av det anförda att det inte finns skäl att förvalta de äldre domkyrkorna på annat sätt än de övriga domkyrkorna och avstyrker därför förslaget. – – –

Kammarkollegiet föreslår att samtliga domkyrkor förvaltas av domkyrkoförsamlingarna enligt reglerna om förvaltning av församlingskyrka i församlingslagen (1988: 180). Förslaget innebär att förvaltningen av de äldre domkyrkorna upphör att vara en statlig angelägenhet. Någon stat för dessa domkyrkor skall då inte fastställas av någon statlig myndighet. Inte heller blir förvaltningen underkastad statlig revision."

Förslagen i dessa delar tillstyrks utan kommentarer av *Svenska kyrkans centralstyrelse, domkapitlen i Uppsala och Luleå* samt *egendomsnämnderna i Uppsala och Västerås.*

Domkapitlet i Linköping instämmer i huvudsak i promemorians bedömningar och delar uppfattningen att de medeltida domkyrkorna även framdeles bör förvaltas av en särskild styrelse. Domkapitlet anför därvid bl.a. följande:

"Vad gäller domkyrkostyrelsen så delar domkapitlet i Linköping uppfattningen att det skall vara domkapitlet som skall vara styrelse för domkyrkan. I Linköping är landshövdingen ordförande i domkyrkostyrelsen. Detta ser domkapitlet härstädes som en styrka. Landshövdingens insikter och kunnande i allmänna värv är för domkyrkostyrelsen ytterst värdefullt.
– – –

Utredningens förslag om att domkyrkoförsamlingens kyrkoråd skall utse en representant i domkyrkostyrelsen, anser domkapitlet vara ett mycket gott förslag. – Olika problem vad gäller information, samordning etc mellan domkyrkostyrelsen och domkyrkoförsamlingens kyrkoråd bör säkerligen kunna få en bättre lösning på detta sätt."

Domkapitlet i Växjö finner förslaget att de medeltida domkyrkorna alltjämt skall ha en särskild styrelse, välmotiverat, och anför:

"Den föreslagna kompletteringen av domkyrkostyrelsen med en lekman från domkyrkoförsamlingens kyrkoråd tillstyrkes. Denna ordning har i flera ärenden informellt tillämpats i Växjö för att, även om domprosten finns med domkyrkostyrelsen, få församlingens synpunkter beaktade. Förslaget om utökning av antalet ledamöter i domkapitlet med ytterligare en lekman vid behandling av domkyrkoärenden tillstyrkes."

Domkyrkokommissionen i Västerås anser inte att landshövdingens funktion i domkyrkokommissionen skulle sakna betydelse i dagens läge. Tvärtom menar domkapitlet har det även under senare tid visat sig vara av stort värde för tillvaratagandet av domkyrkans intressen, att landshövdingen deltagit i förvaltningen. Domkapitlet har inte hittills varit styrelse för domkyrkan och ett bibehållande av domkyrkokommissionen innebär således inte att något nytt förvaltningsorgan tillskapas.

Domkapitlet i Västerås tillstyrker förslaget att domkapitlet skall vara styrelse för domkyrkan med komplettering av en av domkyrkoförsamlingen vald lekman. Förutsättningen är – såsom påpekas i promemorian – att inte redan någon av de tre valda lekmannaledamöterna i domkapitlet tillhör domkyrkoförsamlingen.

Domkapitlet förutsätter slutligen, att den föreslagna ändrade ordningen för förvaltningen inte ändrar juridisk status för de medeltida domkyrkorna i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift.

Domkapitlet i Strängnäs påpekar, att för det fall domkyrkoförsamlingen redan finns representerad bland domkapitlets valda ledamöter saknas bestämmelser i lagförslaget som reglerar domkyrkostyrelsens sammansättning.

Domkapitlet i Skara:

"I likhet med domkyrkoförsamlingen i Skara anser domkapitlet att domkapitlet bör förbli domkyrkostyrelse och kapitlet förstärkas med en av domkyrkoförsamlingen utsedd ledamot, då det fungerar som sådan. Till skillnad från utredningsförslaget och i likhet med domkyrkoförsamlingens yttrande bör detta gälla även om någon ordinarie ledamot har sitt hemvist i domkyrkoförsamlingen."

Egendomsnämnden i Skara:

"Egendomsnämnden har intet att invända mot att domkapitlet skall vara styrelse för domkyrkan. Det synes även riktigt att domkyrkoförsamlingen får insyn i och inflytande över förvaltningen genom att församlingens kyrkoråd utser en lekmannaledamot att ingå i ett utökat domkapitel när detta handlägger ärenden om domkyrkan och förvaltningen av den.

Om den på s. 14 angivna situationen inträffar att någon av domkapitlets lekmannaledamöter tillhör domkyrkoförsamlingen, vilket är fallet i Skara med två domkapitelsledamöter, synes promemoriaförfattarens avsikt vara att någon ytterligare representant för församlingen inte skall utses. Församlingen torde i så fall endast ha att förse denne domkapitelsledamot (en av dem) med formellt uppdrag att representera församlingen i dessa frågor. Detta kan dock inte klart utläsas av den föreslagna författningstexten. Ordet "även" i 2 a § lagförslaget kan uppfattas så att det alltid gäller en utökning av domkapitlet med en person."

Egendomsnämnden i Linköping:

"Egendomsnämnden delar utredningens uppfattning att de medeltida domkyrkorna förvaltas av en särskild styrelse på grund av deras karaktär som byggnadsminnesmärken, men även på grund av att en särskild styrelse kan ha lättare att hos statsmakterna få stöd för erforderliga bevarandeåtgärder, som kan bli mycket betungande om de belastar församling, pastorat eller samfällighet.

Beträffande förvaltningen av dessa kyrkors andra fastigheter bör nuvarande förvaltningsregler, med möjlighet för Kammarkollegiet och regeringen att fritt besluta om annan förvaltning än av Egendomsnämnden, bibehållas. Det kan t.ex. tänkas att det beträffande stadsfastigheter är lämpligare att förvaltningen samordnas med den lokala kyrkliga samfälligheten och dess befintliga kompetens på detta område.

Domkapitlet utökat med en av domkyrkoförsamlingen utsedd lekman är enligt Egendomsnämndens uppfattning en lämplig styrelse för domkyrkan."

Riksantikvarieämbetet har synpunkter på finansieringen av vård och underhåll av domkyrkorna, och anför:

"De medeltida domkyrkorna (dvs Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö och Lund) kommer liksom tidigare att kunna åtnjuta särskilda statsbidrag för större upprustningsarbeten på byggnad och inventarier, medan övriga domkyrkor (Göteborg, Karlstad, Härnösand, Luleå, Visby och Stockholm) samt de stiftslösa domkyrkorna (Kalmar och Mariestad) i fortsättningen är hänvisade till de medel som resp. församling och pastorat förfogar över samt de bidrag som kan erhållas genom Kyrkofonden (kyrkobyggnadsbidrag). Med hänsyn till att alla pastorat kan söka kyrkobyggnadsbidrag torde konkurrensen om kyrkofondsmedel bli stor. I de fall ansökningar finns med anspråk på kyrkobyggnadsbidrag från Kyrkofonden till en domkyrka, bör ärendet bedömas inte enbart med utgångspunkt från domkyrkoförsamlingens ekonomi utan också ta hänsyn till byggnadens storlek, som i flertalet fall vida överstiger storleken av församlingskyrkor i allmänhet.

Det bör också observeras att bidrag från Kyrkofonden för närvarande ej kan utgå till underhåll av lösa inventarier, en föremålskategori som kan vara ytterst kostnadskrävande i denna typ av kyrkobyggnad liksom i övriga församlingskyrkor. Som exempel kan nämnas de slutförda konserveringsarbetena på altarskåpen i Strängnäs domkyrka. Ämbetet anser därför att det vore önskvärt att departementet för alla domkyrkor övervägde ett bidragssystem, som vid behov också kan gälla för vården av de kyrkliga inventarierna i domkyrkorna."

Promemorians förslag: Befattningen som domkyrkosysslomän slopas.

Domkyrkostyrelsen bör ha permanent tillgång till byggnadsteknisk expertis.

Riksantikvarieämbetet:

"Domkyrkosysslomannabefattningarna föreslås slopade och ersatta med någon form av teknisk expertis för domkyrkobyggnadernas vård. Denna expert skall utses i samråd med riksantikvarieämbetet.

När domkyrkosysslomannabefattningen nu försvinner vill ämbetet varmt understödja förslaget att till domkyrkorna knyta byggsakkunnig, som kan ha den löpande tillsynen över domkyrkobyggnaden och dess inventarier. Med hänsyn till de ofta kompicerade underhållsfrågor som är förknippade med en domkyrka och omsorgen om dess kulturhistoriska värden bör kompetenskraven vara höga och motsvara de som ställs på en slottsarkitekt.

Vilken expertinriktning den sakkunniga skall ha bör emellertid anpassas till situationen vid varje domkyrka och fastställas efter samråd med riksantikvarieämbetet."

Domkapitlet i Uppsala förordar en annan formulering av förslaget till 2 a §. Det bör vara fullt tillräckligt om här föreskrivs en samrådsskyldighet med riksantikvarieämbetet innan en byggnadssakkunnig anlitas.

Domkapitlet i Linköping delar utredningens uppfattning att befattningen som domkyrkosysslomän avskaffas. Lagstiftningen på detta område är sedan långt tid obsolet. Domkyrkostyrelsen bör enligt domkapitlet givetvis ha permanent tillgång till byggnadsteknisk expertis och delar därvid utredningens skrivningar och uppfattningar.

Även *Egendomsnämnden i Linköping* anser att domkyrkostyrelsen givetvis skall ha permanent tillgång till byggnadsteknisk expertis och tillförsäkras ekonomiska möjligheter att anlita denna.

Domkapitlet i Västerås tillstyrker förslaget om byggnadsteknisk expertis – med den specialbestämmelsen om domkyrkosysslomannen som är nödvändig för Västerås stift, så länge han står kvar i sin befattning.

Domkapitlet i Växjö:

"Funktionen som domkyrkosysslomän har i Växjö stift utöver det rent praktiska ansvaret för domkyrkan innefattat planeringsarbete inför biskopliga förrrättningar och större stiftsarrangemang såsom t.ex. prästvigningar. Denna funktion bör, enligt domkapitlets mening, finnas kvar i en sysslomannafunktion för framtiden. Om inte så blir fallet är det väsentligt att någon stiftspräst får detta ansvar för "katedralfunktionen". Denna funktion borde på något sätt komma till uttryck i lagstiftningen.

Ansvaret för frågor rörande domkyrkans stat kan med fördel läggas på stiftssamfällighetens ekonomiavdelning."

Domkapitlet i Skara:

"Domkapitlet har i likhet med Skara domkyrkoförsamling ingen erinran mot att domkyrkosysslomannaskapet slopas. Under detta avsnitt behandlar utredningen närmast sysslomännens uppsikts- och tillsynsuppgifter som föreslås fullgöras av domkyrkostyrelsen (s. 17), bl.a. genom avtal med lämplig person att ha tillsynen över kyrkobyggnadens yttre och inre skick och dess fasta inventarier och stå till domkyrkostyrelsens förfogande med råd, byggnadsteknisk expertis etc. För detta ändamål föreslås nuvarande i domkyrkostaten upptagna avlöningsbelopp användas. I staten för Skara domkyrka upptaget arvodesbelopp uppgår dock endast till 15.000 kr. Utredningen behandlar inte den administrativa, bl.a. kamerala uppgift som nu i vart fall i Skara ligger på t.f. domkyrkosysslomannen med hjälp av numera stiftssamfällighetens ena kamrer."

Egendomsnämnden i Skara:

"Om den gamla sysslomanstjänsten slopas är det egentligen endast ett formellt beslut om tjänstens avskaffande. Det arvodesuppdrag som sysslomannaskapet på senare år bestått i motsvaras inte av de uppgifter som en antikvarisk och byggnadstekniskt kunnig tillsynsman kan förväntas svara för. Kvar står behovet att någon sköter de administrativa och kamerala uppgifterna i sysslomannaskapet. Det är inte givet att denna uppgift kan läggas på någon anställd hos stiftssamfälligheten."

Domkapitlet i Visby ansluter sig till ett yttrande av t.f. domkyrkosysslomannen Ove Lundin:

"Visby domkyrka kommer, liksom tidigare, också i enlighet med den nya församlingslagen att förvaltas som en församlingskyrka. Institutionen som domkyrkosyssloman har inte inneburit några givna arbetsuppgifter och inte heller medfört några befogenheter – främst med anledning av att Visby S:ta Maria, churu medeltida, ändå inte är en medeltida domkyrka.

Det skulle – sedan biskopsämbetet i Visby skiljts från kyrkoherdetjänsten i Visby – vara till gagn för stiftsarrangemang av olika slag som hålles i och i anslutning till domkyrkan om samverkan om samverkan mellan biskopsämbetet/stiftskansliet å ena sidan och domkyrkoförsamlingen å den andra kunde ske genom någon för detta ändamål, t.ex. av biskopen i samverkan med domkapitel och stiftsstyrelse utsedd person. Denne skulle då svara för samordningen med församlingen vad gäller gudstjänster m.m. och samtidigt kunna ansvara för biskopsämbetets paramenta och insignier, vilka fortsättningsvis kan förvaras i domkyrkan. Domkyrkosyssloman såsom titel kunde kanske på detta sätt bevaras för framtiden, även om det konkreta ansvaret för byggnaden åvilar annan."

Avsnitt 3.4

Promemorians förslag: Andra domkyrkor än de medeltida bör förvaltas som församlingskyrkor.

I remissyttrandena tillstyrks förslaget eller lämnas utan erinran. I några yttranden för man dock fram särskilda synpunkter.

Växjö domkapitel finner det väsentligt i vad avser Växjö stift att Kalmar domkyrka får en sådan ställning att bidrag till renoveringar kan utgå såsom för domkyrka och att framställningar i dylika ärenden inte behandlas utifrån samma grund som gäller för församlingskyrkor. Det bör påpekas att ett flertal stiftsarrangemang och även t.ex. vissa prästvigningar förläggs till domkyrkan i Kalmar.

Domkyrkorådet i Kalmar erinrar om att domkyrkan i Kalmar byggdes som stiftshelgedom betydligt större än vad den egna församlingen krävde. Underhållet av Domkyrkan blir därför alltför betungande för att ensamt bäras av Kalmar kyrkliga samfällighet. Som en av landets få barockkyrkor och som monumentalbyggnad från stormaktstiden har Domkyrkan stort kulturhistoriskt värde.

"Domkyrkorådet uttalar som sin mening
att Kalmar domkyrka bör behålla sin status som domkyrka
att förvaltningen kan övergå till Kalmar kyrkliga samfällighet
att tjänsten som domkyrkosyssloman kan indragas."

Domkapitlet i Skara hänvisar till en skrivelse den 3 juni 1988 till kammarkollegiet om dispositionen av Mariestads domkyrkas medel. Ställningstagande i det ärendet torde enligt domkapitlet kunna innebära att det sista av Mariestads särskilda domkyrkoförvaltning upphör.

Domkapitlet i Karlstad anför bl.a. följande:

"Vi önskar att tydligare klargörande än i utredningen av att domkyrkan är tillgänglig för biskopen i dennes ämbetshandlingar och i dennes stiftsledningsfunktion. Vi menar att stiftets domkyrka är den självklara platsen för dessa framträdanden och att man kan endast i undantagsfall tänka sig dessa förlagda till annan plats. Att reglera detta via Lagen om tillfällig upplåtelse av kyrka synes oss vara en felaktig grund. Domkyrkans karaktär av domkyrka gör den till platsen för biskopens ämbetshandlingar. Bl.a. är det i Den svenska kyrkohandboken föreskrivet att vissa biskopliga ämbetshandlingar skall äga rum i stiftets domkyrka. Dessa handlingar skall då äga rum i domkyrkan utan särskilt kyrkorådsbeslut. – – – Med domkyrkokaraktären följer vidare att domkyrkoförsamlingen bör tillhandahålla biskopen utrymme för dennes textilier och insignier samt hjälp med vården av dessa. De biskopliga textilierna och insignierna bör förvaras i ett särskilt utrymme i domkyrkan, som gärna kan vara tillgängligt för allmänheten. – – – En del av de synpunkter vi framfört skulle möjligen kunna tillmötesgås genom lokala avtal mellan domkyrkoförsamling, stiftssamfällighet och domkapitel. De synes dock vara av sådan övergripande betydelse, att de bör fastställas som något som följer med domkyrkokaraktären. Vi menar att en naturlig följd av en lagändring bör vara en reglering som preciserar innebörden i och konsekvenserna av begreppet domkyrka."

Avsnitt 3.5

Promemorians förslag: Tre nya paragrafer skall föras in i domkapitelslagen (1988: 181).

Förslagen kommenteras i några remissyttranden.

Kammarkollegiet:

"I promemorian sägs (s. 13) att domkapitlet skall vara styrelse för domkyrkan. Av vissa uttalanden i promemorian bibringas man den uppfattningen att domkapitlet skall förvalta domkyrkan och av andra att ledamöterna i domkapitlet skall utgöra domkyrkostyrelse (s. 16, 17). I förslaget till lag om ändring i domkapitelslagen föreslås i 1 a § och 2 a § att domkapitlet i där angivna stift också skall vara styrelse för domkyrkan. Det tyder på att ledamöterna i domkapitlet får två uppgifter, dels som ledamöter i domkapitlet och dels som ledamöter av domkyrkans styrelse. I 16 a § sägs däremot att den av domkyrkoförsamlingen utsedde ledamoten skall ingå som ledamot av domkapitlet. Om man beslutar om en särskild förvaltning av de äldre domkyrkorna, föreslår kollegiet att uppgiften läggs på domkapitlet, som alltjämt är en statlig myndighet, och att domkapitlet förstärks med en representant för domkyrkoförsamlingen enligt förslaget i 16 a §.

I samband med att beslut om domkyrkornas förvaltning fattas bör bestämmelserna i 1686 års kyrkolag enligt bilaga 1 i promemorian upphävas."

Egendomsnämnden i Skara framhåller att förvaltningen av domkyrkas fastighet inte skall ingå i domkapitlets uppgifter. För att undvika tveksamhet på denna punkt vore det lämpligt med ett tillägg till 1 a § som anger att förvaltningen av sådan egendom som utgör domkyrkas fastighet är reglerad i lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord.

Domkapitlet i Uppsala påpekar vad gäller 1 a § risken för oklar gränsdragning mellan vad som avses med att "ha vård om" den fasta egendomen och att förvalta den enligt lagen om förvaltningen av kyrklig jord. Vidare bör också här klart anges vilken typ av fast egendom som avses.

Egendomsnämnden i Uppsala anser att i 1 a § andra stycket bör en översiktlig precisering göras av vad som normalt skall avses med fasta inventarier.

Riksrevisionsverket (RRV):

"RRV har inget att invända mot förslaget till lag om ändring i domkapitelslagen (1988: 181). RRV anser dock att lagtexten bör kompletteras med ett förtydligande om att domkapitel i egenskap av domkyrkas styrelse även skall ha ansvar för domkyrkas ekonomiska förvaltning.

I lagen bör också finnas en bestämmelse om hur domkyrkoförvaltningarna skall revideras.

RRV ifrågasätter om det är ändamålsenligt att staten har ett revisionsansvar endast för sju (7) av domkyrkorna medan övriga domkyrkor revideras i annan ordning. Vare sig i den remitterade promemorian eller i annat sammanhang har visats, att staten har ett särskilt ekonomiskt intresse att bevaka i dessa domkyrkor.

RRV hemställer om att verket inte längre skall vara ansvarigt för revision av de ifrågavarande domkyrkorna.

Om RRV även fortsättningsvis av tradition eller med hänvisning till RRV:s särskilda kompetens skall revidera de aktuella domkyrkorna föreslår verket att detta sker på motsvarande sätt som för statliga stiftelser, affärsverk och ett 30- tal uppdragsmyndigheter, nämligen mot ersättning enligt taxa. Bestämmelse om att så skall ske bör då på lämpligt sätt tas in i domkapitellagen."

Egendomsnämnden i Skara upplyser att ett av de i promemorian angivna skälen för att behålla ordningen att kammarkollegiet skall fastställa domkyrkans stat har bortfallit vad gäller domkyrkan i Skara eftersom hyresavgift för lokaler upplåtna i domkyrkas fastighet inte längre förekommer, sedan domkapitelshuset numera har sålts.

Författningsförslaget i departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning

Förslag till

Lag om ändring i domkapitelslagen (1988: 181)

Härigenom föreskrivs att i domkapitelslagen (1988: 181) skall föras in
dels tre nya paragrafer, 1 a, 2 a och 16 a §§,
dels en ny underrubrik före 16 a § av följande lydelse.

1 a § I Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift skall domkapitlet också vara styrelse för domkyrkan och i denna egenskap ha vård om domkyrkan och dess inventarier samt dess övriga fasta och lösa egendom.

Till hjälp med uppsikten över domkyrkan och dess fasta inventarier skall de nämnda domkapitlen anlita en byggnadssakkunnig som anvisas av riksantikvarieämbetet.

2 a § När domkapitlen i de stift som nämns i 1 a § handlägger ärenden i sin egenskap av domkyrkans styrelse, skall som ledamot ingå även en lekman som har utsetts av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd.

Val av särskild lekmannaledamot i vissa stift

16 a § I de stift som nämns i 1 a § skall domkyrkoförsamlingens kyrkoråd snarast efter sin valperiods början utse en lekman, som vid handläggning av ärenden enligt 2 a § skall ingå som ledamot av domkapitlet. Kyrkorådet skall också utse en suppleant för denne.

Sedan protokollet över valet har justerats skall det omedelbart sändas till domkapitlet.

---

1. Denna lag träder i kraft den

2. Domkyrkosysslomannen i Västerås skall, så länge han står kvar i sin befattning, fullgöra vad som åligger honom enligt äldre bestämmelser. Under samma tid skall 1 a § andra stycket inte tillämpas i Västerås stift.

Sammanställning av förslagen i och remissyttrandena över departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan"

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian kommit in från följande:
Riksmarskalksämbetet,
Chefen för marinen,
Riksskatteverket,
Statens invandrarverk,
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,
Kammarkollegiet,
Kyrkofondens styrelse,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Domkapitlet i Lund,
Domkapitlet i Göteborg,
Hovkonsistoriet,
Stiftsstyrelsen i Linköping,
Stiftsstyrelsen i Härnösands,
Stiftsstyrelsen i Luleå,
Stiftsstyrelsen i Lund,
Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift,
Stiftsstyrelsen i Stockholms stift,
Göteborgs kyrkliga samfällighet,
Stockholms kyrkliga samfällighet,
Karlskrona stadsförsamling,
Domkyrkoförsamlingen i Göteborg,
Hovförsamlingen,
Karlskrona amiralitetsförsamling,
Göteborgs tyska församling,
Tyska S:ta Gertruds församling,
Finska församlingen,
SACO/SR,
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, Riksförbundet för finskspråkigt församlingsarbete,
1983 års folkbokföringskommitté,
Organisationskommittén för folkbokföringen.
Följande har avstått från att yttra sig över promemorian:
Stiftsstyrelsen i Karlstads stift,
TCO.

Yttrande över promemorian har också kommit in från:
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (utskottet för utlandsfinländare),
Föreningen Svensk Finlands Vänner,
komministern i Finska församlingen Lauri Pihlajamaa,
kontraktsprosten i Karlskrona kontrakt Kurt Ljungberg,
ambassadrådet Spiegel vid Förbundsrepubliken Tysklands ambassad i Stockholm,

Anna-Liisa Tuomo-Karras och 45 andra medlemmar av Finska församlingen, sex andra medlemmar i Finska församlingen,
Maria Luise Fitzek och annan medlem resp. kyrkokamreren Stefan Sonelius i Tyska S:ta Gertruds församling (sammanlagt tre yttranden).

Inledning

Enligt regeringens bemyndigande tillsatte chefen för civildepartementet den 5 november 1987 en arbetsgrupp med uppgift att bl.a. överväga om de nu gällande olika och delvis föråldrade föreskrifterna av svenska kyrkan, medlemskap i dessa församlingar, deras styrelser, tillsättning av prästtjänster m.m. och kan samordnas och anpassas till de i prop. 1987/88: 31 föreslagna lagarna samt lägga fram förslag till de kyrkliga författningar som därvid behövs.

Arbetsgruppen överlämnade i oktober 1989 sitt slutbetänkande Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan. Promemorian har remissbehandlats. Sammanlagt har 42 remissyttranden kommit in, varav tio spontanyttranden. Två remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Arbetsgruppens förslag i stort

Arbetsgruppen föreslår att tidigare privilegier och tillhörande föreskrifter för de icke-territoriella församlingarna ersätts med nya och till nutida förhållanden anpassade föreskrifter, som tas in i en ny lag. I övrigt anpassas i allt väsentligt föreskrifterna om församlingarnas organisation, prästtjänster m.m. till vad som gäller för de territoriella församlingarna i svenska kyrkan.

Arbetsgruppen föreslår vidare att stiftssamfällighetens kompetens vidgas till att också omfatta främjande av församlingsarbete på andra språk än svenska.

Det samlade remissutfallet

Arbetsgruppens förslag om de icke-territoriella församlingarna tillstyrks eller lämnas i sin helhet utan erinran av Statens invandrarverk och Stiftsstyrelsen i Linköpings stift. Domkapitlet i Lund och Stiftsstyrelsen i Lunds stift tillstyrker förslagen i fråga om Karlskrona amiralitetsförsamling. Domkyrkoförsamlingen i Göteborg tillstyrker förslaget i fråga om Göteborgs tyska församling. Övriga remissinstanser tillstyrker eller lämnar utan erinran huvuddelen av arbetsgruppens förslag. Fem remissinstanser vill emellertid ha en utredning om de icke-territoriella församlingarnas fortsatta bestånd innan arbetsgruppens förslag genomförs i dess helhet. Det är bara Karlskrona stadsförsamling som helt avstyrker arbetsgruppens förslag.

Kritiken mot arbetsgruppens förslag riktas främst mot enskildheter i regleringen av vem som skall få tillhöra en icke-territoriell församling. Vidare är flertalet av de icke-territoriella församlingarna för egen del

kritiska eller tveksamma till en eller flera punkter i den föreslagna anpassningen till vad som gäller för övriga församlingar i Svenska kyrkan. Det gäller främst förslaget om tillämpningen av kyrkofondslagen.

Arbetsgruppens förslag om en utökad kompetens för stiftssamfälligheten tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom en.

Närmare om de synpunkter som har förts fram på de olika förslagen

4.2 Medlemskap

Ersättande av nuvarande privilegier m.m.

> **Arbetsgruppens förslag:** De gällande privilegierna och föreskrifterna för de icke-territoriella församlingarna upphävs. Föreskrifterna om de icke-territoriella församlingarna och deras upptagningsområden samlas i stället i en särskild lag.

Remissinstanserna: Det är bara *Karlskrona stadsförsamling* som avstyrker arbetsgruppens förslag. Församlingen menar att det bara skall finnas territoriella församlingar i Svenska kyrkan. *Kammarkollegiet*, *Svenska kyrkans centralstyrelse* och tre andra remissinstanser vill att frågan om de de icke-territoriella församlingarnas fortsatta bestånd utreds innan andra ändringar görs.

Knytningen till folkbokföringen

> **Arbetsgruppens förslag:** Frågan om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna skall också i fortsättningen knytas till kyrkobokföringen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar arbetsguppens förslag utan erinran. *1983 års folkbokföringskommitté* och *Organisationskommittén för folkbokföringen* avstyrker dock förslaget med hänsyn till sina egna förslag.

Arbetsgruppens förslag: *Medlemskap i nationella församlingar*: personer födda i Finland respektive i tyskspråkiga länder eller som annars har finska respektive tyska som hemspråk.

Medlemskap i övriga personella församlingar: personer som är anställda i marinen respektive tjänstgör vid Kungl. Hovstaterna och Kungl. Staberna. Motsvarande skall också gälla för den person som har haft sådan anställning och vid anställningens upphörande erhållit pension.

Remissinstanserna: Med undantag för ett par av de icke-territoriella församlingarna och några till dem närstående remissinstanser lämnas arbetsgruppens förslag utan eriran.

Från *Finska församlingen* liksom i ett par spontanremisser uttrycks en önskan om att också finlands-svenskar skall kunna tillhöra församlingen; dvs. personer med finländsk härkomst (härstamning) eller deras ättlingar samt finska medborgare.

Karlskrona amiralitetsförsamling och *Chefen för marinen* önskar att församlingens medlemskrets utökas till att omfatta också bl.a. personer som är anställda vid en myndighet inom försvarsdepartementets verksamhetsområde samt – fakultativt – anställda vid Karlskronavarvet.

Stockholms kyrkliga samfällighet och *Finska församlingen* avstyrker att en persons "hemspråk" skall vara avgörande för tillhörigheten till en nationell församling. Ytterligare några remissinstanser sätter i fråga om tolkningen av begreppet "hemspråk" kan leda till problem vid tillämpningen.

Obligatoriskt upptagningsområde

Arbetsgruppens förslag: Församlingarnas obligatoriska upptagningsområden behålls i huvudsak oförändrade; dvs. den kommun där församlingen kan anses bildad.

Remissinstanserna: *Riksskatteverket*, *Ombudsmannen mot etnisk diskriminering*, *Göteborgs kyrkliga samfällighet*, *SACO/SR* och *folkbokföringskommittéerna* vill att anslutningen till de icke-territoriella församlingarna skall i sin helhet vara frivilligt. *Hovkonsistoriet*, *Riksmarskalksämbetet* och *Hovförsamlingen* önskar en mera frivillig anslutning till hovförsamlingen samt avstyrker att nuvarande tillhörighet för bosatta i Solna och Ekerö kommuner begränsas till medlemmar av den kungliga familjen.

Frivilligt utträde

Arbetsgruppens förslag: En generell möjlighet till utträde ur icke-terrritoriella församlingar införs.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av alla remissinstanser utom *Finska församlingen.*

Makar eller sambor och barn

Arbetsgruppens förslag: Makar eller sambor och deras barn skall kunna tillhöra en icke-terrritoriell församling, om någondera maken eller sambon uppfyller kraven för medlemskap.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan eriran av flertalet remissinstanser. *Kammarkollegiet* avstyrker avvändningen av begreppet "samor". Några andra remissinstanser pekar på eventuella tillämpningssvårigheter av begreppet "sambor".

Barn som flyttar hemifrån

Arbetsgruppens förslag: Barn till någon som tillhör en icke-territoriell församling skall efter skriftlig anmälan få tillhöra församlingen också efter det att barnet flyttat från församlingen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar arbetsgruppens förslag utan erinran. *Stiftsstyrelsen i Stockholms stift, Stockholms kyrkliga samfällighet* och *Tyska S:ta Gertruds församling* menar dock att barnen skall kunna kvarstå som medlemmar utan särskild anmälan. *Karlskrona stadsförsamling* avstyrker förslaget.

Frivilligt inträde och utvidgat upptagningsområde

Arbetsgruppens förslag: En möjlighet till frivilligt inträde ges personer som i övrigt uppfyller kraven för medlemskap men som är bosatta inom samma stift i en kommun som gränsar till den kommun där den icke-territoriella församlingen är bildad.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker arbetsgruppens förslag om ett vidgat frivilligt upptagningsområde. Bl.a. *Stiftstyrelsen i*

Stockholm och *Finska församlingen* avstyrker dock en sådan utvidgning i fråga om den finska församlingen. *Hovförsamlingen* och de båda *tyska församlingarna* önskar ett ytterligare utvidgat upptagningsområde utöver det arbetsgruppen föreslagit.

Riksskatteverket, *Svenska kyrkans centralstyrelse*, *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* med flera remissinstanser pekar på svårigheter om en församlings upptagningsområde omfattar mer än en kommun. Det avser bland annat problem av valteknisk natur, begravningsfrågor och principiella kommunalrättsliga frågor.

4.3 Anpassningen till den nya lagstiftningen

Kyrkliga indelningslagen

Arbetsgruppens förslag: I kyrkliga indelningslagen (1988: 185) tas in en föreskrift om att varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat. Hovförsamlingen skall inte heller i fortsättningen tillhöra något stift inom svenska kyrkan.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser.

Församlingslagen

Arbetsgruppens förslag: Församlingslagens (1988: 180) bestämmelser skall i sin helhet tillämpas på de icke-territoriella församlingarna.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. *Svenska kyrkans centralstyrelse*, *Stiftsstyrelsen i Stockholms stift* och *Tyska S:ta Gertruds församling* anser att tyska församlingen i Stockholm fortsatt skall få ha kyrkostämma.

Göteborgs tyska församling önskar att få behålla kyrkostämman.

Kyrkostämman i *Finska församlingen* uttalar sig med röstsiffrorna 41 mot 38 mot kyrkofullmäktige i församlingen. I ett spontanyttrande förordar dock 45 medlemmar i församlingen i stället kyrkofullmäktige.

Arbetsgruppens förslag att samtliga icke-territoriella församlingar som tillhör ett stift också obligatoriskt skall tillhöra stiftssamfälligheten avstyrks av endast *Stockholms kyrkliga samfällighet* och *Finska församlingen* (röstsiffrorna 41 mot 37). *Kammarkollegiet* menar att också hovförsamlingen skall tillhöra en stiftssamfällighet.

Kyrkofondslagen

Arbetsgruppens förslag: Kyrkofondslagen skall i sin helhet tillämpas på de icke-territoriella pastoraten.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Förslaget avstyrks av *Stockholms kyrkliga samfällighet* samt av samtliga icke-territoriella församlingar utom *Karlskrona amiralitetsförsamling.*

Prästanställningslagen

Arbetsgruppens förslag: Prästanställningslagen (1988: 184) med anslutande regeringsförfattningar tillämpas i sin helhet på prästtjänster i andra icke-territoriella pastorat än Hovförsamlingen.

Domkapitlet skall vid tillsättning av tjänster som kyrkoherde kunna medge undantag från kravet på treårig tjänstgöring i svenska kyrkan för präster som tjänstgjort i minst tre år i en utländsk evangelisk-luthersk kyrka.

Behörig till en prästtjänst vars innehavare skall svara för gudstjänster och andra kyrkliga handlingar på något annat språk än svenska skall bara vara den som har tillräckliga kunskaper i det språket.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser, däribland *Karlskrona amiralitetsförsamling.*

Tyska S:ta Gertruds församling och *Stockholms kyrkliga samfällighet* önskar att nuvarande ordning för prästtillsättningar i den Tyska församlingen i Stockholm skall bestå.

Göteborgs tyska församling och *Domkapitlet i Göteborg* önskar den ändringen i arbetsgruppens förslag att också s.k. tredjegångstillsättningar görs av församlingen.

Finska församlingen avstyrker (röstsiffrorna 30 mot 18) arbetsgruppens förslag i fråga om den egna församlingens präster.

Lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan

Arbetsgruppens förslag: Lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall i sin helhet tillämpas på de icke-territoriella pastoraten.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Förslaget avstyrks av *Hovförsam-*

lingen, Hovkonsistoriet, Riksmarskalksämbetet och *Stockholms kyrkliga samfällighet. Hovförsamlingen* avstyrker med hänsyn till att i dag betalar inte församlingen med utdebiterade medel den kyrkomusikaliska verksamheten, vilket skulle bli fallet vid en tillämpning av 1989 års lag.

4.4 Församlingsarbete på andra språk än svenska

Arbetsgruppens förslag: Stiftssamfällighetens befogenheter enligt församlingslagen (1988: 180) utökas till att även avse främjande av församlingsarbete på andra språk än svenska.

Remissinstanserna: Arbetsgruppens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom *Stockholms kyrkliga samfällighet. Riksförbundet för finskspråkigt arbete* önskar dock att i lagtexten behålls också uttrycket "församlingsarbete bland finskspråkiga".

Författningsförslagen i departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan"

1 Förslag till

Lag om upphävande av sju författningar om icke-territoriella församlingar

Härigenom föreskrivs följande.

Följande författningar skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1991, nämligen

1. konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,
2. drottning Kristinas brev den 28 april 1649 med privilegier för tyska eller Kristine församling i Göteborg,
3. kungl. brev (1840:46) angående Finska nationella församlingens i Stockholm fortfarande, samt om regleringen av dessa angelägenheter,
4. kungörelse (1841:10) angående fastställd gränsreglering emellan de territoriella och icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,
5. kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m.m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes,
6. förordning (1910:103 s. 1) angående behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling av svenska kyrkan,
7. kungörelse (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I svenska kyrkan finns följande icke-territoriella församlingar, nämligen

1. Karlskrona amiralitetsförsamling,
2. Göteborgs tyska församlingen,
3. tyska S:ta Gertruds församling,
4. finska församlingen,
5. hovförsamlingen.

2 § Bestämmelserna i folkbokföringslagen (1967: 198) tillämpas på kyrkobokföring i en icke-territoriell församling, om något annat inte följer av denna lag.

Vid tillämpningen av folkbokföringslagen skall berörd kommun och fastighet i kommunen anses som församlingens område respektive fastighet i församlingen.

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling får inte samtidigt vara kyrkobokförd i en territoriell församling.

3 § Med sambo avses i denna lag ogift kvinna och ogift man som lever tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden.

Inträde i icke-territoriell församling

Karlskrona amiralitetsförsamling

4 § I Karlskrona amiralitetsförsamling skall kyrkobokföras följande personer, nämligen

1. personer som är anställda vid marinen,
2. personer som har varit fast anställda vid marinen och som vid anställningens upphörande har erhållit pension.
3. make eller sambo och hemmavarande barn till personer som avses i 1 och 2,
4. efterlevande make till personer som avses i 1 och 2 och deras hemmavarande barn.

Göteborgs tyska församlingen

5 § I Göteborgs tyska församling skall kyrkobokföras följande personer, nämligen

1. personer som är födda i tyskspråkiga länder eller som annars har tyska som hemspråk,
2. make eller sambo och hemmavarande barn till personer som avses i 1,
3. efterlevande make till personer som avses i 1 och deras hemmavarande barn.

Tyska S:ta Gertruds församling

6 § I tyska S:ta Gertruds församling skall kyrkobokföras följande personer, nämligen

1. personer som är födda i tyskspråkiga länder eller som annars har tyska som hemspråk,
2. make eller sambo och hemmavarande barn till personer som avses i 1,
3. efterlevande make till personer som avses i 1 och deras hemmavarande barn.

Finska församlingen

7 § I finska församlingen skall kyrkobokföras följande personer, nämligen

1. personer som är födda i Finland eller som annars har finska som hemspråk,
2. make eller sambo och hemmavarande barn till personer som avses i 1,
3. efterlevande make till personer som avses i 1 och deras hemmavarande barn.

Hovförsamlingen

8 § I hovförsamlingen skall kyrkobokföras medlemmar av den kungliga familjen, om de är bosatta i Stockholms, Solna eller Ekerö kommuner.

9 § I hovförsamlingen skall också kyrkobokföras följande personer, nämligen

1. personer som tjänstgör vid Kungl. Hovstaterna och Kungl. Staberna,
2. personer som har tjänstgjort vid Kungl. Hovstaterna och Kungl. Staberna och som vid anställningens upphörande har erhållit pension,
3. make eller sambo och hemmavarande barn till personer som avses i 1 och 2,
4. efterlevande make till personer som avses i 1 och 2 och deras hemmavarande barn.

Gemensamma bestämmelser

10 § Bestämmelserna i 4–7 och 9 §§ tillämpas på dem som enligt folkbokföringslagen (1967: 198) kan anses bosatta inom den kommun där den icke-territoriella församlingen är bildad.

11 § Personer som avses i 4–7 och 9 §§ och som enligt föreskrifterna i folkbokföringslagen (1967: 198) anses bosatta i en sådan inom samma stift belägen kommun som gränsar till den kommun där den icke-territoriella församlingen är bildad, får efter skriftlig anmälan till folkbokföringsmyndigheten också kyrkobokföras i den icke-territoriella församlingen.

12 § Barn till någon som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling enligt bestämmelserna i denna lag får efter skriftlig anmälan hos folkbokföringsmyndigheten kyrkobokföras i församlingen även efter det att barnet har flyttat från föräldern, om barnet är bosatt i någon av de kommuner som hör till församlingens upptagningsområde.

Utträde ur icke-territoriell församling

13 § Den som enligt bestämmelserna i denna lag har kyrkobokförts i en icke-territoriell församling får efter skriftlig anmälan hos folkbokföringsmyndigheten utträda ur församlingen.

14 § Om en person enligt denna lag skall kyrkobokföras eller inte längre vara kyrkobokförd i en icke-territoriell församling skall anmälan enligt 33 § första stycket folkbokföringslagen (1967: 198) göras, även om någon flyttning som bör föranleda ändring i personens kyrkobokföringen inte har skett.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.
2. Den som enligt äldre föreskrifter har kyrkobokförts i en territoriell församling eller icke-territoriell församling före den 1 juli 1991 får även därefter vara kyrkobokförd i denna.

3 Förslag till

Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

Härigenom föreskrivs i fråga om församlingslagen (1988: 180)
dels att punkt 4 i övergångsbestämmelserna skall upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 2 och 8 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap	
2 §	
Riket är indelat i församlingar (*territoriella församlingar*).	*Sverige* är indelat i församlingar (*territoriella församlingar*). *I Sverige finns också icke-territoriella församlingar.*
Om ändring i församlingsindelningen finns bestämmelser i kyrkliga indelningslagen (1988: 185).	
I riket finns även icke- territoriella församlingar. Denna lag gäller i tillämpliga delar också för sådana församlingar.	
8 §	
De territoriella församlingarna inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (stiftssamfällighet) för att sköta följande gemensamma församlingsangelägenheter:	*Församlingarna* inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (stiftssamfällighet) för att sköta följande gemensamma församlingsangelägenheter:
1. främjande av församlingslivets utveckling inom stiftet,	1. främjande av församlingslivets utveckling inom stiftet,
2. främjande av församlingsarbete *bland finskspråkiga och samer, andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar samt vid kriminalvårdsanstalter och militära förband i fredstid,*	2. främjande av församlingsarbete *på andra språk än svenska,*
	3. *främjande av andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar samt vid kriminalvårdsanstalter och militära förband i fredstid,*
3. avlöningsförmåner för arbetstagare hos stiftssamfälligheten.	4. avlöningsförmåner för arbetstagare hos stiftssamfälligheten.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Stiftssamfälligheten får även ha hand om andra ekonomiska angelägenheter än som avses i *första stycket 2 och 3*, om de är gemensamma för församlingarna i stiftet. Ett förslag om sådan utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Utan hinder av detta kan stiftsfullmäktige anta förslaget, om minst två tredjedelar av de röstandde enar sig om beslutet.	Stiftssamfälligheten får även ha hand om andra ekonomiska angelägenheter än som avses i *första stycket 2–4*, om de är gemensamma för församlingarna i stiftet. Ett förslag om sådan utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Utan hinder av detta kan stiftsfullmäktige anta förslaget, om minst två tredjedelar av de röstande enar sig om beslutet.

Om vissa angelägenheter som ankommer på stiftssamfälligheter finns särskilda bestämmelser.

Även en icke-territoriell församling får ingå i stiftssamfälligheten, om den beslutar det.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2. Vid valet av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige för den valperiod som börjar den 1 januari 1992 skall bestämmelserna i 6 kap. 3–23 §§ tillämpas också i fråga om icke-territoriella församlingar.

3. Om en icke-territoriell församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar i vilken beslutanderätten enligt 1 kap. 9 § första stycket skall utövas av kyrkofullmäktige vid ingången av år 1991 och det inte bestämts att beslutanderätten skall utövas av kyrkorådet enligt 1 kap. 10 §, skall fullmäktige väljas i församlingen detta år. Om det före utgången av år 1991 har bestämts att beslutanderätten i församlingen skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall utan hinder av bestämmelserna i 7 kap. 5 § sjätte stycket kyrkostämman besluta om antalet ledamöter och suppleanter i rådet.

4. För varje icke-territoriell församling skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman under år 1991 utse kyrkoråd enligt bestämmelserna i 7 kap. Kyrkoråd utses av kyrkofullmäktige före utgången av december månad och av kyrkostämma före utgången av november månad.

4 Förslag till

Lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)

Härigenom föreskrivs att 2 § kyrkofondslagen (1988: 182) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	
Vad som i denna lag sägs om pastorat skall tillämpas på *1. territoriella pastorat,* 2. pastoratssamfälligheter, *3.* flerpastoratssamfälligheter. *Regeringen får förordna att lagen skall tillämpas också på icke-territoriella pastorat.*	Vad som i denna lag sägs om pastorat skall *också* tillämpas på pastoratssamfälligheter *och* flerpastoratssamfälligheter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

5 Förslag till

Lag om ändring i prästanställningslagen (1988:184)

Härigenom föreskrivs i fråga om prästanställningslagen (1988:184)
dels att punkt 6 i övergångsbestämmelserna skall upphöra att gälla,
dels att 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
Denna lag *är tillämplig* på biskopar och andra präster i svenska kyrkan som har anställning i *territoriella* pastorat och stiftssamfälligheter.	Denna lag *tillämpas* på biskopar och andra präster i svenska kyrkan som har anställning i stiftssamfälligheter och *andra* pastorat *än hovförsamlingen.*
Bestämmelserna i 22, 23, 27–43 och 50–55 §§ skall tillämpas också på sådana präster i svenska kyrkan som har anställning i andra icke-territoriella pastorat än hovförsamlingen.	

Avlöningsförmånerna i prästernas anställningar fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *(statligt reglerade anställningar).*

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.
2. Första och andra gången efter lagens ikraftträdande en tjänst som kyrkoherde blir ledig i annat icke-territoriellt pastorat än Karlskrona amiralitetsförsamling, tillsätts den av kyrkorådet.

[1] Senaste lydelse 1988:1554.

Härigenom föreskrivs i fråga om kyrkliga indelningslagen (1988: 185)
dels att i 1 kap. 1 och 3 §§, 2 kap. 1 och 2 §§ samt 3 kap. 1 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
1 §	
Denna lag *gäller rikets indelning i territoriella församlingar och pastorat samt kontrakt och stift. Lagen gäller också förfarandet vid bildande av kyrkliga samfälligheter.*	*I denna* lag *finns föreskrifter om* *– kyrkliga indelningsenheter (1 kap.)* *– ändringar i den territoriella församlingsindelningen (2 kap.)* *– ändringar i den territoriella pastoratsindelningen (3kap.)* *– ändringar i kontraktsindelningen (4 kap.)* *– bildande av kyrkliga samfälligheter m.m. (5 kap.)*
	2 a § *Om upptagningsområdet för* icke-territoriella *församlingar finns bestämmelser i lagen (1990: 0000) om icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan.*
3 §	
Pastoratet är tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Ett pastorat består av en församling (*enförsamlingspastorat)* eller flera församlingar (*flerförsamlingspastorat).*	
	Varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat.
2 kap.	
1 §	
Ändring i församlingsindelningen får göras, om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän synpunkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för ändringens genomförande. Har ändringen samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. lagen (1979: 411) enligt 1 kap. lagen (1979: 411) om änd	Ändring i *den territoriella* församlingsindelningen får göras, om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän synpunkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för ändringens genomförande. Har ändringen samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. lagen (1979: 411) enligt 1 kap. lagen

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ringar i Sveriges indelning i kommuner och landstingskommuner skall den beslutas av regeringen. I andra fall fattas beslutet av kammarkollegiet.	(1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landstingskommuner skall den beslutas av regeringen. I andra fall fattas beslutet av kammarkollegiet.

När frågan om indelningsändring prövas skall särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de församlingar som närmast berörs av ändringen. Om en sådan församling motsätter sig en indelningsändring, får beslut om ändringen meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Särskild hänsyn skall också tas till befolkningens önskemål och synpunkter.

2 §

Behöver församlingsindelningen ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena, får kammarkollegiet besluta om det.	Behöver *den territoriella* församlingsindelningen ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena, får kammarkollegiet besluta om det.

Om församlingar som närmast berörs av en sådan indelningsändring, är ense om denna och ändringen avser församlingar i samma län, får länsstyrelsen besluta om ändringen. Detta gäller dock inte om ändringen föranleder en ekonomisk reglering mellan församlingarna.

Ändring i pastoratsindelningen får göras, om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt författning eller annars skall ankomma på dem. Ett pastorat får inte utan särskilda skäl ha färre än 2000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.	Ändring i *den territoriella* pastoratsindelningen får göras, om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt författning eller annars skall ankomma på dem. Ett pastorat får inte utan särskilda skäl ha färre än 2000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.
Om en ändring i pastoratsindelningen beslutar *stiftsstyrelsen*.	*Stiftsstyrelsen* beslutar *om* ändring i *den territoriella* pastoratsindelningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om den kyrkomusikaliska verksamheten i svenska kyrkans *territoriella* församlingar. *Regeringen får föreskriva att lagen skall tillämpas också på icke-territoriella församlingar.*	Denna lag innehåller bestämmelser om den kyrkomusikaliska verksamheten i svenska kyrkans församlingar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

Förordning om ändring i förordningen (1965: 729) med vissa bestämmelser om anställning som präst

Härigenom föreskrivs att 1 § och punkt 2 i övergångsbestämmelserna förordningen (1965: 729) med vissa bestämmelser om anställning som präst[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
Denna förordning tillämpas på biskopar och sådana andra präster i svenska kyrkan som har anställning i *territoriella* pastorat *och stiftssamfälligheter.*	Denna förordning tillämpas på biskopar och sådana andra präster i svenska kyrkan som har anställning i *stiftssamfälligheter och andra* pastorat *än hovförsamlingen.*
Förordningens bestämmelser om prästtjänster gäller även vikariat på sådana tjänster om annat inte anges.	
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande *i fråga om* fullmaktstjänster som kyrkoherde i svenska församlingar i utlandet *och* prästtjänster i icke-territoriella pastorat.	2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande *för* – fullmaktstjänster som kyrkoherde i svenska i utlandet, – *dem som vid utgången av år 1990 innehar* prästtjänster i icke-territoriella pastorat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1991.

[1] Förordningen omtryckt 1989: 85.
Senaste lydelse av förordningens rubrik 1975: 365.

Förordning om ändring i prästanställningsförordningen (1988:84)

Härigenom föreskrivs att 3, 6 och 8 §§ och punkt 3 i övergångsbestämmelserna prästanställningsförordningen (1989:84) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	
Denna förordning tillämpas på biskopar och sådana andra präster i svenska kyrkan som har anställning i *territoriella* pastorat *eller stiftssamfälligheter.*	Denna förordning tillämpas på biskopar och sådana andra präster i svenska kyrkan som har anställning i *stiftssamfälligheter och andra* pastorat *än hovförsamlingen.*
Bestämmelserna i 32, 33, 35 och 38—46 §§ skall tillämpas också på sådana präster i svenska kyrkan som har anställning i andra icke-territoriella pastorat än hovförsamlingen.	
6 §	
En tjänst som domprost eller kyrkoherde får tillsättas bara med den som har fyllt 30 år och som har tjänstgjort som präst i svenska kyrkan i minst tre år. *Domkapitlet får dock medge undantag från kravet på 30 års ålder om det finns särskilda skäl.*	En tjänst som domprost eller kyrkoherde får tillsättas bara med den som har fyllt 30 år och som har tjänstgjort som präst i svenska kyrkan i minst tre år.
	Om det finns särskilda skäl, får domkapitlet dock medge undantag från kravet på *1. 30 års ålder och* *2. tre års tjänstgöring som präst i svenska kyrkan för präster i utländska evangelisk-lutherska kyrkor som har tjänstgjort som präst minst tre år i en sådan kyrka.*
8 §	
Behörig till en prästtjänst vars innehavare skall svara för gudstjänster och andra kyrkliga handlingar på *finska eller samiska språket*, är bara den som har tillräckliga kunskaper i *respektive språk.*	Behörig till en prästtjänst vars innehavare skall svara för gudstjänster och andra kyrkliga handlingar på *något annat språk än svenska*, är bara den som har tillräckliga kunskaper i *det språket.*

De sökande till en sådan tjänst skall styrka sin behörighet på det sätt som domkapitlet bestämmer.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för fullmaktstjänster som kyrkoherde i svenska församlingar i utlandet *och* prästtjänster i icke-territoriella pastorat.	3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för – fullmaktstjänster som kyrkoherde i svenska församlingar i utlandet, – *dem som vid utgången av år 1990 innehar* prästtjänster i icke-territoriella pastorat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1991.

Sammanställning av förslagen i och remissyttrandena över Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet

1 Sammanfattning

1.1 Förslagen

I beslut den 18 april 1985 gav regeringen i uppdrag åt Riksskatteverket (RSV), som är central valmyndighet, att fastställa blanketter och formulär för valet till kyrkomötet samt att föreslå rutiner som skulle kunna underlätta valförfarandet. Arbetet skulle bedrivas i samråd med domkapitlen och andra myndigheter som berörs av valarbetet.

I promemoria den 11 maj 1987 har RSV sammanfattat erfarenheterna från 1986 års val till kyrkomötet och föreslagit ändringar i lagen (1982: 943) om kyrkomötet (omtryckt 1985: 892). Ändringarna är huvudsakligen av teknisk natur.

Det centrala ansvaret för valförfarandet

RSV framhåller att ansvaret för blanketter m.m. bör läggas på någon central kyrklig instans. Den miljö- och sakkunskap om kyrkans organisation som finns inom kyrkan är enligt verket av stor betydelse vid utvecklingen av blanketter.

Begränsning till två valmöjligheter m.m.

RSV föreslår att sättet för val av ledamöter och ersättare skall begränsas till proportionellt valsätt och acklamation. Verket påpekar att val genom omröstning, dvs. genom majoritetsvalsätt, inte användes vid valet 1986. Eftersom resultatet från ett omröstningsförfarande helt skiljer sig från resultatet efter ett proportionellt val anser verket att val genom omröstning inte borde komma ifråga. Vidare föreslår verket att valet av ledamöter och ersättare alltid skall ske i ett sammanhang.

Ett modifierat proportionellt valsätt

Enligt RSV visade erfarenheterna från de senaste kyrkomötesvalen att förutsättningarna för tillämpning av lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m. (ändrad senast 1979: 416) inte är desamma som vid val inom nämnder och styrelser. Verket föreslår därför att bestämmelser om ett modifierat proportionellt valsätt tas in i lagen om kyrkomötet. De ändringar som föreslås i förhållande till nuvarande ordning är, utöver att ledamöter och ersättare skall väljas i ett sammanhang, att biträdande valförrättare skall utses av valförrättaren och att det kan ske i förväg, att valförrättaren kan bordlägga valsammanträdet redan innan röstavlämningen påbörjats samt att möjlig-

heten för en kandidat som tagit plats i ordningen för mer än ett parti att erhålla mandat för mer än ett parti slopas (dubbelvalsavveckling). Enligt förslaget skall ändringarna när det gäller utseende av biträdande valförrättare och möjlighet till bordläggning gälla oavsett vilket valsätt som tillämpas.

Begränsning av antalet ersättare

Enligt 4 § lagen om kyrkomötet skall det för ledamöter utses det dubbla antalet ersättare. RSV anser att antalet ersättare borde kunna begränsas och föreslår att de skall vara lika många som antalet ledamöter.

Tillfälligt inträde av ersättare

RSV anser att det bör införas en ny bestämmelse liknande den i 1 kap. 8 § riksdagsordningen att en ersättare får träda in om ledamoten är tillfälligt förhindrad att tjänstgöra. Hur bestämmelsen närmare skall utformas anges inte av verket.

Rätt att överklaga val av ersättare

Val av ledamöter och beslut varigenom ersättare utsetts till ledamöter får enligt 23 § första stycket lagen om kyrkomötet överklagas hos Valprövningsnämnden. RSV föreslår att även val av ersättare skall få överklagas.

1.2 Remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över RSV:s promemoria avgetts av följande:
Domkapitlet i Uppsala,
Domkapitlet i Skara,
Domkapitlet i Västerås,
Domkapitlet i Lund,
Domkapitlet i Härnösand,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Valprövningsnämnden.

1.3 Remissutfallet i korthet

De flesta av förslagen har tillstyrkts av remissinstanserna. På vissa punkter har det dock framförts kritik. Domkapitlen i Lund och Härnösand anser att huvudansvaret för blanketter m.m. även fortsättningsvis skall ligga på RSV och Svenska kyrkans centralstyrelse vill att majoritetsvalsmetoden skall finnas kvar. Domkapitlet i Lund ställer sig tveksam till om det med hänsyn till de föreslagna förenklingarna av valet behövs en möjlighet för valförrättaren att utse övriga valförrättare i förväg. Valprövningsnämnden har gjort ett påpekande när det gäller den tekniska utformningen av lagtexten.

2.1 Det centrala ansvaret för valförfarandet

Domkapitlen i Uppsala och Västerås har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

Också *Svenska kyrkans centralstyrelse* har tillstyrkt förslaget och anfört:

"I RSV-rapporten tas ånyo upp frågan om ansvaret för utforming av blanketter m.m. för valen till kyrkomötet. Centralstyrelsen har, i tidigare sammanhang, biträtt RVS:s uppfattning att uppgiften lämpligen bör kunna uppdras åt ett centralt kyrkligt organ. Centralstyrelsen är beredd att ta på sig uppgiften. Det klaraste motivet för en sådan nyordning är, som RSV framhåller, miljökunskapen, d v s. kännedom om hur valen i praktiken går till, vilka olika grupperingar som är engagerade, informationsproblem, etiken m.m. Centralstyrelsen biträder sålunda alltjämt RSV:s synpunkter i denna del.

Samtidigt bör det framhållas, att det arbete som RSV utförde inför 1986 års val till kyrkomötet såvitt centralstyrelsen kan överblicka var till mycket stor nytta. Författningssamling, handledning för valförrättare och blanketter var föredömliga. Det förutsätts, att, om det formella ansvaret överflyttas till ett kyrkligt organ, RSV alltjämt får biträda i tekniskt och administrativt avseende."

Domkapitlet i Skara, som varken har tillstyrkt eller avstyrkt förslaget, har också framhållit att det är viktigt att RSV:s kunnande får utnyttjas om ansvaret läggs på en central kyrklig instans.

"RSV uttalar att det fortfarande anser det naturligare att ansvaret för blanketter m.m. läggs på en central kyrklig instans, medan RSV skulle bidra med sin tekniska och administrativa kunskap. Domkapitlet i Skara hade i svar den 1 april 1984 på förfrågan från arbetsgruppen för översyn av bestämmelserna om val till kyrkomötet anfört följande:

"3.2.1.6 Vid sammanräkning hos länsstyrelse vid de allmänna valen används olika typer av *hjälpblanketter och protokoll*, en del fastställda av länsstyrelsen och t.ex. protokollen, av riksskatteverket. Detta utger ju också noggranna anvisningar i olika hänseenden, varigenom sammanräkningsförfarandet underlättas. Domkapitlet har tillgång till dessa blanketter m.m. men de är ju anpassade till en annan typ av proportionellt val, som sker i en omgång för både ledamöter och suppleanter. Vissa av blanketterna kan emellertid användas, anpassade till vårt system. Det är däremot svårt att konstruera – vilket vore önskvärt – vissa andra hjälpblanketter, därför att strykningar, spränglistor o. dyl., är så relativt frekventa vid kyrkomötesvalen d v s. antalet s.k. listtyper blir stort. Domkapitlen skulle se det som en fördel om valteknisk expert kunde bistå med någon form av standardisering för att underlätta men ej låsa arbetet också med avseende den metodiska gången vid sammanräkningen, ev. hjälpregler etc."

Det var RVS:s professionella kunnande som åsyftades. Domkapitlet har sett det som en stor fördel att därför RSV fick regeringens uppdrag att bistå i valfrågorna. Detta har underlättat betydligt och också bidragit till önskvärd enhetlighet i stiften. Det är därför viktigt att, om ansvaret läggs på entral kyrklig instans, RSV:s kunnande även i fortsättningen kan och får utnyttjas för att få god standard på den valtekniska sidan."

Domkapitlen i Lund och Härnösand har avstyrkt förslaget med följande kommentarer.

Domkapitlet i Lund:

"Domkapitlet vill först konstatera, att riksskatteverkets (RSVs) insatser inför 1986 års val till kyrkomötet i hög grad bidrog till en smidigare valprocedur. RSV är en instans som besitter teknisk och administrativ kunskap om valförfaranden i allmänhet. Det skulle varken vara praktiskt eller ekonomiskt försvarbart, att försöka bygga upp en motsvarande inomkyrklig enhet. För ett korrekt och smidigt valförfarande är det enligt domkapitlets mening ytterst viktigt, att RSV även fortsättningsvis har huvudansvaret för blanketter, handledningar och översyn av valtekniskt art, men naturligtvis i samråd med svenska kyrkans centralstyrelse och lämpligen ett par domkapitel."

Domkapitlet i Härnösand:

"Enligt domkapitlets erfarenheter var riksskatteverkets blanketter till god hjälp vid det senaste kyrkomötesvalet. Domkapitlet finner det naturligt att det är riksskatteverket – och inte någon central kyrklig instans – som även i fortsättningen utarbetar och fastställer erforderliga blanketter och anvisningar. Det är ju valsystemet som måste styra utformningen av blanketterna och det finns inte något specifikt kyrkligt i själva valproceduren."

Valprövningsnämnden har inte berört detta förslag.

2.2 Begränsning till två valmöjligheter – acklamationsförfarande och proportionellt valsätt

Allmänt hållna tillstyrkanden har lämnats av *domkapitlen i Uppsala, Västerås och Härnösand.*

Också *Domkapitlet i Skara* har tillstyrkt förslaget och anfört. Domkapitlet tillstyrker att majoritetsvalsättet utgår eftersom det numera måste anses ha spelat ut sin roll.

"Även om – efter överenskommelse mellan olika grupperingar – majoritetsval *kan* vara någorlunda rättvis spegel av väljaropinionen, innebär metoden som utvecklingen blivit och som riksskatteverket påpekat i sig en risk för snedrepresentation, där en majoritet kan ta hem alla mandat. I Skara stift var det den metod som tillämpades fram till år 1983, då den proportionella metoden slog igenom. Så har uppenbarligen i senaste valet skett i alla stift. Domkapitlet vill också anknyta till sitt yttrande år 1981 över förslaget (SOU 1981: 14) Reformerat kyrkomöte, kyrklig lagstiftning, att reglerna om val till kyrkomötet borde utformas på sådant sätt att valet – såvitt möjligt inom det föreslagna indirekta valsättet – så rättvisande som möjligt avspeglar väljaropinionen och domkapitlet underströk därför möjligheten att påkalla proportionella val. Är valmanskåren beredd att i förväg proportionera mandaten, kan numera efter senaste lagändring acklamationsmetoden tillgripas som det absolut enklaste förfarandet.

Att majoritetsvalsättet också i viss situation varit bristfälligt – en situation som nu genom acklamationsförfarandet fått sin lösning – har domkapitlet påtalat i framställning med påpekanden och förslag till änd-

ringar redan i mars 1983, då 1983 års val vunnit laga kraft, innan nämnda arbetsgrupp tillsatts. Till detta kommer, att det alltjämt, som domkapitlet i yttrande över förslaget till ändringen dåmera anförde, är oklart för domkapitlet, hur det enligt senaste ändringen (1985: 360) av 16 § (se tredje stycket) medgivna valet i *en* omgång av ledamöter och ersättare genom majoritetsval rent tekniskt skall gå till. Majoritetsvalsättet bör alltså utrangeras."

Valprövningsnämnden har lämnat förslaget utan erinran men gjort ett påpekande när det gäller utformningen av lagtexten.

"Vad beträffar ändringarna i själva valsättet (avsnitt 3.1) har valprövningsnämnden i princip inte något att erinra mot de förenklingar som förslaget innefattar. På en punkt förefaller dock den tekniska utformningen av reglerna mindre lyckad. Om det från början visar sig omöjligt att anlita acklamationsförfarande eller om någon i ett senare skede begär votering med slutna röstsedlar, återstår inte något annat än att övergå till proportionellt valsätt (16 §). I detta läge finns det inte något utrymme för att tillämpa kvotregeln i 15 § andra stycket. Denna bör därför utgå."

Domkapitlet i Lund har påpekat att förslaget kan leda till att samlingslistorna försvinner.

"Om val av ledamöter och ersättare skall förrättas med proportionellt valsätt och i ett sammanhang försvinner möjligheten att utse personliga ersättare i de fall flera partier enats om en samlingslista. Detta kan leda till att samlingslistorna försvinner. Effekten är inte skäl nog att avstyrka förslaget, men bör uppmärksammas."

Bara *Svenska kyrkans centralstyrelse* har avstyrkt förslaget.

"I fråga om valsättet har RSV föreslagit, att den mest komplicerade metoden – majoritetsval efter omröstning – skall slopas. Centralstyrelsen har noterat att metoden inte kom till användning vid 1986 års val. Detta förhållande tillsammans med en rad praktiska synpunkter talar förvisso för RSV:s förslag.

Att centralstyrelsen likväl känner en viss tveksamhet beror på debatten om de kyrkliga valens särskilda förutsättningar. Styrelsen känner ansvar för att valsystemet inte utan mycket avgörande skäl skall gynna en viss, i debatten ibland kritiserad, ordning på bekostnad av en annan. I sitt remissyttrande över folkstyrelsekommitténs betänkande har centralstyrelsen tillstyrkt kommitténs förhållandevis djärva förslag om att förstärka personvalsmomentet i valen. Det är styrelsens mening att kandidaternas personliga förutsättningar för ett kyrkligt uppdrag och deras engagemang i uppgiften skall ägnas stor uppmärksamhet i de kyrkliga valen. Själva valsystemet måste därför hållas öppet för en kandidatnominering och en slutlig valprocedur, som medger öppen fokusering på kandidaternas personliga kvalifikationer. Centralstyrelsen anser att det komplicerade valsättet i 16 § andra stycket lagen om kyrkomötet i vissa sammanhang kan vara av värde, om nämligen nominering och val inte följer den etablerade gruppstrukturen.

Centralstyrelsen är därför för närvarande inte beredd att tillstyrka RSV:s förslag på denna punkt. Frågan bör i stället avvakta den pågående utvärderingen av kyrkomötesreformen och det slutliga ställningstagandet till folkstyrelsekommitténs förslag."

2.3 Val av ledamöter och ersättare skall ske i ett sammanhang

Samtliga sex remissinstanser som har berört förslaget har tillstyrkt eller lämnat förslaget utan erinran.

Domkapitlen i Uppsala och Härnösand samt *Svenska kyrkans centralstyrelse* har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

Domkapitlet i Skara har i sitt remissvar citerat en tidigare av domkapitlet avgiven skrivelse angående erfarenheterna från 1983 års kyrkomötesval. Domkapitlet åskådliggör till en början att valförfarandet kan vara både omständligt och tidsödande. Domkapitlet anför vidare:

"Domkapitlet har önskat åskådliggöra, hur föga anpassat till nuvarande stora elektorsförsamling och stora antal kyrkomötesledamöter, som skall väljas, det gamla i princip oförändrat överförda valsystemet är. Det är också otillfredsställande för valförrättaren, notarier m.fl. som anlitats att arbeta under en tidspress som inte medger den kollationering som normalt förekommer vid allmänna val. Svårigheterna skulle – såvitt i vart fall avseer proportionella val – kunna elimineras om både ledamöter och ersättare utsågs genom samma valförrättning såsom vid de allmänna valen och alltså valsedeln upptog namn, som avsåg att täcka både ledamots- och ersättarsidan. Elektorernas närvaro – frånsett angivna funktionärer – skulle då inte vara påkallad vid den fortsatta förrättningen – sammanräkningsskedet, som kunde ske i något säkrare former och ev. vid komplikationer med tidsutdräkt uppskjutas och avslutas följande dag."

Domkapitlet i Västerås:

"En viktig och enligt domkapitlets mening klargörande ändring är att val av ersättare skall ske på samma sätt alltså med samma valmetod som valet av ledamöter. Av anvisningarna bör klart framgå att blandade valsätt inte får förekomma."

Domkapitlet i Lund, se avsnitt 2.2.

Valprövningsnämnden har inte berört detta förslag.

2.4 Valförrättaren skall utse biträdande valförrättare vilket kan ske i förväg

Domkapitlen i Uppsala, Västerås och Härnösand samt *Svenska kyrkans centralstyrelse* och *Valprövningsnämnden* har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

Också *Domkapitlet i Skara* har i huvudsak tillstyrkt förslaget och anfört:

"Domkapitlet tillstyrker såvitt avser att till valförrättarens hjälp får förordnas nödvändigt antal övriga valförrättare att biträda valet. Domkapitlet har för sin del bl.a. vid senaste valet just på av RSV anförda skäl från början utsett biträdande valförrättare och också för att bistå valnotarierna – utöver ianspråktagande av domkapitlets egna tjänstemän – utsett särskild sakkunnig från länsstyrelsen. Men i vart fall så länge omkostnaderna för kyrkomötesvalen belastar domkapitlets anslag, bör domkapitlen dock ta besluten om ytterligare valförrättare och annat bistånd vid valen."

Domkapitlet i Lund är tveksam till om bestämmelsen behövs, och anför:

"Den i 14 § föreslagna möjligheten för den av domkapitlet utsedda valförrättaren att i förväg utse erforderligt antal övriga valförrättare skulle kunna medföra klagomål från valmanskåren, om de utsedda ej har dessa stöd. Med de förenklingar som föreslås beträffande valsätt och med den självklara förutsättningen, att den av domkapitlet utsedda valförrättaren är en i dessa frågor förfaren person, är det tveksamt om den föreslagna bestämmelsen behövs."

2.5 Valsammanträdet ska kunna bordläggas innan röstavlämningen har påbörjats

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget. De har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

2.6 Dubbelvalsavveckling

Samtliga sex remissinstanser som har berört förslaget har tillstyrkt det.

Domkapitlen i Uppsala, Västerås och Härnösand samt *svenska kyrkans centralstyrelse* har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

Två remissinstanser har särskilt kommenterat förslaget.

Domkapitlet i Skara:

"Förslaget till dubbelvalsavveckling, 17 b § 1. st medför förenkling i sammanräkningsförfarandet genom att man slipper platsberäkningen med halv plats, när samma person får plats från två grupper, och tillstyrks."

Domkapitlet i Lund:

"Domkapitlet noterar, att dubbelvalsavveckling fungerar inom respektive valkrets, men inte löser problemet, att en kandidat kan bli vald till ledamot för flera valkretsar (vilket fall regleras i 19 § lagen (1982:943) om kyrkomötet)."

Valprövningsnämnden har inte berört detta förslag.

2.7 Begränsning av antalet ersättare till lika många som antalet ledamöter

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget. De har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

Domkapitlet i Västerås har tillagt att dubbla antalet ersättare för en ledamot bara behövs i krig.

2.8 Tillfälligt inträde av ersättare

Samtliga sex remissinstanser som har berört förslaget har tillstyrkt det.

Domkapitlen i Uppsala, Västerås, Lund och Härnösand samt *Svenska kyrkans centralstyrelse* har lämnat allmän hållna tillstyrkanden.

Domkapitlet i Skara:

"RSV har inte lämnat något lagförslag i denna del och det står inte heller klart för domkapitlet vem RSV åsyftar skall agera och inkalla ledamoten med tillfälligt förhinder (motsvarande talmannen i riksdagen). Domkapitlet delar uppfattningen, att ersättare bör få inträda när ledamot är tillfälligt förhindrad att tjänstgöra."

Valprövningsnämnden har inte berört detta förslag.

2.9 Rätt att överklaga val av ersättare

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget. De har lämnat allmänt hållna tillstyrkanden.

2.10 Övrigt

Domkapitlet i Skara har framfört några synpunkter på förslaget till lagtext:

"I förslagets 17 § andra stycke föreskrivs, dock ej för att valsedlarna skall bli gällande, att namnen skall upptas i en följd under varann och förses med nummer som visar ordningen mellan dem. Det första ledet har motsvarighet i lagen om proportionellt valsätt och underlåtenhet har medfört ogiltighet (RA 1960:E 41, citerad i Fritz Kaijsers kommentar Kommunalvallagarna II, utgåva 1983, s 667). Effekten av oklarhet i namnordningen föreslås inte till skillnad från vallagens 14 kap. 5 § 7. resultera i att namn på valsedel skall anses obefintligt. Tolkningen av det nya förslaget är därför inte entydig och ett klargörande behövs. – – –

Reglerna för proportionellt valsätt skall enligt förslaget direkt ingå i kyrkomöteslagen men utformningen i stort har hämtats från lagen om proportionellt valsätt, vars huvudpart paragrafer är oförändrade sedan 1955. Eftersom man ändå frigör sig från direkt tillämpning av denna lag genom att införa en valomgång för ledamöter och ersättare, synes vallagens modernare utformning i vissa fall med fördel kunna vara förebild. Domkapitlet noterar att märkning som ogiltighetsgrund i förslaget formulerats så, att sedlarna skall "i övrigt vara omärkta" jämfört med nuvarande lydelse om ogiltighet i 17 § första stycket "om den är försedd med kännetecken som uppenbarligen har satts dit med avsikt", nästan helt korresponderande med vallagens lokution i 14 kap. 4 §. Sistnämnda formuleringar är tydligare."

Svenska kyrkans centralstyrelse, som önskar att en utredning görs om en samordning av kyrkomötesvalet och valen till de nya stiftsfullmäktige, anför följande:

"Vad RSV för fram i fråga om förenklingar och kostnadsbesparigar när det bl.a. gäller valsystemet har aktualiserat ytterligare synpunkter från centralstyrelsens sida.

Kyrkomötet väljs i dag enligt ett indirekt valsystem, baserat på elektorsval i pastoraten.

Av allt att döma kommer – med de första effekterna i valet år 1988 – en genomgripande reform av kyrkansstiftsplan att äga rum (Regeringens skrivelse till 1987 års kyrkomöte 1987: 1).

Reformen innebär bl.a. att nya representativa organ – stiftsfullmäktige – skall utses. Dessa organ kommer att väljas i indirekta val, baserade på elektorsval i församlingarna, enligt vad som framgår av hittills granskade förslag.

Tidpunkterna för utseende av elektorer och för det slutliga genomförandet av dessa val ligger nära varandra. Ändå får man nog, p.g.a. att det är olika organ som väljer, ställa ganska måttliga förväntningar på den praktiska samordningen. Centralstyrelsen ser både principiella och praktiska olägenheter i en framtida ordning, sådan som den nu har beskrivits.

Frågan om samordning av de dubbla elektorsvalen aktualiserades vid 1987 års kyrkomöte (mot. 1987: 40 och mot. 1987: 75). Kyrkomötet har inte vidtagit någon åtgärd med anledning av dessa motioner. En direkt anledning till detta torde ha varit att kyrkomötet vid sin granskning av regeringens skrivelse 1987: 1 i dessa delar främst hade för ögonen sättet att utse de nya stiftsfullmäktige och inte kopplade samman detta med kyrkomötesvalen. Centralstyrelsen anser sig därför inte kunna underlåta att i detta sammanhang ta upp frågan till behandling.

Som centralstyrelsen ser det finns det möjligheter att på två olika sätt ganska radikalt avskaffa de dubbla elektorsvalen.

1. De båda elektorskollegierna jämkas samman till ett enda, som väljer både stiftsfullmäktige och kyrkomötesombud från stiftet.

2. Elektorsvalen till kyrkomötet avskaffas. Det blir i stället en uppgift för de nya stiftsfullmäktige att välja stiftets ombud till kyrkomötet.

Enligt centralstyrelsens mening borde frågan snabbutredas i samband med regeringens propositionsarbete i det ärende som nämnts ovan. Styrelsen har inte tagit ställning till problemets hela räckvidd, eller fört någon diskussion om de olika alternativa förslagens kvalitet. Det andra alternativet går långt, och kan kanske sägas i principiellt avseende förändra kyrkomötet från en församlingsrepresentation till en stiftsrepresentation."

Författningsförslagen i Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet

Förslag till ändringar i lagen om kyrkomötet (SFS 1982: 943)

Val av ledamöter och ersättare

14 §

För val av ledamöter av kyrkomötet och ersättare för dem skall domkapitlet kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde med en av domkapitlet förordnad valförrättare som ordförande. Valförrättaren förordnar erforderligt antal övriga valförrättare att biträda vid valförrättningen.

Ordföranden kan om han bedömer det nödvändigt på grund av befarad tidsutdräkt eller av annan anledning utsätta annan dag för valförrättningens fortsättning och avslutning. Bordläggning kan ske innan röstavlämningen påbörjats eller efter det att den avslutats men innan sammanträdet avslutats. Om röstavlämning skett skall bland de i valet deltagande utses minst två personer att såsom vittnen närvara vid den fortsatta valförrättningen. Dessutom skall valurna med valsedlar samt röstlängd noggrant förseglas under minst två närvarandes sigill och därefter förvaras på betryggande sätt. När förrättningen återupptas skall ordföranden i vittnenas närvaro förvissa sig om att sigillen är obrutna. Särskild kungörelse om dag för förrättningens fortsättning behövs inte.

Sammanträdet skall hållas före april månads utgång året näst efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

15 §

Val av ledamöter och ersättare skall ske inför öppna dörrar och i ett sammanhang. Valet förrättas med acklamation enligt 16 § eller genom proportionellt valsätt enligt 17–17 c §.

Valet skall ske genom proportionellt valsätt om minst så många väljande begär det som motsvarar den kvot som erhålls om antalet närvarande väljare delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högra hela tal.

Över förrättningen skall föras protokoll.

Acklamation

16 §

Vid val med acklamation framställer ordföranden ett förslag så avfattat att det kan besvaras med ja eller nej. Förslaget skall uppta så många namn på ledamöter och ersättare som valet avser. Av förslaget skall också framgå den ordning i vilken ersättarna skall inkallas till tjänstgöring.

Ordföranden tillkännager därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om inte votering med slutna röstsedlar begärs.

17 §

Proportionellt val skall förrättas med valsedlar, som skall vara lika till storlek, material och färg. För att bli gällande skall valsedlarna vara enkla och slutna och före kandidatnamnen uppta partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av de väljande eller för viss meningsriktning) men i övrigt vara omärkta.

Namnen skall upptas i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Namnen gäller för val av ledamöter och i den mån de inte därvid tas i anspråk för val av ersättare.

Namn på valsedel skall anses som obefintligt

1. om namnet är överstruket
2. om kandidaten inte är valbar eller
3. om det inte klart framgår vem som avses.

17 a §

De avgivna valsedlarna ordnas i grupper, så att sedlar med samma partibeteckning bildar en grupp.

Inom varje grupp bestäms i erforderlig utsträckning genom särskilda sammanräkningar ordningen mellan namnen på gruppens valsedlar.

Vid varje sammanräkning gäller valsedel endast för ett namn. Valsedel gäller för det namn, som står först på sedeln, så länge detta namn inte erhållit plats i ordningen. Därefter gäller valsedeln för det namn, vilket bortsett från namn som redan erhållit plats i ordningen, står främst på sedeln.

Valsedeln, vilken gäller för sitt första namn, räknas som en röst, valsedel gällande för sitt andra namn som en halv röst, valsedel gällande för sitt tredje namn som en tredjedels röst, och så vidare efter samma grund.

Vid varje sammanräkning kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta röstetalet.

17 b §

Skall två eller flera mandat besättas, fördelas de mellan de olika valsedelsgrupperna sålunda, att mandaten, ett efter annat, tilldelas den grupp, vilken för varje gång uppvisar det största av nedan angivna jämförelsetal. Mandat, som tilldelats en grupp besätts genast så, att gruppens första mandat tillerkänns den, vars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra mandat den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje mandat den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund.

Jämförelsetalet är lika med gruppens röstetal, så länge gruppen ännu inte fått sig något mandat tilldelat. Därefter beräknas jämförelsetalet för varje gång så, att gruppens röstetal delas med det tal, som motsvarar antalet av gruppen tilldelade mandat, ökat med 1.

Har en grupp redan fått sig tilldelat mandat så många gånger som motsvarar antalet namn på gruppens valsedlar, är den utesluten från vidare jämförelse.

Har en kandidat fått plats i ordningen för mer än ett parti och skulle han

till följd härav erhålla mandat för mer än ett parti, skall han anses vald för det parti för vilket han först tagit mandatet.

Vid lika röstetal eller jämförelsetal sker avgörandet genom lottning.

17 c §

För varje parti skall samma antal ersättare utses som motsvarar det antal mandat som partiet erhållit.

Vid val av ersättare skall vad som stadgas i 17 a § tillämpas. Därvid skall bortses ifrån namn på kandidat som utsetts till ledamot.

Om tillräckligt antal ersättare inte kan utses skall därvid bero.

Kyrkomötets skrivelse 1989: 33

Regeringen

Kyrkolagsutskottets betänkande 1989: 29 med anledning av motioner om valen av ombud till kyrkomötet

---

Med överlämnande av nämnda betänkande får jag anmäla att kyrkomötet den 26 augusti 1989 bifallit vad utskottet hemställt.

Stockholm den 26 augusti 1989

Göran Åstrand

Bengt Törnell

Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian "Lagen (1963:633) om biskopsval – en översyn"

Inledning

Regeringen uppdrog genom beslut den 19 maj 1989 till f.d. stiftssekreteraren Sten G. Olsson att göra en översyn av biskopsvalslagen (1963:633).

I betänkandet Lagen (1963:633) om biskopsval – en översyn presenterade utredningen i oktober 1989 sina överväganden och förslag.

Efter remiss har yttrande över betänkandet kommit in från:

Ärkebiskopen,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Domkapitlet i Uppsala,
Domkapitlet i Skara,
Domkapitlet i Strängnäs,
Domkapitlet i Växjö,
Domkapitlet i Lund,
Domkapitlet i Karlstad,
Domkapitlet i Härnösand,
Domkapitlet i Luleå,
Domkapitlet i Stockholm,
Stiftsstyrelsen i Uppsala,
Stiftsstyrelsen i Skara,
Stiftsstyrelsen i Strängnäs,
Stiftsstyrelsen i Västerås,
Stiftsstyrelsen i Växjö,
Stiftsstyrelsen i Lund,
Stiftsstyrelsen i Göteborg,
Stiftsstyrelsen i Karlstad,
Stiftsstyrelsen i Härnösand,
Stiftsstyrelsen i Luleå,
Stiftsstyrelsen i Visby,
Stiftsstyrelsen i Stockholm,
Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet (SKUT),
Ersta diakonisällskap,
Stiftelsen Stora Sköndal,
Diakonistiftelsen Samariterhemmet,
Stiftelsen Vårsta diakonigård,
Stiftelsen Bräcke diakonigård,
SACO/SR genom Svenska kyrkans personalförbund,
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.

1 Direkta och indirekta val

> **Utredningens förslag:** Den nuvarande ordningen med direktval av biskopen för prästerna och lekmannaval genom pastoratsvis utsedda elektorer bör behållas även i fortsättningen (*avsnitt 4*).

Av de remissinstanser som kommenterat detta förslag är samtliga eniga om att ingen förändring bör ske och de instämmer i utredningens förslag.

Domkapitlet i Skara understryker särskilt när det gäller prästernas valsätt uttalanden om biskopens ställning som pastor pastorum för prästerna, rätten att bestämma om prästvigning och ställningen som preses i domkapitlet, en närmast unik ställning som arbetsledare.

"Särskilt för Skara stifts del skulle en begränsning av antalet röstberättigade präster via indirekt val genom prästerliga elektorer resultera i en mindre önskvärd reduktion – med sämre representativitet – av antalet lekmannaelektorer vid bevarat lika inflytande för de båda grupperna."

Positiva till förslaget är också *domkapitlet* och *stiftsstyrelsen i Växjö*, *domkapitlet* och *stiftsstyrelsen i Karlstad*, *domkapitlet* och *stiftsstyrelsen i Visby*, *stiftsstyrelserna i Uppsala, Skara, Lund och Stockholm*, *domkapitlen i Uppsala, Lund och Stockholm*, *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Luleå*, *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* och *SACO/SR* (Svenska Kyrkans Personalförbund).

Domkapitlet i Härnösand anser att eftersom biskopen är självskriven ordförande i både domkapitel och stiftsstyrelse bör båda dessa organ ingå i valkorporationen och de ordinarie ledamöterna i både domkapitel och stiftsstyrelse bör ha rätt att delta i det direkta valet.

2 Rösträtt för präster

2.1 Behörighet för stiftspräst att utöva rösträtt vid biskopsval

> **Utredningens förslag:** En möjlighet bör öppnas för samtliga präster – även pastorsadjunkter – som har en prästtjänst inrättad i stiftet och utöva rösträtt vid biskopsval. Samma rätt skall tillkomma den som uppehåller en obesatt sådan prästtjänst (*avsnitt 5.2*).

Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget.

Domkapitlet i Skara:

"De argument som på sin tid anfördes mot att tillerkänna pastoratsadjunkter rösträtt, bedömer också domkapitlet ha avsevärt försvagats. De yngsta prästerna, numera övergångsvis pastoratsadjunkter, och pastorsadjunkter bör med sin knytning till stift och biskop i biskopsvalshänseende bli

likaberättigade med övriga prästtjänsteinnehavare. Rösträtten kan nu också tillkomma några i denna kategori relativt slumpvis beroende på om de formellt uppehåller vakant annan prästtjänst. Detta i sin tur leder till besvärande gränsdragningsfrågor."

Framför allt väger dock det argumentet tyngst som hänför sig till biskopens relation till adjunkten, d v s. den särskilda ställning som biskop har gentemot präst och som även åberopats under avsnitt 4 för bibehållande av individuell rösträtt. Det är enligt domkapitlet mycket tillfredsställande, om frågan får föreslagen lösning, i det hänseendet en återgång till mellan åren 1916—1942 rådande förhållanden.

Positiva svar med liknande åsikter har kommit in från *stiftsstyrelserna i Skara, Karlstad och Stockholm, domkapitlen i Strängnäs, Karlstad och Stockholm* samt *SACO/SR* (SKPF). *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* samt *Stiftsstyrelsen* och *Domkapitlet i Växjö* instämmer utan ytterligare kommentarer i förslaget.

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Lund* föreslår en förenkling av proceduren genom att rösträtten för vikarier på obesatta tjänster avskaffas. *Ärkebiskopen* anser att det behövs ett klargörande av den principiella grunden för vilka präster som skall ha rösträtt.

Stiftsstyrelsen i Uppsala är negativ till förslaget och framhåller följande:

"Enligt utredarens förordnande skall utredningen ta sikte på en översyn av biskopsvalslagen från språklig och lagteknisk utgångspunkt och resultera i en anpassning i detta hänseende till de ändringar som bl.a. stiftsreformen medfört. När det gäller rösträtten för präster föreslås i utredningen att den även skall omfatta pastors- och pastoratsadjunkterna. Stiftsstyrelsen kan dock för sin del inte se att den genomförda omorganisationen på stiftsplanet i sak förändrar den tidigare synen på rösträtt för dessa präster. Stiftsstyrelsen förordar därför att nuvarande ordning bibehålles. Av samma skäl bör förslaget om utvidgad rösträtt för präst anställd vid diakonianstalt utgå. Om och i så fall på vilket sätt kretsen av präster med rösträtt i biskopsval skall utökas är en principiell fråga som bör bearbetas ytterligare."

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Visby* anser inte att pastorsadjunkter skall få delta i valet utan vill begränsa vilka stiftspräster som skall få delta i biskopsvalet till dem som har inrättade tjänster som stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt eller vikarierar på sådan tjänst.

Svenska kyrkans centralstyrelse anser att det saknas klara principiella grunder för vem som skall ha rösträtt vid biskopsval. Vidare anser centralstyrelsen att det är innehavet av prästämbetet som motiverar prästernas deltagande i biskopsvalen.

"Frågan om den prästerliga rösträtten har tidigare behandlats av biskopsvalskommittens betänkande (SOU 1957:19) där det står:

Under åren 1916 — 1942 var rösträtten knuten till innehavet av prästämbetet. Då rösträtten under denna tid sålunda var oberoende av tjänsteinnehavet, utövades densamma vid biskopsvalet i det stift, inom vars territorium prästen var kyrkoskriven. Då rösträtten genom 1942 års lag-

ändring åter knöts till tjänstinnehavet, synes det icke alltid ha beaktats – lagändringen erhöll tydligen en mindre lycklig formulering – att det måste föreligga en ralation mellan tjänsten och biskopens ämbetsförvaltning för att rösträtt skulle kunna härledas ur tjänsteinnehavet.

Enligt biskopsvalskommitten borde rösträtten anknytas till innehav av sådan prästtjänst som står under överinseende av biskopen i det stift som valet avser. Den tjänst, på vilkens innehav rösträtten grundas, skall vara föremål för biskopens ämbetsförvaltning.

Skulle den prästerliga rösträtten villkorslöst knytas till innehavet av prästtjänst, som står under biskopens tillsyn, så skulle varje innehavare av sådan tjänst få rösträtt, oavsett anställningsform. Detta skulle medföra att präst som fullgör aspiranttjänstgöring eller tjänst av mera tillfällig art också skulle få rösträtt. Enligt kommittén borde den präst inte ha rösträtt vid biskopsvalet som inte prövats behörig att inneha en tjänst av fast karaktär eller som endast tillfälligt fullgör prästtjänst. Därför borde rösträtten endast vara förenad med ordinarie eller extra ordinarie och vikariatsförordnande på sådan tjänst eller i anställningshänseende motsvarande tjänst.

Kyrkomötet föreslog i KL 1988:4 att alla som har en tjänst som pastorsadjunkt eller pastoratsadjunkt skall ha rätt att delta i biskopsval."

2.2 Omfattningen av begreppet prästerliga tjänster

Utredningens bedömning: I den mån man i stiftssamfälligheterna önskar inrätta tjänster vars innehavare skall utföra prästerliga uppgifter, bör tjänsterna inrättas som prästtjänster i prästanställningslagens mening. Innehavarna av sådana tjänster blir då också röstberättigade vid biskopsval (*avsnitt 5.1*).

Domkapitlet i Strängnäs anser att frågorna om den prästerliga rösträttens omfattning inte blivit lösta på ett invändningsfritt sätt i förslaget och vill ha en ytterliggare utredning.

Ärkebiskopen:

"Den principiella grunden för vilka präster som skall ha rösträtt vid biskopsval behöver klargöras. Det är inte självklart att endast de präster som har statligt reglerade tjänster skall få rösta. Starka skäl talar för att de präster som innehar kyrkliga tjänster i stiftet skall ges rösträtt. Det kunde också övervägas om inte alla i stiftet som vigts till prästämbetet oberoende av tjänsteinnehav skulle ges rösträtt. Främst praktiska skäl talar dock emot en sådan ordning."

Vidare skriver ärkebiskopen att det nu finns kyrkokommunalt reglerade tjänster inrättade i stiften, vars innehavare förutsätts vara präster och att dessa bör ges möjlighet att rösta i biskopsval, likaså präster vid kyrkliga institutioner.

Svenska kyrkans centralstyrelse är inne på samma linje men vill ha en kompletterande utredning. *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Karlstad* ger uttryck för liknande åsikter.

Positiva till förslaget är *domkapitlen i Skara och Luleå* samt *Stiftsstyrelsen i Luleå*. Övriga har inte kommenterat förslaget.

Utredningens förslag: Val av lekmannaelektorer och suppleanter för dessa vid biskopsval skall ske dels som nu i pastoraten dels i stiftsfullmäktige. I stiftsfullmäktige väljs så många lekmannaelektorer som motsvarar antalet prästtjänster inrättade i stiftssamfälligheten (*avsnitt 7*).

Stiftsstyrelsen i Skara anser det angeläget att återskapa den genom 1963 års lagstiftning åsyftade balansen i antal mellan röstberättigade präster och lekmannaelektorer och utgår från att de övergångsvis befintliga pastoratsadjunktstjänsterna inräknas här.

Förslaget tillstyrks i övrigt med liknande motiveringar av *domkapitlen i Växjö, Skara och Stockholm, stiftsstyrelserna i Växjö och Stockholm* samt *Svenska kyrkans centralstyrelse.* Vidare tillstyrks förslaget utan kommentarer av *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Karlstad* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.*

Domkapitlet i Strängnäs anser dock att stiftsfullmäktige inte skall vara elektorsförsamling och anför:

"Elektorerna är representanter för stiftets församlingar och pastorat, och det är väsentligt att elektorsförsamlingen har just denna karaktär. Stiftsfullmäktige är ett organ inom en ekonomisk samfällighet (stiftssamfälligheten) och det vore olyckligt och ett brott mot vad som hittills varit en naturlig ansvarsfördelning i kyrkan om ett sådant organ, tillsatt för helt andra uppgifter, skulle välja elektorer vid biskopsval."

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Uppsala* föreslår att valet av elektorer bör göras av stiftsstyrelsen eftersom det är relativt glest mellan stiftsfullmäktigesammanträdena, normalt två gånger per år och av såväl ekonomiska som tidsmässiga skäl. *Domkapitlet i Härnösand* anför liknande åsikter.

Ärkebiskopen föreslår också att stiftsstyrelsen skall välja stiftets elektorer. Motiveringen till förslaget är att biskopen ju är självskriven ordförande i styrelsen.

Stiftsstyrelsen i Härnösand:

"I § 2 anmärks att domkapitlets ledamöter skall ingå i valkorporationen. Domkapitlets ledamöter är valda av stiftsfullmäktige och av stiftets präster. Samtliga dessa ingår även i andra grupper som har att utse elektorer eller direkt delta i valet av biskop. Skall domkapitlets ledamöter trots detta ingå i valkorporationen bör även stiftsstyrelsens ledamöter ingå i valkorporationen. Ingen bör emellertid tillåtas utöva rösträtt mer än en gång."

Utredningens bedömning: Utredningen avstår från att lägga fram förslag om röstlängd främst på grund av de svårigheter som uppstår vid överklagande av röstlängd. I stället kan domkapitlet i administrativ ordning ge valförrättaren information om rätt handläggning av behörighetsfrågor (*avsnitt 5.3*).

Stiftsstyrelsen i Skara:

"Under avsnitt 5.3 har införande av röstlängd över röstberättigade präster avvisats av utredaren, främst beroende på svårigheterna som uppstår vid överklagande av röstlängd. Domkapitlets framförda tanke på fastställd förteckning i röstlängd, från vilken valförrättaren inte fick avvika, avsåg inte röstlängd i denna striktaste bemärkelse, d v s. jämförbar med röstlängd vid allmänna val. Emellertid har utredaren under avsnittet 8.1 såtillvida tillmötesgått domkapitlets framställning, att det föreslås noggrann reglering i förordning av formerna för fastställande av förteckningen, utformad så att det endast i undantagsfall blir möjligt för den enskilde valförrättaren att frångå den i förteckningen upptagna ordningen, och för informationen om densamma till ordföranden i valförsamlingarna. Stiftsstyrelsen tillstyrker en sådan reglering, eftersom den som utredaren påpekat, också har funktionen att styra antalet lekmannaledamöter att väljas."

Liknande ställningstaganden har kommit från *domkapitlen i Skara, Härnösand och Luleå* samt *stiftsstyrelsen i Luleå.*

Domkapitlen och *stiftsstyrelserna i Karlstad och Visby* liksom *SACO/SR* (SKPF) och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* är positiva till förslaget utan att närmare kommentera det.

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Stockholm* samt *Stiftsstyrelsen i Härnösand* har motsatt uppfattning. Stiftsstyrelsen i Härnösand anför därvid följande:

Stiftsstyrelsen i Härnösand delar inte utredarens bedömning om behovet av röstlängd. En röstlängd bör av stiftsstyrelsen fastställas vid en bestämd tidpunkt före valet så att full klarhet råder om vilka som är röstberättigade.

Svenska kyrkans centralstyrelse anser att behovet av röstlängd bör övervägas ytterligare.

Stiftsstyrelsen i Göteborg föreslår att när domkapitlet skall föra upp de tre som fått de högsta röstetalen, vid lika röstetal för olika namn den som erhållit de flesta rösterna som första namn placeras först. Skälet är att den röstande oftast prioriterar det första namnet. De två övriga namnen är oftast reservkandidater.

Utredningens förslag: Sänkning av röstvärdena för ärkestiftets valkorporation vid ärkebiskopsval till 4, 2, 1 (*avsnitt 7*).

Ärkebiskopen:

"Förslaget att rösterna från Uppsala stift skall få mindre betydelse vid val av ärkebiskop är rimligt, då detta stift numera kan välja biträdande biskop i samma ordning som gäller för biskopsval i andra stift. I och med tillkomsten av den nya riksorganisationen har ärkebiskopens ställning som Svenska kyrkan främste företrädare förstärkts, främst genom uppdraget att vara självskriven ordförande i Svenska kyrkans centralstyrelse och styrelsen för Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet. Med inrättandet av tjänsten som biträdande biskop i Uppsala stift markeras att ärkebiskopen främst har rikskyrkliga arbetsuppgifter. Det är då följdriktigt att reglerna om val av ärkebiskop ändras på det sätt som promemorian föreslår. Det är utomordentligt positivt att de rikskyrkliga organen får utvidgad rösträtt vid ärkebiskopsval."

Domkapitlen i Uppsala, Strängnäs, Växjö, Skara och Luleå, Stiftsstyrelserna i Växjö, Uppsala, Skara, Strängnäs och Luleå samt *SACO/SR* (SKPF) tillstyrker med liknande motiveringar. *Domkapitlen i Karlstad och Visby, Stiftsstyrelsen i Visby* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* tillstyrker utan motivering.

Domkapitlet i Västerås anser att efter tillkomsten av biträdande biskop i Uppsala stift kommer ärkebiskopen att än tydligare bli Svenska kyrkans främste representant och i detta läge kan Uppsala stift inte få betyda lika mycket i sammanräkningen som utredaren föreslår. Domkapitlet föreslår röstvärdena 2, 1 och 1/2.

6 Bestämmelser om kontroll av valförsändelser

Utredningen förslag: Att valprotokoll upprättas i två originalexemplar samt att valtape används i stället för sigillering (*avsnitt 8.3*).

Domkapitlet i Skara:

"Förslaget om valprotokoll i två originalexemplar och användningen av valtape i stället för sigillering tillstyrks som en nödvändig anpassning till andra valtyper på grund av gjorda och av domkapitlets påtalade erfarenheter av brister i nuvarande system."

Förslaget tillstyrks dessutom av *Domkapitlet i Visby, stiftsstyrelserna i Skara och Visby, SACO/SR* (SKPF) samt *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.*

Utredningen förslag: Att en regel införs om att samtliga väljande skall ha rätt till ersättning för de kostnader som uppstår i samband med biskopsvalet (avsnitt 8.2).

Domkapitlet i Skara:

"Domkapitlet tillstyrker förslaget om reseersättning för samtliga väljande som deltar i provval, eftersom domkapitlet i Skara tidigare framhållit att sådan inte kunde utgå till präst som deltar. Provvalet är ett led i nomineringsförfarandet, som knappast kan avvaras."

Liknande åsikter förs fram av *Stiftsstyrelsen i Skara*, *SACO/SR* (SKPF) och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.*

Stiftsstyrelsen i Strängnäs:

"Av principiella och praktiska skäl avvisar stiftsstyrelsen promemorians uppfattning att det bör stadgas att röstberättigade skall ha rätt till ersättning för kostnader i samband med biskopsvalet. Ersättning för resa till provval kan enligt stiftsstyrelsens mening beslutas lokalt."

8 Röstberättigade vid biskopsval

Utredningen förslag: Att den prästerliga rösträtten utvidgas till att omfatta alla präster anställda vid diakonianstalter, i stift där diakonianstalter finns (*2 § lagförslaget*).

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Karlstad*, *Stiftelsen Stora Sköndal* samt *Bräcke diakonigård* tillstyrker förslaget. Så även *Vårsta diakonigård*, som anför:

"Enligt vår bedömning är det väsentligt att en präst, som tjänstgör vid en diakoniinstitution, oavsett om han eller hon tillhör stifts- eller församlingsprästorganisationen ges möjlighet deltaga i biskopsval. I uppgifter tillhörande ämbetet är vederbörande ansvarig inför biskopen, som i denna situation måste betraktas som pastor pastorum."

Ersta diakonisällskap:

"Flera av diakoniinstitutionerna har numera diakonissor eller diakoner som direktorer. Dessa bör med tanke på den ställning institutionerna har i kyrkolivet ges rösträtt vid biskopsval. Vi föreslår därför att rösträtt vid biskopsval tillkommer direktorerna samt präster anställda i prästerlig tjänst vid diakoniinstitutionerna Ersta, Stora Sköndal, Samariterhemmet, Vårsta och Bräcke."

Diakonistiftelsen Samariterhemmet:

"Genom att präst och diakon enligt den nya kyrkohandboken vigs enligt samma struktur borde den logiska slutsatsen i fråga om biskopsval vara att den prästerliga valkorporationen utökas med en valkorporation av inom stiftet i kyrklig tjänst verksamma vigda diakoner. För att upprätthålla balansen i förhållande till lekmännen, bör denna korporation utökas med samma antal elektorer som motsvarar den nya valkorporationen för diakoner."

I det senare instämmer *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Luleå*, *Vårsta Diakonigård* och *Ersta Diakonisällskap*, dock utan att trycka lika hårt på det.

Domkapitlet i Strängnäs anser det tveksamt om samtliga präster vid diakonianstalter skall ges rösträtt vid biskopsval.

Svenska kyrkans centralstyrelse i stort sett positiv till förslaget men vill ha ytterligare utredning av frågan.

9 Röstberättigade vid ärkebiskopsval

Utredningen förslag: Att präster anställda vid styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet och Svenska kyrkans Stiftelse för rikskyrklig verksamhet ingår i Uppsala stifts valkorporation (*3 § lagförslaget*).

SACO/SR (SKPF) tillstyrker förslaget.

Ärkebiskopen:

"Förslaget i promemorian att präster anställda vid Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet och Svenska kyrkan i utlandet skall få rösträtt är välmotiverat. Enligt min uppfattning bör präster vid ärkebiskopsämbetet och kanslierna för Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen också ges möjlighet att delta i valet. Tjänsten som ärkebiskopens adjunkt är en prästerlig befattning, om än den inte kan inordnas i de kategorier som nämns i prästanställningsförordningen. Prästerna vid kanslierna för Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen ingår i den rikskyrkliga organisationen, som trots att den innehåller olika stiftelser och anställningsformer dock sammanstrålar i kyrkomöte, ombudsmöte, centralstyrelse och stiftelsens för rikskyrklig verksamhet styrelse. Med tanke på ärkebiskopens roll i denna rikskyrkliga organisation är det rimligt att dessa präster inte särbehandlas i fråga om rösträtten vid biskopsval."

Svenska kyrkans centralstyrelse instämmer i stort men föreslår en rikskyrklig valkorporation för de rikskyrkligt anställda prästerna och elektorer valda av kyrkomötet och anser att det behövs kompletterande utredning.

Domkapitlet och *Stiftsstyrelsen i Luleå* vill också utöka rösträtten till präster anställda vid Lutherhjälpens och Svenska kyrkans missions kanslier.

Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet:

"Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet föreslår, att de av nämnda anställda prästerna, både i utlandet och i hemlandet, bildar en från Uppsala stift skild valkorporation och att de ordinarie ledamöterna i nämnden för SKUT utgör den valkorporation, som väljer motsvarande antal lekmannaelektorer. Skulle den korporation, som har att välja lekmannaelektorer behöva utökas, föreslås att dessa utses av kyrkomötet.

Genom detta förfaringssätt uppnås en bättre geografisk spridning av lekmannaelektorerna och att det rikskyrkliga organ, som av kyrkomötet fått ansvaret att tillsätta prästtjänster inom SKUT också direkt får komma till tals vid val av lekmannaelektorer."

Stiftsstyrelsen i Västerås har liknande åsikter, men vill utöka den valkorporation som väljer lekmannaelektorerna med de ordinarie ledamöterna i Nämnden för Svenska kyrkans mission.

Domkapitlet i Strängnäs:

"Vid ärkebiskopsval föreslås rösträtt jämväl för samtliga präster, anställda hos SFRV och SKUT, däremot inte för dem som är anställda hos exempelvis SKM och Lutherhjälpen. Redan den omständigheten att tjänsterna hos SFRV och SKUT är civilrättsligt reglerade kan skapa tveksamhet om det principiellt riktiga i att de tillerkänns rösträtt. Ett ytterligare skäl till tveksamhet är frågan om dessa präster kan anses ha en sådan anknytning till ärkebiskopen att denna motiverar rösträtt, en rösträtt som inte tillkommer präster inom snarlika verksamheter och med liknande anställningsformer."

Stiftsstyrelsen i Strängnäs:

"Sammantaget synes promemorian emellertid inte helt konsekvent ha behandlat frågan om prästers rösträtt. Promemorian vill ge rösträtt vid ärkebiskopsval åt samtliga präster anställda hos SFRV och SKUT – i strid mot föredragande statsrådets uttalande inför 1987 års ändring av biskopsvalslagen – men avvisar tanken att samtliga präster anställda hos stiftssamfälligheten ges rösträtt. Promemorian nämner i sammanhanget inte heller präster anställda hos SKM och Lutherhjälpen. Dessutom skulle stiftsstyrelsen önskat att problemet med rösträtt vid långtidsvikariat åtminstone övervägts."

Författningsförslaget i departementspromemorian "Lagen (1963:633) om biskopsval – en översyn"

Förslag till Biskopsvalslag

Härigenom föreskrivs följande

Inledande bestämmelse

1 § När en tjänst som ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop blir ledig skall val förrättas aför att upprätta förslag till innehavare av tjänsten (biskopsval).

Regeringen förordnar om biskops- eller ärkebiskopsval.

Röstberättigade vid biskopsval

2 § Biskopsval som inte avser ärkebiskopstjänsten förrättas av en valkorporation som består av

1. domkapitlets ledamöter,
2. präster som vid tidpunkten för valet innehar i stiftet inrättade prästtjänster eller enligt förordnande uppehåller obesatta sådana tjänster, samt
3. särskilt utsedda elektorer för stiftets lekmän.

I stift där det finns diakonianstalter ingår i valkorporationen dessutom de präster som vid tidpunkter för valet är anställda vid sådana anstalter.

Röstberättigade vid ärkebiskopsval

3 § Val av ärkebiskop förrättas dels i Uppsala stift av en valkorporation som är sammansatt på samma sätt som föreskrivs i 2 §, dels i övriga stift av domkapitlen, vart och ett såsom en valkorporation.

I Uppsala stift ingår i valkorporationen även de präster som vid tidpunkten för valet är anställda hos Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet eller hos styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet. Vidare ingår de valda ordinarie ledamöterna av svenska kyrkans centralstyrelse som inte ingår i någon annan valkorporation.

Val av elektorer för stiftets lekmän

Valkretsar

4 § Vid val av elektorer bildar varje pastorat i stiftet en valkrets. Därutöver bildar stiftet en valkrets.

Antal elektorer i varje pastorat

5 § I varje pastorat utses elektorer till ett antal som motsvarar antalet i pastoratet inrättade prästtjänster med undantag av sådana tjänster som är obesatta och inte uppehålls enligt förordnande.

Antal elektorer i varje stift

6 § För stiftet utses elektorer till ett antal som motsvarar antalet i stiftssamfälligheten inrättade prästtjänster med undantag av sådana tjänster som är obesatta och inte uppehålls enligt förordnande.

I stift där det finns diakonianstalter utses dessutom så många elektorer som motsvarar antalet vid anstalten anställda präster.

Vid ärkebiskopsval utses därutöver så många elektorer som motsvarar antalet präster anställda hos Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet eller hos styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet.

7 § För elektorerna utses lika många ersättare.

Vem som väljer elektorer

8 § Består ett pastorat av en enda församling skall elektorerna och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns.

9 § Består ett pastorat av två eller flera församlingar skall elektorerna och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet.

Om det inte finns kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet. Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade.

10 § För stiftet skall elektorerna och deras ersättare väljas av stiftsfullmäktige.

11 § I valet av elektorer får inte delta präster som har rösträtt vid biskopsvalet.

Valbarhet

12 § Valbarhet till elektor eller ersättare för elektor är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

13 § Den som blir vald till elektor för mer än en valkrets skall bestämma för vilken valkrets hon eller han vill anses vald och skyndsamt avsäga sig uppdraget som ledamot för den andra valkretsen.

Proportionellt val

14 § Skall två eller flera elektorer eller ersättare utses, skall valet vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal vilket erhålls om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Bestämmelser om förfarandet vid sådant val finns i lagen (1955:138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Om valet av ersättare inte sker proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning ersättarna skall kallas till biskopsval.

Tidpunkt för elektorsvalet

15 § Valet av elektorer och deras ersättare skall ske senast den dag som domkapitlet bestämmer.

Protokoll över elektorsvalet m.m.

16 § Protokoll över elektorsvalet skall skyndsamt sändas till domkapitlet och till den kontraktsprost inför vilken biskopsvalet skall ske.

17 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att biskopsvalet har vunnit laga kraft.

Biskopsvalets förrättande

Tidpunkt för valet

18 § Biskopsvalet hålls på den dag som domkapitlet bestämmer. Regeringen bestämmer dock dagen för valet av ärkebiskop.

Plats för valet

19 § Valet förrättas
- i domkapitlet av domkapitlets ledamöter,
- inför kontraktsprosten av övriga röstberättigade inom varje kontrakt.

20 § I valet inom varje kontrakt deltar de röstberättigade präster som tjänstgör inom kontraktet och elektorer för stiftets lekmän som är kyrkobokförda i församling inom kontraktet.

Stiftsadjunkter samt präster och lekmän som avses i 2 § andra stycket och 3 § andra stycket deltar i valet i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen.

21 § Följande präster får före valet sända in valsedel till kontraktsprosten i det kontrakt där de får utöva sin rösträtt.

1. präster som på grund av laga förfall är hindrade att infinna sig vid valet,
2. präster som inte utan avsevärda kostnader kan infinna sig vid valet.

En ledamot av domkapitlet får inte delta i valet på annat sätt än i domkapitlet.

Hur biskopsvalet förrättas

22 § Vid biskopsvalet har varje röstberättigad en röst.

Vid valet skall användas valsedlar av vitt papper utan kännetecken samt särskilda valkuvert.

Varje röstberättigad skall på sin valsedel ange de tre till biskopstjänsten behöriga personer som den väljande anser vara lämpligast för tjänsten. Namnen skall tas upp i en följd under varandra.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid annat biskopsval än ärkebiskopsval

23 § Domkapitlet räknar samman rösterna vid annat biskopsval än ärkebiskopsval. Varje godkänd valsedel räknas som en hel röst för det första namnet, som en halv röst för det andra namnet och som en tredjedels röst för det tredje namnet som har tagits upp på valsedeln.

24 § Sedan rösterna har räknats samman enligt 23 § skall domkapitlet föra upp på förslag till innehavare av tjänsten de tre som fått de högsta röstetalen vid valet. Vid olika röstetal för olika namn sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förslaget.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid ärkebiskopsval

25 § Vid val av ärkebiskop räknar domkapitlet i Uppsala samman samtliga röster, varvid rösterna räknas särskilt för varje valkorporation. Varje godkänd valsedel räknas på det sätt som anges i 23 §.

26 § Domkapitlet upprättar för varje valkorporation en förteckning i ordningsföljd efter röstetalen på de tre som vid valet har fått de högsta röstetalen. Vid lika röstetal för olika namn sker avgörandet genom lottning.

De som har förts upp på förteckningen för valkorporationen i Uppsala stift skall ha röstvärdena fyra för första namnet, två för det andra namnet och ett för det tredje namnet. De som har förts upp på förteckningarna för övriga valkorporationer skall på samma sätt ha röstvärdena ett, en halv och en tredjedel.

27 § Domkapitlet i Uppsala för därefter upp på förslag till ärkebiskop de tre som har fått de högsta röstvärdet. Vid olika röstvärde sker avgörandet genom lottning.

Kungörelse av förslaget

28 § Ett upprättat förslag till innehavare av tjänst som ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop skall genast kungöras genom anslag.

Nytt biskopsval

29 § Om någon av dem som förts upp på förslaget har avlidit, blivit obehörig eller anmält att han inte vill bli utnämnd till ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop, får regeringen besluta att nytt biskopsval skall förrättas.

Hur man överklagar elektors- och biskopsvalen

30 § Biskopsval får överklagas hos kammarrätten. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag förslaget blivit kungjort genom anslag.

31 § Elektorsvalet får överklagas endast i samband med överklagande av biskopsvalet.

32 § Biskopsvalet får överklagas av den som har varit röstberättigad vid valet. Rätt att överklaga har också den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet och som menar att fel har förekommit vid det valet.

Utnämningen till tjänsten

33 § Enligt lagen (1982:942) om svenska kyrkan skall regeringen till ärkebiskop eller biskop utnämna en av de tre som har föreslagits vid valet. Detsamma skall gälla om utnämningen av en biträdande biskop.

---

1. Denna lag träder i kraft den då lagen (1963:633) om biskopsval skall upphöra att gälla.

2. I Uppsala stift ingår i valkorporationen också präster som med fullmakt innehar en statlig tjänst som kyrkoherde i svenska församling i utlandet eller som kyrkoherde för döva. För sådana röstberättigade präster tillämpas 20 § andra stycket i fråga om platsen för valet och 21 § första stycket i fråga om rätten att sända in valsedel.

Departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval

Av remissyttranden över Sten G. Olssons förslag till ändringar i biskopsvalslagen framgår att det råder mycket delade meningar beträffande sammansättningen av valkorporationen vid biskopsval. Det kan därför vara på sin plats med förnyade överväganden i denna del. Därvid bör följande vägas in:

1) Nuvarande princip att ett lika antal präster och lekmannaelektorer om möjligt bör delta i valet är svår att tillämpa 100-procentigt och skapar en del praktiska problem för domkapitlen när det gäller både att slutligt beräkna antalet lekmannaelektorer och att just vid tiden för biskopsvalet vara återhållsamma med vikariatsförordnanden på prästtjänsterna.

2) a) Pastorsadjunkterna bör enligt allmän uppfattning nu få rösträtt.

b) Beträffande vikarier råder däremot mer delade meningar.

c) Vidare är det på många håll önskemål om att präster som har "icke-prästerliga" tjänster t.ex. hos stiftssamfälligheten men också präster anställda hos andra organ inom rikskyrkan skall få rösta.

3) Diakoner och diakonissor hänförs ju nu till "det kyrkliga ämbetet". Det kan därför vara motiverat att de också får rösträtt vid biskopsvalen. Med nuvarande princip för beräknande av antalet lekmannaelektorer skulle detta dock skapa ytterligare problem. Domkapitlen överblickar knappast förekomsten av diakoner och diakonissor i stiftet, särskilt som en del av dem kan vara anställda hos någon annan arbetsgivare än en kyrklig kommun, t.ex. inom socialvården.

4) Präster vid diakonianstalterna föreslås få rösträtt, men det anses rimligt att också en diakon eller diakonissa som är direktor vid en diakonianstalt har samma rätt.

5) Emeritipräster som bor inom ett stift är i fråga om sitt ämbetsinnehav och utövande av ämbetet underställda stiftets biskop och domkapitel. Detta kan möjligen motivera att de – även om de inte utövar någon tjänst i stiftet – får utöva rösträtt som präster vid biskopsvalet.

En möjlighet att tillgodose önskemål av ovan angivna slag, som kommit till uttryck i remissyttrandena, skulle kunna vara att prästerna (ev. jämte andra innehavare av det kyrkliga ämbetet) och lekmannarepresentanterna vid valet fick utgöra två skilda valkorporationer. Det saknar då betydelse om antalet röstande inom vardera valkorporationen blir olika. Den "prästerliga" valkorporationen kan då göras precis så omfattande som man finner lämpligt, och för att utse lekmannaelektorer kan man förslagsvis anknyta till de regler som redan finns för val av elektorer till stiftsfullmäktige med där angivna antal elektorer för församlingar av olika storlek, oberoende av antalet präster i tjänst inom respektive församling.

Eftersom det här rör sig om ett helt nytt förslag i fråga om valkorporationen vid biskopsvalen bör det sändas ut på remiss till dem som tidigare har fått yttra sig över Sten G. Olssons promemoria.

I. Val av stiftsbiskop

Vid val av biskop i ett stift, resp. biträdande biskop i Uppsala stift förrättas valet av två skilda valkorporationer:

1) *Samtliga inom stiftet kyrkobokförda präster samt till det kyrkliga ämbetet vigda diakoner och diakonissor, som har rätt att utöva ämbetet* – både de i aktiv tjänst och pensionärerna, alltså alla inom stiftet som innehar det kyrkliga ämbetet. Det finns en del personer med diakonutbildning som inte har vigts. Anledning saknas att de skall utöva rösträtt i denna grupp. De som är röstberättigade föreslås rösta var och en inom sitt kontrakt med kontraktsprosten eller en av domkapitlet utsedd ersättare som valförrättare.

2) *Lekmannaelektorer*, som utses på det sätt och till det antal som är föreskrivet beträffande elektorerna vid val till stiftsfullmäktige enligt 6 kap. 6–8 §§ församlingslagen. Även 9–10 §§ samt 11 § första satsen bör tillämpas vid valet av elektorer. Elektorerna röstar i valkretsen/kontraktet inför den utsedde valförrättaren vid samma tidpunkt som den andra valkorporationen röstar.

Dagen för valet bestäms av domkapitlet. Nuvarande 11 § lagen (1963:633) om biskopsval bör gälla för valförfarandet. Vardera valkorporationens röster sammanräknas sedan *var för sig* inför domkapitlet med tillämpning av den regel som nu gäller enligt 12 § andra stycket biskopsvalslagen. Därmed uppnår man den vinsten att *antalet valdeltagare inom vardera korporationen kan variera, utan att detta påverkar jämvikten mellan ämbetsinnehavarnas och lekmännens röster!*

När det sedan gäller sättet att sammanräkna röstetalen från de båda valkorporationerna kan olika beräkningsmetoder tänkas. Sammanräkningen förutsätts ske inför domkapitlet såsom hittills.

Eftersom det kan tänkas att de båda valkorporationerna för fram olika kandidater eller i varje fall kan tänkas ge dem en inbördes olika placering på valsedlarna, får övervägas hur rättvisa skall kunna ges åt bådas meningsyttringar.

En modell skulle kunna vara att, inom vardera korporationen, de *fem* som erhållit de högsta röstetalen tilldelades i fallande ordning 10 respektive 5, 4, 2 och 1 röstpoäng. Därefter sammanräknas de röstpoäng som var och en av dessa erhållit inom de bägge valkorporationerna och de *tre* som därvid uppnår de sammanlagda högst poängen uppförs på förslag till biskopstjänsten. Med den föreslagna intervallen i sifferserien garanteras alltid ett förslagsrum för den som erhållit högsta röstetalet inom någon av valkorporationerna. Vid lika sammanlagt röstpoäng avgör lotten vem som skall uppföras på förslag eller i vilken ordning två eller tre valda med samma röstpoäng skall erhålla förslagsrum.

F.n. utgör *domkapitlet* en egen valkorporation i stiftet. Detta blir med det föreslagna valsättet inte lika motiverat. De prästerliga ledamöterna av kapitlet kan rösta i denna sin egenskap inför kontraktsprosten. Lekmännen i domkapitlet är numera utsedda av stiftsfullmäktige och representerar församlingarna på ett betydligt mer indirekt sätt än de här föreslagna,

kontraktsvis utsedda elektorerna. Det finns därför knappas anledning att de skulle vara särskilt berättigade att rösta vid biskopsvalet. Mitt förslag är alltså att domkapitlet inte utgör en särskild valkorporation vid biskopsval i stiftet. Därmed kommer man också bort från den eljest naturliga frågan varför inte också stiftsstyrelsen i denna egenskap skulle delta särskilt i valet!

II. Val av ärkebiskop

Frågan om valkorporationens sammansättning vid *ärkebiskopsval* bör övervägas särskilt för sig.

Ärkebiskopen är biskop i Uppsala stift, men har under senare år fått alltflera maktpåliggande uppgifter på riksplanet i kyrkan. Det finns därför ännu starkare skäl i dag än tidigare att svenska kyrkan i dess helhet får tillfälle att påverka valet av ärkebiskop. Sedan numera en tjänst som biträdande biskop har inrättats i ärkestiftet för att avlasta ärkebiskopen huvudparten av stiftschefsuppgifterna finns det dessutom anledning att – såsom också Sten G. Olsson föreslog – något sänka röstvärdena för Uppsala stift i förhållande till de röstvärden som gäller för övriga valkorporationer vid ärkebiskopsvalet.

I valkorporationen för Uppsala stift bör ingå även sådana anställda inom rikskyrkliga organ eller i en svensk församling i utlandet m.fl., vilka såsom innehavare av det kyrkliga ämbetet i disciplinärt hänseende är underställda domkapitlet i Uppsala stift. Vilka det rör sig om framgår f.n. av bestämmelserna i 16 § lagen (1982:942) om svenska kyrkan (ändrad 1988:1429). Dessa bör utöva sin rösträtt i Uppsala kontrakt. Det kan erinras om att de som inte personligen kan infinna sig vid valet har möjlighet att sända in sina valsedlar till kontraktsprosten före valet.

För att markera rikskyrkans intresse av ärkebiskopsvalet bör vidare övervägas om inte ledamöterna av *svenska kyrkans centralstyrelse* bör utgöra en egen valkorporation och inte som nu är fallet ingå i valkorporationen för Uppsala stift.

Domkapitlen i de tolv andra stiften utgör i dag valkorporationer vid valet av ärkebiskop. Med den sammansättning de nu har kan de anses väl ägande att företräda såväl den prästerliga som lekmannaopinionen inom olika delar av svenska kyrkan. De bör alltså alltjämt utgöra egna valkorporationer vid ärkebiskopsval.

Vid sammanvägningen av röstetalen för de tre som inom varje valkorporation fått de högsta röstetalen föreslås nu att de på Uppsala stifts förslag uppförda åsätts röstvärdena 4, 2 och 1, medan de på centralstyrelsens och de tolv domkapitlens förslag uppförda bör erhålla röstvärden 1, 1/2 och 1/3 efter den ordningsföljd i vilken de uppförts på förslagen.

Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval

Avgivna remissyttranden

Efter remiss har yttranden över promemorian kommit in från:
Kammarrätten i Göteborg,
Ärkebiskopen,
Svenska kyrkans centralstyrelse,
Domkapitlet i Uppsala,
Domkapitlet i Linköping,
Domkapitlet i Skara,
Domkapitlet i Strängnäs,
Domkapitlet i Västerås,
Domkapitlet i Växjö,
Domkapitlet i Göteborg,
Domkapitlet i Karlstad,
Domkapitlet i Härnösand,
Domkapitlet i Luleå,
Domkapitlet i Visby,
Domkapitlet i Stockholm,
Stiftsstyrelsen i Linköping,
Stiftsstyrelsen i Strängnäs,
Stiftsstyrelsen i Växjö,
Stiftsstyrelsen i Lund,
Stiftsstyrelsen i Göteborg,
Stiftsstyrelsen i Karlstad,
Stiftsstyrelsen i Härnösand,
Stiftsstyrelsen i Luleå,
Stiftsstyrelsen i Visby,
Stiftsstyrelsen i Stockholm,
Ersta diakonisällskap,
Diakonistiftelsen Samariterhemmet,
Stiftelsen Vårsta diakonigård,
Stiftelsen Bräcke diakonigård,
SACO/SR,
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.

TCO har avstått från att yttra sig över promemorian.

Sammanfattning av förslagen i promemorian

Vid *val av stiftsbiskop* skall det finnas två valkorporationer i stiftet. Den ena skall omfatta samtliga inom stiftet kyrkobokförda präster samt till det kyrkliga ämbetet vigda diakoner och diakonissor, som har rätt att utöva ämbetet – både de i aktiv tjänst och pensionärerna.

Den andra valkorporationen utgörs av lekmän som utses på samma sätt som elektorerna vid val till stiftsfullmäktige. Valkorporationernas röster sammanräknas var för sig och sammanvägs därefter till ett förslag om tre.

Domkapitlet, som nu utgör en egen valkorporation i stiftet skall inte längre delta i valet.

Vid *ärkebiskopsval* sker valet i Uppsala stift såsom vid vanligt biskopsval. I stiftets valkorporation skall också ingå sådana anställda inom rikskyrkliga organ och i svenska utlandsförsamlingar som innehar det kyrkliga ämbetet. Svenska kyrkans centralstyrelse skall utgöra en egen valkorporation jämte domkapitlen i övriga tolv stift. Vid sammanvägningen med rösterna från dessa valkorporationer skall röstvärdena från Uppsala stift sänkas i förhållande till vad som nu gäller.

Det samlade remissutfallet

Positiva till förslaget i stort är endast *domkapitlen* och *stiftsstyrelserna i Härnösand* och *Stockholm* samt *Ersta diakonisällskap* och *Diakonistiftelsen Samariterhemmet. Kammarrätten i Göteborg* har ingen erinran mot huvuddragen i promemorian. Inte heller *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Linköping* samt *Bräcke diakonigård* har något att erinra mot förslagen.

Flertalet remissinstanser är däremot starkt kritiska till förslagen och avstyrker dem i huvudsak. Sålunda avstyrker *Domkapitlet* och *Stiftsstyrelsen i Visby* i ett gemensamt yttrande att promemorian läggs till grund för lagstiftning. *Domkapitlet i Strängnäs* anser att den utredning som nu presenterats inte anvisar en väg till lösning. Innan genomgripande förändringar sker behöver ingående principiella övervägande ske. *Stiftsstyrelsen i Lund* ser i och för sig med tillfredsställelse att regeringen nu överväger ett helt nytt och förenklat förfarande vid biskopsval men avstyrker bestämt det föreliggande förslaget och föreslår att utredningen om ett förenklat förfarande fortsätter.

Domkapitlet i Uppsala:

"Även om domkapitlet inte finner den rådande ordningen tillfredsställande, anser domkapitlet att det föreliggande förslaget medför nackdelar som inte kan accepteras. Domkapitlet avstyrker därför förslaget och förordar att andra lösningar undersöks."

1) Val av stiftsbiskop

Det övervägande antalet invändningar mot förslagen i promemorian riktar sig mot tanken på att ha **två skilda valkorporationer vid biskopsval i stiften.**

Mot förslaget i denna del vänder sig *Ärkebiskopen, Svenska kyrkans centralstyrelse, domkapitlen i Uppsala, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Karlstad, Luleå* och *Visby* liksom *stiftsstyrelserna i Strängnäs, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad* och *Luleå* samt *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.*

Svenska kyrkans centralstyrelse anför sålunda att uppdelningen av deltagarna i valet i två valkorporationer är olycklig.

"Det finns uppenbara risker att en sådan ordning kan leda till en besvärande polarisering mellan lekmän och ämbetsbärare. I promemorian pekas på att det kan uppstå ett läge där den som fått flest röster i ena valkorporationen endast finns på förslag från denna. Utnämningen kan då komma att innebära ett ställningstagande för eller emot lekmännens eller prästernas kandidat. En sådan polarisering måste undvikas då den direkt strider mot biskopens uppgift och ställning."

Domkapitlet i Strängnäs:

"Förslaget strider mot tanken bakom 1963 års biskopsvalslag, att biskopsval är en gemensam angelägenhet för stiftet, där uppgiften är att utse den eller de personer som kan anses bäst lämpade att vara biskop för hela stiftet. Det vore ytterst olyckligt om man efter utnämningen kunde säga "det blev prästernas biskop" eller "det blev lekmännens biskop"."

Domkapitlet i Växjö finner att förslaget om två skilda valkorporationer inte under några omständigheter kan biträdas. Det är viktigt att biskopen framstår som hela stiftets biskop.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund är av samma uppfattning, men framhåller också att en viktig princip som icke heller bör frångås är att varje röst faktiskt skall ha samma värde vid genomförandet av valet.

Domkapitlet i Härnösand stöder däremot i huvudsak förslagen angående valkorporationer vid biskopsval.

"En viktig poäng med det nya förslaget är att ändringar beträffande antal röstande i den prästerliga valkorporationen inte behöver få konsekvenser för antalet röstande lekmän. Jämvikt upprätthålles genom att valresultatet göres likvärdigt från de båda valkorporationerna."

Domkapitlet i Göteborg, som motsätter sig förslaget, uttalar dock att om de röstberättigades krets skulle vidgas och bli mindre överblickbar, synes – som i promemorian föreslagits – för den bevarade jämvikten präster-lekmän röstsammanräkning inom vardera korporationen vara den enda framkomliga vägen.

I fråga om **valkorporationernas sammansättning** har flertalet remissinstanser uttalat sig mot att den prästerliga valkorporationen nu skulle utökas med diakoner och diakonissor. Huvudinvändningen mot förslaget i

den delen är att kyrkomötet ännu inte har tagit ställning till frågan om diakonatets ställning i kyrkan. Även i remissyttranden som är positiva till en utvidgning av kretsen av röstberättigade ämbetsbärare vill man avvakta kommande ställningstagande i frågan. En sådan ståndpunkt intar *Ärkebiskopen, Svenska kyrkans centralstyrelse, domkapitlen i Växjö, Härnösand, Visby* och *Stockholm*. Även *Stiftsstyrelsen i Lund* menar att denna fråga är för tidigt väckt.

Ärkebiskopen:

"Ur teologisk principiell synpunkt bör diakoner och diakonissor, eftersom de tillhör det kyrkliga ämbetet, få delta i biskopsval. En inomkyrklig reglering av diakonatet inom det kyrkliga ämbetet är dock en förutsättning för att ett förslag om diakoners och diakonissors rösträtt skall kunna framläggas."

Svenska kyrkans centralstyrelse:

"Frågan om diakonatets ställning har behandlats av den av centralstyrelsen tillsatta kyrkoordningskommittén i dess betänkande Det kyrkliga ämbetet. Betänkandet remissbehandlas under hösten 1990 och det är centralstyrelsens avsikt att i en skrivelse till kyrkomötet 1991 lägga fram förslag på grundval av betänkandet och inkomna remissvar. Det i promemorian framförda förslaget om rösträttens utvidgning bör ej avgöras innan kyrkomötet 1991 beslutat om den kyrkorättsliga regleringen av det kyrkliga ämbetet."

För en rösträtt för diakoner och diakonissor uttalar sig *Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Luleå* samt *Ersta diakonisällskap* och *Diakonistiftelsen Samariterhemmet*.

SACO/SR och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* är helt avvisande till förslaget i denna del. Det senare anför:

"Svenska kyrkan är en episkopal kyrka i vilken biskoparna har ett läroansvar för stiftets präster. Enligt prästanställningslagen står de prästerliga befattningarna även i ett speciellt disciplinärt förhållande till domkapitel och till biskop. Samma förhållande föreligger inte i domkapitlets och biskopens relation till diakoner och diakonissor. Biskopen saknar i disciplinärt och i många andra avseenden reella arbetsgivarfunktioner till de allra flesta av dessa befattningshavare."

Förslaget att utvidga rösträtten till att omfatta alla präster i stiftet har mött invändningar endast på ett par punkter. *Ärkebiskopen, Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö, Domkapitlet i Västerås, domkapitlen och stiftsstyrelserna i Göteborg* och *Luleå* samt *Stiftsstyrelsen i Lund* vill begränsa rösträtten till ämbetsinnehavare i aktiv tjänst. *Domkapitlet i Härnösand* menar också att endast pensionärer i tjänst bör få rösta.

Stiftsstyrelsen i Härnösand vill att rösträtten för innehavarna av det kyrkliga ämbetet förbehålls dem som vid valtillfället står i en arbetstagarrelation till biskopen.

Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Visby anser att tjänsteinnehav hos pastorat eller stiftssamfällighet bör vara grundvalen för rösträtt såväl när det gäller präster som för diakoner och diakonissor.

Stiftsstyrelsen i Lund erinrar om att inom Lunds stift är antalet pensionerade präster mer än 200 av totalt drygt 650 vilket alltså nästan utgör 1/3 av samtliga präster i stiftet. Det är inte rimligt att ge ett så stort inflytande i kraft av ämbetsinnehavet åt dem som lämnat den yrkesverksamma perioden bakom sig.

Det i promemorian föreslagna **sättet att utse lekmannaelektorerna** tillstyrks bara av *Stiftsstyrelsen i Stockholm*, medan *Ärkebiskopen* och *Domkapitlet i Västerås* anser att de bör utses på samma sätt som hittills varit fallet.

Förslaget att domkapitlet inte skall utgöra valkorporation vid biskopsval i stift tillstyrks av *domkapitlen i Karlstad och Stockholm*. Det avstyrks av *Ärkebiskopen, domkapitlen i Västerås* och *Göteborg* samt *Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö*.

Domkapitlet i Västerås anser att förslaget att ta bort domkapitlets rösträtt vid val av egen biskop förefaller märkligt när samtidigt valkorporationerna föreslås utvidgade och domkapitlet är betrott att rösta på ärkebiskop.

Även *domkapitlen i Skara och Strängnäs* samt *domkapitlen och stiftsstyrelserna i Visby* och *Luleå* avstyrker förslaget i denna del men föreslår i stället att även stiftsstyrelsen skall få delta i biskopsvalet.

Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Visby framhåller att med denna lösning erhålles en viss balans gentemot de präster inom stiftskansliet som har rösträtt utan att på något sätt motsvaras av lekmannaelektorer.

Domkapitlet i Skara föreslår att domkapitlet och stiftsstyrelsen tillsammans får utgöra en valkorporation.

2) Val av ärkebiskop

Förslagen i denna del tillstyrks eller lämnas utan erinringar av flertalet remissinstanser. *Domkapitlet i Skara*, *Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Luleå* samt *Stiftsstyrelsen i Stockholm* tillstyrker dem i alla delar.

Förslaget om sänkta röstvärden för Uppsala stift vid **ärkebiskopsvalet** med anledning av att stiftet nu fått en biträdande biskop, som väljs i samma ordning som biskoparna i övriga stift, tillstyrks vidare av *Ärkebiskopen, Domkapitlet i Skara*, som ifrågasätter om inte röstvärdet på Uppsala stifts förslag ytterligare något kunde sänkas, *Domkapitlet i Strängnäs* samt *Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö*.

Att **ämbetsinnehavare i rikskyrkliga organ eller i svenska utlandsförsamlingar skall ha rösträtt i Uppsala stift**

tillstyrks av *Ärkebiskopen* samt *Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö*. *Domkapitlet i Strängnäs* avvisar däremot förslaget i denna del såsom inte tillräckligt genomtänkt och motiverat.

Förslaget att **ledamöterna i Svenska kyrkans centralstyrelse skall utgöra en egen valkorporation vid ärkebiskopsval** kommenteras endast av *Domkapitlet i Strängnäs*, som inte har något att invända mot förslaget, samt *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund*, som anför:

Förbundsstyrelsen avvisar bestämt tanken på att ledamöterna i Svenska kyrkans centralstyrelse skulle utgöra en egen valkorporation vid ärkebiskopsval. En sådan ordning skulle bryta mot svenska kyrkans traditionella uppbyggnad som stiftskyrka.

Sammanställning av övervägandena i och remissyttrandena över promemorian angående översyn av frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel m.m.

Förteckning över remissinstanser

Efter remiss har yttranden över promemorian kommit in från följande:
Kammarkollegiet.
Svenska kyrkans centralstyrelse.
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.

Sammanfattning av remissutfallet

Samtliga remissinstanser instämmer i promemorians bedömning av församlingars rätt att ta emot och förvalta enskilda medel.

Kammarkollegiet motsätter sig att kyrkliga indelningslagens bestämmelser ändras så, att beslut om bildande av totala pastoratssamfälligheter skulle ankomma på Kammarkollegiet.

Svenska kyrkans centralstyrelse framhåller att donationsförvaltningen är en ekonomisk angelägenhet som det bör ankomma på samfälligheten att ansvara för.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund anser inte att promemorian klarlägger den frågeställning om totala ekonomiska samfälligheter som ingår i utredningsuppdraget.

Närmare om de synpunkter som har förts fram i remissyttrandena över utredningens bedömningar.

1 Församlingars rätt att ta emot och förvalta enskilda medel

Promemorians bedömning: Församlingslagens kompetensregler hindrar i princip inte en församling att ta emot och förvalta en stiftelse, vars ändamål enligt församlingslagens kompetensbestämmelser skall tillgodoses av pastoratssamfälligheten.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund:

"Utredningsmannens slutsatser i denna del innebär att församling i partiell samfällighet kan komma att förvalta stiftelse som skall tillgodose ändamål som församlingen eljest inte har att svara för. Eftersom en sådan församling har kvar sina ekonomiska förvaltningsorgan, liksom revision o. dyl., föreligger inga praktiska hinder härför.

En församling i partiell samfällighet – i motsats till en församling i en total samfällighet – har också kvar beskattningsrätten som en garanti för en stiftelses fortbestånd i de fall t.ex. tillfälliga likviditetsunderskott skulle

uppkomma. Detta kan vara betydelsefullt särskilt om stiftelsen består av t.ex. en fastighet."

2 Förvaltningen av *donationer inom totala ekonomiska samfälligheter*

Promemorians bedömning: Även om synpunkterna i motion 1987/88:K 621 stämmer överens med vad som faktiskt tillämpas och med vad som får anses lämpligast från administrativa och ekonomiska synpunkter kan de dock inte anses vara i linje med en strikt juridisk tolkning. – Det saknas alltså rättsligt stöd för riksdagen att i enlighet med motioner uttala att kompetensen för en samfällighet för alla ekonomiska angelägenheter skall omfatta alla ekonomiska angelägenheter utan någon annan begränsning än vad som kan vara särskilt föreskrivet.

Kammarkollegiet:

"Att i samband med en samfällighetsbildning föra över förvaltningen av fondmedel från en församling till den särskild bildade samfälligheten har, i enlighet med promemorian, i princip fordrat ett permutationsbeslut. Ett sådant beslut har också utan vidare kunnat inbegripas i eller underförstås i de beslut om samfällighetsbildningar som regeringen har fattat före ikraftträdandet av permutationslagen (1972:205). För tiden därefter har situationen varit en annan. Vad som särskilt bör påpekas är att domkapitlen, som har haft att fatta samfällighetsbildningsbeslut enligt förordningen (1984:979) med bemyndigande för domkapitlen och kammarkollegiet att besluta i ärenden om samfällighetsbildning, har saknat behörighet att meddela beslut enligt permutationslagen. Det förhåller sig säkert ändå på det sättet att praxis vid samfällighetsbildning har följts och förvaltningen av donationsfonder överförts från en församling till en nybildad samfällighet även när något domkapitel har fattat beslutet. Situationen är sådan att framtida tvister i fråga om vem som bär det egentliga förvaltaransvaret kan uppstå.

I promemorian behandlas också konsekvenserna av att söka lösa problem så som de har uppfattats i motion 1987/88:K 621, vars utgångspunkter ju snarast är diametralt motsatta dem som intagits i den tidigare nämnda motionen. Såvitt kammarkollegiet kan finna, har utredningsmannens uppdrag omfattat även uppgiften att föreslå någon lösning som tillgodoser den Josefsonska motionens intentioner. Kammarkollegiet avstyrker emellertid förslaget att ändra indelningslagens bestämmelser så att beslut om bildandet av totala pastoratssamfälligheter skulle ankomma på kammarkollegiet. Detta vore ett steg tillbaka efter den långtgående decentraliseringen i den senaste reformen. Dessutom skulle det inte utgöra någon heltäckande lösning, eftersom varje ny donation till församlingen *efter samfällighetsbildningen* likväl skulle komma att förvaltas av församlingen och inte av samfälligheten.

En tänkbar möjlighet att tillgodose önskemålen i den Josefsonska motionen är i stället att ändra församlingslagens kompetensregler så att en församling, efter bildandet av en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, inte längre tillåts att förvalta enskilda donations-

medel. Det måste emellertid konstateras att en sådan lösning kommer att stå i motsats till konstitutionsutskottets inledningsvis omnämnda uttalande."

Svenska kyrkans centralstyrelse:

"Svenska kyrkans centralstyrelse har ingen erinran mot innehållet i promemorian. Centralstyrelsen vill dock rikta uppmärksamhet på att det i bifogade tjänstemannayttrande från avdelningen för församlings- och pastoratsförvaltning inom det rikskyrkliga kansliet, framhålls att donationsmedelsförvaltningen är en ekonomisk församlingsangelägenhet som det bör ankomma på samfälligheten att ansvara för. Centralstyrelsen delar också denna uppfattning. Till samfällighetens uppgifter hör att betjäna församlingarna i detta och andra besläktade avseenden. Detta hindrar inte att dispositionen av medlen när så är föreskrivet faller på församlingen."

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund:

"I promemorian ges en värdefull belysning av främst rättsläget beträffande bl.a. stiftelsers tillkomst och förvaltning i allmänhet ävensom permutationsinstitutet och därmed sammanhängande frågeställningar. – Vad gäller de aspekter av kommunalrättslig och kommunalekonomisk natur som sammanhänger med ämnet, är utredningen inte lika uttömmande.

I motion 1987/88:K 621 av Stig Josefson (c) har begärts ett klarläggande av att kompetensen för de samfälligheter som omfattar alla ekonomiska angelägenheter verkligen omfattar just alla ekonomiska angelägenheter. – Med ekonomisk verksamhet avser motionären då uppenbarligen inte enbart förvaltning av donationsfonder, donationsmedel och liknande utan även verksamheter inom en församling vilka skulle kunna bedrivas med t.ex. avgiftsmedel.

Förbundsstyrelsen kan emellertid inte finna att den nu föreliggande promemorian klarlägger vad som efterlysts i motion 1987/88:K 621. Utredningsuppdraget bör därför fullföljas i denna del. Det torde därvid vara lämpligt att kommunalekonomisk sakkunskap, gärna från det praktiska verksamhetsfältet, knyts till utredningen.

I promemorian sid. 35 anför utredningsmannen bl.a. följande.

Som tidigare sagts tillämpas det förfarandet i samfälligheter för alla ekonomiska angelägenheter, att samfälligheten förvaltar donationsmedel och församlingarna erhåller dispositionsrätten till avkastningen. Det torde råda en allmän övertygelse om att en sådan ordning från administrativa och ekonomiska synpunkter är att föredra framför att varje församling själv svarar för förvaltningen.

Förbundsstyrelsen vill bekräfta och understryka vad utredningsmannen i denna del anfört. Den sålunda allmänt tillämpade ordningen för donationsmedelsförvaltning i samfälligheter synes ha en bestämd bakgrund.

Förbundsstyrelsen finner det vara angeläget att, såsom tidigare berörts, lagstiftningsåtgärder vidtages, så att det blir helt klarlagt att förvaltning av donationsfonder inom totala ekonomiska samfälligheter även för framtiden skall ske på samma sätt som i praktiken sker i dag.

Att såsom utredningsmannen antyder (sid. 36) olika regler skulla komma att gälla för donationsfonder/stiftelser som finns vid tidpunkten för samfällighetsbildningen resp. tillkommer senare, våre synnerligen olämpligt och strider mot kommunalrättsliga grunder.

I detta sammanhang bör påpekas följande. Självständig ekonomisk förvaltning förutsätter bokföring, bokslut, revision och beviljande av ansvarsfrihet. Församlingar i totala ekonomiska samfälligheter saknar i dag, med något enstaka undantag, reviderande funktioner. Församlingslagen saknar klara bestämmelser om revision för dessa församlingar.

Från och med 1992 kommer det enligt församlingslagen att vara möjligt att välja ett direktvalt kyrkoråd. Ett sådant kyrkoråd utgör församlingens såväl beslutande som verkställande organ. När det i en sådan församling skall utses revisorer och beviljas ansvarsfrihet saknas de uppenbarligen också ett organ som kan utse revisorer och bevilja ansvarsfrihet.

Beträffande den lagtekniska lösningen skulle kunna övervägas att i församlingslagen ta inom en föreskrift om att församling i total ekonomisk samfällighet alltid skall företrädas av samfälligheten i vad gäller förvaltningen av stiftelser/donationer med undantag av frågor som avser beslut om dispositionen av den årliga avkastningen. Det bör i detta sammanhang särskilt utredas, hur revision skall ske av de beslut som avser dispositionen av den årliga avkastningen, liksom förvaltningsrevisionen i övriga delar av ett sådant kyrkoråds verksamhet.

Genom att använda ett ställföreträdarbegrepp skulle kunna klargöras att församlingen såsom egen juridisk person inte upphört i och med en samfällighetsbildning och att donationer alltjämt kan ske till församlingen. För en donator torde i allmänhet det viktigaste vara att donationsmedlens avkastning kommer rätt ändamål till del och att beslutanderätten om avkastningens användning kommer att utövas av det organ donator avsett. Vem som däremot handhar den praktiska förvaltningen bokföring o. dyl. måste rimligtvis i normalfallet vara av mera underordnad betydelse för donator."

Promemoria om revision av direktvalda kyrkoråd

I två skrivelser till statsrådet och chefen för civildepartementet har frågan om revision av direktvalda kyrkoråd tagits upp. Denna fråga har lämnats olöst i gällande lagstiftning.

Den ena skrivelsen är från stiftsstyrelsen i Lunds stift som förklarar sig anse det möjligt att genom en ändring i församlingslagen ge de av kyrkofullmäktige i en total samfällighet utsedda revisorerna rätt och skyldighet att verkställa granskning av också ett direktvalt kyrkoråds ekonomiska förvaltning. Stiftsstyrelsen hemställer att en sådan lagändring genomförs hösten 1990, så att det finns möjlighet att besluta om direktvalda kyrkoråd inom Malmö kyrkliga samfällighet som utses i valet 1991.

Den andra skrivelsen hänför sig också till förhållandena i Malmö. Den är ingiven av kyrkostämmans ordförande i Eriksfälts församling Åke Mårtensson. Skrivelsen stämmer i sak nära överens med stiftsstyrelsens. Det sägs vara rimligt att samfällighetens fullmäktige även får utse revisorer i församlingar med direktvalda kyrkoråd samt ta ställning till deras berättelse och i frågan om ansvarsfrihet.

Jag har fått i uppdrag att analysera de frågor som dessa skrivelser tar upp samt lägga fram förslag till lösning. I det följande ger jag först några bakgrundsnotiser och redovisar därefter mina överväganden som utmynnar i två alternativ.

Bakgrundsfakta

Problemet

Ett direktvalt kyrkoråd kan endast förekomma i en församling som ingår i en total samfällighet. En sådan samfällighet har enligt församlingslagen hand om alla ekonomiska församlingsangelägenheter. En församling kan dock likafullt ha kvar en viss ekonomisk förvaltning, avseende förutom anslag från samfälligheten och kollektmedel som tas upp för församlingens behov – närmast vissa donations- och fondmedel. Församlingslagens regler om revision är emellertid tillämpliga på sådan förvaltning endast i församlingar med den "vanliga" organisationen men inte i församlingar med direktvalda kyrkoråd.

Kort historik

Bestämmelser om kyrkliga samfälligheter infördes första gången genom lagen (1930:259) om församlingsstyrelse. Enligt dessa – som fortfarande återspeglas i övergångsbestämmelserna till den gällande församlingslagen – hade en total samfällighet hand om alla angelägenheter enligt lagen, alltså även andra församlingsangelägenheter än ekonomiska. Det innebar att de ingående församlingarna upphörde att ha en egen kyrkokommunal organisation.

Denna konstruktion blev med tiden kritiserad. Församlingsstyrelsekommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 1957:15), som låg till grund för

lagen (1961:436) om församlingsstyrelse, att totala samfälligheter av den gamla typen inte längre skulle kunna bildas. En församling skulle aldrig kunna utplånas kyrkokommunalt genom en samfällighetsbildning utan skulle åtminstone ha en kyrkostämma. Den skulle emellertid kunna dispenseras från att ha kyrkofullmäktige, om dess storlek egentligen skulle påkalla det, och den skulle bara ha rätt men inte skyldighet att utse ett eget kyrkoråd. Kommitténs förslag genomfördes i allt väsentligt (prop 1961:70 s. 128 ff, särskilt s. 135, 139, 149–150, 153–154, KU 1961:16).

Jag anmärker att 1957 års betänkande innehåller en gedigen redogörelse för den historiska bakgrunden och för dåvarande förhållanden. Jag begränsar mig här till att notera, att det var omsorgen om församlingslivet som motiverade reformerna, samt citera följande (bet s. 232–233 och 268–129):

Den nuvarande formen av total samfällighetsbildning, som innebär att församlingarna saknar egna organ, skall enligt förslaget icke vidare kunna tillskapas. Uttrycket total samfällighet kan i fortsättningen lämpligen användas om sådan samfällighet där församlingarna har gemensam ekonomi och där sålunda all anslagsrätt liksom i princip medelsdispositionen tillkommer samfälligheten. Församling som ingår i en sådan samfällighet kan enligt förslaget besluta att ha ett eget kyrkoråd, och detta organ får då till uppgift att handha sådana angelägenheter som är av utpräglat församlingsvårdande natur och icke förutsätter anslags- eller utdebiteringsbeslut. – – –

Kommitténs förslag att den nuvarande formen av total samfällighetsbildning skall utgå ur lagen har förestavats i första hand av omtanken om lokalförsamlingens intressen. Man bör enligt kommitténs mening eftersträva att låta församlingen i möjligaste utsträckning fortleva kring lokalkyrkan. Församlingens ställning som "den egentliga cellen i den kyrkliga organisationen" bör icke de facto utplånas genom någon form av samfällighetsbildning. Om en fullständig gemenskap mellan församlingar befinnes vara påkallad, kan denna ernås genom att församlingarna sammanläggas till en församling. Därvid erhåller samma organisatoriska koncentration som vid den nuvarande totala samfällighetsbildningen.

Tillkomsten av lagen (1982:1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter medförde inte några ändringar som behöver nämnas här. Inte heller gjordes några uttalanden i förarbetena som behöver refereras (SOU 1981:6, prop. 1982/83:19, KU 8).

Den nu gällande församlingslagen (1988:180) medförde tre ändringar av betydelse i detta sammanhang. En församling skall alltid ha ett kyrkoråd; dispensmöjligheten för församling i total samfällighet togs bort. Likaså borttogs möjligheten för sådana församlingar att behålla kyrkostämma, även då deras storlek motiverade kyrkofullmäktige. I stället för kyrkofullmäktige skulle ett direktvalt kyrkoråd kunna inrättas av stiftsstyrelsen på församlingens begäran.

I den sistnämnda frågan uttalade kyrkokommittén (SOU 1986:17 s. 75–76):

En församling som ingår i en total kyrklig samfällighet har ingen egen utdebiteringsrätt. Utdebiteringsrätten ligger hos samfälligheten som också

fattar beslut i alla frågor av ekonomisk natur. Den beslutanderätt som församlingens fullmäktige eller kyrkostämman utövar i dessa fall är ytterst begränsad. Uppgiften att utse kyrkoråd motiverar knappast att fullmäktige utses för dessa församlingar. Det kan, i synnerhet i de fall ett större kyrkofullmäktige skall väljas, vara mindre meningsfullt och onödigt omständligt och dyrbar att välja fullmäktige för så begränsade uppgifter. Ett alternativ för dessa fall kan vara att föra över beslutanderätten till församlingens kyrkoråd, som då måste utses på annat sätt än av fullmäktige.

I remissvaren på Församlingen i framtiden framfördes många förslag om att kyrkoråden i församlingar som ingår i totala samfälligheter skulle utses av samfällighetens fullmäktige. Förslagen motiverades bl.a. med kopplingen mellan de ekonomiska besluten och verksamhetsansvaret. Vidare hänvisades till att detta är den ordning som i allmänhet föreslås för de kommundelsnämnder som finns och är under framväxt i flera borgerliga kommuner.

I församlingar som ingår i totala samfälligheter är kyrkorådets främsta uppgift att ha omsorg om församlingslivet och att verka för dess utveckling. Med hänsyn härtill bör kyrkoråden enligt vår mening alltid utses av församlingsmedlemmarna själva. Vi kan därför inte acceptera en ordning enligt vilken församlingskyrkoråden utses av samfällighetens fullmäktige.

Den möjlighet som återstår i nu aktuella fall är att kyrkoråden väljs direkt i samband med de ordinarie valen av kyrkofullmäktige. Enligt vår mening för en sådan ordning med sig flera fördelar. Kyrkofullmäktige kan ersättas av ett kyrkoråd, vars ledamöter är valda av församlingsmedlemmarna själva på samma sätt som fullmäktige. Det organ som skall ha omsorg om församlingslivet och leda dess utveckling blir utsett i ett allmänt val och får sitt mandat omprövat vid nästa allmänna val.

Kyrkomötet föreslog i enlighet med organisationsutskottets förslag att ett direktvalt kyrkoråd skulle få ersätta även kyrkostämman i mindre församlingar inom totala samfälligheter (se prop. 1987/88: 31 bilagedelen s. 103). Departementschefen följde inte detta förslag och uttalade för egen del (prop. s. 94–95):

I en församling som ingår i en total samfällighet och således saknar eget utdebiteringsrätt har kyrkofullmäktige som nästan enda uppgift att utse ett kyrkoråd. I dessa fall skulle det vara en förenkling om väljarna direkt fick utse ledamöterna i kyrkorådet.

Jag instämmer i svenska kyrkans centralstyrelses uppfattning att bristen på kommunalrättslig förebild för direktvalda kyrkoråd inte spelar någon större roll i den kyrkliga organisationen. Eftersom direktvalda kyrkoråd inte skall vara obligatoriska ser jag snarare denna möjlighet som en intressant försöksverksamhet i kommunalt självstyre. Kyrkomötet har i sitt yttrande över förslaget till församlingslag (KO 1987: 3 avsnitt 4.2) gett regeringen till känna att direktvalda kyrkoråd bör få finnas i alla församlingar som ingår i en total ekonomisk samfällighet. Jag är dock inte beredd att nu föreslå att också kyrkostämman skall få ersättas av ett direktvalt kyrkoråd. De argument som har anförts av vissa remissinstanser mot en sänkning av gränsen för inrättande av kyrkofullmäktige till 250 röstberättigade invånare är relevanta också i detta sammanhang.

De praktiska problem som kan uppstå vid avgång av ledamöter i det direktvalda kyrkorådet och som tagits upp av vissa remissinstanser anser jag lösta genom det obligatoriska suppleantsystemet för kyrkorådsledamöter. Ett direktvalt kyrkoråd skall också redovisa det arbete som utförts under året i en verksamhetsberättelse till samfällighetens fullmäktige.

Slutligen kan nämnas att, enligt punkten 5 i övergångsbestämmelserna, totala samfälligheter enligt 1930 års lag består efter den 1 januari 1989 endast för ekonomiska angelägenheter.

Gällande bestämmelser

Det torde förenkla för läsaren om jag kort redogör för de bestämmelser i församlingslagen som är av betydelse i ärendet.

1 kap. 3 § andra stycket 1–7 talar om vad som är "församlingsangelägenheter". När flera församlingar utgör ett pastorat, skall församlingsangelägenheterna enligt 3–7 skötas av en pastoratssamfällighet enligt 5 §. En sådan kan enligt 6 § första stycket även få hand om "de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 1 och 2" och kallas då total pastoratssamfällighet. Andra stycket i 6 § avser flerpastoratssamfällighet och kan förbigås med anmärkning endast, att det bl.a. talar om totala sådana samfälligheter som sköter "alla ekonomiska församlingsangelägenheter.

Punkterna 1 och 2 i 3 § andra stycket är tydligen av särskilt intresse. De avser "främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation" resp. "anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål". I fråga om totala samfälligheter gäller alltså att dessa sköter även nu nämnda angelägenheter i den utsträckning de kan betecknas som "ekonomiska" men att återstoden handhas av församlingarna själva.

Beslutanderätten i församlingarna utövas enligt 1 kap. 9 § av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämma om inte annat följer av 10 §. Enligt denna kan en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar, vilken ingår i en total samfällighet, utverka stiftsstyrelsens beslut att församlingens beslutanderätt skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Det betyder att varken kyrkofullmäktige eller kyrkostämma kommer att finnas utan bara kyrkorådet.

Om kyrkorådet och övriga nämnder i församling handlar 7 kap. Enligt 1 § skall det finnas ett kyrkoråd i varje församling och det skall vara församlingens styrelse.

Kyrkorådets uppgifter anges i 7 kap. 2 §, först mer allmänt i första stycket och därefter genom åtta konkreta punkter i andra stycket. Ett sista stycke säger att andra stycket 1, 3–6 och 8 inte tillämpas i en församling med ett direktvalt kyrkoråd. Punkten 2 skall alltså tillämpas; den talar om att "ha hand om den ekonomiska förvaltningen och därvid själv förvalta kyrkans och församlingens egendom i den mån sådan egendomsförvaltning inte har uppdragits åt annan nämnd eller annars ankommer på annan". Punkten 7 är ointressant i detta sammanhang. Sista stycket fanns inte med hos kyrkokommittén utan lades till i propositionen. Särskilda motivuttalanden saknas.

Församlingslagen innebär alltså samtidigt att en total samfällighet har hand om alla ekonomiska församlingsangelägenheter och att de ingående församlingarnas kyrkoråd har hand om viss ekonomisk förvaltning. Det

förefaller av lagtexten som om man inte hade tänkt – åtminstone inte enbart – på förvaltning av anslag från samfälligheten. Man kan möjligen här se en antydan om de förhållanden som har föranlett de båda skrivelserna till statsrådet.

7 kap. 5 § ger särskilda bestämmelser om direktvalda kyrkoråd. Närmast är de av valrättslig karaktär men sista stycket ålägger ett sådant kyrkoråd att före utgången av januari månad varje år avge en berättelse till samfällighetens fullmäktige om sin verksamhet under det föregående året. Även det stycket lades till i propositionen. Det motiveras i den sista meningen i det senaste citatet i det föregående (prop. s. 95).

Enligt 7 kap. 17 § får reglemente antas med närmare bestämmelser om kyrkorådets verksamhet. Ett tredje stycke anger särskilt att ett direktvalt kyrkoråd får själv anta ett sådant reglemente.

Om revision handlar 11 kap., i vilket 1 – 7 §§ avser församlingar och 8 § samfälligheter. De behandlas närmare i mina överväganden och refereras därför inte här. Det behöver bara konstateras att de inte kan tillämpas på direktvalda kyrkoråd: 1 – 7 §§ förutsätter att det finns kyrkofullmäktige eller kyrkostämma och 8 § ger inte en samfällighets revisorer någon befogenhet att revidera andra organ än samfällighetens egna.

En liten detalj vill jag nämna som jag har observerat vid mina studier av förarbeten m.m. Kyrkokommittén föreslog att 11 kap. 5 § som talar om årlig revisionsberättelse och 6 § som talar om prövning av ansvarsfrihet skulle hänföra sig till "kyrkofullmäktige som har valt revisorerna eller kyrkostämman" och till året efter det granskade verksamhetsåret. De här understrukna orden skulle betyda att de gamla kyrkofullmäktige skulle få sammanträda året efter nyval för att ta emot och behandla revisionsberättelse för det sista året av den gångna mandatperioden. Orden togs inte med i propositionens förslag. Någon diskussion förekommer varken i betänkandet eller i propositionen.

Förslag till lag om stiftelser

Eftersom förvaltning av donationer och fonder är ett kärnproblem i detta ärende, är det nödvändigt att uppmärksamma frågan om en ny, allmän lag om stiftelser. För närvarande finns ingen sådan lag utan endast 1929 års lag om tillsyn över stiftelser, som dessutom är fakultativ. Ett komplett lagförslag presenterades häromåret (Ds Ju 1987: 14) och väntas bli lagt till grund för lagstiftning under det närmaste året. En lagrådsremiss förutses hösten 1990.

Här kan man bortse från de flesta problem som har komplicerat detta lagstiftningsärende, t.ex. stiftelser som utövar näringsverksamhet eller som är moderstiftelser i koncerner. Det räcker med att se på helt "vanliga" stiftelser. Här noterar man till en början en beloppsgräns: Endast stiftelser med större tillgångar än 300 000 kr. skall vara bokföringsskyldiga (3: 2) samt skyldiga att upprätta offentlig årsredovisning (3: 7) och ha minst en revisor (4: 1). Alla stiftelser – alltså även kyrkliga – skall i princip stå under länsstyrelsens tillsyn men en mera kontinuerlig kontroll skall förekomma endast över den nämnda beloppsgränsen.

De allmänna regeln (4:1) föreslås bli – alltså inte bara för sådana "vanliga" stiftelser som närmast avses här – att styrelsen utser revisorer, om inte annat föreskrivs i stiftelseförordnandet. Beslut om ansvarsfrihet skall naturligtvis inte förekomma eftersom det inte finns någon som kan besluta. Styrelsen föreslås också bl.a. få rätt (2:8) att entledliga ledamöter och utse nya ledamöter i styrelsen, om inte annat följer av stiftelseförordnandet. I nu nämnda avseenden innebär förslaget väsentligen en kodifiering av praxis. I det stora flertalet privata stiftelser har sålunda styrelsen befogenhet både att förnya sig själv och att utse revisorer, och någon utomstående tillsyn är det sällan fråga om.

Det kan vara värt att här återge huvuddelen av vad som sägs om revision i betänkandet (s. 134–135):

Till en effektiv förvaltning hör en kontroll av förvaltningsåtgärderna i form av revision. Det är därför naturligt att i en reglering av stiftelserna, som innefattar bestämmelser om förvaltningen, ta in även bestämmelser om revision. I föregående avsnitt har förordats att stiftelser som bedriver näringsverksamhet, moderstiftelser och stiftelser som har större tillgångar skall vara bokföringsskyldiga och skyldiga att upprätta årsredovisningar. Av förslagen i avsnitt 6.6 följer vidare att stiftelser som nu nämnts skall stå under kontinuerlig tillsyn och att de som underlag för denna skall inge sin årsredovisning. Det synes därvid lämpligt att begränsa kravet på att en stiftelse skall ha revisor till sådana stiftelser för vilka den nu beskrivna ordningen skall gälla.

En komplikation i sammanhanget är att det vid sidan om stiftelsens förvaltning, vars fögderi skall vara föremål för revisionen, inte finns något organ för stiftelsen som kan utse revisorer. I en del fall är frågan om utseende av revisorer reglerad i de föreskrifter som stiftaren har lämnat. I den mån stiftaren har förordnat om hur revisorer skall utses bör detta givetvis respekteras. Det kan emellertid inte förutsättas att sådana föreskrifter finns för alla stiftelser som enligt förslaget bör ha revisorer. Bestämmelser bör därför ges om hur revisorer skall utses.

Såvitt gäller stiftelser med anknuten förvaltning bör, om inte annat har föreskrivits i stiftelseförordnandet, det högsta beslutande organet för den juridiska person som är förvaltare utse revisorer för stiftelsen. Härigenom uppnås att revisorerna utses av en personkrets som inte omedelbart har handlagt stiftelsens angelägenheter. Det kan ofta vara rationellt att revisorerna i den juridiska person som sköter förvaltningen av stiftelsen också reviderar stiftelsen. Ingenting bör sålunda hindra t.ex. en stämma att utse samma revisorer för stiftelsen som stämman utser för en egna juridiska personen.

När det gäller sådana stiftelser med egen förvaltning som saknar föreskrifter från stiftaren om revision får det av praktiska skäl lämnas åt styrelsen själv att utse revisorer eller att finna en särskild form för att utse revisorer. Det principiellt otillfredsställande i att styrelsen kan få utse sina egna revisorer får vägas mot praktiska hänsyn och mot att det är fråga om stiftelser som på grund av sin storlek eller verksamhet blir skyldiga att avge offentlig redovisning.

I fråga om terminologin kan anmärkas att det i förevarande ärende formellt gäller stiftelser med "anknuten" förvaltning, nämligen anknuten till resp. församlingsförvaltning. I praktiken ligger det dock i fall av direktvalda

kyrkoråd närmast till hands att tala om stiftelser med "egen" förvaltning; det finns ju realiter ingenting kan anknyta till.

Överväganden

Först vill jag konstatera att de båda skrivelserna onekligen har pekat på en fråga som inte har blivit löst i församlingslagen men som är tillräckligt viktig för att påkalla en lösning. Jag vill sålunda inte ta fasta på vad jag nyss redovisat om utkastet till stiftelselag och förorda, att man drar en beloppsgräns och inriktar sig uteslutande på de enstaka fall som gäller särskilt stora belopp. Det finns ingen anledning att avskaffa revision där den förekommer i dag. Överhuvudtaget är det önskvärt att inte i onödan bryta systemet i församlingslagen.

Samtidigt är det viktigt att understryka, att man inte heller skall förstora problemet. Det finns lösningar som är både enkla och fullt godtagbara från rättsliga synpunkter. Som jag visar i det följande kan man rentav undvara en lagändring och begränsa sig till praktiska arrangemang inom ramen för nuvarande lagregler. Man behöver alltså inte hysa några farhågor för att revisionsproblemen skall utgöra hinder för att inrätta direktvalda kyrkoråd i fall där sådana framstår som önskvärda.

Som så ofta då det gäller litet udda problem visar de sig emellertid, att det inte finns en enda, självklar lösning som ger ideala svar på alla frågor. Detta hänger samman med, för att citera departementschefen i förarbetena, "bristen på kommunalrättslig förebild". Man har slagit samman två kommunala nivåer: den beslutande och den förvaltande. Det medför vissa problem, men då man ser på dem bör man enligt min tanke ta fasta på departementschefens uttalande om "en intressant försöksverksamhet i kommunalt självstyre" och på att kyrkomötet rentav ville gå längre i fråga om den nya institutionens tillämplighet.

Jag skisserar i det följande två alternativ och vill från början framhålla, att ingetdera är fullkomligt och att båda syns mig ungefär likvärdiga. Inget av dem löser frågan om ansvarsfrihet på ett tillfredsställande sätt. Det första alternativet innebär att man söker en lösning på församlingsplanet. Det kräver ingen lagändring. Det andra alternativet förlägger lösningen till samfälligheten. Den förutsätter en lagändring.

Lösning på församlingsplanet

Den principiella utgångspunkten för detta alternativ är att det är fråga om församlingsorgan som har tillskapats just för att värna om församlingslivet i de enskilda församlingarna trots att en total samfällighet har bildats. Detta kan sägas tala för att dessa organ inte skall genom en lagändring i efterhand underkastas samfällighetens organ.

Vad det gäller i sak är väsentligen dels kollektmedel, dels fondmedel. De förra ser jag som ett litet problem. Kollektkungörelsen föreskriver en viss tillsyn, och den kan naturligtvis skärpas om behov anses föreligga utan att någon berättigad invändning kan resas mot det. Ett "restproblem" blir att

kungörelsen också förutsätter (17§) en årlig granskning av "församlingens revisorer".

Fondmedlen är huvudfrågan, och det torde också vara dem som de båda skrivelserna till statsrådet främst avser. Här måste erinras om vad som har sagts i det föregående om revision av stiftelser i nuvarande praxis och i det aktuella lagförslaget. Det är vanligt att styrelsen själv utser revisorer, och den ordningen torde bli lagfäst. Beslut om ansvarsfrihet förekommer inte, helt enkelt därför att det inte finns någon som kan fatta ett sådant beslut. Antalet stiftelser är mycket stort och de omfattar ofta kapital som avsevärt överskrider vad som lär vara aktuellt i fråga om de direktvalda kyrkoråden.

Det är svårt att se någon bärande invändning mot att tillämpa stiftelsemönstret även i de här aktuella fallen. Kyrkorådens särskilda ansvar inför väljarna ger ytterligare stöd för en sådan lösning liksom deras skyldighet enligt 7 kap. 5 § församlingslagen att årligen avge en verksamhetsberättelse till samfälligheten fullmäktige.

Följande ordning kan skisseras. Vid sin prövning enligt 1 kap. 10 § församlingslagen av en församlings begäran att få inrätta ett direktvalt kyrkoråd gör sig stiftsstyrelsen särskilt underrättad om behovet av revision och hur församlingen tänkt sig att tillgodose det. Beslut i ärendet fattas av styrelsen först då man enats om en viss lösning. Då kyrkorådet har utsetts, kan det vara lämpligt att det antar ett reglemente enligt 7 kap. 17 § församlingslagen, i vilket bl.a. ordningen för revision anges. Det övervägs särskilt om det finns behov av förtroendevalda revisorer eller om det – som i stiftelser – är tillräckligt med en fackrevisor med suppleant. Valet förrättas sedan av kyrkorådet självt. I praktiken bör det bli vanligt att kyrkoråden utser samma personer som besörjer revisionen inom resp. samfällighet. En god praxis borde också bli att revisionsberättelsen lämnas till samfälligheten i anslutning till – men kanske av praktiska skäl något senare än – verksamhetsberättelsen. I vart fall blir revisionsberättelsen allmän handling senast då den kommit in till kyrkorådet. De av kyrkoråden utsedda revisorerna kan naturligtvis fungera även enligt kollektkungörelsen.

Mot den skisserade ordningen kan formellt invändas dels att den inte ger *garantier* för en god ordning, dels att kyrkorådet inte får någon *ansvarsfrihet*. Den förra invändningen tar jag lätt på. Om missbruk eller oegentligheter mot förmoda skulle förekomma, finns alltid möjligheter att inskrida med åtgärder. I sista hand får lagregler övervägas. Frågan om ansvarsfrihet finner jag också rätt oväsentlig. Detsamma gäller, som påpekats, för stiftelsestyrelser. Och det enda alternativet – att låta beslut fattas av samfälligheten eller på stiftsplanet – bedömer jag som sämre. Just i de sällsynta fall, där ansvarsfrihetsfrågan på grund av tvist eller tvekan verkligen betyder något, är det inte tilltalande att beslut om församlingens rätt skall fattas av utomstående, i sämsta fall av en majoritet i strid med inställningen hos församlingens egna representanter.

En fördel med den angivna ordningen är att man inte behöver någon lagändring utan kan klara sig inom ramen för församlingslagens nuvarande bestämmelser. Om man så vill kan man naturligtvis överväga vissa markeringar. Man kan t.ex. uttryckligen ge stiftsstyrelsen en befogenhet att ge

föreskrifter om revision, eventuellt också om reglemente, eller införa en bestämmelse i 11 kap. som tar sikte på direktvalda kyrkoråd, möjligen skärpa eller utveckla 7 kap. 17 § tredje stycket om reglemente för direktvalt kyrkoråd. Enligt min mening innebär emellertid sådana lagändringar att fördelarna med detta första alternativ delvis går förlorade och att man ger problemen större tyngd än som är nödvändigt.

Innan jag lämnar alternativet med en lösning på församlingsplanet vill jag för fullständighets skull nämna, att jag har beaktat möjligheten att ha en särskild kyrkostämma för uppgiften att utse revisorer och pröva frågan om ansvarsfrihet. Att jag alls brytt mig om den tanken har bl.a. berott på att kyrkokommittén, som förut nämnts, förefaller ha tänkt sig att de gamla kyrkofullmäktige skulle komma samman år efter nyval uteslutande för att behandla revisionsberättelsen för det sista året av den gångna mandatperioden. Jag vill helt kort uttala att en speciell kyrkostämma för det angivna ändamålet skulle framstå som en överorganisation och dessutom i viss mån strida mot själva grundtanken bakom bestämmelserna om direktvalda kyrkoråd.

Lösning på samfällighetsplanet

Den principiella utgångspunkten för detta alternativ är att det rör sig om församlingar inom totala samfälligheter, dvs. alla "ekonomiska församlingsangelägenhter" enligt församlingslagen ankommer på samfälligheten. Det kan sägas tala för att all ekonomisk förvaltning skall kunna bli föremål för revision genom samfällighetens revisorer i den ordning 11kap. föreskriver.

Jag inser att man mot det första alternativet kan föra i korthet följande motargumentering. Visserligen är det sant att de direktvalda kyrkoråden är speciella uttryck för församlingsdemokratin, men det finns inte anledning att trycka så starkt på församlingssynpunkterna. Saken är knappast känslig utan gäller rent praktiska förhållanden av begränsad räckvidd. Problemet bör lösas så enkelt som möjligt, och det sker genom att samfällighetens revisorer får ta hand om även den nu aktuella funktionen.

Båda skrivelserna till statsrådet är inriktade på en revision från samfällighetens sida. Åtminstone enligt ordalagen skiljer de sig emellertid något åt beträffande den närmare lösningen. Stiftsstyrelsen förordar att samfällighetens ordinarie revisorer anförtros uppgiften. Den andra skrivelsen talar om att utse revisorer för de direktvalda kyrkoråden. Principiellt förordar jag den förra ordningen, som ju är enklast.

Emellertid får man inte bortse från frågan om inte den församling det gäller bör, om den (genom kyrkorådet) så önskar, få delta genom en egen revisor. Det kan tillgodoses antingen genom samfällighetens val av revisorer – med 11 kap. 1 § församlingslagen skulle vara väl förenligt att göra vissa specialarrangemang för direktvalda kyrkoråd – eller genom att kyrkorådet självt får utse revisor. Jag är närmast av uppfattningen att man bör låta församlingarna vara med om de så vill. Formella regler anser jag dock inte behövliga. De skulle lätt kunna bli onödigt krångliga. Men det är värt att observera att, såvitt jag vet, varken de borgerliga eller de kyrkliga

kommunerna känner eller har känt en ordning med revision av ett kommunalt organ utan att kommunen själv varit med om att utse revisor.

En annan detaljfråga gäller den lagtekniska lösningen. Man skall observera att 11 kap. församlingslagen ger uttryck för den moderna inriktningen på förvaltningsrevision i stället för den gammaldags räkenskapskontrollen. Revisorerna skall enligt 3 § pröva om verksamheten har utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som har utövas är tillfredsställande. I den årliga berättelsen enligt 5 § kan "anmärkning beträffande den granskade verksamheten" framställas, och enligt 6 § skall kyrkofullmäktige besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller om talan eller annan åtgärd för att bevara församlingens rätt skall vidtas.

De refererade bestämmelserna förutsätter tydligt att förvaltning och revision ligger på samma plan. De passar inte bra in på förhållandet mellan en total samfällighet och ett direktvalt kyrkoråd i en församling utan skulle antyda en ledningsfunktion för samfälligheten som inte är åsyftad. I stället för en hänvisning till de allmänna reglerna i 11 kap. bör man därför införa en specialbestämmelse som talar om t.ex. granskning av den ekonomiska förvaltning som handhas av direktvalda kyrkoråd.

Man får vidare inte bortse från möjligheten att det kan finna speciella revisionsbestämmelser i t.ex. testamenten eller andra donationsurkunder. Det problemet är emellertid inte nytt utan finns redan i dag. En lösning är permutation.

En praktiskt viktigare fråga gäller *ansvarsfrihet*. Skall man låta samfällighetens kyrkofullmäktige besluta härom eller skall man, liksom i mitt första alternativ, avstå från beslut i ansvarsfrihetsfrågan? Jag ser frågan som identisk i de båda alternativen. Den är fristående från frågan om vem som skall utföra själva revisionen. Jag har redan angett att jag för egen del inte anser ansvarsfrihet böra beviljas av ett utomstående organ. I de problemfall, som är de enda man i praktiken har att ta hänsyn till, syns det mig olämpligt att samfällighetens kyrkofullmäktige skall besluta om församlingens rätt.

Till sist vill jag, med återknytning till den principiella utgångspunkten för detta alternativ, påpeka att de totala samfälligheterna inte kommer att garanteras full överblick även om man ger dem rätt att revidera direktvalda kyrkoråd. I de församlingar som har kvar kyrkofullmäktige eller kyrkostämma stannar ju revisionen på församlingsplanet. Onekligen kan det synas principiellt fel att just de direktvalda kyrkoråden, som ju är en speciell uppfinning för att stärka och vitalisera församlingslivet, skall på ett särskilt sätt ställas under samfälligheternas tillsyn. Detta kan man naturligtvis beakta vid avfattningen av den erforderliga lagregeln.

En lagbestämmelse kan lämpligen föras in i *11 kap. 8 § som en ny punkt 4* och säga ungefär, att i en total samfällighet revisorerna även skall granska den ekonomiska förvaltning som handhas av direktvalda kyrkoråd inom samfälligheten samt – eventuellt – göra sig underrättade om den ekonomiska förvaltning som handhas av kyrkoråden i övriga församlingar.

Innan jag övergår till min slutdiskussion vill jag kort nämna att jag också har beaktat möjligheten av ett alternativ med en *lösning på stiftsplanet*.

Man skulle i princip kunna tänka sig att låta stiftsrevisorerna granska alla direktvalda kyrkoråd i stiftet för att bl.a. förekomma alla tänkbara, onödiga irritationer mellan församlingar och samfälligheter samt bidra till att ge stiftsledningen en överblick över utvecklingen beträffande dessa nya institutioner. Min bedömning är dock att det skulle innebära en onödig vidlyftighet att föra upp det här problemet på stiftsplanet. En annan sak är att man naturligtvis kan, som jag redan antytt, ge stiftsstyrelsen *befogenhet att föreskriva* om revision i samband med beslut om inrättande av ett direktvalt kyrkoråd, en befogenhet som kanske i något fall skulle användas till att lägga revisionsuppgiften på den egna revisorerna, t.ex. på grund av olika åsikter lokalt.

Slutkommentar

Det torde förväntas av mig att jag åtminstone antyder ett eget val mellan de skisserade båda alternativen. Jag har redan sagt att jag bedömer dem som sakligt ungefär likvärdiga. Möjligen är jag benägen att ge en viss övervikt åt det första alternativet. Jag menar att problemen inte är större än att man i första hand bör ta fasta på möjligheten att hantera dem inom församlingslagens ram, utan den omgång som en lagändring innebär. Lösningen förefaller mig också vara riktigast från principiella synpunkter. Den tar hänsyn till de direktvalda kyrkorådens karaktär av utpräglade församlingsorgan och även till den blivande stiftelselagen, samtidigt som varken samfälligheten eller stiftsstyrelsen förbises. Efter en övergångstid får man se om det finns skäl att på nytt aktualisera frågan om en lagändring.

Om frågan kan tas upp i ett större sammanhang, jämte andra justeringar i församlingslagen, ökar skälen för det andra alternativet. En lagregel skulle onekligen ge en enkel och tydlig lösning. Och om man – mot mina principiella invändningar – vill få till stånd beslut om ansvarsfrihet, finns av tekniska skäl bara detta alternativ att välja.

Stockholm 1990-05-24

Fredrik Sterzel
Justitieråd

Sammanställning av remissyttranden över promemorian den 24 maj 1990 om revision av direktvalda kyrkoråd

Förteckning över remissinstanser

Efter remiss har yttranden över promemorian kommit in från följande:
Kammarkollegiet
Stiftsstyrelsen i Västerås stift
Stiftsstyrelsen i Växjö stift
Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift
Malmö kyrkliga samfällighet
Göteborgs kyrkliga samfällighet
Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund.

Därutöver har ett yttrande kommit in från ordföranden i kyrkostämman i Malmö Eriksfälts församling Åke Mårtensson.

Det samlade remissutfallet

Flertalet remissinstanser förordar utredarens alternativa förslag, att i en total samfällighet revisorerna också skall granska den ekonomiska förvaltning som has om hand av direktvalda kyrkoråd inom samfälligheten.

En remissinstans tillstyrker utredarens förslag att församlingens kyrkoråd självt utser revisorer.

Närmare om de synpunkter som har förts fram på promemorians förslag.

Kammarkollegiet, som finner det angeläget att frågan ges en tillfredsställande lösning, påpekar att utredarens förslag att kyrkorådet själv utser revisorer inte går att förena med föreskriften i 11 kap. 2 § församlingslagen att den som är ledamot eller suppleant i kyrkorådet inte får delta i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten. Utredarens båda alternativa lösningar kräver alltså en lagändring.

Den förvaltning som skall revideras avser olika slag av egendomstyper. Kollegiet anser att en församling som förvaltar *församlingskyrkas skog* bör ha kyrkofullmäktige och inte bara ett direktvalt kyrkoråd. När det gäller *kollektmedel*, så är den kollektansvarige prästen och inte församlingen ansvarig. För granskningen av kollektmedlen kan alltså kyrkorådet utse revisorer. En föreskrift därom bör tas in i församlingslagen. I fråga om församlings *donationsmedel* vill kollegiet ändra församlingslagen så att förvaltningen inte skall ligga kvar hos församlingen efter bildandet av en total pastorats- eller flerpastoratssamfällighet. Revisorernas granskning av samfällighetens förvaltning av fondmedlen kan och skall inte leda till beslut om ansvarsfrihet, eftersom det inte finns någon ägare till medlen enligt den uppfattning som ligger bakom förslaget till lag om stiftelser och som kollegiet delar. För *av samfälligheten anslagna medel* är det naturligt

att samfälligheten föreskriver att kyrkorådets förvaltning revideras av samfällighetens revisorer.

Stiftsstyrelsen i Västerås (AU) anser att det enklaste är att samfällighetens revisorer även får revidera församlingar med direktvalda kyrkoråd.

Stiftsstyrelsen i Växjö finner det mindre bra att det organ som skall granskas utser sina egna revisorer. Stiftsstyrelsen förordar därför lösningen med att samfälligheten utser revisorer. Däremot bör ansvarsfrihet inte beviljas av något utomstående organ. Ansvarsfrihet för direktvalt kyrkoråd kommer således inte att beslutas om.

Stiftsstyrelsen i Göteborg förordar en komplettering av församlingslagen så att samfällighetens revisorer får uppdraget att revidera de direktvalda kyrkoråden och att frågan om ansvarsfrihet prövas av samfällighetens kyrkofullmäktige.

Denna uppfattning delas av **Göteborgs kyrkliga samfällighet**, som i dag tillämpar den ordningen.

Inom **Malmö kyrkliga samfällighet** är meningarna mycket delade bland de församlingar som kan ha direktvalda kyrkoråd. Samfälligheten förordar dock utredarens alternativ där kyrkorådet självt utser revisorer. Detta alternativ tar hänsyn till de direktvalda kyrkorådens karaktär av utpräglade församlingsorgan. Det ger en likartad revision för kyrkoråden vare sig de är direktvalda eller valda av församlingens fullmäktige. En förutsättning är att den föreslagna lagen om stiftelser kommer att beslutas och att man ger avkall på kravet om beviljande av ansvarsfrihet.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund anser inte frågan vara av den storleksordningen att den särskilt behöver regleras i församlingslagen. Förbundsstyrelsen finner det naturligt att tillstyrka alternativet vilket kyrkoråden själva skall utse revisorer, mot bakgrund av att detta är en ordning som väntas bli föreslagen i fråga om stiftelser. – Tre av sju närvarande styrelseledamöter reserverade sig dock för en lösning på samfällighetsplanet.

Åke Mårtensson anser att en särskild kyrkostämma i församlingar med direktvalda kyrkoråd skall kunna välja revisorer och bevilja kyrkorådet ansvarsfrihet.

Härigenom föreskrivs följande.

FÖRSTA AVDELNINGEN

INLEDNING

1 kap. Lagens innehåll

1 § I denna lag finns föreskrifter om
- svenska kyrkan som trossamfund (2 kap.),
- medlemskap i svenska kyrkan (3 kap.),
- den kyrkliga indelningen (4–10 kap.),
- den lokala organisation (11–21 kap.),
- den regionala organisation (22–28 kap.),
- den centrala organisation (29–31 kap.),
- det kyrkliga ämbetet (32 och 33 kap.),
- biskops- och prästtjänster (34–37 kap.),
- musiken i svenska kyrkan (38 kap.),
- den kyrkliga egendomen (39–42 kap.),
- de kyrkliga valen (43–47 kap.).

ANDRA AVDELNINGEN

SVENSKA KYRKAN SOM TROSSAMFUND

2 kap. Grundläggande bestämmelser om svenska kyrkan som trossamfund

Svenska kyrkan som trossamfund

1 § Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund.

Svenska kyrkans demokratiska uppbyggnad

2 § Genom sina församlingar upprätthåller svenska kyrkan en på demokratisk grund uppbyggd riksomfattande verksamhet.

Svenska kyrkans församlingar och stiftsmyndigheter ansvarar lokalt och regionalt för kyrkans verksamhet.

3 § Valda ombud för svenska kyrkan samlas varje år till kyrkomöte.

Svenska kyrkans biskops- och prästtjänster

4 § Endast den som bekänner svenska kyrkans lära får inneha en tjänst som biskop eller präst i svenska kyrkan.

Till ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop utnämner regeringen en av de tre som har föreslagits i den ordning som föreskrivs i 45 kap.

5 § Biskoparna och domkapitlen skall se till att den ordning som gäller för svenska kyrkan med avseende på svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iakttas i församlingarna.

Biskoparna och domkapitlen skall vidare ha tillsyn över hur innehavarna av det kyrkliga ämbetet förvaltar detta och efterlever sina avgivna vigningslöften.

TREDJE AVDELNINGEN

MEDLEMSKAP I SVENSKA KYRKAN

3 kap. Om medlemskap

1 § Bestämmelserna om medlemskap i svenska kyrkan finns i 6–16 §§ religionsfrihetslagen (1951: 680).

FJÄRDE AVDELNINGEN

DEN KYRKLIGA INDELNINGEN

4 kap. Kyrkliga indelningsenheter m.m.

Inledande bestämmelser

1 § Sverige är indelat i territoriella församlingar, pastorat, kontrakt och stift.

2 § Inom svenska kyrkan finns också följande icke-territoriella församlingar, nämligen

1. Karlskrona amiralitetsförsamling,
2. Göteborgs tyska församling,
3. tyska S:ta Gertruds församling,
4. finska församlingen, och
5. hovförsamlingen.

De församlingar som anges i första stycket 3–5 finns i Stockholm.

Om upptagningsområdet för icke-territoriella församlingar finns särskilda bestämmelser.

Den lokala indelningen

3 § Församlingen är den grundläggande lokala enheten inom svenska kyrkan. En församling utgör en kyrklig kommun.

4 § Pastoratet är tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Ett pastorat består av en församling (enförsamlingspastorat) eller flera församlingar (flerförsamlingspastorat).

Varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat.

Den regionala indelningen

5 § Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost. Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift.

6 § Stiftet är regional enhet inom kyrkan och tjänstgöringsområde för biskopen.

7 § I Sverige finns tretton stift. Dessa är Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lunds, Göteborgs, Karlstads, Härnösands, Luleå, Visby och Stockholms stift.

8 § Varje stift omfattar de församlingar som regeringen bestämmer.

Kyrkliga samfälligheter

9 § Kyrkliga samfälligheter bildas av församlingar för vården av gemensamma ekonomiska angelägenheter. De utgör kyrkliga kommuner.

5 kap. Ändringar i den territoriella församlingsindelningen

Beslut om en ändrad församlingsindelning

1 § Den territoriella församlingsindelningen får ändras om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän synpunkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för att genomföra ändringen.

När frågan om en indelningsändring prövas skall särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de församlingar som närmast berörs av ändringen. Om en sådan församling motsätter sig en indelningsändring, får beslut om ändringen meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Särskild hänsyn skall också tas till befolkningens önskemål och synpunkter.

Ändringen skall beslutas av regeringen, om den har samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. 1 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landstingskommuner. I andra fall fattas beslutet av kammarkollegiet.

2 § Om den territoriella församlingsindelningen behöver ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena, får kammarkollegiet besluta om det.

Länsstyrelsen får besluta om ändring i de fall församlingar som närmast berörs av en sådan indelningsändring är ense om denna och ändringen avser församlingar i samma län. Detta gäller dock inte om ändringen föranleder en ekonomisk reglering mellan församlingarna.

3 § Om det råder osäkerhet om gränsen för en församlings område, får kammarkollegiet besluta om gränsens rätta sträckning.

Hur en fråga om ändrad församlingsindelning väcks m.m.

4 § En fråga om ändring i församlingsindelningen får väckas av en församling som skulle beröras av ändringen eller av den som är kyrkobokförd i en sådan församling.

Ansökan om en sådan ändring skall ges in till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet och länsstyrelsen får självmant ta upp frågor om ändringar i församlingsindelningen. Sådana frågor får också väckas av en kyrklig samfällighet som skulle beröras av ändringen eller av stiftsstyrelsen, genom anmälan hos kammarkollegiet.

5 § Om en indelningsändring som länsstyrelsen tar initiativ till inte är av den beskaffenheten att länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket får besluta om ändringen, skall länsstyrelsen överlämna ärendet till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet skall till länsstyrelsen överlämna sådana ärenden om indelningsändringar som får beslutas av länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket.

Utredning m.m.

6 § I ärenden om sådana indelningsändringar som avses i 1 § och 2 § första stycket skall kammarkollegiet göra den utredning som behövs eller, när det är lämpligare, överlämna åt länsstyrelsen att göra utredningen. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får kammarkollegiet uppdra åt en särskild utredare att göra utredningen.

I ärenden om en sådan indelningsändring som avses i 2 § andra stycket skall utredningen göras av länsstyrelsen.

7 § En utredning skall omfatta alla omständigheter som inverkar på frågan. Vid utredningen skall samråd ske med de berörda församlingarna och kyrkliga samfälligheterna samt med stiftstyrelsen.

Om den ändring i församlingsindelningen som utredningen avser bör föranleda en ändring också i någon annan indelning, skall utredningen omfatta även en sådan ändring.

8 § Statliga och kommunala myndigheter skall i skälig omfattning lämna upplysningar och hjälp, när det begärs av den som gör utredningen.

9 § När det finns skäl till det, skall en särskild undersökning göras om befolkningens inställning till en indelningsändring. Om en särskild utredare finner skäl till en sådan undersökning, skall utredaren anmäla detta till kammarkollegiet, som beslutar i frågan.

Länsstyrelsen beslutar om sådana undersökningar i ärenden som länsstyrelsen utreder.

Undersökningen skall göras av länsstyrelsen. Den kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Länsstyrelsen får därvid anlita valnämnden i kommunen, om inte nämndens verksamhet i övrigt hindras därigenom.

10 § Om utredningen visar att församlingsindelningen bör ändras, skall ett förslag upprättas till ändringen samt till den ekonomiska reglering och de övriga föreskrifter som ändringen kan ge anledning till.

Om även någon annan indelning behöver ändras, skall förslag upprättas också till en sådan ändring.

11 § Den myndighet som har hand om utredningen får besluta att kostnaden för utredningen skall betalas i förskott av sökanden eller av allmänna medel.

Den myndighet som meddelar det slutliga beslutet i ärendet får förordna att sökanden eller en församling som har fördel av indelningsändringen slutligen helt eller delvis skall betala utredningskostnaden. I den mån ett sådant förordnande inte meddelas, skall staten betala utredningskostnaden.

Till utredningskostnaden hör även kostnaden för valnämndens medverkan i en undersökning om befolkningens inställning till en indelningsändring.

12 § När en församling delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan församlingarna enligt den nya indelningen regleras.

När en del av en församling överförs till en annan församling skall en sådan reglering ske, om en församlings tillgångar eller förbindelser som kan hänföras till den delen bör överföras till den andra församlingen eller om det finns särskilda skäl till en reglering. Regleringen skall ha till syfte att på ett ändamålsenligt och skäligt sätt fördela församlingens förmögenhet eller en del av denna.

Regleringen fastställs av den som beslutar om indelningsändringen, när beslutet meddelas. Om församlingarna är ense om regleringen, bör deras överenskommelse fastställas.

13 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från en församling till en annan även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

14 § Om inte något annat har bestämts vid den ekonomiska regleringen, övergår en församlings ansvar för borgensförbindelser och liknande åtaganden som berör invånare, fastigheter eller verksamheter inom ett område som skall skiljas från församlingen, till den församling som området efter indelningsändringen skall ingå i.

15 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar.

Den som beslutar om indelningsändringen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

16 § När församlingar läggs samman, övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till den församling som bildas genom sammanläggningen.

17 § Om en församlings ekonomiska ställning försämras på grund av en indelningsändring, får den som beslutar om ändringen bestämma att en annan församling som har fördel av denna skall bidra till den förstnämnda församlingens utgifter i skälig utsträckning.

Detsamma gäller om en församling på grund av en indelningsändring får kostnader för att ordna sin förvaltning, till vilka den eller de andra församlingar som närmast berörs av ändringen skäligen bör bidra.

Bidraget skall lämnas på en gång eller under en viss övergångstid.

När beslut om ändring i församlingsindelningen träder i kraft m.m.

18 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen.

Om ändringen är av sådan omfattning att en församling enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet. Detta gäller dock inte om ett förordnande enligt 23 § meddelas.

Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § skall meddelas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 2 § skall meddelas senast tre månader innan ändringen skall träda i kraft.

19 § Sedan en indelningsändring har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, sedan delegerade valts, kan en församling enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Beslutanderätten i en församling innan indelningsändringen träder i kraft m.m.

20 § Under tiden från beslutet om en indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft skall den beslutanderätt som tillkommer kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller direktvalt kyrkoråd utövas av företrädare för församlingen enligt den nya indelningen, när det är fråga om beslut som har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

Företrädare för församlingen enligt den äldre indelningen får under samma tid utöva sådan beslutanderätt endast i frågor som uteslutande avser denna församling och som inte har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

21 § I fråga om rätten att företräda de församlingar som berörs av en indelningsändring skall följande gälla. Till dess ändringen träder i kraft skall kyrkofullmäktige i varje församling där beslutanderätten utövas av fullmäktige företräda denna församling enligt såväl den äldre som den nya indelningen, om inte något annat följer av 22 eller 23 §.

22 § Om en indelningsändring innebär att en ny församling bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att församlingen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, får den som beslutar om ändringen bestämma att församlingen enligt den nya indelningen skall företrädas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. från det att dessa har valts till dess att indelningsändringen träder i kraft.

23 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör en total kyrklig samfällighet, får den som beslutar om indelningsändringen förordna att samfällighetens kyrkofullmäktige skall vara fullmäktige i den nybildade församlingen.

Överklagande av kyrkokommunala beslut innan indelningsändringen träder i kraft

24 § Beslut, som under tiden från beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft fattas av kyrkofullmäktige, kyrkostämman, kyrkorådet eller en annan nämnd, får överklagas enligt reglerna i 22 kap. 1–3 §§. Även en annan församling som berörs av indelningsändringen och den som är kyrkobokförd i en sådan församling får klaga över beslutet. Beträffande överklagandet tillämpas i övrigt 22 kap. 4–6 §§.

Ett beslut varigenom kammarrätten har bifallit överklagandet eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas också av en annan församling som berörs av indelningsändringen och av den som är kyrkobokförd i en sådan församling.

Överklagande av beslut om ändrad församlingsindelning

25 § Länsstyrelsens beslut enligt 2 § andra stycket får överklagas hos kammarkollegiet.

Kammarkollegiets beslut enligt 1 – 3 §§ får överklagas hos regeringen. Kollegiets beslut får överklagas även av stiftsstyrelsen. Kollegiets beslut i ärenden som har överklagats dit får dock inte överklagas.

6 kap. Ändringar i den territoriella pastoratsindelningen

Hur ändringar i pastoratsindelningen skall ske

1 § Den territoriella pastoratsindelningen får ändras om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt denna lag eller annars skall ankomma på dem.

Ett pastorat får inte utan särskilda skäl ha färre än 2000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i den territoriella pastoratsindelningen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig pastoratsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat, som skulle beröras av ändringen.

3 § Om en församling som utgör ett enförsamlingspastorat delas, skall de nybildade församlingarna tillsammans utgöra ett pastorat, om inte stiftsstyrelsen beslutar något annat.

Utredning m.m.

4 § I ett ärende om ändrad pastoratsindelning skall stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Om en ändrad pastoratsindelning även bör föranleda bildandet av en total pastoratssamfällighet eller annan ändring av kyrkliga samfälligheter, skall utredningen omfatta även därmed sammanhängande frågor.

Pastoratsindelningen får inte ändras utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen har getts tillfälle att yttra sig.

Ekonomisk reglering m.m.

5 § När ett pastorat delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan pastoraten enligt den nya indelningen regleras med iakttagande av vad som föreskrivs i 6 och 7 §§. Fördelningen av tillgångar och förbindelser i övrigt skall grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. De kyrkliga kommuner som berörs får träffa överenskommelse om hur fördelningen skall göras.

Regleringen fastställs av stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsändringen. Är de kyrkliga kommunerna inte överens om fördelningen av förmögenheten, skall stiftsstyrelsen göra fördelningen med förhållandet mellan de berörda församlingarnas skatteunderlag som grund.

Tvister i anledning av den ekonomiska regleringen skall avgöras enligt

lagen (1929: 145) om skiljemän, om inte de kyrkliga kommunerna har kommit överens om något annat förfarande.

6 § Förvaltningen av sådan egendom som ett pastorat förvaltar enligt föreskrifter i 41 kap. skall övertas av det pastorat som efter indelningsändringen skall svara för de angelägenheter som egendomen är avsedd för.

Andel i prästlönefondsfastighet eller prästlönejordsfond övertas av det pastorat från vars löntillgångar andelen härrör.

7 § Betalningsansvaret för en skuld som hänför sig till en prästgård eller ett löneboställe, övertas av den som har övertagit förvaltningen av fastigheten.

8 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från ett pastorat till ett annat även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

9 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

10 § När pastorat läggs samman övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till det pastorat som bildas.

11 § När stiftsstyrelsen beslutar om en ändring i pastoratsindelningen skall styrelsen samtidigt fastställa den prästerliga tjänsteorganisationen i varje nybildat pastorat.

12 § Stiftsstyrelsen får i beslutet om indelningsändring meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

Om indelningsändringen innebär att en pastoratssamfällighet bildas får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. till dess att indelningsändringen träder i kraft.

När beslut om ändring i pastoratsindelningen träder i kraft m.m.

13 § En ändring i pastoratsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om en ändrad pastoratsindelning berör en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, skall beslutet dock träda i kraft den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

14 § Ett beslut om ändrad pastoratsindelning skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Överklagande av beslut om ändrad pastoratsindelning

15 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Innan kammarkollegiet avgör ett överklagat ärende om ändrad pastoratsindelning, skall svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

7 kap. Ändringar i kontraktsindelningen

Hur ändringar i kontraktsindelningen skall ske

1 § Kontraktsindelningen får ändras om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig kontraktsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller en kyrklig samfällighet som skulle beröras av ändringen.

3 § Kontraktsindelningen får inte ändras utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen har getts tillfälle att yttra sig.

Överklagande av beslut om ändrad kontraktsindelning

4 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Innan kammarkollegiet avgör ett överklagat ärende om ändrad kontraktsindelning skall svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

8 kap. Bildande av kyrkliga samfälligheter m.m.

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelser om pastoratssamfälligheter och om vilka församlingsangelägenheter som en sådan samfällighet skall sköta samt om flerpastoratssamfälligheter finns i 11 kap. 3 § andra stycket och 4 §.

Hur en total pastoratssamfällighet bildas

2 § En total pastoratssamfällighet bildas genom samfällda beslut av församlingarna i pastoratet. Besluten skall anmälas till stiftsstyrelsen. När de har vunnit laga kraft skall stiftsstyrelsen fastställa samfällighetsbildningen.

En total pastoratssamfällighet kan också bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om det är till övervägande och varaktig fördel för pastoratet som helhet att samfälligheten sköter alla ekonomiska angelägenheter. Ett sådant beslut får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet i pastoratet har getts tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en total pastoratssamfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av någon av församlingarna i pastoratet.

Hur en flerpastoratssamfällighet bildas

3 § En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda pastorat har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för pastoraten.

4 § Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en flerpastoratssamfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat som skulle beröras av samfällighetsbildningen.

Ett beslut om bildande av en flerpastoratssamfällighet får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av åtgärden har getts tillfälle att yttra sig.

Beslut om ytterligare föreskrifter m.m.

5 § Stiftsstyrelsen får meddela de ytterligare förskrifter som behövs för att samfällighetsbildningen skall kunna genomföras.

I beslutet får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 9 kap. till dess att indelningsändringen träder i kraft.

Ändring eller upplösning av samfälligheter

6 § En kyrklig samfällighet får ändras eller upplösas om sådana ändrade förhållanden inträtt att de angelägenheter som samfälligheten har hand om lämpligare sköts på annat sätt.

Vad som anges i 2 och 4 §§ om rätten att besluta i frågor om bildande av samfälligheter och väcka en sådan fråga samt om skyldighet att bereda en församling eller kyrklig samfällighet tillfälle att yttra sig skall tillämpas även när det gäller ändring eller upplösning.

Ekonomisk reglering

7 § I fråga om den ekonomiska regleringen vid bildande, ändringar eller upplösning av kyrkliga samfälligheter skall 6 kap. 5 – 10 §§ tillämpas.

När beslut om samfällighetsbildning träder i kraft m.m.

8 § Beslut om att bilda en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Beslut om att bilda en annan flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om samfällighetsbildningen.

9 § Ett beslut om att bilda en kyrklig samfällighet skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Om beslutet gäller en total samfällighet, skall länsstyrelsen genast underrättas om beslutet.

10 § Sedan en samfällighetsbildning har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 5 § andra stycket, sedan delegerade har valts, kan samfälligheten förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Överklagande

11 § Stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

9 kap. Kyrkliga indelningsdelegerade

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när beslutanderätten skall utövas av indelningsdelegerade

1. i en församling efter beslut av regeringen eller kammarkollegiet enligt 5 kap. 22 §, eller
2. i en kyrklig samfällighet efter beslut av stiftsstyrelsen enligt 6 kap. 12 § andra stycket eller 8 kap. 5 § andra stycket.

Antalet ledamöter och suppleanter

2 § Ledamöter och suppleanter i indelningsdelegerade skall utses från varje församling vars område helt eller delvis skall ingå i församlingen enligt den nya indelningen eller den kyrkliga samfälligheten.

Om delegerade skall utses från flera församlingar, skall regeringen, kammarkollegiet eller stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsdelegerade också fastställa hur många ledamöter och suppleanter som varje församling skall utse.

Om indelningsdelegerade skall utses från bara en församling, beslutar församlingens kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller direktvalda kyrkoråd om antalet ledamöter och suppleanter.

Val av ledamöter och suppleanter

3 § Ledamöter och suppleanter väljs av kyrkofullmäktige, kyrkostämma eller det direktvalda kyrkorådet.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

4 § Valet skall förrättas senast trettio dagar efter det att församlingen har fått del av beslutet om indelningsändringen eller vid den senare tidpunkt som den myndighet som beslutar om indelningsändringen bestämmer.

5 § Sedan valet har ägt rum skall uppgift om de valdas namn och postadress genast sändas till stiftsstyrelsen.

Valbarhet m.m.

6 § Ledamöter och suppleanter i indelningsdelegerade väljs bland dem som är ledamöter eller suppleanter i kyrkofullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet i en församling eller i fullmäktige i en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

Om fullmäktige eller direktvalt kyrkoråd inte finns i en församling, är den valbar som enligt 12 kap. 5 § första stycket skulle ha varit valbar som ledamot eller suppleant i fullmäktige i församlingen.

7 § Om en ledamot som har utsetts genom proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, inträder en suppleant enligt den ordning som har bestämts vid valet i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden. Om en annan ledamot avgår, förrättas fyllnadsval för återstoden av tjänstgöringstiden.

Kungörelse om första sammanträdet

8 § Stiftsstyrelsen skall snarast möjligt förordna en av ledamöterna i delegerade att utfärda kungörelse om första sammanträdet och föra ordet där till dess att ordförande har valts.

Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen. Den skall inom samma tid på ett lämpligt sätt sändas till varje ledamot och suppleant. Kungörelsen skall samtidigt införas i de tidningar i vilka församlingarna inför sina tillkännagivanden.

9 § Indelningsdelegerade väljer vid sitt första sammanträde bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande för den tid för vilken delegerade har utsetts.

Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, skall delegerade utse någon annan ledamot att för tillfället föra ordet. Till dess att så har skett, utövas ordförandeskapet av den ledamot som är äldst till levnadsåren.

När sammanträden skall hållas

10 § Indelningsdelegerade sammanträder enligt den ordning som delegerade bestämmer.

Sammanträde skall också hållas när

1. mer än hälften av ledamöterna eller det arbetsutskott som avses i 13 § begär det, eller
2. ordföranden anser att det behövs.

Närvarorätt

11 § Rätt att delta i indelningsdelegerades överläggningar men inte i besluten har även

1. ordföranden eller vice ordföranden i arbetsutskottet och sådan kommitté som avses i 13 §,
2. pastoratets kyrkoherde eller, om indelningsändringen avser flera pastorat, den kyrkoherde som domkapitlet har utsett,
3. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen,
4. ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd eller i en beredning som har utsetts av en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen vid behandlingen av ett ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarandet av en interpellation som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen.

Indelningsdelegerade får kalla anställda hos en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

12 § Indelningsdelegerade skall besluta i ärenden som har väckts av

1. arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 13 §,
2. en ledamot genom motion,

3. kyrkofullmäktige eller kyrkorådet i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen,

4. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden.

13 § Indelningsdelegerade skall för beredning och verkställighet av delegerades ärenden utse ett arbetsutskott. För sådana uppgifter får delegerade dessutom utse en eller flera kommittéer.

Delegerade får också uppdra åt en nämnd eller en beredning i en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen att bereda ett ärende som skall beslutas av delegerade och även att därefter verkställa beslutet.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på indelningsdelegerade

14 § Följande bestämmelser i denna lag om kyrkofullmäktige m.m. i församling tillämpas på indelningsdelegerade:

12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
13 kap. 7 § första och andra styckena, 8 § första stycket och 9 § om hur sammanträdena kungörs,
13 kap. 10 och 11 §§ om suppleanternas tjänstgöring,
13 kap. 12 § om beslutförhet,
13 kap. 13 § om jäv,
13 kap. 20 § om avbrutna sammanträden,
13 kap. 21 § om bordläggning,
13 kap. 22 § om offentlighet och ordning vid sammanträdena,
13 kap. 23 och 24 §§ om hur ärendena avgörs m.m.,
13 kap. 25–27 §§ om interpellation och frågor,
13 kap. 28–30 §§ om protokollet,
19 kap. 5 § om fastställande av budget.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkorådet skall avse indelningsdelegerade respektive arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 13 §.

2. Bestämmelserna i 13 kap. 10 och 11 §§ om suppleanternas tjänstgöring gäller också när en delegerad som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

3. En interpellation får framställas, förutom till ordföranden i arbetsutskottet eller en kommitté som avses i 23 §, även till ordföranden i kyrkorådet, någon annan nämnd eller beredning i en församling eller en kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

4. Tillkännagivanden och kungörelser skall anslås på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen. Kungörelser skall införas i de tidningar i vilka de församlingar som berörs av indelningsändringen inför sina tillkännagivanden.

5. Så snart delegerades protokoll har justerats, skall avskrift av protokollet överlämnas till arbetsutskottet och till församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd samt utdrag av protokollet tillställas de kom-

mittéer eller nämnder åt vilka har uppdragits att verkställa delegerades beslut.

Arbetsutskottet m.m.

Ledamöter och suppleanter

15 § Ledamöter och suppleanter i arbetsutskottet eller i en kommitté väljs till det antal indelningsdelegerade bestämmer och för indelningsdelegerades tjänstgöringstid.

Arbetsutskottet skall bestå av minst fem ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Ordförandeskapet

16 § Delegerade utser bland ledamöterna i arbetsutskottet en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om varken ordföranden eller någon vice ordföranden kan närvara vid ett sammanträde med arbetsutskottet, skall utskottet utse någon annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Rätt att närvara

17 § Arbetsutskottet och en kommitté får kalla en delegerad eller suppleant för en delegerad, en ledamot av en kommitté eller en anställd hos en församling som har valt delegerade eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde.

Den som har kallats får, om utskottet eller kommittén beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Hur bestämmelser om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på arbetsutskottet och på en kommitté

18 § Följande bestämmelser i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på arbetsutskottet eller på en kommitté:

12 kap. 5 och 6 §§ om valbarhet,
12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 13 § om ledamots avgång,
17 kap. 16 § om tid och plats för sammanträden,
17 kap. 19 § om suppleanternas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § andra stycket om delgivning.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelser om kyrkofullmäktige och kyrkorådet skall avse indelningsdelegerade respektive arbetsutskottet eller en kommitté.

2. Utöver ledamot och suppleant i indelningsdelegerade är bara den valbar som är kyrkobokförd inom området för församlingen eller den kyrkliga samfälligheten enligt den nya indelningen.

3. Tillkännagivanden skall ske på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet m.m.

19 § De församlingar som har valt delegerade skall betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Om mer än en församling skall betala kostnaderna skall kostnaderna fördelas mellan församlingarna i förhållande till det antal skattekronor och skatteören som enligt lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. skall ligga till grund för de berörda församlingarnas bestämmande av skattesatsen för uttag av skatt för det år då beslutet om indelningsändringen meddelas.

Ingår endast en del av en berörd församling i församlingen enligt den nya indelningen, skall fördelningen ske i förhållande till antalet skattekronor och skatteören för den församlingsdelen.

Hur man överklagar beslut av kyrkliga indelningsdelegerade m.m.

20 § I fråga om överklagande av beslut av kyrkliga indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller en kommitté tillämpas 22 kap. 1–4 §§. Beslut får överklagas också av varje församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är kyrkobokförd i en sådan församling.

I fråga om överklagande av beslut av kammarrätten tilllämpas 22 kap. 5 §. Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit överklagandet eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får även överklagas av en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är kyrkobokförd i en sådan församling.

Bestämmelserna i 22 kap 6 § om rättelse av verkställighet tillämpas i fråga om beslut av indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller av en kommitté.

10 kap. Namn på kyrkliga enheter

Beslutande myndigheter

1 § När en ny territoriell församling bildas och vid ändringar i den territoriella pastoratsindelningen eller i kontraktsindelningen skall den myndighet som beslutar om indelningsändringen också fastställa namnet på församlingen, pastoratet respektive kontraktet.

2 § När en flerpastoratssamfällighet bildas eller ändras skall den myndighet som beslutar om bildandet eller ändringen fastställa namnet på samfälligheten.

3 § Frågor om ändring av namnet på en territoriell församling, ett territoriellt pastorat, ett kontrakt eller en flerpastoratssamfällighet i andra fall än som avses i 1 och 2 §§ prövas av kammarkollegiet.

Namn på pastorat

4 § Namnet på ett territoriellt pastorat som består av en församling skall vara detsamma som församlingens namn.

Namnet på ett flerförsamlingspastorat skall innehålla namnet på alla de församlingar som ingår i pastoratet. Första ledet i namnet skall utgöras av namnet på den församling där kyrkoherden är stationerad.

Inhämtande av yttrande

5 § Innan namnet på en territoriell församling, ett kontrakt eller en flerpastoratssamfällighet fastställs, skall yttrande inhämtas från den myndighet som regeringen bestämmer.

Ett sådant yttrande behöver dock inte inhämtas om namnet på en flerpastoratssamfällighet skall bestå av namnen på alla de i samfälligheten ingående pastoraten.

Överklagande

6 § Beslut om namn i ärenden som avses i 1 och 2 §§ får överklagas i endast i samband med att beslutet om indelningsändringen överklagas.

Kammarkollegiets beslut i ärenden som avses i 3 § får inte överklagas.

FEMTE AVDELNINGEN

DEN LOKALA ORGANISATIONEN

11 kap. Allmänt om församlingar samt kyrkliga samfälligheter på lokal nivå.

Församlingsangelägenheter

1 § En församling får själv eller i samverkan med andra församlingar sköta sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation,
2. anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål,
3. anskaffande och underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler,
4. anskaffande av lös egendom som inte är byggnadstillbehör, för kyrkligt ändamål till de byggnader och lokaler som anges i 5,
5. anskaffande och underhåll av andra byggnader och lokaler samt annan mark för kyrkligt ändamål än som anges i 3,
6. anläggande och underhåll av begravningsplatser, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun, samt underhåll av kyrkotomt,
7. avlöningsförmåner för arbetstagare hos församlingen.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda bestämmelser.

Församlingar i enförsamlingspastorat

2 § När en församling utgör ett pastorat (enförsamlingspastorat), sköter församlingen själv alla de församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket.

Församlingen skall också sköta de angelägenheter som annars enligt denna lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

Församlingar i flerförsamlingspastorat, pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter

3 § När flera församlingar utgör ett pastorat (flerförsamlingspastorat) sköter varje församling själv de församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1 och 2.

De församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 3–7 skall skötas av en kyrklig samfällighet, som består av samtliga församlingar i pastoratet (*pastoratssamfällighet*). Stiftsstyrelsen får dock besluta att angelägenheterna skall skötas av en sådan kyrklig samfällighet som anges i 4 §.

Pastoratssamfälligheten skall också sköta de angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

4 § En pastoratssamfällighet kan även få sköta de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1 och 2 (total pastoratssamfällighet).

Församlingarna inom flera pastorat får bilda kyrklig samfällighet för att sköta en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1–7 (*flerpastoratssamfällighet*) eller alla sådana angelägenheter (*total flerpastoratssamfällighet*).

Sådana samfälligheter som avses i andra stycket får även bildas för angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoraten.

5 § Överlämnas en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 1 § andra stycket 1–7 till en flerpastoratssamfällighet, får ändå en total pastoratssamfällighet bildas eller bestå för att sköta de återstående ekonomiska församlingsangelägenheterna.

Kyrkliga samfälligheter som avses i 4 § andra stycket får inte ha hand om sådana angelägenheter som skall skötas av stiftssamfälligheten.

6 § Bestämmelser om hur de olika pastoratssamfälligheterna bildas finns i 8 kap.

7 § En kyrklig samfällighet får inte besluta om ändringar i kyrkorummet utan att församlingen först har godkänt dessa.

En församling får hos samfälligheten väcka ärenden om underhåll eller andra åtgärder avseende kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler.

Beslutanderätten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

8 § I en församling utövas beslutanderätten av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämma, om inte något annat följer av 12 §.

9 § I församlingar med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar skall beslutanderätten utövas av kyrkofullmäktige.

10 § Om antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i en församling med kyrkofullmäktige har gått ned till 500 eller därunder, skall beslutanderätten

fortfarande utövas av fullmäktige. Fullmäktige får dock besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av kyrkostämma.

11 § Kyrkostämman får uppdra beslutanderätten åt kyrkofullmäktige.

Förslag om att upphäva ett sådant beslut får inte väckas i fullmäktige förrän tre år har förflutit sedan ledamöterna i fullmäktige började sin tjänstgöring.

12 § Ingår en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar i en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, får stiftsstyrelsen besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd, om församlingen begär det.

13 § Beslut om att avskaffa eller införa kyrkofullmäktige enligt 10 eller 11 § eller att beslutanderätten skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd enligt 12 § skall tillämpas från och med året efter det år då val av kyrkofullmäktige nästa gång förrättas i hela landet.

Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet, liksom stiftsstyrelsen vid beslut enligt 10 § andra stycket och 11 §.

14 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade eller, om samfälligheten är total, av kyrkofullmäktige.

Förvaltningen och verkställigheten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

15 § I en församling ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman. För en sådan uppgift kan fullmäktige eller stämman tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

16 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd att i fullmäktiges eller stämmans ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning.

Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

17 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade. Bestämmelserna i 15 § andra stycket om en särskild beredning och i 16 § första stycket om uppdrag att i fullmäktiges eller kyrkostämmans ställe fatta beslut i vissa frågor tillämpas även i samfälligheten.

Arkiv

18 § I arkivlagen (1990: 782) finns bestämmelser om församlingars och kyrkliga samfälligheters arkiv.

12 kap. Förtroendevalda

Inledande bestämmelser

1 § Med förtroendevalda avses i denna lag valda ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet och övriga nämnder samt beredningar.

Med förtroendevald avses också

1. revisorer och revisorssuppleanter,
2. ordföranden och vice ordförande i kyrkostämma, samt
3. kyrkoherden eller någon annan präst som avses i 17 kap. 5 §, om han eller hon har utsetts till ordförande eller vice ordförande i kyrkorådet.

Rösträtt

2 § Rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige eller ett direktvalt kyrkoråd i en församling har den som är kyrkobokförd i församlingen, är medlem av svenska kyrkan och har fyllt arton år senast på valdagen. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt endast om han har varit kyrkobokförd i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en annan församling.

3 § Rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet har den som är röstberättigad vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i en församling som ingår i samfälligheten.

4 § Frågor om rösträtt enligt 2 och 3 §§ avgörs på grundval av en röstlängd som har upprättats före valet.

Valbarhet

5 § Ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i en församling, ordföranden och vice ordförande i kyrkostämma väljs bland dem som har rösträtt enligt 2 §.

Detsamma gäller valet av ledamöter och suppleanter i kyrkorådet och övriga nämnder samt av revisorer och revisorssuppleanter. Den som har fyllt 18 år senast på dagen för ett sådant val är dock valbar.

Till uppdrag som revisor och revisorssuppleant får också väljas den som inte är kyrkobokförd i församlingen.

6 § Till uppdrag som avses i 5 § får inte väljas den som

1. innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop,
2. innehar en tjänst som kyrkoherde i församlingen eller innehar ett långtidsvikariat på en sådan tjänst,
3. enligt 17 kap. 5 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd,
4. är anställd hos församlingen och som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda.

Valbar till ledamot eller suppleant i kyrkorådet eller någon annan nämnd är inte heller den som är chef för en förvaltning som hör till rådets eller nämndens ansvarsområde.

7 § I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant i kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet, församlingsdelegerade, kyrkorådet och övriga nämnder i samfälligheten tillämpas bestämmelserna i 5 och 6 §§.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd och övriga nämnder skall avse samfälligheten, dess fullmäktige eller församlingsdelegerade och dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Bestämmelserna i 6 § 2 om kyrkoherde skall gälla den kyrkoherde som är ledamot och hans ersättare i samfällighetens kyrkoråd.

Uppdragets upphörande

8 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast.

9 § Kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller församlingsdelegerade skall befria en förtroendevald från uppdraget när han eller hon vill avgå, om det inte finns särskilda skäl som talar mot det.

Ledighet från anställning

10 § Förtroendevalda har rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för uppdragen.

Ekonomiska förmåner

11 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman i en församling samt kyrkofullmäktige och församlingsdelegerade i en kyrklig samfällighet får besluta att förtroendevalda i församlingen respektive samfälligheten i skälig omfattning skall få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget,

2. ersättning för förlorad arbetsinkomst, samt

3. arvode.

Om en församling ingår i en total pastoratssamfällighet eller i en total flerpastoratssamfällighet, får kyrkofullmäktige i samfälligheten besluta att förtroendevalda i församlingens kyrkoråd eller kyrkostämma skall få sådan ersättning och arvode som avses i första stycket.

Arvode skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Omröstning

12 § Varje ledamot i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet eller någon annan nämnd har en röst.

Reservation

13 § Den som i kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade, kyrkorådet eller någon annan nämnd har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet.

Reservationen skall anmälas innan sammanträdet avslutas. Om reserva-

tionen utvecklas närmare, skall den avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

13 kap. Kyrkofullmäktige i församling

Grundläggande bestämmelser om val av kyrkofullmäktige

1 § I lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter, samt
4. förfarandet när en ledamot i fullmäktige har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i fullmäktige eller av annan anledning har avgått som suppleant.

Antalet ledamöter och suppleanter

2 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i församling med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

19 i församling med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

25 i församling med över 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

Vid tillämpningen av första stycket skall den som har upptagits i gällande röstlängd anses som röstberättigad.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet ledamöter i fullmäktige. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter skall ändras, skall beslutet tillämpas först när val av fullmäktige nästa gång förrättas i hela landet. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

3 § För ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församling-en. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet suppleanter. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet suppleanter tillämpas 2 § fjärde stycket.

Valperiodens längd

4 § Ledamöter och suppleanter väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har ägt rum.

Ordförandeskapet

5 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

Till dess att valen har förrättats utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den som är äldst företräde.

Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, utser fullmäktige en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

När sammanträdena skall hållas m.m.

6 § Kyrkofullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden skall hållas.

Sammanträde skall även hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut. Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet skall valen förrättas av de nyvalda fullmäktige. Dessa förrättar även andra val som ankommer på fullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

Hur sammanträdena kungörs

7 § Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkofullmäktige skall sammanträda. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om de ärenden som skall behandlas.

När sammanträde skall hållas första gången sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i kyrkostämman.

Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall inom samma tid också sändas till varje ledamot och suppleant på ett lämpligt sätt.

8 § Uppgift om tid och plats för sammanträdet samt, om kyrkofullmäktige har bestämt det, uppgift om de ärenden som skall behandlas skall också minst en vecka före sammanträdesdagen införas i en eller flera ortstidningar.

Vid sammanträde före december månads utgång avgörs för det följande kalenderåret i vilken eller vilka tidningar sådana tillkännagivanden skall införas. Därvid bör sådana tidningar väljas som genom sin spridning inom olika grupper av församlingsmedlemmar når så många som möjligt. Om ett förslag om att införa uppgiften i en viss ortstidning får minst en tredjedel av rösterna, skall uppgiften införas i den tidningen.

9 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 7 § tredje stycket och 8 § första stycket, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kungörelsen inom samma tid sändas till varje ledamot och suppleant på ett lämpligt sätt.

Suppleanternas tjänstgöring m.m.

10 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, skall en suppleant tjänstgöra i

ledamotens ställe. Detta gäller även en suppleant som har kallats att tjänstgöra eller som tjänstgör i stället för ledamot.

Suppleanterna skall tjänstgöra enligt den ordning som har bestämts mellan suppleanterna. En suppleant som har börjat tjänstgöra har dock företräde oberoende av turordning. En suppleant som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv, får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

Om samtliga suppleanter för en ledamot är förhindrade att inställa sig eller att vidare delta i ett sammanträde, skall i ledamotens ställe den suppleant inträda som enligt den bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, skall den suppleant inträda som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund.

11 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en suppleant har inträtt i hans ställe. En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får dock därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

Beslutförhet

12 § Kyrkofullmäktige får handlägga ett ärende endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Fullmäktige får dock föreskriva att interpellationer och frågor får besvaras även om färre ledamöter är närvarande.

Om en ledamot enligt 13 § eller 20 kap. 4 § är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta även om antalet deltagande på grund av jävet inte uppgår till vad som föreskrivs i första stycket.

Jäv

13 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv eller ledamotens make, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående. Bestämmelser om jäv i samband med revision finns i 20 kap. 4 §.

Närvarorätt

14 § Rätt att närvara vid kyrkofullmäktiges sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten har även

1. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet samt kyrkoherden,
2. ordföranden eller vice ordföranden i någon annan nämnd eller i en beredning vid handläggningen av ett ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen,
3. en ledamot i kyrkorådet vid besvarande av en interpellation som enligt 26 § andra stycket har överlämnats för att besvaras av honom,
4. en revisor hos församlingen vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,
5. den anställde som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda i församlingen, samt

6. i den mån fullmäktige har beslutat det, ledamot eller suppleant i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning.

Fullmäktige får kalla anställda hos församlingen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

15 § Kyrkofullmäktige skall besluta i ärenden som väckts av

1. kyrkorådet eller någon annan nämnd, om inte något annat är föreskrivet i lag,
2. ledamot genom motion,
3. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden,
4. revisorerna, om ärendet avser förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, eller
5. beredning, om fullmäktige har föreskrivit det.

16 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende skall det ha beretts av den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör eller av en beredning som fullmäktige särskilt har utsett för ändamålet.

Om ett ärende har beretts av någon annan än den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, skall nämnden eller beredningen få tillfälle att avge yttrande i ärendet innan det avgörs. Kyrkorådet skall alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av någon annan än rådet.

17 § Kyrkofullmäktige får förrätta val utan föregående beredning.

Beredning behövs inte heller för ärenden som avser ändring av antalet ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet eller annan nämnd eller avsägelse från uppdrag som ledamot eller suppleant i fullmäktige, i rådet eller i någon annan nämnd eller som revisor eller revisorssuppleant.

18 § En motion bör beredas så, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige vid sammanträde inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Opinionsundersökningar

19 § Kyrkofullmäktige får besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som tillhör fullmäktiges handläggning skall inhämtas synpunkter från röstberättigade i församlingen. Detta kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande.

Fullmäktige får därvid anlita valnämnden i kommunen, om nämndens verksamhet i övrigt inte hindras och om kommunfullmäktige beslutar det.

Kommunen har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av att en församling anlitar valnämnden.

Avbrutna sammanträden

20 § Om ett sammanträde inte kan slutföras på utsatt dag, skall det fortsätta genast eller vid en senare tidpunkt. Om sammanträdet skall

fortsätta vid en senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast tid och plats för det fortsatta sammanträdet.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när valet är proportionellt, finns bestämmelser i 47 kap.

Bordläggning

21 § Ett ärende skall bordläggas, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För bordläggning i fråga om val eller av tidigare bordlagt ärende krävs beslut av mer än hälften av ledamöterna.

Om bordläggning beslutas, bestämmer och tillkännager ordföranden innan sammanträdet avslutas till vilken dag ärendet skall uppskjutas.

Offentlighet och ordning vid sammanträdena

22 § Sammanträdena skall vara offentliga. Kyrkofullmäktige får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende skall hållas inom stängda dörrar. Suppleanterna får närvara vid en sådan överläggning även om de inte tjänstgör.

Ordföranden ansvarar för ordningen vid sammanträdet. Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Om det uppstår oordning som inte kan avstyras, får ordföranden upplösa sammanträdet.

Hur ärendena avgörs m.m.

23 § Ordföranden leder sammanträdena och föredrar ärendena. Ordföranden skall se till att ett ärende inte avgörs utan att föreskrifterna i 7–9 §§ om kungörelse och 16 § om beredning har iakttagits.

Ett brådskande ärende får dock avgöras trots att det inte har kungjorts enligt föreskrifterna i 7–9 §§, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det. Ett sådant ärende får också avgöras trots att det inte har beretts enligt föreskriften i 16 §, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

24 § När överläggningen är avslutad lägger ordföranden fram förslag till beslut. Förslaget skall utformas så att det kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om inte omröstning begärs.

Om omröstning begärs, skall den genomföras efter upprop och ske öppet utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. Vid öppen omröstning får omröstningsapparat användas.

Om inte något annat är särskilt föreskrivet bestäms utgången genom enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. I sådana ärenden fattas beslutet genom lottning.

Interpellationer och frågor

25 § En ledamot får till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa interpellation i ämnen som hör till kyrkofullmäktiges handläggning.

26 § Kyrkofullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en

interpellation får framställas. Interpellationen skall vara tillgänglig för varje ledamot, innan fullmäktige fattar ett sådant beslut.

Fullmäktige får besluta att ordföranden i kyrkorådet får överlåta besvarandet av en interpellation till någon annan ledamot i rådet som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

27 § Om kyrkofullmäktige beslutar det, får en ledamot till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa fråga i ämnen som hör till fullmäktiges handläggning.

Protokollet

28 § Vid sammanträde med kyrkofullmäktige skall protokoll föras på ordförandens ansvar.

Protokollet skall redovisa vilka ledamöter och suppleanter som har tjänstgjort och vilka ärenden som fullmäktige har handlagt. Protokollet skall för varje ärende redovisa

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. fullmäktiges beslut, och
3. vilka reservationer som har anmälts mot beslutet.

Om omröstning har ägt rum i ett ärende skall protokollet dessutom för varje ärende redovisa

1. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
2. hur omröstningen har utfallit, samt
3. hur ledamöterna och suppleanterna har röstat vid öppen omröstning.

29 § Protokollet skall justeras av ordföranden och ytterligare minst två ledamöter som fullmäktige för varje gång utser bland de närvarande.

Justeringen skall äga rum senast fjorton dagar efter sammanträdesdagen på tid som ordföranden bestämmer och tillkännager vid sammanträdet.

Justeringen får också verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde.

30 § Senast på andra dagen efter justeringen skall denna tillkännages på anslagstavlan.

Av tillkännagivandet skall framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag som det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort före överklagandetidens utgång.

Bevis om dagen för anslaget skall tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

Arbetsordningen

31 § Kyrkofullmäktige skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning.

Arbetsordningen skall innehålla föreskrifter om

1. vem som skall föra ordet till dess att en tillfällig ordförande som avses i 5 § tredje stycket har utsetts,
2. utsändning av handlingar inför sammanträde,
3. anmälan av hinder för tjänstgöring vid sammanträde,
4. inkallande av suppleanter,
5. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
6. förfarandet vid omröstning, samt

7. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i fullmäktige och kyrkorådet.

14 kap. Kyrkostämma

Ordförandeskapet

1 § Kyrkostämman väljer för tre kalenderår bland de röstberättigade en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om ordföranden eller någon vice ordförande avgår under tjänstgöringstiden, väljs en annan för återstoden av denna tid.

När sammanträden skall hållas

2 § Kyrkostämman beslutar när ordinarie sammanträden skall hållas. Sammanträde skall också hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Vid sammanträde före november månads utgång det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet förrättas val av kyrkoråd.

Vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut.

Hur sammanträden kungörs m.m.

3 § Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkostämman skall sammanträda. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om de ärenden som skall behandlas.

Om en kyrkostämma skall utöva beslutanderätten i en församling där den tidigare har utövats av kyrkofullmäktige, skall den senast valda ordföranden i fullmäktige sammankalla kyrkostämman första gången.

Om en ny församling bildas i vilken beslutanderätten skall utövas på kyrkostämma, skall stiftsstyrelsen före den 1 juli året innan församlingen bildas förordna en person att hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd.

4 § Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla.

Bestämmelserna i 13 kap. 8 § om tillkännagivande i ortstidning gäller också för sammanträden med kyrkostämman. Beslut om i vilken eller vilka ortstidningar som kyrkostämmans sammanträden skall tillkännages får fattas för flera kalenderår, dock inte för längre tid än till utgången av det år då val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet.

5 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som förskrivs i 3 § första stycket och 4 §, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås på församlingens anslagstavla senast fyra dagar före sammanträdet.

Arbetsordningen

6 § Kyrkostämman skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för sammanträden med kyrkostämman och ärendenas handläggning.

Arbetsordningen skall innehålla föreskrifter om

1. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
2. förfarandet vid omröstning, samt
3. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i kyrkostämman och kyrkorådet.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling m.m. tillämpas på kyrkostämma

7 § Beträffande kyrkostämman tillämpas bestämmelserna i 12 kap. 2, 12 och 13 §§ samt 13 kap. 13–18 och 20–30 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och ledamot i kyrkofullmäktige skall i stället avse kyrkostämman och röstberättigad kyrkomedlem.
2. Kyrkostämmans sammanträden skall alltid vara offentliga.
3. Omröstning skall vara sluten även i andra ärenden än ärenden om val eller tillsättning av tjänst, om någon röstberättigad kyrkomedlem begär det.
4. I kyrkostämmans protokoll behöver inte redovisas vilka som har deltagit i stämman eller hur var och en har röstat vid öppen omröstning.

15 kap. Församlingsdelegerade

Antalet ledamöter och suppleanter

1 § Antalet ledamöter i församlingsdelegerade skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i samfällighet med 5000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

25 i samfällighet med över 5000 till och med 20000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

35 i samfällighet med över 20000 till och med 40000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

45 i samfällighet med över 40000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

När delegerade skall utses första gången, bör församlingarna träffa överenskommelse om antalet ledamöter med ledning av första stycket. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter.

2 § Församlingsdelegerade beslutar själva om ändring av antalet ledamöter.

Ett sådant beslut skall tillämpas från och med året efter det år då val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Församlingsdelegerade får besluta att suppleanter skall utses för ledamöterna i delegerade. Suppleanterna skall därvid utses till lika stort antal som ledamöterna. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

3 § Länsstyrelsen bestämmer, med tillämpning av bestämmelserna i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. hur många ledamöter i församlingsdelegerade som varje församling skall utse.

Beslutet får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Val av ledamöter och suppleanter

4 § Ledamöter och suppleanter väljs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i varje församling.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valperiodens längd m.m.

5 § Ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

När val av ledamöter och suppleanter inte äger rum under år då val av fullmäktige förrättats i hela landet, skall valet dock inte avse längre tid än till utgången av det år då sådana val av fullmäktige skall äga rum nästa gång.

Val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade förrättas före december månads utgång året före det år då tjänstgöringstiden börjar.

6 § Om val till kyrkofullmäktige, som har utsett ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade, har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för ledamöterna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

7 § Om en ledamot i församlingsdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, förrättas fyllnadsval för återstoden av denna tid.

I en samfällighet där suppleanter har utsetts, skall dock för en ledamot som har utsetts vid proportionellt val inträda en suppleant i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden, enligt den ordning mellan suppleanterna som har bestämts vid valet.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på församlingsdelegerade

8 § Beträffande församlingsdelegerade tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 5–31 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse församlingsdelegerade och samfällighetens kyrkoråd.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. När sammanträde med delegerade skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade kyrkomedlem-

mar. Om fullmäktige inte finns i denna församling, utfärdas kungörelsen av ordföranden i församlingens kyrkostämma.

4. Rätt för ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i delegerades överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat tillkommer rätten för en kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

16 kap. Kyrkofullmäktige i kyrkliga samfälligheter

Antalet ledamöter och suppleanter

1 § Stiftstyrelsen fastställer antalet ledamöter i kyrkofullmäktige. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Bestämmelser om kyrkliga samfälligheters indelning i valkretsar och om fastställandet av antalet ledamöter i fullmäktige som skall utses i varje församling finns i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m.

2 § För ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer.

Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i samfällighetens fullmäktige eller i varje valkrets, om valbarheten är inskränkt till valkrets. I det senare fallet skall andelen vara densamma i alla valkretsarna. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om fullmäktiges beslut.

När fullmäktige skall utses första gången, fattas beslut enligt första stycket av stiftsstyrelsen, om stiftsstyrelsen inte med stöd av 8 kap. 5 § andra stycket har bestämt att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet

3 § Beträffande kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 4–31 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. När sammanträde med fullmäktige skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av den ordförande som anges i 15 kap. 8 § 3.

4. Om samtliga suppleanter för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i församlingen eller i en sådan grupp av församlingar som avses i 4 § lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett

sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en suppleant som har utsetts för partiet i en annan församling eller grupp av församlingar efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den suppleant företräde som har utsetts i den församling eller grupp av församlingar där partiets röstetal är högst.

5. Rätt för ordföranden eller vice ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat, tillkommer rätten för kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

17 kap. Kyrkorådet och övriga nämnder i församlingar

Kyrkorådets uppgifter

1 § I varje församling skall det finnas ett kyrkoråd. Kyrkorådet är församlingens styrelse.

Två eller flera församlingar får utse ett gemensamt kyrkoråd för en eller flera angelägenheter.

2 § Kyrkorådet skall ha omsorg om församlingslivet och verka för dess utveckling, leda förvaltningen av församlingens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Kyrkorådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning samt hos kyrkofullmäktige eller kyrkostämman och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

3 § Kyrkorådet skall särskilt

1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman,

2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och därvid själv förvalta kyrkans och församlingens egendom i den mån sådan egendomsförvaltning inte har uppdragits åt någon annan nämnd eller annars ankommer på någon annan,

3. ha hand om medelsförvaltningen i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har medgett någon annan nämnd att helt eller delvis ha hand om sin medelsförvaltning,

4. verkställa kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut i den mån verkställigheten inte har uppdragits åt någon annan,

5. själv eller genom ombud föra församlingens talan i alla mål och ärenden i den mån detta inte på grund av lag eller annan författning eller beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman ankommer på någon annan,

6. ha hand om församlingens informationsverksamhet i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har uppdragit denna åt någon annan nämnd,

7. verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med församlingen, samt

8. i övrigt fullgöra de uppdrag som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har överlämnat till rådet.

Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas inte första stycket 1, 3–6 och 8.

4 § Kyrkorådet skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på rådet.

Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från övriga nämnder och från beredningar och anställda i församlingen, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Ledamöter och suppleanter

5 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Kyrkoherden får förordna en präst som tjänstgör i pastoratet att vara kyrkorådsledamot i annexförsamling i stället för kyrkoherden. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans ordförande om förordnandet.

Om församlingar som tillhör olika pastorat har ett gemensamt kyrkoråd, skall domkapitlet förordna en av församlingarnas kyrkoherdar att vara ledamot i rådet och en annan att vara suppleant.

6 § Andra ledamöter än dem som avses i 5 § samt suppleanter i kyrkorådet väljs, utom i fall som avses i 7 §, av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än fyra.

Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

7 § Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall andra ledamöter än dem som avses i 5 § och suppleanter utses genom direkta val när val av kyrkofullmäktige förrättas i hela landet.

I lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter, samt
4. förfarandet när en ledamot i kyrkorådet har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i kyrkorådet eller av annan anledning har avgått som suppleant.

8 § Ledamöter i ett direktvalt kyrkoråd skall väljas till det antal som kyrkorådet bestämmer. Antalet valda ledamöter skall vara jämnt och får inte vara mindre än tio.

För de valda ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkorådet bestämmer. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om kyrkorådets beslut.

När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången, beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och suppleanter.

9 § Beslutar ett direktvalt kyrkoråd om ändring av antalet ledamöter eller suppleanter tillämpas beslutet först när val av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång i hela landet. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

10 § Antalet ledamöter i ett gemensamt kyrkoråd och det antal ledamö-

ter i rådet som varje församling skall utse bestäms genom överenskommelse mellan församlingarna.

Varje församling skall välja minst en ledamot.

Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter i rådet och det antal som skall utses av varje församling.

Valperiodens längd m.m.

11 § Sådana ledamöter och suppleanter som avses i 6 och 7 §§ skall väljas för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

12 § Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och suppleanter i kyrkorådet som har valts av fullmäktige, två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

13 § Om en vald ledamot av kyrkorådet avgår under tjänstgöringstiden, skall fyllnadsval förrättas. För en ledamot som har utsetts vid proportionellt val skall dock en suppleant inträda enligt den ordning som anges i 47 kap. 26 §.

Ordförandeskapet

14 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall bland kyrkorådets ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige eller stämman bestämmer tiden för uppdragen.

Direktvalda kyrkoråd och gemensamma kyrkoråd skall dock själva välja ordförande och en eller två vice ordförande bland sina ledamöter.

15 § Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet, utser rådet en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får rådet utse en annan ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

När sammanträdena skall hållas

16 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

Sammanträde skall även hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller någon ledamot som avses i 5 § begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Kallelse tilll sammanträdena

17 § Kallelse till sammanträde med kyrkorådet skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall

inom samma tid sändas till varje ledamot och suppleant i rådet på ett lämpligt sätt.

Om ett ärende är så brådskande att kallelse inte kan ske på detta sätt, skall kallelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kallelsen inom samma tid på ett lämpligt sätt sändas till varje ledamot och suppleant.

Föreskrifterna i första och andra styckena gäller bara när det inte finns föreskrifter om kallelse i reglemente för kyrkorådet.

18 § Kyrkorådet får till sina sammanträden kalla

1. en ledamot eller en suppleant i kyrkofullmäktige, 2. ordföranden eller en vice ordförande i kyrkostämman,
3. en ledamot eller en suppleant i en annan nämnd eller beredning,
4. en anställd hos församlingen, eller
5. en särskild sakkunnig.

Den som har kallats till ett sammanträde får delta i överläggningarna men inte i besluten, om rådet beslutar det.

Suppleanternas tjänstgöring

19 § I fråga om suppleanternas tjänstgöring i kyrkorådet tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 10 och 11 §§ om suppleanternas tjänstgöring i kyrkofullmäktige.

Vad som sägs i första stycket tillämpas också när en av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma utsedd ledamot som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

Suppleanterna får närvara vid rådets sammanträden.

Beslutförhet

20 § Kyrkorådet får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Jäv

21 § En ledamot eller någon annan som skall handlägga ärenden hos kyrkorådet får inte delta i eller närvara vid handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans maka, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Ärendenas avgörande och protokollet

22 § I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll, protokollets innehåll, justering av protokoll och tillkännagivande om justering tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 24 och 28–30 §§. Protokollet får dock justeras av ordföranden och ytterligare minst en ledamot.

Framställningar till kyrkorådet m.m.

23 § Kyrkorådet skall på lämpligt sätt kungöra var framställningar till rådet tas emot.

Delgivning med kyrkorådet sker med ordföranden eller den som enligt

reglemente, instruktion eller särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

Hur kyrkvärdar, kassaförvaltare och elektorer utses

24 § Kyrkorådet väljer kyrkvärdar bland dem som är röstberättigade i församlingen enligt 12 kap. 2 §. Minst en av kyrkvärdarna skall utses bland ledamöterna och suppleanterna i kyrkorådet.

Kyrkvärdarna utses för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet.

Kyrkorådet utser för varje kalenderår en kassaförvaltare, om rådets medelsförvaltning inte har ordnats på något annat sätt.

25 § Det år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i hela landet, skall det nyvalda kyrkorådet före december månads utgång utse sådana befattningshavare som avses i 24 §.

Det nyvalda kyrkorådet får även före december månads utgång utse sådana elektorer som avses i 46 kap.

Reglemente och delegering

26 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får anta reglemente med närmare föreskrifter om kyrkorådets verksamhet.

27 § Om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman beslutar det, får kyrkorådet uppdra åt en särskild avdelning, bestående av ledamöter och suppleanter i rådet, åt en ledamot eller suppleant eller åt en tjänsteman hos församlingen att på rådets vägnar besluta i vissa grupper av ärenden. Dessa ärendegrupper skall anges i reglementet eller särskilda beslut.

Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller stämman, liksom yttranden med anledning av att rådets beslut har överklagats, får dock beslutas endast av rådet samfällt.

Beslut som fattas med stöd av uppdrag enligt första stycket skall anmälas till rådet, som bestämmer på vilket sätt detta skall ske.

28 § Bestämmelserna i 26 och 27 §§ tillämpas också på direktvalda kyrkoråd. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i stället avse kyrkorådet.

Tillsättning av nämnder

29 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman tillsätter nämnder för den förvaltning och verkställighet som enligt särskilda författningar ankommer på dessa. För sådana nämnder gäller vad som är föreskrivet i författningarna.

För förvaltning och verkställighet i övrigt får fullmäktige eller stämman tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och suppleanter i sådana nämnder väljs av fullmäktige eller stämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. För dessa nämnder tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 6 § tredje stycket, 12–23 §§, 24 § tredje stycket och 25–27 §§.

Handläggningen av vissa ärenden

30 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman får, om inte något annat är föreskrivet i lag eller annan författning, besluta att kyrkorådet eller någon annan nämnd skall

1. ha hand om förvaltning och verkställighet i fråga om egendom som annars förvaltas av någon annan nämnd,

2. handlägga frågor om anställning, ledighet, vikariat eller skiljande från anställning samt andra frågor beträffande arbetstagare som är underställda någon annan nämnd.

Närvarorätt vid sammanträdena m.m.

31 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att en ledamot eller en suppleant i fullmäktige, kyrkorådet, annan nämnd eller beredning får närvara vid rådets eller någon annan nämnds sammanträden, även om han inte är ledamot eller suppleant i rådet eller nämnden, och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad i protokollet.

Kyrkoherden eller någon annan präst som avses i 5 § andra stycket har dock alltid rätt att närvara och delta i överläggningarna.

32 § I en församling där beslutanderätten utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas bestämmelserna i 31 § första stycket. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige och kyrkostämma i stället avse kyrkofullmäktige i den samfällighet i vilken församlingen ingår.

Verksamhetsberättelse för direktvalda kyrkoråd

33 § Ett direktvalt kyrkoråd skall före utgången av januari månad varje år till samfällighetens fullmäktige avge en berättelse om sin verksamhet under det föregående året.

18 kap. Kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter

Kyrkorådets uppgifter

1 § Kyrkorådet i en kyrklig samfällighet skall leda förvaltningen av samfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Kyrkorådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på samfällighetens ekonomiska ställning samt hos samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

I fråga om kyrkorådets uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 17 kap. 3 § första stycket och 4 §. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

Ledamöter och suppleanter

2 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Om samfälligheten består av församlingar i flera pastorat, skall domkapitlet förordna en av kyrkoherdarna att vara ledamot i samfällighetens

kyrkoråd och en annan att vara dennes suppleant. Förordnandena skall avse tiden för de valda ledamöternas tjänstgöringsperiod.

Domkapitlet skall underrätta kyrkofullmäktiges eller församlingsdelegerades ordförande om förordnandet.

3 § Andra ledamöter och suppleanter än dem som avses i 2 § väljs av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade till det antal som fullmäktige eller delegerade bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än fyra.

Vid valet bör om möjligt varje församling bli företrädd i kyrkorådet genom minst en ledamot eller suppleant.

Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter. Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd m.m. i församling tilllämpas på kyrkorådet och övriga nämnder i kyrklig samfällighet

4 § Följande bestämmelser i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter:

17 kap. 11 – 13 §§ om valperiodens längd m.m.,

17 kap. 14 § första stycket och 15 § om ordförandeskapet, 17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,

17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,

17 kap. 19 § om suppleanternas tjänstgöring,

17 kap. 20 § om beslutförhet,

17 kap. 21 § om jäv,

17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,

17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,

17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering,

17 kap. 29 § om tillsättning av nämnder,

17 kap. 30 § om handläggningen av vissa ärenden,

17 kap. 31 § om närvarorätt vid sammanträdena m.m.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling och kyrkofullmäktige skall avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

3. Samfällighetens kyrkoråd skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från församlingarnas kyrkoråd, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Samfällighetens kyrkoråd får, om inte samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller åt ett för församlingarna i ett pastorat gemensamt kyrkoråd att verkställa beslut av samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen.

5. Samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade får ge samfällighetens kyrkoråd en annan benämning än kyrkoråd.

Hur egendomen förvaltas

1 § Församlingens egendom bör förvaltas så att förmögenheten inte minskas.

Hur medelsbehovet täcks

2 § Församlingens medelsbehov skall, i den mån det inte fylls på annat sätt, täckas med skatt.

Budgeten

3 § Församlingen skall varje år upprätta budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår.

Budgeten skall, med utgångspunkt i ställningen enligt de avslutade räkenskaperna för året före det år då budgeten upprättas, innehålla en plan för ekonomin under budgetåret. I planen skall redovisas de anslag som skall anvisas och täckningen av medelsbehovet med angivande av skattesatsen.

4 § Förslag till budget skall upprättas av kyrkorådet före oktober månads utgång. Om särskilda förhållanden kräver det, får budgetförslaget göras upp i november månad. I sådant fall skall kyrkorådet före oktober månads utgång föreslå skattesats för den församlingsskatt som ingår i preliminär skatt för inkomst under det följande året.

Kyrkorådet bestämmer när övriga nämnder senast skall lämna sina särskilda budgetförslag till rådet.

Kyrkorådet skall samråda med kommunstyrelsen innan budgetförslaget görs upp.

5 § Budgeten fastställs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman före november månads utgång. Om budgeten på grund av särskilda förhållanden inte kan fastställas före november månads utgång, skall fullmäktige eller stämman ändå fastställa skattesatsen inom denna tid. Budgeten skall därefter fastställas före december månads utgång. Fullmäktige eller stämman får då fastställa en annan skattesats än som har bestämts tidigare, om det finns särskilda skäl till det.

6 § Kyrkorådets förslag till budget skall vara tillgängligt för allmänheten från och med kungörandet av det sammanträde med kyrkofullmäktige eller kyrkostämman då budgeten skall fastställas. Platsen där förslaget hålls tillgängligt skall anges i kungörelsen.

Anslagsbeslut

7 § Beslut om anslag skall även innefatta anvisning av medel för att täcka anslaget.

Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman kan besluta att ett särskilt anslag, som inte förbrukas under det år för vilket det har beviljats, får användas för samma ändamål under det följande året. Ett sådant beslut får därefter fattas för ett år i sänder.

Fondavsättning

8 § En församling får avsätta medel till kapitalfonder och driftfonder.

Fondmedel får tas i anspråk för annat ändamål än det som fonden avser endast genom beslut i samband med att budgeten fastställs.

Lån och borgen

9 § Församlingen får ta upp lån och ingå borgen.

Förbud mot pantsättning

10 § Församlingen får inte upplåta panträtt i sin egendom till säkerhet för en fordran. Vid förvärv av egendom får församlingen dock överta betalningsansvaret för lån som tidigare har tagits upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

Räkenskapsföring och redovisning

11 § Kyrkorådet skall fortlöpande föra räkenskaper över de medel som det förvaltar.

Andra nämnder som förvaltar medel skall föra räkenskaper enligt kyrkorådets föreskrifter. De skall också varje år lämna en redovisning till rådet för sin medelsförvaltning under föregående budgetår inom den tid som rådet bestämmer.

12 § När kyrkorådet har fått övriga nämnders redovisningar, skall rådet sammanfatta och avsluta räkenskaperna inom den tid som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämmer.

Gemensamma kyrkoråd skall varje år senast den 31 mars lämna redovisning till de församlingar som har utsett rådet.

13 § Särskilda bestämmelser finns om

1. vård om och förvaltning av kyrka och kyrkoegendom,
2. förvaltning av medel som myndigheter har särskilt tillsyn över, samt
3. kollektmedel.

Kyrkliga samfälligheter

14 § I fråga om kyrkliga samfälligheter tillämpas 1 – 13 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingarnas kyrkoråd skall lämna sina särskilda förslag om anslag för det nästföljande året till samfällighetens kyrkoråd, som bestämmer när detta skall ske.

Val av revisorer och revisorssuppleanter

1 § Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val av kyrkofullmäktige har förrättats i

hela landet tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorssuppleanter för granskning av de tre följande årens verksamhet.

Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och suppleanter för granskning av en viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer och suppleanter för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre.

2 § Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för revisorerna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

3 § Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Jäv

4 § Den som är ledamot eller suppleant i kyrkorådet eller annars är redovisningsskyldig till församlingen får inte

1. vara revisor eller revisorssuppleant för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten,
2. delta i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan verksamhet, eller
3. delta i handläggningen av ärenden om ansvarsfrihet för verksamheten.

Bestämmelserna i första stycket gäller även make, föräldrar, barn, syskon eller någon annan närstående till den redovisningsskyldige.

Ordföranden och vice ordförandena i kyrkorådet eller andra nämnder får dock delta i kyrkofullmäktiges överläggningar, när revisionsberättelsen över verksamheten inom den egna nämnden behandlas. Vad som nu har sagts gäller även om de inte är ledamöter i fullmäktige.

Revisorernas uppgifter

5 § Revisorerna skall granska kyrkorådets och övriga nämnders verksamhet.

Revisorerna prövar om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som har utövats inom nämnderna är tillräcklig.

Vad som har sagts om nämnder gäller även beredningar.

Revisorernas rätt till upplysningar m.m.

6 § En revisor har rätt att av en nämnd eller en beredning få de uppgifter och upplysningar som behövs för revisionsarbetet.

En revisor får när som helst inventera de tillgångar som en nämnd har hand om samt ta del av räkenskaper och andra handlingar som berör nämndens verksamhet.

Revisorernas förvaltning och protokoll

7 § Revisorerna svarar själva för den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte bestämmer något annat.

Beslut som revisorerna fattar angående förvaltningen skall tas upp i protokoll. Bestämmelserna i 17 kap. 22 § om justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen tillämpas även på revisorernas protokoll.

Revisionsberättelse

8 § Revisorerna skall varje år till kyrkofullmäktige eller kyrkostämman avge en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående året.

Av berättelsen skall framgå om det finns någon anmärkning på den granskade verksamheten eller inte. Om anmärkning framställs, skall anledningen till den anges i berättelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett särskilt uttalande i frågan huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

Prövning av frågan om ansvarsfrihet

9 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall inhämta förklaringar över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen. Därefter skall fullmäktige eller stämman vid ett sammanträde före utgången av året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller vägras.

Om ansvarsfrihet vägras, får fullmäktige eller stämman besluta att skadeståndstalan skall väckas. Talan som inte grundas på brott skall väckas inom ett år från det att beslutet om vägrad ansvarsfrihet fattades. Annars är rätten till sådan talan förlorad.

Revisionsreglemente

10 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Kyrkliga samfälligheter

11 § I fråga om kyrkliga samfälligheter tillämpas 1 – 10 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige eller dess församlingsdelegerade samt dess kyrkoråd och övriga nämnder.

2. Församlingskyrkoråd som förvaltar medel för samfällighetens räkning skall varje år avge redovisning för sin förvaltning under det föregående kalenderåret. Redovisningen skall lämnas till samfällighetens kyrkoråd som bestämmer när detta skall ske.

21 kap. Församlingsskatt

Skattskyldighet

1 § Bestämmelser om skyldighet att betala församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928:370).

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling är inte skyldig att betala församlingsskatt till den territoriella församling där han är mantalsskriven.

Särskilda bestämmelser om skattskyldighet finns i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

Skattesats

2 § När budgeten har fastställts, skall kyrkorådet genast underrätta den kommun där församlingen eller den kyrkliga samfälligheten är belägen om den skattesats som därvid har bestämts för det följande året.

Om budgeten inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet genast underrätta kommunen om rådets förslag till skattesats. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har bestämts, kommunen underrättas om denna.

3 § Skattesatsen för församlingsskatt bestäms enligt de grunder som anges i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Bestämmelser om utbetalning av församlingsskatt finns i samma lag.

Redovisning över skatt

4 § Skattemyndigheten skall senast den 8 mars till kyrkorådet överlämna redovisning för det föregående året över skatt som tillkommer församlingen eller den kyrkliga samfälligheten och som har betalats ut till denna.

Särskilda bestämmelser för Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter

5 § För Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter gäller också följande.

Varje församlings och samfällighets kyrkoråd skall, sedan budgeten har fastställts, genast underrätta berörda skattemyndigheter, statistiska centralbyrån och riksskatteverket om den skattesats som har bestämts för det följande året.

Om budgeten inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten genast underrätta berörda skattemyndigheter och statistiska centralbyrån om rådets förslag till skattesats. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har bestämts, berörda skatte-

myndigheter, statistiska centralbyrån och riksskatteverket underrättas om denna.

22 kap. Kommunalbesvär

Hur man överklagar beslut av församling

1 § Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas hos kammarrätten. Överklagandet får grundas endast på omständigheter som innebär att beslutet

1. inte har tillkommit i laga ordning,
2. står i strid mot lag eller annan författning,
3. på annat sätt överskrider kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans befogenhet,
4. kränker klagandens enskilda rätt, eller
5. annars vilar på orättvis grund.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då justeringen av det protokoll som fördes över beslutet tillkännagavs på församlingens anslagstavla. Om skrivelsen före överklagandetidens utgång har kommit in till församlingen, skall överklagandet ändå prövas.

I skrivelsen skall anges det beslut som överklagas och de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Klaganden får inte anföra någon ny omständighet till grund för överklagandet efter överklagandetidens utgång.

2 § I fråga om överklagande av beslut av kyrkorådet eller någon annan nämnd skall bestämmelserna i 1 § tillämpas, om inte något annat är särskilt föreskrivet. Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art får inte överklagas.

Bestämmelserna i första stycket gäller även beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 17 kap. 27 §. I fråga om beslut som inte har protokollförts särskilt, räknas överklagandetiden från den dag då justeringen av det protokoll som fördes vid det sammanträde med kyrkorådet eller nämnden då beslutet anmäldes tillkännagavs på anslagstavlan. Bestämmelserna i första stycket gäller också i fråga om överklagande av sådant beslut av revisorerna som avses i 20 kap. 7 § andra stycket.

3 § Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas av den som är kyrkobokförd i församlingen.

4 § Kammarrätten skall inhämta stiftsstyrelsens yttrande över överklagandet, om det behövs.

Vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen (1971:291) anses församlingen som part.

Ett föreläggande enligt 5 § förvaltningsprocesslagen får inte gälla sådan brist i skrivelsen med överklagandet som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Bestämmelsen i 29 § förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild tillämpas inte.

5 § Beslut av kammarrätten som har gått klaganden emot får överklagas endast av denne.

Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit ett överklagande eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas av församlingen och av den som är kyrkobokförd i församlingen.

6 § Om ett beslut har upphävts genom ett avgörande som har vunnit laga kraft och om beslutet redan har verkställts, skall det organ som har fattat beslutet se till att verkställigheten rättas i den mån detta är möjligt.

Hur man överklagar beslut av kyrkliga samfälligheter

7 § I fråga om överklagande av beslut av församlingsdelegerade, kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller någon annan nämnd i en kyrklig samfällighet tillämpas 1 – 6 §§, om inte något annat är särskilt föreskrivet.

Beslut får överklagas också av en församling som ingår i samfälligheten.

SJÄTTE AVDELNINGEN

DEN REGIONALA ORGANISATIONEN

23 kap. Allmänt om stiftssamfälligheter

Inledande bestämmelser

1 § Församlingarna inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (stiftssamfällighet) för att sköta de gemensamma församlingsangelägenheter som anges i 2 §.

2 § Stiftssamfälligheten skall

1. främja församlingslivets utveckling inom stiftet,
2. främja församlingsarbete bland teckenspråkiga samt på finska, samiska och andra språk,
3. främja andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar, vid kriminalvårdsanstalter och vid militära förband i fredstid,
4. svara för avlöningsförmåner för arbetstagare hos stiftssamfälligheten.

Om vissa angelägenheter som ankommer på stiftssamfälligheter finns särskilda bestämmelser.

Utvidgad verksamhet

3 § Stiftssamfälligheten får även ha hand om andra ekonomiska angelägenheter än som avses i 2 §, om de är gemensamma för församlingarna inom stiftet.

Ett förslag om sådan utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Stiftsfullmäktige kan dock omedelbart anta förslaget, om minst två tredjedelar av de röstande enar sig om beslutet.

Föreligger ett yrkande som avses i andra stycket att ett förslag skall vila och dessutom ett yrkande att förslaget skall förkastas, skall stiftsfullmäktige pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställs under omröstning om omedelbart antagande.

Beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet

4 § Stiftssamfällighetens beslutanderätt utövas av stiftsfullmäktige.

5 § Förvaltningen och verkställigheten i en stiftssamfällighet handhas av stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av stiftsfullmäktige. För en sådan uppgift kan fullmäktige tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

6 § Stiftsfullmäktige får uppdra åt stiftsstyrelsen eller någon annan nämnd att i fullmäktiges ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning. Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Arkiv

7 § I arkivlagen (1990: 782) finns bestämmelser om församlingars och kyrkliga samfälligheters arkiv.

Hur bestämmelserna för församlingar om ekonomisk förvaltning, revision, församlingsskatt och kommunalbesvär tillämpas på stiftssamfälligheter

8 § Följande bestämmelser i denna lag tillämpas på stiftssamfälligheter:

19 kap. 1–3 §§, 4 § första och andra styckena samt 5–13 §§ om ekonomisk förvaltning,

20 kap. 1–10 §§ om revision,

21 kap. 2–4 §§ och 5 § andra och tredje styckena om församlingsskatt,

22 kap. 1–6 §§ och 7 § andra stycket om kommunalbesvär.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse stiftsfullmäktige samt stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

2. Val av revisorer och revisorssuppleanter i en stiftssamfällighet skall förrättas av de nyvalda stiftsfullmäktige snarast efter valperiodens början.

24 kap. Stiftsfullmäktige

Antalet ledamöter och suppleanter

1 § Stiftsfullmäktige beslutar hur många ledamöter som skall väljas i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst 51.

Om fullmäktige beslutar om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet från och med året efter det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) skall genast underrättas om beslutet.

2 § För ledamöterna i stiftsfullmäktige skall väljas lika många suppleanter.

Valbarhet

3 § Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsfullmäktige är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och har fyllt 18 år senast på valdagen.

Valbar är dock inte

1. den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop,

2. domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen,

3. den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som på grund av sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda.

Valet till stiftsfullmäktige

4 § Ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige utses genom indirekta val. Bestämmelser om hur valet till stiftsfullmäktige förrättas, hur lång valperioden skall vara och hur valen får överklagas finns i 43 kap.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige m.m. i församling tillämpas på stiftsfullmäktige

5 § Beträffande stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 12 kap. 8–13 §§ om förtroendevalda samt 13 kap. 5–31 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse stiftsstyrelsen.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Om suppleanten för en ledamot i fullmäktige är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den ordning som har bestämts för suppleanterna står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i valkretsen. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder en suppleant som har utsetts för partiet i en annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den suppleant företräde som har utsetts i den valkrets där partiets röstetal är högst.

4. Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har

– de personer som anges i 3 § andra stycket,

– ledamöterna i stiftsstyrelsen och en ordförande eller en vice ordförande i någon annan nämnd eller i en beredning vid handläggningen av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställts till ordföranden vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,

– en revisor hos stiftssamfälligheten vid behandlingen av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser,

– ordföranden eller vice ordföranden i församlings eller kyrklig samfällighets kyrkoråd i ärenden som rör församlingen eller den kyrkliga samfälligheten särskilt, eller

– anställda hos stiftssamfälligheten eller särskilda sakkunniga som stiftsfullmäktige har kallat för att meddela upplysningar vid sammanträdet.

5. Det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet förrättas val till de befattningar inom samfälligheten som blir lediga vid årets slut av de nyvalda stiftsfullmäktige vid ett sammanträde snarast efter valperiodens början. Dessa förrättar även andra val som ankommer på stiftsfullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

25 kap. Stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftssamfälligheter

Stiftsstyrelsens uppgifter

1 § Stiftsstyrelsen skall leda förvaltningen av stiftssamfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Stiftsstyrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftssamfällighetens ekonomiska ställning samt hos stiftsfullmäktige och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som stiftsstyrelsen anser behövs. I fråga om stiftsstyrelsens uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 17 kap. 3 § första stycket och 4 § andra stycket om kyrkorådet i församling. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

Stiftsstyrelsen skall även handlägga sådana ärenden som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

Ledamöter och suppleanter

2 § Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen. Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare.

3 § Andra ledamöter i stiftsstyrelsen än biskopen skall väljas av stiftsfullmäktige till det antal fullmäktige bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än åtta.

För de valda ledamöterna skall utses lika många suppleanter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

4 § Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsstyrelsen är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt 18 år senast på valdagen.

Utöver de personer som avses i 24 kap. 3 § andra stycket får inte heller en anställd som föreståt någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

Valperiodens längd

5 § Ledamöter och suppleanter i stiftsstyrelsen väljs snarast efter det att stiftsfullmäktiges valperiod har börjat. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Ordförandeskapet

6 § Biskopen är stiftsstyrelsens ordförande. Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige en vice ordförande.

I Uppsala stift får ärkebiskopen för en tid som motsvarar återstoden av de valda ledamöternas valperiod sätta den biträdande biskopen i stiftet i sitt ställe som ledamot och ordförande.

7 § Följande bestämmelser i denna lag om kyrkoråd m.m. i församling tillämpas på stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden:

12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § första stycket om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 12 och 13 §§ om uppdragets upphörande när valet har upphävts och om verkan av ledamots avgång,
17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,
17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,
17 kap. 19 § om suppleanternas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,
17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering,
17 kap. 29 § om tillsättning av nämnder,
17 kap. 30 § om handläggningen av vissa ärenden,
17 kap. 31 § om närvarorätt vid sammanträden.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.

2. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden skall avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen. I stiftsstyrelsen och andra nämnder i Uppsala stift gäller detsamma också för den biträdande biskopen.

3. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

4. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

5. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

26 kap. Stiftssamfällighetens egendomsnämnd

Egendomsnämndens uppgifter m.m.

1 § I varje stiftssamfällighet skall det finnas en egendomsnämnd.

Nämnden skall ha hand om de uppgifter i fråga om kyrklig jord inom stiftet som ankommer på nämnden enligt denna lag eller bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen.

Ledamöter och suppleanter

2 § Ledamöter och suppleanter i egendomnämnden väljs av stiftsfullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. Antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem.

Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

3 § Valbar till ledamot eller suppleant i egendomsnämnden är den som är kyrkobokförd inom stiftet och som är medlem av svenska kyrkan.

Den som är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken är dock inte valbar.

Valperiodens längd

4 § Ledamöter och suppleanter i egendomsnämnden skall väljas snarast efter det att stiftsfullmäktiges valperiod har börjat. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd i församling tillämpas på egendomsnämnden

5 § Följande bestämmelser i denna lag om kyrkoråd i församling tillämpas på egendomsnämnden:

12 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § första stycket om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 12 och 13 §§ om uppdragets upphörande när valet har upphävts och om verkan av ledamots avgång,
17 kap. 14 och 15 §§ om ordförandeskapet,
17 kap. 16 § om när sammanträdena skall hållas,
17 kap. 17 och 18 §§ om kallelse till sammanträdena,
17 kap. 19 § om suppleanternas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet,
17 kap. 23 § om framställningar till kyrkorådet m.m.,
17 kap. 26 och 27 §§ om reglemente och delegering.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse egendomsnämnden.

2. Bestämmelserna om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkostämman skall avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

27 kap. Domkapitel m.m.

Domkapitlets uppgifter m.m.

1 § I varje stift skall det finnas ett domkapitel.

Domkapitlet skall utföra de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning ankommer på det.

Ledamöter och suppleanter

2 § Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,

2. domprosten eller, där det inte finns någon domprost, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande,

3. en präst vald av stiftets präster,

4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

För ledamöterna enligt första stycket 3 och 4 skall det finnas lika många suppleanter. De utses på samma sätt som ledamöterna.

3 § Vid handläggningen av sådana ärenden som enligt 32 kap. 5 § och 37 kap. 33 § andra stycket ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

4 § Vid förhinder för eller uppkommen ledighet efter någon av de ledamöter som avses i 2 § första stycket 1 och 2, får domkapitlet för en viss tid eller ett visst ärende som ledamot adjungera en präst som har anställning inom stiftet.

5 § I domkapitlet i Uppsala stift får ärkebiskopen i den utsträckning han finner det lämpligt sätta den biträdande biskopen i stiftet i sitt ställe som ledamot och ordförande.

6 § När domkapitlen i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift handlägger ärenden som rör domkyrkan skall en lekman, som särskilt blivit utsedd av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, ingå som ledamot i domkapitlet.

Ledamoten skall utses för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet. Ledamoten utses av det nyvalda kyrkorådet.

För lekmannaledamoten skall på samma sätt utses en suppleant.

Sekreteraren i domkapitlet

7 § För domkapitlet skall det finnas en sekreterare. Stiftsstyrelsen förordnar sekreteraren efter yttrande av domkapitlet.

Behörig att vara domkapitlets sekreterare är den som är medlem av svenska kyrkan och har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen.

Personal och lokaler m.m.

8 § Stiftssamfälligheten skall hålla domkapitlet med sekreteraren och annan personal, kontorslokaler, inventarier, materiel samt det som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Valbarhet

9 § Valbar till prästledamot eller suppleant för denne i domkapitlet är den som innehar en prästtjänst i ett pastorat inom stiftet eller i stiftssamfälligheten.

Valbar till lekmannaledamot eller suppleant för denne i domkapitlet är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt 18 år senast på valdagen.

Om en ledamot eller suppleant inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valet av ledamöter och suppleanter i domkapitlet

10 § Bestämmelser om hur val av ledamöter och suppleanter i domkapitlet förrättas, om hur lång valperioden skall vara och om hur valen får överklagas finns i 44 kap.

Hovkonsistoriet

11 § I Stockholm skall det finnas ett hovkonsistorium. Detta skall ha samma befogenheter med avseende på hovförsamlingen som domkapitlen har mot församlingarna.

28 kap. Biskopar

Biskopens uppgifter

1 § Den som innehar en tjänst som biskop skall i stiftet

1. fullgöra de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning ankommer på biskopen i stiftet,
2. varje år visitera så många församlingar som möjligt,
3. utse kontraktsprostar efter hörande av kontraktets präster,
4. utse vikarier för kontraktsprostar.

Biträdande biskops uppgifter

2 § Ärkebiskopen får uppdra åt den som innehar tjänsten som biträdande biskop i Uppsala stift att sköta de uppgifter som ankommer på biskopen i stiftet.

Visitationer

3 § Biskopen får vid visitationer biträdas av kontraktsprostarna, en ledamot av domkapitlet som biskopen förordnar till det, domkapitlets sekreterare eller någon annan tjänsteman hos stiftssamfälligheten.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingar i deras kontrakt eller åt en ledamot eller sekreteraren i domkapitlet att i särskilda fall förrätta visitation.

Vid visitationer skall föras protokoll som skall ges in till domkapitlet.

Förhinder för biskopen

4 § När biskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när biskopstjänsten är ledig får domkapitlet

1. utse kontraktsprostar och vikarier för dessa,
2. besluta om vem som skall fullgöra de uppgifter som biskopen får lämna över till någon annan.

Första stycket gäller inte för Uppsala stift, om ärkebiskopen har uppdragit åt den biträdande biskopen att sköta uppgifterna. Om denne har förhinder, tillämpas dock första stycket.

Sekreterare åt biskopen

5 § Stiftssamfälligheten skall hålla biskopen med den sekreterarhjälp som behövs.

I Uppsala stift gäller första stycket bara den biträdande biskopen.

29 kap. Kyrkomötet

Grundläggande bestämmelser

Kyrkomötets sammansättning m.m.

1 § Kyrkomötet består av tvåhundrafemtioen ledamöter. För ledamöterna skall det finnas ersättare.

Bara den som är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt 18 år kan vara ledamot av kyrkomötet eller ersättare för en ledamot.

2 § Den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop i svenska kyrkan skall närvara vid kyrkomötets sammanträden och får deltaga i kyrkomötets överläggningar, men i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Valen till kyrkomötet

3 § Ledamöterna av kyrkomötet och ersättarna för dessa utses genom indirekta val.

Val till kyrkomötet förrättas vart tredje år. Varje val gäller för tiden från det att det nyvalda kyrkomötet har samlats till dess det närmast därefter valda kyrkomötet samlas. Denna tid är kyrkomötets valperiod.

Bestämmelser om hur valen till kyrkomötet förrättas och om hur valen får överklagas finns i 46 kap.

Svenska kyrkans centralstyrelse

4 § Svenska kyrkans centralstyrelse är en myndighet under kyrkomötet.

Centralstyrelsen skall verkställa kyrkomötets beslut.

Centralstyrelsen bereder även ärenden som skall avgöras av kyrkomötet, om uppgifterna inte skall skötas av eller har överlämnats till något annat organ som tillsätts av kyrkomötet.

5 § Ledamöter av svenska kyrkans centralstyrelse är ärkebiskopen och högst fjorton andra ledamöter, som väljs av kyrkomötet.

För de valda ledamöterna skall kyrkomötet utse lika många ersättare.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

6 § Ärkebiskopen är svenska kyrkans centralstyrelses ordförande. Bland de valda ledamöterna skall kyrkomötet utse en eller två vice ordförande.

Ytterligare föreskrifter om centralstyrelsens organisation m.m. finns i 30 kap.

Kyrkomötets uppgifter

7 § Kyrkomötet skall behandla ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet.

Kyrkomötet skall också behandla kyrkliga ärenden som väcks av någon av kyrkomötets ledamöter genom en motion eller av ett organ som enligt

lag har tillsatts av kyrkomötet.

8 § Kyrkomötet får besluta i frågor som anges i grundlag eller annan lag. I övrigt får kyrkomötet besluta om yttranden och framställningar till regeringen.

Kyrkomötets normgivning

9 § Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

1. svenska kyrkans lära,
2. det kyrkliga ämbetet,
3. svenska kyrkans böcker,
4. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar,
5. kollekter,
6. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,
7. kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

10 § Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse överlåta åt svenska kyrkans centralstyrelse att i sådan kungörelse meddela föreskrifter om kollekter.

Kyrkomötet får också genom kyrklig kungörelse överlåta åt domkapitel, kyrkliga kommuner och kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela föreskrifter om

1. svenska kyrkans böcker,
2. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, samt
3. kollekter.

Tidpunkten för kyrkomötets sammanträden m.m.

11 § Kyrkomötet skall sammanträda en gång varje år med början den tredje tisdagen i augusti.

12 § Ett sammanträde med kyrkomötet skall vara avslutat inom femton dagar. Kyrkomötet får dock inte sammanträda mer än trettionio dagar under en valperiod.

13 § Kyrkomötet skall, så snart det kan ske, fatta beslut över anmärkningar som har tagits upp i den granskningsberättelse som avses i 46 kap. 36 § tredje stycket och även andra anmärkningar mot en ledamots eller ersättares behörighet.

En ledamot vars behörighet prövas, får delta i överläggningarna men inte i beslutet. Den som förklaras obehörig är därmed skild från sitt uppdrag.

Ordförandeskapet

14 § Kyrkomötet skall för varje valperiod välja en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande. Till dess att valen har förrättats, utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den äldste av dem företräde.

15 § De statsråd som inom regeringen är föredragande i förvaltningsärenden och lagstiftningsärenden rörande svenska kyrkan samt ledamöterna i svenska kyrkans centralstyrelse har rätt att närvara och deltaga i kyrkomötets överläggningar, men i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Hur kyrkomötets ärenden bereds

16 § Ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall före avgörandet beredas i svenska kyrkans centralstyrelse eller i utskott.

17 § Kyrkomötet skall inom sig för varje valperiod tillsätta ett särskilt beredningsutskott för prövning av frågor som avses i 23 §.

Kyrkomötet kan inom sig tillsätta ytterligare utskott för beredningen av andra ärenden som skall behandlas av kyrkomötet. Sådana utskott får inte tillsättas för längre tid än kyrkomötets valperiod.

Kyrkomötet väljer ledamöter i utskott till det antal som kyrkomötet bestämmer. För ledamöterna skall väljas lika många ersättare.

18 § Utöver vad som följer av 17 § andra och tredje styckena beslutar kyrkomötet om hur lärofrågorna skall beredas före utskottsbehandlingen.

19 § Kyrkomötet får besluta att en eller flera biskopar, även om de inte är ledamöter av kyrkomötet, får närvara vid ett utskotts sammanträden och deltaga i dess överläggningar men inte i besluten.

20 § Om det krävs för beredningen av ett ärende, får kyrkomötet medge att ett utskott sammanträder mellan kyrkomötets sammanträden under valperioden. Ett sådant medgivande får inte avse längre tid än sex dagar mellan två sammanträden.

Hur kyrkomötets ärenden avgörs

21 § Ett ärende som riksdagen eller regeringen överlämnar till kyrkomötet skall avgöras av kyrkomötet vid dess närmaste sammanträde, om ärendet har överlämnats senast två månader före sammanträdets början. I annat fall skall ärendet avgöras senast vid det därpå följande sammanträdet.

22 § Varje ledamot av kyrkomötet har en röst. Omröstning skall ske öppet utom i ärenden som avser val.

Utom i fall då särskilt flertal krävs enligt 23 § andra stycket gäller som kyrkomötets beslut den mening som mer än hälften av de röstande enar sig om. Vid lika röstetal för olika meningar sker avgörandet genom lottning.

23 § Ett förslag till kyrklig kungörelse som gäller svenska kyrkans lära eller böcker skall, om det inte förkastas av kyrkomötet, på yrkande av minst tio av dess ledamöter vila till dess att nästa nyvalda kyrkomöte sammanträder.

Kyrkomötet kan dock omedelbart anta förslaget om minst fem sjättedelar av de röstande förenar sig om beslutet. Detsamma gäller förslag till

kyrklig kungörelse om ändring eller upphävande av kungörelse som nu har sagts.

Det särskilda beredningsutskottet prövar för kyrkomötets vidkommande om första stycket är tillämpligt i fråga om ett visst förslag.

24 § Avgörandet av ett ärende skall delas upp på skilda beslut, om det behövs.

Föreligger ett yrkande som avses i 23 § första stycket att ett förslag skall vila och dessutom ett yrkande att förslaget skall förkastas, skall kyrkomötet pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställs under omröstning om omedelbart antagande.

Val inom kyrkomötet

25 § Kyrkomötet skall för varje valperiod inom sig utse en valberedning.

Valberedningen bereder val av svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötets besvärsnämnd och kyrkomötets utskott.

26 § Val inom kyrkomötet skall ske med slutna sedlar, om omröstning begärs.

Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg. De skall vara enkla och omärkta samt, om valet inte sker proportionellt, uppta namn på så många personer som valet avser.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

27 § Om ersättare för ledamöter i organ som tillsätts av kyrkomötet inte väljs proportionellt, skall kyrkomötet även bestämma i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Hur man överklagar val inom kyrkomötet

28 § Val inom kyrkomötet med slutna sedlar får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd inom fem dagar efter det att resultatet av valet har meddelats.

Valet skall gälla även om det har överklagats. Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte vid överklagandet.

29 § Vid handläggningen och prövningen av överklaganden enligt 28 § tillämpas bestämmelserna i riksdagsordningen om besvär över val med slutna sedlar inom riksdagen. Vad som där sägs om kammarkansliet, kammare och talmannen skall i stället gälla svenska kyrkans centralstyrelse, kyrkomötet och kyrkomötets ordförande.

30 kap. Svenska kyrkans centralstyrelse

Valbarhet

1 § Valbar till ledamot eller ersättare för ledamot i svenska kyrkans centralstyrelse är den som är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt 18 år senast på dagen för valet.

Om en ledamot eller ersättare inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valperiod

2 § Valet av svenska kyrkans centralstyrelse skall förrättas snarast efter valperiodens början och gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

När sammanträden skall hållas

3 § Svenska kyrkans centralstyrelse sammanträder på kallelse av ordföranden.

Ordföranden eller, när denne har förhinder, en vice ordförande är skyldig att sammankalla styrelsen, om minst en tredjedel av dess ledamöter begär det.

Beslutförhet

4 § Svenska kyrkans centralstyrelse får handlägga ärenden bara om ordföranden eller, när denne har förhinder, en vice ordförande samt minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Om kyrkomötet har föreskrivit någon annan ordning i fråga om handläggningen av vissa slag av ärenden, gäller dock den föreskriften.

Omröstning

5 § Som svenska kyrkans centralstyrelses beslut gäller den mening som de flesta enar sig om. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål skall dock tillämpas i sådana personalfrågor där detta skall ske för arbetstagare i allmänhet hos staten.

Tjänster vid centralstyrelsen

6 § Tjänster vid svenska kyrkans centralstyrelse tillsätts av centralstyrelsen.

Överklagande av centralstyrelsens beslut

7 § Svenska kyrkans centralstyrelses beslut får överklagas hos kyrkomötets besvärsnämnd. Detta gäller dock inte om något annat är särskilt föreskrivet.

31 kap. Kyrkomötets besvärsnämnd

Inledande bestämmelser

1 § Kyrkomötets besvärsnämnd är en myndighet under kyrkomötet.

Ledamöter i besvärsnämnden och deras ersättare väljs av kyrkomötet.

Ledamöter och ersättare

2 § Kyrkomötets besvärsnämnd består av

1. en ordförande och en vice ordförande som båda skall vara eller ha varit ordinarie domare,
2. en biskop, och
3. tre andra ledamöter.

För den biskop som är ledamot skall det finnas en biskop som ersättare. För de tre andra ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Ordföranden, vice ordföranden, biskopen och dennes ersättare väljs särskilt.

Valbarhet

3 § Ledamöterna i kyrkomötets besvärsnämnd och deras ersättare skall vara medlemmar av svenska kyrkan. De får inte vara underåriga eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en ledamot eller ersättare inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

Valperiod

4 § Valet av kyrkomötets besvärsnämnd skall förrättas snarast efter valperiodens början och gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Beslutförhet

5 § Kyrkomötets besvärsnämnd är beslutför när ordföranden, biskopen och minst två andra ledamöter är närvarande.

Om kyrkomötet har föreskrivit någon annan ordning i fråga om handläggningen av vissa slag av ärenden, gäller dock den föreskriften.

Omröstning

6 § Om det i kyrkomötets besvärsnämnd framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål.

Bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål skall dock tillämpas i frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva det kyrkliga ämbetet.

Överklagande

7 § Kyrkomötets besvärsnämnds beslut enligt denna lag får inte överklagas.

32 kap. Det kyrkliga ämbetet

Inträde i det kyrkliga ämbetet som präst

1 § Frågor om en prästkandidats inträde i det kyrkliga ämbetet prövas av domkapitlet i det stift där kandidaten söker en anställning som präst. I andra fall prövas frågorna av domkapitlet i det stift där kandidaten är kyrkobokförd eller, om han inte är kyrkobokförd inom landet, av domkapitlet i Uppsala stift.

Första stycket tillämpas också när en präst som har skiljts från rätten att utöva ämbetet enligt 2 eller 4 § vill ansöka om att återfå denna rätt.

Skiljande från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet m.m.

2 § En präst, som genom lagakraftägande dom eller beslut har blivit avskedad från sin anställning som präst, kan skiljas från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller för viss tid, som inte överstiger ett år, förklaras obehörig att utöva detta.

Detsamma gäller för den präst, som inte innehar eller uppehåller en prästtjänst och som på grund av sitt levnadssätt eller annars har i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.

3 § En präst, som genom lagakraftägande dom eller beslut har ålagts disciplinpåföljd, kan förklaras obehörig att utöva det kyrkliga ämbetet för viss tid som inte överstiger ett år, om han i anslutning till domen eller beslutet på grund av sin sinnesbeskaffenhet har erhållit tjänstledighet. Under tiden får han inte utöva sin tjänst.

Detsamma gäller för den präst som innehar eller uppehåller en prästtjänst och som genom lagakraftägande dom funnits ha begått brott.

En präst kan också förklaras obehörig att utöva det kyrkliga ämbetet under den tid då han är avstängd från sin anställning som präst.

4 § En präst som har övergett svenska kyrkans lära skall skiljas från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet.

Den som innehar en anställning som präst får dock skiljas från rätten att utöva ämbetet först sedan han har slutat sin anställning.

Beslutande myndigheter m.m.

5 § Frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva detta prövas enligt följande:

Innehavare	Prövas av
1. biskopar och biträdande biskop	ansvarsnämnden för biskopar
2. andra präster än biskopar	
a) präster som är kyrkobokförda i Sverige	
– präster som är anställda i ett stift	domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning

– präster som tjänstgör i svensk församling i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som är anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet eller av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– övriga präster	domkapitlet i det stift där prästen är kyrkobokförd
b) präster som inte är kyrkobokförda i Sverige	domkapitlet i Uppsala stift

6 § Ansvarsnämndens för biskopar och domkapitlets beslut i ärenden om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva detta gäller omedelbart.

7 § Beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kyrkomötets besvärsnämnd. Besvärsnämndens beslut får inte överklagas.

33 kap. Tystnadsplikt

1 § Den som i svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

NIONDE AVDELNINGEN

BISKOPS- OCH PRÄSTTJÄNSTER

34 kap. Allmänt om biskops- och prästtjänster

Bestämmelsernas tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel och i 35–37 kap. tillämpas på biskopstjänster samt på prästtjänster i stiftssamfälligheter och andra pastorat än hovförsamlingen.

Biskopstjänster

2 § I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop.

I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.

Prästtjänster

3 § I varje pastorat skall det finnas en tjänst som kyrkoherde.

I det pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det finnas en tjänst som domprost, om inte regeringen bestämmer något annat. Domprosten är kyrkoherde i pastoratet.

I ett pastorat får det också finnas tjänster som komminister.

4 § I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt.

Inrättande av biskops- och prästtjänster

5 § Frågor om inrättande av tjänster som biskop, biträdande biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

Vakanthållning och indragning av prästtjänster

6 § När en prästtjänst i ett pastorat eller i stiftssamfälligheten blir ledig, skall stiftsstyrelsen pröva om den behöver tillsättas.

Om tjänsten inte behöver tillsättas skall den hållas vakant eller dras in av den myndighet som inrättar tjänsten.

När stiftsstyrelsen finner att en tjänst som domprost bör hållas vakant eller dras in, skall styrelsen föreslå det hos regeringen.

Behörighet

7 § Av bestämmelserna i 2 kap. 4 § framgår att endast den som bekänner svenska kyrkans lära får inneha en biskops- eller prästtjänst.

En prästtjänst får innehas bara av den som är behörig att utöva det kyrkliga ämbetet som präst.

8 § Av regeringsformen följer att svenskt medborgarskap gäller som särskilt villkor för innehav och utövande av tjänster som biskop, biträdande biskop och domprost.

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till prästtjänster.

10 § Frågor om behörighet till en prästtjänst prövas av domkapitlet.

Avlöningsförmåner för präster m.m.

11 § Avlöningsförmåner för dem som innehar biskopstjänster eller prästtjänster i pastorat och stiftssamfälligheter fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

12 § Stiftssamfälligheten skall svara för följande kostnader:

1. avlöningsförmåner till stifts- och kontraktsadjunkter, vikarier på sådana tjänster samt pastorsadjunkter,
2. arvoden till praktikanter och handledare för dessa,
3. prosttillägg.

13 § Pastoratet skall svara för kostnader för avlöningsförmåner till innehavare av prästtjänster i pastoratet och vikarier på sådana tjänster samt för tjänstebiträden åt präster.

14 § Stiftsstyrelsen skall bestämma hur kostnaderna för en prästs avlöningsförmåner skall fördelas mellan pastoraten eller mellan ett pastorat och stiftssamfälligheten, när en präst tjänstgör i flera pastorat eller i ett pastorat och stiftssamfälligheten.

Överklagande

15 § Stiftsstyrelsens beslut om inrättande eller indragning av en prästtjänst enligt 5 och 6 §§ får inte överklagas.

16 § Domkapitlets beslut om behörighet till prästtjänst enligt 10 § får överklagas hos regeringen.

35 kap. Tillsättning av biskops- och prästtjänster

Tillsättning av biskopstjänster

1 § Tjänster som biskop och biträdande biskop tillsätts av regeringen efter val. Biskopsval förrättas enligt bestämmelserna i 45 kap.

Kungörelse av lediga prästtjänster

2 § Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster skall av domkapitlet kungöras lediga till ansökan. Regeringen får dock meddela föreskrifter om undantag från denna skyldighet.

Vad som nu har sagts gäller inte tjänster som pastorsadjunkt.

3 § Har en sådan tjänst som kyrkoherde eller komminister som enligt 10 respektive 15 § skall tillsättas av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden, kungjorts ledig till ansökan, skall den kungöras ledig ytterligare en gång, om det inte finns tre behöriga sökande till tjänsten och om rådet eller nämnden begär det.

Ansökan om en prästtjänst

4 § Ansökan om en prästtjänst eller vikariat på en sådan tjänst skall ges in till domkapitlet. Detta gäller dock inte tjänster pastorsadjunkt.

Ansökan skall ges in inom föreskriven tid. Om det finns särskilda skäl, får dock domkapitlet vid sin prövning av de sökandes behörighet också beakta ansökningar som har kommit in för sent.

Tillsättning av pastoratstjänster

Tillsättningsnämnd

5 § I varje flerförsamlingspastorat skall det finnas en tillsättningsnämnd.

Tillsättningsnämnden skall bestå av kyrkoherden och de övriga ledamöter som kyrkorådet i varje församling i pastoratet väljer inom sig.

6 § Antalet valda ledamöter i tillsättningsnämnden och hur många av dem som varje församlingskyrkoråd skall utse bestäms genom överenskommelse mellan kyrkoråden. Varje kyrkoråd skall dock välja minst en ledamot.

Om församlingarna inte kan enas avgörs frågan av stiftsstyrelsen.

7 § För de valda ledamöterna i tillsättningsnämnden skall väljas lika många suppleanter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

8 § Följande bestämmelser om kyrkoråd m.m. skall tillämpas på tillsättningsnämnden.

12 kap. 8 § om uppdragets upphörande,
12 kap. 10 § om ledighet från anställning,
12 kap. 11 § om ekonomiska förmåner,
12 kap. 12 § om omröstning,
12 kap. 13 § om reservation,
17 kap. 11–13 §§ om valperiodens längd m.m.,
17 kap. 14 § andra stycket om ordförandeskapet,
17 kap. 16–18 §§ om sammanträden m.m.,
17 kap. 19 § om suppleanternas tjänstgöring,
17 kap. 20 § om beslutförhet,
17 kap. 21 § om jäv,
17 kap. 22 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Tjänster som domprost

9 § Tjänster som domprost tillsätts av regeringen.

Sedan domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall domkapitlet ge kyrkoråden i varje församling i pastoratet tillfälle att yttra sig över dessa.

Domkapitlet skall därefter med eget yttrande lämna över handlingarna avseende behöriga sökande till regeringen.

Tjänster som kyrkoherde

10 § Första och andra gången av tre, när en tjänst som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat, tillsätts den i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av tillsättningsnämnden. Detta gäller dock inte, om tjänsten skall tillsättas genom förflyttning enligt 17 § andra stycket.

11 § Var tredje gång tjänsten som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat tillsätts den av domkapitlet. Detta gäller dock inte, om tjänsten skall tillsättas genom förflyttning enligt 17 § andra stycket.

Innan tjänsten tillsätts skall kyrkorådet i varje pastorat ges tillfälle att yttra sig.

Tjänster som komminister

12 § Tjänster som komminister tillsätts i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av tillsättningsnämnden. Detta gäller dock inte sådana komministertjänster i samarbetskyrka som avses i 13 § eller en komministertjänst som skall tillsättas genom förflyttning enligt 17 § första stycket.

Tjänster i samarbetskyrka

13 § Tjänster som komminister i en samarbetskyrka mellan svenska kyrkan och annat samfund eller liknande tillsätts av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Gemensamma bestämmelser vid tillsättning av en tjänst som kyrkoherde eller komminister.

14 § När en kyrkoherdetjänst enligt 10 § eller en komministertjänst enligt 12 § skall tillsättas av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från de behöriga sökandena till kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

15 § Om det inte finns tre behöriga sökande till en tjänst som kyrkoherde eller komminister, får kyrkorådet eller tillsättningsnämnden tillsätta tjänsten eller lämna över ärendet till domkapitlet.

Domkapitlet får därvid tillsätta tjänsten eller besluta att tjänsten skall hållas vakant, om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden inte har begärt att tjänsten skall kungöras ledig en andra gång enligt 3 §.

16 § Kyrkorådet, tillsättningsnämnden eller domkapitlet skall underrätta stiftsstyrelsen om sina tillsättningsbeslut.

Domkapitlet skall underrätta stiftsstyrelsen om sina beslut att hålla en tjänst som kyrkoherde eller komminister vakant.

När ett tillsättningsbeslut har vunnit laga kraft skall stiftsstyrelsen utfärda ett anställningsbevis för den präst som har fått tjänsten.

Tillsättning genom förflyttning

17 § Stiftsstyrelsen får förflytta en präst som innehar en tjänst som komminister till en annan sådan tjänst. Förflyttning får ske endast om den tjänst prästen innehar dras in eller när det annars finns synnerliga skäl för det.

Detsamma gäller också för en präst som innehar en tjänst som kyrkoherde. Synnerliga skäl får dock åberopas bara när det annars är domkapitlet som enligt 11 § skulle ha tillsatt den kyrkoherdetjänst till vilken förflyttningen avses ske.

Om en stiftsstyrelse förflyttar en präst skall styrelsen bereda kyrkorådet eller tillsättningsnämnden i berörda pastorat tillfälle att yttra sig.

Tillsättning av stiftstjänster

Tjänster som stifts- och kontraktsadjunkt

18 § Tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen.

När domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen.

Tjänster som pastorsadjunkt

19 § Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts av domkapitlet.

Tillsättning av vikariat

20 § Vikariat på tjänster som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen. Långtidsvikariat på en tjänst som domprost tillsätts dock i samma ordning som tjänsten.

Sedan domkapitlet har prövat vilka sökande som är behöriga skall domkapitlet med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen eller, i fråga om långtidsvikariat på en tjänst som domprost, till regeringen.

21 § Vikariat på tjänster som komminister får tillsättas endast efter begäran av pastoratet, om regeringen inte föreskriver något annat.

Stiftsstyrelsen får överlåta åt en kontraktsprost att tillsätta andra vikariat än långtidsvikariat på tjänster som kyrkoherde och komminister inom kontraktet.

Beslut om ledighet för vissa präster

22 § Stiftsstyrelsen beslutar om semester och annan ledighet för präster som är anställda i pastorat och för pastorsadjunkter. Stiftsstyrelsen får överlåta åt en kontraktsprost att bevilja semester för dessa präster.

Befordringsgrunder

23 § Vid tillsättning av en prästtjänst skall avseende fästas endast vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Bland de grunder som sålunda skall beaktas skall skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Närmare föreskrifter om vad som sägs i första stycket meddelas av regeringen.

Anställningsformer

24 § En tjänst som biskop eller biträdande biskop tillsätts med fullmakt.

Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster tillsätts med förordnande.

25 § Förordnanden gäller tills vidare utan tidsbegränsning.

Förordnanden får dock tidsbegränsas om det föranleds av arbetets särskilda beskaffenhet eller om anställningen gäller vikariat.

Har ett förordnande meddelats i strid med vad som sägs i andra stycket, skall förordnandet på talan av prästen förklaras gälla tills vidare utan tidsbegränsning.

Överprövning av beslut enligt detta kapitel

26 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut om förflyttning eller tidsbegränsning av förordnande får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

27 § Om en präst vill söka ändring i ett beslut om förflyttning enligt 17 §, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet.

Talan, som avses i 25 § sista stycket, mot tidsbegränsning av ett förordnande skall väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång.

Om talan inte väcks inom den föreskrivna tiden är rätten till talan förlorad.

28 § Beslut om förflyttning får inte verkställas förrän beslutet har prö-

vats slutligt efter talan som avses i 27 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

29 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får i andra fall än som avses i 26 § överklagas enligt bestämmelserna i 22 kap. om kommunalbesvär.

30 § Domkapitlets beslut enligt detta kapitel får i andra fall än som avses i 26 § överklagas hos regeringen.

Domkapitlets beslut får överklagas bara av den som har sökt tjänsten. Överklagandet skall ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då beslutet tillkännagavs på domkapitlets anslagstavla.

36 kap. Anställning som präst m.m.

Skyldighet att utöva andra prästtjänster

1 § Den som innehar en lönetjänst som präst är skyldig att efter ett beslut av stiftsstyrelsen utöva en annan prästtjänst inom samma stift i stället för den egna tjänsten. En deltidsanställd präst är dock inte skyldig att tjänstgöra i större omfattning än i sin egen tjänst.

En präst är dock inte skyldig att utöva en högre tjänst under längre tid än sammanlagt tre månader av samma kalenderår.

2 § Stiftsstyrelsen får ålägga en präst som är anställd på en lönetjänst i ett pastorat att jämsides med sin tjänst utöva en annan prästtjänst i samma eller i ett närbeläget pastorat inom samma stift, om tjänstgöringen varar i högst tre månader under samma kalenderår.

Stiftsstyrelsen får också ålägga den som innehar en lönetjänst som präst att i stället för eller jämsides med sin tjänst sköta en sådan prästtjänst inom samma stift som inrättas i ett pastorat med tillfällig befolkningsökning under en del av året.

Tjänstebostäder

3 § Regeringen får besluta att innehavaren av en tjänst som biskop skall anvisas tjänstebostad.

4 § Pastoratet får besluta att innehavaren av en tjänst som kyrkoherde eller komminister skall anvisas tjänstebostad.

Om tjänsten är tillsatt får pastoratet meddela eller upphäva ett sådant beslut endast med samtycke av den som innehar tjänsten.

Pastoratet skall underrätta domkapitlet och egendomsnämnden om beslutet.

5 § Kostnaderna för en tjänstebostad åt en kyrkoherde eller komminister skall betalas av pastoratet.

6 § Egendomsnämnden fastställer hyran för tjänstebostäder för kyrkoherdar och komministrar. Hyran tillfaller pastoratet.

7 § När en tjänstebostad har anvisats är den som innehar tjänsten skyldig att bo i den.

8 § Beslut om befrielse från skyldigheten att bo i tjänstebostad fattas av regeringen, om beslutet rör en biskop, och i andra fall av domkapitlet.

Domkapitlet skall medge en ansökan om befrielse, om pastoratet har tillstyrkt den eller om det på grund av prästens eller någon familjemedlems hälsa eller bostadsförhållanden eller andra särskilda omständigheter framstår som skäligt.

Bisysslor m.m.

9 § Den som innehar en biskops- eller prästtjänst får inte utanför tjänsten inneha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller andra kyrkligt anställdas tjänsteutövning eller skada svenska kyrkans anseende.

10 § Den som innehar en biskops- eller prästtjänst får bara efter tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer uppbära sådana gåvo- eller donationsmedel eller liknande förmåner som är förenade med tjänsten.

Arbetskonflikter och skadestånd

11 § I prästerligt arbete som består i myndighetsutövning eller som är oundgängligen nödvändigt för att genomföra myndighetsutövning, får stridsåtgärd vidtas bara i form av lockout, strejk, vägran att arbeta på övertid eller nyanställningsblockad.

Stridsåtgärd får inte vidtas på grund av något annat än förhållandet mellan domkapitlet som arbetsgivare och präster som arbetstagare i stiftet.

Även i annat prästerligt arbete än som sägs i första stycket är stridsåtgärd i syfte att påverka inhemska politiska förhållanden otillåten.

12 § Om det uppkommer tvist om en viss stridsåtgärd är tillåten enligt 11 §, får denna inte vidtas förrän tvisten har avgjorts slutligt.

13 § Präster får delta i en stridsåtgärd bara efter beslut av den arbetstagarorganisation som har anordnat åtgärden.

14 § En arbetstagarorganisation får inte anordna eller på något annat sätt orsaka stridsåtgärder som inte tillåts enligt 11 och 12 §§. En sådan organisation får inte heller genom understöd eller på något annat sätt medverka vid tillåtna stridsåtgärder.

Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation tänker inleda eller har inlett en otillåten stridsåtgärd, är arbetstagarorganisationen skyldig att söka hindra åtgärden eller verka för att den upphör.

15 § Om en präst som tillhör en arbetstagarorganisation har inlett en stridsåtgärd i strid mot 13 §, skall domkapitlet och arbetstagarorganisationen omedelbart ta upp överläggningar med anledning av stridsåtgärden och gemensamt verka för att den upphör.

Första stycket gäller lokal arbetstagarorganisation, om sådan finns och om inte något annat har bestämts i kollektivavtal.

16 § Om domkapitlet bryter mot 11, 12 eller 15 § eller arbetstagarorganisationen mot 14 eller 15 §, skall domkapitlet eller organisationen, även om förpliktelser till följd av kollektivavtal inte har åsidosatts, ersätta

uppkommen skada enligt de grunder som anges i 54, 55, 60 och 61 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet. Detsamma gäller präster som bryter mot 11, 12 eller 13 §, om inte något annat följer av andra stycket.

Har arbetstagarorganisationen inlett eller orsakat en stridsåtgärd som inte är tillåten enligt 11 eller 12 §, får prästen åläggas skadestånd för att han har deltagit i åtgärden endast om det finns synnerliga skäl.

Överprövning av beslut enligt detta kapitel

17 § Den som är missnöjd med ett beslut eller en åtgärd enligt 1, 2 eller 10–15 § eller som vill begära skadestånd enligt 16 § får väcka talan i tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelserna i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

18 § Talan om skadestånd enligt 16 § skall väckas senast tre månader efter det att stridsåtgärden har avslutats.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

19 § Domkapitlets beslut enligt 8 § får överklagas hos kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

37 kap. Prästanställningens upphörande m.m.

Inledande bestämmelser

1 § En präst får skiljas från sin prästtjänst endast med stöd av vad som föreskrivs i detta kapitel.

Med präst och prästtjänst i 1–31 §§ avses också biskop och biskopstjänst.

Uppsägning

2 § Präster som är förordnade tills vidare får sägas upp om det är sakligt grundat.

Saklig grund föreligger inte om det är skäligt att kräva att prästen bereds annat arbete inom det pastorat eller den stiftssamfällighet där han är anställd.

Om uppsägningen beror på förhållanden som hänför sig till prästen personligen, får den inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad innan underrättelse om uppsägning lämnades. Har domkapitlet underlåtit att underrätta, räknas tiden i stället från tidpunkten för uppsägningen.

3 § En uppsägning skall ske skriftligen för att vara giltig.

I fråga om förfarandet i övrigt vid uppsägning tillämpas lagen (1982: 80) om anställningsskydd.

Skyldighet att avgå från en prästtjänst

4 § En präst som överger svenska kyrkans lära är skyldig att avgå från sin prästtjänst.

5 § En präst är skyldig att avgå från sin prästtjänst vid den ålder som anges i avtal om statlig pension eller motsvarande avtal (pensionsåldern).

Entledigande

6 § En präst får entledigas innan han har uppnått pensionsåldern

1. om han har förlorat sin arbetsförmåga eller fått den så nedsatt att han i framtiden inte kan fullgöra sina arbetsuppgifter tillfredsställande, eller

2. om han till följd av nedsatt arbetsförmåga under två år i följd inte har tjänstgjort annat än försökvis under kortare tid och socialstyrelsen anser det dels sannolikt att han inte kan återinträda i arbete inom ytterligare ett år, dels ovisst hur arbetsförmågan därefter kommer att utveckla sig.

7 § En präst som är anställd med fullmakt får entledigas, om han inte kan fullgöra sin tjänst tillfredsställande och om högst fem år återstår tills han får avgå med ålderspension.

8 § En präst som har rätt till statligt reglerad pension men inte har uppnått pensionsåldern, får inte entledigas enligt 6 och 7 §§ om han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan tjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

Med statligt reglerad pension förstås i denna paragraf pension som enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

9 § En prästs begäran om entledigande skall ske skriftligen för att vara giltig.

Anställningens upphörande vid ny anställning

10 § Om en präst får en annan statligt reglerad tjänst, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om inte något annat följer av föreskrifter om förening av tjänster. Sådana föreskrifter meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med en annan allmän tjänst, av regeringen. Vad som nu har sagts tillämpas även när den andra anställningen är en anställning hos riksdagen eller dess myndigheter.

Med en statligt reglerad tjänst förstås i denna paragraf en anställning där enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen avlöningsförmånerna fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen besluta att anställningen skall bestå utan hinder av första stycket.

Turordning vid uppsägning på grund av arbetsbrist

11 § I ärenden om uppsägning på grund av arbetsbrist skall, när det behövs, turordning för uppsägningen fastställas.

Frågor om turordningen handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om något annat inte följer av 12 och 13 §§.

12 § När en prästs plats i turordningen bestäms, skall hänsyn även tas till att uppgifterna i det pastorat eller den stiftssamfällighet där prästen är

anställd kan fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

13 § En uppsägning som strider mot bestämmelserna om turordning, skall på talan av prästen förklaras ogiltig.

Vid tvist om giltigheten av en uppsägning enligt första stycket tillämpas 34 § andra och tredje styckena, 37 §, 40 § första och tredje styckena samt 42 § lagen (1982: 80) om anställningsskydd. I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Företrädesrätt till återanställning

14 § I ärenden om tjänstetillsättning skall, när det behövs, turordning fastställas för företrädesrätt till återanställning.

Frågor om företrädesrätt till återanställning handläggs enligt bestämmelserna i lagen (1982: 80) om anställningsskydd, om inte annat följer av 17 och 18 §§.

Om sakliga grunder för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 35 kap. 23 §.

15 § Företrädesrätt till återanställning gäller inte högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om det inte finns särskilda skäl för det.

Företrädesrätt till återanställning gäller inte heller gentemot en präst som skall omplaceras på grund av vad som föreskrivs i 2 § andra stycket.

16 § En anmälan enligt 27 § första stycket lagen (1982: 80) om anställningsskydd som rör anspråk på företrädesrätt till återanställning skall, för att vara giltig, göras skriftligen hos domkapitlet.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i besked om att ett tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist inte kommer att förnyas skall det tas in en upplysning om var och hur anmälan skall göras.

Disciplinansvar

17 § Om en präst uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter vad som åligger honom i hans anställning och felet inte är ringa, får disciplinpåföljd åläggas honom för tjänsteförseelse.

Disciplinpåföljd får inte i något fall åläggas en präst därför att han har deltagit i en strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

18 § Disciplinpåföljder är varning och löneavdrag.

Mer än en disciplinpåföljd får inte åläggas samtidigt.

Löneavdrag får göras för minst en och högst trettio dagar. Om storleken av löneavdrag föreskriver regeringen.

19 § Om kollektivavtal innehåller någon bestämmelse som avviker från 18 § eller från regeringens föreskrifter om löneavdragets storlek, gäller i stället den bestämmelsen för präster som är sysselsatta inom det område som avtalet avser.

Avskedande

20 § Om en präst har begått brott som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas.

21 § Om en präst genom någon annan gärning än brott har begått en grov tjänsteförseelse som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas i stället för att åläggas disciplinpåföljd.

En präst får också avskedas, om han har ålagts disciplinpåföljd och inom två år därefter i anställning inom samma stift på nytt begår en tjänsteförseelse och därigenom visar sig uppenbarligen olämplig att inneha sin anställning.

22 § En präst som har rätt till statligt reglerad pension men inte har uppnått pensionsåldern får inte avskedas enligt 20 eller 21 §, om han har begått brottet eller tjänsteförseelsen under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 30 kap. 6 § brottsbalken och han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan prästtjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

Med statligt reglerad pension förstås i denna paragraf pension som enligt lag eller särskilda beslut av riksdagen fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

23 § Ett avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedandet prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedandet inte grundas enbart på omständigheter som ansvarsnämnden har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte, när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Åtalsanmälan

24 § En präst som är skäligen misstänkt för att i tjänsteutövningen ha begått brott enligt 20 kap. 1–3 §§ brottsbalken eller något annat brott varigenom han har åsidosatt åligganden i tjänsteutövningen, skall anmälas till åtal, om fängelse är föreskrivet för brottet eller om det finns anledning anta att talan om enskilt anspråk kommer att föras.

25 § I fråga om allmänfarlig vårdslöshet som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken får regeringen medge undantag från anmälningsskyldigheten enligt 24 §.

Avstängning och läkarundersökning

26 § Inleds enligt detta kapitel ett förfarande som syftar till att avskeda en präst, får han avstängas från arbetet.

Vidtas en åtgärd för att anställa åtal mot en präst, får han avstängas från arbetet, om gärningen i fråga kan antas medföra uppsägning eller avskedande.

En avstängning enligt första eller andra stycket gäller längst till dess att anställningen upphör.

27 § En präst som inte fullgör sina arbetsuppgifter tillfredsställande får avstängas från arbetet, om den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed liknande förhållande.

Saknas tillräcklig utredning om att den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller liknande förhållande men framstår detta ändå som

sannolikt, får prästen åläggas att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom.

Följer prästen inte åläggandet får han avstängas från arbetet.

28 § Upphör grunden för avstängning enligt 26 eller 27 §, skall avstängningen omedelbart hävas.

29 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av 26 och 27 §§ meddelas av regeringen.

Handläggningen av frågor som avses i 17–28 §§

30 § Bestämmelserna i 14 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning skall tillämpas vid handläggningen av frågor enligt 17–28 §§.

31 § Bestämmelserna i 11–14 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet skall inte tillämpas i fråga om beslut som meddelas med stöd av 17–28 §§.

Beslutande myndigheter m.m.

32 § För den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop prövas frågor om anställningens upphörande enligt 5–8 §§ av regeringen.

För den som innehar en prästtjänst prövas frågor om anställnings upphörande enligt 2 och 5–8 §§ av domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning.

33 § För den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop prövas frågor om avgångsskyldighet enligt 4 §, disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning av ansvarsnämnden för biskopar.

För den som innehar en prästtjänst prövas frågor som avses i första stycket av domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning.

34 § Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar, avskedande eller avstängning och om handläggning av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986: 765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 6 § lagen (1975: 1339) om justitiekanslerns tillsyn.

Ansvarsnämnden för biskopar

35 § Ansvarsnämnden för biskopar består av fem ledamöter.

Ledamöterna skall vara medlemmar av svenska kyrkan. Ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare. Av de övriga ledamöterna skall en vara biskop. De återstående ledamöterna skall vara lekmän som är förtrogna med det kyrkliga församlingslivet.

Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av regeringen.

Överprövning

36 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut enligt detta kapitel får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmel-

serna i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

37 § Den som vill söka ändring i ett beslut skall väcka talan inom fyra veckor från den dag då han fick del av beslutet, om beslutet rör

1. anställnings upphörande enligt 4–7 §§,
2. disciplinansvar enligt 17 §,
3. avskedande enligt 20 eller 21 §, eller
4. läkarundersökning enligt 27 § andra stycket.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

38 § Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar, avskedande eller avstängning finns i 7 § lagen (1986:765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 7 § lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn. Talan skall väckas inom fyra veckor från det att beslutet har meddelats.

39 § Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om uppsägning, disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 30 §, såvitt gäller tillämpningen av 14 kap. 1 eller 3–9 § lagen (1976:600) om offentlig anställning,
2. 32 eller 33 §,
3. föreskrifter enligt 29 § om handläggning av ärenden om avstängning eller läkarundersökning.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

Verställighet av beslut

40 § Beslut om anställnings upphörande enligt 6 och 7 §§, om löneavdrag som disciplinpåföljd enligt 17 § eller om avskedande enligt 20–22 §§ får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 37 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

Detsamma gäller beslut om avgångsskyldighet enligt 5 § om något annat inte följer av 41 §.

41 § Beslut om avstängning enligt 26 och 27 §§ gäller omedelbart. I tvist om avstängningen får domstolen dock för tiden intill dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger bestämma att avstängningen tills vidare inte skall gälla.

TIONDE AVDELNINGEN

KYRKOMUSIKEN

38 kap. Den kyrkomusikaliska verksamheten

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om den kyrkomusikaliska verksamheten i svenska kyrkans församlingar. Bestämmelserna skall dock inte tillämpas på hovförsamlingen.

2 § I detta kapitel avses med

kyrkomusikalisk verksamhet: musikverksamheten hos svenska kyrkans församlingar,

kyrkomusiker: den som är behörig att anställas på en tjänst som kantor eller organist.

Pastoratets ansvar

3 § Pastoratet skall svara för den kyrkomusikaliska verksamheten.

4 § I den kyrkomusikaliska verksamheten ingår bl.a.

1. orgelspel vid gudstjänster och övriga kyrkliga handlingar enligt den ordning som gäller för svenska kyrkan,
2. främjande av kyrkosången,
3. fri musikundervisning med inriktning på kyrkans musikverksamhet, samt
4. vård av de orglar som finns hos församlingarna.

5 § För sådan verksamhet som anges i 4 § skall pastoratet förordna en eller flera kyrkomusiker.

Domkapitlet får dock, när det finns särskilda skäl, medge att pastoratet förordnar någon annan. Medgivandet får begränsas till att gälla en viss gudstjänstlokal eller en viss kyrkomusikalisk uppgift.

Tjänsteorganisation

6 § Tjänster som kyrkomusiker i ett pastorat är tjänster som organist eller som kantor.

7 § I varje pastorat skall det finnas minst en tjänst som organist, om inte domkapitlet medger något annat.

Domkapitlet får lämna medgivande enligt första stycket, om de kyrkomusikaliska arbetsuppgifterna är av liten omfattning eller om det av organisatoriska skäl inte är lämpligt att anställa någon organist. Domkapitlet får begränsa medgivandet till att avse en viss tid.

8 § I det pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det finnas en tjänst som domkyrkoorganist.

Behörighet

9 § Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen eller motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.

10 § Behörig att anställas på en tjänst som kantor är den som

1. har avlagt kantorsexamen,
2. har avlagt högskoleexamen på musiklärarlinjen med kyrkomusikaliskt tillval, eller
3. är behörig att anställas som organist.

Med examen som avses i första stycket 1 eller 2 jämställs motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.

11 § Domkapitlet kan förklara en sökande som inte uppfyller villkoren i

9 och 10 §§ behörig att anställas på en tjänst som organist eller kantor, om han med hänsyn till sin utbildning och yrkeserfarenhet är att anse som jämställd med den som uppfyller dessa villkor.

Tjänstetillsättningar

12 § Tjänster som kyrkomusiker tillsätts i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av den tillsättningsnämnd som anges i 35 kap. 5 §.

13 § Innan en tjänst som kyrkomusiker tillsätts, skall domkapitlet pröva vilka sökande som är behöriga samt yttra sig över deras kyrkomusikaliska skicklighet.

Reglemente

14 § Församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige skall fastställa ett reglemente för den kyrkomusikaliska verksamheten.

Av reglementet skall framgå hur de uppgifter som anges i 4 § skall tillgodoses. Utförs sådana uppgifter av flera, skall reglementet ange hur uppgifterna är fördelade mellan dem.

15 § Innan reglementet fastställs, skall yttrande inhämtas från församlingarna i pastoratet och domkapitlet. Av domkapitlets yttrande skall särskilt framgå om förslaget till reglemente står i överensstämmelse med vad som har bestämts om gudstjänster i församlingarna.

Orgelvård

16 § Den som enligt reglementet har att svara för vården av en orgel skall till pastoratet anmäla sådana brister som han inte lämpligen själv kan avhjälpa.

17 § Innan pastoratet tillåter någon annan än den som är förordnad enligt 5 § att använda en orgel, skall yttrande inhämtas från den som enligt reglementet har att svara för vården av orgeln.

Fyllnadstjänstgöring

18 § Den som innehar en tjänst som kyrkomusiker är skyldig att fullgöra fyllnadstjänstgöring hos en annan arbetsgivare i den omfattning som följer av anställningsavtalet.

Musiksakkunniga

19 § Vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel får domkapitlet biträdas av en eller flera musiksak- kunniga.

Behörig att vara musiksakkunnig i domkapitlet är domkyrkoorganisten eller någon annan som är behörig att anställas på en tjänst som organist.

Stiftsstyrelsen skall förordna en eller flera musiksakkunniga efter yttrande av domkapitlet.

Överklagande

20 § Domkapitlets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos regeringen.

Domkapitlets beslut enligt 5 § andra stycket och 7 § andra stycket får överklagas endast av pastoratet.

21 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt detta kapitel får överklagas enligt bestämmelserna i 22 kap. om kommunalbesvär.

ELFTE AVDELNINGEN

DEN KYRKLIGA EGENDOMEN

39 kap. Domkyrkor och församlingskyrkor

Domkyrkor

1 § I varje stift skall det finnas en domkyrka.

2 § Domkyrkorna i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift skall förvaltas av domkapitlet i respektive stift. Domkapitlet skall därvid också svara för den ekonomiska förvaltningen samt förvalta domkyrkans inventarier och övriga lösa egendom.

Domkyrkan i Lunds stift och dess inventarier samt domkyrkans övriga egendom skall förvaltas av domkyrkorådet i Lund.

3 § Domkyrkorna i andra stift än de som anges i 2 § förvaltas som församlingskyrka.

4 § Närmare bestämmelser om förvaltningen av de domkyrkor som anges i 2 § meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Domkyrkorådet i Lund

5 § Domkyrkorådet i Lund skall fullgöra de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning ankommer på rådet.

6 § Domkyrkorådet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten,
3. en av kyrkorådet i Lunds domkyrkoförsamling utsedd ledamot,
4. två ledamöter valda av stiftsfullmäktige.

För de valda ledamöterna skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Om de ersättare som utses av stiftsfullmäktige inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Församlingskyrkor

7 § För varje församling skall det finnas minst en församlingskyrka.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta

1. vilken eller vilka kyrkor som skall vara församlingskyrka,
2. att en församling får ha församlingskyrka tillsammans med en annan församling, och
3. att en kyrka inte längre skall vara församlingskyrka.

9 § Domkyrkoförsamlingen i de stift som anges i 2 § får använda domkyrkan som församlingskyrka.

40 kap. Upplåtelse av kyrka

Hur en kyrka får upplåtas

1 § En biskop eller biträdande biskop får använda domkyrkan eller andra kyrkor som är invigda för svenska kyrkans gudstjänst för biskopliga ämbetshandlingar i stiftet.

2 § Kyrkoherden och andra präster som tjänstgör i pastoratet får använda kyrkor, som är invigda för svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling eller en kyrklig samfällighet, för
1. församlingens huvudgudstjänster, och
2. kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör församlingen.

3 § Kyrkor som är invigda för svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling eller en kyrklig samfällighet får upplåtas för andra ändamål än som avses i 1 eller 2 § bara om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. De får inte upplåtas för ändamål som kränker kyrkorummets helgd. En upplåtelse får inte heller ske så att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller kyrkliga verksamhet i övrigt.

Upplåtelse av kyrka för en kyrklig handling som avser någon som tillhör församlingen får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot bestämmelserna i första stycket.

Vad som sägs i första och andra styckena skall också gälla en domkyrka som enligt 39 kap. 9 § används som församlingskyrka.

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

4 § Frågor om upplåtelse av kyrka för andra ändamål än som avses i 1 och 2 §§ prövas av församlingens kyrkoråd.

5 § Innan kyrkorådet beslutar om upplåtelse av kyrkan skall kyrkoherden, om denne är förhindrad att delta i beslutet, såvitt möjligt ges tillfälle att yttra sig.

Om upplåtelsen gäller en domkyrka som avses i 39 kap. 2 § skall också den som förvaltar domkyrkan ges tillfälle att yttra sig.

6 § Kyrkorådet får uppdra åt kyrkoherden eller åt en särskild avdelning, bestående av kyrkoherden och andra ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet, att på rådets vägnar besluta i ärenden om upplåtelse av kyrka.

7 § I en annexförsamling där kyrkoherden har förordnat en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet, skall vad som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla den prästen.

8 § Kyrkorådets beslut om upplåtelse av kyrka skall gälla omedelbart.

Överklagande

9 § Kyrkorådets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet.

Utöver vad som följer av förvaltningslagen (1986: 223) får kyrkorådets beslut överklagas också av en ledamot i kyrkorådet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

41 kap. Förvaltningen av kyrklig jord

Definitioner m.m.

1 § Kyrklig jord är sådan fast egendom eller tomträtt

1. vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i visst pastorat *(löneboställe)*,
2. där tjänstebostad är anvisad åt en kyrkoherde eller komminister *(prästgård)*,
3. vars avkastning är avsedd för en församlingskyrkas behov *(församlingskyrkas fastighet)*,
4. som förvärvats för medel ur prästlönefonder från flera pastorat och vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i dessa pastorat *(prästlönefondsfastighet)*,
5. vars avkastning tillförs kyrkofonden *(kyrkofondsfastighet)*,
6. vars avkastning är avsedd för en domkyrkas behov *(domkyrkas fastighet)*, eller
7. där tjänstebostad är anvisad åt en biskop *(biskopsgård)*.

Om tjänstebostad inte längre är anvisad på en prästgård blir denna löneboställe.

Vid tillämpningen av 19 och 21 §§ skall även sådan fast egendom på vilken en församlingskyrka eller domkyrka av stiftelsekaraktär är uppförd anses som församlingskyrkas fastighet respektive domkyrkas fastighet.

2 § Bestämmelser i lag eller annan författning om fast egendom eller tomträtt som tillhör staten tillämpas inte på kyrklig jord.

3 § Vad som enligt lag eller annan författning åligger fastighetsägare skall fullgöras av den som förvaltar den kyrkliga jorden.

Den som förvaltar den kyrkliga jorden företräder denna, om något annat inte sägs i denna lag.

Förvaltningen

Allmänna bestämmelser

4 § Pastoratet skall förvalta lönebostäilen och församlingskyrkors fastigheter, med undantag av tillhörande skog, samt prästgårdar.

Församlingen skall förvalta skogen på församlingskyrkas fastigheter.

Egendomsnämnden skall förvalta prästlönefondsfastigheter, domkyrkas fastigheter och biskopsgården samt skogen på lönebostäilen. Lunds domkyrkas fastigheter skall dock förvaltas av domkyrkorådet i Lund enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Kammarkollegiet skall förvalta kyrkofondsfastigheter. Egendomsnämn-

den skall dock förvalta en kyrkofondsfastighet, om kammarkollegiet beslutar att överlämna förvaltningen av fastigheten åt nämnden. Kammarkollegiet kan också överlämna förvaltningen åt någon annan förvaltare.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter ansökan av den som förvaltar den kyrkliga jorden besluta att denna skall förvaltas på annat sätt.

6 § Vid förvaltningen av den kyrkliga jorden skall naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.

7 § Förvaltningen av annan kyrklig jord än prästgårdar och biskopsgårdar skall inriktas på att egendomens avkastningsförmåga tas tillvara på ekonomiskt bästa sätt.

Prästgårdar

8 § Egendomsnämnden får meddela bestämmelser för vården och användningen av prästgårdar som utgör en särpräglad miljöer. Detsamma gäller sådana byggnader på prästgårdar som har ett särskilt värde som exempel på en viss tids byggnadsskick.

Vad som sägs om prästgård i första stycket skall även gälla vid förvaltningen av ett löneboställe, som tidigare har varit prästgård.

9 § Har ett pastorat enligt 36 kap. 5 § anvisat kyrkoherden eller en komminister tjänstebostad på en prästgård, skall pastoratet anordna prästgården.

Pastoratet skall underhålla prästgården och vid behov bygga nya hus på den. Pastoratet svarar för prästgårdens skötsel, om detta inte enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal skall ankomma på innehavaren av tjänstebostaden.

Biskopsgårdar

10 § Egendomsnämnden skall svara för underhåll, skötsel och uppvärmning av biskopsgården, om detta inte enligt avtal skall ankomma på någon annan. Behöver husen på biskopsgården byggas om eller en ny biskopsgård byggas, skall egendomsnämnden föreslå det hos regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. För biskopsgården i Lunds stift gäller dock de bestämmelser som regeringen meddelar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur egendomsnämndens åligganden enligt första stycket skall utföras.

Rationaliseringar på löneboställes jordbruk m.m.

11 § Ett pastorat får endast efter medgivande av egendomsnämnden företa en mera omfattande värdebeständig rationalisering med avseende på ett löneboställes jordbruk. Detsamma gäller i fråga om nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av hus på ett löneboställes jordbruk.

Innan egendomsnämnden avgör en fråga om sådant medgivande, skall nämnden inhämta yttrande från länsstyrelsen. Om det behövs skall nämnden också bereda kommunen där egendomen finns tillfälle att yttra sig.

12 § När ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet skall upplåtas på jordbruksarrende, skall egendomsnämnden bestämma villkoren för upplåtelsen.

När en arrendenämnd eller en domstol handlägger frågor om sådana villkor företräds den kyrkliga jorden av egendomsnämnden.

Rätt till jakt

13 § Rätt till jakt på kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen, om inte något annat följer av andra eller tredje stycket.

Egendomsnämnden upplåter rätt till jakt på ett löneboställe, om nämnden förvaltar skogen på fastigheten.

Pastoratet får med egendomsnämndens medgivande upplåta rätt till jakt i fråga om sådan mark som inte är skogsmark och som ligger avskilt i förhållande till skogen. Sådant medgivande får inte lämnas om det med hänsyn till jaktvården finns skäl för gemensam upplåtelse.

Rätt till fiske

14 § Rätt till fiske i vatten som hör till kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen. Pastoratet upplåter dock rätt till fiske i vatten som hör till ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet.

Vissa andra rättigheter m.m.

15 § Egendomsnämnden skall företräda kyrklig jord med undantag för kyrkofondsfastigheter och Lunds domkyrkas fastigheter i ärenden om upplåtelse av följande rättigheter:

1. nyttjanderätt till mark för församlingsändamål, kommunalt behov, bostadsbebyggelse, industri eller något annat liknande ändamål,
2. tomträtt,
3. rätt till annan naturtillgång,
4. servitut.

Detsamma gäller ärenden som rör ledningsrätt eller vägrätt samt, om regeringen inte föreskriver att en annan myndighet skall företräda den kyrkliga jorden, ärenden som rör byggnadsminnen, naturvårdsområden, naturreservat, naturminnen eller bestämmelser till skydd för djurlivet.

Dispositionsändringar

16 § Andra dispositionsändringar än sådana som avses i 15 § skall prövas av egendomsnämnden i fråga om löneboställe och av den som förvaltar egendomen i fråga om annan kyrklig jord.

Om dispositionsändringen föranleds av att ett självständigt jordbruk inte längre är bärkraftigt, skall frågan dock alltid prövas av egendomsnämnden. Detsamma gäller om ändringen kan leda till att ett sådant jordbruk inte kan bestå.

Fördelning av vinst eller förlust

17 § Egendomsnämnden skall fördela den vinst eller förlust som uppkommer vid förvaltningen av prästlönefondsfastigheter på pastoraten i förhållande till deras andelar i fastigheterna. Detsamma gäller för vinst eller förlust vid förvaltningen av skogen på löneboställena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur andelarna skall beräknas.

Tillsynen över förvaltningen

18 § Egendomsnämnden skall ha tillsyn över sådan förvaltning av kyrklig jord som pastoraten och församlingarna enligt 4 § första och andra styckena har hand om.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock i enskilda fall besluta att sådan egendom inte skall stå under nämndens tillsyn.

Försäljning eller byte av kyrklig jord

19 § Försäljning eller byte av kyrklig jord får ske

1. för att tillgodose bostadsbehovet i orten,
2. för att bilda lämpliga enheter för jordbruk eller skogsbruk,
3. för att främja något annat syfte liknande det som avses i 1 eller 2,
4. för att tillgodose ändamål som avses i 2 kap. expropriationslagen (1972: 719), eller
5. när jorden på grund av särskilda omständigheter inte lämpligen bör behållas för sitt ändamål.

Kyrklig jord får bara överlåtas om det kan ske utan olägenhet för det allmänna och om det sker mot ersättning. Om något annat inte föreskrivs särskilt, skall ersättningen motsvara fastighetens marknadsvärde.

Om det finns särskilda skäl, får sådan överlåtelse av kyrklig jord ske som medför att denna blir kyrklig jord av annat slag.

20 § Frågor enligt 19 § skall prövas av kammarkollegiet, egendomsnämnden eller domkyrkorådet i Lund enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Om prästlönefonder m.m.

Skyldigheten att fondera

21 § Ersättning för kyrklig jord på grund av försäljning, expropriation, upplåtelse av naturtillgång eller liknande skall fonderas. Avkastningen skall användas för samma ändamål som jorden har varit avsedd för.

Ersättning som härrör från ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall dock användas till betalning av sådant lån ur kyrkofonden som har upptagits för lönebostället eller prästlönefondsfastigheten.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att fondera medel. Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

Prästlönefonder

22 § Ersättning som skall fonderas enligt 21 § och som kommer från ett löneboställe eller en prästgård skall utgöra prästlönefond för pastoratet. Även en annan fond vars avkastning är avsedd för avlöning åt en kyrkoherde eller komminister utgör prästlönefond.

Prästlönefonderna skall förvaltas av pastoraten.

Prästlönejordsfonder

23 § Av medel ur prästlönefonder från flera pastorat får en prästlönejordsfond bildas för inköp av prästlönefondsfastigheter. Prästlönejordsfonderna skall förvaltas av egendomsnämnderna.

24 § Ersättning som skall fonderas enligt 21 § och som kommer från en prästlönefondsfastighet får behållas i en prästlönejordsfond i stiftet och användas till köp av fast egendom, om det kan antas att köp kan komma till stånd inom en nära framtid. Bestämmelser om sådant köp finns i 28 §.

I andra fall skall sådan ersättning tillföras pastoratens prästlönefonder i förhållande till pastoratens andelar i fastigheten.

Församlingskyrkors och domkyrkors fastighetsfonder

25 § Ersättning som skall fonderas enligt 21 § och som kommer från en församlingskyrkas eller en domkyrkas fastighet skall utgöra fastighetsfond för församlingskyrkan respektive domkyrkan.

Ersättning som skall fonderas enligt 21 § och som kommer från biskopsgården i Lunds stift skall tillföras fastighetsfonden för Lunds domkyrka.

Församlingskyrkas fastighetsfond förvaltas av pastoratet. Domkyrkas fastighetsfond förvaltas av den som förvaltar domkyrkan.

Kyrkofonden

26 § Ersättning som avses i 21 § och som kommer från en kyrkofondsfastighet eller från någon annan biskopsgård än biskopsgårdarna i Lunds och Visby stift skall tillföras kyrkofonden.

Bestämmelser om kyrkofondens förvaltning finns i 42 kap.

Allmänna bestämmelser om förvaltningen av fonder

27 § Prästlönefonder och församlingskyrkors eller domkyrkors fastighetsfonder skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigs medel.

Regeringen får meddela föreskrifter om att fondernas tillgångar får användas på något annat sätt. Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

Köp av fast egendom eller tomträtt

28 § Kammarkollegiet eller egendomsnämnden skall enligt bestämmelser som regeringen meddelar pröva frågor om köp av fast egendom eller tomträtt för medel ur en prästlönefond, prästlönejordsfond eller försam-

lingskyrkas fastighetsfond samt frågor om ur vilka prästlönefonder medel skall tillskjutas till en prästlönejordsfond.

Överklagande m.m.

29 § Pastoratets, egendomsnämndens och domkyrkorådets i Lund beslut enligt detta kapitel får överklagas hos kammarkollegiet. Egendomsnämndens beslut enligt 12 § får endast överklagas av den som förvaltar egendomen.

30 § Kammarkollegiet får överlämna ett ärende till regeringens avgörande, om kollegiet anser att särskilda skäl motiverar det. Kammarkollegiet skall då bifoga ett eget yttrande i ärendet.

31 § Kammarkollegiets beslut i en fråga som har överklagats dit får inte överklagas. I övrigt får kammarkollegiets beslut med undantag av beslut enligt 4 § fjärde stycket överklagas hos regeringen.

42 kap. Kyrkofonden

Inledande bestämmelser

1 § Genom kyrkofonden skall kostnader för svenska kyrkans verksamhet fördelas enligt bestämmelserna i detta kapitel.

2 § Vad som i detta kapitel sägs om pastorat skall också tillämpas på pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter.

Bestämmelserna i detta kapitel skall dock inte tillämpas på hovförsamlingen.

3 § I detta kapitel avses med

bidragsår: det år under vilket bidrag betalas ut enligt 17–22 §§,

skatteunderlag: antalet skattekronor enligt skattemyndighets beslut om taxering till kommunal inkomstskatt enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990: 324) året före bidragsåret,

skattekraft: skatteunderlaget per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret,

medelskattekraft: skatteunderlaget för hela landet per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

Statistiska centralbyrån fastställer medelskattekraften senast den 31 december året före bidragsåret.

Kyrkofondens styrelse och förvaltning

4 § För kyrkofonden skall det finnas en styrelse. Denna skall bestå av en ordförande och sex andra ledamöter.

5 § Ordföranden och tre av de övriga ledamöterna i kyrkofondens styrelse utses för tre år av regeringen.

Tre ledamöter utses av kyrkomötet. Dessa ledamöter väljs för kyrkomötets valperiod snarast efter valperiodens början. Valet gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under nästa valperiod.

6 § För ledamöterna i kyrkofondens styrelse skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Om de ersättare som kyrkomötet utser inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

7 § Närmare föreskrifter om förvaltningen av kyrkofonden meddelas av regeringen.

Hur kyrkofonden tillförs medel

8 § Till kyrkofonden betalas

1. allmän och särskild kyrkoavgift enligt 13–16 §§,
2. statsbidrag som beviljas för ändamålet.

Till kyrkofonden skall även föras avkastning och ersättning från fondens tillgångar och från andra kapitaltillgångar enligt regeringens bestämmande.

9 § Om det behövs, får kyrkofonden ta upp lån i den omfattning som regeringen bestämmer.

Hur kyrkofondens medel används

10 § Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 17–20 §§,
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 21 och 22§§,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och den biträdande biskopen i Uppsala stift,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal, samt
5. kostnader för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster.

11 § Enligt regeringens bestämmande betalas ur kyrkofonden också

1. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter,
2. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen,
3. förvaltningskostnader för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndigheter där kyrkliga frågor handläggs,
4. kostnader för verksamhet som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet,
5. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt,
6. andra kostnader för kyrkliga ändamål.

12 § Ur kyrkofonden får lån lämnas för

1. åtgärder som syftar till att rationalisera driften av löneboställer eller prästlönefondsfastigheter,
2. förvärv av jordbruksfastighet som löneboställe eller prästlönefondsfastighet, om förvärvet syftar till en rationalisering av det kyrkliga jordinnehavet i stiftet,
3. kostnader till följd av fastighetsbildningsförrättning eller företag enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar, anläggningslagen (1973:1149) eller vattenlagen (1983:291) som ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall belastas med.

Närmare föreskrifter om lån ur kyrkofonden meddelas av regeringen.

Allmän kyrkoavgift

13 § Pastoraten skall varje år betala allmän kyrkoavgift till kyrkofonden. Avgiften beräknas på skatteunderlaget och är 16 öre per skattekrona.

Vid beräkningen av den allmänna kyrkoavgiften skall det antal skattekronor som hänför sig till personer som inte är medlemmar av svenska kyrkan minskas med 70 procent.

Särskild kyrkoavgift

14 § Sådana pastorat som har lönetillgångar skall varje år också betala särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Pastoratens lönetillgångar är löneboställen och prästlönefonder samt andelar i prästlönejordsfonder och prästlönefondsfastigheter.

15 § Särskild kyrkoavgift beräknas

1. för egendom som taxeras enligt fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) till två procent av taxeringsvärdet,
2. för aktier och andelar i värdepappersfonder enligt lagen (1990: 1114) om värdepappersfonder till två procent av marknadsvärdet,
3. för obligationer, förlagsbevis och konvertibla skuldebrev till åtta procent av marknadsvärdet,
4. för bankmedel och andra fordringar till åtta procent av det nominella värdet.

Till den del taxeringsvärdet enligt första stycket 1 består av skogsbruksvärde skall i stället för vad som där sägs gälla att avgiften skall beräknas till sex procent av skogsbruksvärdet.

För lönetillgångar som utgörs av andel i fast egendom skall avgiften beräknas i proportion till andelstalet.

16 § Underlaget för den särskilda kyrkoavgiften bestäms med hänsyn till förhållandena den 31 december året före det år som närmast föregår bidragsåret.

Utjämningsbidrag

Allmänt utjämningsbidrag

17 § Pastoraten och stiftssamfälligheterna får varje år ett allmänt utjämningsbidrag, om skatteunderlaget understiger det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 19 §. Bidraget lämnas med ett belopp som motsvarar produkten av det enligt 18 § beräknade tillskottet av skatteunderlag och skattesatsen för bidragsåret.

18 § Tillskottet av skatteunderlag utgör skillnaden mellan det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 19 § och skatteunderlaget.

För kyrkliga samfälligheter skall tillskottet av skatteunderlag utgöra summan av de tillskott som enligt första stycket lämnas eller skulle ha lämnats till de pastorat som ingår i samfälligheten.

Tillskottet av skatteunderlag avrundas till närmast hela tusental skattekronor, varvid 500 skattekronor avrundas uppåt.

19 § För pastoraten och stiftssamfälligheterna gäller som garanti följande skattekraft i procent av medelskattekraften.

Pastoraten och stiftssamfälligheterna	Garanterad skattekraft
Stockholms län	98
Uppsala län	95
Södermanlands län	95
Östergötlands län	95
Jönköpings län	95
Kronobergs län	95
Kalmar län utom Mörbylånga och Borgholms kommuner	95
Mörbylånga och Borgholms kommuner	98
Gotlands län	104
Blekinge län	95
Kristianstads län	95
Malmöhus län	95
Hallands län	95
Göteborgs och Bohus län	95
Älvsborgs län	95
Skaraborgs län	95
Värmlands län	95
Örebro län	95
Västmanlands län	95
Kopparbergs län	98
Gävleborgs län	98
Västernorrlands län	101
Jämtlands län	104
Västerbottens län utom Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	107
Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	110
Norrbottens län:	
Bodens, Haparanda, Kalix, Lulcå, Piteå och Älvsbyns kommuner	107
Arvidsjaurs kommun	110
Arjeplogs kommun	113
Gällivare, Jokkmokks, Kiruna, Pajala, Överkalix och Övertorneå kommuner	116

Extra utjämningsbidrag

20 § Kyrkofondens styrelse får bevilja pastorat och stiftssamfälligheter extra utjämningsbidrag enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga bidrag

Stiftsbidrag

21 § Kyrkofondens styrelse får enligt föreskrifter som regeringen meddelar bevilja stiftssamfälligheter bidrag ur kyrkofonden för betalning av följande kostnader:

1. domkapitlets, stiftsstyrelsens och egendomsnämndens förvaltningskostnader,
2. lönekostnader för sekreterare till biskopen eller, i Uppsala stift, den biträdande biskopen,
3. lönekostnader för stiftsadjunkter, kontraktsadjunkter, pastorsadjunkter, garnisonspastorn i Boden och kyrkoherdar för samer,
4. arvoden till kontraktsprostar samt till praktikanter och handledare för dessa,
5. kostnader i samband med möte med stiftets präster,
6. kostnader för särskilda bidrag (strukturbidrag) som stiftsstyrelsen skall fördela mellan pastoraten för särskilda behov.

Kyrkobyggnadsbidrag

22 § Kyrkofondens styrelse får bevilja ett pastorat bidrag till kostnadskrävande underhåll och restaurering av en församlingskyrka enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga bestämmelser

Fördelning av bidragsbelopp vid indelningsändring

23 § När ett beviljat bidrag behöver delas upp på flera mottagare till följd av en indelningsändring, skall kyrkofondens styrelse besluta om bidragets fördelning.

Inskränkning av utjämningsbidrag

24 § Kyrkofondens styrelse får bestämma att ett beviljat utjämningsbidrag skall sättas ner eller inte längre lämnas, om utbetalningen av bidraget kan leda till en sänkning av ett pastorats utdebitering av församlingsskatt under en nivå som fastställs av regeringen. Nivån får inte överstiga medelutdebiteringen av församlingsskatt i landet med mer än 20 öre.

Hur tillskott av skatteunderlag samt allmän och särskild kyrkoavgift fastställs

25 § Kyrkofondens styrelse fastställer för varje pastorat tillskottet av skatteunderlag samt vad som skall utgå i allmän och särskild kyrkoavgift. Styrelsen skall meddela pastoraten dessa uppgifter senast den 25 januari bidragsåret.

26 § Till ledning för det kyrkokommunala budgetarbetet skall kyrkofondens styrelse senast den 10 september året före bidragsåret meddela pastoraten och stiftssamfälligheterna preliminära uppgifter om tillskott av skatteunderlag, stiftsbidrag samt belopp för allmän och särskild kyrkoavgift.

27 § Stiftsstyrelsen skall meddela berörda pastorat preliminära uppgifter om strukturbidraget senast den 1 oktober året före bidragsåret.

Överklagande

28 § Beslut av kyrkofondens styrelse enligt detta kapitel får inte överklagas.

43 kap. Val till stiftsfullmäktige

Valmetod

1 § Ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige väljs av elektorer.

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val av stiftsfullmäktige utgör varje kontrakt en valkrets, om inte något annat beslutas av länsstyrelsen i det län inom vilket kontraktprosten har sin anställning som präst. För ett sådant beslut tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 1 § andra stycket.

Mandatfördelningarna mellan valkretsarna

3 § I varje valkrets skall det väljas en ledamot och därutöver så många ledamöter som belöper på valkretsen sedan det återstående antalet ledamöter fördelats på valkretsarna i proportion till antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

4 § Den centrala valmyndigheten skall, före september månads utgång det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige skall äga rum, fastställa det antal ledamöter i stiftsfullmäktige som varje valkrets skall utse.

Överklagande av beslut om mandatfördelning

5 § Den centrala valmyndighetens beslut om mandatfördelning enligt 4 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Valdistrikt

6 § För val av elektorer utgör varje församling i valkretsen ett valdistrikt.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

7 § Elektorer väljs för varje församling av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Valet förrättas av de nyvalda kyrkofullmäktige eller av de nyvalda kyrkoråden.

Antalet elektorer m.m.

8 § I församlingar med högst 500 röstberättigade kyrkomedlemmar utses en elektor.

I församlingar med mer än 500 men högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses två elektorer. För varje påbörjat tvåtusental röstberättigade kyrkomedlemmar utöver 2 000 utses ytterligare en elektor.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

9 § För elektorerna skall lika många ersättare utses.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet m.m.

10 § I fråga om valbarhet till elektor eller ersättare för elektor, verkan av att valbarheten upphör och rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 12 kap. 5 § första stycket, 8 och 9 §§ om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige. Den som har fyllt 18 år senast på dagen för elektorsvalet är dock valbar.

Tidpunkt för valet

11 § Elektorer och deras ersättare skall utses före utgången av november det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Protokoll skall föras över val av elektorer. Protokollet skall skyndsamt översändas till stiftsstyrelsen.

Överklagande av val av elektorer och ersättare

12 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts, får överklagas endast i samband med talan mot det beslut varigenom ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige har utsetts.

Elektors rätt till ersättning

13 § En elektor har rätt till skälig ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Kostnaderna skall betalas av församlingen.

Val av ledamöter och suppleanter

Valsammanträde m.m.

14 § För val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige skall stiftsstyrelsen utse en person i varje valkrets att vara valförrättare.

Efter framställning av valförrättaren skall stiftsstyrelsen kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför denne.

Valsammanträdet skall hållas före utgången av december det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige har förrättats.

Förfarandet vid valet

15 § Val av ledamöter och suppleanter skall ske inför öppna dörrar.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

16 § Över förrättningen skall föras protokoll som skrivs under av valförrättaren.

Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Valet är därmed avslutat.

Förvaring av valmaterial m.m.

17 § Protokollet, valsedlarna och annat valmaterial skall av valförrättaren genast sändas in till stiftsstyrelsen, som skall förvara handlingarna på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Utfärdande av bevis för ledamot och suppleant

18 § För den som har blivit vald till ledamot eller suppleant skall stiftsstyrelsen genast utfärda ett bevis om detta. I beviset anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets som ledamoten eller suppleanten har blivit vald. Beviset skall sändas till den som har blivit vald och till stiftsfullmäktiges ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Valperiodens längd m.m.

19 § Ledamöter och suppleanter väljs för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

20 § Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden skall ordföranden skyndsamt anmäla detta till stiftsstyrelsen.

Stiftsstyrelsen skall därefter till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den suppleant som står i tur att tillträda enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen.

Överklagande m.m.

21 § Beslut varigenom ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige har utsetts får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigval och som är kyrkobokförd inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Den som vill överklaga har rätt att hos stiftstyrelsen genast få utdrag ur protokoll eller andra handlingar över förrättningen.

22 § Skrivelsen med överklagandet enligt 21 § skall ges in till stiftsstyrelsen inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades.

Om skrivelsen har kommit in till riksdagens valprövningsnämnd inom överklagandetiden men till stiftsstyrelsen först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige.

Hur överklagandet kungörs och handläggs

23 § Stiftsstyrelsen skall snarast möjligt efter utgången av tiden för överklagande som avses i 21 § samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till riksdagens valprövningsnämnd.

Kungörelsen skall införas i minst en ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen skall anges en viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden.

Stiftsstyrelsen skall skyndsamt yttra sig över överklagandena till valprövningsnämnden.

24 § Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas i fråga om överklagande som avses i 21 §.

25 § I fråga om handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 21 § skall 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620) tillämpas.

När en ledamot och suppleant tillträder uppdraget

26 § Den som har valts till ledamot i stiftsfullmäktige får utöva sitt uppdrag även om valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som första och andra styckena har sagts om en ledamot gäller också för en suppleant.

44 kap. Val till domkapitlet

Valet av prästledamot och suppleant för denne

Rösträtt vid valet

1 § Rösträtt vid valet av prästledamot i domkapitlet och suppleant för denne har den som innehar en anställning som präst i ett pastorat i stiftet eller i stiftssamfälligheten och som är behörig att utöva det kyrkliga ämbetet som präst.

Valperiodens längd m.m.

2 § Valet av prästledamoten och dennes suppleant gäller för en tid av sex år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har ägt rum.

Valet förrättas vid ett möte med stiftets präster inför biskopen som valförrättare.

Om ett möte med stiftets präster inte kan sammankallas före en valperiods utgång, skall valet förrättas kontraktsvis med kontraktsprosten som valförrättare.

3 § Om prästledamoten eller dennes suppleant avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av tiden, skall fyllnadsval förrättas för den tid som återstår.

Valet förrättas kontraktsvis med kontraktsprosten som valförrättare.

Kungörelse om valet

4 § Tid och plats för valet beslutas av domkapitlet.

Kontraktsprostarna skall i god tid före valet till de röstberättigade sända kungörelsen om beslutet.

Förfarandet vid valet

5 § Valet sker med slutna valsedlar.

Vid lika röstetal avgörs utgången av valet genom lottning.

6 § Röstberättigade som är förhindrade att personligen närvara vid valet får sända in sina valsedlar till valförrättaren i slutna kuvert. Kuverten skall förses med egenhändigt undertecknad, av två vittnen styrkt påskrift om innehållet.

Valsedlarna för valet av ledamoten respektive suppleanten skall läggas i olika kuvert.

Röstsammanräkning

7 § De insända kuverten öppnas vid valförrättningen. Valsedlarna tas ut, utan att läsas, och blandas med de valsedlar som har lämnats personligen vid valtillfället. Sedan räknas rösterna samman.

8 § När valet förrättas på möte med stiftets präster, tillkännager valförrättaren valets utgång efter det att rösterna har räknats samman.

Om valet förrättas kontraktsvis, skall domkapitlet räkna samman rösterna på den dag som har angetts i kungörelsen om valet och tillkännage valets utgång genom anslag.

Valet är avslutat genom att valets utgång tillkännages.

Protokoll

9 § Protokoll skall föras över valet.

I protokollet skall anges vilka röstberättigade som har lämnat sina valsedlar personligen vid valtillfället och vilka som har sänt in sina valsedlar.

Protokollet skrivs under av valförrättaren och justeras av minst två röstberättigade. Det skall sedan omedelbart sändas till domkapitlet.

Förvaring av valmaterial

10 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Överklagande

11 § Val av prästledamot och suppleant för denne får överklagas hos kammarrätten.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar

efter det att valet avslutades.

12 § Domkapitlet skall inhämta valförrättarens förklaring över överklagandet samt valsedlar och övriga valhandlingar. Domkapitlet skall sända dessa handlingar och överklagandet med eget yttrande till kammarrätten.

13 § Den som har valts till prästledamot utövar sitt uppdrag utan hinder av att valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som i första och andra styckena har sagts om en ledamot gäller också för en suppleant.

14 § Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte vid val av prästledamot och suppleant för denne.

Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen om omprövning av beslut skall inte tillämpas.

Valet av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa

Tidpunkt för valet m.m.

15 § Stiftsfullmäktige skall snarast efter valperiodens början förrätta val av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa i domkapitlet. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

16 § Om en ledamot eller suppleant avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av tiden, skall fyllnadsval förrättas för den tid som återstår.

Förfarandet vid valet

17 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter skall förrättas på samma sätt som val av ledamöter i stiftsstyrelsen.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Protokoll över valet

18 § Protokoll skall föras över stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter.

Sedan protokollet har justerats skall det sändas till domkapitlet.

Överklagande

19 § Stiftsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för dessa i domkapitlet får överklagas enligt bestämmelserna i 22 kap. om kommunalbesvär.

45 kap. Biskopsval

Allmänna bestämmelser

1 § När en tjänst som ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop blir ledig, skall val förrättas för att upprätta förslag till tjänsten.

Regeringen förordnar om biskopsval.

Valkorporation vid andra biskopsval än val av ärkebiskop

2 § Biskopsval som inte avser ärkebiskopstjänsten förrättas av en valkorporation som består av

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. präster som vid tidpunkten för valet innehar sådana i stiftet inrättade prästtjänster som avses i 34 kap. 3 och 4 §§ eller som innehar vikariat på sådana tjänster,
3. särskilt utsedda elektorer för stiftets lekmän.

Valkorporationer vid ärkebiskopsval

3 § Val av ärkebiskop förrättas dels i Uppsala stift av en valkorporation som är sammansatt på samma sätt som föreskrivs i 2 §, dels i övriga stift av domkapitlen, vart och ett såsom en valkorporation.

I Uppsala stift ingår i valkorporationen också de ordinarie ledamöterna av svenska kyrkans centralstyrelse, om de inte ingår i någon annan valkorporation.

Val av elektorer för stiftets lekmän

Valkretsar

4 § För val av elektorer utgör varje pastorat en valkrets.

Antalet elektorer i varje valkrets

5 § I varje pastorat skall utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i pastoratet inrättade prästtjänster med undantag av sådana tjänster som är obesatta och som inte uppehålls med vikarie.

I varje pastorat skall dessutom utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i pastoratet placerade pastorsadjunkter.

I det pastorat inom varje kontrakt som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar skall dessutom utses elektorer till det antal som motsvarar antalet i kontraktet placerade kontraktsadjunkter.

6 § För elektorerna skall utses lika många suppleanter.

Om valet av suppleanter inte sker proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Tidpunkt för elektorsvalet

7 § Valet av elektorer och deras suppleanter skall förrättas senast den dag som domkapitlet bestämmer.

Vem som väljer elektorer

8 § Består ett pastorat av en enda församling, skall elektorerna och deras suppleanter väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns.

9 § Består ett pastorat av två eller flera församlingar, skall elektorerna och deras suppleanter väljas av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet.

Om det inte finns kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet.

Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

10 § I valet av elektorer får inte de präster delta som ingår i valkorporationen vid biskopsvalet.

Valbarhet

11 § Valbar till elektor och suppleant för elektor är den som är behörig att utses till ledamot i kyrkofullmäktige i församling inom pastoratet. En präst som har rösträtt vid biskopsvalet är dock inte valbar.

Förrättande av biskopsval

Tidpunkt för valet

12 § Regeringen bestämmer dagen för val av ärkebiskop.

Andra biskopsval förrättas på den dag som domkapitlet bestämmer.

Plats för valet

13 § Biskopsvalet förrättas

1. i domkapitlet av domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. inför kontraktsprosten av övriga röstberättigade inom varje kontrakt.

14 § Domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter får inte delta i valet på annat sätt än i domkapitlet.

15 § I valet inom varje kontrakt deltar de röstberättigade prästerna inom kontraktet och elektorerna för lekmännen i kontraktets pastorat.

Stiftsadjunkter deltar i valet i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen. Sådana ledamöter av svenska kyrkans centralstyrelse som inte ingår i någon annan valkorporation deltar i ärkebiskopsvalet i det kontrakt där Uppsala domkyrka är belägen.

16 § Präster som på grund av laga förfall inte kan infinna sig vid valet får före valet sända in sina valsedlar till kontraktsprosten i det kontrakt där de har rösträtt.

17 § Vid biskopsvalet har varje röstberättigad en röst.

18 § Vid valet skall användas valsedlar av vitt papper utan kännetecken samt särskilda valkuvert.

Varje väljande skall på sin valsedel ange de tre personer som är behöriga till biskopstjänsten och som den väljande anser vara lämpligast för tjänsten. Namnen skall tas upp i ordningsföljd under varandra.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid andra biskopsval än val av ärkebiskop

19 § Domkapitlet skall räkna samman rösterna vid andra biskopsval än val av ärkebiskop.

20 § Varje godkänd valsedel räknas som en hel röst för det första namnet, som en halv röst för det andra namnet och som en tredjedels röst för det tredje namnet som har tagits upp på valsedeln.

21 § När rösterna har räknats samman skall domkapitlet på förslag till tjänsten föra upp namnen på de tre som har fått de högsta röstetalen vid valet.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förslaget.

Röstsammanräkning och upprättande av förslag vid val av ärkebiskop

22 § Vid val av ärkebiskop skall domkapitlet i Uppsala stift räkna samman rösterna. Rösterna räknas därvid särskilt för varje valkorporation. Varje godkänd valsedel räknas på det sätt som anges i 20 §.

23 § För varje valkorporation skall domkapitlet upprätta en förteckning. På varje förteckning skall domkapitlet i ordningsföljd efter röstetalen föra upp namnen på de tre som vid korporationens val har fått de högsta röstetalen.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förteckningen.

24 § De namn som har förts upp på förteckningarna skall tilldelas röstvärden.

På förteckningen för valkorporationen i Uppsala stift skall de första namnet tilldelas röstvärdet fyra, det andra namnet röstvärdet två och det tredje namnet röstvärdet ett.

På förteckningarna för övriga valkorporationer skall de uppförda namnen på motsvarande sätt tilldelas röstvärdena ett, en halv och en tredjedel.

25 § När röstvärdena har räknats samman skall domkapitlet på förslag till ärkebiskopstjänsten föra upp namnen på de tre som har fått de högsta sammanlagda röstvärdena.

Vid lika röstvärde sker avgörandet genom lottning, om detta behövs för att bestämma vilka som skall föras upp på förslaget.

Kungörelse av förslaget

26 § Det upprättade förslaget skall genast kungöras genom anslag.

När nytt biskopsval skall förrättas

27 § Om någon av dem som har förts upp på förslaget har avlidit, blivit obehörig eller anmält att han inte vill bli utnämnd till ärkebiskop, biskop eller biträdande biskop, får regeringen besluta att nytt biskopsval skall förrättas.

Överklagande

28 § Elektors- och biskopsvalen överklagas hos kammarrätten. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag då biskopsförslaget har blivit kungjort genom anslag.

29 § Elektorsvalet får överklagas endast i samband med att biskopsvalet och det i anledning därav upprättade förslaget överklagas.

30 § Biskopsvalet och det upprättade förslaget får överklagas av den som har varit röstberättigad vid valet.

Rätt att överklaga har också den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet och som anser att fel har förekommit vid det valet.

46 kap. Val till kyrkomötet

Valmetod

1 § Ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare väljs av elektorer.

Valets organisation

Valkretsar

2 § För val till kyrkomötet utgör varje stift en valkrets. Vart och ett av Lunds, Härnösands och Luleå stift utgör dock två valkretsar. I valkretsen för Stockholms stift ingår hovförsamlingen.

3 § Lunds stifts sydvästra valkrets omfattar Malmöhus län och dess nordöstra valkrets Kristianstads län och Blekinge län.

Härnösands stifts västra valkrets omfattar Jämtlands län och dess östra valkrets Västernorrlands län.

Luleå stifts södra valkrets omfattar Västerbottens län och dess norra valkrets Norrbottens län.

Mandatfördelningen mellan valkretsarna

4 § Mandaten i kyrkomötet utgörs av tvåhundrafemtioen valkretsmandat.

5 § Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972:620) fastställer antalet valkretsmandat i varje valkrets före utgången av september det år då val i hela landet av kyrkofullmäktige skall äga rum.

6 § Varje valkrets skall tillföras ett mandat för varje gång som antalet röstberättigade kyrkomedlemmar där är jämnt delbart med en tvåhundrafemtioendel av antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i landet.

De mandat som härefter återstår, tillförs valkretsarna efter storleken av de överskott som har uppkommit vid denna fördelning. Mellan lika överskottstal avgörs företrädet genom lottning.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

7 § Om någon valkrets vid fördelningen tillförs färre mandat än två, skall antalet mandat ändå bestämmas till två. Härvid skall antalet mandat i övriga kretsar jämkas i motsvarande mån.

Överklagande av beslut om mandatfördelning

8 § Centrala valmyndighetens beslut enligt 5 § får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd. Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

Antalet ledamöter och ersättare från varje valkrets

9 § För varje mandat som en valkrets har tillförts skall utses en ledamot av kyrkomötet.

För ledamöterna skall utses lika många ersättare, dock minst fyra i varje valkrets.

Valdistrikt m.m.

10 § För val av elektorer utgör varje pastorat i valkretsen ett valdistrikt.

Av 16 § framgår att det i vissa fall kan hållas gemensamt val för flera distrikt.

Val av elektorer och ersättare

Vilka organ som utser elektorer och ersättare

11 § Om ett pastorat består av en enda församling, skall elektorer och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns.

Valet skall förrättas av de nyvalda fullmäktige eller det nyvalda kyrkorådet.

12 § Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, skall elektorer och deras ersättare väljas av församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige i pastoratet.

Valet skall förrättas av de nyvalda församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige.

13 § Om församlingsdelegerade eller kyrkofullmäktige inte finns i pastoratet, skall valet i stället förrättas gemensamt av de kyrkoråd som finns i församlingarna i pastoratet.

Valet skall ske inför ordföranden i kyrkorådet i den av församlingarna som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmar.

Valet skall förrättas av de nyvalda kyrkoråden.

14 § Om församlingarna i två eller flera pastorat ingår i en total flerpastoratssamfällighet, får regeringen för särskilt fall besluta att val av elektorer och deras ersättare skall förrättas gemensamt av samfällighetens fullmäktige för de pastorat som omfattas av samfälligheten.

Ett sådant beslut får meddelas endast om minst hälften av församlingarna i samfälligheten har samtyckt till det.

Antalet elektorer i varje valdistrikt

15 § I valdistrikt med högst 2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses en elektor.

I valdistrikt med mer än 2 000 men högst 4 000 röstberättigade kyrkomedlemmar utses två elektorer. För varje påbörjat fyratusental röstberättigade kyrkomedlemmar utöver 4 000 utses ytterligare en elektor.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

16 § För elektorerna skall utses lika många ersättare.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Valbarhet

17 § Valbar till elektor eller ersättare för elektor är den som

1. är kyrkobokförd inom valdistriktet, eller, i fall som avses i 16 §, inom en församling som ingår i samfälligheten,
2. är medlem av svenska kyrkan, och
3. har fyllt 18 år senast på valdagen.

Tidpunkt för valet

18 § Elektorerna och deras ersättare skall utses före februari månads utgång året näst efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Protokoll

19 § Protokoll skall föras över valet av elektorer. Protokollet skall skyndsamt sändas till domkapitlet.

Överklagande

20 § Beslut varigenom elektorer och deras ersättare har utsetts får överklagas bara i samband med talan mot det beslut varigenom valet till kyrkomötet har fastställts.

Elektors rätt till ersättning

21 § En elektor har rätt till skälig ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget.

Kostnaderna skall betalas av det pastorat som har valt elektorn.

Val av ledamöter och ersättare

Valsammanträde

22 § För val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare skall domkapitlet kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför en valförrättare som har förordnats av domkapitlet.

Valsammanträdet skall hållas före april månads utgång året näst efter det år då val av kyrkofullmäktige har ägt rum i hela landet.

Förfarandet vid valet

23 § Val av ledamöter och ersättare skall ske inför öppna dörrar.

Över förrättningen skall protokoll föras.

24 § Val av ledamöter och ersättare får ske i ett sammanhang.

25 § Om valet sker proportionellt tillämpas bestämmelserna i 47 kap. I andra fall tillämpas bestämmelserna i 26–35 §§.

26 § Omröstning skall ske med slutna valsedlar, om inte något annat följer av 29 §.

Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg. De skall vara omärkta och uppta namn på så många personer som valet avser.

27 § Vid omröstningen är den vald som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna.

Om ett tillräckligt antal ledamöter inte har utsetts vid omröstningen, skall ytterligare en omröstning ske.

28 § Om enligt 27 § andra stycket en andra omröstningen skall ske, skall valförrättaren upprätta en förteckning som skall innehålla två gånger så många namn som det återstår att välja.

På förteckningen enligt första stycket skall föras upp namnen på de personer som har fått flest röster utan att ha blivit valda vid den första omröstningen. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning, om det behövs för att bestämma vilka namn som skall föras upp på förteckningen.

Den andra omröstningen får inte avse några andra personer än dem som finns uppförda på förteckningen. De personer som vid denna omröstning har fått flest röster är valda. Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

29 § Om det vid valet läggs fram en enda lista som upptar namn på så många ledamöter som valet avser, får valet förrättas med acklamation, om elektorerna är ense om det.

30 § Föreskrifterna i 26–29 §§ gäller även vid val av ersättare.

Om ersättare inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Ogiltiga valsedlar m.m.

31 § En valsedel är ogiltig, om den inte är sådan som föreskrivs i 26 § andra stycket.

Om en elektor har lämnat mer än en valsedel i ett val, är valsedlarna ogiltiga. Har valsedlarna samma innehåll, skall dock en av valsedlarna betraktas som giltig vid sammanräkningen.

32 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om kandidaten inte är valbar, om namnet är överstruket eller om det inte klart framgår vem som avses.

När valet är avslutat

33 § Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Därmed är valet avslutat.

Förvaring av valmaterial

34 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft. Detsamma gäller då det görs avbrott i förrättningen.

Ledamots avgång

35 § Den som blir vald till ledamot av kyrkomötet för mer än en valkrets skall bestämma för vilken valkrets han vill anses vald och skyndsamt avsäga sig uppdraget som ledamot för övriga valkretsar.

Om en ledamot av kyrkomötet på annat sätt har avgått före utgången av den period för vilken han har blivit vald, skall kyrkomötets ordförande skyndsamt anmäla detta till domkapitlet.

När domkapitlet har fått underrättelse om att en ledamot av kyrkomötet har avgått, skall domkapitlet till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den ersättare som står i tur att tillträda enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen.

Utfärdande av bevis för ledamot och ersättare

36 § För den som har blivit vald till ledamot av kyrkomötet eller till ersättare skall domkapitlet genast utfärda ett bevis om detta. I beviset skall anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets han har blivit vald.

Beviset skall sändas till den valde samt till riksdagens valprövningsnämnd och kyrkomötets ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Granskning av ledamöters och ersättares bevis

37 § Riksdagens valprövningsnämnd skall granska bevisen för ledamöterna av kyrkomötet och deras ersättare och därvid pröva om bevisen har blivit utfärdade i enlighet med 36 §.

Granskningen skall vara avslutad senast dagen före kyrkomötets första sammanträde under valperioden eller, i fråga om bevis som kommer in till valprövningsnämnden under kyrkomötets valperiod, så snart det kan ske.

Berättelse om granskningen skall genast överlämnas till kyrkomötets ordförande. Valprövningsnämnden skall i berättelsen anteckna om något har förekommit som ger anledning att ifrågasätta någon ledamots eller ersättares behörighet.

Hur man överklagar val och beslut

38 § Val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare samt beslut varigenom en ersättare har utsetts till ledamot får överklagas hos riksdagens valprövningsnämnd.

39 § Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar efter det att valet avslutades.

Om skrivelsen har kommit in till riksdagens valprövningsnämnd inom överklagandetiden men till domkapitlet först därefter, skall överklagandet ändå prövas.

Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte val av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare.

40 § Den som vill överklaga valet har rätt att hos domkapitlet genast få utdrag av protokoll eller andra handlingar över förrättningen.

Hur överklagandena kungörs och handläggs

41 § Domkapitlet skall snarast möjligt efter överklagandetidens utgång samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till riksdagens valprövningsnämnd.

Kungörelsen skall införas i minst en ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen skall anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden.

42 § Domkapitlet skall skyndsamt yttra sig över överklagandena till riksdagens valprövningsnämnd.

Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas.

43 § Vid handläggningen och prövningen av överklaganden som avses i 38 § tillämpas 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620).

Tillträde till uppdrag som ledamot och ersättare

44 § Den som har valts till ledamot av kyrkomötet utövar sitt uppdrag även om valet har överklagats.

Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts.

Vad som i första och andra styckena har sagts om en ledamot gäller också för en ersättare.

47 kap. Proportionellt valsätt vid kyrkliga val

Inledande bestämmelser

1 § Följande val skall vara proportionella under de förutsättningar som anges i 2 §:

1. val av ledamöter och suppleanter i indelningsdelegerade enligt 9 kap. 3 §,
2. val av ledamöter och suppleanter i arbetsutskottet eller i en kommitté enligt 9 kap. 15 §,
3. val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade enligt 15 kap. 4 §,
4. val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd och övriga nämnder i församlingar enligt 17 kap. 6 och 29 §§,
5. val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd och övriga nämnder i kyrkliga samfälligheter enligt 18 kap. 3 §,
6. val av revisorer och revisorssuppleanter enligt 20 kap. 1 §,
7. val av ledamöter och suppleanter i stiftsstyrelsen och övriga nämnder i stiftsssamfälligheter enligt 25 kap. 3 och 7 §§,
8. val av ledamöter och suppleanter i egendomsnämnden enligt 26 kap. 2 §,
9. val av ledamöter och ersättare i organ som tillsätts av kyrkomötet enligt 29 kap. 27 §,
10. val av ledamöter och suppleanter i tillsättningsnämnd enligt 35 kap. 6 §,
11. val av ledamöter och ersättare i domkyrkorådet i Lund enligt 39 kap. 6 §,
12. val av elektorer och ersättare för dessa vid val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige enligt 43 kap. 8 och 9 §§,
13. val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige enligt 43 kap. 15 §,
14. val av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa i domkapitel enligt 44 kap. 17 §,
15. val av elektorer och suppleanter för dessa vid biskopsval enligt 45 kap. 5 och 6 §§,
16. val av elektorer och ersättare för dessa vid val av ledamöter och ersättare i kyrkomötet enligt 46 kap. 15 och 16 §§,
17. val av ledamöter och ersättare i kyrkomötet enligt 46 kap. 25 §.

När ett val skall vara proportionellt

2 § Ett val skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som man får om antalet närvarande ledamöter eller elektorer delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal.

Förfarandet vid valet

Biträdande valförrättare

3 § Vid valet skall de väljande bland sig utse ett tillräckligt antal personer att biträda ordföranden eller den som annars skall förrätta valet (valförrättaren) vid valförrättningen.

Valsedlarna

4 § Valet skall ske med slutna valsedlar.

5 § Valsedlarna skall vara enkla och omärkta samt lika till storlek,

6 § På valsedlarna skall det finnas en gruppbeteckning.

Gruppbeteckningen skall anges som en beteckning i ord för en viss grupp av de väljande eller för en viss meningsriktning.

7 § Om valsedeln upptar namn på fler än en person, skall namnen tas upp i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Varje person skall anges på ett sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Om det behövs bör någon form av identifieringsuppgift sättas ut vid namnet.

8 § En valsedel är ogiltig, om den

1. saknar gruppbeteckning,
2. upptar mer än en gruppbeteckning,
3. inte är enkel, eller
4. är försedd med något kännetecken som uppenbarligen har blivit anbragt på valsedeln med avsikt.

9 § Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om

1. personen inte är valbar,
2. namnet är överstruket,
3. det inte klart framgår vem som avses, eller
4. ordningen mellan namnet och något annat namn på valsedeln inte klart framgår.

Om valsedeln upptar flera namn än som valet avser, skall det eller de sista övertaliga namnen anses obefintliga.

Avbrutna valförrättningar

10 § Om valförrättningen inte kan slutföras samma dag eller det av någon annan anledning är nödvändigt, får valförrättaren, när valsedlarna har avlämnats, bestämma att förrättningen skall fortsätta och avslutas en annan dag.

Beslutet om tid och plats för den fortsatta valförrättningen skall genast tillkännages de väljande, men behöver inte kungöras särskilt.

11 § När valförrättningen skall fortsätta en annan dag skall bland de väljande utses minst två personer att som vittnen närvara vid den fortsatta valförrättningen.

De avlämnade valsedlarna skall förvaras i en valurna. Valurnan skall förseglas i närvaro av de båda vittnena. Valförrättaren skall därefter se till att valurnan förvaras på en säker plats.

12 § När valförrättningen fortsätter efter ett avbrott skall valförrättaren i närvaro av vittnena särskilt kontrollera att förseglingen till valurnan inte har brutits.

Allmänna bestämmelser

13 § Sedan valsedlarna har avlämnats skall de giltiga valsedlarna ordnas i grupper. Inom varje valsedelsgrupp skall ordningen mellan namnen bestämmas.

När ordningen mellan namnen i varje valsedelsgrupp har bestämts skall platserna fördelas mellan grupperna.

Valsedelsgrupper

14 § Valsedlar med samma gruppbeteckning bildar en valsedelsgrupp.

Ordningen inom varje valsedelsgrupp

15 § Ordningen mellan namnen inom varje valsedelsgrupp skall bestämmas genom särskilda sammanräkningar, i den utsträckning sådana behövs.

16 § Efter varje sammanräkning skall det namn som enligt 18 § har fått det högsta röstetalet föras upp på en lista för valsedelsgruppen, det ena under det andra. Namnen gäller i den ordningsföljd som de har blivit uppförda på listan.

17 § Vid varje sammanräkning gäller en valsedel bara för ett namn.

Valsedeln gäller för det namn som står först på valsedeln, så länge detta namn inte har förts upp på listan. Därefter gäller valsedeln för det namn som står näst efter det namn som redan har förts upp på listan.

18 § En valsedel som gäller för sitt första namn räknas som en röst.

När den gäller för sitt andra namn räknas den som en halv röst. En valsedel som gäller för sitt tredje namn räknas som en tredjedels röst, och så vidare efter samma grund.

Fördelningen av platser mellan valsedelsgrupperna

19 § Avser valet bara en plats, skall platsen tillfalla den som står främst på listan för den valsedelsgrupp som har fått flest röster.

20 § Avser valet flera platser, skall platserna fördelas mellan valsedelsgrupperna.

Platserna fördelas en i taget.

Den grupp som för varje gång får det högsta jämförelsetalet enligt 22 § tilldelas platsen.

21 § För varje gång en valsedelsgrupp tilldelas en plats skall den genast besättas med den som enligt gruppens lista står närmast i tur att få platsen.

Detta gäller också om den som är berättigad till platsen redan har fått en plats från en eller flera andra grupper.

22 § Jämförelsetalet för en grupp är lika med det antal röster som valsedelsgruppen har fått, så länge gruppen inte har blivit tilldelad någon plats.

För varje gång som en grupp har tilldelats en plats, skall jämförelsetalet

beräknas så att gruppens röstetal delas med det tal som motsvarar det antal platser som gruppen har tilldelats, ökat med 1.

Om en person har fått platser från två valsedelsgrupper, skall vardera platsen dock bara anses som en halv plats vid beräkningen av det antalet platser som har delats ut. Om någon har fått platser från tre grupper, skall varje sådan plats räknas som en tredjedels plats, och så vidare efter samma grund.

23 § Om valet av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare sker i ett sammanhang, skall jämförelsetalet för valsedelsgrupperna beräknas på nytt enligt 22 § när platserna för ersättarna skall fördelas mellan grupperna. Därvid skall bortses från namn på personer som har utsetts till ledamot.

24 § Om en valsedelsgrupp har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet namn på gruppens lista skall gruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

Lika röstetal eller jämförelsetal

25 § Vid lika röstetal eller jämförelsetal skall avgörandet ske genom lottning.

Inträdesordningen för ersättare och suppleanter

26 § När ersättare eller suppleanter har utsetts genom proportionella val skall de tjänstgöra enligt följande:

1. Den som har utsetts från en valsedelsgrupp med samma beteckning som den grupp från vilken ledamoten är vald, har företräde framför andra ersättare eller suppleanter. Av andra ersättare eller suppleanter har den företräde som har utsetts från en grupp med högre röstetal.
2. Inom samma grupp har den företräde vars namn har blivit tidigare uppfört på gruppens lista enligt 16 §.

Den som har blivit tilldelad en plats från två eller flera grupper, skall anses vald för den grupp från vilken han först blev tilldelad platsen.

1 Förslag till

Lag om införande av kyrkolagen (1992:000)

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Kyrkolagen (1992:000) och denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2 § Genom kyrkolagen (1992:000) upphävs med den begränsning som följer av denna lag följande författningar:

1. kyrkolagen (1686:0903),
2. konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,
3. drottning Kristinas brev den 28 april 1649 med privilegier för tyska eller Kristine församling i Göteborg,
4. kungliga brevet den 11 juli 1781 angående lördagspredikningar i Västerbotten,
5. kungörelsen den 13 augusti 1823 om kyrkomusikens fortfarande under fastlagstiden,
6. cirkulärbrevet den 3 december 1823 angående Riksens Ständers underdåniga hemställan om tillåtelse för församlingarna att med deras kyrkoherdar överenskomma om tiden för gudstjänsternas början,
7. kungl. brev (1840:46) angående Finska nationella församlingens i Stockholms fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter,
8. kungörelsen (1841:10) angående fastställd gränsdragning emellan de territoriella och de icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,
9. förordningen (1855:32 s. 3) angående ändring i vissa delar av kyrkolagens stadganden om prästmöte,
10. förordningen (1855:61 s. 12) om avskaffande av kyrkoplikt,
11. förordningen (1859:53 s. 1) angående förklaring av 3 kap. 4 § och ändring av 11 kap. 11 § kyrkolagen,
12. förordningen (1861:19 s. 1) angående jämkning i gällande föreskrifter om tiden för begående av Herrens nattvard,
13. förordningen (1864:55 s. 1) angående ändring av 3 kap. 2 § kyrkolagen jämte förklaring av 3 § i samma kap.,
14. kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m.m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes,
15. lagen (1893:86 s. 1) angående prästedens utbytande mot ett löfte,
16. lagen (1909:16 s. 5) innefattande ändring i 12 kap. 3§ kyrkolagen,
17. lagen (1910:29 s. 1) innefattande ändring i gällande stadganden om nattvardsgång,
18. lagen (1916:92) innefattande ändring i gällande stadganden om nattvardsgång,
19. lagen (1921:589) angående upphävande av vissa delar av kyrkolagen,
20. lagen (1946:778) om tillägg till kap. 3 kyrkolagen,
21. lagen (1948:489) om tillägg till kyrkolagen,
22. lagen (1963:633) om biskopsval,
23. förordningen (1965:729) med vissa bestämmelser om anställning som präst,
24. lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade,

25. lagen (1976: 610) med bemyndigande att meddela föreskrifter om anställning av präst i svenska kyrkan,
26. lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan,
27. lagen (1982: 377) om tillfällig upplåtelse av kyrka,
28. lagen (1982: 942) om svenska kyrkan,
29. lagen (1982: 943) om kyrkomötet,
30. församlingslagen (1988: 180),
31. domkapitelslagen (1988: 181),
32. kyrkofondslagen (1988: 182),
33. lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord,
34. prästanställningslagen (1988: 184),
35. kyrkliga indelningslagen (1988: 185),
36. lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.

3 § Om det i lag eller annan författning hänvisas till föreskrifter som har ersatts genom bestämmelser i kyrkolagen (1992: 000) eller denna lag tillämpas i stället de nya bestämmelserna.

Övergångsbestämmelser till 11 kap. kyrkolagen

4 § Om beslutanderätten i en icke-territoriell församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar enligt äldre föreskrifter har utövats av kyrkostämma, skall utan hinder av bestämmelserna i 11 kap. 9 § kyrkolagen (1992: 000) beslutanderätten fortfarande utövas av kyrkostämma.

Kyrkostämman får dock besluta att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av kyrkofullmäktige. I fråga om kyrkostämmans beslut tillämpas bestämmelserna 11 kap. 13 § kyrkolagen.

Övergångsbestämmelser till 17 kap. i den nya kyrkolagen

5 § För varje icke-territoriell församling skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman under år 1992 utse kyrkoråd för åren 1993 och 1994 enligt bestämmelserna i 17 kap. kyrkolagen (1992: 000). Kyrkoråd utses av kyrkofullmäktige före utgången av december månad och av kyrkostämma före utgången av november månad. Uppdragen för ledamöter i kyrkoråd och suppleanter för dessa som har utsetts enligt äldre bestämmelser gäller till och med utgången av år 1992.

Övergångsbestämmelser till 23 kap. i den nya kyrkolagen

6 § Bestämmelserna i 23 kap. kyrkolagen (1992: 000) skall för åren 1993 och 1994 tillämpas bara på sådana icke-territoriella församlingar som den 1 januari 1992 ingick i en stiftssamfällighet.

Övergångsbestämmelser till 27 kap. i kyrkolagen

7 § Punkten 3 i övergångsbestämmelserna till domkapitelslagen (1988: 181) skall fortfarande gälla.

8 § Var och en av kyrkoråden i domkyrkoförsamlingarna i Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås och Växjö stift skall före utgången av år 1992 utse en sådan lekmannaledamot och ersättare för denne som

enligt bestämmelserna i 27 kap. 6 § kyrkolagen (1992:000) skall ingå i domkaptlet vid handläggningen av ärenden som rör domkyrkan. Valet gäller från och med den 1 januari 1993 till dess att respektive kyrkoråd förrättar nytt val under nästa valperiod.

Övergångsbestämmelser till 35 kap. i kyrkolagen

9 § Om förfarandet för tillsättning av en prästtjänst i ett icke-territoriellt pastorat har påbörjats före den 1 januari 1993, skall tillsättningsärendet handläggas enligt äldre bestämmelser.

10 § Första och andra gången efter lagens ikraftträdande som en tjänst som kyrkoherde blir ledig i andra icke-territoriella pastorat än Karlskrona amiralitetsförsamling, tillsätts den av kyrkorådet.

11 § Den turordning som enligt äldre bestämmelser har varit avgörande för hur en kyrkoherdetjänst tillsätts ändras inte genom kyrkolagen (1992:000).

12 § Utan hinder av bestämmelserna i 35 kap. kyrkolagen (1992:000) får regeringen var tredje gång en kyrkoherdetjänst blir ledig i ett pastorat tillsätta tjänsten genom att till denna förflytta en präst som är anställd med fullmakt. Sådan förflyttning får ske endast om det är nödvändigt av organisatoriska eller andra synnerliga skäl. Vid en tillsättning som nu sagts skall i övrigt alltjämt tilllämpas bestämmelserna i 37–39 §§ lagen (1957:577) om prästval.

Övergångsbestämmelser till 38 kap. i kyrkolagen

13 § Punkterna 4–6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall fortfarande gälla.

Övergångsbestämmelser till 42 kap. i kyrkolagen

14 § Föreskrifterna i 8 § 4 kyrkofondslagen (1988:182) skall fortfarande gälla, såvitt avser kostnader för försäkringsförmåner som utgår för andra kyrkomusiker än skolkantorer och för vilka statlig grupplivförsäkring gäller den 1 januari 1993.

2 Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 5 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

36 kap.

5 §[1]

Den som till följd av 2 kap. 1 eller 2 § eller 3 kap. 1 § sekretesslagen (1980: 100) eller någon bestämmelse, till vilken hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om denna utan tillstånd från den myndighet i vars verksamhet uppgiften har inhämtats.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, kuratorer vid familjerådgivningsbyråer, som drivs av kommuner, landstingskommuner, församlingar eller kyrkliga samfälligheter, och deras biträden får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den, till vars förmån tystnadsplikten gäller, samtycker till det. Den som till följd av 9 kap. 4 § sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Utan hinder av vad som sägs i andra eller tredje stycket är andra än försvarare skyldiga att vittna i mål angående brott, för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

Om tystnadsplikt för *präst inom svenska kyrkan är särskilt stadgat. Präst* inom annat trossamfund än svenska kyrkan eller den som i sådant samfund intar motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han *vid enskilt skriftermål* eller *under* själavårdande samtal *i övrigt har erfarit.*

Om tystnadsplikt *för den som i svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet finns föreskrifter i 33 kap. kyrkolagen (1992: 000). Den som* inom annat trossamfund än svenska kyrkan *är präst* eller den som i sådant samfund intar motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han *eller hon har erfarit under bikt* eller själavårdande samtal.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966: 756), 1 § lagen (1982: 460) om ansvarighet för närradio, 11 eller 16 § lagen (1982: 521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar eller 2 § lagen (1985: 1057) om ansvarighet för lokala kabelsändningar får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i nämnda paragrafer.

Om någon enligt vad som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1988: 257.

Lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att i 1 § lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan[1] orden "församlingslagen (1988: 180)" skall bytas ut mot "21 kap. kyrkolagen (1992: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse av 1 § 1988: 188.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m.m.[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[2]	
Denna lag gäller proportionella *val* inom – landsting, – kommunfullmäktige, – kommunala indelningsdelegerade, – *stiftsfullmäktige,* – *kyrkofullmäktige,* – *kyrkliga indelningsdelegerade,* – *kyrkostämma.*	Denna lag gäller *när val skall vara* proportionella inom – landsting, – kommunfullmäktige, – kommunala indelningsdelegerade, – *landstingkommunal nämnd,* – *kommunal nämnd.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1972: 231.
[2] Senaste lydelse 1988: 189.

Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 a §§ lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[2]	
Skattesatsen för kommuns och annan menighets uttag av skatt skall bestämmas i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som enligt skattemyndighetens beräkning kommer att påföras de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas, ökat med det antal skattekronor, som staten uppskattas skola tillskjuta enligt lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag.	
Om enligt 4 kap. 4 § andra stycket kommunallagen (1977:179) eller *10 kap. 4 § tredje stycket församlingslagen (1988:180)* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall den nya skattesatsen om möjligt bestämmas med hänsyn till det antal skattekronor och skatteören som har påförts de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas.	Om enligt 4 kap. 4 § andra stycket kommunallagen (1977:179) eller *19 kap. 5 § kyrkolagen (1992:000)* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall den nya skattesatsen om möjligt bestämmas med hänsyn till det antal skattekronor och skatteören som har påförts de skattskyldiga vid taxeringen det år skattesatsen skall fastställas.
4 a §[3]	
Församling är berättigad att under visst år av staten uppbära församlingsskatt med belopp som motsvarar vad som skulle utgå på grundval av antalet skattekronor och skatteören i församlingen enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) vid det föregående årets (taxeringsåret) taxering, beräknat efter den skattesats som har bestämts för året före taxeringsåret. Har skattskyldig enligt lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som inte tillhör svenska kyrkan åtnjutit lindring i skattskyldigheten till församlingen, skall belopp, som församlingen annars skulle ha varit berättigad att uppbära av staten, nedsättas i motsvarande mån.	
Har enligt *10 kap. 4 § församlingslagen (1988:180)* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering som har bestämts i samband med att budgeten fastställdes.	Har enligt *19 kap. 5 § kyrkolagen (1992:000)* annan skattesats slutligt fastställts än den som har bestämts tidigare, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering som har bestämts i samband med att budgeten fastställdes.

[1] Lagen omtryckt 1973:437.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:191.
[2] Senaste lydelse 1990:353.
[3] Senaste lydelse 1990:353.

Församling är berättigad att under ett visst år av statens såsom förskott uppbära ett belopp som motsvarar produkten av den skattesats som har beslutats för året och det antal skattekronor och skatteören, som enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen rörande det föregående årets taxering till kommunal inkomstskatt har påförts de skattskyldiga. Det nu nämnda beloppet ingår i församlingens fordran hos staten vid ingången av året efter det år, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den församlingsskatt, som församlingen har rätt att uppbära av staten på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos staten enligt denna paragraf skall skattemyndigheten under samma år utanordna till församlingen med en tolftedel den 18 i varje kalendermånad. Är församlingens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som har utbetalats i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får länsskattemyndigheten dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp.

Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolftedel av församlingens fordran, skall den jämkning som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Vad som har sagts om församling tillämpas på motsvarande sätt i fråga om kyrklig samfällighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Lag om ändring i lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshyphotekskassa och om stadshypoteksföreningar

Härigenom föreskrivs att 31 § lagen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
31 §[2]	
Utan pantsäkerhet får en förening lämna lån för vilket någon av följande svarar som låntagare eller på grund av borgen: staten, kommun, landstingskommun, sådan församling eller kyrklig samfällighet som avses i *församlingslagen (1988: 180)*, riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank.	Utan pantsäkerhet får en förening lämna lån för vilket någon av följande svarar som låntagare eller på grund av borgen: staten, kommun, landstingskommun, sådan församling eller kyrklig samfällighet som avses i *kyrkolagen (1992: 000)*, riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank.

Lagen träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1983: 578.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 653.
[2] Senaste lydelse 1988: 191.

7 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 37 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
37 §[1]	
I mål, vari prövningstillstånd kräves, får omständighet eller bevis, som klaganden åberopar först i regeringsrätten, beaktas endast om det föreligger särskilda skäl.	
Föreskrifter om förbud mot anförande av nya omständigheter i kommunalbesvärsmål finns i 7 kap. 1 § kommunallagen (1977: 179) och *13 kap. 1 § församlingslagen (1988: 180).*	Föreskrifter om förbud mot anförande av nya omständigheter i kommunalbesvärsmål finns i 7 kap. 1 § kommunallagen (1977: 179) och *22 kap. 1 § tredje stycket kyrkolagen (1992: 000).*
Klaganden bör i besvärshandlingen ange de skäl som han åberopar till stöd för sin begäran om prövningstillstånd.	

Lagen träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1988: 193.

Lag om ändring i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m.

Härigenom föreskrivs att 43 § lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigval, m.m.[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
43 §[2]	
Den slutliga sammanräkningen verkställes av länsstyrelsen vid offentlig förrättning som påbörjas så snart det kan ske. Länsstyrelsen skall kungöra tid och plats för sammanräkningen. I kungörelsen anges i förekommande fall i vilken ordning som de olika valen kommer att räknas, om ej hinder möter. Kungörelsen skall anslås på församlingarnas anslagstavlor samt senast dagen före sammanräkningens början införas i ortstidning inom länet.	
I fråga om den slutliga sammanräkningen tillämpas i övrigt de bestämmelser i 14 kap. 1 § andra stycket, 2–4 §§, 5 § första stycket 1 och 2 samt 15, 15d, 16, 17 och 19–24 §§ vallagen (1972: 620) som avser val av kommunfullmäktige och utseende av suppleanter för fullmäktige.	
Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som har fattats med stöd av 2 kap. 2 § kommunallagen (1977: 179) skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som har fattats med stöd av *2 kap. 3 §, 5 kap. 2 § eller 7 kap. 5 § församlingslagen (1988: 180).*	Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som har fattats med stöd av 2 kap. 2 § kommunallagen (1977: 179) skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som har fattats med stöd av *13 kap. 3 §, 16 kap. 2 § eller 17 kap. 8 och 9 §§ kyrkolagen (1992: 000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1987: 1335.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1988: 195.
[2] Senaste lydelse 1988: 195.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastigheter m.m.

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.[1] orden "lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord" skall bytas ut mot "41 kap. kyrkolagen (1992: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1983: 438.
Senaste lydelse av 2 § 1988: 196.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 5 §§ lagen (1976: 600) om offentlig anställning[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Lagen gäller *ej* statsråden *eller* riksdagens ombudsmän *och ej heller* den som är anställd på *annan prästerlig tjänst än sådan som omfattas av 1 § 2.*	Lagen gäller *inte* statsråden, riksdagens ombudsmän *eller* den som är anställd på *en statligt reglerad prästtjänst.*
5 §	
I fråga om arbetstagare hos kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling eller kyrklig samfällighet *gäller 4–17 kap. endast om anställningen är statligt reglerad och ej avser prästerlig tjänst.*	*Bestämmelserna i 4–17 kap. gäller inte* arbetstagare hos kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling eller kyrklig samfällighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1987: 1000.

Lag om ändring i lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1976: 633) om kungörande av lagar och andra författningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	
Författningar som beslutas av kyrkomötet eller en myndighet under kyrkomötet skall kungöras i svenska kyrkans författningssamling.	
Detsamma skall gälla sådana författningar som	Detsamma skall gälla sådana författningar som
1. ett domkapitel eller en stiftsstyrelse beslutar med stöd av bemyndiganden i författningar som beslutas av kyrkomötet,	1. ett domkapitel eller en stiftsstyrelse beslutar med stöd av bemyndiganden i författningar som beslutas av kyrkomötet,
2. kammarkollegiet beslutar med stöd av bemyndiganden av regeringen enligt *lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord.*	2. kammarkollegiet beslutar med stöd av bemyndiganden av regeringen enligt *41 kap. kyrkolagen (1992: 000).*

Lagen träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Lagen omtryckt 1989: 935.

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 5 § och 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)[1] orden "lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord" skall bytas ut mot "41 kap. kyrkolagen (1992: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse av
1 kap. 5 § 1988: 200
2 kap. 2 § 1988: 200.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 10 § och 16 kap. 1 § sekretesslagen (1980: 100)[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
10 §	
I fråga om tystnadsplikt angående *uppgift* som har anförtrotts *präst* under bikt eller själavårdande samtal *i övrigt* gäller i stället för bestämmelserna i denna lag *vad som är särskilt föreskrivet.*	I fråga om tystnadsplikt angående *uppgifter* som under bikt eller själavårdande samtal anförtrotts *den som i svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet* gäller i stället för bestämmelserna i denna lag *föreskrifterna i 33 kap. kyrkolagen (1992: 000).*

16 kap.

Nuvarande lydelse

1 § Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1–8 samt 5 § 1 och 3 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikt följer av

1. beslut enligt 10 kap. 7 § tredje stycket andra meningen regeringsformen	
2 kap. 4 § andra stycket riksdagsordningen eller beslut enligt 4 kap. 15 § riksdagsordningen	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas sätta rikets säkerhet i fara eller annars skada landet allvarligt
2. 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966: 756), 1 § lagen (1982: 460) om ansvarighet för närradio, 11 eller 16 § lagen (1982: 521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar eller 2 § lagen (1985: 1057) om ansvarighet för lokala kabelsändningar	
3. denna lag enligt	
2 kap. 1 §	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas sätta rikets säkerhet i fara eller annars skada landet allvarligt
3 kap. 1 §	såvitt avser uppgift hos riksbanken
5 kap. 1 §	såvitt avser uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsanstalt eller om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare

[1] Lagen omtryckt 1989: 713.

5 kap. 2–4 §§	
7 kap. 1 eller 4 §	såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke
7 kap. 6 §	
7 kap. 9 §	såvitt avser uppgift som hänför sig till annat än ärende om tillrättaförande av elev eller skiljande av elev från vidare studier
7 kap. 11 § första eller andra stycket, 12 § andra stycket eller 14 § första stycket	
7 kap 21 §	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas medföra fara för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men
7 kap. 29 §	
8 kap. 3 § 5 § första stycket 2, 6 § första stycket 2, 7 § första stycket 2 eller 8 § första stycket	
8 kap. 8 § andra stycket	såvitt avser uppgift som hänför sig till myndighets affärsmässiga utlåningsverksamhet
8 kap. 9 §, 12 § första stycket, 13 § eller 15 §	
9 kap. 1–4 §§	
9 kap. 6 §	såvitt avser uppgift om registrerads förhållanden
9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket, 9 § eller 10 § första stycket 1	
9 kap. 11 §	såvitt avser uppgift som hänför sig till ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild
12 kap. 5 eller 7 §	
4. förbehåll enligt 14 kap. 9 eller 10 § denna lag	
5. förordnande med stöd av 5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § fjärde stycket rättegångsbalken	
6. 8 kap 4 § första stycket tredje meningen rättegångsbalken	
7. *lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan*	
8. 6, 6 a och 6 b §§ lagen (1980: 11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl.	

Föreslagen lydelse

1 § Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1–8 samt 5 § 1 och 3 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

1. beslut enligt 10 kap. 7 § tredje stycket andra meningen regeringsformen	
2 kap. 4 § andra stycket riksdagsordningen eller beslut enligt 4 kap. 15 § riksdagsordningen	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas sätta rikets säkerhet i fara eller annars skada landet allvarligt
2. 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756), 1 § lagen (1982:460) om ansvarighet för närradio, 11 eller 16 § lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar eller 2 § lagen (1985:1057) om ansvarighet för lokala kabelsändningar	
3. denna lag enligt	
2 kap. 1 §	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas sätta rikets säkerhet i fara eller annars skada landet allvarligt
3 kap. 1 §	såvitt avser uppgift hos riksbanken
5 kap. 1 §	såvitt avser uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsanstalt eller om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare
5 kap. 2–4 §§	
7 kap. 1 eller 4 §	såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke
7 kap. 6 §	
7 kap. 9 §	såvitt avser uppgift som hänför sig till annat än ärende om tillrättaförande av elev eller skiljande av elev från vidare studier
7 kap. 11 § första eller andra stycket, 12 § andra stycket eller 14 § första stycket	
7 kap 21 §	såvitt avser uppgift vars röjande kan antas medföra fara för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men
7 kap. 29 §	
8 kap. 3 §, 5 § första stycket 2, 6 § första stycket 2, 7 § första stycket 2 eller 8 § första stycket	

8 kap. 8 § andra stycket	såvitt avser uppgift som hänför sig till myndighets affärsmässiga utlåningsverksamhet
8 kap. 9 §, 12 § första stycket, 13 § eller 15 §	
9 kap. 1–4 §§	
9 kap. 6 §	såvitt avser uppgift om registrerade förhållanden
9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket, 9 § eller 10 § första stycket 1	
9 kap. 11 §	såvitt avser uppgift som hänför sig till ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild
12 kap. 5 eller 7 §	
4. förbehåll enligt 14 kap. 9 eller 10 § denna lag	
5. förordnande med stöd av 5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § fjärde stycket rättegångsbalken	
6. 8 kap 4 § första stycket tredje meningen rättegångsbalken	
7. 33 kap. kyrkolagen (1992: 000)	
8. 6, 6 a och 6 b §§ lagen (1980: 11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

14 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningslagen (1986: 223)

Härigenom föreskrivs att 31 § förvaltningslagen (1986:223) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
31 §[1]	
Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos kommunala, landstingskommunala och kyrkokommunala myndigheter i vilka besluten kan överklagas enligt 7 kap. kommunallagen (1977: 179) eller *13 kap. församlingslagen (1988: 180).*	Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos kommunala, landstingskommunala och kyrkokommunala myndigheter i vilka besluten kan överklagas enligt 7 kap. kommunallagen (1977: 179) eller *22 kap. kyrkolagen (1992: 000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

[1] Senaste lydelse 1988: 201.

Regeringen

Andra kyrkolagsutskottets betänkande 1991:1
ny kyrkolag (delvis) m.m.

Med överlämnande av nämnda betänkande får jag anmäla att kyrkomötet den 30 augusti 1991 beslöt

att vid mom. 21 *beträffande skiljande från ämbetet* anhålla att 32 kap. 5 § förslaget till kyrkolag får den lydelse som framgår av bilaga

att vid mom. 38 *beträffande 34 kap. 7 § kyrkolagsförslaget*

tillstyrka regeringens förslag

att *i övrigt*

bifalla utskottets hemställan.

Stockholm den 31 augusti 1991

Göran Åstrand

Bengt Törnell

32 kap.
5 §

Frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva detta prövas enligt följande:

Innehavare	*Prövas av*
1. biskopar	ansvarsnämnden för biskopar
2. präster	
– präster som är anställda i ett stift	domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning
– präster som tjänstgör i svensk församling i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som är anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet eller av styrelsen för Svenska kyrkans mission	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som inte har anställning som präst inom Svenska kyrkan	domkapitlet i det stift där prästen senast var anställd som präst
– präster som aldrig haft anställning som präst inom Svenska kyrkan	domkapitlet i det stift där prästen prästvigdes eller förklarades behörig att utöva det kyrklig ämbetet

Andra kyrkolagsutskottets betänkande 1991:1

Ny kyrkolag (delvis) m.m.

2KL
1991:1

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas delar av regeringens skrivelse 1990:1, nämligen kapitlen 1–3, 27–37, 40 och 45 i förslaget till kyrkolag samt förslagen till lag om införande av kyrkolagen, lag om ändring i domkapitelslagen (1988:181) och lag om ändring i prästanställningslagen (1988:184) jämte ett antal lagförslag med följdändringar.

Vidare behandlas svenska kyrkans centralstyrelses skrivelse 1991:9 samt 38 motioner. Utskottet har föreslagit vissa ändringar i regeringens lagförslag. Centralstyrelsens förslag har tillstyrks. Vidare har utskottet bifallit vissa motionsyrkanden.

Regeringens skrivelse 1990:1 till kyrkomötet kyrkolag (delvis)

Regeringen har för kyrkomötets yttrande – såvitt andra kyrkolagsutskottet är i fråga – överlämnat förslag till

1. kyrkolag, kapitlen 1–3, 27–37, 40 och 45,
2. lag om införande av kyrkolagen,
3. lag om ändring i domkapitelslagen (1988:181),
4. lag om ändring i prästanställningslagen (1988:184).

Vidare har kyrkomötet beretts tillfälle ta del av 35 andra lagförslag med följdändringar.

Svenska kyrkans centralstyrelses CsSkr 1991:9 med förslag till yttrande över 40 kap. upplåtelse av kyrka i förslaget till kyrkolag, Regskr 1990:1

Centralstyrelsen föreslår
att kyrkomötet i yttrande till regeringen över RegSkr 1990:1 Kyrkolag förslår att 1–3 §§ i 40 kap. Upplåtelse av kyrka får i den i bilaga som centralstyrelsens förslag angivna lydelsen, samt att kyrkomötet begär att centralstyrelsen låter utreda frågor om bestående upplåtelse av kyrkorum.

Motionerna

1991:4 av Rolf Eknefelt m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådant tillägg till religionsfrihetslagen 6–12 §§ "Om medlemskap i svenska kyrkan" att den som döps i Svenska kyrkans ordning blir medlem i Svenska kyrkan.

1991:5 av Dag Sandahl, vari hemställs

att kyrkomötet beslutar begära att centralstyrelsen låter utvärdera gällande prästanställningslag.

1991: 7 av biskoparna Bengt Wadensjö och Gunnar Weman, vari hemställs

1. att kyrkomötet som sin mening ger centralstyrelsen till känna att uppdraget till den redan arbetande enmansutredaren bör utökas till att också ta i beaktande de fall, då präst dömts för brott eller gjort sig skyldig till avvikelse i läran,

2. att kyrkomötet begär att centralstyrelsen hos regeringen hemställer om en sådan regeländring i Kyrkolagen avd 8, Kap. 32 § 5, mom 2 a, 4:e strecksatsen, beträffande präst's anställningsförhållanden, att denne alltid, då anställningsförhållanden som präst inte föreligger, skall för förvaltningen av sitt prästämbete svara inför domkapitel och biskop i det stift, där han senast var anställd som präst,

1991: 8 av biskoparna Bengt Wadensjö och Gunnar Weman vari hemställs

att kyrkomötet av regeringen begär ett tillägg i regeringens skrivelse till kyrkomötet 1990: 1, Kyrkolag, Åttonde avdelningen, kap. 32, Det kyrkliga ämbetet med följande lydelse:

"Återinträde i det kyrkliga ämbetet som präst prövas inför biskop och domkapitel i det stift, där ämbetet nedlades",

1991: 9 av Börje Finnstedt, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär att folkomröstning skall komma till stånd avseende kyrkans förhållande till staten.

1991: 10 av Bengt Gustafsson m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådan ändring i 7 § prästanställningslagen som möjliggör inrättande av interimistiska tillsättningsnämnder i blivande pastorat och som möjliggör att dessa interimistiska tillsättningsnämnder kan bestå av ledamöter från de församlingskyrkoråd som kommer att ingå i det nya pastoratet.

1991: 13 av Urban Gibson m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet i skrivelse till regeringen föreslår att det i motionen framförda förslaget till ändring av lagen om svenska kyrkan och av lagen om kyrkomötet antas av riksdagen.

1991: 16 av Sven Lenhoff och Eric Lundqvist, vari hemställs

att kyrkomötet föreslår att 34 kap. 13 § i förslaget till kyrkolag ändras så att domkapitlen tillsätter komminister i samarbetskyrka sedan församlingskyrkoråd/en och samfundets styrelse beretts tillfälle att yttra sig.

1991: 18 av Mildred Fischer m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tidsbegränsning för innehav av tjänst som biskop.

1991: 19 av Börje Finnstedt, vari hemställs

att kyrkomötet beslutar att ställa det kravet på kyrkoherdar att de innan de kan söka och inneha kyrkoherdetjänst skall ådagalägga sin lämplighet som ledare samt ha genomgått ledarskapsutbildning.

1991: 22 av Olle Wingborg, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär att tidsbegränsat förordnande skall tillämpas vid utnämning av biskopar.

1991: 24 av biskop Per-Olov Ahrén, vari hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande till regeringen över regeringens skrivelse

1990: 1 föreslår följande ändrad lydelse av förslaget till kyrkolag 32 kap. 1 §:

Frågor om en prästkandidats inträde i det kyrkliga ämbetet prövas av biskopen och domkapitlet i det stift där kandidaten söker anställning som präst. I andra fall prövas frågorna av biskopen eller domkapitlet i det stift där kandidaten är kyrkobokförd eller, om han inte är kyrkobokförd inom landet, av biskopen och domkapitlet i Uppsala stift. Frågor om prästvigning prövas av biskopen ensam.

Första stycket tillämpas också när en präst som har skilts från rätten att utöva ämbetet enligt 2 eller 4 §§ vill ansöka om att återfå denna rätt. Beslut att återge präst som skilts från rätten att utöva ämbetet denna rätt får inte fattas mot biskopens mening.

1991: 25 av biskop Per-Olov Ahrén, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen hemställer om ändring i prästanställningsförordningen i enlighet med vad som föreslagits i motionen.

1991: 26 av biskop Per-Olov Ahrén, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen hemställer om ändring i prästanställningsförordningen i enlighet med vad som föreslagits i motionen.

1991: 27 av Bengt Jacobsson, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär att i 35 kap. 11 § kyrkolagen tillförs en mening med följande innebörd:

"Inom de nationella icke-territoriella församlingarna tillsättes dock alltid tjänsten som kyrkoherde av kyrkorådet".

1991: 28 av Malte Wiss, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen om biskopsval att proceduren förenklas.

1991: 30 av Bengt Englund, vari hemställs

att kyrkomötet begär att centralstyrelsen inleder ett arbete som mynnar ut i att domkapitlen kan delegera interna personalfrågor om präster till pastoratens personalnämnder.

1991: 31 av Hans Siljedahl m.fl. vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär att förslaget till kyrkolag 33 kap. 1 § om tystnadsplikt får följande lydelse:

Den som enligt svenska kyrkans ordning vigs till biskop, präst eller diakon har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han/hon erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

1991: 36 av Karl-Erik Johansson och Torsten Gustavsson, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär dels sådan ändring i prästanställningslagen att stiftsstyrelserna får möjlighet att vid behov inrätta tjänster som pastorsadjunkt dels sådan ändring av gällande regler att stiftsbidrag kan utgår ur kyrkofonden till lönekostnaderna.

1991: 37 yrkande 2 av Alf Sigling, vari hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande till regeringen föreslår att 34 kap. 2 § andra stycket i förslaget till kyrkolag skall ha följande lydelse:

Biskopen i Uppsala stift är ärkebiskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.

1991:41 av Hans-Olof Hansson, vari hemställs

att kyrkomötet föreslår regeringen en sådan utformning av kyrkolagens nionde avdelning, 34 kap. 4 § m.fl., att det i en stiftssamfällighet får finnas även en tjänst som pastorsadjunkt.

1991:42 av Hans-Olof Hansson, vari hemställs

att kyrkomötet föreslår regeringen att elfte avdelningen, 40 kap. § 2 i föreslagen kyrkolag får följande lydelse:

"Kyrkoherden och andra präster som tjänstgör i pastoraten får använda kyrkor, som är invigda för Svenska kyrkans gudstjänst och som vårdas av en församling eller en kyrklig samfällighet för

1. församlingsgudstjänst, och

2. kyrkliga handlingar och en själavård som avser någon som tillhör församlingen.

1991:43, av Hans-Olof Hansson, vari hemställs

att kyrkomötet till sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990: 1 fogar en begäran om en snabb översyn av relationerna domkapitel-stiftsstyrelse vad gäller prästärendenas behandling, så att en ev därav föranledd korrigering av lagförslaget kommer till stånd, innan det fastställs.

1991:45 av Hans-Olof Andrén m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna att normgivningen om det kyrkliga ämbetet bör brytas ut ur kyrkolagen och ges i en separat lag.

1991:46 av Hans-Olof Andrén m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet begär att centralstyrelsen till 1992 års kyrkomöte framlägger förslag till nya medlemskapsregler i svenska kyrkan, vilka står i överensstämmelse med allmänkyrklig praxis och svensk grundlag.

1991:49 av Carina Berg Dennevi, vari hemställs

1. att kyrkomötet hos regeringen begär ändring av nu gällande lagstiftning så att suppleanter äger rätt att närvara vid domkapitlets sammanträden,

2. att kyrkomötet hos regeringen begär att stiftssamfälligheten medges rätt att ersätta de av stiftssamfälligheten valda suppleanterna för deras kostnader i samband med domkapitlets sammanträden.

1991:53 av Gunnar Lindberg, vari hemställs

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en bred demokratisk enighet i relationsfrågan, om Svenska kyrkans ensamrätt till initiativ som berör hennes identitet som trossamfund och om betydelsen av att inte föregripa församlingarnas svar på petriutredningen.

1991:59 av Carl Gustaf von Ehrenheim m.fl.,

vari hemställs

att kyrkomötet föreslår regeringen sådana ändringar i förslag till Kyrkolag att en tjänst som ärkebiskop samt en tjänst som biskop i Uppsala stift inrättas med beaktande av vad som anförts i motionen.

1991:60 av Hans Sjöström, vari hemställs

att kyrkomötet hos centralstyrelsen begär att normer för värdering av tvåspråkighet för tjänster inom Svenska kyrkan fastställs.

1991:63 yrkande 1 av biskop Bengt Wadensjö m.fl., vari hemställs

att kyrkomötet beslutar att i framställning till regeringen begära sådant tillägg i regeringens skrivelse till kyrkomötet 1990:1, avd 4, kap. 5 §§ 22–24, att kyrkoherde i nybildat pastorat kan tillträda i sin befattning i första hand före indelningens ikraftträdande.

1991:64 av Jan Erik Ågren, vari hemställs

att kyrkomötet beslutar hos regeringen anhålla om sådan ändring att utnämningar av domprost överlöres till domkapitel.

1991:68 av Bengt Ljungqvist, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen om svenska kyrkan att 31 kap. 2 och 5 §§ i nya kyrkolagen får den lydelse som framgår av motion 21/1990 och som tillstyrkts i sin helhet av kyrkomötet 1990, och som kyrkomötet anfört i sin skrivelse till regeringen den 30 augusti 1990.

1991:69 av Björn Oxhammar Sr, vari hemställs

att kyrkomötet begär att centralstyrelsen låter utreda möjligheterna att i anslutning till 1 § lagen (1982:942) om svenska kyrkan liksom i andra lagkomplex, där kyrkan anger sin trosdefinition, foga en hänvisning till hur Svenska kyrkans trosdefinition uttrycks i tidigare lagtexter.

1991:70 av Torgny Larsson, vari hemställs

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om biskopsval.

1991:73 av Karl-Erik Johansson, vari hemställs

1. att kyrkomötet i sitt yttrande till regeringen betonar angelägenheten av en omredigering av den föreslagna kyrkolagen i enlighet med motionen med markering i 1 kap. av respektive avdelnings eller kapitels konstitutionella status,

2. att kyrkomötet hos regeringen anhåller att i det föreslagna 2 kap. en ny 2 § införes rörande stiftsindelningen och kyrkans episkopala organisation.

1991:75 av Carl Gustaf von Ehrenheim, vari hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär sådan ändring i förslaget till Kyrkolag, att i 29 kap. införes regler om ersättare till ärkebiskopen i svenska kyrkans centralstyrelse, och att ersättaren utses av kyrkomötet, bland biskoparna efter förslag av ärkebiskopen.

1991:81 av Ingvar Bergenhorn, vari hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990:1 begär sådan ändring av 35 kap. förslag till ny kyrkolag att formell möjlighet kommer att finnas för tillsättning av prästtjänst i nybildat pastorat innan pastoratsindelningen träder i kraft.

1991:84 av biskop Lars-Göran Lönnermark och Eskil Jinnegård, vari hemställs

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om personliga prästtjänster.

Regeringsskrivelsens huvudsakliga innehåll

I förslaget till ny kyrkolag samlas sådana nu gällande lagregler som i princip bara riktar sig till svenska kyrkan och dess organ. Lagen avses ersätta 1686 års kyrkolag, lagen (1982:942) om svenska kyrkan och ytterligare 35 författningar på kyrkans område. I förhållande till vad som nu gäller innebär förslaget till större delen inte några ändringar i sak.

Läronämnden

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 1991: 1 att genom kyrkolagsförslaget tagits ett viktigt steg för att tydliggöra Svenska kyrkans identitet, vilket ur läromässig synpunkt är viktigt. Mot de nya inslag i förhållande till nu gällande bestämmelser som ingår i förslaget har läronämnden inte några läromässiga invändningar (*bilaga 1*).

1. Relationen kyrka stat

I motion 53 av Gunnar Lindberg framhålls att det vore mycket olyckligt om riksdagen tog ställning för skiljande av kyrkan från staten på statens villkor om inte en bred enighet kan uppnås bland de folkvalda och utan att det tas något initiativ som utgår från kyrkan själv. Det kan upplevas som ett brott mot trosfriheten och mot ekumenikens huvudregel om respekt för andra samfunds särart.

Motionären understryker att det från demokratisk synpunkt är viktigt att församlingarna får ge sina synpunkter på den s.k. Petriutredningen om kyrkans ekonomi genom ett grundligt remissförfarande, innan någon beredning av kyrka-stat-frågan sker på riksdagsnivå.

I motion 9 av Börje Finnstedt framhålls att det allt oftare kommer signaler från politiker och inte minst från företrädare från kyrkan om ett skiljande mellan kyrka och stat. Motionären tvivlar på att framställningarna har någon förankring hos svenska folket och önskar därför en folkomröstning i frågan. Svenska kyrkans förhållande till staten skall enligt motionären inte avgöras av politiker eller av kyrkliga utredare utan av svenska folket.

Utskottet får anföra följande.

1988 års kyrkomöte begärde att regeringen skulle tillsätta en expertutredning med inriktning på att närmare klargöra Svenska kyrkans ekonomiska och rättsliga förhållanden (KL 5). Kyrkolagsutskottet framhöll att en utredning om dessa förhållanden inte skall ses som ett initiativ i kyrka-statfrågan. Det handlar därför enligt utskottet inte om att klarlägga grundförutsättningarna för relationen mellan kyrka och stat.

Utredningen tillsattes i februari 1989 med direktiv att redovisa ett fylligt underlag för en bedömning av vilka rättsliga och ekonomiska betingelser kyrkan lever under i dag och hur dessa låter sig anpassas till förändringar av relationerna inom ramen för nuvarande samband mellan stat och kyrka

eller förändringar med mer långtgående innebörd. Utredningen avser att redovisa sitt arbete före utgången av 1991.

Enligt utskottets mening saknas anledning att föregripa resultatet av utredningens arbete. Som tidigare framhållits i skilda sammanhang bör initiativ i kyrka-statfrågan komma från kyrkan själv. Utskottet förutsätter att det material utredningen framlägger kommer att bli föremål för en bred och allsidig remiss och att kyrkomötet kommer att ges möjlighet att yttra sig över utredningens resultat innan vidare ställningstaganden görs från statsmakternas sida i kyrka-statfrågan. Motion 53 får därmed anses besvarad. Enligt utskottets mening bör en folkomröstning inte övervägas förrän kyrkomötet haft möjlighet att ta ställning till resultatet av utredningens arbete. Mot denna bakgrund avstyrks motion 9.

2. Kyrkolagens disposition

Regeringens skrivelse

Reglerna i kyrkolagen är av olika konstitutionell karaktär. Så har föreskrifter i vissa kyrkliga ämnen fått ett särskilt konstitutionellt skydd. Det gäller grundläggande föreskrifter om svenska kyrkan som trossamfund och om kyrkomötet som en församling av valda ombud för svenska kyrkan. Sådana föreskrifter skall i dag meddelas i lagen om svenska kyrkan som skall stiftas, ändras eller upphävas på samma sätt som huvudbestämmelserna i riksdagsordningen. Innan lagen stiftas skall yttrande av kyrkomötet inhämtas. Ett motsvarande skydd har getts när det gäller föreskrifter om ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd. Riksdagen kan genom föreskrifter i lagen om svenska kyrkan delegera normgivningskompetens till kyrkomötet i vissa internt kyrkliga ämnen.

Riksdagen har som vilande antagit ett förslag till ändring i övergångsbestämmelserna till regeringsformen, innebärande att begreppet "lagen om svenska kyrkan" utmönstras (1990/91:KU24). Avsikten med ändringen är inte att de grundläggande förutsättningarna ändras. Således skall t.ex. grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund och om kyrkomötet som en församling av valda ombud för svenska kyrkan meddelas i lag som stiftas på samma sätt som riksdagsordningen och yttrande från kyrkomötet fortfarande inhämtas innan sådan lag stiftas. Vidare skall föreskrifter om ändring av det ändamål för vilket kyrklig egendom är avsedd stiftas i denna ordning. Liksom tidigare skall yttrande från kyrkomötet inhämtas innan riksdagen stiftar lag med grundläggande föreskrifter om prästtjänster i Svenska kyrkan och om biskopar och domkapitel samt andra föreskrifter om kyrkomötet.

I regeringens skrivelse 1990: 1 till kyrkomötet framhålls att de argument som kan anföras mot en samlad lag är att lagen blir omfattande och att reglerna därigenom blir av olika konstitutionell karaktär. Enligt föredragande statsrådet blir regelsystemet som sådant inte mindre omfattande bara för att det placeras i flera lagar. Snarare är det så att vissa "dubbelregleringar" kan undvikas om reglerna samlas i en lag. Enligt statsrådet bör reglernas olika konstitutionella karaktär inte heller vålla några bekymmer.

Redan nu innehåller t.ex. lagen om förvaltningen av kyrklig jord och prästanställningslagen vissa bestämmelser som kräver kyrkomötets yttrande och andra som inte kräver det. I alla lagstiftningsärenden måste således enligt statsrådet en bedömning av olika reglers konstitutionella karaktär göras.

Motionen

I motion 73 av Karl-Erik Johansson (yrkande 1) framhålls att det finns en uppenbar risk att kyrkolagsbegreppet mer och mer urholkas mot bakgrund av att bestämmelser och stadganden med olika konstitutionell status intagits i samma avdelningar och samma kapitel. Förslaget till kyrkolag bör därför omredigeras. Grundläggande föreskrifter om Svenska kyrkan som trossamfund, om kyrkans episkopala organisation, om ändamålsbestämningen av den kyrkliga egendomen samt om kyrkomötet bör kunna sammanföras i särskilda avdelningar och kapitel med angivanden av den särskilda ordning, i vilken föreskrifter av detta slag stiftas. Övriga grundläggande föreskrifter bör på samma sätt kunna föras till avdelningar och kapitel, för vilka anges att däri intagna föreskrifter stiftas efter yttrande av kyrkomötet. För återstående i förslaget upptagna föreskrifter bör vid respektive avdelningar eller kapitel anges att kyrkomötet skall beredas tillfälle att yttra sig i ärenden av ifrågavarande art.

Utskottet

En svaghet med förslaget till kyrkolag ligger enligt utskottets mening i det förhållandet att bestämmelser med olika konstitutionell karaktär förekommer i samma avsnitt och att bestämmelser med samma konstitutionella karaktär förekommer på skilda håll i lagförslaget. I alla lagstiftningsärenden, som även kan gälla smärre ändringar, måste således en bedömning av olika reglers konstitutionella karaktör göras.

En väg att komma till rätta med de svårigheter denna teknik innebär är att det inledningsvis infogas en bestämmelse som anger dels vilka bestämmelser i lagen som skall vara föremål för den kvalificerade lagstiftningsordning som gäller för huvudbestämmelserna i riksdagsordningen dels vilka bestämmelser som inte kan ändras utan kyrkomötets yttrande. I specialmotiveringen i regeringsförslaget har paragraferna markerats med asterisker för att tydliggöra bestämmelsernas olika konstitutionella karaktär. Dessa asterisker bör kunna utgöra utgångspunkt vid utformningen av bestämmelsen. Enligt utskottets mening talar behovet av lättillgänglighet och klarläggande för den skisserade lösningen. Utskottet förordar därför med anledning av motion 73 yrkande 1 att en bestämmelse med ovan redovisat innehåll tas in i kyrkolagen.

Regeringens skrivelse

I denna avdelning har de bestämmelser i lagen om svenska kyrkan som ansetts grundläggande för kyrkan som trossamfund tagits in. I förhållande till 18 § lagen om svenska kyrkan har enligt skrivelsen 5 § kompletterats med att biskoparna har samma tillsynsansvar som domkapitlen. Det innebär ingen ändring i sak, utan motsvarar vad som nu gäller enligt 24 kap. 1 § 1686 års kyrkolag.

Motionerna

I motion 73 av Karl-Erik Johansson (yrkande 2) begärs att föreskrifter om stiftsindelningen och kyrkans episkopala organisation införs i lagförslaget 2 kap.

I motion 69 av Björn Oxhammar Sr föreslås att i lagregleringar där kyrkans trosdefinition anges skall intas en hänvisning till hur svenska kyrkans trosdefinition uttryckts i tidigare lagtexter. Det skulle enligt motionären kunna uttryckas på följande sätt.

Innan denna lag tillkom uttryckte Svenska kyrkans trosdefinition i lagtext i 1809 års regeringsform § 2 med orden: den rena evangeliska läran, sådan som den, uti oförändrade Augsburgiska bekännelsen, samt Uppsala mötes beslut av år 1593 antagen och förklarad är. Samma ordval återfinns i nu gällande 1810 års successionsordning § 4.

Utskottet

I 2 kap. 1 § förslaget till kyrkolag har intagits den nuvarande bestämmelsen 1 § lagen om svenska kyrkan att Svenska kyrkan är ett evangeliskt-lutherskt trossamfund. I förarbetena till lagen om svenska kyrkan (prop. 1981/82: 192) framhölls att definitionen inte gjorde anspråk på att vara en från teologisk synpunkt fullständig beskrivning av Svenska kyrkan som trossamfund. Det förhållande att paragrafen inte mer utförligt anger Svenska kyrkans trosåskådning fick enligt propositionen inte uppfattas så att en närmare bestämning av denna i författning skulle vara obehövlig. I likhet med vad som dittills gällde borde Svenska kyrkans officiella trosuppfattning närmare bestämmas. Det måste sålunda finnas en preciserad rättsgrund för att t.ex. avgöra om en präst bekänner Svenska kyrkans lära. Det borde enligt föredragande statsrådets mening inte ankomma på staten att göra denna bedömning. En så vital och känslig fråga måste trossamfundet självt förfoga över. Det borde därför enligt propositionen ankomma på kyrkomötet att meddela närmare föreskrifter om Svenska kyrkans bekännelse.

Också enligt utskottets mening bör Svenska kyrkans trosbekännelse komma till uttryck i föreskrifter som beslutas av kyrkomötet. Svenska kyrkans trosbekännelse hör naturligen hemma i kyrkoordningen. Kyrkoordningskommittén har också nyligen överlämnat delbetänkandet

Svenska kyrkans grundläggande dokument. Enligt utskottets mening saknas mot denna bakgrund också anledning att i lag hänvisa till hur bekännelsen uttryckts i tidigare lagtext. Utskottet avstyrker därför motion 69.

Beträffande frågan om stiftsindelningen och kyrkans episkopala organisation anser utskottet däremot att bestämmelser i dessa för Svenska kyrkan grundläggande förhållanden bör redovisas bland de grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkan som skall tas in i en ny kyrkolag. Enligt utskottets mening bör därför i 2 kap. kyrkolagen ingå en bestämmelse som anger att Svenska kyrkan är indelad i stift och att stiften leds av biskopar. Motion 73 yrkande 2 tillstyrks.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att det saknas anledning att – såsom skett i 4 § – särskilt nämna den biträdande biskopen. Enligt utskottets mening måste den biträdande biskopen anses omfattad av begreppet biskop. I övrigt tillstyrks regeringsskrivelsens förslag till 2 kap. kyrkolagen.

4. Medlemskap i Svenska kyrkan (3 kap.)

Regeringens skrivelse

I regeringens skrivelse framhålls att reglerna i religionsfrihetslagen om medlemskap i Svenska kyrkan inte ansetts förenliga med bestämmelserna till skydd för den s.k. negativa religionsfriheten i 2 kap. 2 § regeringsformen. När en ändring av religionsfrihetslagens regler aktualiseras måste de alltså samtidigt göras förenliga med regeringsformen. Därför bör enligt skrivelsen i den nya kyrkolagen tills vidare bara tas in en hänvisning till de aktuella medlemskapsreglerna i 6 – 16 §§ religionsfrihetslagen.

Motionen

I motion 4 av Rolf Eknefelt m.fl. yrkas ett sådant tillägg till religionsfrihetslagen att den som döps i Svenska kyrkans ordning blir medlem i Svenska kyrkan. Motionärerna framhåller att datainspektionens föreskrifter anger att endast uppgifter om medlemmar i svenska kyrkan får föras i de nya församlingsregistren. Eftersom dop inte automatiskt ger medlemskap får i församligen inte registerföras uppgifter om sådana döpta som inte anmälts som medlemmar. Alla dop förs visserligen in i dopboken, men adress och andra föränderliga uppgifter kommer inte att uppdateras. Om ett döpt barn som inte anmälts som medlem flyttar till en annan församling blir det inte alls infört i den nya församlingens register, vilket enligt motionen kan medföra en mycket tungarbetad pastoral situation. Motionärena framhåller att dopprästen väl normalt ser till att medlemskap anmäls i samband med dopet, men det händer att det blir förbisett. Det naturliga är att medlemskap automatiskt blir en följd av dopet.

Enligt motion 46 av Hans-Olof Andrén m.fl. kan alla alternativ där födseln utgör grund för medlemskap nu helt avföras från dagordningen som grundlagsstridiga. Därför bör det nu enligt motionärerna vara möjligt för centralstyrelsen att konstruera ett förslag, som tillgodoser teologiska

och ekumeniska krav och som enligt statsmakternas uppfattning står i överensstämmelse med grundlagen. Motionärerna framhåller att det är angeläget att de nuvarande reglerna ersätts snarast, eftersom de har konsekvenser som idag framstår som orimliga (exempelvis att dop av den som icke är medlem ej medför medlemskap). Kyrkomötet bör därför begära hos centralstyrelsen att förslag i frågan läggs fram vid nästa kyrkomöte.

Läronämnden

Läronämnden noterar i sitt yttrande Ln 1991:6 att motion 4 inte aktualiserar hela frågan om sambandet mellan dop och kyrkotillhörighet utan endast den grundläggande ordningen att den som döps genom dopet också blir medlem i kyrkan. Detta bör enligt läronämnden få till självklar konsekvens att den som blir döpt i Svenska kyrkans ordning därmed utan särskild anmälan är medlem i Svenska kyrkan (*bilaga 2*).

Utskottet

Utskottet vill inledningsvis i detta avsnitt peka på att hänvisningen i 3 kap. kyrkolagen bör omfatta 6–19 §§ religionsfrihetslagen.

Beträffande de medlemskapsfrågor som tas upp i motionerna 4 och 46 får utskottet hänvisa till att frågan är föremål för behandling inom Svenska kyrkan. Svenska kyrkans centralstyrelse redovisade för 1989 års kyrkomöte ett utredningsarbete som genomförts inom en arbetsgrupp i fråga om dop och kyrkotillhörighet. Centralstyrelsen framhöll att den inte haft möjlighet att ta ställning till arbetsgruppens två alternativa förslag. Centralstyrelsen avsåg att med ledning av den fortsatta debatten bearbeta frågan i dess olika aspekter mot bakgrund av vad centralstyrelsen kunde finna teologiskt viktigt och riktigt. Enligt uppgift arbetar kyrkoordningskommittén med frågan om nya medlemskapsregler och kan komma att under hösten lägga fram ett förslag i ämnet.

Utskottet ställer sig positivt till syftet med motion 4. Enligt utskottets mening bör emellertid det arbete som pågår inom kyrkoordningskommittén och centralstyrelsen inte föregripas. Utskottet förutsätter att centralstyrelsen därefter kommer att överlämna ett samlat förslag rörande medlemskapsfrågorna till kyrkomötet. Kyrkomötet har då möjlighet att – mot bakgrund av den utredning som kommer att ligga till grund för förslaget – göra en övergripande bedömning av hur medlemskapsfrågorna bör lösas. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna 4 och 46.

5. Domkapitel (27 kap.)

Regeringens skrivelse

Lagförslagets bestämmelser motsvarar paragraferna 1–5 samt 20 i den nuvarande domkapitelslagen. De föreslagna bestämmelserna i 4 och 6 §§ är dock nya. Enligt bestämmelsen i 4 § får domkapitlet som ledamot adjungera en inom stiftet anställd präst vid förhinder för någon av de självskrivna

ledamöterna eller vid uppkommen ledighet efter någon av dem. Förslaget i denna del bygger på ett tillkännagivande från 1990 års kyrkomöte. Kyrkomötet ansåg att det var angeläget att viktiga beslut av domkapitlet alltid skall kunna fattas med en sammansättning som ger uttryck för balansen mellan prästerlig ämbetsförvaltning och folkligt förankrad självstyrelse. Kyrkomötet förordade därför i första hand att den adjunktionsmöjlighet som tidigare funnits skulle återinföras (2KL 1990: 5).

Enligt 6 § skall en lekman som särskilt blivit utsedd av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd ingå som ledamot i domkapitlet i de sex stift som har medeltida domkyrkor när ärenden som rör domkyrkan handläggs.

Motionerna

I motion 30 av Bengt Englund framhålls att det bör ges en möjlighet för domkapitlet att delegera interna personalfrågor om präster till pastoratens personalnämnder.

Motion 43 av Hans-Olof Hansson vänder sig mot att många ärenden måste passera domkapitel och stiftsstyrelse innan beslut kan tas. Vidare måste enligt motionären den nuvarande uppdelningen, t.ex. när det gäller tjänstledigheter och semestrar för prästerskapet, anses märklig, när man samtidigt vill hävda, att domkapitlet är arbetsgivarmyndighet. Kyrkomötet borde därför enligt motionären i samband med yttrandet över regeringens skrivelse 1990: 1 begära en snabb översyn av nämnda förhållanden, så att om möjligt en klarare uppdelning mellan domkapitlet och stiftsstyrelsen vad gäller prästärendenas behandling kan åstadkommas.

I motion 49 av Carina Berg Dennevi begärs en ändring av nu gällande lagstiftning så att suppleanter äger rätt att närvara vid domkapitlens sammanträden. Vidare begärs att kyrkomötet hos regeringen begär att stiftssamfälligheterna medges rätt att ersätta de av stiftssamfälligheten valda suppleanterna för deras kostnader i samband med domkapitlens sammanträden.

Utskottet

Utskottet utgår från att begreppet kyrkobokförd i kapitlets 9 §, liksom i domkapitelslagen med anledning av folkbokföringsreformen kommer att ersättas av begreppet folkbokförd.

Det förhållandet att det efter nästa årsskifte kommer att finnas en domprost i varje stift bör enligt utskottets mening komma till uttryck i 27 kap. 2 § kyrkolagen och övergångsvis i 2 § domkapitelslagen och 3 § prästanställningslagen. I 27 kap. 2 § kyrkolagsförslaget och 2 § domkapitelslagen bör första stycket 2 § formuleras "domprosten, som vice ordförande". I 3 § prästanställningslagen bör orden "om inte regeringen bestämmer annat" utgå. Utskottet anser också att 27 kap. 5 § kyrkolagen skall ha följande lydelse: "I domkapitlet i Uppsala stift är ärkebiskopen ordförande och presiderar när han är närvarande. I övrigt utövas ordförandeskapet av biträdande biskopen".

I övrigt tillstyrks skrivelsens förslag, såvitt avser 27 kap. kyrkolagen.

När det gäller det i motion 43 påtalade förhållandet mellan domkapitel och stiftsstyrelse får utskottet hänvisa till att frågan behandlades under förra årets kyrkomöte (2KL 1990: 5). Utskottet framhöll att mycket talar för att den nya ordningen som gäller i fråga om domkapitlens och stiftsstyrelsernas olika arbetsuppgifter har sådana inslag att verksamheten på sina håll blir alltför tidskrävande och ineffektiv. Enligt utskottet tedde sig därför en uppföljning av reformen som angelägen. Enligt utskottets mening borde det ankomma på centralstyrelsen att föranstalta om en kartläggning av vilka problem som uppstått på olika håll och om hur problemen bemästras. Kartläggningen och utvärderingen borde sedan redovisas för kyrkomötet. Vad utskottet anfört gav kyrkomötet som sin mening centralstyrelsen till känna.

Beslut i vissa frågor som rör prästers anställningsförhållanden fattas av domkapitlen. Det gäller bl.a. ärenden om prästexamen, behörighet vid tillsättning av stiftspräster och pastoratspräster, tillsättning av kyrkoherde i pastorat var tredje gång tjänsten är ledig, förordnande av tjänstebiträde åt präster och skiljande från det kyrkliga ämbetet. Någon delegationsmöjlighet till de kyrkliga församlingarna i dessa frågor finns inte enligt gällande bestämmelser.

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande när det gäller förhållandet mellan domkapitel och stiftsstyrelse. Det bör således ankomma på centralstyrelsen att genomföra en ingående kartläggning och utvärdering av det slag utskottet uttalade sig om vid förra årets kyrkomöte och som kyrkomötet ställde sig bakom. Utskottet förutsätter således att centralstyrelsen till kyrkomötet lämnar den begärda redovisningen. Något tillkännagivande till regeringen i frågan är mot denna bakgrund inte behövlig. Motion 43 avstyrks därför.

Beträffande frågan om delegation från domkapitel till pastoratens personalnämnder vill utskottet framhålla att domkapitlen redan idag har möjlighet att inhämta yttranden från personalnämnderna. Utskottet anser emellertid att själva prövningen inte bör delegeras till personalnämnderna. Motion 30 avstyrks.

Den tidigare gällande förordningen (1977: 625) om information till ersättare i statliga styrelser och nämnder innehöll en bestämmelse om att ersättare, där så bedömdes lämpligt, borde kallas till sammanträde även när ordinarie ledamot inte hade förfall. Denna möjlighet borde särskilt beaktas i det inledande skedet av ersättares förordnande, då ersättare besitter särskild sakkunskap samt då ersättares närvaro av annat skäl är önskvärd men ej nödvändig. I samband med verksledningsreformen (prop. 1986/87: 99), vars syfte var att skapa bättre möjligheter att styra myndigheternas verksamhet i stort samtidigt som myndigheterna gavs möjlighet att i större utsträckning bestämma om sina inre angelägenheter, upphävdes ett betydande antal regeringsförfattningar om de statliga myndigheternas administrativa verksamhet, bl.a. den nyssnämnda förordningen.

Storleken av arvoden m.m. för vissa uppdrag inom de olika departementens verksamhetsområden fastställs återkommande genom regeringsbeslut. Sedan den 30 juni 1988 utgår ersättning – om det inte i särskilda fall anges annat – till ersättare och suppleant för varje ledamot med visst

belopp för varje dag han tjänstgör i stället för ordinarie ledamot. Detsamma gäller när han efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Utskottet vill framhålla att nuvarande bestämmelser inte hindrar att suppleanter kallas till domkapitlens sammanträden även om de inte skall ingå som ledamöter. Under förutsättning av att särskild kallelse utgår skall ersättning betalas. Enligt utskottets mening är det många gånger av stort värde att suppleanter kallas utan att delta som ledamot i domkapitlet. Utskottet anser dock att det saknas skäl att ingripa i domkapitlens rätt att själva besluta om sina inre angelägenheter. Motion 49 avstyrks därför. Utskottet vill emellertid framhålla att det enligt utskottets mening finns anledning att betala arvode till de adjungerade ledamöterna i domkapitlen.

6. Biskopar (28 kap.)

Regeringens skrivelse

Kapitlet inleds med en bestämmelse om biskopens uppgifter, vilka i huvudsak motsvaras av 24 kap. 5, 6, 18 och 21 §§ i 1686 års kyrkolag. Av regeringsskrivelsen framgår att de uppgifter som anges i 28 kap. 1 § är de som ankommer på biskopen i egenskap av stiftschef. Vad som i övrigt ankommer på biskopen i egenskap av innehavare av det kyrkliga ämbetet tillhör kyrkomötets normgivningsområde.

Bestämmelsen i 2 § är ny. Med stöd av denna får ärkebiskopen delegera sina arbetsuppgifter som stiftschef till biträdande biskopen i Uppsala stift. Bestämmelsen i 5 § är också ny. Redan i dag framgår dock av kyrkofondslagen att stiftssamfälligheten svarar för att biskopen får behövlig sekreterarhjälp. Enligt den föreslagna paragrafens andra stycke gäller i Uppsala stift detta bara för den biträdande biskopen. Förvaltningskostnader för ärkebiskopsämbetet betalas enligt kyrkofondslagen med medel ur kyrkofonden enligt regeringens bestämmande. I övrigt innebär förslaget i huvudsak inga ändringar i förhållande till vad som nu gäller.

Motionen

I motion 59 av Carl Gustaf von Ehrenheim m.fl. med förslag om inrättande av en självständig tjänst som ärkebiskop i svenska kyrkan framhålls beträffande ärkebiskopen och biträdande biskopen i Uppsala stift att ett delat ansvar för biskopsämbetet mellan två personer medför både praktiska och principiella komplikationer. Med hänvisning till den omfattande delegationen av ärkebiskopens uppgifter till biträdande biskopen, vikten av kontinuitet i stiftets arbete och under hänsynstagande till stiftets präster och församlingar, föreslår motionärerna att en tjänst som biskop i Uppsala stift inrättas med samma uppgifter som föreskrivs i kyrkolagsförslagets 28 kap. Vidare föreslås att en paragraf med bestämmelser om ärkebiskopens uppgifter skall införas i detta kapitel. Denna paragraf skall innehålla bestämmelser att ärkebiskopen företräder Svenska kyrkan inom och utom landet. Den som innehar tjänsten som ärkebiskop skall vidare viga biskopar, visitera Svenska kyrkans verksamhet i utlandet och regelbundet samla

övriga biskopar till samråd. I ärkebiskopens uppgifter skall även ingå att vara ordförande i Uppsala domkapitel vid prövning av disciplinärenden rörande präster kyrkobokförda utom riket eller tjänstgörande i svensk församling i utlandet eller anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrkligt arbete eller av Styrelsen för svenska kyrkan i utlandet. Uppsala domkyrka skall vara biskopskyrka för både ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift. Vidare föreslås att 28 kap. skall innehålla bestämmelser om att den till tjänsten äldste biskopen skall förrätta biskopsvigning samt leda samråd med biskoparna när ärkebiskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när ärkebiskopstjänsten är ledig. En följdändring när det gäller valkorporation vid ärkebiskopsval föreslås också.

Läronämnden

Läronämnden hänvisar i sitt yttrande Ln 1991: 9 till sitt tidigare yttrande 1989: 9 om att uppdraget att vara biskop av tradition i vår kyrka är förbundet med uppgiften att viga präster och att vara pastor pastorum. Detta uppdrag skall enligt läronämnden hänföras till ett bestämt stift, vilket i det tidigare yttrandet lyfts fram som en bärande princip. I yttrandet Ln 1989: 9 framhölls beträffande tjänsten som biträdande biskop att det var fråga om en interimistisk lösning i avvaktan på en stiftsindelning (*bilaga 3*).

Utskottet

Enligt utskottets mening är det angeläget att bestämmelsen i 1 § som anger biskopens uppgifter kompletteras med uppgiften vigning till det kyrkliga ämbetet. Denna uppgift är av så central betydelse för biskopstjänsten att den inte bör uteslutas ur paragrafen även om den skulle kunna anses ligga inom kyrkomötets eget kompetensområde. Beskrivningen av de uppgifter som åligger innehavare av tjänst som biskop bör enligt utskottets mening inledas med orden "utföra vigning till det kyrkliga ämbetet". Den nuvarande punkten 1 bör i stället utgöra en femte punkt som inleds med orden "i övrigt fullgöra" osv. Som en följd härav bör i kapitlets 4 § intas en punkt om att domkapitlet får "1. för vigning till det kyrkliga ämbetet anlita annan biskop". Punkterna 1 och 2 bör i stället betecknas 2 resp. 3.

När det gäller den i motion 59 upptagna frågan om ärkebiskopens ställning vill utskottet hänvisa till att tjänsten som biträdande biskop i Uppsala stift nyligen inrättats. Det kan enligt utskottets mening självfallet inte bortses från att den nya ordningen kan medföra svårigheter av olika slag och att sådana svårigheter måste kunna lösas på ett godtagbart sätt. Enligt utskottets mening har emellertid alltför kort tid förflutit för att en väsentlig förändring skall övervägas. Mot denna bakgrund avstyrks motion 59.

Förslagets 29 kap. innehåller i huvudsak bestämmelser om kyrkomötet som i dag återfinns i 3–9 §§ lagen om svenska kyrkan samt 26–40 §§ lagen om kyrkomötet. Kapitlets 2 och 7 §§ motsvaras dock av 5 och 6 §§ lagen om svenska kyrkan i dess lydelse *före* den 1 juni 1991. Enligt 5 § andra stycket lagen om svenska kyrkan gäller numera att de som innehar tjänster som biskop eller biträdande biskop i svenska kyrkan skall närvara vid kyrkomötets sammanträden och får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag, men delta i besluten endast om de är ledamöter av kyrkomötet. Vidare stadgas numera i 6 § att kyrkomötet skall behandla ärenden som väcks genom bl.a. motion av den som innehar tjänst som biskop eller biträdande biskop.

Enligt 29 kap. 5 och 6 §§ förslaget till ny kyrkolag har centralstyrelsen 15 ledamöter med ärkebiskopen som ordförande. De övriga 14 ledamöterna är valda och ersättare för dem skall utses. Bland de valda ledamöterna skall kyrkomötet utse en eller två vice ordförande.

Motionerna

I motion 13 av Urban Gibson m.fl. begärs sådana lagändringar att biskoparna blir självskrivna ledamöter av kyrkomötet. Motionärerna anser förra kyrkomötets beslut om biskoparnas ställning i kyrkomötet mycket olyckligt och aktualiserar återigen möjligheten för biskoparna att bli fullvärdiga ledamöter.

I motion 75 av Carl-Gustaf Ehrenheim framhålls att det i 29 kap. bör finnas bestämmelser om ersättare för ärkebiskopen i svenska kyrkans centralstyrelse. I en episkopal kyrka synes det enligt motionären riktigt att ersättaren av kyrkomötet utses inom kretsen av biskopar efter förslag av ärkebiskopen. Ersättaren bör inte tjänstgöra som ordförande.

Läronämndens yttrande

Läronämnden hänvisar i sitt yttrande Ln 1991: 8 till sitt yttrande vid förra årets kyrkomöte 1990: 11, där nämndens majoritet fann starka skäl tala för att biskoparna skall bli självskrivna ledamöter (*bilaga 4*).

Utskottet

Utskottet får hänvisa till att frågan om biskoparnas självskrivenhet i kyrkomötet fick en ingående behandling vid 1990 års kyrkomöte. Övervägande skäl talade enligt utskottet för att biskoparna inte skulle ges en självskriven ställning som ledamöter i kyrkomötet. Utskottet förordade i stället att biskoparna i större utsträckning genom införande av motions- och förslagsrätt skulle ges möjlighet att påverka beslutsfattande i kyrkomötet. Kyrkomötets majoritet ställde sig bakom utskottets ställningstagande. Enligt utskottets mening saknas anledning att nu frångå detta ställningstagande. Motion 13 avstyrks.

Genom ändring i lagen om svenska kyrkan har biskoparna getts den av kyrkomötet begärda rätten att framställa förslag till kyrkomötet. Utskottet förutsätter att 29 kap. 2 och 7 §§ i den nya kyrkolagen får den lydelse som bestämmelserna i 5 § andra stycket och 6 § första stycket lagen om svenska kyrkan har sedan den 1 juni 1991, dock bör – som tidigare framhållits – inte någon åtskillnad göras mellan biskop och biträdande biskop.

Beträffande frågan om ersättare för ärkebiskopen i Svenska kyrkans centralstyrelse anser utskottet att det i likhet med vad som gäller för stiftsstyrelse finns behov av reglering i frågan. I förslaget till kyrkolag saknas bestämmelser om ersättare till ärkebiskopen i centralstyrelsen. En sådan bestämmelse bör tas in i lagen. Ersättaren bör, som föreslås i motionen, utses av kyrkomötet bland biskoparna efter förslag av ärkebiskopen. Motion 75 tillstyrks således.

I övrigt tillstyrks regeringsskrivelsens förslag till 29 kap. kyrkolagen, bortsett från att utskottet förordar att biträdande biskopen inte anges särskilt.

8. Svenska kyrkans centralstyrelse (30 kap.)

Bestämmelserna i förslagets 30 kap. om svenska kyrkans centralstyrelse motsvaras av de nuvarande bestämmelserna i 9 § andra stycket lagen om svenska kyrkan samt 41–45 §§ lagen om kyrkomötet. Utskottet tillstyrker skrivelsens förslag i denna del.

9. Kyrkomötets besvärsnämnd (31 kap.)

Regeringens skrivelse

De föreslagna bestämmelserna i detta kapitel motsvarar 46–49 §§ lagen om kyrkomötet. Liksom i de nuvarande bestämmelserna anges att besvärsnämnden skall bestå av en ordförande och en vice ordförande som båda skall vara eller ha varit ordinarie domare, en biskop och tre andra ledamöter. För den biskop som är ledamot skall finnas en biskop som ersättare. Ordföranden, vice ordföranden, biskopen och dennes ersättare väljs särskilt. Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet.

Motionen

I motionen 68 av Bengt Ljungqvist begärs att kyrkomötet hos regeringen upprepar sin vid förra kyrkomötet beslutade anhållan till regeringen om att besvärsnämnden utöver ordförande, vice ordförande och biskop skall bestå av fyra ledamöter. Kyrkomötet skulle härigenom få sin majoritetsställning tillbaka.

Utskottet

Vid 1990 års kyrkomöte tillstyrkte utskottet bifall till ett motionsyrkande motsvarande det nu aktuella. Kyrkomötet godtog utskottets förslag. Kyrkomötets anhållan till regeringen har inte föranlett proposition till riksdagen i denna fråga.

Utskottet anser fortfarande att övervägande skäl talar för den i motionen föreslagna sammansättningen av kyrkomötets besvärsnämnd. Visserligen är det kyrkomötet som utser samtliga ledamöter i besvärsnämnden men enligt utskottets mening är det endast de som kan väljas utan begränsning till viss kategori som kan sägas representera kyrkomötet. För att dessa representanter inte skall överröstas genom ordförandens utslagsröst bör enligt utskottets mening den balans som tidigare gällde återställas på det sätt som föreslås i motionen. Motion 68 tillstyrks således.

Förutom att 31 kap. 2 § första stycket 3 bör ha lydelsen "fyra andra ledamöter" och andra stycket andra meningen bör lyda:"För de fyra andra ledamöterna skall utses lika många ersättare" bör i 5 § första stycket förutom ordföranden och biskopen anges "minst tre andra ledamöter". I övrigt tillstyrks regeringens förslag.

10. Det kyrkliga ämbetet (kap. 32)

Regeringens skrivelse

I skrivelsen föreslås att de bestämmelser om det kyrkliga ämbetet som i dag finns i lagen om svenska kyrkan tills vidare tas i den nya kyrkolagens 32 kap. I sak innebär förslaget ingen annan ändring än att en bestämmelse som reglerar prövningen av en ansökan att återfå rätten att utöva ämbetet tas in i lagen. Prövningen i dessa fall skall ske i samma ordning som i dag gäller för prästkandidats inträde i det kyrklga ämbetet. Frågan skall således prövas av domkapitlet i det stift, där den som önskar återinträde söker anställning som präst. I andra fall skall prövningen ske av domkapitel i det stift där den enskilde är kyrkobokförd. Är han inte kyrkobokförd i Sverige sker prövningen av domkapitlet i Uppsala stift. I skrivelsen föreslås vidare att oförändrade forumregler skall gälla i de fall någon skiljs från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller för viss tid förklaras obehörig att utöva detta. Det innebär bl.a. att det är domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning som prövar frågan. Saknar prästen anställning prövas frågan av domkapitlet i det stift där prästen är kyrkobokförd.

Motioner

I motion 7 av biskoparna Bengt Wadensjö och Gunnar Weman behandlas två frågor med anknytning till biskopens och domkapitlets arbetsgivarfunktion. Den ena frågan avser det fall en präst har gjort sig skyldig till ett allvarligt brott eller avvikit från läran. Med hänsyn till den ekonomiska tryggheten för den enskilde föreslår motionärerna att kyrkomötet som sin mening ger centralstyrelsen till känna att uppdraget till den nu sittande utredningen om det ekonomiska trygghetssystemet bör utökas till att även avse de fall en präst dömts till brott eller avvikit från läran. I motionen behandlas också frågan om möjligheten för stiften att kunna utöva sitt arbetsgivaransvar gentemot prästerna på ett kraftfullt sätt. Ett problem med nuvarande system är att präst som inte innehar anställning som präst, svarar för förvaltningen av sitt ämbete inför biskop och domkapitel i det

stift han är kyrkobokförd. Någon formell relation finns inte vare sig till det stift där han senast var anställd eller till det stift där han blev prästvigd. Det föreslås därför att förslaget till 32 kap. 5 § kyrkolag ändras så att präst i de fall anställningsförhållanden inte föreligger, svarar inför biskop och domkapitel i det stift han senast var anställd som präst.

Motion 8 av biskoparna Bengt Wadensjö och Gunnar Weman behandlar frågan om återinträde i det kyrkliga ämbetet. Motionärerna anser att det är önskvärt att frågan om återinträde regleras i lag samt att den bör prövas inför biskop och domkapitel i det stift där präst nedlade eller skildes från sin rätt att utöva det kyrkliga ämbetet.

I motion 24 av biskop Per-Olov Ahrén framhålls att det för inträde i det kyrkliga ämbetet som präst krävs prästvigning och att det är biskopen ensam som prövar om vigning skall ske. Detta bör framgå av kyrkolagen. Det bör även framgå att biskopen skall vara delaktig i beslut om att återge någon rätten att utöva ämbetet och att ett sådant beslut inte bör kunna fattas mot biskopens mening.

I motion 45 av Hans-Olof Andrén m.fl. påpekas att kap. 32 i förslag till kyrkolag kommer att upphävas i sin helhet när kyrkomötet har meddelat egna föreskrifter om det kyrkliga ämbetet. Lagen kommer således kort efter sin tillkomst, att sakna ett kapitel. Det föreslås därför att bestämmelserna om det kyrkliga ämbetet bryts ut ur kyrkolagen och ges i en separat lag.

Utskottet

Principiella frågor

Genom en ändring i punkt 10 övergångsbestämmelserna till regeringsformen och 7 § lagen om svenska kyrkan har kyrkomötet från och med den 1 juli 1989 fått möjligheter att meddela föreskrifter om det kyrkliga ämbetet. Samtidigt togs det i lagen om svenska kyrkan in bestämmelser om inträde i det kyrkliga ämbetet, om skiljande från ämbetet och om att för viss tid förklara någon obehörig att utöva ämbetet. I lagstiftningsarbetet (prop. 1987/88: 31 s. 178) uttalades att de bestämmelser om ämbetet som togs in i lagen om svenska kyrkan borde upphävas när kyrkomötet hade meddelat egna föreskrifter i ämnet.

Under hösten 1990 överlämnade kyrkoordningskommittén delbetänkandet Det kyrkliga ämbetet. I betänkandet presenterades ett förslag till reglering av ämbetet. Med hänsyn till remissutfallet ansåg centralstyrelsen att vissa frågor måste bearbetas vidare. Under våren 1991 tillsattes en utredningsgrupp som skall inrikta sitt arbete särskilt på frågor om diakonatet. Utredningsgruppen skall även behandla bl.a. kyrkans tjänste- och ämbetsstruktur utifrån en samtidsanalys. Centralstyrelsen avser att lägga fram ett förslag till en samlad kyrkoordning vid kyrkomötet 1993 (CsSkr 1991: 3 s. 4). Denna inomkyrkliga reglering skall efter riksdagsbeslut ersätta nuvarande lagbestämmelser. Kyrkomötet har därför först att ta ställning till om bestämmelser om det kyrkliga ämbetet skall tas in i kyrkolagen eller behållas i en särskild lag i avvaktan på kyrkomötets föreskrifter.

Enligt utskottets mening finns det i och för sig skäl att ifrågasätta det lämpliga i att bestämmelser om det kyrkliga ämbetet tas in i den nya kyrkolagen. Från främst principiell synpunkt kan invändningar riktas mot att i lag reglera sådant som faller under kyrkomötets kompetensområde. I sammanhanget måste dock hänsyn tas till att det för närvarande är svårt att bedöma när kyrkomötet själv kan komma att meddela föreskrifter i ämnet. Området kan under denna tid inte vara oreglerat. I motion 45 föreslås att bestämmelserna i kyrkolagens 32 kap. skall ges i en särskild lag. Utskottet anser för sin del däremot att övervägande, framförallt praktiska, skäl talar för den föreslagna ordningen. Att den nya kyrkolagen i en framtid kommer att sakna innehåll i ett kapitel är i sammanhanget av underordnad betydelse. Utskottet kan därför inte tillstyrka motion 45.

Det kan vidare diskuteras om det är riktigt att nu göra ändringar i reglerna om det kyrkliga ämbetet. Det kan naturligtvis hävdas att ändringarna bör anstå till den inomkyrkliga reglerigen. Med detta synsätt skulle således de ändringar som anses befogade i stället beaktas av centralstyrelsen i den fortsatta beredningen av ärendet. Utskottet anser inte att detta är en bra lösning. Det är som tidigare nämnts oklart när kyrkomötet kan komma att meddela föreskrifter om det kyrkliga ämbetet. Att underlåta att göra de ändringar som är nödvändiga, kan mot denna bakgrund inte anses försvarligt.

Förslagen till ändringar i befintlig lagstiftning m.m.

En nyhet i förslaget till kyrkolag är att även frågan om återinträde i ämbetet regleras. I skrivelsen föreslås nämligen att det i 32 kap. 1 § andra stycket kyrkolagen tas in en bestämmelse om hur en ansökan att återfå rätten att utöva det kyrkliga ämbetet skall prövas. Bestämmelsen kan tillämpas i de fall en präst har blivit skild från eller förklarad obehörig att utöva ämbetet på grund av att han har blivit avskedad från sin anställning som präst eller på grund av att han har övergett svenska kyrkans lära. Ansökan om återinträde skall behandlas på samma sätt som frågor om en prästkandidats inträde i det kyrkliga ämbetet. Det är tillfredsställande att regeringen föreslår att även förfarandet vid återinträde regleras. Utskottet delar däremot inte regeringens uppfattning att prövningen skall ske i samma ordning som vid inträde i ämbetet. Mot den föreslagna ordningen talar bl.a. det förhållandet att en präst kan söka återinträde i ämbetet utan att samtidigt söka anställning. Enligt utskottets mening är det dessutom domkapitlet och biskopen i det stift där prästen blev skild från ämbetet som är mest lämpade att pröva frågan om återinträde. Utskottet tillstyrker motion 8.

De nuvarande forumreglerna vid skiljande från ämbetet m.m. är kopplade dels till aktuella anställningsförhållanden, dels till hemvisten. Däremot finns ingen anknytning till det stift där prästvigning ägde rum eller till stift där präst tidigare har haft anställning. Det är enligt utskottet naturligt att en präst för förvaltningen av sitt ämbete skall svara inför domkapitel och biskop i det stift där han senast var anställd som präst. Det bör därför göras ett tillägg av denna innebörd till nuvarande regler. Utskottet anser

vidare att den nuvarande anknytningen till den enskildes hemvist är mindre lyckad. Det kan i och för sig hävdas att denna regel behövs för de fall en präst aldrig har innehaft en prästanställning. Enligt utskottets mening är det dock i sådana fall mer lämpligt att prästen för förvaltningen av sitt ämbete svarar inför domkapitel och biskop i det stift där prästvigning ägde rum. Den nuvarande bestämmelsen med anknytning till hemvist bör därför ersättas med en bestämmelse som knyter domkapitels och biskops behörighet att pröva frågan till prästvigningsstiftet. Utskottet anser dessutom att det av bestämmelsen bör framgå att dessa frågor avseende präster anställda av Nämnden för Svenska kyrkans mission skall prövas av domkapitlet i Uppsala stift. Utskottet tillstyrker vidare motion 7 yrkande 2.

Som har framhållits i motion 24 är det biskopen som prövar om prästvigning skall ske. Biskopens beslut om vigning är en förutsättning för att inträde i ämbetet överhuvudtaget skall kunna komma i fråga. Detta bör enligt utskottets mening framgå av bestämmelserna om det kyrkliga ämbetet. Ett sådant förtydligande innebär inte att det samrådsförfarande som i dag förekommer sätts ur spel. Utskottet anser vidare att det är rimligt att biskopen har vetorätt i fråga om återinträde i ämbetet. Domkapitlet bör således inte få medge någon återinträde i ämbetet mot biskopens vilja. En bestämmelse av denna innebörd bör därför införas. Utskottet tillstyrker motion 24.

Beträffande det ekonomiska trygghetssystemet för präster kan nämnas att 1989 års kyrkomöte beslöt på grundval av motion 1989: 59 att utreda detta för enskild präst i det fall denne på grund av olämplighet, dock utan att ha frånfallit kyrkans lära eller gjort sig skyldig till brott, inte bedöms lämplig att kunna fortsätta som präst. I likhet med motionärerna i motion 7 anser utskottet att den nu sittande utredaren bör få sitt uppdrag utvidgat till att även avse de fall en präst har fällts till ansvar för brott eller har avvikit från läran. Utskottet tillstyrker yrkande 1 i motion 7.

Som utskottet tidigare har framhållit bör det inte göras någon åtskillnad mellan biskop och biträdande biskop. Vidare bör begreppet kyrkobokförd ersättas av begreppet folkbokförd i kyrkolagen liksom i lagen om Svenska kyrkan, lagen om kyrkomötet, domkapitelslagen och kyrkofondslagen. I övrigt tillstyrks regeringsskrivelsens förslag till 32 kap. kyrkolagen.

11. Tystnadsplikt (kap. 33)

Regeringens skrivelse

Enligt kyrkolagsförslaget i denna del skall den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet ha tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal. För närvarande föreskrivs i lagen (1979: 926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan att den som är prästvigd i Svenska kyrkan har tystnadsplikt i fråga om det han erfarit under bikt eller själavårdande samtal i övrigt. Den nu föreslagna bestämmelsen innebär ingen ändring i sak. I dag finns nämligen bara föreskrifter om innehav av det kyrkliga

ämbetet som präst. Om kyrkomötet meddelar föreskrifter om innehav av det kyrkliga ämbetet som diakon och diakonissa kommer dock också dessa att omfattas av bestämmelsen.

I skrivelsen föreslås också ändringar i 1 kap. 10 § sekretesslagen och i 36 kap. 5 § rättegångsbalken i huvudsak med innebörd att begreppet präst inom svenska kyrkan ersätts med orden "den som i svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet".

I skrivelsen föreslås inte någon överföring av 7 kap. 3 § 1686 års kyrkolag till den nya kyrkolagen. Enligt denna bestämmelse skall bl.a. prästen om någon bekänner planering av vissa allvarliga brott noga utreda omständigheterna och förmana den som gjort bekännelsen att ange sig själv. Om denne inte kan övertalas får prästen varna den som är utsatt för det planerade brottet men han får inte röja personen i fråga.

Om dessa bestämmelser inte överförs till den nya kyrkolagen kommer skyldigheten i 23 kap. 6 § brottsbalken att anmäla vissa allvariga brott som är å färde i stället att gälla.

Sedan skrivelsen 1990: 1 överlämnats till kyrkomötet har regeringen beslutat om proposition till nästa riksmöte med förslag till ändring av sekretesslagen med innebörd att en ny paragraf 7 kap. 33 § införs. Enligt detta förslag skall sekretess gälla inom svenska kyrkans församlingsvårdande verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

Motionen

Hans Siljedahl m.fl. yrkar i motion 31 att lagtexten i förslaget till kyrkolag skall ändras så att tystnadsplikten omfattar den som i svenska kyrkans ordning vigts till biskop, präst eller diakon. Härigenom tillgodoses enligt motionärerna behovet av att diakoner och diakonissor omfattas av tystnadsplikten i kyrkolagen.

Utskottet

Frågan om tystnadsplikt för diakoner och diakonissor behandlades av 1989 års kyrkomöte. Kyrkolagsutskottet uttalade då att diakoner och diakonissor har uppgifter som till vissa delar kan jämföras med prästernas; framför allt inom det själavårdande området. Utskottet fann det därför motiverat att den diakonvigde i detta avseende skulle ha samma skydd och samma rätt som präst när det gäller sådant som erfarits i samband med den direkta själavården.

Utskottet anser inte att det finns skäl att nu göra en annan bedömning. Kyrkolagens bestämmelse om tystnadsplikt bör därför omfatta även diakoner. Med hänsyn till tidigare vigningsordningar bör också diakonissa särskilt anges och för tydlighetens skull även biskop. Den i regeringsskrivelsen föreslagna kopplingen till det kyrkliga ämbetet kan enligt utskottets mening då utgå. I förslaget till ändring av 36 kap. 5 § rättegångsbalken och

till ändring av 1 kap. 10 § sekretesslagen bör motsvarande ändring göras. Motion 31 tillstyrks således i huvudsak.

Enligt utskottets mening är det angeläget att den tystnadsplikt som nu gäller för präster inom svenska kyrkan inte begränsas genom att 1686 års kyrkolag upphävs utan att det införs någon motsvarighet till de bestämmelser i lagens 7 kap. 3 § som hindrar röjande av den som planerar vissa allvarliga brott. Utskottet förordar därför att bestämmelser i detta avseende införs i 33 kap. kyrkolagen.

12. Allmänt om biskops- och prästtjänster (kap. 34)

Biskops- och prästtjänster

Regeringens skrivelse

I kapitlets 2 § andra stycke föreslås en bestämmelse med lydelsen "I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop".

I skrivelsen föreslås beträffande prästtjänster att nuvarande bestämmelser i prästanställningslagen avseende bl.a. tjänsteorganisation, inrättande och tillsättande av tjänster, vakanthållning och indragning av tjänster samt behörighetsprövning tas in i den nya kyrkolagens 34 kap. I kapitlet har beaktats de ändringar som blir följden av om förslaget till ändring av prästanställningslagen träder i kraft. Det senare förslaget innebär att det inte längre skall vara regeringen och Svenska kyrkans centralstyrelse som beslutar om antalet prästtjänster i landet eller i varje stift. Det bör i stället ankomma på stiftsstyrelserna att själva bestämma antalet prästtjänster, genom att inrätta inte bara tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt, utan även tjänster som stifts- och kontraktsadjunkt. På stiftsstyrelsen bör enligt förslaget också ankomma att dra in eller besluta om att hålla sistnämnda tjänster vakanta. Förslaget innebär att 2 § prästanställningslagen kan upphävas och att 24 § tredje stycket, 26 § och 58 § samma lag ändras. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992. Det föreslås vidare att stiftsstyrelserna skall få tillsätta personliga prästtjänster antingen som stifts- eller kontraktsadjunktstjänster enligt de bestämmelser som gäller för stiftstjänster eller i undantagsfall som komministertjänster genom förflyttning enligt bestämmelserna i 10–11 §§ prästanställningslagen. Den nuvarande lagregleringen om personliga tjänster anses obehövlig och upphävs. Förslaget avseende personliga tjänster motiveras med bl.a. att stiftsstyrelsen har ett ansvar för den prästerliga organisationen i stiftet samt att den genom sin närhet till verksamheten bör ha bättre möjligheter än centralstyrelsen att i det enskilda fallet pröva möjligheterna till rehabilitering eller andra åtgärder innan behovet av att inrätta en personlig tjänst eventuellt uppstår. De ändrade reglerna om personliga tjänster har sin grund i ett förslag från 1990 års kyrkomöte. Kyrkomötet föreslog då att ansvaret för dessa tjänster skulle ligga på stiftsnivå och att kostnadsansvaret för avlöningsförmånerna skulle läggas på stiftssamfälligheterna.

Enligt 34 kap. 24 § i kyrkolagsförslaget skall, liksom i dag enligt 22 §

prästanställningslagen, gälla att en tjänst som biskop eller biträdande biskop tillsätts med fullmakt.

I prästanställningslagen används begreppet prästtjänster i betydelsen biskops- och prästtjänster. I förslag till ny kyrkolag används i stället begreppen biskopstjänster och prästtjänster. Begreppet biskopstjänster omfattar tjänsterna som ärkebiskop, biskop och biträdande biskop.

Läronämnden

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 1991: 13 att biskop i Svenska kyrkan vigs till ett uppdrag som i princip är livsvaraktigt. Att biskopstjänsten är en i princip livsvaraktig tjänst kan enligt läronämnden också ses som ett utryck för vad som brukar kallas den dubbla ansvarslinjen och som är en grundläggande princip för Svenska kyrkan (*bilaga 5*).

Motioner

I motion 37 (yrkande 2) av Alf Sigling föreslås att formuleringen av 34 kap. 2 § andra stycket i stället skall lyda "Biskopen i Uppsala stift är ärkebiskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop".

Motion 36 av Karl-Erik Johansson och Torsten Gustafsson tar i likhet med motion 41 av Hans-Olof Hansson upp frågan om pastoratsadjunktstjänster. I båda motionerna framhålls att det är en brist att stiftsledningarna numera inte har möjlighet att inrätta sådana tjänster. I motion 36 uppges att behov att inrätta pastoratsadjunktstjänster kan uppkomma för vissa projektliknande uppgifter, för placering av pastorsadjunkter efter introduktionsåret och för kyrkoherdar som beviljats delpension. I motion 41 framhålls att pastoratsadjunktstjänster behövs i de fall en präst inte kan erhålla en pastoratsprästtjänst, vid omplacering och som reserv. Enligt motion 36 bör lönekostnaderna bestridas av stiftsbidrag ur kykofonden. I två motioner – 18 av Mildred Fischer m.fl. och 22 av Olle Wingborg – begärs att biskopstjänsterna skall tillsättas med tidsbegränsade förordnanden. I motion 18 framhålls att detta skulle motverka "utbrändhet" och avdramatisera tillsättningsförfarandet. Dessutom skulle fler personer ges möjlighet att vara biskop. Enligt motion 22 skulle tidsbegränsning medföra en vitalisering av verksamheten i stiften.

I motion 84 av biskop Lars-Göran Lönnermark och Eskil Jinnegård framhålls att det är angeläget att personliga tjänster kan inrättas i undantagsfall och att regeringen meddelar föreskrifter som säkerställer att tjänsterna inte behöver kungöras lediga oavsett om det är en stiftsprästtjänst eller en komministertjänst. Det är vidare angeläget att stiftsbidrag kan utgå för kostnaderna samt att det inte uppstår någon lucka mellan upphävandet av nu gällande regler och ikraftträdandet av de nya. Motionärerna vill att kyrkomötet som sin mening ger regeringen detta till känna.

Utskottet

Enligt utskottets mening är formuleringen i kapitlets 2 § andra stycket inte helt tillfredsställande. Även om den kan ha valts för att det inte skall uppstå

missförstånd rörande det särskilda ärkebiskopsvalet anser utskottet att den i motionen föreslagna lydelsen är en bättre lösning. Motion 37 yrkande 2 tillstyrks därför. Utskottet avstyrker således regeringsförslaget i denna del och förordar att 34 kap. 2 § andra stycket kyrkolagen ges följande lydelse:

Biskopen i Uppsala stift är ärkebiskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.

Beträffande frågan om tidsbegränsade förordnanden för biskopar anser utskottet att en sådan ordning framför allt strider mot kyrkans traditionella uppfattning om biskopsämbetets karaktär och även har praktiska nackdelar. Det kan bl.a. finnas risk för att biskoparna får en mindre självständig ställning. Dessutom uppkommer frågor kring biskoparnas fortsatta tjänstgöring och anställningförhållanden om ett tidsbegränsat förordnande inte förlängs. Avgörande skäl talar enligt utskottets mening för att den nuvarande ordningen med fullmaktstjänster behålls. Motionerna 18 och 22 avstyrks därför.

Genom prästanställningslagens tillkomst förenklades den prästerliga tjänsteorganisationen. En av de tjänstetyper som utmönstrades var pastoratsadjunkt. Som en övergångslösning fick dock tjänsterna finnas kvar till utgången av juni 1991. I motionerna 36 och 41 pekas på att pastoraten i vissa situationer kan ha behov av att tillsätta tjänster i annan ordning än den som nu gäller. Enligt utskottets mening bör det dock vara möjligt att lösa de problem som kan uppkomma inom ramen för nuvarande system. På de platser där särskilda förhållanden råder kan t.ex. strukturbidrag vara en lösning. Den föreslagna beslutsordningen vad gäller inrättandet av prästtjänster torde dessutom skapa en större flexibilitet vid tillsättandet av tjänster. Stiftsstyrelserna kommer själva att, förutom pastorsadjunktstjänster för nyprästvigda, kunna inrätta stifts- och kontraktsadjunktstjänster. Stiftsstyrelserna kommer även att kunna inrätta personliga tjänster. I sammanhanget kan påpekas att det inte är länge sedan den nuvarande tjänsteorganisationen infördes. Det är därför, enligt utskottets mening, för tidigt att göra några ändringar. När den nuvarande organisationen har varit i funktion några år kan det däremot finnas anledning att utvärdera den. Utskottet kan därför inte tillstyrka motionerna 36 och 41.

Beträffande personliga tjänster vill utskottet understryka att det är angeläget att sådana i undantagsfall kan inrättas och att regeringen genom de föreskrifter den avser att meddela säkerställer att tjänsten inte behöver kungöras ledig oavsett om tjänten inrättas som stiftsprästtjänst eller komministertjänst. Utskottet vill också framhålla att det är mycket viktigt att kostnaderna för tjänsterna kan täckas genom stiftsbidrag samt att lagändringarna görs på sådant sätt att ingen lucka uppstår mellan nya och gamla bestämmelser. Utskottet anser att detta bör ges regeringen till känna. Motion 84 tillstyrks således.

Behörighet

Regeringens skrivelse

I skrivelsen föreslås att prästanställningslagens regler om behörighet skall tas in i den nya kyrkolagen.

Motioner

I motion 25 av biskop Per-Olov Ahrén pekas på de problem som kan uppstå genom att domkapitlet numera kan förklara en pastorsadjunkt behörig till tjänst som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt om det kan antas att sökanden vid tidpunkten för beslutet att tillsätta tjänsten har tjänstgjort som präst i Svenska kyrkan under minst ett år. Det föreslås därför att det är tidpunkten för tillträdet som skall vara avgörande för behörigheten och inte tidpunkten för beslutet om tillsättning.

Motion 26 av biskop Per-Olov Ahrén behandlar frågan om EFS-pastorernas möjligheter att erhålla prästtjänst i Svenska kyrkan. I motionen föreslås att den som är prästvigd för tjänst inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen efter dispens från föreskriven utbildning, inte får komma i fråga för tillsättning på prästtjänst inom Svenska kyrkan utan särskilt tillstånd av domkapitlet.

I motion 19 av Börje Finnstedt hävdas att många församlingar är dåliga arbetsplatser på grund av att kyrkoherden saknar ledarkompetens. Det föreslås därför att det skall krävas att den som söker en kyrkoherdetjänst skall visa sin lämplighet som ledare samt ha genomgått ledarskapsutbildning.

I motion 60 av Hans Sjöström framhålls att det är angeläget att kyrkan ser och uppskattar det värde som finns i att de anställda har språkfärdigheter.

Kriterier för när en person har uppnått status av tvåspråkighet och hur denna skall bedömas behöver utredas närmare.

Utskottet

Utskottet utgår från att 34 kap. 7 § i förslaget till kyrkolag får den lydelse 17 § prästanställningslagen har sedan den 1 juni 1991, då orden " som präst. Detta gäller inte för tjänster som biskop eller biträdande biskop" tillfogades.

I prästanställningslagen (och nya kyrkolagen) finns vissa grundläggande behörighetsvillkor intagna. De villkor som i övrigt skall gälla meddelas av regeringen. Det är alltså riksdag och regering som reglerar frågor om behörighet till statligt reglerade prästtjänster.

Frågan om behörighet att söka präststjänst behandlades av 1990 års kyrkomöte (2KL 1990: 2 s. 6 f.). Kyrkomötet hemställde då att regeringen skulle ändra prästanställningsförordningen på sådant sätt att det blev möjligt att kunna söka en tjänst innan utbildningsåret var fullgjort. Regeringen ändrade bestämmelsen så att detta blev möjligt. Behörighetsprövningen knöts dock till tidpunkten för beslutet att tillsätta tjänsten. Detta

har skapat problem för pastoraten och oro hos adjunkterna. Utskottet delar motionärens uppfattning att det är en bättre ordning att knyta behörigheten till tidpunkten för tillträdet. 19 § i prästanställningsförordningen bör därför ändras så att den sökande som vid ansökningstidens utgång har tjänstgjort under minst nio månader, inte skall förklaras obehörig till en tjänst som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt, om det kan antas att sökanden vid tidpunkten för tillträdet på den sökta tjänsten har tjänstgjort under minst ett år. Utskottet tillstyrker motion 25.

Beträffande EFS-pastorernas möjlighet att erhålla prästtjänster i Svenska kyrkan vill utskottet framhålla att den överkommelse som under år 1990 slöts mellan EFSs styrelse och centralstyrelsen utgick från att det för dessa präster skall gälla särskilda förhållanden. Överenskommelsen godkändes av 1990 års kyrkomöte. Centralstyrelsen har under våren 1991 avgivit ett yttrande till regeringen i denna fråga (jfr. CsSkr 1991: 3 s. 13). I skrivelsen framhåller centralstyrelsen behovet av en reglering . Utskottet vill understryka vikten av att frågan regleras. Det bör härvid framgå att den som har prästvigts för tjänst inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS) efter dispens från föreskriven prästutbildning, inte får utan särskilt tillstånd från domkapitlet komma i fråga för tillsättning på prästtjänst inom Svenska kyrkan. Utskottet förutsätter att denna fråga genom regeringens försorg blir föremål för reglering.

Frågan om särskilda behörighetskrav för kyrkoherdar behandlades utförligt i förarbetena till prästanställningslagen (prop. 1987/88: 31 s. 148). Det framhölls att det borde införas krav på att de sökande till vissa kyrkoherdetjänster har genomgått arbetsledarutbildning med godkänt resultat eller att den sökande på annat sätt visat sig lämpad för arbetsledande arbete. Utskottet delar helt den i motion 19 framförda uppfattningen att det är viktigt att en kyrkoherde har ledarkompetens. Frågan är dock hur detta skall uppnås. Sedan slutet av 1970-talet har det inom Svenska kyrkan pågått arbete med att förbättra utbildningen för kyrkoherdar. Utbildningsinsatser har gjorts både av utbildningsnämnden och av domkapitlen. Det tar dock tid att bygga upp en fungerande modell för utbildningen. Det finns i dag inte en gemensam arbetsledarutbildning, utan varje stift har sin egen. För närvarande finns det således ingen möjlighet att kräva arbetsledarutbildning för innehav av kyrkoherdetjänst. Frågan kan dock komma i ett annat läge när pågående utbildningsinsatser har funnit sin form. Med hänsyn härtill kan inte utskottet tillstyrka motion 19.

Beträffande värderingen av tvåspråkighet anser utskottet att det är värdefullt att normer för bedömning utarbetas. Med anledning av motionen bör detta ges centralstyrelsen till känna.

Beträffande begreppet biskop och biträdande biskop anser utskottet att det bortsett från 2 § inte bör göras någon åtskillnad dem emellan i kapitlet. I övrigt tillstyrks regeringsskrivelsens förslag till 34 kap. kyrkolagen.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen föreslås att nuvarande regler i prästanställningslagen om bl.a. tillsättningsförfarandet tas in i 35 kap. En nyhet är förslaget att bestämmelserna om prästanställningar i sin helhet skall gälla även för präster anställda i andra icke-territoriella pastorat än hovförsamlingen. Tillsättningsförfarandet skall således vara detsamma, dvs. att domkapitlet en gång av tre tillsätter kyrkoherdetjänsten i pastoratet. I skrivelsen motiveras detta med att det är värdefullt att domkapitlet får samma roll i fråga om de arbetsledande tjänsterna i de icke-territoriella pastoraten som det i dag har för övriga pastorat. Domkapitlet skall dessutom oavsett detta i varje prästanställningsärende pröva den sökandes behörighet. Förslaget är inte avsett att hindra att kyrkoråden i församlingarna aktivt deltar i arbetet med rekryteringen av nya präster. I övrigt föreslås ingen annan ändring än att tillsättningsnämndernas sammansättning ändras så att kyrkoherden skall ingå som självskriven ledamot i tillsättningsnämnden. Detta medför att 7 § prästanställningslagen ändras.

Motioner

Motionerna 10, 63 och 81 tar upp vissa problem, som kan uppkomma i ett genom pastoratsreglering nybildat pastorat, bl.a. tillsättning av kyrkoherde. I motion 10 av Bengt Gustafsson m.fl. framhålls att bildandet av en tillsättningsnämnd inte kan ske förrän pastoratet har bildats. Det är väsentligt att en kyrkoherde kan utses och komma i tjänst redan under förberedelserna till en indelningsändring eller i vart fall att saken är klar när indelningsändringen träder i kraft. Det föreslås därför att 7 § prästanställningslagen ändras så att det blir möjligt att inrätta interimistiska tillsättningsnämnder i blivande pastorat och att dessa nämnder skall bestå av ledamöter från de församlingskyrkoråd som kommer att ingå i det nya pastoratet. I motion 81 av Ingvar Bergenhorn föreslås att om prästtjänster skall tillsättas innan en beslutad pastoratsindelning har trätt i kraft, skall församlingarna i det nybildade pastoratet gemensamt utse en tillfällig tillsättningsnämnd. Samma regler som finns i dag i prästanställningslagen skall gälla, dock att vad som sägs om kyrkoråd skall avse indelningsdelegerades arbetsutskott i en nybildad församling. Frågan om tillsättning av kyrkoherde i nybildat pastorat tas också upp i motion 63 av biskop Bengt Wadensjö m.fl. (yrkande 1). I motionen framhålls att det är angeläget att den nye kyrkoherden bereds tillfälle att delta i uppbyggnadsarbetet i ett nybildat pastorat.

I motion 16 av Sven Lenhoff och Eric Lundqvist tas frågan om tillsättningsförfarande av komministertjänster i samarbetskyrka upp. Tillsättning av präst i samarbetskyrka och icke-territoriella församlingar hör enligt motionärerna ihop. Det finns därför inte skäl att behålla regeringsutnämning av komminister i samarbetskyrka. Tjänsterna bör i stället tillsättas av domkapitel efter hörande av församlingskyrkoråd och samfundets styrelse.

I motion 27 av Bengt Jacobsson behandlas frågan om tillsättningsförfarandet av kyrkoherdetjänster i de nationella icke-territoriella församlingarna. Det föreslås att kyrkoherdetjänsten i sådana församlingar alltid skall tillsättas av kyrkorådet, eftersom särskilda krav måste ställas på kyrkoherdetjänsten i dessa församlingar.

I motion 64 av Jan Erik Ågren framhålls att utnämningsrätten av domprostar och biskopar bör överföras till kyrkliga organ. Som ett första steg i den riktningen föreslås att domkapitel skall få utnämna domprost.

Läronämnden

Läronämnden understryker i sitt yttrande (Ln 1991:5) med anledning av bl.a. motionerna 10 och 63 vikten av att den prästerliga ämbetslinjen finns företrädd i uppbyggnadsarbetet av ett nytt pastorat. Yttrandet bifogas som *bilaga 6*.

Utskottet

Genom prästanställningslagen (1988:184) ändrades formerna för tillsättning av prästtjänster. Tidigare tillsattes prästtjänster genom domkapitelbeslut med eller utan föregående prästval i församlingarna. Numera förekommer inte prästval. För kyrkoherdetjänst gäller att första och andra gången en sådan tjänst är ledig skall domkapitlet först pröva vilka sökanden som är behöriga. Domkapitlet lämnar därefter med eget yttrande över ärendet till det kyrkoråd eller den tillsättningsnämnd som skall tillsätta tjänsten. Tredje gången tjänsten är ledig tillsätts den av domkapitlet efter yttrande från berörda församlingars kyrkoråd. Komministertjänster tillsätts av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden. Domkapitlet prövar vilka sökande som är behöriga till tjänsten och avger yttrande till pastorat. Domprosttjänst tillsätts av regeringen efter yttrande av domkapitlet, som skall ha gett samtliga församlingskyrkoråd i pastoratet tillfälle att yttra sig.

Motionerna 10, 63, yrkande 1, och 81 tar alla upp problemet med hur en kyrkoherde i nybildat pastorat skall tillsättas. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att den nye kyrkoherden får tillfälle att delta i uppbyggnadsarbetet i ett nybildat pastorat. Frågan om tillsättningsförfarandet måste därför lösas. Ett sätt att lösa problemet är att domkapitel tillsätter kyrkoherdetjänsten. Utskottet anser dock att församlingarna i det nybildade pastoratet bör ha det avgörande inflytandet vid tillsättningen. Utskottet anser att det är en fördel om något befintligt organ kan ges befogenhet att besluta om tillsättning av prästtjänster. Under förutsättning att kyrkomötet bifaller det i motion 63 framställda yrkandet om att den prästerliga ämbetslinjen skall vara representerad i indelningsdelegerade och dess arbetsutskott (yrkande 2), anser utskottet att det är lämpligt att indelningsdelegerades arbetsutskott ges befogenhet att tillsätta prästtjänster. Vid beslutet om tillsättning bör berörda församlingar finnas representerade. Vad utskottet anfört bör med anledning av motionerna 10, 63 och 81 ges regeringen till känna.

Beträffande förfarandet vid tillsättning av tjänst som komminister i

samarbetskyrka anser utskottet i likhet med motion 16 att det är domkapitlet som skall ha denna befogenhet. Före tillsättningsbeslutet skall domkapitlet höra församlingskyrkoråd och berörd samfundsstyrelse. Detta innebär att 35 kap. 13 § förslag till kyrkolag bör ändras. Utskottet, som utgår från att motionsyrkandet rätteligen avser denna bestämmelse, tillstyrker bifall till motion 16.

När det gäller frågan om förfarandet vid tillsättning av tjänst som kyrkoherde i de icke-territoriella församlingarna delar utskottet de överväganden som har gjorts i regeringsskrivelsen. Utskottet avstyrker därför motion 27.

I motion 64 tas frågan om tillsättningsförfarandet för domprost upp. Förfarandet ändrades i samband med att prästanställningslagen infördes. Valförfarandet slopades och ersattes av yttranden över de behöriga sökandena av berörda församlingars kyrkoråd. Domkapitlet lämnar sedan med eget yttrande över ärendet till regeringen, som tillsätter tjänsten. Domprosten uppträder i många situationer som ersättare för biskopen, bl.a. som ordförande i domkapitlet. Med hänsyn härtill anser utskottet att tjänsten som domprost bör tillsättas av samma myndighet som tillsätter biskopstjänsten. Utskottet avstyrker motion 64.

Befordringsgrunder

Regeringens skrivelse

I skrivelsen föreslås att nuvarande regler om befordringsgrunder i prästanställningslagen tas in i den nya kyrkolagen. Dvs. att vid tillsättning av en prästtjänst skall avseende endast fästas vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Bland de grunder som skall beaktas skall skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Motionen

I motion 5 av Dag Sandahl behandlas frågan huruvida det har förekommit att ovidkommande faktorer har tillmätts betydelse vid prästtillsättningar. Motionären anser att det både för de enskilda befattningshavarnas och församlingarnas skull är angeläget med en utvärdering och analys av prästanställningslagen.

Utskottet

1990 års kyrkomöte avslog en motion (1990: 1) om ändrad tillsättningsordning beträffande prästtjänster. I motionen hade framförts vissa farhågor om tillsättningsnämndernas möjligheter att på ett korrekt sätt tillämpa den nya lagstiftningen. Det föreslogs därför att tillsättningsförfarandet skulle ändras. Andra kyrkolagsutskottet (2KL 1990: 3 s. 3) ansåg att frågan var för tidigt väckt samt framhöll att den nya ordningen innebär att domkapitlen dels skall avge yttrande över de sökande till kyrkorådet eller tillsättningsnämnden, dels stå till tjänst med rådgivning i tillsättningsärenden. Utskot-

tet anser att det för närvarande inte finns anledning att utvärdera tillämpningen av prästanställningslagens regler om tjänstetillsättningar. Utskottet avstyrker motion 5.

I övrigt tillstyrker utskottet regeringsförslaget till 35 kap. kyrkolagen. Dock bör som tidigare framhållits inte göras någon åtskillnad mellan biskop och biträdande biskop.

14. Anställning som präst m.m. (kap. 36)

Regeringens skrivelse

I kapitlet har tagits in bestämmelser om skyldighet för präst att utöva andra prästtjänster, tjänstebostäder, bisysslor m.m. samt arbetskonflikter och skadestånd. Bestämmelserna finns för närvarande i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst, lagen om offentlig anställning, prästanställningslagen och prästanställningsförordningen.

Utskottet

Utskottet tillstyrker regeringsförslaget till 36 kap. kyrkolagen.

15. Prästanställningens upphörande m.m. (kap. 37)

Regeringens skrivelse

I kapitlet finns bestämmelser om bl.a. uppsägning, entledigande, anställningens upphörande vid ny anställning, turordning vid uppsägning på grund av arbetsbrist, företrädesrätt till återanställning, disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning. Bestämmelserna finns för närvarande i förordningen med vissa bestämmelser om anställning som präst, lagen om offentlig anställning och prästanställningslagen. Genom en ny bestämmelse (40 §) uppnås överensstämmelse mellan prästtjänster och andra statlig reglerade tjänster i fråga om verkställighetsförbud omfattande beslut om löneavdrag som disciplinpåföljd och om avgångsskyldighet vid uppnådd pensionsålder.

Utskottet

Även i detta kapitel används begreppen biskop och biträdande biskop. Enligt utskottet bör en gemensam beteckning användas. I övrigt tillstyrker utskottet regeringsförslaget till 37 kap.

16. Upplåtelse av kyrka (40 kap.)

Regeringens skrivelse

De föreslagna bestämmelserna är delvis nya men innebär enligt skrivelsen väsentligen inte några sakliga förändringar i förhållande till vad som nu gäller enligt sedvanerätt.

Centralstyrelsens skrivelse

Centralstyrelsen föreslår en annan lydelse av kapitlets 1–3 §§ än den regeringen föreslagit. När det gäller 1 § föreslås att ärkebiskopen nämns särskilt för att markera ärkebiskopens möjlighet att använda Uppsala domkyrka för biskopsvigningar, vilka hänför sig till Svenska kyrkan som helhet. Centralstyrelsens förslag till annan lydelse av 2 § innebär bl.a. att användningsområdet för kyrkoherde och andra präster som tjänstgör i församlingen utvidgas till att gälla församlingens alla gudstjänster samt alla kyrkliga handlingar även om de inte avser någon i församlingen. Vidare innebär förslaget i denna del att även andra präster än kyrkoherde och andra präster i församlingen ges en uttalad rätt att få använda kyrkan för kyrklig handling som avser någon som tillhör församlingen. I konsekvens därmed förordas att 3 § inte skall innehålla den föreslagna bestämmelsen rörande begränsning i rätten att vägra upplåtelse när det gäller kyrklig handling som avser den som tillhör församlingen.

Centralstyrelsen föreslår också att styrelsen ges i uppdrag att utreda frågan om bestående upplåtelse av kyrka.

Motionen

I motion 42 av Hans-Olof Hansson framhålls att regeringsskrivelsens förslag i denna del innebär en begränsning i förhållande till nuvarande bestämmelser. Församlingspräst skulle bara få använda församlingskyrka till huvudgudstjänst och kyrklig handling, medan beträffande övriga enligt av domkapitlet fastställd gudstjänstordning anordnade gudstjänster i församlingen särskilt beslut skulle behöva fattas varje gång. Detta skulle enligt motionären innebära inte blott en onödig och omständlig procedur utan också en direkt nyordning kyrkorättsligt sett eftersom präst enligt gängse praxis haft tillgång till församlingskyrka utan särskilt tillstånd.

Läronämnden

Läronämnden har i sitt yttrande 1991:3 förklarat sig från läromässig synpunkt inte ha någon erinran mot centralstyrelsens förslag (*bilaga 7*).

Utskottet

Enligt utskottets mening talar övervägande skäl för centralstyrelsens förslag till lydelse av 40 kap. 2 och 3 §§ kyrkolagen. Som framhålls i motionen kan härigenom undvikas onödiga och omständliga procedurer. En given utgångspunkt är dock kyrkorådets ansvar för förvaltning och verksamhet och därigenom för möjligheten att upplåta kyrkorum. Utskottet anser således att centralstyrelsens förslag i denna del bör tillstyrkas och regeringens förslag i motsvarande delar avstyrkas. Härigenom får syftet med motion 42 anses tillgodosett. Motionen avstyrks därför. Utskottet anser också att kapitlets 1 § bör ha den lydelse centralstyrelsen föreslagit med undantag för att den biträdande biskopen – som tidigare sagts – inte bör

framhållas särskilt. Enligt utskottets mening är det vidare angeläget att centralstyrelsen ges i uppdrag att utreda frågan om bestående upplåtelse av kyrka. Utskottet tillstyrker således centralstyrelsens förslag.

Utskottet har vidare uppmärksammat en anmärkningsvärd konsekvens av bestämmelsen i regeringsförslagets 40 kap. 5 § andra stycket. Enligt denna bestämmelse skall inför upplåtelse av domkyrka den som förvaltar domkyrkan ges tillfälle att yttra sig till kyrkorådet. Av 39 kap. 2 § förslaget till kyrkolag framgår att de medeltida domkyrkorna – med undantag för Lunds domkyrka – skall förvaltas av domkapitlet i respektive stift. Domkapitlet skall således kunna avge yttrande i fråga om upplåtelse av domkyrkan. Dessutom skall domkapitlet enligt 40 kap. 9 § pröva överklagande som gäller kyrkorådets beslut i frågan. Utskottet har emellertid på den korta tid som stått till buds inte kunnat komma fram till en annan lösning även om den jävsliknande situation som kan uppkomma knappast kan anses godtagbar.

I övrigt tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del.

17. Biskopsval (45 kap.)

Regeringens skrivelse

I skrivelsen föreslås att den nuvarande valkorporationen vid val av andra biskopar än ärkebiskopen, som nu förutom bl.a. lekmannaelektorer – består av domkapitlets ledamöter, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt, liksom ev. vikarier skall utökas med stiftsstyrelsens ledamöter samt med pastorsadjunkter. Präster som är anställda som föreståndare för diakonianstalter skall dock inte längre ingå i valkorporationen. Elektorer skall enligt skrivelsen även fortsättningsvis utses av pastoraten. Utöver vad som nu gäller skall i varje pastorat utses elektorer till det antal som motsvarar i pastoraten placerade pastorsadjunkter. Dessutom skall i varje kontrakt det pastorat som har det största antalet röstberättigade kyrkomedlemmarna utse elektorer till det antal som motsvarar i kontraktet placerade kontraktsadjunkter.

Den föreslagna förändringen i lekmannainflytandet hänför sig enligt skrivelsen dels till att pastorsadjunkterna också föreslås ges rösträtt dels till att antalet inom stiften inrättade tjänster som stifts- och kontraktsadjunkt ökat avsevärt.

I skrivelsen föreslås att den nuvarande ordningen att pastorat får utse det antal elektorer som svarar mot det antal inrättade prästtjänster som är besatta med innehavare eller vikarier, skall bestå eftersom den är rationell – även om det i enstaka fall kan brista i full paritet mellan präster och lekmän.

I skrivelsen framförs att det är mindre lämpligt att lekmannaelektorer utses av stiftsfullmäktige, som ju är ett organ på stiftsplanet samt är utsett genom indirekta val och för helt andra ändamål. Det påpekas att elektorerna skall företräda lekmännen i stiftets församlingar och pastorat.

Motionerna

I motion 70 av Torgny Larsson framförs som principiell utgångspunkt när det gäller rösträtt vid biskopsval *att* om möjligt lika många präster som lekmannaelektorer bör få delta, *att* för att obalans mellan pastoraten inte skall uppstå bör pastorat få utse lekmannaelektorer även om pastoratsprästtjänst är obesatt eller om pastoratspräst röstar i egenskap av domkapitels – eller stiftsstyrelseledamot *samt att* stiftsfullmäktige bör utse det antal lekmannaelektorer som motsvarar antalet stifts-, kontrakts- och pastorsadjunkter i stiftet; dock med jämkning på grund av vakanser på pastoratsprästtjänster samt snedfördelning mellan präster och lekmän i stiftsstyrelsen.

Malte Wiss vänder sig i motion 28 mot att bestämmelserna om biskopsval är omfattande och svårförståeliga. I motionen begärs ett sådant förslag till lagändring att proceduren förenklas.

Utskottet

Vid 1988 års kyrkomöte behandlades en regeringsskrivelse med förslag till ändringar bl.a. när det gäller lekmannaelektorer vid biskopsval. Kyrkolagsutskottet föreslog – i samband med uttalande om att pastorsadjunkterna borde få rätt att delta i biskopsval -att för varje inrättad tjänst borde stiftsfullmäktige utse en elektor jämte suppleant.

Utskottet delar numera bedömningen i regeringsskrivelsen att det inte är den lämpligaste ordningen att stiftsfullmäktige utser elektorer. Stiftsfullmäktige är bl.a. som framhålls i regeringsskrivelsen, utsett genom indirekta val. Detta är ett förhållande som enligt utskottets mening talar mot den ordningen. Vad gäller de övriga frågor som tas upp i motion 70 anser utskottet att det visserligen kan finnas visst fog för de invändningar motionären har mot lösningarna i regeringsförslaget. Enligt utskottets mening bör emellertid de snedfördelningar som kan uppkomma inte behöva medföra sådana problem att regeringens förslag bör underkännas. Utskottet har inte heller funnit skäl tillstyrka sådana förenklingar i valproceduren som föreslås i motion 28. Utskottet godtar således regeringens förslag till 45 kap. kyrkolagen, bortsett från att biträdande biskopen inte bör anges särskilt i någon bestämmelse. Motionerna 28 och 70 avstyrks.

Övriga lagförslag

Utskottet tillstyrker förslaget till lag om införande av kyrkolagen, varigenom upphävs bl.a. 1686 års kyrkolag, som utgör grunden för den svenska kyrkorätten och som utgjort utgångspunkt för de senaste århundradenas kyrkolagstiftning. Vidare tillstyrks förslaget till lagen om ändring i prästanställninslagen (1988: 184). Utskottet har självt tidigare föreslagit ändring i en annan bestämmelse i prästanställningslagen, se avsnitt 5. Beträffande domkapitelslagen har utskottet tidigare i stället förordat det förslag som framgår av avsnitt 5. Vissa följdändringar har från utskottets sida förordats i förslagen till lag om ändring i rätttegångsbalken och lag om ändring i sekretesslagen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *relationen kyrka stat*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:53 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 7),

2. beträffande *folkomröstning i kyrka-statfrågan*

att kyrkomötet avslår motion 1991:9,

3. beträffande *kyrkolagens disposition*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:73 yrkande 1 hos regeringen begär en komplettande bestämmelse i 1 kap. förslaget till kyrkolag i enlighet med vad utskottet anfört (s. 8f),

4. beträffande *hänvisning till trosdefinition i tidigare lagtexter*

att kyrkomötet avslår motion 1991:69,

5. beträffande *Svenska kyrkan som trossamfund*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:73 yrkande 2 hos regeringen begär att 2 kap. förslaget till kyrkolag kompletteras med en bestämmelse som anger att Svenska kyrkan är indelad i stift och att stiften leds av biskopar,

6. beträffande *medlemskap i Svenska kyrkan*

att kyrkomötet med avslag på motionerna 1991:4 och 1991:46 tillstyrker regeringens förslag till 3 kap. kyrkolag dock att hänvisningen till religionsfrihetslagen bör avse 6–19 §§,

7. beträffande *lagförslagen rörande domkapitel m.m.*

att kyrkomötet med avstyrkande av regeringens förslag till 27 kap. 2 och 5 §§ kyrkolagen och med tillstyrkande av förslaget till lag om ändring i domkapitelslagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. beträffande förhållandet *domkapitel–stiftsstyrelse*

att kyrkomötet avslår motion 1991:43,

9. beträffande *delegation från domkapitlen till församlingarnas personalnämnder*

att kyrkomötet avslår motion 1991:30,

10. beträffande *suppleanters närvarorätt i domkapitel*

att kyrkomötet avslår motion 1991:49 yrkandena 1 och 2,

11. beträffande *arvode till adjungerad ledamot i domkapitel*

att kyrkomötet med anledning av regeringens förslag som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 14),

12. beträffande *28 kap. 1 och 4 §§ förslaget till kyrkolag*

att kyrkomötet hos regeringen begär att paragraferna skall kompletteras i enlighet med vad utskottet anfört (s. 15),

13. beträffande *tjänsten som ärkebiskop*

att kyrkomötet avslår motion 1991:59,

14. beträffande *självskrivenhet för biskoparna i kyrkomötet*

att kyrkomötet avslår motion 1991:13,

15. beträffande *29 kap. 2 och 7 §§ förslaget till kyrkolag*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 16),

16. beträffande *ersättare för ärkebiskopen i centralstyrelsen*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:75 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 16f),

17. beträffande *besvärsnämnden*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:68 och med anledning av regeringens skrivelse hos regeringen begär att 31 kap. 2 och 5 §§ förslaget till kyrkolag ges den lydelse som framgår av vad utskottet anfört (s. 17f),

18. beträffande *inträde i det kyrkliga ämbetet*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:24, såvitt nu är i fråga, och med anledning av regeringens skrivelse hos regeringen anhåller att 32 kap. 1 § förslag till kyrkolag utformas så att det framgår att det är domkapitel och biskop som beslutar om inträde i det kyrkliga ämbetet samt att det är biskop som prövar om prästvigning skall ske,

19. beträffande *återinträde*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse och av motion 1991:8 hos regeringen anhåller att 32 kap. 1 § andra stycket förslaget till kyrkolag utformas så att det framgår att en begäran om återinträde i det kyrkliga ämbetet skall prövas av domkapitel och biskop i det stift där präst skildes från sin rätt att utöva det kyrkliga ämbetet,

20. beträffande *biskops medgivande vid återinträde*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:24, såvitt nu är i fråga, hos regeringen anhåller att 32 kap. förslaget till kyrkolag kompletteras med en bestämmelse som säger att beslut om återinträde i ämbetet inte får fattas mot biskopens mening,

21. beträffande *skiljande från ämbetet*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:7 yrkande 2 och med avstyrkande av regeringens förslag i denna del anhåller att 32 kap. 5 § förslaget till kyrkolag får den lydelse som framgår av bilaga 8,

22. beträffande *det ekonomiska trygghetssystemet för präster*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:7 yrkande 1 som sin mening ger centralstyrelsen till känna vad utskottet anfört i denna del (s. 21),

23. beträffande *särreglering av det kyrkliga ämbetet*

att kyrkomötet avslår motion 1991:45,

24. beträffande *tystnadspliktskretsen*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse och motion 1991:31 hos regeringen begär att 33 kap. 1§ förslaget till kyrkolag skall ha den lydelse som framgår av utskottets nedanstående förslag samt att förslagen till ändring i rättegångsbalken och sekretesslagen ges motsvarande följdändring.

33 kap.

1 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Den som i svenska kyrkans ordning har vigts till *det kyrkliga ämbetet* har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.	Den som i svenska kyrkans ordning har vigts till *biskop, präst, diakon eller diakonissa* har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

25. beträffande *tystnadspliktens omfattning*

att kyrkomötet hos regeringen anhåller att 7 kap. 3 § 1686 års kyrkolag erhåller en motsvarighet i 33 kap. förslaget till kyrkolag.

26. beträffande *ärkebiskopen och Uppsala stift*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:37 yrkande 2 samt med anledning av regeringens skrivelse hos regeringen begär att 34 kap. 2 § förslaget till kyrkolag skall ges följande lydelse.

34 kap.

2 §

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.	*Biskopen i Uppsala stift är ärkebiskopen.* I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.

27. beträffande tidsbegränsade *förordnanden för biskopar*

att kyrkomötet avslår motionerna 1991:18 och 1991:22,

28. beträffande *pastoratsadjunktstjänster*

att kyrkomötet avslår motionerna 1991:36 och 1991:41,

29. beträffande *behörighetsprövning av pastorsadjunkt*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:25 hos regeringen hemställer om ändring i prästanställningsförordningen i enlighet med vad som föreslagits i motionen,

30. beträffande *EFS-pastorers möjlighet att erhålla prästtjänst i Svenska kyrkan*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 26),

31. beträffande *ledarkompetens hos kyrkoherdar*

att kyrkomötet avslår motion 1991:19,

32. beträffande *normer för tvåspråkighet*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991:60 hos centralstyrelsen begär att normer för värdering av tvåspråkighet för tjänster inom Svenska kyrkan utarbetas,

33. beträffande *förfarande vid prästtillsättningar i nybildat pastorat*

att kyrkomötet med anledning av motionerna 1991:10, 1991:63, yrkande 1, och 1991:81 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 28f),

34. beträffande *personliga tjänster*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:84 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 25),

35. beträffande *komministertjänster i samarbetskyrka*

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:16 och med anledning av regeringens skrivelse som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 29),

36. beträffande *kyrkoherdetjänst i icke-territoriella församlingar*

att kyrkomötet avslår motion 1991:27,

37. beträffande *tillsättning av tjänst som domprost*

att kyrkomötet avslår motion 1991:64,

38. beträffande *34 kap. 7 § kyrkolagsförslaget*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 26),

39. beträffande *utvärdering av prästanställningslagen*

att kyrkomötet avslår motion 1991:5,

40. beträffande *upplåtelse av kyrka*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse och motion 1991:42 samt med bifall till centralstyrelsens förslag CsSkr 1991:9 första att-satsen hos regeringen begär att 40 kap. 1 – 3 §§ skall ges den lydelse som framgår av centralstyrelsens lagförslag,

41. beträffande *yttrande vid upplåtelse av domkyrka*

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 32),

42. beträffande *bestående upplåtelse av kyrka*

att kyrkomötet med bifall till centralstyrelsens förslag CsSkr 1991:9 andra att-satsen begär att centralstyrelsen utreder frågor om bestående upplåtelse av kyrkorum,

43. beträffande *biskopsval*

att kyrkomötet avslår motionerna 1991:28 och 1991:70,

44. beträffande *beteckningen biskop resp. biträdande biskop*

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

45. beträffande *begreppet kyrkobokförd*

att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört (s. 21),

46. beträffande *lagförslagen i övrigt*

att kyrkomötet tillstyrker regeringsförslagen till kyrkolag kap. 1 – 3, 27 – 37, 40 och 45 i övrigt, lag om införande av kyrkolagen samt lag om ändring i prästanställningslagen (1988:184).

Stockholm den 26 augusti 1991

På andra kyrkolagsutskottets vägnar

Karl-Erik Johansson

Birgitta Eilemar

Åse Matz

Närvarande: Karl-Erik Johansson, ordförande, Gunnar Lindberg, Solveig Fridh, Karl-Axel Johansson, Thure Jadestig, Tor Frylmark, Carl-Eric Abrahamson, Solveig Eriksson, Torsten Gustafsson, Thomas Söderberg, Carl Gustaf von Ehrenheim, Berith Öhrnberg, Hans Siljedahl, Karl-Gustav Lindelöw och Britt Louise Agrell.

Biskop Per-Olov Ahrén och biskop electus Lars Eckerdal har deltagit i överläggningarna i ärendet.

Reservationer

1. Medlemskap i Svenska kyrkan (mom. 6)
Britt Louise Agrell anser

dels att det avsnitt i utskottets överväganden som börjar med "Utskottet ställer sig" och slutar med "motionerna 4 och 46." bort ha följande lydelse:

Med hänsyn härtill avstyrks motion 46.

Såsom läronämnden funnit uppmärksammar motion nr 4 dock endast den grundläggande ordningen att den som döps genom dopet också blir medlem i kyrkan. Anledning finns därför inte att i denna del avvakta ytterligare utredning och samlat förslag till regler om medlemskap i Svenska kyrkan. Då det är naturligt att den som döps i Svenska kyrkans ordning därigenom samtidigt blir medlem i Svenska kyrkan, bör motion nr 4 bifallas.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *medlemskap i Svenska kyrkan*

att kyrkomötet med bifall till motion 4 och med avslag på motion 46 hos regeringen begär förslag till tillägg till religionsfrihetslagen 6 – 12 §§ att den som döps i Svenska kyrkans ordning blir medlem i Svenska kyrkan.

2. Tjänsten ärkebiskop (mom. 13)

Carl Gustaf von Ehrenheim, Tor Frylmark, Karl-Gustav Lindelöw, Britt Louise Agrell och Solveig Eriksson anser

dels att andra stycket i utskottets överväganden i avsnitt 6 bort ha haft följande lydelse:

När det gäller den i motion 59 upptagna frågan om ärkebiskopens ställning vill utskottet hänvisa till att tjänsten som biträdande biskop i Uppsala stift nyligen inrättats. Det kan enligt utskottets mening självfallet inte bortses från att den nya ordningen kan medföra svårigheter av olika slag och att sådana svårigheter måste kunna löses på en godtagbart sätt. I förslaget till kyrkolag saknas bestämmelser om de rikskyrkliga uppgifter och befogenheter som av ålder tillagts ärkebiskopen. Sådana bestämmelser bör intas i lagen. Med hänvisning till läronämndens yttrande och då motionen i vissa avsnitt anvisar alternativa lösningar, anser utskottet att de i motionen väckta frågorna i sin helhet bör hänvisas till centralstyrelsen för ytterligare bearbetning. Mot denna bakgrund avstyrkes motion 59.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *tjänsten som ärkebiskop*

att kyrkomötet med anledning av motion 1991: 59 uppdrager åt centralstyrelsen att till kommande kyrkomöte återkomma med förslag i frågan om ärkebiskopens ställning.

Särskilt yttrande

Gunnar Lindberg, Thure Jadestig, Karl-Gustav Lindelöw, Solveig Fridh, Karl-Axel Johansson, Torsten Gustafsson och Carl-Eric Abrahamsson anför

Nåd kan inte göras till lag. Att förknippa dopet med medlemskap är att göra det till en juridisk handling som strider mot dess väsen som villkorslöst nådeserbjudande. Motion nr 4 gör en sådan sammankoppling när den anser att dop automatiskt skall leda till medlemskap. Dopet i dagens folkkyrka är skilt från den administrativa och lagfästa handling som ger barn tillhörighet genom föräldrarnas bejakande av kyrkans tjänster och deras villighet att betala kyrkoskatt. Därmed bevaras dopets sakramentala nådeskaraktär och hindras från att bli ett verktyg som skiljer ut fullvärdiga från icke-legitimerade kristna. Motionens hemställan innebär ett steg mot en särskiljande dopsyn.

Läronämndens yttrande 1991: 1

med anledning av regeringens skrivelse om en ny kyrkolag m.m.

Ln
1991: 1 – 15

Till läronämnden har för yttrande överlämnats RegSkr 1990: 1.

Förslaget till en ny kyrkolag innebär i huvudsak att gällande offentliga lagregler om Svenska kyrkan har sammanförts från skilda källor och givits en så vitt möjligt enhetlig redigering. Vissa nya inslag ingår, mot vilka läronämnden inte har läromässiga invändningar. Genom kyrkolagsförslaget har ett viktigt steg tagits för att tydliggöra Svenska kyrkans identitet, vilket ur läromässig synvinkel är betydelsefullt.

Det är viktigt att konstatera att kyrkolagsförslaget endast utgör ett etappmål i ett större reformarbete. Viktiga ämnen återstår att behandla. Så t.ex. rymmer lagförslaget inte något så grundläggande som medlemskapsregler. Åtskilliga frågor måste bearbetas i den fortsatta reformprocessen. I det sammanhanget är det nödvändigt att göra de läromässiga bedömningarna av lösningsförslagen.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991:6

med anledning av motion om dop och medlemskap i Svenska kyrkan

Ln
1991:6

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991:4.

Läronämnden noterar att motionen inte aktualiserar hela frågan om sambandet mellan dop och kyrkotillhörighet utan endast den grundläggande ordningen att den som döps genom dopet också blir medlem i kyrkan. Detta bör enligt läronämnden få till självklar konsekvens att den som blir döpt i Svenska kyrkans ordning därmed utan särskild anmälan är medlem i Svenska kyrkan.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991:9

med anledning av motion om skiljande av tjänsten som ärkebiskop från tjänsten som biskop i Uppsala stift

Ln
1991:9

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991:59.

Läronämnden har i sitt yttrande 1989:9 redovisat en princip som nämnden menar är tillämplig även med avseende på den nu aktuella motionen, nämligen att uppdraget att vara biskop av tradition i vår kyrka är förbundet med uppgiften att viga präster och att vara pastor pastorum. Detta uppdrag skall hänföras till ett bestämt stift, varvid det i och för sig är möjligt med ordningen "ett stift en biskop" eller ordningen med biskop och "biträdande biskop". Yttrandet 1989:9 gällde just frågan om inrättande av tjänst som biträdande biskop.

Den nu aktuella motionen skulle, om förslagen bifalls, få till följd att ärkebiskopstjänsten de facto omgestaltades och därvid lösgjordes från de uppgifter som sedan kyrkans äldsta tid ansetts konstituera biskopstjänsten och som läronämnden i det nämnda yttrandet lyft fram som en bärande princip.

I yttrandet 1989:9 framhåller läronämnden att det borde markeras att det var fråga om en interimistisk lösning i avvaktan på en stiftsindelning.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991:8

med anledning av motion om biskoparnas ställning i kyrkomötet

Ln
1991:8

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991:13.

Läronämnden hänvisar till sitt yttrande 1990:11 med anledning av förslag till förändringar rörande kyrkomötet och biskoparnas ställning i detta.

I detta yttrande framhålls två principer. Den ena principen gäller handläggningen av lärofrågor. Kyrkomötet som helhet har beslutsansvar, men lärofrågorna fordrar särskild och noggrann behandling före beslut. Den andra principen gäller biskoparnas ansvar för lärofrågor. Ett särskilt ansvar har i Svenska kyrkans tradition lagts på biskoparna. I vigningsordningen sägs sålunda att de skall tillse att Guds ord blir rent och klart förkunnat. "Detta uppdrag kan inte, vilket också framgår av vigningsordningen, begränsas till endast s k andliga frågor till skillnad från ett administativt/juridiskt ledarskap. I det åt biskopen anförtrodda uppdraget ligger ett helhetsansvar. Det för vår tradition principiellt viktiga är att biskoparnas läroansvar klart kommer till uttryck i vår kyrkas organisation".

Utifrån dessa principer kan dock olika slutsatser dras. Läronämndens majoritet fann 1990 att starka skäl talar för att biskoparna skall bli självskrivna ledamöter i kyrkomötet. I särskilt yttrande av två ledamöter framfördes dock att majoritetens slutsats snarare var kyrkopolitiskt än läromässigt motiverad.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991: 13

med anledning av motion om tidsbegränsning för innehav av tjänst som biskop

Ln
1991: 13

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991: 18 och 22.

I Svenska kyrkan vigs biskop till ett uppdrag som i princip är livsvaraktigt. Det måste inte nödvändigtvis vara på det sättet. Men det utgör en viktig sida av vår kyrkas sätt att värna om den nödvändiga lednings- och tillsynfunktion (episkope). Av ålder har vår kyrkas ordning med biskopar betraktats som en Andens gåva till henne. I konsekvens med detta har biskopstjänsten inte setts enbart såsom ett för viss tid givet uppdrag, vilket upphör eller kan förnyas för en ny period.

Att biskopstjänsten är en i princip livsvaraktig tjänst kan också ses som ett uttryck för vad som brukar kallas den dubbla ansvarslinjen och som är grundläggande princip för Svenska kyrkan. Att införa en tidsbegränsning av uppdragets utövande på det sätt motionärerna föreslår skulle utgöra en anpassning av biskopsämbetet till ett för vår kyrkotradition främmande synsätt.

Stockholm den 19 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop Claes-Bertil Ytterberg, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Karl-Johan Tyrberg, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991: 5

med anledning av motioner angående kyrkoherdens ställning vid bildande av nytt pastorat

Ln
1991: 5

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991: 3 (om kyrkoherdens ställning i indelningsdelegerades arbetsutskott), 1991: 10 (om tillsättningsordningen av kyrkoherdetjänst i ett genom pastoratsreglering nybildat pastorat) och 1991: 63 (om former för tillsättning av kyrkoherde i nybildat pastoret m.m.).

Läronämnden vill med anledning av motionerna understryka vikten av att den prästerliga ämbetslinjen finns företrädd i uppbyggnadsarbetet av ett nytt pastorat.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991: 3

med anledning av centralstyrelsens skrivelse med förslag till yttrande över 40 kap. Upplåtelse av kyrka i förslaget till kyrkolag, RegSkr 1990: 1

Ln
1991: 3

Till läronämnden har för yttrande överlämnats CsSkr 1991: 9.

Centralstyrelsens förslag föranleder ingen erinran från läromässig synpunkt.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Ragnar Persenius

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

32 kap.

5 §

Frågor om att skilja någon från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet eller att för viss tid förklara någon obehörig att utöva detta prövas enligt följande:

Innehavare	*Prövas av*
1. biskopar	ansvarsnämnden för biskopar
2. präster	
– präster som är anställda i ett stift	domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning
– präster som tjänstgör i svensk församling i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som är anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet eller av Nämnden för Svenska kyrkans mission	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som inte har anställning som präst inom Svenska kyrkan	domkapitlet i det stift där prästen senast var anställd som präst
– präster som aldrig haft anställning som präst inom Svenska kyrkan	domkapitlet i det stift där prästen prästvigdes

Regeringen

Första kyrkolagsutskottets betänkande 1991:9 om ny kyrkolag

Med överlämnande av nämnda betänkande får jag anmäla att kyrkomötet den 30 augusti 1991 beslöt

att *vid mom. 9* med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del och motion 1991:8 som sin mening ge regeringen till känna att 10 kap. 6 § bör ges följande lydelse:

Stiftsstyrelsens beslut i ärenden som avses i 1 och 2 §§ får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut i ärenden som avses i 1 och 3 §§ får överklagas hos regeringen av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter.

att *vid mom. 26* bifalla reservation 4

att *i övrigt* bifalla utskottets hemställan.

Stockholm den 31 augusti 1991

Göran Åstrand

/Bengt Törnell

Första kyrkolagsutskottets betänkande 1991:9

om ny kyrkolag

1KL
1991:9

Regeringen har i skrivelse 1990:1 om en ny kyrkolag m.m. för kyrkomötets yttrande överlämnat fyra lagförslag. Dessa är

- kyrkolag
- lag om införande av kyrkolagen
- lag om ändring i domkapitelslagen (1988:181)
- lag om ändring i prästanställningslagen (1988:189)

Härutöver har regeringen berett kyrkomötet tillfälle att ta del av ytterligare 13 i skrivelsen intagna lagförslag.

Regeringens skrivelse har hänvisats till första lagutskottet såvitt avser 4–26, 38, 39, 41–44, 46 och 47 kap. i förslaget till kyrkolag.

Till utskottet har vidare hänvisats följande motioner vilka behandlas i detta betänkande:

1991:3 av Per-Jan Wållgren om kyrkoherdens ställning i indelningsdelegerades arbetsutskott (4.1)

1991:6 av Dag Sandahl om möjligheter att överklaga beslut vid tillsättning av kantorstjänst (4.4)

1991:11 av Britas Lennart Eriksson om villkoren för anställning av kyrkomusiker inom svenska kyrkans kyrkomusikaliska verksamhet (4.4)

1991:14 av Urban Gibson och Runar Patriksson om avreglering av förvaltning av kyrklig jord (4.5)

1991:15 av Bengt Kindbom och Anders Svärd om den nya kyrkolagen (3).

1991:21 av Sven Lenhoff om kallelse till kyrkorådssammanträde (4.2)

1991:32 av Urban Gibson och Per Henrik Wetterlöf om direktval till kyrkomöte och stiftsfullmäktige (4.6)

1991:34 av Torsten Gustafsson och Karl-Erik Johansson om ändrade regler för val av kyrkomötet (4.6)

1991:37 av Alf Sigling om vissa ändringar i förslaget till kyrkolag punkterna 1–3 (4.1.2)

1991:48 av Sigvard Härnring om tidigare tillträdesdag för nyvalda ledamöter i kyrkofullmäktige (4.2)

1991:50 av Åke Nilsson om personval vid de kyrkliga valen (4.6)

1991:52 av Carl-Magnus Magnuson om partiella kyrkliga samfälligheter (4.2)

1991:54 av Birger Hassel om kompetensfördelningen mellan en församling och en total flerpastoratssamfällighet (4.2)

1991:63 av Bengt Wadensjö m.fl. om former för tillsättning av kyrkoherde i nybildat pastorat i vad gäller andra och tredje att-satserna (4.1)

1991:65 av Per-Jan Wållgren om antalet ledamöter i direktvalt kyrkoråd (4.2)

1991: 66 av Bengt Linvall och Gudrun Larsén om särskild styrelse för de medeltida domkyrkorna (4.5)

1991: 78 av Ingvar Bergenhorn om suppleanter i församlingsdelegerade (4.2)

1991: 79 av Ingvar Bergenhorn om suppleanters tjänstgöring i stiftsfullmäktige (4.3)

1991: 80 av Ingvar Bergenhorn om överklagande av namn på kyrkliga enheter (4.1)

1991: 82 av Ingvar Bergenhorn och Sigvard Härnring om delegation till gemensamt kyrkoråd (4.2)

1991: 90 av Lisen Ridne om tillhandahållande av kistor och urnor (4.2)

Motionsyrkandena redovisas i betänkandet i anslutning till berörda delar av regeringsskrivelsen. Parenteserna efter respektive motion anger det avsnitt i betänkandet där motionen behandlas. Beträffande de närmare motiveringarna hänvisas till motionerna.

Läronämnden har yttrat sig över regeringens skrivelse samt över motion 1991: 3 och 1991: 63. Läronämndens yttranden 1991: 1 och 1991: 5 fogas som *bilaga 1 och 2* till detta betänkande.

1. Inledning

Regeringens skrivelse om en ny kyrkolag grundar sig i huvudsak på det slutbetänkande som den år 1983 tillsatta kyrkoförfattningsutredningen avgav, En ny kyrkolag m.m. (SOU 1987: 4 och 5). Utredningens uppdrag var att se över regelbeståndet rörande svenska kyrkan. Detta motiverades av att regelsystemet var svåröverskådligt och svårtillgängligt. Orsaken till detta var såväl mångfalden av bestämmelser som det förhållandet att åtskilliga bestämmelser var ålderdomliga eller obsoleta. Ett genomförande av 1983 års kyrkomötesreform i praktiken krävde att man fick en överblick över alla gällande författningar på det kyrkliga området.

Kyrkoförfattningsutredningens förslag, som i huvudsak innebar att de centrala lagbestämmelserna om svenska kyrkan samlas i en ny kyrkolag, har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns intagen i promemorian (Ds 1988: 31).

I detta sammanhang bör även nämnas en inom civildepartementet upprättad promemoria ang. domkyrkornas förvaltning (KY 1634/89). Kapitel 39 i regeringens förslag till kyrkolag i den del det behandlar domkyrkornas förvaltning överensstämmer i huvudsak med de förslag som lades fram i promemorian.

År 1987 tillsattes inom civildepartementet en arbetsgrupp med uppgift att bl.a. göra en översyn av gällande bestämmelser för de icke-territoriella församlingarna. Gruppen redovisade sina förslag i promemorian "Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan" i oktober 1989. Den har remissbehandlats och har i huvudsak legat till grund för kyrkolagsförslaget i vad avser regleringen av de icke-territoriella församlingarna.

2. Sammanfattning av regeringens skrivelse

Förslaget innebär att alla lagregler av central betydelse för svenska kyrkan samlas i en ny kyrkolag. Detta medför att lagen bara innehåller sådana regler som i princip riktar sig endast till svenska kyrkan och dess organ. Lagen delas in i tolv avdelningar och 47 kapitel med sammanlagt drygt 680 paragrafer.

Ett stort antal lagar förs sålunda i huvudsak oförändrade över till den nya kyrkolagen. Vissa redaktionella ändringar förekommer och i några fall har även ändringar i sak gjorts i förhållande till nu gällande ordning.

Av de nu gällande lagar som föreslås föras över till den nya kyrkolagen kan nämnas

- lagen (1982: 942) om svenska kyrkan
- lagen (1982: 943) om kyrkomötet
- församlingslagen (1988: 180)
- domkapitelslagen (1988: 181)
- kyrkofondslagen (1988: 182)
- lagen (1988: 183) om förvaltningen av kyrklig jord
- prästanställningslagen (1988: 184)
- kyrkliga indelningslagen (1988: 185)
- lagen (1989: 8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan

Dessa lagar tillsammans med 1686 års kyrkolag samt ett större antal andra kyrkliga författningar föreslås bli upphävda genom tillkomsten av den nya kyrkolagen. Förslaget medför också vissa konsekvensändringar i ett antal nu gällande författningar.

Som framgått av exemplifieringen ovan kommer kyrkolagen att innehålla lagar av olika konstitutionell karaktär. Sålunda finns lagregler som kräver kyrkomötets medverkan enligt punkterna 9 och 10 övergångsbestämmelserna till regeringsformen samt sådana regler om grunderna för de kyrkliga kommunernas organisation och verksamhetsformer och deras befogenheter som kräver lagform enligt punkt 13 i samma övergångsbestämmelser.

De sakliga ändringarna i förhållande till gällande rätt är – såvitt avser innehållet i detta betänkande – i korthet följande.

- Domkapitlet skall utgöra styrelse för de medeltida domkyrkorna.
- Skyldigheten för församlingarna att hålla församlingskyrka lagregleras.
- Reglerna om organisation och beslutsordning för de territoriella församlingarna skall i huvudsak tillämpas på de icke-territoriella församlingarna.
- Samma bestämmelser som gäller för de territoriella pastoraten i fråga om den kyrkliga egendomen, prästanställningar och kyrkomusiken skall tillämpas på de icke-territoriella pastoraten, med undantag för hovförsamlingen.
- Stiftssamfällighetens befogenheter utökas till att även avse främjande av församlingsarbete på andra språk än svenska, finska, samiska och teckenspråk.
- För ledamöterna av kyrkomötet skall utses lika många ersättare. I varje valkrets skall dock utses minst fyra ersättare.

– Valet av ledamöter och ersättare skall kunna ske i ett sammanhang.
– Valet av ersättare av kyrkomötet skall kunna överklagas på samma sätt som gäller valet av ledamöter.

Den nya kyrkolagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

3. Allmänt om innehållet i förslaget till ny kyrkolag

Som utgångspunkt för bedömningen av vad en ny kyrkolag skall innehålla anges i skrivelsen att den förutom regler om organisation och verksamhetsformer inom svenska kyrkan också skall innehålla sådana särskilda regler som främst riktar sig till kyrkliga organ. Detta har bl.a. inneburit att förslaget på några principiella punkter skiljer sig från det förslag som redovisats i kyrkoförfattningsutredningens slutbetänkande.

Det skall erinras om att kyrkomötet till andra kyrkolagsutskottet hänvisat motion 1991:73 om omredigering av kyrkolagen m.m. De överväganden och ställningstaganden som nämnda motion kan föranleda redovisas därför i det utskottets betänkande om ny kyrkolag. Utskottet utgår från att andra kyrkolagsutskottet kommer att från konstitutionella aspekter behandla kyrkolagsförslagets innehåll vad gäller lagen om svenska kyrkan och medlemskapsreglerna.

Lagen om kyrkliga indelningsdelegerade, lagen om proportionellt valsätt samt lagen om kyrkofullmäktigeval

Kyrkoförfattningsutredningen har i sitt förslag tagit in lagreglerna om val till kyrkofullmäktige med hänvisning till att de får anses så viktiga för den kyrkliga verksamheten att det bör ingå i den nya kyrkolagen. Däremot föreslogs att lagen om indelningsdelegerade inte borde inordnas i kyrkolagen av det skälet att reglerna inte används så ofta. Inte heller reglerna om proportionellt valsätt fanns med som del av kyrkolagen i kyrkoförfattningsutredningens förslag.

I nu föreliggande förslag ingår i kyrkolagen såväl lagen om kyrkliga indelningsdelegerade som reglerna om proportionellt valsätt, de senare efter viss redaktionell bearbetning. Motivet till att lagen om kyrkliga indelningsdelegerade skall ingå i kyrkolagen är enligt skrivelsen att reglerna i allt väsentligt vänder sig till och har huvudsaklig betydelse för kyrkliga organ.

I motsats till kyrkoförfattningsutredningen föreslår regeringen dock att lagen om kyrkofullmäktigeval inte skall ingå i den nya kyrkolagen. Som motiv för detta anförs i skrivelsen att ansvaret för valens genomförande ligger på de borgerliga valmyndigheterna och det är till dessa som reglerna i första hand riktar sig.

Församlingslagen

I kyrkoförfattningsutredningens förslag ingick den dåvarande lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter i den nya kyrkolagen. Utredningen anför i sitt betänkande härom bl.a. (del 1 sid. 55):

"Vi har övervägt om de bestämmelser som föreslås bli införda i fjärde kapitlet med hänsyn till deras karaktär av kommunallagsregler och deras betydande omfång borde hållas utanför den nya kyrkolagen och således ingå i en självständig lag. Den omständigheten att skilda konstitutionella regler gäller för stiftandet och ändrandet av de olika bestämmelser som sammanförts i förslaget till en ny kyrkolag har vi inte bedömt vara ett skäl för att underlåta att ta med dem i vårt förslag (se avsnitt 4.2). Inte heller regelsystemets omfång har utgjort något bärande skäl mot ett införande i förslaget till en ny kyrkolag. Av betydelse är i stället att reglerna är väl systematiserade och lättillgängliga genom bl.a. en frikostig rubriksättning. Därvid är det också ovidkommande om bestämmelserna återges i flera eller ett kapitel som i vårt förslag."

Kyrkoförfattningsutredningens förslag överensstämmer i nu aktuellt hänseende med föreliggande förslag. Bestämmelserna i nuvarande församlingslag har sålunda utan ändring i sak men med viss redaktionell bearbetning förts över till den nya kyrkolagen.

Av intresse i detta sammanhang är den kommunallagsreform för de borgerliga kommunerna som träder i kraft den 1 januari 1992 i och med den nya kommunallagen (SFS 1991:900).

I regeringens skrivelse har gjorts vissa överväganden när det gäller anpassningen av församlingslagen till den nya kommunallagen. Det framhölls därvid att man borde avvakta resultatet av den då ännu ej avslutade beredningen inom civildepartementet av det nya kommunallagsförslaget innan man tar ställning till frågan huruvida och i vilken utsträckning regleringen av de kyrkliga kommunerna även i fortsättningen bör anpassas till lagstiftningen för de borgerliga kommunerna.

Begravningslagen

I likhet med den bedömning kyrkoförfattningsutredningen gjort ingår inte begravningslagstiftningen i förslaget till ny kyrkolag. Motivet härför är enligt skrivelsen att kyrkolagen inte bör innehålla regler som visserligen i stor utsträckning riktar sig till svenska kyrkan men som också riktar sig till icke-kyrkliga samhällsorgan och som reglerar allmänt samhälleliga uppgifter.

I motion 1991:15 hemställs

1. att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en ny kyrkolag omfattande de i regeringens skrivelse till kyrkomötet 1990:1 upptagna kapitlen 1–10 och 27–46,
2. att kyrkomötet som sin mening ger regeringen tillkänna vad som i motionen anförts om bearbetning av församlingslagen (1988:180). samt
3. att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om proportionella val.

Utskottet förutsätter inledningsvis att lagändringar som genomförts sedan skrivelsen överlämnades till kyrkomötet kommer att beaktas i förslaget till riksdagen.

Under utskottets behandling har övervägts lämpligheten av att lagen om kyrkofullmäktigeval lämnas utanför kyrkolagen. Utskottet har dock funnit att de skäl kyrkoförfattningsutredningen åberopat till stöd för sitt ställningstagande inte väger lika tungt som de motiv som anförs i skrivelsen till stöd för uppfattningen att denna lag inte bör tas in i kyrkolagen. Detta ställningstagande grundar sig framför allt på det förhållandet att lagen om kyrkofullmäktigeval i första hand riktar sig till de borgerliga valmyndigheterna.

Utskottet har vidare diskuterat huruvida nu gällande *begravningslag* (1990: 1144) bör ingå i den nya kyrkolagen. Av begravningslagen framgår att begravningsverksamheten är en angelägenhet för de territoriella pastoraten inom svenska kyrkan. Härigenom har klargjorts att denna verksamhet är en lagreglerad uppgift för svenska kyrkan. Enligt utskottets uppfattning är detta ett mycket starkt motiv till att begravningslagen bör ingå som del i den nya kyrkolagen. På grund härav förordar utskottet att denna lag på lämpligt sätt infogas i lagförslaget.

Vad härefter gäller de önskemål som framförs i **motion 1991: 15** har utskottet den uppfattningen att **församlingslagen** har en så central betydelse för svenska kyrkan att den bör ingå i sin helhet. Utskottet delar sålunda inte motionärernas uppfattning att lagen därmed skulle få en underordnad ställning. Utskottet tror inte heller att församlingslagens infogande i kyrkolagen kommer att innebära någon större nackdel för det eventuellt kommande arbetet med att anpassa den till den nya kommunallagen.

Det ovan sagda medför också att utskottet i likhet med motionärerna anser att tillkomsten av en ny lag på det borgerligt kommunala området motiverar en **bearbetning** av de delar av förslaget till kyrkolag som motsvaras av nu gällande församlingslag. Eftersom regleringen av kyrkans organisation på lokalplanet är av kommunalrättslig natur är det väsentligt att denna lagstiftning anpassas till den som gäller på den borgerligt kommunala sidan. Detta gäller inte minst ett sådant grundläggande kommunalrättsligt institut som den kommunala besvärsrätten eller, med den terminologi som används i den nya kommunallagen, laglighetsprövningen. Begrepp som "ersättare" bör naturligtvis även användas i den kyrkokommunala lagstiftningen. Det är emellertid nödvändigt att anpassningen sker med utgångspunkt från att svenska kyrkan är ett evangeliskt-lutherskt trossamfund och med hänsynstagande till den på lokalplanet rådande kyrkokommunala strukturen. Detta bör ges regeringen till känna, vilket är innebörden av den andra att-satsen i motion 1991: 15.

Utskottet utgår från att kyrkomötet bereds tillfälle att yttra sig innan sådant lagförslag föreläggs riksdagen.

I motionen yrkas slutligen att kyrkolagsförslagets sista kapitel om **proportionellt valsätt** skall utgå och ersättas med en allmän hänvisning om i

vilka fall proportionella val skall ske. De flesta val inom kyrkan kan ske som proportionella val. Enligt utskottets uppfattning är det därför av framför allt praktiska skäl lämpligt att reglerna om proportionella val finns intagna i kyrkolagen. Härigenom kommer tillämpningen av dessa valregler att underlättas vid genomförandet av de kyrkliga valen. Utskottet tillstyrker därför inte bifall till motionen i denna del.

4. Lagförslaget avdelningsvis

Under detta avsnitt tar utskottet upp till behandling de avdelningar i förslaget till ny kyrkolag som har hänvisats till utskottet. Motioner hänförliga till förslaget tas upp under den avdelning till vilka de enligt sitt innehåll hör hemma.

4.1 Fjärde avdelningen. Den kyrkliga indelningen. 4–10 kap.

Fjärde avdelningen innehåller bestämmelser om Sveriges indelning i församlingar, pastorat, kontrakt och stift. Avdelningen innehåller också regler om kyrkliga samfälligheter och om indelningsdelegerade. Dessutom finns föreskrifter om namn på kyrkliga enheter.

Till fjärde avdelningen har överförts nu gällande bestämmelser i kyrkliga indelningslagen (1988: 185) och lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade.

Regleringen i 4 kap. beträffande de icke-territoriella församlingarna är ny men överensstämmer i sak med den ordning som idag gäller.

I 5 kap. 4 § har den sakliga nyheten införts att även kyrklig samfällighet får väcka fråga om ändrad församlingsindelning.

I 6 kap. 15 § och 8 kap. 11 § har tagits bort den möjlighet som kammarkollegiet idag har att i vissa fall lämna över ärende rörande den kyrkliga indelningen till regeringen för avgörande.

I 9 kap. har några formella bestämmelser i den nuvarande lagen om kyrkliga indelningsdelegerade utelämnats då de saknar funktion.

Bestämmelserna i 10 kap. om namn på kyrkliga enheter är nya. I kapitlet anges att det är den myndighet som beslutar om indelningsändringen eller samfällighetsbildningen som också skall fastställa namnet på den kyrkliga enheten. I andra fall prövas namnfrågan av kammarkollegiet.

I motion 1991: 3 hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär sådan ändring i lagen om kyrkliga indelningsdelegerade att kyrkoherden blir självskriven ledamot av indelningsdelegerades arbetsutskott.

I motion 1991: 37 hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande till regeringen föreslår de ändringar i förslaget till kyrkolag som angetts i motionen.

Under detta avsnitt behandlar utskottet den ändring som föreslås under punkten 1 i motionen, nämligen att 4 kap. 5 § i kyrkolagen ändras enligt följande:

"Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift. *En av prästerna i kontraktet förordnas som kontraktsprost. Andra icke-territoriella församlingar än Hovförsamlingen tillhör det kontrakt, inom vilket församlingskyrkan är belägen.*"

I motion 1991:63 hemställs bl.a.

att kyrkomötet beslutar att i framställning till regeringen begära sådant tillägg i regeringens skrivelse till kyrkomötet 1990:1, avd. 4, kap. 5, §§ 22–24,

2. att den prästerliga ämbetslinjen representeras i indelningsdelegerade och dess arbetsutskott genom antingen kyrkoherde eller annan därtill av kyrkoherden utsedd präst enligt samma regler som gäller för kyrkoherde avseende kyrkofullmäktige och kyrkoråd,
3. att uppgifter som enligt särskild lag eller annan författning ankommer på kyrkoråd må utföras av indelningsdelegerades arbetsutskott.

I motion 1991:80 hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990:1 begär sådan ändring av 10 kap. 6 § att beslut om namn i ärenden som avses i 1 och 2 §§ får överklagas även om inte själva beslutet om indelningsändringar överklagas.

UTSKOTTET

Under utskottets överläggning rörande fjärde avdelningen i kyrkolagsförslaget har aktualiserats bestämmelserna om tvist i anledning av den ekonomiska regleringen vid ändringar i den kyrkliga indelningen. Dessa bestämmelser har oförändrade flyttats över på kyrkliga indelningslagen till kyrkolagsförslaget och finns där intagna i 6 kap. 5 § och 3 st. och 8 kap. 7 §. Det framgår där att tvister skall avgöras enligt lagen (1929:145) om skiljemän. I 6 § nämnda lag anges hur skiljemän skall utses vid oenighet mellan parterna. Enligt den tolkning utskottet gjort av denna bestämmelse förutsätter dess tillämpning att det endast är två parter som tvistar. Indelningsändringar kan dock många gånger beröra fler än två kyrkokommuner. Om ett större antal av dessa blir oeniga om den ekonomiska regleringen synes mot bakgrund av utskottets tolkning av nu aktuell bestämmelse, denna inte kunna tillämpas.

Utskottet anser därför att bestämmelserna om hur tvister skall lösas bör bli föremål för översyn. I det civilrättsliga regelsystemet finns exempel på lagar som är tillämpliga när fler än två parter tvistar.

Utskottet vill här peka på den ordning som valts i lagen (1904:48) om samäganderätt. Situationen vid en pastoratsreglering eller upplösning av en samfällighet kan många gånger bli snarlik den som uppstår när samfälld egendom skall förvaltas av eller delas mellan flera ägare.

Med hänvisning till det ovan anförda förordar utskottet sålunda att en översyn görs av bestämmelserna i kyrkolagsförslaget vad beträffar tvister i anledning av den ekonomiska regleringen vid indelningsändringar.

Motionerna 1991:3 och 1991:63, den senare såvitt avser den del som detta utskott har att behandla, berör **kyrkoherdens ställning** i kyrkliga indelningsdelegerade och dess arbetsutskott.

Bestämmelser om kyrkliga indelningsdelegerade finns i kyrkliga indelningslagen och i lagen (1972: 229) om kyrkliga indelningsdelegerade. Bestämmelserna har i sak oförändrade flyttats över till 5, 6, 8 och 9 kap. i kyrkolagsförslaget. Indelningsdelegerade och dess arbetsutskott är närmast att betrakta som någon form av interimistiska kyrkokommunala organ som får utses i samband med ändringar i den kyrkliga indelningen. Sålunda kan vid exempelvis ändringar i församlingsindelningen den beslutande myndigheten bestämma att församlingen enligt den nya indelningen skall företrädas av indelningsdelegerade. Detta gäller till dess indelningsändringen träder i kraft. Den beslutanderätt som tillkommer kyrkofullmäktige utövas sålunda av företrädare för församlingen enligt den nya indelningen. Regleringen av kyrkliga indelningsdelegerade finns intagen i 9 kap. kyrkolagsförslaget. Där finns bl.a. bestämmelser om valbarhet, sammanträden, närvarorätt, arbetsutskott och ordförandeskapet.

Den slutsats om kyrkoherdens ställning i såväl indelningsdelegerade som dess arbetsutskott som dras i de bägge motionerna är riktig. Den prästerliga ämbetslinjen finns sålunda, som läronämnden konstaterat i sitt yttrande, inte företrädd i uppbyggnadsskedet av en ny kyrklig kommun.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ämbetslinjen bör vara företrädd i indelningsdelegerades arbetsutskott enligt samma principer som gäller för kyrkoherdens ställning enligt församlingslagen. Berör indelningsändringen flera pastorat bör det enligt utskottets mening ankomma på domkapitlet att efter framställan från stiftsstyrelsen förordna en av kyrkoherdarna att vara ledamot och en annan att vara dennes ersättare i arbetsutskottet. Bestämmelse härom bör lämpligen införas i förslagets 9 kap. 15 §. Ändringen torde även medföra vissa konsekvensändringar i kapitlet. Utskottet utgår från att detta kommer att beaktas i samband med den begärda revisionen.

Vad gäller tredje att-satsen i motionen 1991: 63 bör framhållas att uttryckliga lagregler saknas om vilka **uppgifter och befogenheter som tillkommer indelningsdelegerades arbetsutskott**. Rent kyrkokommunalt är det dock att jämställa med kyrkorådet i en församling eller samfällighet.

Det framgår av 5 kap. 20 § 2 st. i lagförslaget att befintliga kyrkokommunala organ enligt den äldre indelningen endast får besluta i frågor som uteslutande avser den befintliga kyrkokommunen och som inte har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande. Frågor som har verkan efter indelningens ikraftträdande och avser den nya kyrkokommunen ankommer däremot uteslutande på indelningsdelegerade och dess arbetsutskott.

Det syftemål som motionärerna i nu aktuell fråga önskar uppnå synes enligt utskottets uppfattning därmed vara tillgodosett redan inom ramen för gällande lagstiftning. Anledning saknas därför att tillstyrka bifall till motionen i denna del.

Beträffande motionsyrkandet under **punkt 1 i motion 1991: 37** kan först konstateras att det av 4 kap. 4 § 2 st. kyrkolagsförslaget framgår att varje icke-territoriell församling utgör ett pastorat.

I nu gällande kyrklig indelningslag (1988: 185) anges i 1 kap. 4 § att ett **kontrakt** består av flera pastorat i ett stift. Enligt 4 kap. 1 § beslutar

stiftsstyrelsen om ändringar i kontraktsindelningen. Stiftsstyrelsen skall vidare enligt 2 § verka för en ändamålsenlig kontraktsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen. Här angivna bestämmelser i kyrkliga indelningslagen föreslås oförändrade överflyttas till avdelningen om den kyrkliga indelningen i den nya kyrkolagen (7 kap. 1 § 2 st. och 7 kap. 2 § 1 st.).

Det ankommer sålunda på stiftsstyrelsen att bestämma vilka pastorat, inklusive de icke-territoriella, som skall ingå i de olika kontrakten i stiftet. Enligt utskottets mening saknas anledning att i lag ytterligare reglera förutsättningarna för stiftsstyrelsens befogenheter i nu aktuellt avseende.

Vad däremot gäller den under samma punkt i motionen påtalade risken för missuppfattning delar utskottet motionärens bedömning i denna del. Hela 5 § i 4 kap. bör därför få följande lydelse: "Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift. En av prästerna i kontraktet förordnas som kontraktsprost."

I motion 1991:80 konstateras att beslut i ärenden om **namn på kyrkliga enheter** inte kan överklagas särskilt. Motivering härför saknas i skrivelsen.

Enligt utskottets uppfattning är detta inte tillfredsställande och utskottet tillstyrker därför bifall till motionen. 10 kap. 6 § bör sålunda ges följande lydelse: "Stiftsstyrelsens beslut i ärenden som avses i 1 och 2 §§ får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut i ärenden som avses i 3 § får inte överklagas."

4.2 Femte avdelningen. Den lokala organisationen
11–22 kap.

Femte avdelningen innehåller bestämmelser om organisation och verksamhetsformer för församlingar och kyrkliga samfälligheter på lokalnivå.

Till femte avdelningen har överförts större delen av nu gällande bestämmelser i församlingslagen (1988:180). Viss redaktionell bearbetning har gjorts. Bl.a. har införts ett nytt kapitel (12 kap.) i vilket har samlats reglerna om de förtroendevalda. Denna systematik är anpassad till den nya kommunallagen.

De sakliga nyheterna är få.

I 16 kap. 1 § lagförslaget har införts en bestämmelse om senaste dag för stiftsstyrelsens fastställelse av antalet ledamöter i kyrkofullmäktige i samfällighet. Bestämmelse härom saknas i nu gällande församlingslag.

I 20 kap. om revision har i 9 § en anpassning gjorts till motsvarande bestämmelse i den nya kommunallagen. Den enda sakliga ändringen i förhållande till gällande rätt är en ändring av sättet att beräkna när preskriptionstiden skall börja löpa.

I motion 1991:21 hemställs

att kyrkomötet föreslår regeringen att 17 kap. 17 § i förslaget till kyrkolag ändras så att kravet på att kallelse till kyrkorådssammanträde skall anslås på församlingens anslagstavla upphör.

I motion 1991:37 hemställs
att kyrkomötet i sitt yttrande till regeringen föreslår de ändringar i förslaget till kyrkolag, som angetts i motionen.

Under detta avsnitt behandlar utskottet de ändringar som föreslås under punkterna 2 och 3 i motionen, vari föreslås

dels att 11 kap. 8 § i kyrkolagen ändras enligt följande:

"I en församling utövas beslutanderätten *på kyrkostämma eller av kyrkofullmäktige*, om inte annat följer av 12 §.

dels att 17 kap. 31 § 2 st. ändras enligt följande:

"Kyrkoherden eller någon annan präst som avses i 5 § andra stycket har dock alltid rätt att närvara *i annan nämnd* och delta i överläggningarna."

I motion 1991:48 hemställs
att kyrkomötet som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett tidigareläggande av tillträdesdagen för de nyvalda kyrkofullmäktige.

I motion 1991:52 hemställs
att kyrkomötet hos centralstyrelsen anhåller att denna låter utreda förutsättningarna för en ändring av församlingslagen så att samfälligheter kan bildas med hänsynstagande till skilda lokala förutsättningar.

I motion 1991:54 hemställs
att kyrkomötet hos regeringen begär en sådan ändring i församlingslagen som föreslås i motionen.

Den yrkade ändringen innebär att det skall klart utsägas i lagen att en församling inte kan vidta åtgärder vad avser byggnad och dess fasta inredning utan att samfälligheten godkänner åtgärderna.

I motion 1991:65 hemställs
att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådan ändring i församlingslagen (7 kap. 5 §) att antalet valda ledamöter i ett direktvalt kyrkoråd skall vara udda och inte mindre än elva.

I motion 1991:78 hemställs
att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990:1 begär ändringar av 15 kap. förslag till ny kyrkolag av innebörd:

1. att församlingarna skall kunna träffa överenskommelse om även suppleanter när delegerade skall utses första gången
2. att det bör ankomma på församlingsdelegerade – och församlingarna när delegerade skall utses första gången – att besluta om antalet suppleanter
3. att någon bestämd tidsfrist för beslut om suppleanter bör inte finnas.

I motion 1991:82 hemställs
att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990:1 begär sådan ändring av 18 kap. 4 § punkt 4 förslag till ny kyrkolag att vad där sägs om gemensamt kyrkoråd måtte avse även sådant kyrkoråd i flerpastoratssamfällighet.

I motion 1991:90 hemställs
att kyrkomötet hemställer hos regeringen att till begravningslagen fogas

en särskild bestämmelse som ger myndigheten rätt att tillhandahålla askurnor och kistor samt gravanordningar.

UTSKOTTET

Utskottet vill till en början erinra om vad tidigare anförts om behovet av **bearbetning av denna avdelning** av kyrkolagsförslaget med hänsyn till tillkomsten av ny kommunallag på den borgerligt kommunala sidan. Även om det sålunda finns anledning att förutsätta att femte avdelningen kommer att bli föremål för bearbetning bör påtalas vissa brister och felaktigheter i det nu föreliggande förslaget. Det som anges i det följande skall inte uppfattas som uttömmande, utan får snarare ses som en exemplifiering i syfte att understryka vikten av en grundlig bearbetning inte minst från redaktionell och språklig synpunkt.

- 12 kap. 2 § sista meningen synes vara onödig.
- Användningen av de personliga pronomenen han och hon i 12 kap. 7 § 2 st. 2 p. och 12 kap. 9 § är inte konsekvent. Utskottet förordar här det användningssätt som föreslås i kyrkoförfattningsutredningens slutbetänkande, del 1, under avsnittet 4.3.1. Den språkliga bearbetningen.
- 13 kap. 14 § reglerar rätten att delta i fullmäktiges överläggningar. Rätten att närvara skall inte regleras i detta stadgande. Fullmäktiges sammanträden är ju offentliga sammankomster, varför en bestämmelse om närvarorätt i detta sammanhang kan missförstås.
- Begreppen "mer än hälften av ledamöterna" i 13 kap. 21 § och "enkel majoritet" i 13 kap. 24 § 3 st. syftar i detta sammanhang på samma sak. Sådant bör undvikas i lagtext.
- 13 kap. 28 § 3 st. 3 p. anger att protokollet skall redovisa hur ledamöterna och suppleanterna har röstat vid öppen omröstning. Suppleanter har ingen rösträtt.

Motion 1991:21 berör förenklingar i **kallelseförfarandet** till sammanträde med kyrkorådet. 1989 års kyrkomöte avslog på hemställan av kyrkolagsutskottet (KL 1989:2) en motion av samma innehåll som denna. Som motiv för sin hemställan anförde utskottet.

"Församlingar och samfälligheter torde i allmänhet ha antagit reglemente för sina kyrkoråd med särskilda föreskrifter om kallelseförfarandet. Genom att dessa föreskrifter tar över lagens bestämmelser undviks de olägenheter som måhända kan vara förenade med lagens mer omständliga kallelseförfarande. Enligt utskottets mening saknas därför anledning att föreslå den av motionären önskade lagändringen."

Utskottet har inte funnit anledning att frångå det ställningstagande som gjordes av 1989 års kyrkomöte i denna fråga. Utskottet hemställer därför om avslag på motionen.

Vad gäller avsnitt 2 och 3 **i motion 1991:37** föreslås några **redaktionella ändringar** i 11 kap. 8 § och 17 kap. 31 § kyrkolagsförslaget i, enligt motionärens uppfattning, klarläggande och förtydligande syfte. Utskottet har inte kunnat finna att de aktuella lagrummen inrymmer några oklarheter och anser följaktligen inte att de av motionären yrkade ändringarna skulle

innebära någon förbättring. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i denna del.

I motion 1991: 48 begärs sådan lagändring att de nyvalda kyrkofullmäktiges mandatperiod **tidigareläggs** till den 1 november valåret. Syftet därmed skulle vara att ge de nyvalda budgetansvaret redan det första året av mandatperioden.

Ett genomförande av den föreslagna lagändringen skulle innebära en anpassning till den ordning som idag gäller i de borgerliga kommunerna. Frågan om en tidigareläggning av kyrkofullmäktiges mandatperiod har varit föremål för överväganden i andra sammanhang. Önskemål härom har dock inte kunnat tillgodoses med hänvisning till tidpunkten för de kyrkliga valen. Det är sålunda inte praktiskt möjligt för valmyndigheterna att göra den erforderliga röstsammanräkningen på den tid som i sådant fall skulle stå dem till buds. Detta skulle kräva en tidigareläggning av tidpunkten för valen, en fråga som dock bör tas upp i ett större sammanhang.

Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till motionen.

I motion 1991: 52 framförs önskemål om **vidgade möjligheter att bilda samfälligheter**. För samfälligheter av det slag som åsyftas i motionen, dvs. flerpastoratssamfälligheter, gäller 1 kap. 6 § i den nuvarande församlingslagen. Bestämmelsen föreslås i sak oförändrad flyttas över till 11 kap. i kyrkolagen.

Flerpastoratssamfälligheter får sålunda bildas för att sköta en, flera eller alla församlingsangelägenheter. Nu gällande lagstiftning ger sålunda stora möjligheter till alternativa samverkansformer inom ramen för den kyrkokommunala kompetensen. Som villkor härför gäller härutöver den, utan ändring till kyrkolagsförslaget överförda, bestämmelsen att pastoraten skall vara överens eller att den tilltänkta samfällighetsbildningen skall vara till övervägande och varaktig fördel för berörda pastorat, 8 kap. 3 § kyrkolagsförslaget. Enligt utskottets mening möjliggör redan nu gällande lagstiftning bildandet av samfälligheter med hänsynstagande till de skilda lokala förutsättningar som kan finnas. Motionärens önskemål är därmed tillgodosett, varför utskottet inte tillstyrker bifall till motionen.

Motion 1991: 54 tar upp frågan om **kompetensfördelningen mellan en församling och en total samfällighet**. Utskottet har tagit del av en dom i ett kommunalbesvärsmål av kammarrätten i Göteborg, meddelad 1991–04–23 i mål 5680–1990. Domen berör den i motionen aktualiserade frågeställningen men innebär inte enligt utskottets uppfattning i något avseende ett frångående av hittills gällande principer.

I proposition 1987/88: 31 Ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan m.m. anför departementschefen bl.a. följande.

"Jag vill också betona att den föreslagna kompetensfördelningen inte skall ses som ett hinder för en församling att själv med frivilliga medel och gåvor bekosta den ytterligare utsmyckning som församlingen anser önskvärd. I den mån den fasta inredningen berörs kan en förändring inte vidtas utan överenskommelse med pastoratet."

Med detta uttalande anser utskottet det klarlagt att en församling inte kan vidta åtgärder vad avser byggnad eller dess fasta inredning utan att detta medgivits av samfälligheten. Någon lagändring är enligt utskottets

mening därmed ej påkallad för att uppnå syftet med motionen. Motionen bör därför avslås.

I motion 1991:65 hemställs om en ändring i församlingslagen av innebörd att **antalet ledamöter i direktvalt kyrkoråd**, inklusive den självskrivne ledamoten, skall vara jämnt. Bestämmelsen om antalet ledamöter i direktvalt kyrkoråd har oförändrad flyttats över till 17 kap. 8 § kyrkolagsförslaget.

Utskottet vill med anledning härav peka på att den av motionären önskade förändringen står i strid med den allmänt accepterade principen att antalet ledamöter i styrelser och beslutande organ bör vara udda.

Ett jämnt antal röstande får till konsekvens att lottning måste tillgripas i de fall det uppstår lika röstetal och ärendet gäller val eller tillsättning av tjänst. Detta är enligt utskottets mening en inte önskvärd situation. Utskottet avstyrker därför motionen.

I motion 1991:78 riktas erinringar mot de bestämmelser i församlingslagen som reglerar **suppleanter i församlingsdelegerade** och som oförändrade återfinns i 15 kap. 1—3 §§. Utskottet delar motionärens uppfattning att suppleanter skall kunna utses första gången och tillstyrker därför på de grunder som anförs i motionen bifall till densamma.

I motion 1991:82 yrkas ändring i en från församlingslagen i oförändrat skick till 18 kap. 4 § punkt 4 kyrkolagsförslaget överförd bestämmelse om delegation. Bestämmelsen reglerar de möjligheter som en samfällighets kyrkoråd har att **delegera beslutanderätt** till kyrkoråd i församling eller till ett gemensamt kyrkoråd mellan två eller flera församlingar i pastoratet.

Den slutsats som dras i motionen synes i och för sig vara riktig. Lagtexten anger att delegation kan ske till ett för församlingarna inom pastoratet gemensamt kyrkoråd. I de fall församlingarna ligger i olika pastorat, torde denna form av delegation inte vara tillåten.

Utskottet menar dock att detta inte är något större problem. För det första är förekomsten av gemensamma kyrkoråd relativt sällsynt, i synnerhet vad gäller sådana som utsetts från församlingar i olika pastorat. För det andra saknas enligt utskottets uppfattning anledning att främja tillkomsten av ytterligare kyrkoråd av nu nämnd natur. Ett bättre och mer ändamålsenligt sätt att samverka församlingar emellan är att använda sig av de olika typer av samfällighetsbildningar som lagen ger möjlighet till. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka bifall till motionen.

I motion 1991:90 framförs önskemål om rätt för kyrkogårdsmyndighet att tillhandahålla askurnor, kistor och gravanordningar.

Frågan om kyrkokommunernas rätt att tillhandahålla kistor och urnor har behandlats i promemorian Begravningskostnader för enskilda, som överlämnades till civildepartementet i december 1986. I promemorian föreslogs att församlingens kompetens skulle utvidgas till att omfatta **begravningstjänst**. Med begravningstjänst avsågs i promemorian församlingens möjligheter att med skattemedel bidra och stödja verksamhet inom begravningsväsendets område i syfte att minska kostnaderna för den enskilde i samband med dödsfall. Som exempel på åtgärder hänförliga till begravningstjänst angavs att församlingen tillhandahåller fria kistor och urnor samt svarar för transporten. Utredningsmannen hade genom en

enkät noterat att i praxis förekom en viss fri begravningstjänst som gick utanför församlingens legala kompetens. Lagstiftningen borde därför enligt utredarens mening anpassas till gällande praxis. Vidare borde överlämnas åt kyrkokommunerna själva att besluta om vilken begravningshjälp de var villiga att erbjuda sina invånare.

Vid 1987 års kyrkomöte aktualiserades frågan genom en motion om enskildas kostnader för transporter vid gravsättning pa hembygdens kyrkogård. Kyrkolagsutskottet noterade i sitt betänkande (1987: 11) att svenska kyrkans centralstyrelse avgett yttrande över promemorian om enskildas begravningskostnader. Utskottet såg, liksom centralstyrelsen, positivt på ett införande av begravningstjänsten i den kyrkokommunala kompetensen men ansåg att dittillsvarande utredning inte gav svar på alla frågor om effekterna av förslaget eller om alternativa lösningar.

Förslaget om en utvidgning av församlingens kompetens behandlades i propositionen 1987/88: 31 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m. I propositionen avvisades förslaget med hänvisning bl.a. till vad kyrkomötet anfört.

Frågan om enskildas begravningskostnader utreddes ytterligare av begravningskostnadsutredningen som i sitt betänkande (SOU 1990: 82) Vad kostar begravningar – vem betalar? bl.a. gav en samlad bild av kostnaderna för olika typer av tjänster vid begravning. Utredningen redovisade vidare behovet av samhällsstöd till enskilda för sådana kostnader.

Mot angivna bakgrund anser utskottet, liksom motionären, att det bör falla inom den kyrkokommunala kompetensen att svara för begravningstjänst. Uppgiften bör dock inte vara obligatorisk. Enligt utskottets mening bör begreppet begravningstjänst avse varor och tjänster som är ofrånkomliga i samband med en begravning, exempelvis kistor och urnor. Med den av utskottet angivna definitionen är däremot en gravanordning inte hänförlig till begravningstjänst.

Den lagbestämmelse som vidgar församlingens kompetens till att innefatta begravningstjänst bör införas i 11 kap. 1 § punkt 6 kyrkolagen.

4.3 Sjätte avdelningen. Den regionala organisationen. 23 – 26 kap.

Sjätte avdelningen innehåller bestämmelser om organisation och verksamhetsformer för stiftssamfälligheter och dess olika organ. I avdelningen tas också in föreskrifter om domkapitlen och om biskopens uppgifter.

Till sjätte avdelningen har, såvitt avser de kapitel som detta utskott skall behandla, överförts vissa av nu gällande bestämmelser i församlingslagen samt vissa av nu gällande bestämmelser i lagen om förvaltning av kyrklig jord.

De sakliga nyheterna finns i 23 kap. I kapitlets 2 § utökas stiftssamfällighetens befogenheter till att avse främjande av församlingsarbete även på andra språk än svenska, finska, samiska och teckenspråk. I 3 § 3 st. har i förtydligande syfte förts in vissa förfaranderegler när det gäller stiftsfullmäktiges beslut om utvidgad verksamhet.

I motion 1991: 79 hemställs

att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse 1990: 1 begär ändring av 24 kap. 5 § 3 p. förslag till ny kyrkolag i enlighet med vad som anförts i motionen.

UTSKOTTET

Under utskottets överläggningar om sjätte avdelningen i förslaget till ny kyrkolag har uppmärksammats den ändrade formuleringen av stiftssamfällighetens kompetens vad gäller **församlingsarbete på andra språk**. Nuvarande formulering i 1 kap. 8 § 1 st. 2 p. är "– församlingsarbete bland finskspråkiga, samer och teckenspråkiga –" Motsvarande formulering i lagförslaget 23 kap. 2 § 1 st. 2 p., är "– församlingsarbete bland teckenspråkiga samt på finska, samiska och andra språk –". Förutom den vidgade kompetensen vad avser verksamhet även på andra språk innebär den förändrade formuleringen i vart fall i språkligt avseende en förändring i sak. Huruvida detta har varit avsett undandrar sig utskottets bedömning. Utskottet vill dock för sin del betona att detta ej bör vara lagens innebörd. För att undanröja den oklarhet som den förändrade formuleringen kan ge upphov till förordar utskottet att bestämmelsen får en sådan lydelse att det framgår att det är bland människor med annat modersmål än svenska som verksamheten skall främjas. 23 kap. 2 § 2 bör därför ges följande lydelse:

2. "främja församlingsarbete bland teckenspråkiga och bland dem som talar finska, samiska eller andra språk,"

I motion 1991: 79 aktualiseras vissa problem som kan uppstå vid tillämpningen av bestämmelsen om **suppleanters tjänstgöring i stiftsfullmäktige**. Bestämmelsen finns intagen i 24 kap. 5 § 3 p. kyrkolagsförslaget och har oförändrad flyttats över från 6 kap. 23 § 3 församlingslagen.

Nuvarande församlingslag bygger i stora delar på 1982 års lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter. De delar som behandlar stiftssamfälligheten var vid tillkomsten helt nya eftersom motsvarande kyrkokommunala organisation inte funnits tidigare. Förebild för bestämmelserna om stiftssamfällighetens beslutande organ, stiftsfullmäktige, kom i stor utsträckning att hämtas från dem som gällde för kyrkofullmäktige i samfällighet. Sålunda anges i specialmotiveringen till nu aktuell bestämmelse (prop. 1987/88: 31) att denna i huvudsak överensstämmer med vad som gäller för kyrkofullmäktige i samfällighet. Ytterligare motivuttalanden saknas.

Reglerna om suppleantinträde i kyrkofullmäktige i samfälligheter och, efter tillkomsten av nuvarande församlingslag, i stiftsfullmäktige bygger bl.a. på att suppleanter från viss valkrets kan inträda för ordinarie ledamot i annan valkrets. En förutsättning härför är dock att samtliga suppleanter från visst parti i den senare valkretsen har förhinder.

Beträffande kyrkofullmäktige i samfällighet gäller att samtliga ledamöter i detta organ har utsetts vid direkta val enligt bestämmelserna om kyrkofullmäktigeval. Dessa ledmöter och deras suppleanter kan otvetydigt härledas till visst parti, eftersom giltig valsedel vid kyrkofullmäktigeval förutsätter en partibeteckning.

I stiftsfullmäktige är förhållandena annorlunda. Stiftsfullmäktige utses genom indirekta val i den meningen att ledamöter och suppleanter väljs kontraktsvis (valkretsvis) av elektorer utsedda från de i kontraktet ingående församlingarna. För val till stiftsfullmäktige gäller i princip samma regler som för val av kyrkoråd och nämnder, dvs. majoritetsval eller val enligt bestämmelserna i lagen om proportionellt valsätt. Vid majoritetsval saknar den formella partitillhörigheten betydelse. Vid proportionellt valsätt skall däremot kandidaterna finnas upptagna på en valsedel på vilken en gruppbeteckning måste anges. Slutsatsen härav blir att ledamöterna och suppleanterna i stiftsfullmäktige inte entydigt kan sägas tillhöra visst parti. En bokstavstrogen tillämpning av bestämmelserna om suppleantinträde i stiftsfullmäktige kan därmed ej ske.

Utskottet kan sålunda konstatera att det råder viss oklarhet om den exakta tillämpningen av denna regel i stiftsfullmäktige.

Det bör dock noteras att reglerna ännu inte varit i bruk en hel mandatperiod. Enligt utskottets mening är det därför lämpligt att avvakta med eventuella ändringsinitiativ till dess man vinner erfarenhet av bestämmelsernas tillämpning i praxis.

Utskottet vill däremot betona vikten av att nu rådande system, med möjlighet att låta suppleant inträda från annat kontrakt/valkrets, bevaras. Det är viktigt att så långt möjligt minimera risken för eventuella vakanser bland ledamöterna. Ett bifall till motionen skulle enligt utskottets mening nämligen medföra att suppleanter endast kan inträda för ordinarie ledamot i samma valkrets. Med hänsyn härtill är utskottet inte berett att tillstyrka bifall till motionen.

4.4 Tionde avdelningen. Kyrkomusiken 38 kap.

Tionde avdelningen innehåller bestämmelser om kyrkomusiken i svenska kyrkan och om kyrkomusiker.

Till tionde avdelningen har överförts nu gällande bestämmelser i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan. Genom en ändring i lagen (1991:365) har behörighetskravet för tjänst som organist eller kantor utvidgats till att gälla även avlagd examen i övriga nordiska länder. Denna ändring har även överförts till kyrkolagen.

I motion 1991:6 hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär sådan ändring av lagen att en vidgad möjlighet till överklagande införs när det gäller tillsättning av kyrkomusiker.

I motion 1991:11 hemställs

att kyrkomötet hos regeringen begär förslag till sådan ändring att i anslutning till 38 kap. 9 § förslaget till kyrkolag införs en bestämmelse om att för att vara behörig att inneha kyrkomusikalisk tjänst ska man tillhöra svenska kyrkan.

I motion 1991:6 föreslås vidgad rätt att **överklaga beslut** om tillsättning av kyrkomusiker.

Regleringen i detta ämne föreslås utan ändring i sak överföras till den nya kyrkolagen. Sålunda framgår av 38 kap. 12 § att kyrkomusikertjänsten tillsätts av kyrkorådet eller i flerförsamlingspastorat av tillsättningsnämnd. Beslut i tillsättningsärenden överklagas enligt 38 kap. 21 § i den ordning som gäller för kommunalbesvär.

Av detta följer att beslut i tillsättningsärende endast får överklagas av den som är folkbokförd i pastoratet och av en församling som ingår i ett flerförsamlingspastorat. Vidare gäller att ett överklagat beslut endast kan bli föremål för en legalitetsprövning. Beslutets lämplighet kan sålunda inte prövas.

Nu angiven ordning är en konsekvens av den nyligen genomförda kyrkomusikerreformen. Att utöka kretsen av dem som kan överklaga eller att vidga besvärsprövningen skulle komma i strid med de allmänna principer som gäller för överklagande av kyrkokommunala beslut. Utskottet finner inte tillräckliga skäl att frångå dessa principer varför motionen bör avslås.

I motion 1991:11 hemställs att krav på **tillhörighet till svenska kyrkan** skall införas som villkor för behörighet till kyrkomusikertjänst.

Denna frågeställning har bl.a. behandlats av 1988 års kyrkomöte. I motion 1988:18 framfördes krav på obligatoriskt medlemskap i svenska kyrkan för kyrkomusiker. Skälet härtill ansågs vara kyrkomusikerns ansvar inom en så vital del av församlingens liv som gudstjänsten.

Kyrkomötets utbildningsutskott avstyrkte bifall till motionen med hänvisning till att det inte var önskvärt att särbehandla en kategori av i kyrkan anställda lekmän. Frågan om medlemskap för kyrkligt anställda borde lösas i ett sammanhang. Vid kyrkomötets behandling av ärendet beslöt dock kyrkomötet i enlighet med motionärens förslag, vilket gavs regeringen tillkänna.

I regeringens proposition 1987/88:144 Musiken i svenska kyrkan behandlades frågan om krav på medlemskap i svenska kyrkan för kyrkomusiker. Departementschefen avvisade dock på sid. 28 i propositionen den tanken med följande motivering:

"Utredningen har vidare diskuterat om medlemskap i svenska kyrkan bör vara en förutsättning för anställning som kyrkomusiker, något som även har tagits upp av många remissinstanser. Det kan finnas principiella skäl som talar för ett sådant krav. Liksom utredningen anser jag emellertid föga vunnet med en sådan regel. Det är viktigare att det av medarbetaren kan förutsättas en lojalitet mot kyrkans arbete än att lyfta fram något formellt krav på medlemskap. Ett sådant krav är inte som jag ser det någon garanti för den nödvändiga lojaliteten. Det kan också framhållas att något motsvarande krav inte har uppställts när det gäller andra kategorier av församlingsarbetare och att det är svårt att se varför kyrkomusikerna skulle särbehandlas i detta hänseende. Jag är därför inte beredd att som ett formellt behörighetsvillkor för kyrkomusiker föreslå krav på medlemskap i kyrkan."

I samband med riksdagsbehandlingen av propositionsförslaget togs frågan om kravet på medlemskap upp av kulturutskottet. I anledning av motion Kr 28 (yrkande 4 och 5) avstyrkte utskottet en författningsmässig reglering av frågan om medlemskap i svenska kyrkan. Motiven var dels att frågan om dop och kyrkotillhörighet fortfarande var under övervägande i svenska kyrkan dels en i oktober 1988 utfärdad rekommendation från Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund. I denna rekommenderade förbundsstyrelsen att det vid antagande av befattningsbeskrivningar och vid ledigförklarande av befattningar inom den verksamhet i församlingarna som avser gudstjänstliv, undervisning, diakoni, evangelisation, barn- och ungdomsarbete – för anställningens erhållande och bibehållande – skulle ställas som krav att befattningshavaren skall tillhöra svenska kyrkan.

Lagen om kyrkomusiken i svenska kyrkan kom följaktligen inte att innehålla något krav på medlemskap. De allmänna behörighetsvillkoren finns i lagförslaget intagna i 38 kap. 9–11 §§.

Utskottet anser att det framför allt av principiella skäl är motiverat att som villkor för innehav av kyrkomusikertjänst ställa krav på medlemskap i svenska kyrkan. De motiv som i olika sammanhang anförts mot en sådan ordning har enligt utskottets mening inte tillräcklig tyngd. Utskottet föreslår därför, såsom motionären yrkat, att 38 kap. i förslaget till ny kyrkolag kompletteras med en bestämmelse av innehåll att medlemskap i svenska kyrkan skall vara ett behörighetskrav för innehav av sådan kyrkomusikertjänst som avses i detta kapitel.

4.5 Elfte avdelningen. Den kyrkliga egendomen
39, 41 och 42 kap.

Elfte avdelningen innehåller bestämmelser om domkyrkor och församlingskyrkor, om förvaltningen av den kyrkliga jorden samt om kyrkofonden.

Till denna avdelning har, såvitt avser de kapitel som detta utskott skall behandla, överförts större delen av nu gällande bestämmelser i lagen om förvaltningen av kyrklig jord samt kyrkofondslagen.

De sakliga nyheterna under detta avsnitt gäller framför allt förvaltningen av de medeltida domkyrkorna. En enhetlig form för deras förvaltning införs. Domkapitlet skall utgöra styrelse för domkyrkan. Ytterligare en lekman, som utses av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, skall ingå som ledamot i domkapitlet när det fungerar som domkyrkans styrelse. Bestämmelserna härom har intagits i 27 kap. 6 §. Regeringen kommer härutöver att meddela särskilda föreskrifter om den byggnadstekniska expertis som domkyrkostyrelsen bör ha tillgång till. Nuvarande befattningar som domkyrkosyssloman slopas därmed.

Ingen ändring görs vad gäller förvaltningen av Lunds domkyrka.

Samtliga övriga domkyrkor skall förvaltas som församlingskyrkor.

Beträffande församlingskyrkor har lagreglerats gällande praxis av innehåll att det skall ankomma på regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att besluta i frågor om vilken eller vilka av en församlings

kyrkor som skall vara församlingskyrka. Även frågor om avlysning av församlingskyrka beslutas i samma ordning.

I förhållande till nu gällande lag om förvaltningen av kyrklig jord flyttas ärenden som rör upplåtelse av rätt till vattenkraft från kammarkollegiet till egendomsnämnden.

Till 42 kap. har överförts nuvarande bestämmelser i kyrkofondslagen. Vissa smärre ändringar har gjorts.

- Bestämmelserna om kyrkofonden blir tillämpliga på de icke-territoriella församlingarna med undantag för hovförsamlingen.
- Vissa ändamål för vilka kyrkofondens medel kan användas har tagits bort. Detta är dock konsekvensändringar efter tidigare fattade beslut.
- Begreppet "aktiefonder" har ersatts med "värdepappersfonder enligt lagen (1990: 1114) om värdepappersfonder".
- Stiftsbidrag kan beviljas för betalning av lönekostnader för sekreterare till biträdande biskopen i Uppsala stift.

I motion 1991: 14 hemställs

att kyrkomötet beslutar att i skrivelse till regeringen föreslå att "Lag (1988: 183) om förvaltning av kyrklig jord" och "Förordning (1988: 88) om förvaltning av kyrklig jord" upphävs och ersätts av den mindre detaljerade reglering som kan erfordras för att skogs- och jordbruksförvaltningen i församlingar, pastorat och egendomsnämnder behålls som i dag.

I motion 1991: 66 hemställs

att kyrkomötet beslutar föreslå regeringen följande lydelse i kyrkolagen angående de medeltida domkyrkorna:

De medeltida domkyrkorna skall alltjämt ha en egen styrelse. Denna skall utgöras av domkapitlet eller *av särskild styrelse.* Lunds domkyrka skall förvaltas av domkyrkorådet i Lund.

UTSKOTTET

Utskottet behandlar i annat sammanhang frågan om förslag till ny övergångsbestämmelse i kyrkofondslagen (1988: 82) och i förslaget till ny kyrkolag (se utskottets betänkande 1991: 8).

Under utskottets överläggning har pekats på en konsekvens som kan följa av regleringen om församlingskyrka. Enligt 39 kap. 8 § i lagförslaget skall det ankomma på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att besluta vilken eller vilka kyrkor som skall vara församlingskyrka eller att en kyrka skall upphöra att vara församlingskyrka.

Av 42 kap. 22 § lagförslaget framgår att ett pastorat kan beviljas s.k. **kyrkobyggnadsbidrag** för underhåll och restaurering av församlingskyrka.

Enligt utskottets uppfattning finns det viss risk att sistnämnda bestämmelse kan tolkas så att enbart kyrkor som enligt beslut är församlingskyrkor kan komma i åtnjutande av kyrkobyggnadsbidrag. Övriga av ett pastorat förvaltade kyrkor skulle därmed lämnas utanför. Utskottet utgår från att detta inte kan ha varit avsikten. I förtydligande syfte bör därför i 42 kap. 22 § ordet "församlingskyrka" ersättas med ordet "kyrka".

I motion 1991: 14 föreslås att de författningar som reglerar den kyrkliga

jordens förvaltning skall upphävas och ersättas av en **mindre detaljerad reglering**.

De författningar som åsyftas är lagen (1988:183) om förvaltningen av kyrklig jord med till denna anslutande förordning (1988:88). Lagen har med ovan angivet undantag utan ändring i sak överförts till 41 kap. kyrkolagsförslaget.

Nuvarande författningar på området innehåller en mängd bestämmelser som gör regelsystemet om den kyrkliga egendomen både komplicerat och svåröverskådligt. Exempel härpå är det fördelade förvaltningsansvar som gäller löneboställenas jordbruk och prästgårdar. Inte minst reglerna om egendomsnämndernas tillståndsgivning i vissa fall samt regleringen av prästlönefondernas förvaltning och användning försvårar för pastoraten att på ett enkelt och ändamålsenligt sätt fullgöra sina förvaltningsuppgifter.

Utskottet delar därför den uppfattning om behovet av en avreglering av regelsystemet som kommit till uttryck i motionen. Inom civildepartementet har dock i anledning av kyrkofondens utredning "Jorden, skogen och fonderna" tagits initiativ till ett sådant arbete. Enligt vad utskottet har erfarit skall resultatet redovisas vid 1992 års kyrkomöte. Utskottet anser därför att det i varje fall för närvarande saknas anledning för kyrkomötet att aktualisera frågan. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet inte bifall till motionens yrkande att skrivelse skall avges till regeringen.

I motion 1991:66 föreslås en ändring i lagförslaget vad gäller **förvaltningen av de medeltida domkyrkorna**. Den begärda ändringen skulle medföra att nu befintliga domkyrkostyrelser kan finnas kvar med de skiljaktigheter i deras sammansättning som uppkommit i olika stift.

Lagförslaget ansluter sig i huvudsak till det förslag som lades fram i departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning. Samtliga remissinstanser på den kyrkliga sidan har tillstyrkt eller lämnat promemorieförslaget utan erinran.

Den enhetliga form för de gamla domkyrkornas förvaltning som föreslås i 39 kap. kyrkolagen förefaller lämplig. Domkapitlen som stiftsmyndigheter, med de uppgifter som följer av detta, synes vara väl lämpade att fungera som styrelser. Utskottet vill i sammanhanget också peka på egendomsnämndens och stiftsstyrelsens resurser. I 27 kap. 6 § föreslås att en lekman, utsedd av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, skall ingå i domkapitlet när detta fungerar som styrelse för domkyrkan. Härigenom blir domkyrkoförsamlingens berättigade intresse av medinflytande i frågor, som rör den egna kyrkan, tillgodosedda. Utskottet finner därför inga bärande skäl att avvisa den i skrivelsen föreslagna förvaltningsordningen. På grund härav kan utskottet inte tillstyrka bifall till motionen.

4.6 Tolfte avdelningen. De kyrkliga valen
43, 44, 46 och 47 kap.

Tolfte avdelningen innehåller bestämmelser om

- val av stiftsfullmäktige
- val av ledamöter i domkapitel
- biskopsval

– kyrkomötesval

Avdelningen innehåller även bestämmelser om proportionellt valsätt vid kyrkliga val.

Däremot ingår ej bestämmelserna om val av kyrkofullmäktige och direktvalda kyrkoråd.

Till denna avdelning har, såvitt avser de kapitel detta utskott skall behandla, överförts delar av nu gällande bestämmelser i församlingslagen, domkapitelslagen samt lagen om kyrkomötet. Bestämmelserna om proportionella val är hämtade från 1955 års lag om proportionellt valsätt men har inte ändrats i sak.

De sakliga nyheterna under detta avsnitt berör valen till kyrkomötet och är följande:

– Hovförsamlingen ingår i valkretsen för Stockholms stift.
– För ledamöterna av kyrkomötet skall utses lika många ersättare, dock minst fyra ersättare i varje stift.
– Valet av ledamöter av kyrkomötet och deras ersättare skall kunna ske i ett sammanhang också då valet sker proportionellt.
– Krav på valsedeln har skärpts. Sedeln skall uppta namn på så många personer som skall väljas. Vidare skall sedeln till storlek, material och färg vara lika med övriga vid valet använda sedlar.
– Även valet av ersättare av kyrkomötet kan överklagas.

I motion 1991: 32 hemställs

att kyrkomötet begär att regeringen framlägger förslag om direkta val till kyrkomötet och till stiftsfullmäktige.

I motion 1991: 34 hemställs

att kyrkomötet beslutar att i förnyad framställning till regeringen hemställa om ändring i reglerna för val till kyrkomötet i enlighet med centralstyrelsens och kyrkomötets tidigare framlagda förslag.

I motion 1991: 50 hemställs

att kyrkomötet hos regeringen anhåller att en utredning görs med syfte att i lagen (1972: 704) om kyrkofullmäktigeval åstadkomma möjligheter till ett ökat inslag av personval.

UTSKOTTET

Motionerna 32 och 50 behandlar bägge frågor av övergripande natur, som rör **de kyrkliga valen** och länge varit föremål för kyrkomötets uppmärksamhet. Det gäller (motion 32) möjligheterna av direkta val till kyrkomöte och stiftsfullmäktige samt (motion 50) ökat inslag av personval vid kyrkokommunala val.

Den förra frågan behandlades ingående av kyrkolagsutskottet vid 1989 års kyrkomötessammanträde. För en redovisning av frågans bakgrund kan hänvisas till kyrkolagsutskottets betänkande 1989: 28. Med bifall till utskottets hemställan beslöt kyrkomötet med anledning av två motioner att hos regeringen hemställa om åtgärder för genomförande av direkta val till kyrkomöte och stiftsfullmäktige (KSkr. 32).

Frågan om inslag av personval vid kyrkokommunala val utgör en del av ett större frågekomplex som rör även andra kyrkliga val och som senast

utförligt behandlats av kyrkomötet 1988. Bakgrunden framgår i detta fall av kyrkolagsutskottets betänkande 1988:9. Kyrkomötet biföll utskottets hemställan och begärde med anledning av en motion att centralstyrelsen skulle verka för att folkstyrelsekommitténs förslag om ett förstärkt personvalsmoment aktualiserades för de kyrkliga valen (KSkr 11).

Som en följd bl.a. av kyrkomötets ställningstaganden har såväl frågan om ökat personvalsinslag som frågan om direkta kyrkliga val behandlats av folkstyrelsekommittén i betänkandet (SOU 1987:6). Folkstyrelsens villkor. Härför har redogjorts i de ovan nämnda utskottsbetänkandena. Kommitténs förslag har endast i begränsade delar blivit genomförda, och dessa gäller inte de här aktuella frågorna.

Utskottet finner inte något skäl att frångå de ställningstaganden som kyrkomötet tidigare gjort i frågorna. Det står dock klart att dessa har ett samband med andra, mer övergripande konstitutionella frågor, t.ex. om förbättrade möjligheter till personval vid de allmänna valen, mandatperiodens längd och tiden för riksdags- resp. kommunalval, samt att de kräver ytterligare utredning bl.a. mot denna bakgrund. Utskottet ställer sig därför tveksamt till värdet av nya framställningar till regeringen i nuvarande läge.

I sin verksamhetsberättelse för år 1990 (CsSkr 1991:2 s. 72) redovisar centralstyrelsen det initiativ styrelsen tagit i form av en framställning till regeringen den 15 november 1990 rörande en utredning om de kyrkliga valen sedan regeringen aktualiserat frågan om en författningsutredning. Utskottet utgår från att centralstyrelsen fortsätter att bevaka frågorna i enlighet med kyrkomötets tidigare beslut. Detta bör ges centralstyrelsen till känna.

Frågan om **mandatfördelningen mellan stiften** vid val till kyrkomötet, som nu regleras i 2 § lagen om kyrkomötet och enligt förslaget i 46 kap. 4–7 §§, tas upp i **motionen 1991:34**. Motionärerna vill att kyrkomötet skall i detta sammanhang på nytt hos regeringen aktualisera frågan om representationen för Visby stift. Kyrkomötet behandlade saken senast år 1985 i samband med andra frågor om ändringar i reglerna om val till kyrkomötet m.m. Med bifall till ett förslag som centralstyrelsen på kyrkomötets uppdrag utarbetat anhöll kyrkomötet då hos regeringen att 2 § tredje stycket lagen om kyrkomötet skulle erhålla viss lydelse, enligt vilken minsta antalet kyrkomötesombud från ett stift skulle vara tre.

Frågan togs upp i propositionen (prop. 1984/85:169) om vissa ändringar av reglerna om val till kyrkomötet m.m. Föredragande statsrådet intog emellertid ståndpunkten att ändringarna i valreglerna i huvudsak borde begränsas till sådana som framstod som särskilt angelägna för att praktiskt underlätta valförfarandet. Andra frågor borde anstå i avvaktan på en övergripande utvärdering av kyrkomötesreformen. Det framhölls dock även att Visby stift var jämförelsevis starkare representerat i kyrkomötet än i riksdagen. Riksdagen delade bedömningen (jfr. KU 1984/85:32).

I det föregående har utskottet avvisat tanken på att i nuvarande läge i framställningar till regeringen ta upp andra valfrågor av för kyrkan mer generellt intresse. Utskottet finner inte skäl att se annorlunda på den nu behandlade frågan om ändring i valreglerna.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer utskottet

1. beträffande **begravningslagstiftningen**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. beträffande **församlingslagstiftningen**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del och med avslag på motion 1991:15, yrkande 1, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande **bearbetning av församlingslagen**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del samt motion 1991:15, yrkande 2, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. beträffande **proportionella val**

att kyrkomötet avslår motion 1991:15, yrkande 3,

5. beträffande den **ekonomiska regleringen vid indelningsändringar**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. beträffande **kyrkoherdens ställning i indelningsdelegerades arbetsutskott**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del samt motionerna 1991:3 och 1991:63, yrkande 2, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. beträffande **uppgifter och befogenheter för indelningsdelegerades arbetsutskott**

att kyrkomötet avslår motion 1991:63, yrkande 3,

8. beträffande **indelning i kontrakt**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del och motion 1991:37 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. beträffande **överklagande av beslut om namn på kyrkliga enheter**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del och motion 1991:80 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. beträffande **redaktionell bearbetning av femte avdelningen i förslaget till ny kyrkolag**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990:1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. beträffande **kallelse till kyrkorådssammanträden**

att kyrkomötet avslår motion 1991:21,

12. beträffande **vissa redaktionella ändringar av bestämmelser om beslutanderätt i församlingar och närvarorätt vid sammanträden**

att kyrkomötet avslår motion 1991:37 i denna del,

13. beträffande **tidigareläggning av kyrkofullmäktiges mandatperiod**

att kyrkomötet avslår motion 1991:48,

14. beträffande **vidgade möjligheter att bilda samfälligheter**

att kyrkomötet avslår motion 1991:52,

15. beträffande **kompetensfördelningen mellan församling och total samfällighet**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 54,

16. beträffande **antalet ledamöter i direktvalt kyrkoråd**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 65,

17. beträffande **suppleanter i församlingsdelegerade**

att kyrkomötet med bifall till motion (1991: 78) och med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del begär ändringar av 15 kap. i förslaget till ny kyrkolag av innebörd:

a. att församlingarna skall kunna träffa överenskommelse om även suppleanter när delegerade skall utses första gången

b. att det bör ankomma på församlingsdelegerade – och församlingarna när delegerade skall utses första gången – att besluta om antalet suppleanter

c. att någon bestämd tidsfrist för beslut om suppleanter inte bör finnas.

18. beträffande **delegation till gemensamt kyrkoråd**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 82,

19. beträffande **begravningstjänst**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del och motion 1991: 90 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

20. beträffande **församlingsarbete på vissa andra språk än svenska**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

21. beträffande **suppleanters tjänstgöring i stiftsfullmäktige**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 79,

22. beträffande **överklaganden av beslut om tillsättning av kyrkomusiker**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 6,

23. beträffande **medlemskap i svenska kyrkan som behörighetsvillkor för kyrkomusiker**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del och motion 1991: 11 hos regeringen begär förslag till sådan ändring i förslaget till kyrkolag att i 38 kap. införs en bestämmelse om att man för att vara behörig att inneha kyrkomusikalisk tjänst skall tillhöra svenska kyrkan,

24. beträffande **kyrkobyggnadsbidrag för församlingskyrka**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

25. beträffande **mindre detaljerad reglering av förvaltning av kyrklig jord**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 14,

26. beträffande **förvaltningen av de medeltida domkyrkorna**

att kyrkomöet avslår motion 1991: 66,

27. beträffande **mandatfördelningen mellan stiften**

att kyrkomötet avslår motion 1991: 34

28. beträffande **de kyrkliga valen i övrigt**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 i denna del samt motionerna 1991: 32 och 1991: 50 som sin mening ger centralstyrelsen till känna vad utskottet anfört,

29. beträffande **lagförslaget i övrigt**

att kyrkomötet tillstyrker förslaget till kyrkolag i övrigt till den del som det har hänvisats till utskottet.

Stockholm den 27 augusti 1991

På första kyrkolagsutskottets vägnar

Bengt Kindbom

Bengt Erman
Sten Pålsson
Patrik Tibbling

Närvarande: Bengt Kindbom, ordförande, Urban Gibson, Britas Lennart Eriksson, Rune Norberg, Gurli Nylund, Gunnar Bäckström, Karl-Erik Antonzon, Yngve Engström, Sune Holgersson, Margit Sjunnesson, Per-Jan Wållgren, Knut Kullenberg, Gudrun Larsén, Hans-Olof Hansson och Hans-Olof Andrén.

Biskop electus Jan Arvid Hellström och biskop Bengt Wadensjö har deltagit i utskottets överläggningar.

RESERVATIONER

1. av Urban Gibson, Hans-Olof Hansson och Hans-Olof Andrén, som ansett

dels att utskottet, i stället för det stycke i avsnitt 3. Allmänt om innehållet i förslaget till ny kyrkolag, under UTSKOTTET, som börjar med orden "Utskottet har vidare" och slutar med orden "infogas i lagförslaget", bort anföra följande:

Begravningslagsstiftningen innehåller visserligen regler som i stor utsträckning riktar sig till svenska kyrkan och dess organ på lokal- och stiftsplanet, men den riktar sig även till icke-kyrkliga samhällsorgan och reglerar allmänt samhälleliga uppgifter. Utskottet delar därför den bedömningen som gjorts av kyrkoförfattningsutredningen och av regeringen i skrivelsen till kyrkomötet att begravningslagen inte bör ingå i den nya kyrkolagen.

dels att utskottets hemställan mom. 1, bort ha följande lydelse:

1. beträffande **begravningslagstiftningen**

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1990: 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. av Bengt Kindbom, som ansett

dels att, i avsnitt 3. Allmänt om innehållet i förslaget till ny kyrkolag, under UTSKOTTET, första meningen i det stycke som börjar med orden "det ovan sagda" bort utgå samt att utskottet i stället för det föregående stycket som börjar med orden "Vad härefter gäller" och slutar med orden "den nya kommunallagen" bort anföra följande:

Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motion 15,

yrkande ett, och anser att kyrkomötet som sin mening bör ge detta regeringen tillkänna.

dels att utskottets hemställan mom. 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande **församlingslagstiftningen**

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:15, yrkande 1, som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en ny kyrkolag omfattande de i regeringens skrivelse till kyrkomötet 1991:1 upptagna kapitlen 1 – 10 och 27 – 46,

3. av Bengt Kindbom, som ansett

dels att utskottet, i stället för sista stycket i avsnitt 3. Allmänt om innehållet i förslaget till ny kyrkolag, under UTSKOTTET, som börjar med "I motionen yrkas" och slutar med "motionen i denna del", bort anföra följande:

Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motion 15, yrkande tre. och anser att kyrkomötet som sin mening bör ge regeringen detta tillkänna.

dels att utskottets hemställan, mom. 4, bort ha följande lydelse:

4. beträffande **proportionella val**

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:15, yrkande 3, som sin mening ger regeringen tillkänna, vad som i motionen anförts om proportionella val,

4. av Gudrun Larsén som ansett

dels att utskottet, i stället för de två sista styckena i avsnitt 4.5, Elfte avdelningen. Den kyrkliga egendomen 39, 41 och 42 kap., under UTSKOTTET, bort anföra följande:

Av skäl som framgår av motionen tillstyrker utskottet bifall till denna,

dels att utskottets hemställan, mom. 26, bort ha följande lydelse:

26. beträffande **förvaltningen av de medeltida domkyrkorna**

att kyrkomötet med bifall till motion 1991:66 föreslår regeringen följande lydelse i kyrkolagen angående de medeltida domkyrkorna:

De medeltida domkyrkorna skall alltjämt ha en egen styrelse. Denna skall utgöras av domkapitlet eller av särskild styrelse. Lunds domkyrka skall förvaltas av domkyrkorådet i Lund.

Läronämndens yttrande 1991: 1

med anledning av regeringens skrivelse om en ny kyrkolag m.m.

Ln
1991: 1

Till läronämnden har för yttrande överlämnats RegSkr 1990: 1

Förslaget till en ny kyrkolag innebär i huvudsak att gällande offentliga lagregler om Svenska kyrkan har sammanförts från skilda källor och givits en så vitt möjligt enhetligt redigering. Vissa nya inslag ingår, mot vilka läronämnden inte har läromässiga invändningar. Genom kyrkolagsförslaget har ett viktigt steg tagits för att tydliggöra Svenska kyrkans identitet, vilket ur läromässig synvinkel är betydelsefullt.

Det är viktigt att konstatera att kyrkolagsförslaget endast utgör ett etappmål i ett större reformarbete. Viktiga ämnen återstår att behandla. Så t ex rymmer lagförslaget inte något så grundläggande som medlemskapsregler. Åtskilliga frågor måste bearbetas i den fortsatta reformprocessen. I det sammahanget är det nödvändigt att göra de läromässiga bedömningen av lösningsförslagen.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskopen Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

Läronämndens yttrande 1991:5

med anledning av motioner angående kyrkoherdens ställning vid bildande av nytt pastorat

Ln
1991:5

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1991:3 (om kyrkoherdens ställning i indelningsdelegerades arbetsutskott), 1991:10 (om tillsättningsordningen av kyrkoherdetjänst i ett genom pastoratsreglering nybildat pastorat) och 1991:63 (om former för tillsättning av kyrkoherde i nybildat pastorat m m).

Läronämnden vill med anledning av motionerna understryka vikten av att den prästerliga ämbetslinjen finns företrädd i uppbyggnadsarbetet av ett nytt pastorat.

Uppsala den 13 augusti 1991

På läronämndens vägnar

BERTIL WERKSTRÖM

Gösta Wrede

Närvarande: Ärkebiskopen Bertil Werkström, ordf., biskop Tord Harlin, biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop electus Jan Arvid Hellström, biskop Per-Olov Ahrén, biskop electus Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Gunnar Weman, biskop electus Biörn Fjärstedt, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, vice ordf., Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén, Björn Skogar.

1 Ärendet och dess beredning 11
2 Regelsystemet för Svenska kyrkan 16
2.1 Formerna för den kyrkliga lagstiftningen 16
2.2 Den nuvarande författningsregleringen i stort 18
3 En ny kyrkolag 19
3.1 En samlad kyrkolagstiftning 19
3.2 Allmänt om den nya kyrkolagens innehåll 20
3.3 Allmänt om den nya kyrkolagens disposition 24
4 De olika avdelningarna i den nya kyrkolagen 25
4.1 Första avdelningen – Inledning 25
4.2 Andra avdelningen – Svenska kyrkan som trossamfund 25
4.3 Tredje avdelningen – Medlemskap i Svenska kyrkan 26
4.4 Fjärde avdelningen – Den kyrkliga indelningen 27
4.5 Femte avdelningen – Den lokala organisationen 28
4.6 Sjätte avdelningen – Den regionala organisationen 29
4.7 Sjunde avdelningen – Den centrala organisationen 32
4.8 Åttonde avdelningen – Biskops- och prästtjänster 33
4.9 Nionde avdelningen – Kyrkomusiken 35
4.10 Tionde avdelningen – Den kyrkliga egendomen 35
4.11 Elfte avdelningen – De kyrkliga valen 38
5 Namn på kyrkliga enheter 40
6 Förvaltningen av församlingarnas donationsmedel m.m. 41
6.1 Församlingarnas rätt att disponera enskilda medel 41
6.2 Revision av direktvalda kyrkoråd 44
7 Församlingskyrkor och domkyrkor 47
7.1 Församlingskyrkor 47
7.2 De äldre domkyrkorna 48
7.2.1 Förvaltningen 48
7.2.2 Tillgången till byggnadsteknisk expertis 50
7.3 Förvaltningen av övriga domkyrkor 51
7.4 Upplåtelse av kyrka 52
8 Icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan 54
8.1 Församlingarna i dag 54
8.2 Församlingarnas ställning som kyrkliga kommuner 58
8.3 Medlemskap i församlingarna 59
8.3.1 Krav för medlemskap 59
8.3.2 Frivillighet och rätten till utträde 62
8.3.3 Församlingarnas upptagningsområde 63
8.3.4 Lagteknisk lösning 64
8.4 Anpassningen till den nya lagstiftningen 64
8.4.1 Den kyrkliga indelningen 64
8.4.2 Den kyrkokommunala organisationen 66
8.4.3 Det ekonomiska utjämningssystemet genom kyrkofonden 69
8.4.4 Prästanställningar 70
8.4.5 Den kyrkomusikaliska verksamheten 73
8.5 Upphävande av de nuvarande privilegierna 74
9 Församlingsarbete på andra språk än svenska 75
10 Vissa kyrkliga val 76
10.1 Kyrkomötesvalen 76
10.2 Biskopsvalen 79
10.2.1 Allmänna utgångspunkter 79
10.2.2 Valkorporationer 81

10.2.3 Lekmannaelektorer ... 84
10.2.4 Val av ärkebiskop ... 86
11 Vissa frågor väckta av 1991 års kyrkomötet ... 88
11.1 Ersättare i församlingsdelegerade ... 88
11.2 Kyrkoherdens ställning i kyrkliga indelningsdelegerade ... 89
11.3 Ersättare för ärkebiskopen i Svenska kyrkans centralstyrelse 90
11.4 Sammansättningen av Kyrkomötets besvärsnämnd ... 90
11.5 Tillsättning av vissa prästtjänster ... 92
11.6 Tystnadsplikt för präster m.m. ... 94
11.7 Behörighet till kyrkomusikertjänster ... 97
12 Kungörande i kyrka ... 98
13 Ikraftträdande m.m. ... 101
14 Upprättade lagförslag ... 102
15 Specialmotivering ... 104
15.1 Förslaget till kyrkolag ... 104
15.1.1 Allmänt om specialmotiveringen till kyrkolagen . . 104
15.1.2 Kommentarer till lagförslaget ... 104
Första avdelningen (*1 kap.*) ... 104
Andra avdelningen (*2 kap.*) ... 105
Tredje avdelningen (*3 kap.*) ... 106
Fjärde avdelningen (*4-10 kap.*) ... 106
Femte avdelningen (*11-22 kap.*) ... 113
Sjätte avdelningen (*23-28 kap.*) ... 125
Sjunde avdelningen (*29-31 kap.*) ... 131
Åttonde avdelningen (*32-36 kap.*) ... 134
Nionde avdelningen (*37 kap.*) ... 142
Tionde avdelningen (*38-42 kap.*) ... 143
Elfte avdelningen (*43-47 kap.*) ... 150
15.2 Förslaget till lag om införande av kyrkolagen (1992:000) . 158
15.3 Förslaget till lag om proportionellt valsätt ... 162
15.4 Förslaget till lag om medlemskap i icke-territoriella församlingar ... 163
15.5 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken 163
15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldighet för den som icke tillhör svenska kyrkan ... 163
15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. ... 164
15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar ... 164
15.9 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291) ... 164
15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. ... 164
15.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet ... 165
15.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:600) om offentlig anställning ... 165
15.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar ... 165
15.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ... 165

15.15 Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) 166
15.16 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) .. 166
15.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan 166
15.18 Förslaget till lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985: 894) 166
15.19 Förslaget till lag om ändring i förvaltningslagen (1986: 223) 166
15.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991: 482) om införande av folkbokföringslagen (1991: 481) 166
15.21 Förslaget till lag om ändring i kommunallagen (1991: 900) . 167
15.22 Förslaget till lag om upphävande av tre författningar om kungörande i kyrka 167
16 Ärendet till riksdagen 167
Propositionens lagförslag 168
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 1992 . 304

Särskild bilagedel

Bilaga 1 Sammanfattningen i betänkandet (SOU 1987: 4 och 5) "En ny kyrkolag m. m."
Bilaga 2 Författningsförslagen i betänkandet (SOU 1987: 5) "En ny kyrkolag m. m."
Bilaga 3 Förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över betänkandet (SOU 1987: 4 och 5) "En ny kyrkolag m. m."
Bilaga 4 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning
Bilaga 5 Författningsförslaget i departementspromemorian den 1 juni 1989 angående domkyrkornas förvaltning
Bilaga 6 Sammanställning av förslagen i och remissyttrandena över departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan"
Bilaga 7 Författningsförslagen i departementspromemorian "Icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan"
Bilaga 8 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet
Bilaga 9 Författningsförslagen i Riksskatteverkets promemoria den 11 maj 1987 om erfarenheter från 1986 års val till kyrkomötet
Bilaga 10 Kyrkomötets skrivelse 1989: 33
Bilaga 11 Sammanställning av förslagen i och remissyttranden över departementspromemorian "Lagen (1963: 633) om biskopsval – en översyn"
Bilaga 12 Författningsförslaget i departementspromemorian "Lagen (1963: 633) om biskopsval – en översyn"
Bilaga 13 Departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval
Bilaga 14 Sammanställning av remissyttranden över departementspromemorian den 27 juni 1990 angående valkorporationer vid biskopsval

Bilaga 15 Sammanställning av övervägandena i och remissyttrandena över promemorian om översyn av frågan om församlings rätt att disponera enskilda medel m. m.
Bilaga 16 Promemoria om revision av direktvalda kyrkoråd
Bilaga 17 Sammanställning av remissyttranden över promemorian den 24 maj 1990 om revision av direktvalda kyrkoråd
Bilaga 18 Förslaget till kyrkolag i RegSkr 1990:1
Bilaga 19 Andra lagförslag i RegSkr 1990:1
1 Förslag till lag om införande av kyrkolagen
2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1955:138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommunal och annan menighets utdebitering av skatt
6 Förslag till lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om statshypoteksföreningar
7 Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)
8 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m.
9 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet
10 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:600) om offentlig anställning
11 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar
12 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)
13 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)
14 Förslag till lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223)
Bilaga 20 Kyrkomötets skrivelse 1991:11
Bilaga 21 Andra kyrkolagsutskottets betänkande 1991:1
Bilaga 22 Kyrkomötets skrivelse 1991:13
Bilaga 23 Första kyrkolagsutskottets betänkande 1991:9